DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

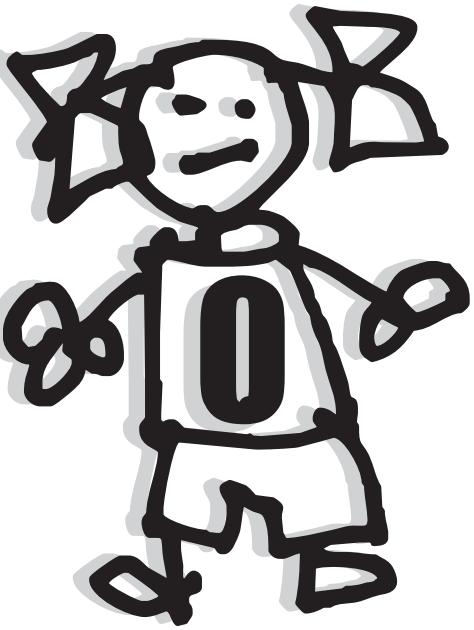

číslo 0. pátek 8.6.2012

z krajských přehlídek

FABRIKA SVITAVY

ÚVODNÍK

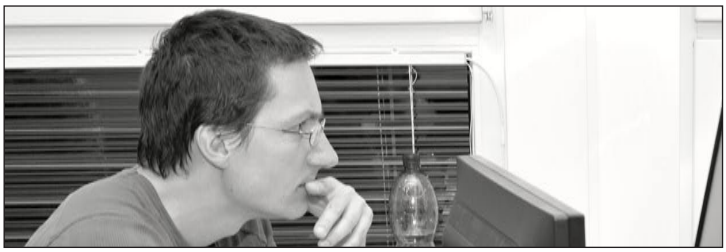

Opět se roztáčí nové, tentokrát 41. kolo Dětské scény. Vše je připraveno na okamžik, kdy recitátoři proříznou ticho sálu kina Vesmír, kdy se nažhaví reflektory v divadélku Trám a v divadelním sále multifunkčního centra Fabrika.

Zatímco většina z vás byla ještě v teple svých domovů, redaktoři Deníku Dětské scény již startovali počítače v redakci. A ještě dřív než se redaktoři ve 3. patře Fabriky setkali, byl organizační tým Dětské scény v jednom kole a řešil všemožné problémy, které se letošní Scénu snažily znepříjemnit. Nebylo jich málo a organizátoři bojovali až do roztrhání těl, aby vše bylo pro vás připraveno. Ani recitátoři a divadelní soubory však nezaháleli a všichni jsou určitě v nejlepší formě.

V tomto nultém čísle se dočtete, jak probíhaly všechny krajské přehlídky. Tak si můžete udělat představu i o přehlídkách, kterých jste se neúčastnili. Možná že tuto práci neoceníte. Možná, že vás potěší, když si připomenete průběh a atmosféru přehlídky, které jste se účastnili a ze které jste byli nominováni na Dětskou scénu. A možná si řeknete, jaký kolos taková celostátní přehlídka vlastně je.

V každém případě se tímto kolosem nenechte převálcovat. Pojďte se jen příjemně svézt. Projedeme všechny kraje naší republiky a zhlédneme spolu letošní zajímavé recitátorské a divadelní počiny. Tedy pozor, Dětská scéna se valí k nám.

Vojtěch Maděryč

ZPRÁVY Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

PRAŽSKÉ POETICKÉ SETKÁNÍ - 14. A 15. 4. 2012

Setkání recitátorů a všech poetických duší proběhlo jako každý rok v Divadelním sále Osma DDM Praha 8 – Spirála v Přemyšlenské ulici. A jako každý rok měla tato přehlídka bezvadnou organizaci a všemi vítaný průběh v podobě ranních hlasových rozcviček, dílen a rozborových seminářů. Nechyběly ani letos oblíbené barevné obálky, kam recitátorovi mohl kdokoli z diváků vhodit vzkaz, připomínku, postřeh či jakoukoli zprávu, vztahující se k jeho výkonu a kterou si pak odnesl domů.

Na letošní přehlídce jsme slyšeli celkem 69 recitátorů. To je, myslím, úctyhodný počet, zvlášť, když přišlo hodně dětí, které bylo radost poslouchat i si pak s nimi o výkonech povídat.

V 1. kategorii nejvíce poradce zaujali – svým přirozeným projevem **Agáta Mašková** v textu od D. Heviera „Pirát ve výslužbě“, **Jan Plhoň** recitoval velmi osobitě „Co si povídaly skříně“ od M. Kratochvíla, **Richard Kobza** si překvapivě a pro sebe dobře vybral báseň od J. Kainara „Malíř jménem podzimek“, **Darje Pavlovičové** se podařilo přirozeně a s přesnou představou recitovat text „Schovávaná“ od A. A. Milneho a diváky zaujala i **Kamila Srbová**, která recitovala text „ Moje sestra Bára“ od I. Borské a I. Štuky. Bylo znát, že recitátoři v 1. kategorii zase takoví začátečníci už nejsou, většinou vypravovali zaujatě a po smyslu. Myslím také, že ve většině případů mají, tuším, štěstí i na dobrého pedagoga. Samozřejmě se objevily i jisté nedostatky ve výslovnosti, občasném „zpívání“ a také výběr textů mohl být trochu objevnější, ale pro začátek to vůbec nebylo špatné.

Ve 2. kategorii jsme se potěšili asi nejvíc. Krásné, zajímavé texty, vesměs zvládnuté přednesy co do umění autenticity vyprávění, kontaktu s divákem, sdělnosti myšlenek i nadšení. Ocenění s postupem do Svitav si odnesli: **Katie Alžběta Brown** za zaujatý přednes textu „Ptala se Františky Marta“ od I. M. Jirouse a **Antonín Doležal** za recitaci prózy „Lev a notes“ od Jana Wericha. Ocenění za komunikaci s divákem dostala **Denisa Biskupová** (J. Žáček - „Lochneska aneb Ať žije dobrodružství“), ocenění za radost z vyprávění Jan Horák (P. Šrut - „Dva lelci ve skříni (o Karlíkovi nemluvě)“), dále ocenění za zaujetí textem **Jiří Palas** (J. Žáček - „Jistý kdosi odněkud“), recitátor Robin Plitz za uchopení textu od Vl. Justa „Blbá pohádka“, ocenění za přirozený projev patřilo Nicole Haismanové (Egon Bondy - „Agáta s vlkodlakem“), dalším oceněným v této kategorii byl **Štěpán Mikoláš**, který zaujal příběhem a prací s detailem v básni od O. Mikuláška „Pohádka o brněnském krokodýlovi“ a posledním oceněným byl za autentické vyprávění Jan Berčík (R. Goscinny - „Mikulášovy průšvihy – Sprosté slovo“). V této kategorii se recitátoři opravdu svými texty bavili a nás to tudíž taky bavilo! Užívali si to oni i publikum v sále.

Ve 3. kategorii se poradci rozhodli pro postup na národní přehlídku u těchto recitátorů: **Eliška Horáková** přijede s textem Geralda Durrela - „Mluvící balík“ a **Stanislav Hlaváč** s textem Vojtěcha Steklače - „Bořík-ovy lapálie“, oba recitátoři prokázali vypravěčské schopnosti na velmi dobré úrovni, smysl pro humor a umění výstavby textu. Dalšími oceněnými se stali: za osobitý interpretační styl **Kateřina Urbánková** (I. M. Jirous - „Františčina kohoutí píseň“ a E. Frynta - „Trychtýře“), za práci s veršem **Zuzana Sobková** (I. Kraus - „Na horách“a I. A. Krylov - „Opička a brýle“), ocenění za interpretační přístup dostala **Nina Mrázková** (P. Šabach - „Bellevue“ a F. J. Child - „O dvou tvrdých hlavách“), ocenění za radost z vyprávění textu J. Dvořáka „O berušce, která ztratila tečku“ obdržela **Anna Glassnerová**, ocenění za osobitý projev pak **Lukáš Kostka** (Neapolští žáci učitele Marcella D´Orta - „Narkomanie“ a J. Hiršal- „Párkař“) a ocenění za přirozený projev **Vladimír Krigl** (J. Halberštát - „Deník čtrnáctiletého“ a J. Jun - „Prak). Blahopřejeme !

Poslední **4. kategorie** měla pestrou dramaturgii – od náročných veršovaných textů až k humorné próze. Zde však již byly trochu větší rozdíly ve výkonech. Mnohdy byly texty nad interpretační i životní zkušenosti recitátora. Chyběl tedy pak jasnější postoj i výklad recitátora, osobní zaujetí. Přes tyto výhrady se však poradkyně usnesly takto: ocenění s postupem na celostátní přehlídku dostal **Jáchym Hájek** s textem Terry Bissona - „Stiskni Ann“, který interpretoval s lehkostí a vtipem a dále **Julie Dudová** s textem Jaroslava Seiferta „Okarína“, které se podařilo recitovat klasický a těžší veršovaný text s přirozeností a osobním výkladem. Ocenění za kultivovaný projev dostala **Klára Melicharová** (L. Aškenazy - „O metodě přesvědčovací“ a R. Fulghum - „Už hořela, když jsem si do ní lehal“), další ocenění získala **Maria Holcová** (I. Vyskočil - „Vyznání jízdenkovitosti“ a I. M. Jirous - „Ze sbírky Magor dětem“), ocenění za práci s dialogem si odnesla **Jana Hlavoňková** (Stephen Leacock - „Kterak si půjčit sirku“ a Sully Prudhomme - „Puklá váza“), ocenění za osobitý projev obdržel **Martin Novotný** (E. Kishon - „Na počátku bylo vejce“ a K. Čapek – z knihy „Drobty pod stolem“) a poslední oceněnou v této nejvyšší kategorii byla **Anna Poláková** za práci s textem J. K. Jerome - „Jak Harris zpívá kuplety“.

Poradkyně hodnotily v tomto složení: Jiřina Lhotská, Martina Longi-

nová a Gabriela Sittová. Nevím, jak dámy kolegyně, ale já jsem si znovu jako každý rok uvědomila, jak vlastně těžká a zároveň krásná je tato umělecká disciplína, kdy se snažíme psaný text převést do interpretační mluvené podoby. Jak náročný je to proces, abychom sdělili všechno, co jsme si tam před tím přečetli, jak jsme to pochopili, co tím chceme vlastně lidem říct a jak...? Když už máme tzv. „napracováno", jsou tu pak také nějaké okolnosti, v kterých to celé recitujeme – tréma, sál, lidi v tom sále, moje nálada a chuť zrovna teď říkat tenhle text, jak dlouho se jím zabývám, jestli mě pořád ještě baví, kdo na něm se mnou pracuje, jestli jsem rozmluvený, dobře vyspalý, napitý, najedený či mi nekručí v břiše, jestli mi zrovna někdo nebouchne dveřmi, když začínám...atd., atd.

Tím chci říct – je to věru křehká věc, ten přednes. A recitátor musí mít ke svému výkonu nejen velkou chuť a potřebu sdělit, ale také nějaké ty zkušenosti, a jsem moc ráda, že je může získat i na takových přehlídkách, jako je Dětská scéna. Jelikož se tam mimo jiné setkává s těmi, které to baví taky. My jsme si tuto pospolitost tedy v Přemyšlenské v Praze úžasně užívali!

Odcházeli jsme s pocitem krásně poeticky prožitého víkendu s malými knížkami na krku s názvem přehlídky a letopočtem. To, abyste, milí recitátoři, nezapomněli za rok přijít zase!

Martina Longinová

OTVÍRÁNÍ PRAHA 2012 - 31. BŘEZNA – 1. DUBNA

Hlediště Karlínského Spektra bylo po celou dobu přehlídky přeplněno diváky nejenom z řad zúčastněných souborů, ale též rodinnými příslušníky hrajících dětí. Na programu bylo celkem jedenáct představení od souborů začínajících i zkušených a převážná většina inscenací měla velmi dobrou úroveň. Přesto se zde vyskytl společný a retardující jev: častým (a pro hráče obtížným) divadelním prostředkem byl pohyb hráčů, který měl imaginárním způsobem zobrazit určitou činnost nebo zacházení s imaginární rekvizitou. Bohužel mnohdy byl tento způsob užit bez souvislosti s ostatními prostředky, bez patrného úmyslu včleněním této techniky inscenaci ozvláštnit, povýšit. Samo provedení pak bylo převážně nedůsledné, rozostřené, matoucí - a to nejenom u mladších aktérů, ale i u členů souborů zkušených a po dalších dovednostních stránkách dobře vybavených.

Hebe, hebe, hebere, pohádka bratří Grimmů do divadelní podoby převedená Miladou Mašatovou, se stala východiskem pro získání prvních zkušeností **Divadelnímu studiu Kampak! ZUŠ Štítného, Praha 3** (vedoucí Dana Bláhová). Z inscenace se zatím vytrácel rytmus v textu Milady Mašatové obsažený. Pohyb dětí v prostoru jako by postrádal vnitřní motivaci. Malí hráči měli hned napoprvé hodně úkolů. Chopit se textu - a mluveného slova, zpívat (skupina je velmi muzikální), zacházet s loutkou, orientovat se prostoru jeviště. V záplavě úkonů se děti během představení nestíhaly na sebe navázat, vnímat se, jít se spoluhráčem. Čas jistě přinese příležitosti k pěstování souhry a vnímání partnera i k doladění inscenace po stránce režijní.

O něco zkušenější soubor **Kočkovníci, ZUŠ Dunická, Praha 4** pod vedením Jany Frankové převedl do jevištní podoby knížku Maurice Sendaka **Tam, kde žijí divočiny**. Příběh malého Maxe je pro začínající hráče velmi dobrou látkou. Nabízí inscenátorům široké pole pro uplatnění tvořivosti a soubor této příležitosti částečně využil, ponejvíce pak v zobrazení prostředí Maxova domova a lodi. Po stránce dramaturgické bylo zajímavé a tematicky nosné zopakování slovní pasáže z úvodu pozdějším vložením napomínajících slov dospělých do úst Maxovi a adresovaných divočinám. Škoda, že v zemi divočin nebyly vystavěny byť drobné, ale gradující divadelní situace. Namísto narůstajícího řádění divočin byla včleněna nevýrazná pohybová pasáž a „divoký tartas" začal v podstatě zklidňující písní. Soubor se tak připravil o možnost sdělit, proč už Max nechce být králem divočin, proč se najednou cítí sám - a chce domů.

Další začínající soubor ze **ZŠ a MŠ Nedašovské, Praha 5** (vedoucí Dana Svobodová a Karel Tomas) vycházel z muzikantské pohádky Marie Kubátové **O vozembouchu**. Děj čertovského příběhu je rámován masopustem - převážná část hry se odehrává na zemi v masopustním čase.

Atmosféru masopustu podtrhuje zpěv v podání průvodu maškar. Zpěv a rytmický doprovod v expozici naznačuje žánr inscenace a zároveň napomáhá nezkušeným hráčům odstartovat další bytí na jevišti. Zatím nedotažené jsou situace, ve kterých by se měly vyjevit příčiny, proč jsou čerti přitahováni spíš k životu mezi lidmi než k plnění čertovských povinností. Použití reálných rekvizit není důsledně dodrženo, reálno se mísí s imaginárnem. Vozembouch je ústředním pojmem příběhu, právě proto by podmínky pro jeho vznik mohly být nastoleny plynuleji a samo sestrojení by mělo být provedeno s větším umem a vtipem. Pointa by si zasloužila důraznější divadelní tečku. Nicméně tato inscenace je na počátku své cesty a početný soubor spolu se zkušenými vedoucími si s drobnými nedostatky jistě poradí.

A počtvrté ti nejmladší a začínající: **Dětské studio při Strašnickém divadle** pod vedením Lenky Tretiagové ztvárnilo a do pohybového vyjádření transponovalo Goscinniho epizodu o malém Mikulášovi **Já chci kolo**. Osa děje literární předlohy byla zachována, divákovu orientaci místy brzdilo málo zřetelné odlišení postav dospělých od dětských (znak). Minimum mluveného slova někdy pohltil akusticky nevhodný prostor, některé slovní pasáže se způsobem podání blížily deklamaci. Avšak toto lze pokládat za „dětské bolístky" zejména v začínajícím souboru, jehož hlavní výukové cíle se týkají kultivace pohybu, orientace v prostoru atd. Představení probíhalo ve svižném tempu a v řádu stylu předlohy byly i vznikající formace - obrazy. Z počínání dětí bylo patrné velmi dobré vedení ke koncentraci, k vnímání spoluhráčů.

Věkově smíšený soubor **Tanečního studia Light při ZUŠ Na Popelce z Prahy 5** (vedoucí Lenka Tretiagová) zpracoval látku Otfrieda Preusslera **Malá čarodějnice**. Příběh je sdělován kompozicí tanečně-pohybových prostředků a hraných situací.

Pohybové kvality souboru slouží sdělnosti, umožňují gradaci a vytvářejí napětí. Zobrazení střetu malé čarodějnice se světem starších (a udržení napětí) napomáhá právě propojení mladších členů souboru s členy staršími a vybavenějšími. Zajímavé a tematicky nosné je spojení postavy malé čarodějnice s postavou malé dívky - čtenářky. Pro lepší orientaci v ději je potřeba znakem či kostýmem odlišit postavu havrana. Pozornost si zaslouží dotvoření situací, které divákovi sdělí, že malá čarodějnice koná dobré skutky často a záměrně v průběhu celého roku. Vystoupení tohoto souboru na pražské přehlídce zprostředkovalo divákům emotivní zážitek. **Inscenace Hodně malá čarodějnice byla doporučena do širšího výběru pro účast na celostátní přehlídce Dětská scéna 2012**.

Soubor **TY-JÁ-TR-Před oponou, DDM Praha 7** (vedoucí Radka Tesárková a Josef Hervert) patří k stálicím pražských přehlídek. Tři epizodky z knihy Ester Staré A pak se to stalo sloužily souboru jako východisko k inscenaci **A je to**. Nonsensové drobničky byly zasazeny do reálného rámu dvou soupeřících skupin a divadelní podoba přehrávaných příhod bohužel ztratila lehkost nonsensu, obraznost, vtip.

Název inscenace **Elá Kipling** napovídá propojení dvou svébytných poetik - cirkusu a bajek-nebajek Rudyarda Kiplinga. Celek blížící se montáži propojovaly vstupy postavy malého Rudyarda do cirkusového prostředí. A jako by právě zde chlapec čerpal inspiraci pro pozdější tvorbu. Tato zajímavá kompozice klade velké nároky na vedoucí i soubor (**Obecní divadýlko Knoflík**, vedoucí Veronika Borovková a Ondřej Kohout). Pozornost by si například zasloužilo zvýraznění tématu. Divadelně zpracované příběhy Proč je leopard skvrnitý a Proč má velryby úzký jícen je potřeba doladit, usnadnit divákovi orientaci v postavách a ději, akcentovat pointu. Inscenace zaujala atmosférou, lyrickými prvky a užitím zajímavých divadelních prostředků.

Složitou látku nejenom rozsahem, obsahem a možnými tématy, ale i nároky, které při převedení do divadelního tvaru jsou kladeny na tvorbu postav, zvolil a se ctí zpracoval soubor **Eláhop!, ZUŠ Jižní Město** pod vedením Evy Hodinové. Inscenace **Život k sežrání** byla vytvořena podle stejnojmenné předlohy Mikaela Olliviera. Sympatické bylo nakročení k civilnímu herectví. Příběhu dospívajícího tlustého chlapce by divadelně prospělo nahrazení častých dialogů situacemi hranými, které problematiku zviditelní. Jako příklad lze uvést situaci u bazénu, kde divák vnímá kontrast mezi chlapcem, který skrývá svou postavu v koupacím plášti a skupinou koupajících se. Přes vnímaný obraz může s chlapcem sympatizovat. Látku, která je založena na problematice jídla, tloušťky a hubnutí, oslabuje zobrazování těchto prvků pouze imaginárním způsobem. Přístup k dílčím tématům je citlivý, členové souboru vědí, o čem chtějí hrát.

Soubor **DIPAČÁPI z Prahy 5 - Zličína** si spolu s vedoucími Danou Svobodovou a Karlem Tomasem vybral a zdramatizoval příběh dospívajícího chlapce, který se pro své samotářství, uzavřenost a pasivitu stává terčem kritiky a ústrků ze stany vrstevníků i dospělých. Východiskem byla stejnojmenná literární předloha Martiny Drijverové **Zajíc a sovy**. Inscenací prolíná téma osamocení, šikany - a vzniku nového přátelství, které chlapce „probudí". Proměna hlavního hrdiny pak způsobí i změny ve vztazích s dříve nepřátelským okolím. Souboru se podařilo sdělit příběh i téma. Inscenaci by prospělo dopracování mizanscén a vyladění projevu představitele hlavní postavy, který se v soukromých úvahách obrací přímo k divákům, a tak nezdůvodněně přechází do pozice vypravěče. Zajímavé, vypovídající a

autentické jsou naproti tomu sekvence, kdy se chlapec ocitá ve světě svých představ a her. Divácký zážitek narušuje neujasněné používání tu abstraktních, tu reálných rekvizit. Rušivá je také podoba soviček - které mají být „živé“. Použití dvoumetrového praktiku je sporné, časté manipulace narušují iluzi. Chvílemi tato dekorace svou nepřehlédnutelností na scéně vlastně překáží. Přes zmíněné problémy byla **inscenace doporučena do širšího výběru na DS 2012, neboť osloví nasazením hráčů, kteří jsou si vědomi tématu a svůj pohled sdělují divákům.**

Soubor **Zpátečníci ZUŠ Štítného z Prahy 3** vytvořil pod vedením Ivany Sobkové osobitou autorskou inscenaci **Tančírna**. Východiskem jsou vlastní i zprostředkované zážitky a zkušeností členů souboru. Z drobných situací námětově spojených s tanečními kurzy se skládá panoptikum prvních lásek, zklamání, trapností, panoptikum povrchnosti, míjení, ale i potřeby být někým a být s někým. Členové souboru zvládají téma místy až s groteskní nadsázkou a nadhledem. Přestože z jimi předváděného světa diváka někdy zamrazí, téma nezatěžkávají. Zásadní hodnotou inscenace je stále přítomný humor a stylizace. Zajímavé je rámování jednotlivých situací (zejména v první části), které je zprostředkováno vyplutím jednotlivců, dvojic z tanečního kruhu či promenády. Soubor přesně pracuje se zkratkou a vypointováním. Kompozice, ve které se mnohé situace v závěru poskládají v uzavřené příběhy, patří k dalším kladům inscenace. Druhé kolo tance a situačních momentek spojené s drobnými monology poněkud brzdí temporytmus celku. Zde je prostor pro vyčistění situací, vytvoření zkratky - a vzápětí sdělení pointy.

Do širšího výběru pro účast na celostátní přehlídce (nikoli pro přímý postup) byla Tančírna navržena s ohledem na věkové složení členů souboru, které zcela neodpovídá propozicím přehlídky. Tato inscenace by však byla pro Dětskou scénu velmi inspirativní a obohacující.

Máchův kraj a Kokořínsko - kniha pověstí a zároveň průvodce krajem od Jiřiny Doležalové a Karla Uzla inspirovala soubor **kuk! ze ZUŠ Štítného, Praha 3** a vedoucí Ivanu Sobkovou k tvorbě chytré a humorné inscenace **Navštivte Máchův kraj**, která přináší potěšení nejen dětskému publiku. Z knihy byly vybrány dvě pověsti - a nutno říci, že divadelní zpracování povýšilo průměrnou literární kvalitu, akcemi dodalo švih, pojetím nadhled a zejména již zmíněný humor. Představení je koncipováno jako dvoudílná reklamní prezentace regionu s cílem zvýšit jeho návštěvnost. Po krátké expozici je první pověst „O Petrovském“ prezentována jako kramářská píseň, druhá pak jako rekonstrukce případu „O svaté Starostě“. Nejde o dramaturgicky složité a náročné dílo. Dvě samostatné hříčky spojuje rámec reklamní kampaně. Členové souboru předkládají divákům přesné a ukázněné herectví nabité energií. Hra Jany Štrbové na harmoniku dodává představení další vysokou kvalitu.

Možná by inscenaci prospěla ještě další rovina, rovina vnitřních vztahů mezi účinkujícími a celkové kompozici napomohlo přehození pořadí samostatných legend. **Pro uvedené kvality byla inscenace NAVŠTIVTE MÁCHŮV KRAJ vybrána k přímému postupu na Dětskou scénu 2012**.

Zuzana Jirsová s použitím podkladů dalších členů lektorského sboru - Radka Marušáka a Tomáše Volkmera

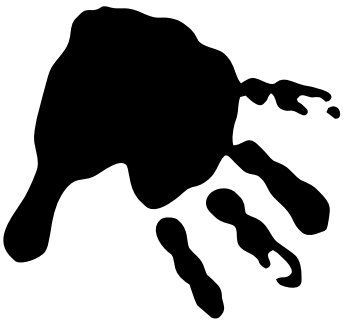

STŘEDOČESKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ KOLÍN, 17. DUBNA 2012

Z přehlídek dětských recitátorů, které jsem letos navštívil, patří té kolínské na mém pomyslném žebříčku snad nejvyšší příčka. Vzácně se tu totiž sešly dvě věci: vynikající organizace a mimořádně vysoká úroveň recitátorů – aspoň v „naší“ první a druhé kategorii. Pokud jde o organizaci, nadchl mě už předem zaslaný harmonogram zahrnující jména všech recitátorů i pauzy uprostřed vystoupení jednotlivých kategorií. Harmonogram byl navíc dobře připravený a časové odchylky nebyly velké. Potěšil mě i plán hlavní organizátorky z DDM Kolín Renaty Drahovzalové rozšířit příště přehlídku na dva dny, aby bylo v silách běžného smrtelníka zhlédnout vystoupení všech recitátorů a aby schopní pedagogové typu Venduly Makovcové z Třebotova, kteří mají žáky snad ve všech kategoriích, nemuseli jak šílení celý den přebíhat z jednoho sálu do druhého. Pokud jde o úroveň vystoupení, vyskytovalo se zde minimum dětského „kolovrátkového“ přízvukování, většina dětí měla dobrou výslovnost a mluvila nahlas, patrné bylo dobré pedagogické vedení.

V první, nepostupové, **kategorii** byly uděleny dvě zvláštní ceny, a to **Martině Bernardové** za přehledné a zaujaté předání básně – rozhovoru O Řehoři lháři a jeho tetě Juliana Tuwima a **Niamh Štricové** za technicky vyspělý a energický přednes jinak plytkého a pokleslého textu O pejskovi a kočičce od Jiřího Žáčka. Ocenění získali **Filip Špringl** (Miloš Macourek: Velbloud), **Tereza Slámová** (Jan Hostáň: Myška a makovice), **Jan Němec** (Jiří Žáček: Jak šlo vejce na vandr), **Daniel Bánský** (Michal Černík: Píseň o loupežníkovi), **Barbora Dočekalová** (Josef Hanzlík: Košiletoun) a **Štěpánka Nováková** (Michal Černík: O veliké řepě).

Ve druhé kategorii byli postupem na celostátní přehlídku oceněni **Alexander Koukal** za mimořádně vyspělé a technicky precizní zvládnutí textu Ilji Hurníka Placky a pracky a **Marie Vítů** za technickou a výrazovou přesnost a bohatou obrazotvornost, s níž přednesla Želvu Miloše Macourka. Oceněni byli **Sophie Machová** (Ivan Martin Jirous: Ptala se Františky Marta), **Markéta Macáková** (Miloš Macourek: O Kateřince a tlustém červeném svetru), **Alžběta Bartoňová** (Ivan Wernisch: Dobrá rada), **Marie Hadrbolcová** (Agnia Bartová: Když jsem samá piha), **Františka Vosátková** (Jan Skácel: Uspávanka se starými domy), **Martin Spousta** a **Václav Hlaváč** (oba recitovali báseň Pod od Emanuela Frynty).

Jakub Hulák

V prvním kole **třetí kategorie** jsme byli svědky devatenácti příjemných interpretačních výkonů. Až na drobné výjimky dokázali recitátoři zúročit své zkušenosti, a proto si porota nechala předvést druhý text od sedmi účastníků. Bohužel se ukázalo, že druhé texty zdaleka nebyly tak kvalitně připravené jako texty první. Ráda bych ale na tomto místě pochválila dramaturgii – recitátoři se snažili vybírat si druhé texty tak, aby byly odlišné od prvních, slyšeli jsme tedy vesměs poezii.

Svým minimalistickým projevem opřeným o důkladné porozumění textu zaujal

Vít Staša. **Kryštof Jiráček** sáhl k lety prověřenému textu z Mikulášových patálií a ukázal svůj vypravěčský talent a přirozenost.

Čtvrtá kategorie byla co do úrovně méně vyrovnaná – slyšeli jsme výkony téměř dokonalé, velmi kvalitní, ale i průměrné, a dokonce i takové, u kterých jsme si kladli otázku, co recitátora vede k tomu, aby recitoval, když to vypadá, že nikomu nic říkat nechce.

Do celostátního kola porota nakonec poslala po velmi dlouhém a složitém rozmýšlení **Annu Faldusovou**, která se projevila jako výrazná osobnost. Jako první text si vybrala část Máchova Máje. Její interpretace text významově posouvala, nicméně vzhledem k životním zkušenostem recitátorky jsme ji přijali jako oprávněnou. Stejnou schopnost intenzivní osobní výpovědi předvedla i ve Ferlinghettiho básni Svět je báječné místo.

Další postupující je **Kateřina Barochová**. O svých kvalitách a širokém rejstříku výrazových prostředků přesvědčila vyrovnaným výkonem v obou textech, které jsou hodně odlišné (D. Charms: Příhoda na ulici, J. W. Goethe: Král duchů).

Jako náhradnice byla vybrána **Barbora Načeradská** – uchvátila nás svým podáním Lexe A. Allaiho. Bohužel druhý text (Skácelova Píseň o nejbližší vině), byl nad její síly, a i když měl svá pozitiva, ve srovnání s ostatními výkony v kategorii byl spíše průměrný.

Za zmínku stojí ještě Poeův Havran v podání **Terezy Koukalové**. Text se sice ukázal jako příliš náročný, nicméně Tereza dokázala v souboji s množstvím textu i jeho formou své právo i dovednost vyjádřit alespoň některé jeho myšlenky.

Ivana Lubinová

DĚTSKÁ SCÉNA 2012 STOCHOV - 21. – 22. 4. 2012

Městečko Stochov patří mezi tradiční a úspěšně zavedené pořadatele krajské divadelní přehlídky. Nezaujatého diváka ohromí nejen strohým náměstím v duchu architektury vrcholného socrealizmu, ale hlavně vstřícností a pohostinností vůči všem mladým divadelníkům i dospělým – účastníkům středočeské přehlídky. Místní kulturní dům totiž skýtá mnoho důležitého a potřebného pro fungování dobrého dětského divadla – např. dobré technické zázemí (ochotný osvětlovač a technik), zábavné dílny pro členy souborů (vedli je členové spolku NoStraDivadlo,o. s. a bývalí žáci LDO ZUŠ Nové Strašecí), dále pak možnost pro vedoucí souboru osvětlit práci na divadelním procesu se svým souborem a vyslechnout dobře míněné názory z úst porotců (Gabriela Sittová, Kateřina Oplatková Rezková, František Zborník). Nejdůležitějším článkem dobře promazaného soukolí organizace této akce je však bezesporu Iva Dvořáková – osoba řídící, organizující, připomínající, informující, řešící, a při tom všem vstřícná a usměvavá.

Letošní přehlídky se zúčastnilo celkem 11 souborů čítajících děti mladšího i staršího školního věku. I přes značné zastoupení souborů z uměleckých škol nutno objektivně konstatovat slabší celkovou úroveň této přehlídky, která se odrazila na konečném rozhodnutí poroty nenominovat na přehlídku svitavskou žádný soubor přímou cestou. I přes to však bylo letos k vidění několik zdařilých inscenací, které mají rozhodně všechny předpoklady k dalšímu růstu. V tomto roce se tedy ve Stochově představily tyto soubory:

Divadelní studio Kampak! ZUŠ Štítného Praha – S panenkou v kapse

Tato inscenace se v rámci celé přehlídky prezentovala kvalitami ryze divadelními a jako taková byla i hodnocena. Vedoucí souboru Dana Bláhová upravila Afanasjevovu verzi ruské lidové pohádky Krásná Vasilisa s využitím dramatizace Azalky Horáčkové. Tento soubor nás již několikrát přesvědčil o svých kvalitách – zejména po stránce výtvarné a hudební. Soubor umí pracovat se symbolem, zkratkou, temporytmem. Hráči jsou pohybově i hlasově vybaveni, vědí o čem hrají, proč nám příběh sdělují, komunikují nejen mezi sebou, ale i s divákem. Souboru se podařilo vytvořit zajímavou atmosféru, divák s nadšením pozoroval jednotlivosti inscenace – začátek, růst Vasilisy, dům Baby Jagy. Ocenil hudební plán inscenace, který je (jak již tradičně) tvořen hudbou živou a zpěvem. Nutno však dodat, že jako celek již inscenace nedosahuje takových kvalit.

V druhé půli inscenace se divák totiž začal ztrácet v ději – nevěděl, kdo jsou bohatýři – jaký mají význam pro budoucí děj, kdo pomáhá Vasilise v domě Baby Jagy a čím si Vasilisa zasloužila světlo od Jagy. (Jak byla Jaga k tomuto činu vlastně motivovaná?) Bohužel v této části docházelo k unikání poselství hry a rozmlžení tématu pro diváka. Soubor ještě nemá zcela vyřešenou otázku postavy Smrti, která nás nejen do inscenace vtahuje, ale doprovází ji – řídí, posouvá, rytmizuje, zakončuje. Režisér však například využil kosy nejen jako symbolu smrti samotné, ale i jako zástupné loutky pro ztvárnění Baby Jagy. Vyvstala tedy otázka, kým ve skutečnosti Baba opravdu je – neboť smrt je sice přísná, ale spravedlivá, kdežto Baba je zákeřnou archetypální postavou ohrožující nevinné lidi. Fabule v druhé půlce představení je tak pro diváka poměrně složitě uchopitelná, je však pravděpodobné, že takto poučený a zkušený soubor bude na odstranění zmíněných disproporcí pracovat. Otázky některých diváků vyvolávalo také ztvárnění Vasilisiny macechy prostřednictvím většího chlapce (tento fakt však soubor vysvětlil akcentováním mužsky nekompromisních a agresivních vlastností macechy). **Inscenace i přes uvedené problémy vzbudila značný ohlas a zaslouženě získala ocenění za výtvarné a hudební zpracování.**

Dramatický kroužek při ZŠ Hudlice - Skřítkohrátky

Zahajující soubor celé přehlídky tvoří velké množství malých dětí a dva čtvrťáci. A právě tito dva chlapci nastolují rámec inscenace tím, že si čtou knihu o skřítcích, kteří náhle ožívají, vystupují zpoza velkého deštníku a společně s oběma chlapci rozehrávají své „skřítkohrátky“. Vedoucí souboru sestavila pro tuto inscenaci montáž různých textů s námětem skřítků a jejich her. A právě hravost a přirozenost dětí se však z jeviště v průběhu představení spíše vytrácela. Velmi často docházelo ke zbytečnému zdvojování informací, kdy slova textu byla ilustrována popisnými jednoduchými gesty, která mnohdy neodpovídala věkové úrovni hrajících dětí (laškovné škádlení větších chlapců nebo obligátní pohybové doprovody dětských říkanek). Ve spojení s „kolovrátkovou“ intonací některých textů tak působilo jednání dětí na jevišti jako poněkud strojené a nacvičené. Rozpaky také budila neodůvodněná přítomnost dospělé kytaristky na jevišti a nevyjasněná úloha chlapce – flétnisty.

Dramatický kroužek při DDM Benešov - Čert v každé vsi

Benešovský soubor se na letošní krajské přehlídce představil dvěma inscenacemi. První z nich nabídla volný soubor tří Wenigových pohádek (z nichž nejznámější byla Čert a Káča), propojený postavou čerta. Vedoucí souboru pro tuto příležitost zvolila jednoduchou a v podstatě funkční scénografii v podobě dlouhého „pultu“ zakrytého černou látkou, který herečkám (jednalo se o čtyři dívky staršího školního věku) umožňoval variabilní hereckou akci. Kladem této inscenace byla zjevná snaha o stylovou a divadelní čistotu, zvláště v nakládání s rekvizitami, kostýmními prvky a symboly. Současně však tato práce mohla být mnohdy nápaditější (spory sedláků o mez), a nadto patrně i díky striktnímu a viditelnému plnění režijních úkolů postrádala inscenace potřebnou lehkost a nadhled nezbytný při zpracování takto jednoduché látky staršími děvčaty. Představení místy také postrádalo gradaci a živější temporytmus. S tím souvisí i potřeba kvalitnější výstavby jednotlivých situací, z nichž některé nebyly uzavřeny. Více pozornosti by také zasloužila práce s mluveným projevem směrem k výraznější intonaci, stylizaci, a hlavně zaujetí pro obsah sdělení (zvláště v případě postavy vypravěčky). Jako pozitivní a oživující působilo na druhou stranu ozvučení některých situací. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem byla souboru doporučena úvaha o zkrácení celé inscenace, a to zredukováním např. na pohádku jedinou.

Dramatický kroužek při DDM Benešov II. - O rybáři a rybce

Puškinův příběh o zlaté rybce, chamtivé rybářce a povolném rybáři je ve své podstatě jednoduchým podobenstvím o nikdy nekončící touze překročit sám sebe, vymanit se z nuzoty (ve všech jejích významech) a získat s novým (materiálně bohatším) údělem i jiného sebe. Poučením je, že nezasloužený, nevybolený osud je jen slupkou, která dříve či později spadne, a člověk se ukáže v celé své nahotě. Benešovští nemají ambice pronikat do hloubky možností interpretace této látky. S úspěchem se však pokusili převyprávět příběh o jednostranné komunikaci, primitivní chamtivosti a ubohé zlobě, v níž se proměnil vztah mezi manžely. Inscenují jej do prostoru „ulice“, kde jedna strana náleží rybce, a tedy dobru, jež se odměňuje za laskavost své záchrany, druhá pak chamtivosti rybářky. Mezi oběma póly se pohybuje nebohý rybář. Inscenace pracuje se střídmými jevištními prostředky a vědomým jednáním slovem všech zúčastněných. Dobrým nápadem je zveřejňování posilování moci rybářky - chudou hraje jediná herečka, postupně se s narůstajícími nároky přidávají herečky další, až poslední přání vyslovují čtyři dívčí hlasy. Zmnožování postavy ale není posíleno hereckým výrazem, a tak působí více vnějškově než s opravdovou naléhavostí (a odporností) bezcitné chamtivosti. Představitel rybáře putuje ulicí své slabosti, jedná přirozeně a uvěřitelně, i když narůstající stud a hanba z jednání své ženy ještě v této fázi vývoje inscenace příliš zřetelné nejsou. Inscenace na krajské přehlídce ještě trpěla některými nevyjasněnými detaily (použití čelenek „rybářek“), ale její celkové uchopení charakterizované zejména scénografickým řešením, vědomým slovním jednáním a celkově divadelním viděním (zmnožování

zla v postavě rybářky) patřila ve Stochově k těm několika málo divadelním tvarům, jež si toto adjektivum zasloužily.

Teepci ZUŠ Mnichovo Hradiště – Člověče, rozzlob se!

Inscenace souboru ZUŠ z Mnichova Hradiště nabídla divákům dramatizaci neznámé pohádky o bohatém sedláku Nezlobsovi, který hodlá provdat své dvě dcery pouze tomu, kdo jej rozzlobí. Jak při rozborovém semináři objasnila vedoucí souboru, autorkou tohoto textu je jedna ze členek souboru a její hra byla realizována na přání celé skupiny. Tento fakt zajisté svědčí o přátelských vztazích a dobré atmosféře uvnitř souboru, samotná inscenace tohoto textu se však potýkala s několika výraznými problémy. V prvé řadě šlo o nejasnosti v rámci celkové fabule příběhu (nebylo například jasné, proč se nakonec Nezlobsa rozzlobil), nemotivované a nepravděpodobné jednání postav. Absence záporné postavy pak znemožňovala vznik konfliktních situací. Velkým problémem byl i rámec pohádky, který byl pojatý formou tradičního „dvorečku“, jenž v úvodu zabíral neúnosně nadměrný časový prostor, v závěru však paradoxně vůbec nebyl ukončen. Nejasná byla i motivace dětí pro zahrání právě tohoto příběhu, v úvodu inscenace pouze letmo načrtnutá dvěma nic neříkajícími větami z pohádkové knihy. I přes uvedené nejasnosti je potřeba tento soubor ocenit za nesporný pokrok oproti loňskému roku, který se projevil zejména snahou o minimalizaci kostýmů, rekvizit a kulis směrem k jevištní funkčnosti a umožnění herecké akce.

LDO ZUŠ Rakovník I. - Beránek z modrého nebe

Rakovnický soubor také na přehlídce uvedl hned dvě své inscenace, jejichž společným jmenovatelem a hnacím motorem byla spontánní radost dětí většinou mladšího věku z bytí na jevišti, hravost a přirozenost. Popravdě však ne vždy se souboru podařilo tyto atributy naplnit. První představení bylo jakýmsi nonsensovým příběhem o mráčku – beránku spadlému z nebe, kterého se hlavní hrdinka společně se svými kamarádkami snaží vrátit zpět. Kladem inscenace je dobrá volba předlohy, jež svou jednoduchostí a zároveň hravostí vybízí k vtipnému a dětem adekvátnímu jednání i tvorbě zajímavých a divácky vděčných situací. Mezi tyto situace zajisté patří například milé ztvárnění pádu beránka z nebe na zem (plošná loutka nahrazena „živým“ hercem). Na straně druhé je inscenace zatěžkána stylovou nejednotností a přemírou scénických prostředků, kostýmů a rekvizit (malá autíčka, popisný kostým beránka, kostým policisty apod.). Otázky také vzbuzuje neopodstatněné zařazení recitace Šrutovy básně o nebi v úvodu představení. Jednání dětí v rolích je někdy málo uvěřitelné a motivované, s výjimkou přesně zvládnuté role učitelky.

LDO ZUŠ Rakovník II. - Tam, kde žijí divočiny

Druhým představením rakovnického souboru byla dramatizace známého a dětskými soubory hojně inscenovaného textu Maurice Sendaka „Tam, kde žijí divočiny.“ Ačkoliv se jedná o velmi krátký tvar, text nabízí mnoho příležitostí k rozehrávání nosných situací a přináší pro děti aktuální a atraktivní téma zlobení. Vedoucí souboru zvolila tentokrát jednotné a funkční inscenační prostředky – nábytek v Maxově pokoji byl ztvárněn těly dětí, byla využita jedna plošná loutka lodě (nakládání s ní by však ještě bylo potřeba zpřesnit). Taktéž obsazení hlavní role nejmladším chlapcem představovalo klad inscenace. Největším problémem se ukázalo nedostatečné vybudování motivů nezbytných pro pravdivé jednání postav a řešení situací (nejasný vztah Maxe s matkou, nedostatečně nastolený problém v podobě Maxova zlobení, málo uvěřitelný závěr). Zvláště pak se jako málo motivovaný jevil důvod Maxova odplutí z ostrova – proč vlastně Max opouští lákavé zlobení a zatouží po domově. Touto nedotažeností se tak tříští téma celého příběhu i poučení pro Maxe i ostatní děti. Závěrem však nutno konstatovat, že vedoucí souboru si problematické rysy obou inscenací uvědomuje a soubor má nesporné předpoklady pro další úspěšný rozvoj.

Divadelní Kroužek Paraplíčko (loutkové), Labyrint, SVČ Kladno – Kohout světapán

Kladenský soubor Paraplíčko patří mezi tradiční účastníky přehlídky a prezentuje se vesměs klasickými pohádkami v loutkovém pojetí. Letos sáhl jeho vedoucí po látce velmi frekventované a hojně inscenované – loutkové hře z totalitního období Kohout světapán. Jako hlavní divadelní prostředek zvolil soubor (stejně jako v minulých letech) plošné loutky upevněné na květináčích. A právě nakládání s těmito loutkami se v průběhu inscenace ukázalo jako problematické – jejich používání bylo často nefunkční a odporovalo zvolenému typu. Loutkoherci nezřídka natáčeli plošné loutky profilem k divákům, neobratně s nimi manipulovali tak, že odhalovali vnitřky květináčů apod. Zásadním problémem se také ukázalo nevyjasněné téma celé hry – zatímco v původním scénáři souhlasně s dobově poplatným trendem líný a despotický kohout vlastně umírá („Kdo nepracuje, ať nejí!“), soubor znejistil diváka nekonkrétním mudrováním kohouta o možném hledání jiných naivních slepic. Otázky vzbudilo i finále, kdy slunce vycházející i bez kohoutova zpěvu vlastně nevyšlo (respektive se neobjevila loutka, která ztvárňovala slunce na počátku hry). Ani další inscenační prvky (používání zbytečného mikroportu, vtíravá filmová hudba, tanec hvězd na nebi, estrádní zpěv) také příliš nepřispěly ke vkusu a úrovni představení.

ZOO Logicky Domýšlivé Ovečky ZUŠ Nové Strašecí – Ledový zámek

Tento soubor zvolil pro svou zajímavou inscenaci vhodnou látku nabízející jednak silné a pro děti atraktivní téma přátelství, osobní odvahy a svědomí, a nadto jim poskytl možnost použití jednoduchých a funkčních inscenačních prostředků. Psychologicky exponovaný a seversky temný příběh o dívce Unn, která zahyne uzavřena v ledovém vodopádu, a její kamarádce Siss, tající před veřejností své domněnky o osudu Unn, zpracoval soubor prostřednictvím vytvoření tajemné a působivé atmosféry (práce se světlem, funkční rozvržení scény, působivé ztvárnění vodopádu formou zavěšeného velikého igelitu). Tato atmosféra však byla často narušována a kouskována nadměrným množstvím přestaveb scény a stmíváním světel, které narušovaly kontinuitu a temporytmus. Hlavním problémem však byl nedostatek informací směrem k divákovi a problematická motivace jednání postav (letmé vybudování přátelství, důvod výčitek svědomí Siss, nepravděpodobné jednání hlavních hrdinek vůči sobě i ostatním dětem). Inscenace tak byla zatěžkána nadměrnou psychologizací a občasným tápáním diváků ve fabuli příběhu. Nesporným kladem představení je však bezesporu pedagogická stránka procesu – z jednání dětí na jevišti je patrná dlouhodobá a poctivá práce s tématem a metodické budování vztahu k příběhu i rolím. **Velmi příjemným zážitkem bylo i herectví Kateřiny Barochové (představitelky Siss), která se s nelehkou rolí vyrovnala se ctí a získala za svůj výkon ocenění poroty.**

DDS Pimprle ZŠ a MŠ Stehelčeves – Vánoční myš

Dětský kolektiv ve věku prvního ročníku základní školy upoutal nejen lektorský sbor, ale zcela zřejmě i diváky svým opravdovým zaujetím hrou, hraním si na jevišti, které bylo spontánní, autentické, „nerežírované“, nemarkýrované a v kontextu celé přehlídky bylo skutečným osvěžením. Vedoucí souboru se podařilo vytvořit dětem na jevišti takové podmínky, že jejich hravost a dovádění bylo stejně nadšené jako mimo jeviště. Jde o rozehrávanou báseň o vánoční myši, která se každý rok o Vánocích objevuje u každého doma a „její vinou“ mizí cukroví ze stromečku. Na jevišti není nic, jen miska s cukrovím a parta malých dětí. Celá inscenace je postavená na hraní si s významem jednotlivých slok. Někdy děti vstupují do rolí myší, jindy ze svých těl staví stromeček a společně ho zdobí, fungují zde hry kluci versus holky, a to vždy zjevně v přesné instrukci, k čemu je akce směřována, nikoliv jak má kdo co udělat. Vedoucí dětem určuje tempo představení ze strany pomocí Orffova instrumentáře a současně tak pomáhá se zvukovým plánem představení.

Je ke zvážení vedoucí souboru, zda z představení až příliš neční metodika dramatické výchovy. Především v samém úvodu představení se objevuje několik her, které se samotným představením spíše nesouvisejí.

Dále by bylo dobré posílit kontinuitu textu samotného. Hraní je akcentováno do té míry, že je text až příliš upozaděn. Když jsou sloky rozehrávané a text zaznívá někdy vlivem slabých dětských hlasů málo zřetelně, je pro diváky obtížné usledovat dějovou linku. Děti vesměs velmi hezky pracovaly s veršem - říkaly text po významu, nikoli rytmicky, jako se to u malých dětí často stává. V jednom místě se trochu nešikovně objevuje právě akcent na skandování veršů, ale jde pouze o ojedinělé místo. **Vedoucí souboru dostala ocenění za pedagogické vedení.**

CIK CAK 3. ZŠ Slaný – Žirafí opera

Soubor ze Slaného se pokusil o scénické zpracování nelehké látky skrývající mnoho inscenačních úskalí, a to jedné z Prevertových Pohádek pro nehodné děti. Tyto krátké poetické texty jsou pro svou výkladovou nejednoznačnost i metaforičnost velkým soustem i pro zkušené inscenátory. Ambice souboru pracovat s takto náročným uměleckým textem patří společně se solidním vybavením členů ke kladům představení. Nutno však konstatovat, že se jevištní zpracování naprosto minulo s autorovou poetikou a někdy bohužel i se základními divadelními principy. Představení trpí nadměrností a nefunkčností výrazových prostředků (popisné líčení, účelově použitý moderní tanec, kostýmní nejednotnost, nadbytečnost obtížně čitelných symbolů). Tím dochází k potlačení jakéhokoliv smyslu textu a k roztříštěnosti vnímání příběhu, který zde vlastně slouží pouze jako jakýsi společný prvek pro různé a vzájemně nesouvisející dramatické aktivity.

Lektorský sbor přehlídky udělil tedy několik ocenění: Za režijní přístup k inscenaci O rybáři a rybce Dramatickému kroužku DDM Benešov, respektive jeho vedoucí Barboře Čmelíkové. Ocenění za hudební a výtvarné řešení inscenace S panenkou v kapse souboru Kampak! ZUŠ Štítného Praha. Marica Harčaríková získala ocenění za pedagogické vedení inscenace Vánoční myš. Kateřina Barochová byla oceněna za ztvárnění hlavní dívčí postavy v inscenaci Ledový zámek. **Doporučení na celostátní přehlídku získaly tři soubory: Soubor Kampak! ZUŠ Štítného Praha s inscenací *S panenkou v kapse*, Dramatický kroužek při DDM Benešov s inscenací *O rybáři a rybce* a DDS Pimprle Stehelčeves s inscenací *Vánoční myš*.** Jak již bylo v úvodu řečeno, stochovská přehlídka i přes menší divadelní úroveň některých inscenací nabídla smysluplné, tvůrčí, inspirativní a pohodové prožití dvou slunných dubnových dnů. Závěrem nezbývá než vyslovit přání, aby se i v příštím roce přehlídce dařilo stejně dobře jako letos.

S laskavým přispěním milých spoluporotců zpracovala
Kateřina Oplatková Rezková

JIHOČESKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ STRAKONICE – 16. A 17. 4. 2012

Už posedmé se konala jihočeská krajská recitační přehlídka v DDM ve Strakonicích. Probíhala dvě dopoledne ve dnech 16. a 17. dubna. Zúčastnilo se jí 54 dětí a co je potěšitelné, letos byla zastoupena velkou měrou i **čtvrtá kategorie**, kde počet recitátorů již několik let stagnoval. V té zaujali svoji interpretací **Ladislav Klíma**, **Matouš Klíma** a především **Miloš Benedikt**. Přes drobné technické nedostatky v mluvním projevu dokázal přesvědčit posluchače svým nasazením a zaujetím pro vybrané téma. Do Svitav byl doporučen s interpretací textu Jana Rejžka Vrchlickej. Ve **třetí kategorii** na sebe upozornili především dva interpreti, kteří budou rovněž zastupovat v národní přehlídce jihočeský kraj. **Šimon Chvosta** ze Strakonic se svoji úspornou a přesnou interpretací textu Miroslava Holuba Napoleon a **Jiří Fencl** z Jindřichova Hradce, který s potěšením přetlumočil úryvek z Poláčkovy knihy Bylo nás pět**.** Ve **druhé kategorii** přesvědčil posluchače výrazný interpret **Karel Leskovec**. Přestože je nevidomý, jeho kontakt a schopnost komunikace s divákem je obdivuhodná. Dobře si poradil s interpretací textu Gianniho Rodariho Popletená pohádka. S ním do národní přehlídky postupuje i **Karel Smeykal** s příběhem Ilji Hurníka Dva kohoutci. V první kategorii se objevilo několik zajímavých recitátorů např. **Anežka Dolejší, Julie Hubáčková** nebo **Marek Rolínek.**

Nutno přiznat, že po letech si našla strakonická přehlídka svoji specifickou tvář, a přestože stále chybí větší zázemí pro vzájemný kontakt dětí (např. práce v seminářích s lektory, rozmlouvání apod.), je zřejmá pozitivní atmosféra celé přehlídky, dobře fungují i závěrečné „pracovní" rozhovory dětí s lektory. Letos dostali pořadatelé i pozitivní zpětnou vazbu v podobě několika mailových ohlasů.

Jiřina Lhotská

BECHYŇSKÉ JARO 2012 – 30. A 31. 3. 2012

Podle meteorologů bychom poslední březnový víkend jaro marně čekali. Mělo se ochladit a taky tomu tak bylo. Bechyňáci si však nemuseli dělat starosti, protože oni „své" jaro měli. Ve dnech 30. – 31. 3. 2012 se zde totiž konal jubilejní 20. ročník divadelní přehlídky „Bechyňské jaro".

Skvělé zázemí a doprovodný program připravili zaměstnanci Kulturního domu v Bechyni v čele se svým ředitelem Štěpánem Ondřichem a ve spolupráci s místní knihovnou. Město Bechyně podporuje mladé divadelníky a starosta města tradičně přijde účastníky pozdravit a popřát jim příjemný pobyt i úspěch v jejich snažení. Rytmus přehlídky je určován hlasem zvonku, kterým Š.Ondřich upozorňuje na začátky jednotlivých událostí.

Pokud se herci nepřipravovali na svá vystoupení, nehráli, nebo nesledovali „konkurenční" inscenace, mohli se účastnit velikonoční výtvarné dílny, vědomostní soutěže, noci s Andersenem, nebo mohli jít v pátek večer do kláštera podívat se na divadelní překvapení s názvem „Tak tohle se opravdu nepovedlo", které pod vedením Františka Oplatka zahráli členové Divadelního souboru při ZŠ Školní.

V době, kdy se děti věnovaly těmto „mimodivadelním" činnostem, si vedoucí souborů povídali s lektory, kterými letos byli Jaroslav Provazník, Josef Brůček a Jindřiška Bumerlová, o zhlédnutých inscenacích. Hodnocení inscenací probíhalo formou velmi otevřeného dialogu, jehož se samozřejmě účastnili lektoři, ale i všichni vedoucí souborů, kteří se vyjadřovali jak ke svým inscenacím, tak k ostatním a výsledkem často bylo poznání a nápad, jak vlastní pojetí zlepšit. Letošní inscenace měly velmi dobrou úroveň a každá mohla nabídnout něco zajímavého či podnětného, i když ne všechny se zdařily jako celek. Důležitá však byla velká vstřícnost vedoucích a jejich ochota na inscenacích dále pracovat a využít impulsů vzešlých ze společného povídání.

Na „Bechyňské jaro" přijelo 8 souborů (z toho 2 byly z LDO ZUŠ Jindřichův Hradec).

Soubor **DDS Petrovice** zahrál inscenaci **Lavička.** Inscenace vycházela z textu Jana Kubíčka. Jednalo se o několik příběhů, či spíš situací, které se odehrály v blízkosti lavičky (rande 1, kuřáci, dívky řešící biologický projekt, rande 2). Na hercích bylo vidět, že je témata bavila, že oni sami se dokázali dobře po jevišti pohybovat a dobře mluvit. Soubor při přípravě inscenace však pracoval až příliš samostatně, jako režisér byl uváděn kolektiv, což vedlo k tomu, že si neujasnili žánr, že o situacích často jen mluvili, ale nehráli je, že jim chyběl někdo, kdo by dal inscenaci ucelený tvar a smysl.

LDO ZUŠ z Jindřichova Hradce pod vedením Vojtěcha Maděryče se představil dvěma inscenacemi. V obou se pracovalo s humorem a nadsázkou. První skupina zahrála hru **Jamie** na motivy textu Briana Jacquese. Příběh chlapce, jehož život je ztrpčován jak příliš pečlivou matkou, tak partou, která ho pokládá za strašpytla. Vše se změní, když se setká s upířím chlapcem, který má podobné problémy se svou matkou. Děti působí na jevišti velmi přirozeně, je vidět, že se cítí bezpečně, že přesně vědí, o čem hrají a k čemu inscenace směřuje. Situace jsou dobře

vypointovány. Podařilo se vytvořit atmosféru tajemna a napětí.

Druhá skupina se věnovala textu Ivana Vyskočila **Masákův plán**. Také zde bylo mnoho dobře vystavěných scén, kdy herci působili přirozeně i ve stylizaci postav a situací, např. při domluvě studentů a přísaze, při níž se zavázali zničit profesory tím, že se budou učit a že budou profesorům klást příliš odborné dotazy, při učení v noci. Zajímavě rytmicky - až tanečně - byly pojaty přestavby scény, které podpořily dojem nadsázky, grotesky. Tento dojem se však nepodařilo udržet po celou inscenaci. Mizel v okamžiku, kdy herci vstoupili do rolí bláznivých učitelů. Tehdy děti „sklouzávaly“ až k pitvorným karikaturám. Hlavní sdělení původní předlohy, totiž ukázat jak funguje systém a za jakých okolností se zhroutí, z inscenace jasně nevyplynulo.

Nelehký úkol měly režisérky **DS Lannovka z ČeskýchBudějovic** Nataša Govschenko a Veronika Varady při realizaci inscenace **A-Leninka** podle knihy Zdeňky Bezděkové. Už samotné téma – příběh českého děvčátka, které v době 2.sv.války přijala německá nacistická rodina a chtěla z něj vychovat „pravou“ německou dívku, je velmi těžkým tématem a vyžaduje opravdu dobré pochopení všech okolností. Obtížnost však nespočívala pouze v náročnosti tématu, ale i v situaci, ve které se soubor ocitl. Nataša Govschenko a Veronika Varady totiž pokračovaly v přípravě inscenace po náhle zemřelém vedoucím souboru Pavlu Petrovském. Obě režisérky jsou dlouholetými členkami souboru. Respektovaly poetiku inscenace Pavla Petrovského, ale zároveň se snažily o vlastní pojetí. Otevření inscenace bylo velmi působivé – beze slov, jen pomocí gest a hudby. Hlavní představitelka dívky Leni svou roli zvládla dobře, působila věrohodně. Jako forma bylo zvoleno vyprávěné divadlo, což však někdy vedlo k přílišné popisnosti, postavy působily černobíle. Inscenaci by prospělo zkrácení, čímž by se výpověď zpřehlednila.

Soubor **Spirál(k)a z Vimperka** se svou vedoucí Vendulou Slepičkovou připravil inscenaci **Noční můry**. Inscenace byla tvořena sérií krátkých etud, kde hlavním motivem byla „noční můra“ – většinou končící smrtí některého z aktérů etudy. Předěl mezi jednotlivými situacemi tvořily okamžiky „spánku“ všech herců, kteří pak v etudách vstupovali do různých rolí. Při hodnocení se hovořilo o tom, že chyběl klíč k divadelnímu vyjádření, i když náznak tam byl – zveličené jednotlivé atributy vražd - sekyra, nůž, což vytvářelo až dojem komiksu. Hovořilo se i o tom, že nebylo jasné, co se vlastně chce divákům sdělit. V závěru inscenace byla naznačena možnost přesahu nočních můr do reálného života. Kladem inscenace byla např. snaha vytvořit prostředí s minimálním množstvím rekvizit – pouze za pomoci variabilních prostěradel, která mohla představovat výtah, mořské vlny atd. a vlastních těl, vytvářejících stylizované dveře, umyvadlo, stromy atd.

O novou cestu ve své práci se pokusila Alena Vitáčková, vedoucí souboru **Růžek z Českých Budějovic**. Pro ztvárnění textu Jiřího Trnky **Zahrada** zvolila loutky, což však s sebou přinášelo mnohá úskalí. Děti často nesdělovaly příběh „přes loutku“, neměly s ní dostatečný kontakt. Výjimkou byl chlapec, který „vodil“ kocoura. Situace s kocourem celkově patřily k nejpovedenějším – např. při honičce, kdy si děti loutku kocoura házely a loutka skutečně „žila“. Problémem bylo i nedodržení čistoty Trnkova textu. V inscenaci se však podařilo zachovat poetičnost příběhu – např. ve vytvoření zahrady pomocí barevných šátků či navození atmosféry pomocí hudby - flétny.

Vedoucí **LDO ZUŠ Strakonice** Jiřina Lhotská musela hledat námět, při jehož realizaci by se její početnější soubor uplatnil. Inspirací byla povídka Marca Alexandera Hrob ve sklepě. Na její motivy vznikl scénář **Dům u Černého potoka**. Vůdci dvou skupin - Jeff a Chris jsou stálými soupeři a projevuje se to i tím, že si navzájem snaží dokázat svou odvahu vstupem do tajemného opuštěného domu, v němž prý straší duch zavražděné ženy. Jeff i Chris na svého protivníka chystají léčku, ale jsou vytrestáni dívkou Meg, která postraší oba. Nakonec spor končí příměřím. Děti jsou velmi dobře vybaveny - jevištní prostor zvládají i ve větší skupině, mluví srozumitelně, navzájem se vnímají. Určitým problémem je ztvárnění tajemného domu pomocí dřevěných kostek a černé látky - napětí se tím nevyvolává. Příběh je vypointován tím, že v okamžiku, kdy je divák přesvědčen, že děti se za ducha jen převlékaly, se náhle v domě zjeví opravdový duch. V inscenaci je však zobrazen stejnými prostředky jaké byly použity pro děti za duchy převlečené a tím se účinek oslabí.

Také Jana Procházková, vedoucí DěS (**Dětského studia Městského divadla Český Krumlov**) má početnější soubor, jehož členové navíc patří i do různých věkových skupin. DěS vystoupilo s koláží lidové poezie **Rok – od adventu k adventu**. Při hodnocení se hovořilo o tom, co ještě je a co už není divadlo. Koláž je totiž tvořena písněmi, tanci, lidovými zvyky, propojenými krátkými často vtipnými etudami vytvořenými na základě textů lidové slovesnosti. Při hodnocení byly připomínky k jisté disproporci v prostoru, který je věnován jednotlivým ročním dobám. Děti se umějí na jevišti pohybovat, umějí komunikovat, reagují na sebe, jsou přirozené a celkově jevištně dobře vybavené. Zvládají i chóry, mají rytmus. Pro větší divadelnost by bylo potřeba posílit pasáže, kdy si děti „hrají“ mezi sebou, např. masopust. Inscenace působila velmi dynamicky, děti hrály s velkou energií a v textech byly „přítomné“.

Takové inscenace diváci i lektoři viděli na letošním Bechyňském jaru. Na závěr přehlídky znovu zazněl zvonek Štěpána Ondřicha a pozval všechny do velkého sálu Kulturního domu v Bechyni. Každý soubor dostal diplom a vzpomínkovou medaili, ale hlavně se tam všichni dozvěděli, kdo pojede na celostátní Dětskou scénu do Svitav. **Do širšího výběru byly navrženy následující inscenace: A-Leni-nka, Zahrada, Dům u Černého potoka, Rok - od adventu k adventu. K přímému postupu byla navržena inscenace Jamie (LDO ZUŠ Jindřichův Hradec, režie V. Maděryč).**

20. ročník Bechyňského jara je tedy za námi. Je zajímavé, že každý rok lze v inscenacích přehlídky vysledovat jisté společné rysy. Letos to byly příběhy plné tajemství, napětí, hororu, ale zároveň humoru a nadsázky. Na rozdíl od minulých ročníků se zde neobjevila ani jedna „zmodernizovaná“ pohádka. Inscenace měly velmi dobrou úroveň. Texty byly většinou vhodně vybrány, témata děti zajímala a odpovídala jejich věku, divadelní vyjádření bylo podnětné. Jistě to souvisí i s tím, že většina vedoucích souborů absolvovala odbornou přípravu v oblasti výchovné dramatiky a divadla hraného dětmi, často i formou vysokoškolského studia. Celkově lze říci, že se jubilejní ročník Bechyňského jara vydařil a ve všech upevnil pocit, že dětské divadlo je sice náročná činnost, která však zároveň přináší radost všem zúčastněným.

Jindřiška Bumerlová

PLZEŇSKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ PLZEŇ – 14. 4. 2012

Od organizátorů této přehlídky se nám nepodařilo získat žádné informace.

Red.

TARTAS DOBŘANY, POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA PRO PLZEŇSKÝ A KARLOVARSKÝ KRAJ – 20. - 22. 4. 2012

Jako každoročně pořádalo občanské sdružení Johan ve spolupráci s NIPOS ARTAMA, s podporou ministerstva kultury, západočeského kraje a města Dobřany, ale hlavně v přátelských prostorách kulturního stánku Káčko, regionální přehlídku dětských divadelních, recitačních a loutkářských kolektivů. Bylo možno zhlédnout 13 inscenací různých žánrů (od muzikálového podání Noci na Karlštejně až po groteskovitě předvedené skeče v představení Klauniáda).

Různé způsoby práce i sdělení se projevovaly tu ve formě vycizelovaného pevného tvaru s jasnými konturami, pevnou formou i vedením nejmenších herců (Kocourek Modroočko, Pošťácká pohádka), tu v obrazově zajímavém rozpracovaném výtvarném divadle (Cesta do říše Agord),

které samo bylo invenčně daleko zajímavější než plakátově působící knižní předloha Daniela Heviera. Práce některých pedagogů a jejich souborů směřuje k podívané s jasnými dílčími úkoly, důraz je kladen na svobodné autentické jednání malých herců (Kdo jsem?, Dívčí válka, Šalupa dobrodružství, Na kopřivu), k výsledné formě představení pak měla porota ještě několik připomínek či výzev pro budoucí práci (cíleněji připravit scénář, pracovat s tempem, rytmem či kontrasty, myslet i při procesu tvorby na diváka).

Někde vítězila forma nad sdělením, jinde sdělení jednoznačně přesáhlo jakoukoliv formu, ale důležité téma, vlastní dospívajícím protagonistům, prosakovalo téměř ve všech viděných představeních. Byla patrná touha najít si svou jedinečnou vlastní cestu v přehršli dění současného světa, v labyrintu vztahů, názorů a postojů.

Téma bojující dospívající jedinec ale i jedinec sám jako jedinečná osobnost versus masa či dav bylo klíčovým tématem hned tří viděných inscenací (Rósa, Sesterstvo aneb příběh z hobby kempu, Kudýš). V důsledku citlivého vedení a kolektivní autorské režie (která byla lektorským sborem vyzdvižena) v některých případech došlo k jistému naivnímu tónu či neujasněnému názoru, který z inscenací zazníval. Upřímnost a poctivost, s jakou přistoupily kolektivy k tomuto tématu, však ve výsledném vyznění převládla nad určitou disproporcí.

Jako nejvyváženější, nejautentičtější, invenčně bohaté, tvarem i formou čisté, křehké a s velikým osobním zaujetím odehrané představení porota ocenila inscenaci **Malý Alenáš** souboru **Zatímbezejména** z Plzně pod vedením Františka Kasky. Všichni diváci také ocenili jistou (ne však pietní) úctu k předloze a trefné vystižení humoru předlohy Ivana Vyskočila. Do širšího výběru na celostátní přehlídku byla doporučena **Pošťácká pohádka** souboru **HOP-HOP** z Ostrova.

Všichni „tartasící“ měli možnost vedle sebe vidět na jevišti soubory začínající i soubory mnoho let fungující pod zkušeným vedením pedagogů. Kouzlo celé přehlídky ale spočívalo ještě někde jinde, nad samotným programem a jednotlivými představeními. Byla to možnost setkávání a třídenní intenzivní spolužití všech účastníků. Věkový rozdíl členů souborů činil až deset let. Přátelská otevřená atmosféra vybízela ke vzájemné konfrontaci, sbírání zkušeností, všichni měli jedinečnou možnost tříbit si své názory a postoje k tématům jako svoboda, rozhodnost. Tato atmosféra právě umožňovala najít si to své jedinečné místo mezi všemi, podpořit osobnost a projev každého z účastníků.

K tomu sloužily i paralelně probíhající dílny různého zaměření (stínohra, středověk, staré pověsti české atd.), které vedli studenti Pedagogické fakulty Západočeské univerzity a které jsou již po několik let nedílnou součástí této přehlídky. Právě tam se všichni zúčastnění mohli potkávat a trochu jinak - osobněji se seznamovat, spolu si tvořit, diskutovat i všemožně „tartasit“. Zdá se, že Tartas jednoznačně přispívá nejen k rok od roku hojnější účasti plzeňského a karlovarského divadelního „potěru“ ale zasahuje nemalou měrou i do hloubi divadelního dění tohoto vzniklého a svébytně fungujícího podhoubí.

Jakub Doubrava

Inscenace Tartasu 2012:

Kocourek Modroočko – Divadýlko Strašidílko, Plzeň (ved. Anna Červená)
Kdo jsem? – NěKdy, Kdyně (ved. Dana Žáková)
Kudýš – Divadlo v KoŠi, Plzeň (ved. Ivana Loukotková)
Dívčí válka – BUDDETO!, Plzeň (ved. Michal Ston)
Pošťácká pohádka – HOP-HOP, Ostrov (ved. Irena Konývková)
Sesterstvo aneb příběh z Hobby kempu – Midliďky, Aš (ved. Pavla Hošková)
Říše Agord – Týnom Tánom, Klatovy (ved. Hana Švejdová)
Noc na Karlštejně – Karkulka, Chrást (ved. Jarmila Holátová)
Na kopřivu – Indiánky, Horažďovice (ved. Ivana Faltusová)
Rósa – Strašidla, Plzeň (ved. Anna Červená)
Malý Alenáš – jak se stal správcem snů – Zatímbezejména, Plzeň (ved. František Kaska)
Šalupa Dobrodružství – 2. středeční třída LDO Trnka, Plzeň (ved. Michal Ston)
Klauniáda – Bezmeni, Horažďovice (ved.Ivana Faltusová)

KARLOVARSKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ OSTROV - 13. 4. 2012

V Ostrově se již po mnohá léta před samotným začátkem dětské recitační soutěže odehrává v příjemné a uvolněné atmosféře rozmlouvání recitátorů. Každá kategorie má přiděleného svého mladého průvodce, který se snaží děti přivést na jiné myšlenky, než je soutěžení a tréma, ale především je uvede do příslušného prostoru, kde si těsně před vystoupením vyzkouší své hlasové schopnosti. Tito mladí průvodci jsou vybíráni z řad starších a zkušených recitátorů ZUŠ Ostrov. Vystoupení **první kategorie** označila porota jako vystoupení s velmi vysokou úrovní, jak po stránce výběru textu, tak i vybavenosti dětí a přirozeného dětského projevu s komunikativními dovednostmi, které jsou mnohdy u nejmladší kategorie jedním z úskalí interpretačního projevu.

Na rozdíl od kategorie první jsme asi očekávali daleko vyšší úroveň **druhé kategorie** - což se v tento den nestalo. Ve svém výběru textu (až na některé výjimky) pamatovali na dětského interpreta, ale většině se nepodařilo dlouhý text sjednotit a utáhnout v celek aj. A tak se stalo, že porota nakonec rozhodla sice o ocenění pěti recitátorů čestným uznáním, ale bez postupu do Svitav.

Po samotné soutěži následoval rozbor s porotou. Děti měly možnost o svém vystoupení hovořit a tím i objasnit ostatním i porotě některé otázky, které nás během hodnocení napadaly. Hovořilo se zde nejen o všeobecných chybách, ale i konkrétně k výkonům jednotlivých interpretů. Pochvala byla to první, co se snažila porota najít na každém vystoupení, protože to je hlavní motivací pro dítě a jeho vedoucího. Tato možnost diskuse byla dána všem i po oficiálním vyhlášení výsledků, kterou využila jen jedna maminka s interpretkou.

Podrobněji se rozepisují o jednotlivcích v kategoriích Jitka Pluháčková a Jiřina Lhotská.

Dana Žáková

1. kategorie

V 1. kategorii bylo zapsáno12 soutěžících a ani jeden z nich si tuto možnost nenechal ujít, a tak porota měla o čem diskutovat a rozmýšlet. Vrásky na čele jí udělali hned ti nejmladší a nejméně zkušení. Zhostili se své příležitosti s ohromnou chutí, radostí a přesvědčivostí. Z jedné třetiny si ke svému vystoupení připravili poezii. S ní čestné uznání vybojovala **Anička Perglerová**. Báseň P. Šruta Hrabě Drákula ze 3.C přednesla s přesvědčivou vnitřní představou. Pochvalu od poroty dostala i za práci s pauzou a dodržování přesahů. Ocenění poroty s radostí přijal i **Tadeáš Novák**, soutěžící se Steklačovým textem Pekelná třída. Už z názvu je patrný vhodný výběr, blízký svým obsahem problémům žáka 1. stupně ZŠ. A o tom nás Tadeáš přesvědčil. Už tím, s jakou pravdivostí se před diváky postavil a kultivovaně, s napětím, výtečnou výstavbou rolí o stavbou textu udržel pozornost od začátku do konce. A diváci šli „s sebou“. Šťastná ruka při zvažování délky textu se vyplatila **Lucii Ratajčákové**. Pohádku J. Balíka Proč mají zajíci dlouhé uši převyprávěla s precizní výslovností, velmi dobrou prací s dechem a vnitřní představou. I když u ní jako u jediné došlo k výpadku paměti, obdivuhodně se nedala rozhodit a pokračovala dál. Čestné uznání získala

Lucie Kraftová. Škoda, že v básni Kolečka a čtverce J. Bruknera scházela vizuální představa konkrétního výtvarného díla. Lucie se projevila jako výrazná osobnost s dobrými technickými dovednostmi - prací s hlasem, artikulací, komunikací. Poslední oceněnou byla **Olga Jedynaková**, která si k vystoupení zvolila pohádku H. Doskočilové Oříšek. Známý

text uchopila s pochopením pro stavbu příběhu. Škoda jen, že některé výrazy nebyly sděleny s přesnější artikulací.

Jitka Pluháčková

Ve 2. kategorii vystoupilo také 12 recitátorů. Její úroveň byla však nižší, a proto **porota neposlala žádného recitátora na celostátní přehlídku do Svitav**. Ocenění za svůj výkon však získali:

Šárka Rubášová - Jiří Zdeněk Novák: Cvrček a mravenci
Tereza Kubíková - Astrid Lindgrenová: Pipi si hraje s policisty na babu
Kateřina Barnová - Jindřiška Ptáčková: Mlácení prázdné slámy
Matěj Velička - Ch.Nostlingerová: Jak si František dokázal poradit
Johanka Sadílková - Milena Lukešová: Mašlička

red.

Porota v 1. a 2. kategorii pracovala ve složení Jiřina Lhotská -předsedkyně poroty, Dana Žáková a Jitka Pluháčková.

3. a 4. kategorie

Kvalitu výkonů recitátorů **3. a 4. kategorie** se citelně poznamenalo podceňování výběru interpretovaného textu. Povrchní a líbivé či notoricky známé texty, po nichž leckdo sáhne bez hlubšího uvažování, ubraly mnohým recitátorům na zajímavosti a přesvědčivosti. Úskalím se stávala také délka textu, která převálcovala nejeden slibně započatý výkon. Těmto úskalím se zdárně vyhnula **Nikola Kostadinová**, která zazářila ve třetí kategorii. S barevnou škálou výrazových prostředků, humorem a nadsázkou interpretovala text K. Mc Combieové „Vítejte do mýho (divnýho) světa“ (postup na DS). **Daniela Blehu** (postup na DS s přednesem povídky V. Steklače „Jak jsem se zamiloval“) i **Terezu Fischerovou** (náhradník na postup s úryvkem z knihy S. Rudolfa „Metráček“) přílišná délka textu sice také trochu potrápila, ale i tak zapůsobili přirozeným projevem, jasnou představou a prožitkem s nímž divákům předali své příběhy.

Bez zaváhání a se suverenitou prozrazující zkušené recitátory se zhostili svých úkolů **Vojtěch Palm** a **Matouš Bečka** ze **4. kategorie** (postupy na DS). Vojtěch zaujal interpretací dvou zcela odlišných textů (G. S. Harrison: „ O Cyrdovi, co uměl lítat“ a Ch. Bukowski: „Ty jeho báječný svačiny“). Vhodně volil výrazové prostředky, vystihl hravost a humor Harrisonovy prózy i rozporuplnost a nepřívětivost hrdiny Bukowského básně. Matouš obdivuhodně a radostně souzněl s poetikou textu z knihy „Bába“ D. Charmse a sklidil jednoznačné uznání nejen poroty, ale i publika.
Jako náhradnice na DS byla oceněna **Natálie Jírovská**. Zapůsobila zcela jinými prostředky: osobním nerafinovaným kouzlem, vnitřním zaujetím a prostotou s níž vyprávěla povídku W. Saroyana „Kočka“.

Porota ve složení Vl. Jopek, E. Willigová a H. Trázníková ocenila dále čestným uznáním dílčí úspěchy výkonů Jiřího Halberštáta, Pavlíny Boháčkové, Kláry Eliášové (3. kategorie) a Lucie Miškovské, Marie Benešové a Jany Novotné (4. kategorie).

Hana Trázníková

LIBERECKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ 2012 LIBEREC – 21. 4. 2012

V sobotu 21. dubna 2011 se sešli v libereckém Experimentálním studiu v Lidových sadech účastníci krajského kola postupové přehlídky dětských recitátorů – jednačtyřicet recitátorů postoupivších z nižších kol z okresů Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily, jejich dospělí průvodci (rodiče i pedagogové), diváci, pořadatelé krajského kola, lektoři (porotci).

Lektorský sbor pracoval ve složení: Azalka Horáčková, Eliška Vobrubová, Jarek Hylebrant a Lukáš Horáček.

V **první kategorii,** jejíž účastníci dle propozic na národní přehlídku nepostupují, recitovalo jedenáct dětí. Čestné uznání porota udělila **Matyldě Homolové** z Liberce za přednes textu Daniela Heviera Zapomnětlivý parašutista a **Arnoštu Kohoutovi** z Turnova za přednes textu Boule**.** Oceněné děti zaujaly svým osobitým a zejména přirozeným přednesem.

Ve **druhé kategorii** se představilo deset recitátorů, z nichž se v kategorii, jež měla celkově dosti slabou úroveň, nad jiné vymykaly dvě postupující dívky.

Jednou z nich je **Mariana Telekesová** z Liberce s přednesem básně **Jiřího Havla** V zoologické zahradě. Mariana byla oceněna za výrazný projev a přednes s vnitřní energií, zaujetím a potěšením z humorného textu i z jeho interpretace. Na škodu bylo dosti rychlé tempo, které recitátorce neumožnilo připravit si lépe konec a závěrečnou pointu, i drobné, odstranitelné nedostatky v kultuře mluvy, na což byla při rozboru upozorněna. Druhou postupující je **Anna Tvrzníková** z Železného Brodu. Postup na národní přehlídku si „vysloužila“ živým výrazným přednesem podpořeným vnitřním zaujetím a smyslem pro situaci a stavbu v básni **I**vana Magora Jirouse Ptala se Františky Marta.

Třetí kategorie byla reprezentována rovněž jedenácti dětmi. Do celostátního kola postoupili **Josef Bartoň** z Vysokého nad Jizerou a **Šárka Knížková** z Jablonce nad Nisou.

Josef se představil interpretací prózy – úryvku z knihy Z deníku kocoura Modroočka od Josefa Koláře – a to tak, že sděluje příběh přirozeným osobitým projevem, s jasným stanoviskem, s vnitřním zaujetím a potěšením z přednesu. Cítí a sděluje příběh v jeho celku i v situacích. Má smysl pro napětí a jemný humor textu a obé sděluje. Jedná slovem. Druhým Josefovým textem byla báseň Slečno slípko, vy jste husa! (Gustav Falke, Ivan Wernisch) a i v tomto případě jsme byli na krajské přehlídce účastníky interpretace textu s jasným postojem recitátora, s jeho smyslem pro humor i jeho sdělení a osobitého přirozeného projevu.

Šárka přednášela dvě prózy – Vánoce od Michala Viewegha a O němé víle od Ilji Hurníka – a svým osobitým výrazným přednesem žánrově odlišných próz, svým ukázněným kultivovaným projevem, vnitřním zaujetím, potěšením z přednesu, ze sdělení a sdílení jakož i smyslem pro temporytmus, stavbu, gradaci a pointu působila přirozeně a přesvědčivě.

Čestné uznání poroty ve třetí kategorii obdržel **Šimon Tichý** ze Cvikova za citlivý a nepatetický přednes básně Raport od Fráni Šrámka. .

Z devíti uchazečů o postup na svitavskou přehlídku ve **čtvrté kategorii** byli nejúspěšnějšími a do celostátního kola postupují: **Michaela Palaščáková** z Liberce a **Jiří Pokorný** z Jablonce nad Nisou.

Michaela postoupila na základě přednesu básně Jiřího Žáčka Havrani a prózy Z deníku praktické dívky Zuzany od Jiřího Suchého**.** V obou případech recitátorka prezentovala kultivovaný, přirozený a osobitý přednes, vnitřní zaujetí pro text a jeho sdělení, smysl pro gradaci a pro pointování

Jiří v Šrámkově Roubence i v próze Most Franze Kafky uplatnil jemný citlivý přednes, čistý, upřímný, bez patosu a sentimentu, s představou a vnitřním zaujetím, se schopností jednat slovem. Silný osobní vklad recitátora a jeho zaujatost i potěšení z přednesu, jakož i jeho sdělnost oslovila natolik, že rezervy v kultuře mluvního projevu byly odpuštěny; recitátor byl na ně v rozborovém semináři upozorněn.

Čestné uznání poroty a roli náhradníka pro celostátní kolo získal osobitý a intelektuálně vyspělý recitátor **Jakub Hrůza** z Liberce. Zaujal neotřelou dramaturgií - Istvan Örkény: Řidič, Aloysius Bertrand: Pět prstů na ruce – i zaujatým přednesem se smyslem pro žánr textu, humor či absurditu; potěšením z přednesu, ze sdělení a sdílení.

Další čestné uznání získal turnovský **Tadeáš Matěcha,** který se představil v přednesu básně Václava Hraběte Déšť a v přednesu fejetonu Rudolfa Křesťana Tomu ještě nerozumíš.

Jako obvykle se po skončení přednesové části přehlídky konal rozborový seminář pro všechny zájemce, recitátory i jejich pedagogický doprovod vedený členy poroty. Seminář se nesl v přátelském duchu a otevřené diskusi, v níž porota s recitátory jejich vystoupení rozebrala, upozornila děti na rezervy a na to, co a jak lze zlepšit.

Příjemné prostředí libereckého Experimentálního studia a organizační péče pořadatelů krajského kola reprezentovaná pracovnicemi DDM Větrník Liberec, paní Hanou Malinovou a Annou Sýbovou, přispěly k vlídné atmosféře přehlídky. Všichni recitátoři obdrželi diplom za účast v krajském kole a čokoládu na doplnění vydané energie. Ti nejlepší obdrželi kromě postupu do celostátního kola i knižní poukázku.

Eliška Vobrubová

DĚTSKÁ SCÉNA JABLONEC NAD NISOU 13. – 14. 4. 2012

Krajské kolo Dětské scény pro Liberecký kraj se letos opět konalo v prostorách kina Junior a Eurocentra **v Jablonci nad Nisou** (13. – 14. 4.). Přineslo různorodé spektrum deseti představení, na nichž se většinou kladně projevil přínos pořádání předkol, Kde byly eliminovány inscenace, u kterých zatím z nejrůznějších důvodů neexistuje důvod pro krajskou konfrontaci.

Sísa Kyselá Martiny Drijverové Ročníkového souboru **Vydýcháno ZUŠ Liberec** (vedoucí a úprava Lenka Jánovová) stále láká dětské soubory – jako dětský civilní příběh, který umožňuje přinést řadu situací i charakterů dětem známých. Soubor je v tomto případě však dosti na začátku zápolení s předlohou, to znamená, že ani možností textu, příběhu, ani možností dětského divadla příliš nevyužil. Vyprávěné divadlo na prázdné scéně může být prostorem pro tvorbu, zde je však spíše pomůckou, kde nic nepřekvapí, a proto začne brzy nudit. Pantomimické činnosti a práce s fiktivní rekvizitou nejsou přesně zvládnuty, proto místy působí dost toporně. Děti se nevyvarují ani klišé-ovitých gest (přemýšlení se zdviženým ukazovákem, vaření znamená míchání vařečkou v hrnci apod.). Diváka by zajímal postoj ostatních ke vztahu hlavní dvojice i k Síse samotné, o něm se však nic nedozvíme, i proto mimo jiné vyznívá nevystavěný (jak došlo k usmíření) a teatrální konec nepřesvědčivě. Dramaturgicky byl text dost dobře připraven, mezery byly v provedení jednotlivostí (se světlými výjimkami – např. bylo kladně přijato jednoduché vytvoření třídy) i celku.

Představení dramatizace textu Astrid Lingrenové **Ronja, dcera loupežníka** přivezl soubor Kámoš **Drámoš ZUŠ Turnov** v úpravě a vedení Aleny Tomášové. Soubor se zachytil několika dobře vymyšlených prvků (nejlepší je asi zdvojené zrození Ronji a Birka – zrcadlová scéna, která ukazuje, jak jsou jedni loupežníci za osmnáct a druhá tlupa bez dvou za dvacet, dotažený fórek z knihy s rozděleným hradem a záchodem), které šly nad vlastní předlohu, měl však velké mezery při sdělování děje, vztahů a charakterů. Samo střídání dětí v rolích Ronji a Birka znejasňuje již tak nejasně sdělovaný děj, na motivace není čas, mnoho situací je pouze ve spěchu „odpovídáno“. Scéna, kterou tvoří zejména štafle a kus látky, se hodí jen do některých situací, není s ní však pracováno důsledně, mnohdy nefunguje. Nejasný pro diváka je i vstup Větrnic, o jejichž existenci a důvodech se mnoho nedozví – neví, co se vlastně děje. Zcela se vytratil, v předloze tak důležitý, vztah Ronja – Matis (její otec). Problémy s prostorem doplnila nejednotnost rekvizit (reál, fiktivní, symbolické) a z neujasněnosti výtvarného stylu tím pádem vyčnívalo i klišé batikovaných trik, našité záplaty apod.

Soubor **ZŠ 28. října Turnov** pod vedením Kláry Šimicové přivezl titul **O rybáři a jeho ženě**, často hranou pohádku o tom, že kdo chce moc, nebude mít nic (je to tak i v životě?), tentokrát podle Jiřího Žáčka, jako vyprávěné divadlo s použitím loutek. Žáčkův text je zajímavý a určitě vnáší do zaběhlého schématu nové „oživující“ prvky. Refrénovité pádlování rybáře doplněné písní začíná být po čase velmi dlouhé a nudné. To podporuje i pohybové nezvládnutí práce s pádlem, a tedy i loďkou. Přání v této verzi pohádky plní starý škrpál, který je nedoslýchavý, paradoxně plněná přání tudíž vycházejí z nedorozumění a zvukové podoby (žena bohatá – rohatá; hodně peněz v kase – rypák jako prase; vrásky – vlásky). Předvedení výsledků těchto nedorozumění je však spíše v rovině jejich funkce, naráží na herecko-výtvarnou nedůslednost a nejednotnost. Použitá písnička je pro soubor dost nízko položená, tím, že končí na dominantě, působí nedokončeně. Největším problémem tohoto představení je však absence rytmické gradace, bez které se opakovací princip pohádky stává nudou.

Janovicův Drevený tato v překladu/přebásnění Jiřího Žáčka byl materiálem pro Pohybový soubor divadla **Vydýcháno ZUŠ Liberec** (úprava a ved. Lenka Jánovová) pod názvem **Ten náš táta...** Základním výrazovým prvkem pro postavu „táty-spisovatele“ je namísto psacího stroje bicí souprava, která veškeré jeho jednání povyšuje a umožňuje metaforické jednání, vyjádření nálady apod. Navíc řeší i situaci „výměny písmenek na stroji“, po které vznikne nonsensová báseň, která sblíží věčně zaměstnaného tátu s jeho dcerami. Pro postavy „dcer – Táňy a Katky“, které jsou vždy zmnožené na 4 až 5 děvčat, je základním prvkem rytmus, zvuky (šustění), pohyb a rytmizované slovo. Soubor udržuje skvělý kontakt, je dobře připraven pohybově i v kvalitě mluvy. V určitých momentech (např. po scéně s polepením tapetami) se však ztrácí gradace. Postava Táty se sice věkově vymyká dětskému souboru (o málo), tento odstup však skvěle podporuje drobnokresbu vztahových záležitostí s děvčaty. Jen zajímavost: v souvislosti s představením se objevila i otázka, nakolik dnešní děti znají a poznají psací stroj... :-) **Inscenace byla navržena do širšího výběru pro celostátní kolo DS.**

Své zpracování biblického příběhu **Jonáš** přinesl soubor **Torzo ZUŠ Turnov** (ved. Alena Tomášová), který vznikl z bývalého souboru Pampalin výměnou několika členů a viditelným vstupem Katolické mládeže do práce souboru. Inscenace vynikala zejména po hudební stránce, přinesla řadu výtvarně funkčních nápadů (skákající delfín, vyhazování klobouků,...), scénické prostředky však byly velmi nevyvážené. Samotný příběh Jonáše byl sdělen přehledně, složitost biblických textů však občas naráží na srozumitelnost složitého jazyka. Řešení problémů, které má komunita, se kterou se Jonáš setkává, připomíná sedánky Anonymních alkoholiků. Moment, kdy ostatní Jonáš přesvědčí, aby změnili svůj život, není jasný, tím pádem ani jeho vyznění.

Smolíček Pacholíček - podle předlohy Kláry Peřinové v úpravě a pod vedením Michaely Homolové (**Poetický soubor divadla Vydýcháno ZUŠ Liberec**), je osvěžujícím a kreativním představením, jak ve formě, tak i v převyprávěném obsahu notoricky známé (výchovné) pohádky. Drobná epizoda ze života Smolíčka Pacholíčka, na kterého dostala zálusk tlupa Jezinek, a jeho „otce“ jelena je sdělována výrazně hudebně, rytmicky, stylizovaně. Základním výtvarným prvkem (kromě stylizovaných kostýmů, které prostě „lahodí“) jsou tyče od smetáků, ze kterých vznikne vše - od hudebních nástrojů stylizované kapely přes kuchyňské náčiní, domek, nástroj na nesení Smolíčka, velkou pánev, lopatu až po jelenovy parohy. Tyče slouží i jako rytmizující element. Inscenace je vůbec velmi hudební (včetně trochu problematického troubení Jelena na kazoo, které nemohou Jezinky vydržet) a rytmická - v některých případech jsou však situace (úžasně, ale) pouze nahozené, chtěly by více energie a zpřesnění v jednání. Také se objevila otázka, zda by si čisté světlé dřevo tyčí nezasloužilo nějakou patinu. To je však zcela na souboru. Jako další klad lze označit sehranost souboru (skupina je víceméně generační - jeden hoch a tlupa dívek tvoří jednu třídu liberecké ZUŠ). Některé drobnosti by potřebovaly ještě zdokonalit či upravit (např. neumělý unisono doprovod písně na dvě kytary či „fórek“ nabízení sena Smolíčkovi k jídlu - to jsou s Jelenem první den???!), nicméně inscenace jako celek strhuje i baví. **Byla nominována do celostátního kola DS**.

Dětský folklorní soubor **Jizerka** pod vedením Heleny Janouškové vytvořil na svém soustředění vlastní dramatizaci Erbenovy pohádky Tři přadleny. Tu pak zapojil do pásma **Přástky aneb kde jsou lidé, tam je řeč**, které je folklorní (s divadelními prvky). Inscenace se tak pohybuje na hranici mezi divadlem a folklorem, resp. má kus od obého. Existuje tedy dilema, zda brát představení inscenace jako celek či hovořit samostatně o divadelní a folklorní části (jen formálně - oddělit to nejde!). Zpracování folklorní látky i pohádky je milé a citlivé, představení je příjemným zážitkem. Otázkou však je, zda folklorní prvky (zejména závěrečný tanec, na který nastoupí celá kapela, ale i některé projevy na začátku inscenace – hra o prodávání dětí čertovi apod.) nepřeválcují samu pohádku. Inscenace má čistou formu, lidové kostýmy sladěné s mluvou, akcemi, jen některé gestické projevy vyvolaly diskusi, zda ve své stylizaci, která zde existuje vedle civilního projevu, nejsou přes čáru. Představení provází jemná hudba háčkové harfy (kterou většina z nás viděla prvně v životě) a flétničky, na poslední scénu přichází celá kapela a chlapci-tanečníci, kteří jsou však ve svém projevu poněkud mdlí. **Inscenace byla navržena do širšího výběru na celostátní kolo DS.**

Autorské představení **souboru Kuki – Kuki ze Železného Brodu Ztroskotaná třída** v úpravě a pod vedením Milany Vilušínské se svým způsobem vymykalo ostatním inscenacím. Jeho snahou bylo vyrovnat se s aktuálními problémy generace, školy, kolektivu. Třídní kolektiv děvčat, rozdělených na „barbíny“, „punkerky“ a takové ty správné, nevím, jak je nazvat... Do tohoto kolektivu přichází (přistěhuje se) kluk. A veškeré problémy by se měly obnažovat, řešit nebo se alespoň s nimi vyrovnávat. Nebo také sdělit vztah, který kdo k daným problémům má. Jenže...

Provedení je značně nedořešené. Chybí vtip, energie, jakákoli motivace, situace se naznačí, otevřou, ale neřeší – bez zájmu se od nich odběhne, je to mdlé, divák netuší, co chtěl kdo vlastně sdělit. Hraje se tedy o krádeži bot? O vztahu dívek mezi sebou? O chudáku Robinsonovi, který se mezi nimi objeví? O malování třídy? O hraní divadla a o obsazení režisérky? Kdo ví...

Autorské **Etudy** přinesl téměř místní taneční soubor **Magdaléna z Rychnova u Jablonce nad Nisou** v úpravě a pod vedením Magdalény Rellichové. Taneční scénky nejsou ničím jiným, než název říká. Proto jim chybí větší tmelící či sjednocující prvek – není-li jím bezesporná pohybová připravenost aktérek. Každá etuda je uvedena miniscénkou, titulkem, celé představení je zarámováno společnou jakoby fotografií. Samy etudy mají i ve své vnitřní stavbě rozdílnou úroveň (Učení je mučení, Kdo s koho, Lepší vrabec v hrsti, než..., Lyžovačka, 3+1 zdarma) a je nutné na nich dále pracovat, nakreslit je sytějšími barvami a oprostit od banalit. Jako nahlédnutí do kuchyně fajn, jako představení to nefungovalo.

Bětuška a Kleofášek byla na přehlídce jako zástupce směru tzv. klasické pohádky, který má v dětském divadle stále pevné místo. Inscenaci přivezl soubor **Strčprstskrzkrk při DDM Ulita Tanvald** v úpravě a pod vedením Adély Hudákové a Kristýny Hoferichové. Stále se setkáváme s tím, jaká bída v podobných textech existuje, problematika se často řeší při přehlídce Popelka Rakovník, z jejíž autorské soutěže vzešel i uváděný text (autorka Jindříška Netrestová). Text bohužel opakuje veškerá klišé tzv. „agenturních" pohádek, je to pelmel pohádkových i rádoby pohádkových motivů, zahuštěných „zaručenými fóry", bez zdůvodněné motivace jednání, charakterů, bez vypracovaných situací. Špatná práce s prostorem, mizanscénou, představení je nacvičeno „na první dobrou", vše je oddeklamováno, odvyprávěno, důležitá fakta se zašumlují... Soubor je zcela začátečnický, konstituuje se vždy znovu v říjnu a neexistuje zde soustavná dlouhodobá práce. Přesto by bylo třeba se snažit, aby alespoň i nad textem této kvality zůstaly samy sebou, šly pod povrch a byly vedeny k jednání.

Přehlídka byla doplněná výraznou vzdělávací částí, celé soubory prošly dopoledními dílnami, což je určitě kladem přehlídky. Bohužel na nedělní seminář pro vedoucí souborů o práci s loutkou se nepřihlásilo dost zájemců, a tak byl zrušen.

Za lektorský sbor ve složení Veronika Vaculíková, Jana Štrbová, Pavel Skála, Blanka Brožová zapsal jeho pátý člen Karel Tomas.

ÚSTECKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ LOUNY - 28. A 29. 4 2012

Krajská přehlídka recitátorů Ústeckého kraje proběhla již potřetí v Městské knihovně v Lounech. Potřetí si recitátoři užívali slavnostní atmosféry a veškerého komfortu. Dvojice středoškoláků vždy recitátory půl hodiny před začátkem vyladila na vystoupení a rozmluvila. V době porad lektorského sboru studenti s recitátory hodnotili jejich výkony. Pro rodiče byli připraveni pracovníci lounské knihovny, kteří je ochotně provedli po budově i s výkladem. A pro všechny byla otevřena příjemná kavárna s drobným občerstvením. Nikdo neměl pocit, že tlačí čas a musí proto rychle někam běžet. To vše v nádherné budově před rokem zrekonstruované knihovny. Po oba dva dny bylo hlediště plné diváků – rodičů, prarodičů, sourozenců a přátel, což také přispívalo k slavnostní atmosféře přehlídky. Po vyhlášení výsledků v každé kategorii následoval pro zájemce rozbor vystoupení se členy lektorského sboru. Zdá se, že na organizačním chodu a technickém zabezpečení této přehlídky už ani není co zdokonalovat. Všechno klaplo na jedničku, včetně časového harmonogramu.

V sobotu dopoledne se představili recitátoři první kategorie, odpoledne pak přednašeči kategorie třetí. Neděle patřila dopoledne recitátorům druhé kategorie, ti nejstarší přehlídku odpoledne uzavřeli. Programem po oba dny provázela ředitelka knihovny Dagmar Bahnerová, která také řídila realizační tým. Lektorům byli k dispozici další pracovníci knihovny, kteří na požádání vyhledali potřebné knihy či informace o autorech. Lektorský sbor pracoval ve složení Jakub Hulák, Eva Venclíková a Iva Dvořáková.

1. kategorie

Nejmladších recitátorů bylo čtrnáct. Necelá polovina z nich zvolila nepříliš kvalitní text, který vedl často k chybným důrazům či přílišnému rytmizování. Jen několik vystoupení zaujalo natolik, že se lektoři rozhodli je ocenit.

Barbora Kohoutová získala Cenu za přednes textu Miloše Macourka Moucha. **Marika Trajerová** dostala Ocenění za technické zvládnutí textu (Emanuel Frynta – Óda na lelky). **Kristýna Zelenková** a **Linda Stará** byly oceněny za zaujetí textem, **Martin Mrnka** a **Matěj Krob** byli oceněni za přirozený projev.

2. kategorie

Čtrnáct recitátorů **ve druhé** věkové **kategorii** zaujalo především svým technickým vybavením. Mluvili dostatečně nahlas, bylo jim dobře rozumět, zaměřovali se často na propracování detailů textů, což přineslo také problémy - ztráceli smysl pro celek, nedokázali vést oblouk příběhu a posluchači se těžko v textech orientovali. Většina z nich přitom měla velkou oporu v kvalitním textu. Stalo se ale několikrát, že se i dobře technicky při pravený recitátor zcela minul s textem.

Cenu s postupem na celostátní přehlídku získala **Valentina Trajerová** (Daniela Fischerová – Skladatelův den) a **Veronika Toušková** (Miloš Macourek – Ještěrka). Valentina zvolila velmi náročný text, kterému dokázala zdatně dostát. Poradila si s formální výstavbou textu včetně básnických přesahů, citlivě předala jeho atmosféru i příběh. Veronika si pobaveně pohrála s Macourkovskou poetikou a velmi pěkně zvládla pointu.

Matyáš Beneš byl oceněn za zaujatý přednes textu Jiřího Žáčka Ufo, ufo, ufoni. **Klára Styblíková** pak za zaujatý přednes a technické zvládnutí textu Jiřího Žáčka – Levá nebo pravá? **Kamila Hejhalová** si odvezla cenu za zaujatý přednes textu Juliana Tuwima – Kdyby a stejné ocenění si odvezl i **Petro Sláma** (Maurice Sendak – Tam, kde žijí divočiny).

3. kategorie

Většina ze 13 recitátorů z šestých a sedmých tříd byla dobře technicky vybavena a dokázala velmi pěkně navázat kontakt s diváky. Ne vždy se však podařilo předat sdělení textu divákům, někdy chyběl vztah recitátora k textu a pozornost byla k technice projevu soustředěna až příliš. Ne

vždycky se také podařilo zvolit vhodný text. Stálicemi v této kategorii byly texty Miloše Macourka a Jiřího Suchého, ale také Jiřího Žáčka. Časový harmonogram přehlídky umožnil, že všichni recitátoři mohli přednést oba texty, což lektoři jen přivítali.

Na celostátní přehlídku dětská scéna Svitavy pojede **Magdalena Trajerová** (František Nepil – Ruce, Rostislav Křivánek – Tichounká uspávanka) a **Michaela Růžencová** (Julian Tuwim – Slon Tomáš Trumpeta, Blanka Hylanová – Ošklivá). Magdalena zaujala především svou přirozeností, schopností navázat kontakt s diváky a dobrou technikou řeči. Textem Františka Nepila byla velmi zaujata, přesně vždy věděla, co a proč chce říci. Velmi dobře pracovala s pauzou, kterou dokázala logicky naplnit. Tichounká uspávanka měla podobnou náladu jako první text a nebyla příliš výrazná. Michaela zaujala také víc prvním textem, Slonem Tomášem Trumpetou. Byla jím pobavena a dokázala jej patřičně předat. Recitátorka dobře vycítila výchozí situaci textu Blanky Hylanové, ten ji ale nepodpořil svojí kvalitou.

Ocenění za přirozený projev získali **Dan Rýdl** (Miloš Macourek – Tučňák, Jiří Žáček – Jaké bude počasí) a **Jan Procházka** (Pavel Cmíral – Dostal jsem pětku z češtiny, Jevgenij Čarušin – Návštěva). **Táňa Terberová** přesvědčila především prvním textem a získala ocenění za interpretaci textu Chřestýš Miloše Macourka. **Eliška Floriánová** dostala ocenění za propracovanou výstavbu obou textů (Petr Nikl – Pohádka o abecedním pořádku, Jiří Žáček – Prasečí pohádka o Georgi Orwellovi, vyprávěná na dobrou noc malým prasátkům na farmě zvířat). **Jiří Vízner** byl oceněn za technické provedení obou textů (Eduard Bass – Klapzubova jedenáctka, Mark Twain – Výňatky z Adamova deníku).

4. kategorie

Nejstarších recitátorů přijelo do Loun celkem 15. Jejich úroveň byla nevyrovnaná. Objevilo se mezi nimi i několik teprve začínajících přednašečů, kteří měli sice co svými texty říci, ale nedokázali jej plně zvládnout na alespoň slušné technické úrovni. Celkem třikrát jsme vyslechli Písničku o škaredých holkách Jiřího Žáčka, ale objevily se i velmi zajímavé dramaturgické počiny (Tomáš Přidal – Klec, Miroslav Holub – Kašpárkův sen). Na druhou stranu jsme nebyli ochuzeni o Jana Kašpara a plytkého Žáčka (No comment hned dvakrát). Časový harmonogram neumožnil vyslechnout všechny druhé texty, lektoři proto požádali celkem osm recitátorů o přednes druhého textu. Bohužel se ukázalo (a to na rozdíl od sobotní kategorie třetí), že druhým textům už při přípravě taková péče věnována nebyla.

Cenu s postupem na celostátní dětskou scénu si odvezla **Adéla Bártová** (Jiří Suchý – Děvče z Chebu, Emanuel Frynta – Jelikož a Tudíž) a **Ondřej Kvěch** (Jan Werich – O snu, Antonín J. Puchmajer – Vrána a liška). Adéla přesvědčila nejen kontrastním výběrem textů a jejich zvládnutím, ale i vnitřní zaujatostí. Ondřej precizně zvládli přechod od vyprávění k dialogu v textu Jana Wericha a poradil si dobře i s archaickou češtinou v bajce Vrána a liška.

Marek Malevič si odvezl ocenění za interpretaci textu Tomáše Přidala Klec. **Adéla Přibíková** byla oceněna za zdařilou interpretaci obou textů (Ludvík Aškenazy – Malá vánoční povídka, Jiří Žáček – Písnička o škaredých holkách). **Hana Krejčová** byla oceněna za osobitý přístup k textům (Ivan Krejčí – Prapraotec, Miroslav Holub – Kašpárkův sen). **Kateřina Kornhäuserová** získala ocenění za citlivý přístup k básním Jaroslava Seiferta a Josefa Kainara (J. Seifert – Vějíř, J. Kainar – Starý muž).

Iva Dvořáková

KRAJSKÁ DĚTSKÁ SCÉNA 2012 V DĚČÍNĚ

Klubíčko ZUŠ Litvínov: Pohádka o dřevěném tátovi (autor T. Janovic, režie L. Slámová)

Inscenace začíná sympatickým úvodem, rozehrávajícím pomocí Orffových nástrojů klapání psacího stroje. Hlavním problémem „pohádky“o tátovi, který stále jen píše na stroji a na každou fyzickou práci je hotové dřevo, ale všichni ho nakonec přece jen mají rádi, je v inscenaci to, že tato myšlenka není předána hereckým jednáním, tedy akčně, pohybově. Nevidíme, v čem spočívá jeho nešikovnost, ani jeho jiné lidské kvality, pro které byl rodinou nakonec přijat; jsme o tom informováni jen ze zpěvavě deklamovaných slov textu.

Otázkou je pro mne i to, jak je pojata tátova dřevěnost: zdá se mi, že tu jde spíše o dosti tvrdé odsouzení, než shovívavé, ne-li chápavé konstatování - což by mi, přiznávám, u dětského souboru (cca 15 dětí kolem deseti let) nepřipadalo z pedagogického hlediska nejšťastnější.

Za zamyšlení stojí i členění prostoru na nepříliš využívanou pravou polovinu s tátovou stoličkou a levou polovinu, na níž se tísní chór cca 15 dětí.

Balanc ZŠ Trmice: Ach, ty konce pohádek (autor A. Mikulka, režie K. Jelenová)

Civilně oblečení herci (10 dětí staršího školního věku) s výraznými čepicemi, klobouky či parukami hrají Mikulkovu prózu, která je sama o sobě absurdní motanicí pohádkových motivů, v níž není snadné se orientovat. Divadlo má v tomto směru ještě horší podmínky, neboť zpravidla musí pracovat se zkratkou, orientace v jeho situacích, postavách a jejich motivacích není tak snadná jako na papíře a násobení dalšími absurditami činí děj velmi nepřehledným. Ne zcela srozumitelná je už základní situace: jedná se o soud? Proti komu a proč? Proč skupina trpaslíků (?) periodicky přiváží na kolečku zezelenalou Sněhurku (tady je na místě i poznamenat, že ne všechno, co unese papír knihy, unese i názorná realita jeviště)? O co jde trpaslíkům? O co soudci?

Srozumitelnosti nepomáhá ani scénografické řešení se soudcem „utopeným“ v jakémsi paravánu a se stolem, zabírajícím levou polovinu scény, za nímž dlouho čeká na svou příležitost chlapec s dívkou, držící maňásky Jeníčka a Mařenky.

Ve výsledku pak vzniká otázka, o čem soubor hraje? Jde-li o to pobavit se a pobavit, bylo by dobré přinejmenším dodat hravost, radost ze hry, autenticitu herectví a dát si pozor na občasné pitvoření se.

Bamako ZUŠ Litvínov: O ovečce s černou skvrnou (autor H. Doskočilová, režie J. Loosová)

Tři chlapci a tři dívky hrají příběh o vyloučení a přijetí odlišné ovečky kombinací herectví a loutkoherectví. Obojí je citlivé ve vytváření a zobrazování vztahů, kultivované, přiměřené možnostem zhruba desetiletých dětí.

I stavba celku inscenace je pěkná - jen by neškodilo hledat a uskutečňovat více dějových kontrapunktů, které by se promítly i do kontrapunktů v temporytmu, hlasitosti, dynamice i důrazu, aby nehrozila lyrická mdlost. Např. klíčová scéna dobývání se vlka na ovečky by neměla vyznít jako vlkovo klepání na vrátka a následné přetahování se o ně, nýbrž jako skutečné ohrožení a dynamický boj.

Citlivou hru s loutkami - jednoduchými chomáči vlny pro ovce a drsnou rukavicí pro vlka - jsem již chválil. Za vyjasnění by však stál základní princip užití loutek: tedy co a proč hrají loutkami a co a proč vlastním tělem.

Dramaturgicky jde o dobrý výběr i divadelní úpravu. Jenom zdůvodnění statečnosti černé ovečky, jež je příčinou jejího přijetí ostatními, se mi jeví poněkud kontraproduktivní: jestliže ovečka prohlásí, že ostatní zachránila proto, že se trochu míň bojí, je to cosi, co jí bylo dáno, ne něco, o co se zasloužila překonáním sebe sama; a už vůbec ne něco, co vyplývá z její odlišnosti. Výrazná pointa v požadovaném smyslu by pak nahradila poněkud rozmáznutý dvojkonec.

Porota udělila souboru cenu za dobrou dramaturgii a hereckou a loutkohereckou práci.

Bodlinka Biskupské gymnázium a ZŠ Bohosudov: Příběhy města Kocourkova (autor O. Sekora, režie J. Pucharová)

Je příjemné, že režisérka ví o potřebě pracovat s prostorem a například řešení kutálených klád pomocí papírových trub od látek je nápadité a dynamické. Méně již sdělují svůj význam a funkci košíky postavené přímo před diváky a jednorázově jsou použity i krabice, z nichž je na závěr vystavěna zeď, již diváci považují za radnici, inscenátoři jí ale míní (z nejasných důvodů) školu. Zřejmá je i snaha o pohybovou akci, která by však měla sdělovat tematicky relevantní významy. Takto děti spíše ilustrují gesty a trochu drmolí, což vadí zvláště při častém obracení se zády k divákům.

„Kocourkovství“ tohohle Kocourkova není dostatečně akcentováno a starosta, prohlašovaný za velemudrce, nemá mnoho možností svou „moudrost“ předvést, a tak svou funkci i individualitu v chóru vlastně nijak neprojevuje; podobně jako líný občan, ležící po celou dobu na hraně rampy, projeví svou lenost jen v situaci koulení klád. A už vůbec není jasné, jakou funkci zde má babka, promenující se významně s holí po scéně.

Třeťákovice ZŠ Trmice: Příšerky a příšeři (autor P. Šrut, režie K. Jelenová)

Pět holčiček a dva kluci mladšího školního věku stojí strnule v řadě na forbíně a přednáší básničky s občasným doprovodem Orffových

nástrojů. Je vidět, že s divadlem či přednesem teprve začínají: časté jsou mechanické přízvuky i zpěvavé intonace, při deklamaci děti nevnímají posluchače, kterým by měly obsah básniček „vyprávět“, ale jsou soustředěni na svou paní učitelku, která je z prvé řady diriguje, a tak není ani jasné, zda vnímají, co říkají. Ach, ty začátky divadla!

Také strakaté civilní oblečení zejména tří holčiček s barevně potištěnými tričky a obou kluků ve vzorovaných košilích zbytečně odvádí pozornost posluchače a celkovému vjemu nepomáhá.

ZŠ Za Chlumem Bílina: Kubula a Kuba Kubikula (autor V. Vančura, režie M. Teršípová)

Také zde trojice kluků a trojice holčiček zhruba devítiletých stojí čelem do diváků; sem tam nějaká dvojice povystoupí a říkají Vančurova slova. Někdo v beranici, někdo v kovářské zástěře, někdo s papírovými oušky a načerněným nosem. Zdá se, že vědí, co říkají, že by to byli schopni i zahrát - ale jsou svázáni bez pohybu na jednom místě, aniž by využívali prostor k vytváření vztahů mezi postavami, tedy k mizanscéně. Namísto toho jen občas ilustrují nacvičeným gestem; v mluvě jsou podstatně lepší.

Otázkou je dramaturgie: jaký smysl má vyprávět příběh, který je uprostřed uříznut a zůstává nedokončen a nezavršen?

ZŠ Maršovská Teplice: Romeo, Julie a tma (autor J. Otčenášek, režie L. Nováková)

Dvě patnáctileté dívky recitují výseč epického textu s dialogy. O divadlo nejde, neboť stojí čelem do diváků, aniž by mezi postavami dialogů navazovaly vztahy. Jde-li však o přednes, chybí jeho základní stavební kámen: vztah k posluchači, jemuž vyprávíme. Děvčata jsou spíše introvertně uzavřena do sebe a jakoby za sklem dívají se nad hlavy diváků.

Problém je i v dramaturgii. Z vytržené výseče bez jakéhokoli kontextu se nedozvídáme, kdo jsou ony postavy, o nichž se mluví a které mluví, na jakém místě, v jaké době a v jaké situaci se nacházejí, ani z čeho na začátku vyprávění vycházejí a k čemu dojdou. To je problém pro nás posluchače, neboť se nás pak vyprávění nemůže dotknout, ale i pro samotné vypravěčky, neboť jim chybějící situační zázemí nepomáhá předat sílu vztahů, naléhavost situace a tedy ani téma, smysl výpovědi.

Cínováček Masarykova ZŠ a MŠ Krupka: Tři sněhuláci (autor M. Pavlík, režie M. Tourková, P. Vopatová)

Příběh tří sněhuláků, bojujících o teritorium, kteří se spřátelí při pomoci zbloudilému štěňátku. Plošné papírové kostýmy sněhuláků, ale také dvou nehybných smrků v pozadí, tváře nabarvené na bílo respektive na zeleno. (Dva stromové nebožáky, jejichž jediným úkolem je jen po celou dobu stát, lze jen politovat.)

Děti jsou výrazově dosti plastické a využívají i drobné akční možnosti textu, takže se zdá, že herecké předpoklady mají. Přesto výsledek působí spíše jako reprodukce textu, než vytváření autentických situací. Na vině může být i nedořešený svár inscenace o to, zda usilovat o iluzivní divadlo či o divadlo stylizovanější, jež by asi míře vybavenosti dětí odpovídalo víc.

Paraplata ZUŠ Moskevská Most: Kluci, buci, kaktusáci (autor O. Hejná, režie I. Zajáčková)

Jemný příběh o přijetí ježatých kaktusů namyšlenými květinami inscenuje soubor mladších dětí kombinací loutek a herců s příjemným nadhledem a sebeironií.

I zde jako v řadě jiných inscenací krajského kola je podivně funkčně nerovnovážné rozdělení na dvě poloviny, z nichž jednu zaplňuje paraván pro loutky kaktusáků a druhou prostor pro chór, z něhož se vyčleňují květiny. Ztvárnění kaktusáků maňásky se ukázalo jako velmi funkční řešení; za úvahu by stála jen podoba květů, kterými je slunce obdaří - ty stávající jsou natolik nevýrazné, že jim květiny nemají až tak co závidět a přitom jde o klíčový moment, na němž se vztah květin ke kaktusákům láme. Také realizace namyšlených květin herečkami s ozdobou v podobě květu je výborná, neboť umožňuje ukázat jemné detaily nafrněných květin. V okamžiku, kdy jednají v kontaktu s kaktusáky, by však asi bylo dobré hledat cestu k zapojení oněch květů, jako náznakových loutek, aby kaktusáky svou mohutností tolik nepřeválcovávaly; pomohlo by to také vyřešit prostorový problém, kdy květiny dominují před paravánem, na němž se odehrává důležité obdarování kaktusáků květy od sluníčka.

Inscenaci by rovněž pomohlo vytvoření výraznějšího napětí mezi odstrkovanými kaktusáky a okolím, které je východiskem tématu, jakož i zřetelnější tečka - pointa, kterou rámcové vyprávění chóru, o čem všem hráli, nenahradí.

Porota udělila Klukům, bukům, kaktusákům cenu za inscenaci a nominovala je na celostátní Dětskou scénu 2012.

Šlikulové Gymnázium Varnsdorf: Moudré hlavy z Gothamu (autor P. Šrut, režie M. Janáková)

Dvanáct dětí ve věku od 9 do 13 let hraje anglický Kocourkov v náznakových kostýmech s dominujícími čepicemi a klobouky, které dětem pomáhají dostat se do role; škoda jen, že jejich výběr nesměřoval k metaforické individualizaci postav.

Soubor má smysl pro temporytmus celku i jednotlivých situací, čemuž pomáhá i živá hudba (klávesy), pro umění zkratky a také pro barvité, plastické herectví a evidentně ví i o potřebě jednat divadelním obrazem. Tato obrazová akce však je mnohdy spíše samoúčelná, přináší poměrně málo k textu.

Co se týče stavby, je tu však až příliš dlouhá expozice, v níž se toho o „kocourkovství“ Gothamských moc nedozvíme, jednotlivé epizody nemají jasné hranice a také závěru chybí výrazná tečka, pointující vyznění celku.

Porota udělila souboru cenu za barvitý jevištní tvar.

4. A ZŠ Krupka: Příšerky a příšeři (autor P. Šrut, J. Kainar, režie M. Tourková)

Chórový přednes devíti dívek a tří chlapců ve věku kolem desíti let se střídá se sólem. Poněkud mechanická recitace ve stoji spatném, důrazující každou lichou slabiku bez ohledu na logiku slov i vět („...a vyrazí do ulic...“) , je doplněna nacvičenými gesty. Chybí pocit účasti přednášejících na tom, co říkají a nedaří se dát najevo, že vědí, komu a proč to říkají. Lze však věřit, že sám proces práce vytvoří u dětí vztah k poezii a snad i k divadlu.

Drakouš ZŠ Anežky České Ústí nad Labem: Zakletá Ella (autor G. C. Levin, T. O´Haver, M. Maršinská, režie M. Maršinská, V. Waldsteinová)

Inscenace je dokonalým příkladem záludností přenosu televizní dramaturgie na jeviště.

Na prvém místě v tom, že televizní filmy míří zpravidla především za atraktivní podívanou, usilující zavděčit se a zalíbit pestrostí klipovitých efektů - jako jsou nevinní obři či lidožroutka aktivistka.

Za druhé diametrálně odlišným časem, který má televizní film či dokonce seriál na jedné straně a divadlo (zejména to hrané dětmi) na straně druhé.

Za třetí v těkavosti s níž televizní a filmová dramatika vrší další a další motivy, zápletky i postavy, aniž by se do hloubky zabývala jejich funkcí a smysluplností nebo alespoň srozumitelností. Navíc v tomto případě jde o postmoderní snůšku motivů z nejrůznějších pohádek, které jsou složitě propleteny a zároveň dosti lehkomyslně či svévolně užívány a pak opouštěny.

Řada motivů, vytvářejících oprávněné očekávání, že a jak budou dál rozvíjeny a řešeny, se už nikdy neobjeví: má na něco vliv, že Ellina maminka umřela a tatínek se oženil v cizině? Jakou funkci měl náhrdelník od Elliny maminky? Jak rozumět větě „nechceš jít k nám na hrad? - máme tam sčítání lidu“? ...

I pro hrající děti je tu taková řada složitě se proplétajících úkolů, že jim síly stačí spíše na deklamování textu než jeho zpřítomňování a vytváření děje jednáním.

Nakonec odcházím z představení s hlavou zamotanou řadou základních otázek typu kdo je kdo, o co komu jde, proč ten či onen dělá to či ono... Vedoucí si vzala příliš velké, prakticky nestravitelné sousto. Dětem se jistě onen rádoby magický kostýmní horor líbí, ale otázka je, co jim dá a jak na něm mohou rozvinout své schopnosti i vkus.

Bamblkejah ZUŠ Žatec: Maťko a blázni (autor P. Dobšinský, R. Huňatová, A. Urbancová, režie R. Huňatová)

Příběh o mladém páru, jehož sňatek chlapcova matka podmiňuje nalezením tří tak bláznivých manželů, jako jsou nevěstini rodiče, hraje dvanáct starších dětí živě a autenticky jen s pomocí náznakových kostýmů, několika rekvizit a čtyř židlí. Daří se jim hrát živě a autenticky i milostné vztahy či postavy dospělých a dobře je také začleněn celý chór. Inscenace má vtip i uměřenost, dynamizuje a rytmizuje ji ještě doprovod kláves. Za zkrácení a zhutnění by stála myší epizoda a zbytečně rozvleklé je i závěrečné vysvětlování fotografií dokazujících to, co už známe; místo toho by bylo ku prospěchu výrazněji vypointovat závěrečnou tečku.

Hlavní rezervou je obsah zmíněných tří situací vzhledem k tematické zápletce. Maťko má najít tři páry stejně bláznivé, jako jsou rodiče děvčete. Její rodiče jsou však spíše mírně praštění, veselí svérázové, což se projevuje tím, že sedí na převrácených židlích a otec se snaží dosáhnout

jazykem na vlastní loket, neb ho k tomu v hospodě vyhecovali. Naproti tomu prvý pár, pokoušející se krmit kuřata mlékem a pár třetí, jenž krmí myši, protože neví o existenci kočky, jsou typičtí kocourkovští nevzdělanci či pomatenci a pár druhý, vezoucí dceru na pohřeb, protože je nenapadne, že by mohla dostat ruku uvízlou ve váze ven uvolněním pěsti (což je navíc dosti banální řešení), je na hranici kocourkovské popletenosti a prosté nenápaditosti či nešikovnosti. Sjednocení by vyznění tématu velmi prospělo.

Porota udělila souboru cenu za autentický herecký projev a **doporučuje ji na celostátní přehlídku Dětská scéna 2012.**

Hlava nehlava Gymnázium Varnsdorf: A co po mně vlastně chcete? (autor M. Lukešová, J. Kašpar, režie A. Pondělíčková a kol.)

Růst režisérky a vedoucí varnsdorfských souborů se nejvýrazněji ze tří inscenací, jež na přehlídku přivezla, projevil právě zde.

Pásmo prezentované dorůstající mládeží je složeno z básní uvedených autorů a z divadelních situací, jejichž autory jsou samotní členové souboru.

Inscenačně nejpropracovanější jsou části složené z veršů, což lze přičítat tomu, že do narychlo vzniklého pořadu byly takto zařazeny již dříve připravené přednesy. Mladí lidé v nich působí autenticky a věrohodně, divák uvěří nejen tomu, že vědí, o čem mluví, ale i tomu, že mluví za sebe. Je pozoruhodné, že ačkoli od vzniku obou básnických sbírek o zmatcích dorůstání uplynulo více než pětadvacet let, zůstávají obě živé a naopak mnoho nového k tomuto tématu napsáno nebylo. Naproti tomu vlastní etudy působí poněkud rozpačitě, neuměle, nedomrle civilistně, chybí jim inscenační tvar; jejich kladem je však vklad autorský.

Porota udělila inscenaci cenu za poctivou snahu o generační výpověď.

(J)ELITA Gymnázium a SOŠ Ústí nad Labem: Sen noci svatojánské (autor W. Shakespeare, A. Štětková, S. Kuchařová, režie S. Rezková)

Shakespearova hra je dosti složitě strukturovaná a provázaná po stránce dějové i tematické. Není snadné (snažím se neříci „možné“, neboť chci věřit, že lze dokázat i nemožné) vyjmout z ní některé situace či jejich části, zamíchat je a ve dvaceti minutách jimi sdělit něco uceleného a smysluplného. Už jenom nalezení společného jmenovatele tří základních plánů hry vyžaduje nemalý inscenační um.

Jedenadvacet barvitě kostýmovaných starších dětí se jistě vyřádilo. Leč v mé hlavě diváka zůstal zmatek a otázka, o čem to je a co bylo cílem. Jako materiál k pouhému dělání legrace se tu nejspíš nabízí řemeslnická hra o Pyramovi a Thisbě; jenže inscenátoři nahodí jen rozdělování rolí a samotná hra už se nekoná. S hořkým humorem plánu vévodského i mýtického je to ještě komplikovanější.

Znám-li výchozí hru, jsem neustále konsternován diskontinuitou jejího zpracování, neznal-li bych ji, takřka jistě bych netušil co se děje: jak mám třeba poznat, proč chce Oberon potrestat Titanii nebo proč Puk potře oči obou milenců kouzelným kvítkem a co má říci jejich následné třeštění? Z čeho vyrozumět co se přihodilo Klubkovi, když se na jeho hlavě objevila podivná „paruka“, osla ani zdálky nepřipomínající?

Pokleslé vsuvky typu „To je v kýbli“ nebo „Gambáč“ se mi ani nechce připomínat . A proč je vše dedikováno do roku 1595 a Lisandros má na zádech mušketýrského obleku kříž, ačkoli se mluví o antickém Řecku, se také neodvažuji zeptat.

Ve výsledku vše působí jako show, používající Shakespearovy situace či motivy dosti nahodile, bez souvislostí a směřování k nějakému významu; postmodernistický mišmaš dějově, jazykově, hudebně i scénograficky. Doba nám namlouvá, že tak je to v pořádku. Není.

Nezvladatelní Gymnázium Varnsdorf: Schola ludus (autor J. Žák, režie M. Janáková)

Pětadvacetiminutový výtah ze Študáků a kantorů je pojat jako epický, téměř encyklopedický výklad, následkem čehož inscenaci chybí dramatický prvek: napětí vedoucí k jednání. I vinou výkladového klíče pak má poměrně bohatá pohybová složka roli spíše ilustrativního předvedení toho, o čem se mluví, než aby samostatně něco sdělovala. Sám výklad přesto působí neuceleně, útržkovitě.

Inscenace trpí i rozporem mezi přeci jen distingovanými, gentlemanskými vztahy i mluvou prvorepublikánského Žákova obrazu a vulgarizujícími prvky dneška. V této souvislosti si kladu také otázku po smyslu řady pet-lahví s minerálkami, postavenými na rampě mezi diváky a herci.

Ale i zde jsou patrné stopy potýkání se patnácti patnáctiletých herců s jejich aktuálními generačními problémy; a nepochybně byla přínosná i práce na adaptaci nedivadelní předlohy.

Luděk Richter

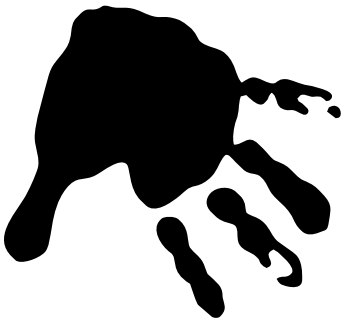

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

KRAJSKÉ KOLO DĚTSKÉ RECITACE HRADEC KRÁLOVÉ - 16., 17., 23. A 24. DUBNA 2012

Organizátor: Středisko amatérské kultury IMPULS, Hradec Králové, Divadlo Jesličky – stálá scéna ZUŠ Střezina, Hradec Králové.

Krajské kolo dětské recitace proběhlo po roce opět v prostorách Divadla Jesličky (ZUŠ Střezina, Hradec Králové).

Úroveň vystoupení dětí v první kategorii byla velmi vyrovnaná – převládala radost ze sdělovaného, schopnost zaujmout a smysluplně vyprávět příběh (ve výběru převládala próza). U oceněných se šťastně spojila poučenost se spontaneitou.

Úroveň recitátorů druhé kategorie byla také vyrovnaná. Vesměs kultivované projevy nepostrádající představivost, s vnitřním zaujetím. Výběr textu byl adekvátní věku. Postrádali jsme u řady projevů logickou a dynamickou výstavbu textů. U některých výkonů chyběla práce s temporytmem. Projevila se nedostatečná vybavenost recitátorů především v technice řeči.

Recitátory třetí kategorie lze rozdělit na dvě skupiny – snaživé a osobité. Snaživí zvládali texty technicky bravurně, leč bez vnitřního hlubšího prožitku. Osobitost druhé skupiny byla u některých recitátorů na hranici srozumitelnosti – nejen v technické vybavenosti.

Od čtvrté kategorie jsme očekávali poučené, soustředěné, osobité výkony, kontrastní texty, radost, něhu, humor, originalitu projevu, odvahu ve výběru, autentičnost, schopnost drobnokresby. Nedočkali jsme se. Z šedi se probarvili do celostátního kola zcela jednoznačně opravdu jen dva recitátoři.

Výsledková listina krajského kola dětských recitátorů

1. kategorie – 21 recitátorů

Porota: Klára Litterová, Jolana Brannyová, Lucie Peterková

Čestná uznání: **Filip Dubský,** Kostelec nad Orlicí (J. Žáček: Kloboukovy trampoty), **Kateřina Nigrinová,** Broumov (E. Stará: O nečesaných vláskách), **Daniela Divišová,** Josefov (E. Štanclová: O rozcuchané čarodějnici Evelíně), **Filip Hovorka,** Černíkovice (H. Doskočilová: Oříšek), **Adam Karmin,** Hradec Králové (J. Žáček: Ostrov pokladů), **Lukáš Rejl,** Dvůr Králové nad Labem (V. Steklač: Jak je těžké....)

Cena poroty: **Dan Janovský,** Dvůr Králové nad Labem (Z. Adla: Černoušek Kimi), **Matyáš Rosa,** Teplice nad Metují (M. Kratochvíl: O botě a tkaničce)

2. kategorie – 20 recitátorů

Porota: Klára Litterová, Jolana Brannyová, Lucie Peterková

Čestné uznání: **Barbora Ptáčková,** Dvůr Králové nad Labem (J. Kahoun: Čtení), **Mikoláš Melichar,** Hradec Králové (M. Macourek: Krocan), **Barbora Vacková,** Jičín (R. Goscinny: Dělám pořádek), **Hynek Pacák,** Hořičky (O švestce, která se nemohla rozhodnout), **Jakub Heger,** Hradec Králové (V. Mikolášek: Jak jsme přestali kouřit), **Miroslava Lorencová,** Hořičky (K. Čapek: Dášeňka)

Postup do celostátního kola:

Samuel Suchánek (Josef Tejkl: Výlet do Alp) přednesl poměrně dlouhý a náročný text s logickou výstavbou a členěním. Přesto udržel vnitřní napětí, nabídl emoční přesah a zvládl jasně rozčlenit postavy v přímých řečech.

Radim Trník (Jiří Kolář: Slaneček) dobře zvolil text, u kterého dokázal dobře pracovat s temporytmem a dynamikou. Text přednesl s nadhledem a dokázal ho vypointovat. Recitátor dobře zvládnul techniku řeči.

3. kategorie – 18 recitátorů

Porota: Filip Huml, Monika Janáková, Jolana Brannyová

Čestná uznání: **Pavla Limmlová,** Rychnov nad Kněžnou (M. Šedová: Vychovaný občan; J. Badoučková: Pár kroků od podzimu), **Jan Skorunka,** Hradec Králové (Daniela Fišerová: Osud hrdiny; Edward Lear: Pelikáni), **Vojtěch Řehák,** Nová Paka (J. Skácel: Sonet jako talisman; R. Fulghum: Snídaně), **Kamila Šourková,** Sobotka (P. Šrut: Pidiženuška;

J.Brukner: Jak namalovat motýla), **Žofie Buchalová,** Sobotka (L. Aškenázy: Svatba;

I. Wernisch: Zvrhlík), **Jan Kňážek,** Rokytnice v Orlických horách (J. Grossmann, M. Šimek: Mé příhody z dětství; J. Žáček: Vesnická)

Postup do celostátního kola:

David Klíma (Ludvík Aškenázy: Vajíčko; Jiří Žáček: Několik možností) oslovil porotu osobitou interpretací obou vhodně vybraných textů. Recitátor dokázal texty logicky vystavět, vědomě pracoval s temporytmem, dokázal navázat kontakt s publikem. Přes drobné výslovnostní nedostatky byl jeho projev přesvědčivý s rozdílnou interpretací prózy a poezie.

Anna Šidáková (Petr Nikl: Pohádka o lásce a žalu; Ernst Jandl: Přezkoušení gramodesky) si vybrala dosti náročné texty, které dokázala přesvědčivě sdělit publiku, k čemuž ji pomohla velmi dobrá technická vybavenost. Recitátorka vědomě pracovala se zvukomalbou, text si obohatila svou vnitřní představivostí. Přesto dokázala respektovat poetiku obou autorů.

4. kategorie – 15 recitátorů

Porota: Jan Dvořák, Monika Janáková, Jolana Brannyová

Čestná uznání: **Denisa Bubská,** Kostelec nad Orlicí (z francouzské galantní poezie: Bílá laň; M. Macourek: O Kateřince a tlustém červeném svetru), **Kateřina Linková,** Sobotka (P. Hartl: Lechtivá lavička; J. Suchý: Z deníku praktické dívky Zuzany), **Karolína Feixová,** Hořice (L. Kubátko: Monolog Lindy; J. Suchý: Střela)

Postup do celostátního kola:

Michal Greguš (Robert Fulghum: Je únor. Ráno.; Lawrence Ferlinghetti: Svět je báječné místo) oslovil porotu osobitým spontánním projevem u obou vhodně vybraných textů. Povedlo se mu vystihnout základní smysl textu, oslovil publikum a dokázal udržet jejich pozornost. Přesto mu porota doporučila více se zaměřit na výslovnost.

Sára Bouzková (Tomáš Klus: Nina, Jiří Suchý: Přesný čas) svým kultivovaným hlasovým projevem a zdařilou interpretací původně písňového textu oslovila porotu. Ta ocenila především schopnost recitátorky přesvědčivě sdělit své vnitřní emoce.

Jolana Brannyová, Klára Litterová, Monika Janáková

LOUTKÁŘSKÁ A DĚTSKÁ DIVADELNÍ PŘEHLÍDKA HRADEC KRÁLOVÉ – 13. – 15. 4. 2012

Potřeba najít nový prostor pro konání loutkářské přehlídky vzhledem k plánované rekonstrukci Divadla Jesličky vedla v loňském roce ke spojení přehlídky s Audimaforem a letos jsme si vyzkoušeli spojení s přehlídkou dětských souborů a stejně jako první varianta, i tato druhá byla určitě zajímavá a přínosná. Vždyť s řadou dětských souborů jsme se vždycky rádi setkávali i na samostatných loutkářských přehlídkách.

Letošní program se podařilo vtěsnat do dvou dnů (a pro dospělé částečně i nocí) a viděli jsme celkem dvacet představení – dvanáct dětských a osm dospělých (nad 15 let). To všechno v Hradci Králové v prostorách Divadla Drak.

ZŠ Bukovice se představila s pohádkou **O slepičce a kohoutkovi**, kterou na této malotřídní škole připravily Pavlína Kollertová s Lenkou Krpálkovou v rámci širšího projektu – Roku řemesel, který představením této inscenace symbolicky uzavřely. Tomu odpovídají zvolené výrazové prostředky. Vše se odehrává na jarmarku, kam je přivezen žebřiňáček s dekoracemi a zde se příběh odehrává a všechny děti-jarmarečníci se zapojují. Pracuje se se znaky, výborně se zvukem. Prostředí jednotlivých stanovišt putování slepičky pro záchranu kohoutka jsou vytvořena obrázky, které děti samy namalovaly a jejichž části jsou pohyblivé. Po odehrání situace je obrázek zavěšen na barevný paraván v pozadí (ale určitě by obrázky lépe vynikly na paravánu jednobarevném). Příběh končí a představení vrcholí oživením kohoutka vodou z mraků, kterou mu slepička donese. Návrat k jarmarečnímu rámci už je poněkud navíc a domnívám se, že zbytečný. V každém případě ale jde o zajímavou práci s dětmi, která je mimo jiné cenná i přesahem – účastí na výše zmíněném projektu.

Přehlídkovým křestem prošla Petra Dočkalová, která režírovala předlohu Lenky Borecké **První školní den** s **Dramaťákem při ZŠ Komenského v Náchodě**, s nímž pracuje od září loňského roku. Je to víceméně anekdota, kdy místo učitelky Opravdové přijde učitelka Satanová a je posléze odhalena. Všechno se zde odehrává v podstatě ve slovech a jistě by celku pomohlo rozehrát více alespoň to málo situací, které předloha nabízí. Například když učitelka Satanová donutí děti, aby jí odevzdaly svačiny, protože má hlad, ale přitom se pak jídla vůbec nedotkne.

Studio Šrámkova domu v Sobotce se představilo dvěma inscenacemi dvou skupin dětí, které pracují pod vedením Lady Blažejové. Hrubínova veršovaná pohádka **O neposlušných kůzlatech** byla ztvárněna za použití minima vnějších prostředků. Vychází se z dětí a jejich energie, pracuje s pohybem a štronzem, na holé scéně. Maminka koza je charakterizována kloboukem a košíkem, ale to v dané koncepci vůbec není nutné, naopak to spíše narušuje čistotu celku. Chlapec představující vlka si nasazuje kapuci, ale vzhledem k tomu, že je to součást jeho oblečení, nepůsobí to na rozdíl od klobouku maminky kozy rušivě. Podkladem inscenace *Nejlepší střelec* je údajně korejská lidová pohádka či pověst. Soubor starších dětí se pokusil prostřednictvím znaků využívaných v asijském divadle přiblížit poetiku takového divadla a byl to rozhodně pokus úspěšný. Činil tak s mírným nadhledem a každý z herců si obdivuhodně dokázal držet svou postavu, její stylizaci. Sledovali jsme nádherné obrazy, s funkčním hudebním doprovodem a choreografií. Snad jedinou vadou na kráse je ne právě šťastně vytvořená loutka sýčka, kterého má střelec zastřelit a který se na něho na závěr přilepuje. Ale to je jistě problém řešitelný.

Soubor **NUM.éra ZŠ a MŠ Libáň** zaujal především výtvarným řešením své inscenace **Kocourkov** (volně podle J.Hiršala a J.Koláře, scénář a režie Monika Hálová a Petr Stránský). Pracoval se třemi plány a perspektivou: v prvním plánu byli kostýmovaní herci a po straně občas velký plošný kůň vyrobený z lepenky, v druhém pak plošné loutky rovněž z lepenky (barevné prvky pro dobrou orientaci stejné s barvami kostýmů jednotlivých postav) a ve třetím stejné loutky v miniverzi. Přes řadu pěkných nápadů (například koulení lepenkových stromů z kopce) jsou ještě v animaci loutek trochu rezervy a stejně tak v herectví dětí – hrají spíše

jednotlivé repliky než celek. Patrně je to i tím, že žánr inscenace není vyhraněn. Dětem by nejspíš pomohlo, kdyby byly vedeny k větší grotesce, což je v některých momentech naznačeno.

Zmrzlí vrabci z Jesliček předvedli Svěrákovu povídku **Tatínku, ta se ti povedla** v dramatizaci, úpravě a režii Evy Černíkové. Dozvěděli jsme se, že v loňském roce se zabývali rodinnými příběhy, a proto hledali podobná témata. Příběh se odehrává na soklu a okolo soklu, na němž je postel dětí, ale později i některá další prostředí, nad ním pak je rám, který slouží například pro stínohru, kdy se tatínek s maminkou baví ve vedlejší místnosti (mimochodem – ty stínové loutky si děti vyrobily právě při návštěvě Labyrintu v Draku, a proto chtěly, aby v představení hrály), po odkrytí plátna slouží rám jako skříň s ramínky...Výborný byl živý hudební doprovod, přirozené herecké výkony dětí. Temporytmus malinko vázl při putování tatínka Českým rájem a jeho proměna v člověka s fantazií nevyšla dostatečně výrazně. Pokud jde o závěr a vyznění příběhu, kladli jsme si otázku, proč maminka vrací proměněnému tatínkovi noviny, od nichž se zpočátku odmítal odtrhnout.

U vedoucí souboru **Třeskyplesky ZŠ a MŠ Prasek** Evy Kaprálové jsme ocenili především odvahu volby závažného tématu, když s dětmi připravila **Šťastného prince** Oskara Wildea. A děti téma předlohy vzaly za své, což bylo z inscenace patrné. Ale v přemíře zvolených prostředků (jedním z nich byly i černobílé filmové dotáčky reálného života chudých – dětské žebroty) jsme se nedokázali vždy orientovat a přečíst všechny významy. Například samotný závěr: proč se objevuje princ znovu ve zlatém, když všechno rozdal chudým a jestli vlaštovka umírá nebo ne. Až při diskusi jsme se dozvěděli záměr inscenátorů: zobrazit, že se vlaštovka s princem ocitli v ráji, šťastní a bez bolestí.

DLS Blechy Jaroměř zahrál dvě představení. Drobnička **Černoušek a lev**, kterou připravila Jana Dvořáčková s použitím motivů pohádky Z. Aldy byla příjemná především projevem dětí. Trochu problémem byla malá výška stromu, na který vylezl černoušek (hadrová loutka voděná přímo za hlavu), aby se zachránil před lvem, ale maňásek lva mohl v podstatě na strom bez problémů dosáhnout. Odpovídající velikost stromu by také umožnila lepší možnosti pro hraní s loutkou lva. Hezký byl závěr, kdy spadl se stromu na hlavu lva pomeranč. *Tichá planeta* je autorským příběhem, který si děti samy vymyslely a Jana pak upravila. Začíná příchodem vypravěčky, která začne pantomimicky vyprávět příběh. Pak přichází druhá a vysvětluje významy gest. Samotný příběh se odehrává na stole a dvou soklech po straně, textilními loutkami. Holčička Soňa si nakreslí a slepí raketu. Pak jde spát, ale nedaří se jí to, protože naše planeta je hlučná. Vleze si do rakety, která létá na sušenky a octne se na naprosto tiché planetě, kde se snaží dorozumět s místními lidmi a časem se naučí vzájemnému porozumění. A pak se vrací domů. Byla to realita, nebo sen? V každém případě je inscenace postavena na hledání různého způsobu komunikace a hlavním tématem je tak v podstatě interkulturní výchova. A jak jsme u Blech zvyklí, vnímáme s potěšením jejich soustředěnost a spolupatřičnost na jevišti.

Překvapený štrúdl ZUŠ Chlumec nad Cidlinou inscenoval pohádku Daniely Fischerové **Jak slunko na všechno přišlo.** Hrají dvě dívky za hudebního a zvukového doprovodu kytaristy, který na dění na scéně výborně reaguje a je organickou součástí celku. Příběh o tom, jak kdysi bylo vše na zemi zelené, jen červánky na nebi ne a ulizovalo z nich potají slunce, které to třešním, rajčatům a jahodám na zemi zakazovalo, ale ty začaly ulizovat také, a proto zčervenaly. Nádherná je výtvarná složka inscenace a práce s ní, kdy se postupně textilní rostlinky barevně proměňují. Dívky příběh prezentují trochu s nadhledem, a vlastně jde více o estetický než divadelní zážitek, protože zde místo dramatických situací nastupuje krásně ilustrované poetické vyprávění.

Podkladem inscenace **Bumtarata na vrata aneb ztracený zvěřinec Rozcuchaných vrabců ZUŠ Třebechovice pod Orebem** je báseň Lubomíra Feldeka (Ztracený zvěřinec) a píseň Pavla Půty (Bumtarata na vrata). Vlastně nejde tolik ani o celek inscenace, jako o skutečnost, že jsou uvedené podklady velmi šikovně Jiřinou Krtičkovou využity pro průpravu dětí a rozvoj všech dovedností, které se v budoucnu určitě zúročí: artikulace, zpěv při pohybu, vnímání se navzájem... A děti to evidentně bavilo a spolupracovaly.

Dětskou část přehlídky uzavřely **Čtyři docela mrňavé drobničky**, které přivezla Jarka Holasová ze **ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř**. První drobnička: dramatizace poesie Michala Černíka *„Já“* souboru **My čtyry a On**. Na štaflích je umístěna figura muže v životní velikosti, kterou se čtyři dívky postupně pokoušejí rozžít. Zatím se dařilo jen částečně, ale jistě je v silách souboru ještě na drobničce dále pracovat. Druhá drobnička: *„Táto, mámo, v komoře je myš!“* souboru **Malé dvě a další** vychází z říkadla a dvou lidových pohádek a ze všech čtyř drobniček je potenciálně nejdramatičtější. Hraje se na paravánu se dvěma okýnky a kolem něj, myši jsou z ponožek, kočka textilní loutka voděná zespodu na drátech. Příběh o bezcharakterní myši, která je nakonec po zásluze potrestána. Pozitivní je vzájemná spolupráce dětí, které tvoří tým a slouží věci, ale ještě je třeba některé situace doladit (například dlouhou cestu, zobrazenou látkou vinoucí se kolem paravánu, při níž se nic neděje a slouží jen k překrytí přestavby). Drobnička třetí: *Divné jméno* souboru **...a ještě pořád ne!** je inspirovaná pohádkou Ilji Hurníka o princi, který se naučil hrát na všechny hudební nástroje a hledal si ženu, až našel dívku jménem Mandolína. Hraje se malými marionetkami na stole a celku by určitě prospěla nápaditější a přesnější práce s nimi. Drobnička čtvrtá: *Zvoneček a zvon* souboru **Sinice**, rovněž podle pohádky Ilji Hurníka. Uprostřed zvonice z krabice (představitelka hodin uvnitř), zvon a zvoneček (dvě dívky se zvonky) mimo ni. Příběh o tom, jak důležité momenty oznamoval zvoněním velký zvon, ale malý by rád také. U Hurníka pomohou holoubci posunout čas tak, aby si malý zvonek mohl zazvonit. V této inscenaci velký zvon půlnoc zaspí, a proto si malý konečně zazvoní.

Tak tolik soubory dětské a teď k těm dospělejším. **Osadnickej spolek při ZUŠ Žamberk** přivezl **Prachsakramentský rozprávky**, které volně podle knížky J.Ch.Harrise „Rozprávky strýčka Rémuse“ napsala a režírovala Olga Strnadová. Ocitáme se v americké zvířecí osadě a do děje jsme uvedeni četbou informací z místních novin. Pak postupně sledujeme loutkový plán, v němž si sousedi králík a liška dělají naschvály, až se nakonec po rozhovoru s želvou smíří. Důležitou složkou jsou písničky (autor Karel Šefrna). Jde nesporně o vybavený soubor a potěšil především v rovině loutkoherecké (hraje se loutkami na stole). Problém celku je v mezihrách, kdy se čtou další zprávy a představení pak začíná působit zdlouhavě. V úvodu zprávy uvádějí do prostředí a situace, ale v mezihrách by celku určitě prospělo většinu zpráv vypustit.

Jeden ze souborů **ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** přivezl inscenaci nazvanou **Projekt 005** v režii Petry Hlubučkové. Je to bondovka, kterou inscenují prostřednictvím meotaru (plošné loutky a předměty, s nimiž se na ploše přístroje pracuje, se promítají na plátno). Dozvěděli jsme se, že všechno začalo právě jejich objevením meotaru a následným zkoušením možností, jak s ním lze pracovat. Až potom si našli téma Jamese Bonda a podařilo se jim předvést v podstatě kaleidoskop příběhů, pohybující se mezi konkrétností a metaforičností. Jen by to ještě místy chtělo větší přesnost v provedení, která je pro čitelnost významů u práce s tímto přístrojem velmi důležitá.

Stemil ZUŠ Střezina Hradec Králové předvedl v marionetovém divadélku představení **Sherlock Holmes a česká patálie**. Podle Arthura Conana Doyla (Skandál v Čechách) napsal a režíroval Jirka Polehňa. A připsal českého Kašpárka. Příběh se začíná odehrávat za pověstné londýnské mlhy, ta se na nás valí a první jednání sledujeme jenom akusticky. Potom už, přes občasné pošmourno, vidíme i loutky a pokračující převleky a zápletky. Posléze se trochu vytrácí temporytmus a občas také unikají některé souvislosti. Lépe se divák orientuje i baví tam, kde jsou jen krátké skeče, než delší informace. Ke ztrátě temporytmu přispívají také poněkud dlouhé přestavby. V každém případě je ale třeba ocenit velmi dobrou práci s marionetou.

Poprvé zavítalo na naši loutkářskou přehlídku **Divadlo Flajšplyš Praha a okolí** a přivezlo inscenaci nazvanou **Nezměrný cit pana P.** (scénář, režie dramaturgie: Bertold Fleischplüsch). V programové brožuře soubor o sobě píše, že je „pražsko-středočeská loutkovo-kabaretní teatrální úderka balancující na hraně sofistikované postmoderny a svévolného punku. Inscenace Nezměrný cit pana P. je autentická generační zpověď, nebo telenovela ve třiceti a dvou písničkách. Všechno, co jste kdy chtěli vědět o lásce.“ Při diskusi soubor říkal, že je tato inscenace součástí trilogie, v níž řeší, co je to život. Zde tedy řeší lásku. Hra má epický rámec, v němž dění komentují, hrají barbínami a jinými panenkami, ve scéně částečně postavené z lega, s živým hudebním doprovodem. Jsme trochu zahlcováni informacemi a pocity a klademe si otázku, zda jim máme věřit nebo si z nás dělají legraci. Je to tak na hranici, ale to je nejspíš jejich záměr. Rozhodně zaujali.

Svitavské Céčko se tentokrát představilo v rodinné konstelaci: pod Karlovým vedením hrají jeho dcery Pavlína a Hana a také Hanin manžel Petr a jejich dva synové. Princip rodinného divadla přiznávají na počátku a pracují s ním – proto se také jejich verze Erbenovy pohádky nazývá *Pták* **Ohnivák, liška Ryška a my**. Hrají s odstupem, až strohostí a přes řadu slovních vtípků na humor rozhodně netlačí. A protože jsou všichni muzikální a hrají na různé hudební nástroje (tedy, myslím, že až na Petra), jde v podstatě o nádherný koncert, s loutkami a pro loutky. Viděla jsem tuto inscenaci už potřetí a klidně bych mohla znovu.

Inscenace **Holky a medvědi** vznikala jako absolventské představení žákyň 4. ročníku 2.stupně **LDO ZUŠ Střezina** pod vedením Jolany Brannyové. Dívky hrají s manekýny medvědů v životní velikosti – ti představují mužský princip a dívky do nich projektují svůj ženský pohled na ně, na vztahy a situace, setkáváme se s různými typy mužů a žen, s nevěrou... Představení začínalo s barely a zabubnováním na ně. Ty se pak objevily znovu v závěru, kdy do nich dívky medvědy nacpaly, jen jeden medvěd zůstal mimo. Nebylo zcela čitelné, co to znamená: že se dívky už se vším vyrovnaly a že jen ten „pozůstalý" odpovídá jejich představám? Nebo je to jinak? V každém případě ale šlo o zajímavé využití materiálu pro vlastní výpověď.

LS Mikrle ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř potěšil volbou tradičního loutkářského žánru rakvičkárny, jehož formu dokázal kvalitně naplnit. V inscenaci **Hotel** (autoři a režie Jarka Holasová a soubor) sledujeme čtyři dny (a noci) v jednotlivých místnůstkách v hotelu (na paravánu i v okýnkách v něm) – výbornou práci s maňásky a reálnou rekvizitou, úspornou textovou složkou, až ke klasické smrtce s rakví a ani živé morče nechybí. Úvod a závěr inscenace patří orchestrionu, jehož muzikanti jsou v maskách, které mají barvy neřestí (ale to většina diváků nedešifrovala a propojení hledat nepotřebovala). Při diskusi se hovořilo o tom, že by celku prospělo zkrácení o jeden den – v druhém se toho zase tolik neuděje a teprve ve třetím začíná šňůra vražd.

Závěr přehlídky patřil souboru **Někdo ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř** a inscenaci **Kálí, namó, namá**. Předlohu připravil Jakub Maksymov, inspirován povídkou Thomase Manna Zaměněné hlavy a režii tohoto příběhu z indické mytologie měl spolu s Jarkou Holasovou. Na scéně je velký obraz „matky veškerenstva" se čtyřmi pažemi a obličejem – ten lze odklopit a nahradit obličejem živým, hovořícím, což Jakub působivě činí. Stejně tak lze odklopit okýnka dlaní a hrát v nich malými loutkami. Také lze dole rozhrnout sukni matky a hrát jakoby v jejím lůně a v tomto prostoru se hraje loutkami především. Problémem je, že loutky jsou malé a těžko rozeznatelné a také ve snaze zahrát s nimi některé detaily trochu vázne temporytmus inscenace. Všechno je víceméně řečeno ve slovech a akustická rovina tak spolu s obrazem zanechá v divákovi největší zážitek.

Shrneme-li si tedy letošní loutkářskou a dětskou přehlídku, můžeme být určitě spokojeni, protože jsme viděli řadu zajímavých inscenací a nesetkali se s žádnou podprůměrnou. A vůbec byla radost na přehlídce pobýt. V novém složení pracoval lektorský sbor – zasedli v něm Tomáš Volkmer (předseda), Mirka Bělohlávková, Filip Huml a Tomáš Machek a rozborové semináře byly věcné, pozitivní a v neposlední řadě nepostrádala společná setkání nad zhlédnutými představeními humor, což je určitě taky důležité. A rozhodně jsem nebyla sama, kdo špital Nadě Gregarové do ouška, že by lektorský sbor v tomto složení měla zachovat i pro příští rok. Neméně důležité je ale také skvělé zázemí, které přehlídka našla, stejně jako předtím Audimafor, v Divadle Drak: dva hrací prostory, vstřícní pracovníci techniky divadla, možnost aktivit pro děti v Labyrintu a divadelní laboratoři a taky vstřícná paní Věruška za barem divadelního klubu, díky níž jsme nezahynuli hlady ani žízní a na závěr jí s radostí dlouze zatleskali (a to hodiny ukazovaly, když končila přehlídka vyhlášením výsledků, už něco mezi jednou a druhou nedělní hodinou ranní).

Alena Exnerová

KRAJ VYSOČINA

KRAJSKÉ KOLO RECITACE TŘEBÍČ - 11. 4. 2012

1. kategorie - Výběr textů devíti recitátorů, kteří se představili lektorskému sboru ve složení Stanislav Nemrava, Jana Procházková a Stanislava Štěpánková, byl až na výjimku textu neznámého autora přiměřený věku dětí a splňoval podmínky dobré kvality (František Hrubín, Jiří Havel, Daniela Fischerová, Jiří Žáček, Miloš Kratochvíl). Lektorský sbor při pohovoru s recitátory a jejich doprovodem upozornil na drobné chyby v intonaci a rytmu, způsobené patrně nezkušeností přednašeče nebo pedagoga, který recitátora připravoval.

2. kategorie - Dramaturgický výběr deseti recitátorů byl vhodný, kvalitní, přiměřený věku (Vladislav Vančura, Astrid Lingrenová, Jiří Havel, Pavel Šrut...) Opakovaly se běžné prohřešky - nesprávná intonace otázek, nepřesná výslovnost, přílišný důraz na první slabiku, rytmus projevující se zrychlováním. Recitátory jsme upozornili na potřebu kontaktu s posluchači, zveřejnění vlastního vkladu a zdůvodnění výběru textu.

Celková úroveň přednesu v obou kategoriích byla dobrá. Na celostátní přehlídku byla **z druhé kategorie** doporučena **Andrea Pejchová** s úryvkem z knihy Astrid Lindgrenové Děti z Bullerbynu Anna a já nevíme samy, co děláme a **Michaela Válalová** s textem Jiřího Havla Když babičce zazvonil mobil.

Jana Procházková

Recitátoři 3. a 4. kategorie na třebíčské přehlídce

Ve třetí kategorii vystoupilo v Třebíči dvanáct recitátorů. Jak už to tak bývá, byla tato kategorie obrazem „přechodového" období mezi dětským věkem a adolescencí: Někteří recitátoři zůstávali zčásti ještě u dětského repertoáru (zvířecí próza Jiřího Kahouna, říkačky Jiřího Žáčka...) a u dětského projevu - včetně neobratností typu mechanického sekání po verších, hyperkorektní výslovnosti (jsem...) nebo infantilních důrazů délkou (na výýýsoké skále, dlóóóuhé nosy...), jiní si už troufli na texty, které přesahovaly jejich možnosti a zkušenosti (Karol Wojtyla: Pobřeží plná ticha), a tak jim mohli stěží dostát.

Nejpřesvědčivěji zapůsobily ve **3. kategorii** dvě recitátorky:

Kateřina Němečková si jako první text vybrala Uspávanku se starými domy Jana Skácela. Recitátorka dobře vnímá atmosféru tohoto nejednoduchého textu, interpretaci opírá o bohatý představový film, a přitom báseň přednáší neefektně. Jen někde se uchylovala ke zbytečnému ztišování hlasu, až k šepotu a místy frázovala podle interpunkce. Ale celkový dojem z jejího přednesu v Třebíči byl velmi příjemný. I v druhém textu - Pavel Cmíral: Vzteklá jsem jako babka stará - prokázala, že je dobře vybavenou recitátorkou. Má dovednost pracovat s přesahy ve verši, básničkou, kterou si vybrala, je zaujatá a dokáže ji interpretovat přesvědčivě. Cmíralův text (který je vybrán z rozporuplné, převážně podbízivé sbírky Milujem se čím dál víc) přednáší živě, jako obraz situace, a proto text nevyznívá v jejím podání banálně.

Naďa Kaňková prokázala v přednesu kapitoly Nový dům z knihy Heleny Šmahelové Velké trápení, že je citlivou recitátorkou, text měla dobře a logicky vystavěný. Zpočátku sice zbytečně lyrizovala, ale postupně se dostávala do situace a přesvědčivě o ní vyprávěla. V přednesu dobře vybraného druhého textu - Li Po: Žluté ptáče - si nebyla ještě zcela jistá, ale veršovou miniaturu přednesla kultivovaně, prostě, bez zbytečného „čarování".

Obě recitátorky doporučil lektorský sbor k postupu na celostátní přehlídku Dětská scéna.

Kromě toho zaujala ve třetí kategorii ještě **Kateřina Nováková** - především schopností vybavit si alespoň v některých momentech představový film a také kultivovaným projevem. Bohužel ale narážela na limity zvolených textů. Žáčkovu Ušatému torpédu dokázala ještě svým zaujetím pomoci a občas se jí podařilo povýšit ho nad prvoplánový vtípek, ale ukázka z knihy Marie Poledňákové Jak vytrhnout velrybě stoličku jí příležitost k příliš přesvědčivému přednesu nedala.

4. kategorie - vystoupilo v ní jedenáct přednašečů - jako celek nevyzněla tentokrát v Třebíči příliš uspokojivě. Často u recitátorů převažovala technika nad zaujetím, nejednou jsme se setkali s takovým přednesem, při němž se recitátoři chytali jednotlivostí v textu, místo aby zprostředkovali příběh, a při přednesu poezie se mnohdy nechali strhnout k mechanickému sekání textu po verších. Nejrozpačitěji vyzněla ta vystoupení, kdy si buď recitátoři vybrali monolog (setkali jsme se tu s úryvkem z Goldflamovy Biletářky), nebo kdy i z prozaického textu monolog vytvářeli zpravidla nepřirozeným přehráváním.

Ze všech recitátorů 4. kategorie zaujali tři: **Felicita Prokešová** především s ukázkou z Něžně háčkovaného času Stanislava Rudolfa

(méně už s úryvkem z německého románku Láska je na palici Hortensie Ullrichové) - lektorský sbor ji ocenil čestným uznáním. Ale především to byli dva recitátoři, kteří byli navrženi na celostátní přehlídku ve Svitavách: **Lenka Chodilová** ze ZUŠ Nové Město na Moravě přesvědčila přednesem prózy Ephraima Kishona Zamluvený pokoj, ale právě tak úryvkem z knihy Zahradník Rabíndranátha Thákura. Lucie Chodilová zapůsobila jako dobře vybavená recitátorka. Vnímá situační humor E. Kishona, na němž je text založen, a dokáže ho zprostředkovat vkusně a bez prvoplánového „tlačení na pilu". Ačkoliv je text vystavěn na sérii dialogů, próza se jí netrhá, dokáže ji vybudovat jako celek, a navíc ho dokáže dobře gradovat. Také Thákurův text, i když ještě nebyl zcela usazený, je příjemně interpretovaný - Lucie se zatím soustředila hlavně na to, aby vystihla rytmické proudění veršů, byť jí zatím poněkud unikalo vyznění filozofického textu. Nicméně i přednes tohoto textu byl v Třebíči sympaticky neokázalý, prostý. Ocenit je třeba i to, že recitátorka neopomněla uvést ani jména překladatelů. **Daniel Mužátko**, druhý z recitátorů navržených do Svitav, je přednašečem, který neoslní efekty. To, co je na něm zajímavé, je jeho vnitřní svět: oba texty - Skácelovu Malou recenzi na zdvořilé stromy i báseň Czesława Miłosze Písnička o konci světa - přednáší s velkým vnitřním zaujetím, s osobitou nepředstíranou melancholií, bez ohledu na to, zda jeho přednes přejde přes rampu. V přednesu Skácelovy malé recenze je obdivuhodně soustředěný, a přitom prostý (jen v závěru by si měl dát pozor, aby zbytečně nepřidával na přílišné naléhavosti, protože to pak vede k tomu, že se v přednesu začnou objevovat opakující se intonace). Miłoszův text byl v Třebíči interpretován poněkud jednostrunně, ale i tady se projevuje Danielova pokora k textu. Hloubku textu však přirozeně zatím nemůže předat se vším všudy, protože je nad jeho možnosti.

Lektorský sbor 3. a 4. kategorie pracoval ve složení: Radka Blatná, Jiří Pokorný a Jaroslav Provazník.

Jaroslav Provazník

DĚTSKÁ SCÉNA TŘEBÍČ – 12. 4. 2012

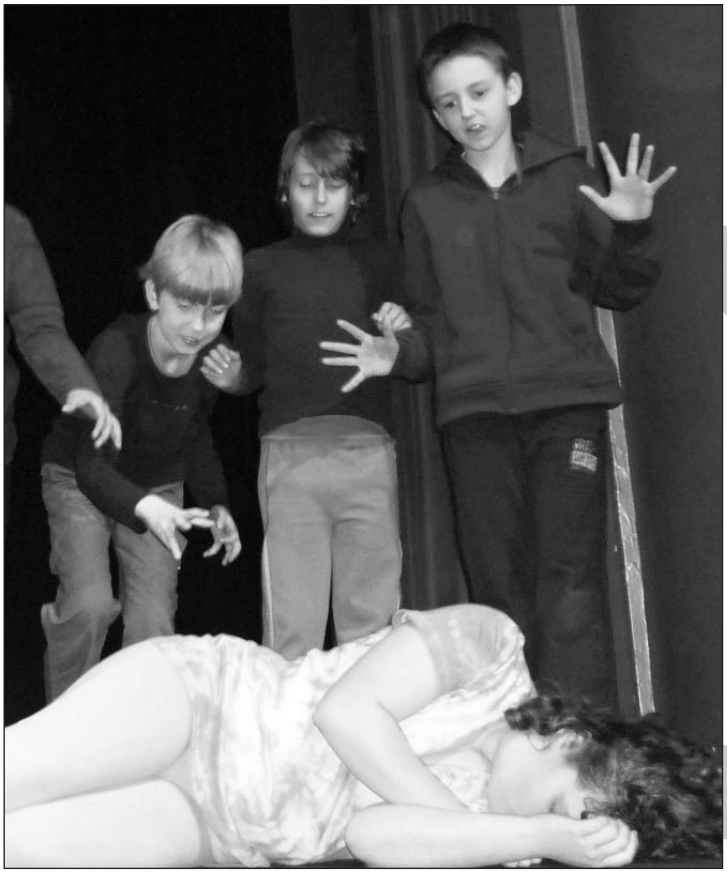

Třebíčská přehlídka se vešla do necelého jednoho dne (12. 4. 2012), což bylo dáno tím, že byly na programu většinou miniatury, ale její úroveň byla celkově solidní. Z osmi inscenací byly jen dvě poznamenány závažnějšími problémy v dramaturgii a malou vybaveností dětí pro divadelní práci. Což jsou ovšem oblasti úzce propojené, protože volba předlohy nebo cit pro kvalitní text zpravidla souvisejí s tím, do jaké míry dokáže vedoucí odhadnout, na co jeho svěřenci stačí nebo co by pro jejich rozvoj bylo přínosné.

Ostatní inscenace byly divadelně i z hlediska metodiky práce s dětmi kvalitní nebo přinejmenším nápadité a rozhodně každá z nich přinesla podněty, které stály za diskusi a za to, aby byly dále rozvíjeny.

Nejpřesvědčivěji zapůsobilo v Třebíči představení **souboru Hadřík ze ZŠ Havlíčkova v Jihlavě** (ved. Jana Krásenská) *Jak si pejsek s kočičkou dělali dort*. Malé děti si hru s Čapkovým vyprávěním užívají a bez problémů vstupují do jednoduchých rolí - Pejska, Kočičky, Zlého psa, dětí a všech možných ingrediencí, které jsou do dortu přidávány. Vedoucí známou historku o pečení dortu, která děti baví, šikovně podpořila druhým plánem - hrou mezi skupinami kluků a děvčat a to dodává příběhu další rozměr a koresponduje to se stylem Čapkova vyprávění (hrou s vyprávěním) a s jeho humorem. Jediná závažnější připomínka lektorského sboru se týkala Zlého psa, kterému se udělá špatně: této scéně by slušelo - vzhledem k invenčnosti a obraznosti celé inscenace - nápaditější řešení. **Inscenaci doporučil lektorský sbor k přímému postupu na Dětskou scénu do Svitav.**

S působivou inscenací přišla letos stálice třebíčských přehlídek, známá i z celostátní Dětské scény, místní **Áčko ze ZŠ Týnská** (ved. Jaromíra Kratochvílová). Po loňském výrazném vykročení k divadlu v *Mauglím* (doménou Áčka bývával dlouho přednes) se letos pustilo do zajímavého projektu: zpracovalo několik *Třebíčských pověstí* - od těch nejstarších „monumentálních" (o založení benediktinského kláštera) po příběh komornější (o zkamenělé bábě). Inscenace působí výrazně výtvarně - jak svými kostýmy a dalšími scénografickými prvky, ale i mizanscénou. Výrazným prvkem je také rytmus. Občas se však objevuje vnějšková dekorativnost, s níž jsme se u tohoto souboru setkávali dříve (zbytečné opakování některých replik, naaranžovaná gesta u vábení zlata apod.). Celkově je však třebíčská inscenace divadelně nápaditá, inteligentní a soubor ji hraje s viditelným potěšením a smyslem pro jemný humor. V diskusi s lektorským sborem a ostatními vedoucími padly připomínky k závěru, který je zatím poněkud rozpačitý. Z diskuse vyplynulo, že by inscenaci možná prospělo, kdyby se titul zpřesnil na *Tři třebíčské pověsti*. **Inscenace byla doporučena programové radě Dětské scény do širšího výběru.**

Dětský divadelní soubor Kašpárek, ZŠ Husova, Náměšť (ved. Naděžda Kratochvílová) přivezl do Třebíče **Pitrýskovo putování.** Vedoucí zvolila pro svůj kroužek při základní škole knihu Ludvíka Aškenazyho *Putování za švestkovou vůní*, která je bohatá na epizody a různorodá prostředí, a tak dětem nabízí na jednu stranu barvitý a pro hru lákavý a vděčný materiál, na druhou stranu však před ně staví nejednu nástrahu. Soubor si s tímto úkolem poradil se ctí, i když jeho třebíčské představení bylo poznamenáno řadou neobratností. Inscenace vypráví Pitrýskův příběh tak, že jedna epizoda téměř bezprostředně přechází do druhé, jedno prostředí se skoro „přelévá" do druhého, což se souboru daří proto, že si vystačí s jednoduchými a většinou zdařile použitými prostředky: prostředí jsou tvořena jen pomocí aranžmá dětí na jevišti (k nejzdařilejším patří honosný hotel Metropol s výtahem) a mizanscénou a tím, že zvířecí postavy, ale i některé předměty (rozsvícená baterka) jsou řešeny pomocí barevných rukavic rozehraných výrazným gestem ruky (husa, labutě, čáp). Tento princip - bezprostřední střídání situací a prostředí - má ale i svá rizika: pro toho, kdo předlohu nezná, jsou některá prostředí a některé postavy či epizody málo čitelné. Nedořešené je zatím vysvobození Pipiny z krokodýlovy tlamy. Děti jsou příběhem, který hrají, zaujaté, jejich projev je kultivovaný, ale jsou tu jisté rezervy - především v důslednější konkretizaci některých postav a prostředí, která by jim pomohla v přesnějším a přesvědčivějším vytváření nebo naplňování situací. I když má inscenace některá nedořešená místa, je zajímavá svou objevnou dramaturgií, ale i z inscenačního hlediska. Proto ji lektorský sbor navrhl programové radě do širšího výběru.

Zajímavou inscenaci předvedl divákům v Třebíči **soubor ze ZUŠ Jana Štursy z Nového Města na Moravě**, který vede Kateřina Šteidlová. Soubor sáhl po fantasy příběhu populárního německého autora Waltera Moerse *13 a ½ života kapitána Modrého Medvěda*, který má pratchetovské rysy, a některé z epizod zpracoval do inscenace *Modrý Medvěd*. Nastolit paralelní svět, aby skutečně divadelně fungoval a byl divákům srozumitelný, se však souboru úplně nepodařilo. Mnohde zůstalo jen u náznaků nebo obecných představ. Sympatické na novoměstském vystoupení bylo to, že děti ze souboru jsou zaujaté, kultivované a na divadelní práci jsou dobře vybavené. Ocenit je třeba i hudební stránku inscenace.

Starší soubor novoměstské ZUŠ Jana Štursy - také pod vedením Kateřiny Šteidlové - si troufl na Havlovu *Zahradní slavnost*. U tohoto souboru se potvrdilo, že Kateřina Šteidlová dokáže děti vybavit nemalými divadelními dovednostmi, nicméně souboj s absurdním textem a poetikou (a tématy) 60. let byl nad možnosti dospívajících. Byl to sice

úctyhodný pokus o interpretační divadlo s dětmi, kterému inscenátorka pomohla tím, že posílila antiiluzivní prvky inscenace, např. čtení scénických poznámek, ale ani to nestačilo. Citelným problémem bylo i to, že postavu Petra hrála dívka.

Standardní recitační pásmo předvedl soubor malých dětí **Sluníčko z třebíčské ZŠ Benešova** pod vedením Zdeňky Marečkové. Pod názvem *Černá hodinka* jsme viděli a slyšeli mix rýmovaček různých autorů (Josef Hanzlík, Josef Kainar ad.), jehož kompozice však nebyla úplně vysledovatelná. Bylo to sice představení, které neurazilo, ale ukázalo se na něm, že děti mají před sebou ještě dost práce, aby se zbavily školských intonací a dalších nešvarů (přízvukování mimo předložku...). V získávání těchto dovedností by jim jistě pomohlo, kdyby jim vedoucí připravovala situace, v nichž mohou texty rozehrávat do dialogů.

Jak už jsem uvedl v úvodu, setkali jsme se na přehlídce také s dvěma představeními, jejichž úroveň byla problematická po stránce dramaturgické, tak z hlediska metodiky práce s dětmi.

Vlasta Kubalová, která před lety učila ve středních Čechách v Čechticích a dnes coby důchodkyně vypomáhá na Vysočině s vedením souboru **Strakatý ponožky ZŠ a MŠ Košetice**, konzultovala - podle svého vyjádření - inscenaci *Pohádky trochu jinak*, kterou si děti připravily údajně samy. Červená karkulka (pochybný text nejasného původu - jde patrně o text z internetu) i Mrazík (prý text jednoho z členů souboru) mají tak nízkou úroveň, že je sporné se jimi zabývat, protože už svým charakterem svádějí k pitvoření, nekultivovanému přehrávání a ordinérním exhibicím. Až třetí text, Popelka (autora tohoto textu vedoucí nezná, nejspíš jde také o jakýsi internetový zdroj), je zajímavější, a zejména jeho zpracování - strojové odříkávání textu - už obsahuje alespoň jednoduchý inscenační nápad. Potíž je v tom, že se tento princip brzo opotřebuje. Vedoucí uvedla na debatě s lektorským sborem, že na textu kdysi pracovala s dětmi na dětském táboře a teď ho oprášila pro potřeby košetického souboru; v každém případě Vlasta Kubalová inscenovala text *Popelka trochu jinak* se středočeským souborem v roce 2004 a byla s ním navržena do širšího výběru na Dětskou scénu. Košetická inscenace Popelky je ale zajímavá pouze tím základním, prvním nápadem, ale to je tak všechno.

Druhou problematickou inscenací třebíčské přehlídky byl *Handicap* **divadelního souboru Jaroušek ze ZŠ Seifertova z Jihlavy** (ved. Markéta Ketnerová, spolupracovnice souboru De Facto Mimo), jejímž podkladem byl text Martina Koláře, určený prý původně pro rozhlas. Příběh plný nelogičností o léčení mluvních vad v jakési pohádkové zemi je nepřehledný a násilný (děti, které špatně mluví, se vyléčí tím, že snědí z novin vytržená písmena...), a tak se může stát stěží nosným materiálem pro inscenaci dětského souboru. Nelze se proto divit, že děti nejsou ve věci, mají tendenci se pitvořit a sklouzávají k forzi a povrchnímu předvádění se.

Lektorský sbor pracoval ve složení: Jaroslav Dejl, Jiří Pokorný, Jaroslav Provazník; konzultantem byla Jana Procházková.

Jaroslav Provazník

PARDUBICKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ PARDUBICE - 11., 12., 16. A 17. DUBEN 2012

Přehlídka se konala v malém sálku. Prostor je to útulný, ale pro dětský přednes ne příliš vhodný. Zvukových vjemů je více než dost – zvenku ruší Sukova třída a dokonce i létající helikoptéry, zevnitř občas k sluchu dolétnou útržky hudebního cvičení studentů konzervatoře, která v budově sídlí. Paní Hana Cihlová, hlavní pořadatelka přehlídky, přesto opět vytvořila atmosféru plnou pohody, klidu a laskavé vstřícnosti. V mé soukromé soutěži o *Cenu nejpříjemnější přehlídky* získala pardubická první cenu, alespoň mezi těmi, kterých jsem se zúčastnila já. Možná by někoho z těch, kteří se přehlídek účastní, zajímalo, jak to ta paní Cihlová dělá? Pokusím se o výčet všeho, co mělo zřejmě vliv na úspěch v mé soutěži:

- po příjezdu je pro všechny připraveno malé pohoštění, čaj, káva

- ranní mluvní „rozhýbačku“ s dětmi provádí členka poroty, takže když jdou děti recitovat, už někoho z poroty znají

- dospěláci si mohou mezi tím v příjemném klubovém prostoru popovídat

- celou přehlídku Hana Cihlová řídí uklidňujícím hlasem, děti oslovuje křestním jménem, pro každého má povzbuzující poznámku „přímo na tělo“ (kam na to chodí, ví bůh...). Nic není problém.

- protože je místnost malá a osvětlená denním světlem, všichni sedí jaksi spolu a pohromadě. Vzniká sounáležitost, všichni jsme „ na jedné lodi“.

- porotcům se přednášené texty předkládají až před vystoupením – buď je pořadatelka obdržela poštou předem, nebo si je děti přinesly přímo na přehlídku. Jistě, dalo by se předpokládat, že předávání listů zdržuje, ale ten pocit jsem opravdu neměla. Pro porotce, který je zvyklý si texty prostudovat předem, tím zřejmě vzniká problém – ale abych pravdu řekla, neznám takového....

- před vyhlášením výsledků atmosféru zklidní hudební vstupy žáků hudebního oboru pardubických „zušek“ a konzervatoře. Zapůsobí velmi osvěživě a akt předávání ocenění dostává slavnostní náladu.

- téměř každý, nejen recitátor, je obdarován sladkostí „aby věděl, zač je v Pardubicích perník“ (tak dárek okomentovala pořadatelka). V dnešní šetřivé době (kdy jsou lektoři některých přehlídek odměňováni neuvěřitelnou částkou 80,- Kč za hodinu! To ovšem není případ Pardubic...) jsem se musela poklonit obdivuhodné schopnosti organizátorů zajistit nejen onen tradiční perník (sponzor byl samozřejmě zmíněn), ale i finančně náročné ceny pro vítěze.

- před vyhodnocením lektorský sbor seznámil celé fórum s hledisky oceňování, pak již hovořil každý porotce zvlášť přímo s konkrétními recitátory a jejich pedagogy. S rozmyslem vytvořené složení lektorských skupinek vytvořilo, alespoň pro mne, velmi pestrou názorovou mozaiku, přičemž ani jednou nedošlo k rozcházejícím se třenicím.

- na konec se všichni, i s lektory, vyfotografovali...

I přes všechny zmíněné klady hledají pořadatelé v Pardubicích jiný, klidnější, prostor. Přejme jim šťastnou ruku.

Hodnocení přehlídky

Už při prvním pohledu do seznamu recitátorů **1. kategorie** bylo možno odhalit poměrně zajímavou a neotřelou dramaturgií. Snad až na text Pavla Šruta Lichožrout, v němž je dospěláckých narážek, pro tento věk zcela nevhodných, jako máku, nebylo proti zvoleným textům

námitek. Hůře však pak zapůsobil samotný přednes. Jako by si mnohé děti se svým pedagogem patřičně text neprozkoumaly a neobjevily, co jím chtějí publiku sdělit. Snad proto pak jejich vystoupení působila odříkaně, kolovrátkovitě, nevystavěně a nesdělně. Protože všechny děti byly šikovné a nadané, jejich doprovod vstřícný a ochotný naslouchat radám, přičítám tyto nedostatky nevědomostem a nezkušenostem pedagogů. Ostatně o tom i svědčí velmi časté uvádění názvu před jménem autora.

Velmi příjemný pocit měl lektorský sbor, a zřejmě i diváci, z dětí z **2. kategorie**. Opakoval se zajímavý výběr, krom tradičních textů jsme vyslechli zajímavé novinky, ale oproti kategorii první byla úroveň jednotlivých přednesů velmi dobrá, zejména v první půlce. Děti si za svými texty „stály“, věřily jim a rozuměly, na jejich přednes se zjevně těšily, uměly je vypravovat přirozeně a s uvěřitelnou sdělností.

Na celostátní přehlídku postoupili tito recitátoři: **Alžběta Veselá** s textem Pepin od Josefa Štefana Kubína a **Michal Busta** s textem Mák a projímadlo od Miloše Kratochvíla.

Ovšem u **3. kategorie** se nadšení lektorské trojice neopakovalo. Výběr textů se jevil jako zajímavý, ale úroveň přednesů často neuspokojila. Opakovala se situace z první kategorie – děti šikovné, pro přednes nadšené, ale jakoby nevěděly, jak s textem naložit, jaké prostředky zvolit, jak svůj výkon vystavět. Přesto v přehlídce zasvítila některá vystoupení, takže výběr pro ocenění byl jednoduchý a rychlý. Na celostátní přehlídku postoupila **Anna Ročňová** s textem Jak se vosa Marcelka seznámila s Jarunem a Marunem od Michala Čunderleho a Slepice od Miloše Macourka a **Jitka Sýkorová** s textem Prohraná sázka od Emanuela Frynty a O labuti od Ester Krumbachové.

Největší zklamání potkalo přehlídkové fórum při předvedení **kategorie 4.** Přitom opět převážná část textů byla vybrána zajímavě a překvapivě *(V. Lacina: Konkrétní pohádka).* U většiny recitátorů však došlo k nepochopení tématu vybraného textu, k nepovšimnutí formy, k neujasnění „proč tento text přednáším“ a to zřejmě potom vedlo k nic neříkajícím výkonům. Někdy volba nonverbálních prostředků převálcovala samotnou podstatu mluvního sdělení – např. přednes známého textu *S. Leacocka Návod k rozhovoru...,* jinak velmi šikovným chlapcem, utrpěl pantomimickým rozehráním jednotlivých postav. A dokonce též došlo na ono *„kdotosemprobohaposlal!“*... Nicméně i v této kategorii byly dobří recitátoři. Lektorský sbor doporučil k postupu na celostátní přehlídku ve Svitavách **Kamilu Kolářovou** s textem Generální zkouška od Karla Čapka a s textem Sestra hraje divadlo od Ivana Krause. Druhým vybraným přednašečem je **Matěj Nárožný** s textem Vybrané kousky od Mariana Pally a s textem Drak od Květy Legátové.

Moje letošní, nejen pardubická, zkušenost, mě opět nutí k zamyšlení nad koncepcí dětských recitačních přehlídek. Účastnila jsem se totiž i několika okresních kol, ve kterých jsem mohla zhlédnout mnoho vynikajících dětských recitačních výkonů. Do krajského kola se jich však „probojovalo“ jen několik. I když se lektoři snažili, nemohli ocenit postupem všechny. Nevím však „jak jinak“... Nejlepší je, alespoň dle mých zkušeností, věnovat se přednesu neustále, nepřeceňovat výsledky přehlídek, podpořit jejich vzdělávací charakter. Přesvědčit všechny kompetentní, aby dali přednesu „zelenou“ na všech možných jeho cestách k pedagogům a dětem.

Ema Zámečníková

SVITAVSKÝ DÝCHÁNEK 13. – 14. DUBNA 2012

Přehlídka dětského divadla pro Pardubický kraj proběhla již potřetí v multifunkčním centru Fabrika. Pořadatel (Středisko kulturních služeb města Svitavy) opět potvrdil své schopnosti a maximálně využil skvělé zázemí pro hladký průběh celé přehlídky. Ta se pak mohla odehrát v poklidné a přátelské atmosféře.

O zhlédnutých představeních diskutoval pod vedením Jany Mandlové dětský lektorský sbor tvořený dětmi z Dramatické školičky ve Svitavách. Výstupy z těchto diskusí se staly součástí diskusí dospělého lektorského sboru s vedoucími souborů. Touto nenásilnou formou se tak k vedoucím i k lektorům dostala zpráva o tom, jak jednotlivá představení působila na své primární adresáty, totiž dětské diváky. Dospělý lektorský sbor pracoval ve složení: Eva Herzogová, Josef Brůček, Vojta Maděryč a Petr Mohr (ve funkci tajemníka a moderátora).

Pro děti ze souborů byly zajištěny dílny, které probíhaly paralelně s diskusemi lektorského sboru. Koncepce dílen byly značně ovlivněny

nepravidelnou a nerovnoměrnou účastí dětí. Přesto vedoucí Vít Piskala a Berit Hönigová nabídli dětem zajímavý program.

Přehlídky se účastnilo celkem dvanáct souborů. Kvalita jednotlivých inscenací byla značně rozdílná. **Divadelní kroužek DDM DamiánLanškroun** (vedoucí Iva Skalická) nabídl inscenaci s názvem **Mladá nota 2012**. V této autorské inscenaci šlo členům souboru především o splnění jejich vlastního přání, totiž zazpívat si své oblíbené písně. Divadlo se jim stalo spíše záminkou pro jejich zpěv. Celé představení se tak proměnilo v hudební show typu Česko Slovensko má talent a lektorskému sboru nezbylo než konstatovat, že divadlo se z celého jevištního tvaru vytratilo.

Dramatický kroužek ZŠ Řečany nad Labem (vedoucí Sonja Borovičková) vystoupil s představením **O veliké řepě**. Tato klasická pohádka byla přetransformována v pestrý karneval víceméně moderních pohádkových postav typu Rumcajs, Manka, Šmoulinka, Křemílek... I zde se objevila hudební čísla. Ta neposunovala děj a působila velmi nesourodě v kontrastu s úvodní a závěrečnou písní, která tvořila rámec představení. Pro opakující se motiv tahání řepy nebyla zvolena žádná divadelní zkratka, a tak s postupně se zvyšujícím počtem postav na scéně docházelo k retardaci děje. Lektorský sbor ocenil technickou vybavenost hráčů.

Inscenace **O vznešené ježibabě** z dílny souboru **Dramaťák DDM Beta Pardubice** při diskusi otevřela téma kvality literární předlohy. Východiskem dramatizace byla pohádka Terezy Kratochvílové. Bohužel tento text nenabízí mnoho příležitostí k dobré dramatizaci. Situace nebyly vystavěné, chyběla jim pointa. I přes velkou snahu hráčů dát najevo své emoce nemohlo jejich jednání působit na scéně uvěřitelně, neboť motivace jednotlivých postav jsou již v textu předlohy zkratkovité, povrchní a místy i nelogické.

Soubor **ZUŠ B. Martinů Polička** (vedoucí Veronika Hrčková) pracoval se známým příběhem Dona Quijota. Jako východisko zvolila vedoucí souboru dramatizaci Michaila Bulgakova. Výsledkem byla inscenace s názvem **Úryvek z Dona Quijota**. Předloha je však bez úprav pro divadlo hrané dětmi náročná na jevištní zpracování. Jednotlivé promluvy jsou příliš dlouhé, nepodporují jevištní akci a svádí k deklamaci samotného textu. Přesto se celý soubor pokusil bojovat s větrnými mlýny a rozhodně byl v tomto boji úspěšnější než Don Quijot.

Divadelní soubor Zjev Jevíčko (vedoucí Lucie Pilařová) s inscenací **Piráti z Bedrníku** nabídl pohled na práci se souborem, kdy vedoucí napíše autorský text hráčům na míru. Přístup je to v některých hlediscích výhodnější než vyhledávání vhodné literární předlohy. Nicméně i tento přístup má svá rizika. Jedním z nich je fakt, že vedoucí a autor textu v jedné osobě ztrácí hned od počátku nadhled nad předlohou. Pak se s takovým textem vedoucímu hůř pracuje, úpravy v textu mohou dost zásadně ovlivnit kvalitu sdělení a v případě, že se vedoucí při psaní na míru splete v typu postavy pro určitého hráče, může se stát jedna z hlavních výhod zásadní nevýhodou celého přístupu. Při tomto představení divák neměl zcela jasno, o jaký se jedná žánr. Ujasnění žánru by přitom divákovi zásadně pomohlo k jednoznačnějšímu porozumění.

Při výběru předlohy prokázala svou poučenost vedoucí **Divadelního kroužku DDM Heřmanův Městec** (Kateřina Vacková). Zvolila ověřenou dramatizaci Werichova textu Kristy a Jiřího Bláhových **O rybáři a jeho ženě**. Představení, které jsme zhlédli, bylo narychlo „obnovenou premiérou“ inscenace, kterou někteří členové souboru již před pár lety hráli. I přes celkovou nedotaženost bylo zřejmé, že uchopení textu a jeho jevištní provedení je inspirativní, tvořivé a nápadité. Plně se zde prokázalo, že kvalitní text může být vhodným materiálem pro dobrou práci s dětmi. **Proto lektorský sbor udělil souboru ocenění za výběr předlohy.**

S kvalitní literární předlohou pracoval i soubor **Benešáčci Pardubice** (vedoucí Petra Plíšková a Martina Hezká). Námětem jejich inscenace **Každý má své mouchy** se stalo několik povídek z knihy Miloše Macourka Láska a dělová koule. Převod Macourkových textů do jevištní podoby

bývá velmi často problematický. Nejinak tomu bylo i v tomto případě. Při dramatizaci příběhů vedoucí naplno nevyužívaly absurditu a nonsens, které jsou pro Macourkovy texty charakteristické. Přesto inscenace nabízela mnoho zajímavých a podnětných okamžiků a divák se mohl velmi dobře bavit tím, co se na jevišti odehrávalo. Hráči totiž předvedli velmi ukázněný výkon, kterým naplňovali dramaturgicko-režijní koncepci svých vedoucích. A to vše s chutí, radostí a hravostí. **Lektorský sbor udělil souboru ocenění právě za tuto ukázněnost a zároveň spontánnost na jevišti.**

Dramaťáček ZUŠ Chrudim (vedoucí Renata Klečková) pracoval s knihou Kdyby čert na koze jezdil. Jedním z výstupů práce na pekelném tématu je inscenace s názvem **Hrajeme si s pohádkou Nepovedený čert**. Hráči na jevišti působili přirozeně a jejich role byly přiměřené jejich věku a schopnostem. Scénografické provedení bylo jednoduché a prosté, bez větších zvukových a světelných efektů. Prostředí se proměňovala pomocí bedny, kterou hráči dle potřeby otáčeli. Malby na jednotlivých stěnách bedny charakterizovaly jednotlivá prostředí, ve kterých se děj odehrával. Divák tak měl možnost sledovat vkusně provedené divadelní představení, které svými kvalitami svědčí o dobrém dramatickovýchovném procesu. **Lektorský sbor tomuto souboru udělil ocenění za dobře zvolené jevištní prostředky.**

DS Nad čistírnou Pardubice (vedoucí Klára Litterová) nabídla dvě dramatizace klasických pohádek. Obě inscenace byly vytvořeny v rámci preventivního programu pro mateřskou školu. Ukázalo se, že limity, kterým musela vedoucí vyhovět, byly velmi omezující a značně ovlivnily kvalitu inscenací po dramaturgické stránce. Didaktičnost obou inscenací a jejich jednoduchost nedala mnoho příležitostí hráčům, aby s tématem souzněli. Inscenace **Jako Jeníček s Mařenkou** byla ukázkou toho, jak to dopadá, když hráči s předlohou nesouzní a nejsou na sdělení tématu osobně zainteresovaní. Přesto bylo možno konstatovat, že hráči jsou velmi dobře technicky vybaveni a zaslouží si lepší předlohu, prostřednictvím které by mohli prezentovat vlastní postoje a názory k problematice, která je jim věkově blízká. V inscenaci **O Otesánkovi** byl tento problém šikovně odstraněn, neboť hráči celý příběh vyprávěli, měli možnost jednotlivé postavy komentovat. Tím hráči nad příběhem získali nadhled a prostor pro svou osobní výpověď. Hráči tak dokázali příběh divákům sdělit a navázat s nimi kontakt. Diváci pak mohli lépe porozumět, proč zrovna tito hráči hrají tento příběh. **Za tento přístup a nadhled dostal soubor ocenění lektorského sboru.**

Inscenace **Kocourkov** z dílny souboru **Horní-Dolní – dramatický kroužek při ZŠ Sloupnice** (vedoucí Eva Sychrová) svou celkovou mírou stylizace ukázala, jak je možno s jednoduchými výrazovými prostředky vytvořit velice vkusný tvar s jasnými uměleckovýchovnými kvalitami. Celkový dojem nápaditého a hravého představení zrazovala jen slabá zakončení jednotlivých epizod ze života Kocourkovských, což se negativně projevilo v temporytmu představení. **Lektorský sbor jednomyslně navrhl tuto inscenaci do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2012.**

Inscenace **Emil a detektivové** souboru **Veselé zrcadlo Gymnázium Ústí nad Orlicí** (vedoucí Lenka Janyšová) byla vrcholem přehlídky. Východiskem se stala dramatizace stejnojmenné knihy Ericha Kästnera, kterou si vedoucí půjčila od Mirka Slavíka. Nespokojila se však s tím, co dramatizace nabízela, a po svém si ji upravila. Scénografickou prostotou, formou vyprávěného divadla a výstavbou dramatických situací založených na uvěřitelných mezilidských vztazích vytvořila vedoucí odpovídající prostor pro dětský dramatický projev. Lektorský sbor doporučil dílčí úpravy v hudební složce inscenace, drobná upřesnění v řešení mizanscény některých situací a nalezení drobných jevištních akcí pro některé postavy dětské party. **Pro výše jmenované kvality lektorský sbor navrhl tuto inscenaci na přímý postup na celostátní přehlídku Dětská scéna 2012.**

Vojta Maděryč

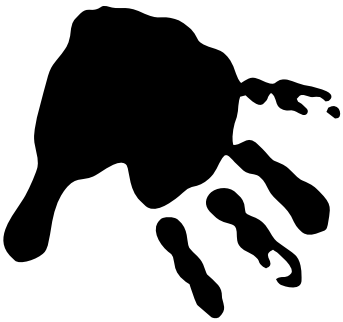

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ BRNO – 14. A 15. 4. 2012

Po stopách Olivera Twista

... letošní krajské kolo recitační přehlídky jednotlivců připomnělo anglického romanopisce Charlese Dickense, od jehož narození uplynulo v letošním roce 200 let. A byl to právě hlavní hrdina jeho románu Oliver Twist, který provázel recitátory oběma dny - 14. a 15. dubna 2012. Tradičním místem přehlídky v jihomoravském kraji bylo Studio dramatické výchovy Labyrint v Brně – Bohunicích (Lužánky – SVČ). Na přípravě se společně s pracovníky Labyrintu podíleli studenti ateliéru Divadlo a výchova DIFA JAMU pod vedením Evy Davidové a Evy Herzogové a studenti Střední školy uměleckomanažerské, s.r.o., kteří připravili tematické zaměření přehlídky, byli průvodci přednašečů a v neposlední řadě zajišťovali harmonický průběh celého programu.

Úvodem nastoupili studenti se svou etudou z příběhu Olivera Twista a poté následovaly rozcvičky, které recitátory uvolnily a připravily na jejich výstup. Každá kategorie měla svůj lektorský sbor, který tvořili: Petra Rychecká, Tomáš Doležal, Jakub Hulák, Zuzana Jirsová, Eva Dittingerová, Petr David a Emilie Špatná. Úroveň recitátorů byla velmi různorodá. V přehlídce se objevilo hodně opakujících se textů, které byly většinou recitátorům vybrány a jen výjimečně si recitátoři, jak vyplynulo z diskuzí, vybírali text sami. Častým jevem bylo i to, že texty neodpovídaly věku recitátorů. A jako každý rok byl problém s nedostatečnou informovaností. Učitelé nečtou celé propozice, které jsou jim včas zasílány, a to působí potíže jak dětem, tak i organizátorům přehlídky.

Velmi přínosné a zajímavé byly diskuze lektorů s doprovodem recitátorů. Diskutovalo se o výběru textů, průběhu přípravy na přehlídku a také o úskalích či přínosech dětského přednesu. Nutno podotknout, že o diskuze byl velký zájem a z mého pohledu byly velmi přínosné jak pro lektory, tak i pro pedagogy dětí či jejich rodiče. Diskuse recitujících dětí vedli studenti a jejich cílem bylo podnítit recitátory ke vzájemné zpětné vazbě, diskutovat o smyslu a zásadách přednesu a také motivovat k další práci.

Lektorský sbor vyslal na celostátní přehlídku **Sabinu Poláškovou** ze ZŠ Krásného v Brně (**2. kategorie**), která zaujala příjemným, přesvědčivých a kontaktním projevem, **Oskara Vaňka** ze ZŠ Kuřim (**3. kategorie**), který zaujal především schopností navázat kontakt, komunikovat a svou energii posílat divákům, a **Veroniku Tomečkovou** ze ZŠ Strážnice (**4. kategorie**), která se v obou textech se recitátorka projevila jako technicky vyspělá a výrazově pestrá a zajímavá, obdařená velkou představivostí, která jí pomáhá vtáhnout diváky do atmosféry textu.

Pro všechny účastníky, jak doufám, byla přehlídka inspirací pro další práci s poezií i prózou.

Na závěr bych ráda zveřejnila jeden z ohlasů na krajské kolo přehlídky v Brně, který mi byl zaslán mailem.

„Dobrý večer, chci vám jen poděkovat za skvěle naplánovanou a provedenou akci. Nikdy jsem se této přehlídky nezúčastnila a nadmíru předčila mé očekávání. Bála jsem se, že děti budou jen recitovat a pak sedět a poslouchat, ale den byl nabitý od rána do odpoledne... Ještě jednou děkuji Alena Benešová."

BcA. Emilie Špatná, organizátorka přehlídky

DĚTSKÁ SCÉNA BRNO – 13. – 14. 4. 2012

Krajská přehlídka Jihomoravského kraje v Brně si během let vybudovala tradici velké a pečlivě organizované téměř týdenní akce, zároveň se ale, zvlášť v posledních letech, potýkala se slabší divadelní kvalitou většiny přihlášených inscenací. Se zanikajícími okresními postupovými koly krajská přehlídka ztratila možnost předvýběru a v programu začaly převažovat nezkušené soubory a inscenace trpící zcela elementárními nedostatky. Nynější hlavní organizátor přehlídky Miloš Maxa (Centrum divadelních a tanečních aktivit v SVČ Lužánky) se tentokrát rozhodl pro razantní krok. Byť výběr na základě dodaného videozáznamu asi není ideální řešení, hlavní záměr se podařil. Přehlídka se zkrátila na dva jeden hrací den (pátek),druhý byl věnován

dílnám pro děti a semináři pro vedoucí souborů. Průměrná divadelní kvalita výrazně stoupla a zvýšila se tak i odborná úroveň diskusí o představeních.

I sedm vybraných inscenací ovšem zahrnulo spektrum od méně poučených po ty, které jevily známky zkušeného vedení. Za typické školní insitní divadlo lze označit **Princeznu na hrášku** souboru **ZŠ Drnholec**. Děti převážně deklamovaly text, navzájem na sebe příliš nereagovaly a vrcholným číslem zmateného děje byl okamžik, kdy si princezna sama umístila zrnko hrachu pod hromadu bortících se matrací.

Soubor **Dlaně z Hustopečí** sáhl (zcela nevědomě) po jednom z evergreenů dětského a mladého divadla, Bradburyho povídce **Celé léto v jednom dni**. V představení se objevuje řada působivých momentů, inscenaci ale chybí promyšlenější dramaturgie a tematická stavba. O důvodech, proč je hlavní hrdinka Margot terčem nesnášenlivosti svých spolužáků, se můžeme jen dohadovat, častou nedramatičnost situací a nadbytečných monologů hrající dívky „dohánějí“ přehráváním či falešným prožíváním – podobně jako se to souboru občas stávalo loni v jinak pozoruhodné hře Don Pedro, don Pablo a Věra Lukášová.

Brněnský spolek **Loudino** patří k pravidelným účastníkům přehlídky. Inscenací **Slepičí ostrov** jakoby navázal na svůj fantaskně-cirkusový loutkový seriál z minulých let, zmatenost příběhu a svévolné řazení nahodilých motivů ale nakladly divákovi do cesty příliš mnoho překážek – je otázka, jestli to mohlo dopadnout jinak, když se vedoucí souboru Radomír Prokop rozhodl použít text Aloise Mikulky.

Citlivě a kultivovaně působilo komorní představení **1000 a jedna noc** souboru **Dvaadvacet a půl stupně**. Šlo o klasicky činoherní zpracování povídky Petra Šabacha o sblížení malé holčičky s přistiženým zlodějem v podání tří studentů z **Gymnázia Matyáše Lercha v Brně**. Právě „realistický“ přístup studenty i přes řadu působivých momentů do jisté míry zradil, protože už vzhledem ke svému věku neměli šanci věrohodně uhrát obě hlavní postavy. Pokus to byl ale úctyhodný, už jen proto, že šlo údajně o samostatnou práci dětí, s pouhou „supervizí“ jejich učitele Stanislava Zajíčka.

Usnula jsem, nevšední příběh „záhrobního“ dobrodružství dívky, která usnula na hřbitově, nám vyprávěl domácí soubor **Brnkadla** ve svém zpracování pozoruhodné knihy Tomáše Holečka a Kristiny Dufkové napsané na námět mexického spisovatele Jorge A. Estrady. Představení bylo pestré a vtipné, bylo ale jasně znát, že jde o rozpracovanou látku, na které musí soubor ještě pořádně zapracovat, stejně jako musí jeho členové zapracovat na sobě, aby dokázali zvládnout všechny úkoly, které na ně tato látka (a vedoucí souboru Petra Rychecká) klade.

Inscenace 1000 a jedna noc a Usnula jsem získaly za své kvality na přehlídce ocenění.

Soubor **Loutkino** vystoupil na přehlídce dvakrát. **Žába starostka**, tentokrát v podání jakési „přípravky“, tedy sedmi - až devítiletých dětí, a v režii Aleny Zemčíkové, byla asi tím nejlepším, co jsem dosud od tohoto aktivního brněnského souboru viděl. Dobře zvolený příběh Františka Nepila s nadčasovým tématem arogance moci je ztvárněn pomocí jednoduchých hadrových loutek, představení má energii a švih, děti jsou ve věci, hrají s potěšením, výborně mluví... Jen tu a tam převládne nad jejich přirozeností jistá strojenost a „nacvičenost“. Svou roli ale jistě hrála i tréma dětí, z nichž některé stály poprvé na jevišti. **Inscenace byla lektorským sborem ve složení Zuzana Jirsová, Ilona Hájková a Jakub Hulák doporučena do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna.**

Na konec mi zbyla **Sachsiáda** – ambiciózní představení, o kterém se mi těžko píše. Dav dětí od menších až po dospívající v jakémsi fanatickém vytržení třičtvrtě hodiny chrlí obhroublé a lascivní satirické texty německého autora ze 16. století Hanse Sachse, naprosto vzdálené dětskému světu, a exhibuje přitom v extatických pohybových kreacích. Děti jsou bezpochyby nesmírně šikovné, hodně se toho naučily, nad vším se ale vznáší otázka, zda jsou ještě vůbec samy sebou, jestli se nestaly obětí nezdravých ambicí dospělých manipulátorů. Jak jsme se dozvěděli v diskusi, **Brněnské dětské divadlo** je profesionální soubor, najímá si lektory na výuku jednotlivých divadelních dovedností, stejně jako profesionální režiséry (v tomto případě mladého absolventa JAMU Vítězslava Větrovce). Neviděl jsem dosud jinou inscenaci souboru, Sachsiáda pro mě ale byla ukázkou hrubé necitlivosti k dětem i divákům, „noční můrou“ porotce dětského divadla.

S časovým odstupem ale můžu s potěšením konstatovat, že mi ani tento posledně jmenovaný zážitek nezastínil celkový příjemný dojem z průběhu přehlídky a její organizace.

Jakub Hulák

OLOMOUCKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ OLOMOUC – 13. 45. 2012

Olomoucká recitační přehlídka byla tradičně páteční, tradičně v ZUŠ „Žerotín“ Olomouc a měla i tradičně velice hezkou úroveň, což je dáno především účastí dětí ze čtyř LDO ZUŠek, kde se s dětmi pracuje systematicky a na výborné úrovni. Netradiční byl jen úvodní seminář pro děti, který jsme my, organizátoři, plánovali již dříve, a až letos se ho podařilo uskutečnit. Lektorování seminářů pro jednotlivé kategorie se věnovala Alena Palarčíková, Magda Veselá, Magda Strejčková, Zuzana Zapletalová a Jana Turčanová. Přestože šlo jen o hodinku strávenou společnými hrami a rozmlouváním, děti si novinku velice pochvalovaly a její vliv byl cítit i na uvolněné atmosféře při pozdějším vystupování.

V **1. kategorii** se představila přibližně dvacítka recitátorů, kteří se během úvodních her hezky rozšoupli a předvedli jako originální šikulové. Při recitaci se většina z nich představila s kvalitními texty, objevilo se více vhodných úryvků z dětských knih než v minulých letech.

Ve **2. kategorii** byla pěkná úroveň, i když hodně malých recitátorských talentů, které loni zaujaly, postoupilo letos do **3. kategorie**. Jasným postupujícím, kterému se vystoupení vydařilo ve všech směrech byl **Petr Schön**. O dalším postupu se lektoři dlouho rozhodovali, aby nakonec vybrali **Anežku Bilíkovou** a jako náhradnici **Kateřinu Zahradníčkovou**, která se nakonec vzhledem k menšímu počtu postupujících z jiných krajů, z cesty na DS taky raduje.

3. kategorie se zúčastnilo dvacet dětí, úroveň byla velmi slušná, bylo zřejmé, že téměř u všech jde o šikovné a zkušené recitátory, kteří byli dobře technicky vybaveni. (Pět z nich se už v minulosti zúčastnilo celostátního kola Dětské scény.) Porota ocenila zajímavý dramaturgický výběr úryvků. Ve výběru textů převládal u dětí hledačský přístup. Často společně se svou vedoucí našly úryvek z knihy, který jim seděl přímo na tělo. Díky dobrému výběru pak mohly do přehlídky vnést osobité pojetí vybraného textu, což u **3. kategorie**, která bývá často problematická právě ve výběru textu na míru recitátora, který není už dítětem, ale ještě není ani dospělým, není zcela obvyklé. Mnoho recitátorů si odvážně vybralo neotřelé, často i náročné texty s tím, že jsou si vědomi jejich náročnosti, ale je to pro ně výzva Tyto pokusy se nedají přehlédnout. Na druhou stranu tento přístup s sebou přinesl i problémy právě s obsahem úryvků, objevily se texty, které jako celek působily jako vytržené z kontextu a recitátor pak nemohl obsah textu dostatečně předat. Častý nedostatek, který se v této kategorii objevoval, bylo sekání a pauzování textu v místech, kde to nebylo logické. Porota upozornila i na často zbytečné čtení čárek, u kterých se významově pauza dělat nemusela. Velmi příjemným překvapením byla velká účast chlapců, z 20 recitátorů jich bylo 7. Jejich „mužská“ recitace byla jistě inspirativním přínosem. Do celostátního kola postoupil **Hugo Hron**, který zaujal vyrovnaností obou textů a přesvědčivým osobitým pojetím textů Roberta Fulghuma Ach jo a Ivana Vyskočila Zápas s držadlem. Druhou postupující je **Alžběta Mankovecká**, která si vybrala text od Radůzy Kaštan a text od Martina Jirouse z knihy Magor dětem.

V Olomouci se letos ve **4. kategorii** opravdu dařilo. Už od rána byli všichni dobře naladěni, protože se podařilo uskutečnit přípravnou dílnu, ve které se interpreti stačili seznámit, uvolnit, pobavit i rozmluvit. Diváci pak zaujatě sledovali výstupy svých kolegů, které byly převážně humorné. Oproti minulým letům si recitátoři vybírali většinou kvalitní, dokonce i objevné texty, nejen ty „oprášené ze starých dramaťáckých složek“. Pro lektory bylo těžké vybrat pouze dva, kteří by mohli postoupit do celostát-

ního kola. Nakonec se shodli na postupu **Veroniky Kvapilové** a **Davida Marečka**, kteří dokázali, že jsou nejen technicky vybaveni, ale že jsou i schopni posluchače zasáhnout. Bohužel se do tohoto výběru nevešla **Tereza Havlíková**, která by, stejně jako vybraní dva, dokázala reprezentovat Olomoucký kraj.

Alena Palarčíková, Petra Němečková, Magda Veselá

OSMÝ PODĚS OLOMOUC – 14. – 15. 4. 2012

Poděsu jsem se zúčastnil podruhé. A i v letošním roce jsem obdivoval, jak perfektně byla tato krajská přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů v Olomouci zorganizována. Sympatické je, že pořadatelé v čele se Sdružením D dbají na to, aby to byla především přehlídka - proto má PODĚS výrazně pracovní charakter, je to přátelské setkání dětí, jejich učitelů a vedoucích, kteří tu mají možnost vzájemně se inspirovat a nahlížet do svých divadelních a dramatickovýchovných „kuchyní". A letos bylo příležitostí k inspiraci opravdu hodně. Z dvanácti inscenací tu byly tři, které je možné bez rozpaků označit za výborné.

V první řadě to byl *Prolhaný Henry* **dětského divadelního souboru Bertíci olomoucké ZUŠ Žerotín,** práce zkušené učitelky LDO Aleny Palarčíkové a jejích svěřenců. *Sedm strašidelných příběhů* Briana Jacquese si v posledních letech čeští vedoucí často vybírají k dramatizování. (Pro pořádek se sluší připomenout, že pro české dětské divadlo ji před více než deseti lety objevila Irena Konývková - viz její inscenaci *R.S. B. s ručením omezeným* z roku 1999.) I když tato kniha povídek není po literární stránce žádný skvost, nabízí dobrý dějový materiál, z něhož šikovný vedoucí dokáže vytvořit nosné příběhy. Letos se to podařilo Aleně Palarčíkové, která Jacquesovu povídku *Prolhaný Henry Mawdsley* ku prospěchu věci žánrově poněkud posunula směrem ke grotesce. Příběhu prospělo větší propracování postavy Henryho (pohledy do jeho dětství atd.) i domýšlení nových situací, blízkých hrajícím dětem (zápletka s koncertem Lady Gaga). Lektorský sbor i diváci ocenili řadu divadelních nápadů (řešení pekla stylizovaného trochu jako feťácké doupě) a také imponující vybavenost hrajících dětí. Na krajské přehlídce byla inscenace ještě trochu zatěžkaná zbytečným „stěhováním" židlí mezi jednotlivými scénami a některými nedořešenými detaily, ale celkově vyznělo toto olomoucké představení jako jednoznačný vrchol přehlídky. Inscenace byla navržena na celostátní Dětskou scénu do Svitav k přímému postupu.

Příjemným překvapením byla svěží inscenace *Dvě vesnice* **Divadla Na schodech ze ZŠ E. Valenty z Prostějova**, které pracuje pod vedením Hany Lužné. H. Lužná učí na této ZŠ volitelný předmět Dramatická výchova a na jejích svěřencích je její kvalitní práce vidět. Děti se na jevišti cítí dobře, jsou přirozené (jen někde „přitlačí na pilu" trochu víc, než je potřeba), disponují nepřehlédnutelnými divadelními dovednostmi, dokážou výborně rozehrávat i drobné situace a mají evidentní potěšení z Wernischova absurdního humoru. Základní klíč je zcela prostý a funkční: anekdota je sdělována především vyprávěním, které se rozžívá drobnými akcemi, přičemž si soubor vystačí jen s několika zástupnými rekvizitami. (A kdyby vše dokázal vyhrát jen se židlemi, možná že by absurdní efekt byl ještě působivější.) **Inscenace byla doporučena na Dětskou scénu do širšího výběru.**

Nejmladšími vystupujícími na letošním PODĚSU byli předškoláci. Zuzana Šviečková, která s nimi pracuje, si je dobře vědoma toho, že dělat „opravdické" divadlo s takto malými dětmi je riskantní a může to skončit zdrilovanou spartakiádou, která dětem nepřinese nic než mechanické, vyprázdněné opakování secvičených pohybů a také zbytečný stres z vystupování před neznámým publikem. Jenže Z. Šviečková šla se svým souborem **Rybky z MŠ z Velké Bystřice** na *Duhovou pohádku* Daniely Fischerové (konkrétně na první příběh Jak se Slunko nudilo) chytře a citlivě: Aby předškolní děti mohly přirozeně a prostředky, které zvládnou, příběh o tom, jak sluníčko „obarvilo" svět, přehrát - a to i před diváky na jevišti -, vymyslela jednoduchý princip: Spolu s dětmi si na jevišti hraje i ona sama na jednotlivé situace, posílila dialog Slunka a Větru a jako vypravěčka a současně i režisérka vytváří dětem zázemí a jistotu, kterou předškoláci potřebují, aby se neztratili v novém prostoru a v příběhu. Bylo to příjemné nakouknutí do herny mateřské školy, které mělo i působivé divadelní parametry.

Lenka Rozbrojová, která pracuje s dětmi v **ZŠ Šumavská v Šumperku** (v Olomouci vystoupily děti pod názvem **TRIO z 3. B**), má ve srovnání se Z. Šviečkovou daleko méně zkušeností a na práci s dětmi jde zatím jen intuitivně. Pro trojici dětí vybrala známou prózu Josefa Čapka - své vystoupení pojmenovali *O pejskovi a kočičce - Jak si myli podlahu* - a děti ji více méně odrecitovaly frontálně, do diváků, ale přitom na sobě měly čepičky s oušky a tu a tam, spíš bezděčně, se po sobě po očku podívaly, jako by nevěděly, jestli se to smí. Při diskusi s vedoucí jsme se dozvěděli, že to původně bylo opravdu recitační vystoupení, ale že jim kdosi v okresní porotě „poradil", že by to přednášení měli nějak „oživit". A tak z toho z nezkušenosti vznikl tento zvláštní hybrid - ani přednes, ani divadlo, v němž se děti, i když jsou šikovné, cítí pochopitelně nesvé. Sympatické však je, že L. Rozbrojová cítí, že to není to „pravé ořechové" a že bude dobře se v divadelní a přednesové práci s dětmi začít vzdělávat.

Několik inscenací na Poděsu patřilo k těm, které je možné označit za solidní nebo inspirativní z různých úhlů pohledu, i když po divadelní stránce nebyly ve všem všudy dotažené.

Především nelze pominout invenční práci Jany Jurkasové ze **ZUŠ Uničov**, která se se svým souborem **Zhasni!** pokusila v inscenaci *My víme, co je pravá radost!* divadelně zajímavými prostředky zpracovat pocity a problémy současných teenagerů. Téma o podléhání módě a všudypřítomné reklamě je pro soubor zjevně důležité. Je to v pravém slova smyslu autorská inscenace, která vznikala z dlouhodobého prozkoumávání tématu a z etud, z nichž členové souboru nakonec složili jevištní koláž. Výsledkem je však poněkud plakátová inscenace, tak trochu manifest. Jednotlivé situace jsou tak krátké, že se v nich divák sotva stačí zorientovat (např. zajímavá situace totálního kolapsu počítačů je jen nahozena, ale dál už se nerozehrává), a často i málo konkretizované a některé i málo čitelné. Scéna - systém několika paravánů - vypadá na první pohled zajímavě, ale divadelně se moc neuplatní. Např. výborný nápad s dírami v jednom z paravánů je využit jen jednou - ale dál už se s ním nepracuje, ačkoliv jde o velmi výrazný scénografický prvek, který přirozeně přitahuje divákovu pozornost, protože má potenciál stát se působivým symbolem.

DS Ráčci Roveňáčci ze ZŠ Rovensko (ved. Pavla Schönová) přijel letos s muzikálem podle knihy Roalda Dahla *Čarodějnice*. Stejně jako v loňském roce, i letos lze práci Pavly Schönové označit za solidní. Děti působí na jevišti vcelku přirozeně, i když ne všechny a ne vždy jsou stejně přesvědčivé: občas zahlédneme zbytečná ilustrativní gesta, o šumlování ani nemluvě, místy jsou situace jen oddemonstrovány, místo aby byly naplňovány. Co však dětem rozhodně nesedí, v čem se necítí dobře, jsou muzikálové árie (např. Babiččino sólo). Pokud mají zpěvy charakter písniček, je všechno v pořádku a dětem i inscenaci to pomáhá (např. písnička Jedem do Anglie nebo čarodějnická píseň na sněmu). Vedoucí a souboru se podařilo vcelku zdařile sdělit příběh, ale některé situace by potřebovaly divadelně domyslet, např. moment, kdy čarodějnice odhalí schovaného hlavního hrdinu. Promyšlenější by mělo být loutkářské rozehrávání myší, zatím jsou v rukách dětí spíše rekvizitami než živými bytostmi.

Se souborem **Truhlíci ZUŠ V. Ambrose z Prostějova**, který vede Hana Kotyzová, přijel letos Jan Šprynar. Z *Lingvistických pohádek* Petra Nikla si vybral dva texty - *Pohádu a Pohádečku* - a sestavil z nich dialog dvou „zaťatých" part, které se nad kočárkem s miminem vzájemně popichují a přebíjejí - jedna deminutivy, druhá augmentativy. Nápad je to pěkný, ale protože se s ním dál nepracuje a neobměňuje se, brzo se

opotřebuje. Nehledě na to, že mimino v kočárku se brzo ztratí z dohledu, rámcová situace se rozplyne a vyprávěcí souboj pouze mechanicky graduje až do zbytečných grimas a šklebů.

DS Kandrdásek, SVČ ATLAS - BIOS z Přerova (oficiální vedoucí je Jana Teterová, ale režii měl Ivo Kolařík) přivezl dramatizaci Werichovy pohádky *Moudrý Honza* (poprvé vyšla v *Úsměvu klauna* v roce 1984, nejnověji v souboru Werichových textů z pozůstalosti v knize *Deoduši*). Zatímco loňská inscenace tohoto vedoucího působila jako totální omyl, letos jsme zažili příjemné překvapení. Inscenace je živější, prvky grotesky, korespondující s Werichovou poetikou, a jednoduché prostředky (imaginární rekvizity, jednoduché kostýmy, strohá stylizace...) dětem i charakteru příběhu sedí. Stále tu však bohužel zůstává až příliš mnoho popisného ilustrování, až příliš často se odehraje i to, co se řekne slovy. A kdyby vedoucí využil důsledněji toho, že vypravěčky mohou navazovat vztah s postavami a reagovat na situace, které se před nimi rozehrávají, dostala by inscenace ještě větší živost a švih.

DS KIX, DDM Krasohled Zábřeh (ved. Magdalena Schwarzová) přivezl do Olomouce pásmo *Cesta kolem světa*. Na jevišti se stavěly velké pestrobarevné kulisy, přenášely se tu masky (o hře s nimi nemohlo být ani řeči) a do toho děti deklamovaly chatrné verše o různých zemích (místy připomínaly stokrát vyvařené texty Jiřího Žáčka, místy byly jen neobratnými rýmovánkami). Jen ve dvou momentech se tu děti začaly projevovat přirozeně, a to tehdy, když jim text a aranžmá umožnily vstoupit do dialogu (básničky o kobře a tygrovi). Škoda že si vedoucí nevybrala kvalitní texty, škoda že cítila potřebu děti zavalit bohatou, ale nefunkční scénografií a také hudbou, která byla ze zcela jiné opery, protože tím dětem uzavřela cestu k tomu, aby se na jevišti mohly projevit za sebe a mít radost z tvorby.

K nejproblematičtějším vystoupením Poděsu patřila i letos (stejně jako vloni) inscenace **divadelního souboru DDM Šternberk.** Michal Zapletal, který se v DDM věnuje i dalším oborům a činnostem, mluvil i letos o tom, že na divadelní kroužek vlastně ani nemá moc času... (Nemohu se ubránit otázce, proč ho tedy vede, když se mu vlastně nestihne věnovat tak, jak by to bylo potřeba.) Z textů Daniela Heviera si vybral tři pohádkové prózy *O, Zapomnětlivý parašutista* a *Noční košile*, což jsou samy o sobě texty pěkné, ale vesměs založené na hře se slovy. Ve chvíli, kdy se popisně ilustrují a materializují, vtip z nich spolehlivě vyprchá. Navíc jsou to texty pro mladší školní věk, jemuž soubor ze Šternberka už dávno odrostl, a tak jsme na jevišti viděli puberťáky, kteří se cítí místy až trapně.

Jitka Minářová, která vede **soubor RG a ZŠ města Prostějov** se rozhodla - podle vlastních slov -, že děti seznámí s Hansem Christianem Andersenem. Tento bohulibý záměr však realizovala způsobem, kterým děti od Andersena spíše odrazuje. *Setkání s Andersenem*, jak se inscenace jmenuje, je složena ze dvou divadlu se velmi vzpírajících textů (Smrček a Holčička se sirkami) a je vsazeno do dosti násilného rámce - rozhovoru dvou děvčat, která si vyprávějí o Andersenovi, přičemž jedna z nich o něm údajně nikdy nic neslyšela (což jí však nebrání v tom, aby se stala vypravěčkou druhého příběhu). Inscenace je to nejen neumělá, ale místy se dostává až na hranici kýče - jak diletantsky zdramatizovanými texty, plnými nelogičností, nahodilostí, anachronismů (mobily, víno v krabici, vánoční nákupy v supermarketu...) a necitlivostí, tak podivnými režijními nápady (tančící vypravěčka) nebo bombastickou hudbou.

Dvoudenní přehlídku zakončilo divadlo Slunečník **ze ZŠ Sluneční ze Šternberka** pod vedením Evy Šalkové. Mimo hlavní program vystoupil soubor, přesněji řečeno celá třída, s inscenací *Leonardo da Vinci a zloděj obrazů* a předvedl, že divadlo může být skvělým prostředkem pro vytváření komplexních projektů na základní škole. Eva Šalková si jako předlohu vybrala stejnojmenný detektivní příběh Anelie Bennové a na jeho základě vytvořila jakousi živou encyklopedii o renesanční Florencii, v níž se děti cítí skvěle a s nelíčenou chutí si ji užívají. Inscenace nemá velké divadelní ambice, ale dětem jsou tu dány přesně takové úkoly, na které stačí a které je rozvíjejí - v tomto případě je to především schopnost kolektivní souhry, přirozeného projevu na jevišti a dovednost vytvářet jednoduché obrysové postavy plus učení spousty vědomostí z dějin umění. Zbytečné jsou tu jen zpěvy. Vedoucí sice zdůvodňovala zpívané pasáže tím, že mělo jít o projekt, do něhož měla být zapojena i hudební výchova, ale co je to platné, když zpěv děti nezvládají a ještě ke všemu písničky retardují děj a jsou v inscenaci nadbytečné. Výtvarně je inscenace řešena velmi šikovně; i kostýmy jsou stylizovány „renesančně", což v tomto případě působí funkčně a podporuje to demonstrační princip hraní rolí: postavy jsou dětmi předváděny jednoduchými prostředky a kostýmy tak dodávají další informaci o postavě, a navíc vytvářejí příjemný, zčásti i bezděčný, ale ne trapný komický efekt (malý kluk oblečený do renesančního kostýmu Leonarda, svěřující se, co všecko vynalezl, který současně řeší detektivní záhadu zmizení své Mony Lisy...).

Je moc dobře, že součástí olomouckého Poděsu byly i letos - vedle diskusí lektorského sboru s vedoucími - dílny pro děti ze souborů, které byly vedeny spolupracovníky Sdružení D včele s Magdou Veselou, učitelkou LDO ZUŠ Iši Krejčího. Podle spokojených tváří, které jsem potkával v sálku ZUŠ Žerotín a na chodbách této školy, která přehlídku velkoryse hostila, soudím, že se dílny, stejně jako celá přehlídka, vydařily.

Lektorský sbor pracoval ve složení: Petra Němečková, Iva Němečková a Jaroslav Provazník.

Jaroslav Provazník

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA RECITÁTORŮ – SÓLISTŮ DĚTSKÁ SCÉNA V OSTRAVĚ 2012

Krajská přehlídka proběhla dne 26. 4. 2012 ostravském CVČ Korunka a byla jako každoročně dobře připravená. Pětičlenný lektorský sbor (Hana Cisovská, Jana Křenková, Helena Skálová, Hana Rychecká a Lucie Semančíková) v dopoledních hodinách sledoval mladší kategorie, v odpoledních pak dvě starší.

Ostravskou tradicí je účast **0. kategorie** (letos 6 malých recitátorů). Svědomitě připravené a svátečně naladěné děti nepřišly s žádnými novými texty, ale zasloužily se o příznivé počáteční naladění přítomných. Jejich setrvání do konce první části, doufejme, umožní doprovázejícím pedagogům či rodičům seznámit se s hodnotícími kritérii a pojetím přehlídky do budoucna.

1. kategorie (8 dívek, 6 chlapců) a **2. kategorie** (10 dívek, 6 chlapců) překvapily téměř polovinou velmi dobrých energických výkonů, chutí vystoupit, vztahem k textu, těšením se na pointu. Zasloužená ocenění: **Eliška Hajná,** O. Preussler: Malá čarodějnice, **Jiří Veselý,** M. Kapek: Kam na nás, **Natálie Kaletová,** J.Havel: Jak vrána chtěla zpívat v opeře, **Alena Malá,** M. Drijverová: Holčička a mrak, **Anna Veselá**, J. Lada: Příhody lišky Bystroušky, **Daniel Riedel,** J. Ptáčková: Prázdninová. V kontrastu s nimi jsme opakovaně konstatovali prvoplánovou ilustraci slova jak gestem, tak nelogickým důrazem. Malá pozornost se věnuje hygieně hlasu. Dramaturgickou nenápaditost nelze vyčítat dětem.

Do národního kola postupují: **Johanna Szpyrcová** (Daisy Mrázková: Směšná ještěrka), která přednesla citlivě a s postupně nabývající jistotou text vybraný s patrnou znalostí poetiky autorky. Je velmi dobře vybavena dovednostmi (hlas, artikulace), uvolněně se projevuje pohybem a mimikou, pracuje s prostorovou představivostí. Celkovým projevem zaujala mimořádně. Dále: **Vít Šimeček** (Vojtěch Steklač: Boříkovy lapálie), jenž s chutí a v přirozeném tempu vypravuje jakoby vážně příběh, kterým se sám baví a tím získává posluchače i přes nedostatky v členění textu. Prohřešky v artikulaci i intonaci nechtěně podporují celkové sympatické vyznění.

3.kategorie (8 dívek, 1 chlapec) a **4. kategorie** (10 dívek, 2 chlapci)

I letos se přihodilo, že na nevyzpytatelná rozhodnutí některých okresních porot doplatily děti, které nejsou včas upozorněny na výběr jimi zvoleného nekvalitního textu. Ne svou vinou se ocitnou v nezáviděníhodné pozici v hodnocení těžko souměřitelném s vyzrálým výkonem svých vrstevníků. Laciný text na krajskou přehlídku nepatří, není-li vybrán s vědomým záměrem. To se bohužel nekonalo. Doufejme, že oceněné

výborné výkony a doprovodné komentáře lektorského sboru pomohou bystrým dětem v orientaci k pochopení smyslu přehlídky. Ocenění: **Tereza Diatilová** (M. Macourek, D. Fischerová), **L. Váňová** (M. Drijverová, M. Holub)

Postup do národního kola: **Johana Handlířová** (Annika Tetzner: Červená stuha, J. Kainar: Starý muž), která v monologickém textu přehledně upravené ukázky z memoárové prózy sdělila závažné téma. Vypravuje s účastí i nadhledem, nestylizuje se do mladší postavy, jejíž prožitky věrohodně, ale bez falešného patosu, tlumočí. Má cit pro uměřenost. Zaujala rovněž působivým druhým textem. Dobře artikuluje, má dobře posazený hlas. **Kristýna Kriebelová** (J. Kainar: Kocourek, J. Skácel: Uspávanka s bývalými anděly a modrým ptáčkem) oba texty přednesla soustředěně, s citlivostí k básnickému slovu. Dovede sdělit podtext i předat básnické obrazy. Vědomě pracuje s pauzou a texty, pointuje. **Matěj Šumbera** (Petr Nikl: Záhadná pohádka, Václav Hrabě: Reduta blues) nápaditě v žánrově odlišných textech navodil odlišnou atmosféru; zvládá volný verš, dovede gradovat, oba náročné texty, vzhledem k jeho věku, má zažité. Jeho projev je osobitý. **Radek Slaný** (Gregory Corso: Okno, J. Žáček: Ochotnická) v monologicky pojatém nesnadném textu zaujal soustředěností, závažností sdělení, přirozenou komunikací mluvou i tělem, snahou nabídnout a ne vnutit zamyšlení. Druhý text tematicky koresponduje, ale vzhledem k jeho kvalitě vyzněl méně přesvědčivě.

Za lektorský sbor: Jana Křenková

OSTRAVSKÉ ŠUPINKY 2012 - 14. 4. 2012

Po roce se opět krajská přehlídka dětského divadla konala ve společenském domě Labyrint v Ostravě-Třebovicích. Z městských kol bylo posláno celkem sedm inscenací. Letošní představení překvapila svou úrovní, takže tentokrát mohl lektorský sbor ve složení Jana Vozáříková, Jan Číhal a Hana Cisovská doporučit do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2012 dvě inscenace.

První z nich zaujala již samotným výběrem předlohy. Povídku Ivana Vyskočila zpracoval s názvem **Krátké vyprávění o Albertu Kyškovi, létajícím snu** soubor **Zuszka z Havířova ZUŠ Havířov.** Za pedagogického a režijního vedení Hany Galetkové se soubor zhostil textu tvořivě, ale na druhou stranu citlivě s velkým respektem k autorovi. Podařilo se najít fungující klíč pro vyprávění skrze hru a zejména pohybovou akci. Děj je posouván pomocí „expertek na sny“ , které obstarávají také tzv. „instruktážní vsuvky“. Vybavenost souboru je na dobré úrovni, hráči jsou v kontaktu, jsou soustředění, pohybově vybavení a jsou si vědomi tématu, které sdělují. Problémem je čitelnost jádra inscenace - samotného příběhu o snu Kyškovi, který zaniká v ostatních jevištních situacích a instruktážních vsuvkách. Lektoři se rozhodli doporučit inscenaci na celostátní přehlídku mimo jiné také pro objevnou dramaturgii, která by mohla posouvat vnímání dětského divadla a inspirovat ostatní.

Druhou inspirativní incenací bylo zpracování předlohy B. Clavela **O černém beránku a bílém vlkovi.** Vybral si ji soubor **Bum-Trach ZŠ s polským vyučovacím jazykem z Českého Těšína** s vedoucí Marií Szymanikovou. Ke kvalitě představení přispěla dobrá volba předlohy a také výběr její kvalitní dramatizace Mirka Slavíka. Představení zaujalo především silou tématu a jeho jasným sdělením všemi divadelními prostředky. Děti zaujaly svou přirozeností a tím, jak jsou vtaženy do hry, svým soustředěním a jednoznačností ve sdělování tématu. Inscenace v sobě skrývá prostou, ale velmi pravdivou dojemnost, umocněnou duchem regionu Beskyd, do kterého je příběh zasazen. Problémem inscenace je nevyjasněnost a nejednoznačnost postav „lidí“ a jejich funkce v příběhu. Některé pasáže incenace se příliš opírají o slovo, jde poměrně o dlouhé dialogy mezi vlkem a ovečkou, které si žádají většího zdivadelnění. **Pro citlivé a přesné zpracování tématu a sílu sdělení se rozhodl lektorský sbor doporučit soubor do širšího výběru.**

Také další inscenace byly příjemným překvapením. **O princezně solimánské** se rozhodly hrát děti ze soubortu **Mališci ZUŠ Ostrava Hrabůvka.** Vedoucí Irena Schubertová měla šťastnou ruku při volbě předlohy K. Čapka v dramatické úpravě Šárky Štembergové. Na představení je vidět dlouhodobá poctivá práce, využívání metod a postupů vhodných pro tvorbu dětské inscenace, pomocí kterých mohou děti získávat zkušenosti s divadelním tvarem a rozvíjet další dovednosti. K příznivému vyznění připívala fukční scéna, jednoduché náznaky kostýmů, pohybové ztvárnění jednotlivých prostředí. Pro další práci zbývá prostor pro ještě větší tvořivou hru dětí, pohrávání si se situacemi a prostředími, jejich rozvíjení a dokreslování.

DDS Štěkadlo SVČ Opava se představil letos pásmem poezie s názvem **Dobrý den.** Příjemně hravé zacházení s veršem, dokreslované a povyšované pohybovou improvizací a komentářem oslovilo svou hravostí, lehkostí a vtipem. Lektorský sbor s potěšením konstatoval, že soubor urazil za uplynulý rok velký kus cesty směrem ke kvalitě divadelního tvaru. Za představením je vidět systematická práce vedoucího Daniela Kollmanna, která se odráží také ve zvyšující se kvalitě pohybových a mluvních dovedností dětí. Otázkou k zamyšlení zůstává samotný výběr textů, který působí velmi nesourodě a také je znát jistá disproporce mezi dětskými texty a věkem členů souboru.

Krátký známý text Juliana Tuwima **Lokomotiva** uvedl soubor **Trio Fotušú ZUŠ Karviná.** Interpretace založená především na rytmu a až voicebandové práci s hlasy nabízela možnost nadsázky a vtipu, kterou dokreslovalo pohybové zpracování ve stejném duchu. Po slibném začátku však trochu došel dech nápadům a drobný inscenační tvar nedospěl k očekávané pointě. Kvalitou je bezesporu souhra, pohybové uchopení veršů a smysl hráčů pro nadsázku a recesi.

DDS Vrchňáček ZŠ Opava přinesl pod vedením Romany Synkové a Karin Burkartové dramatizaci tří pohádek M. Mikulky pod názvem **Pohádky s rolničkou.** Interpretace textů oscilovala mezi žánrem pohádky pro děti (větší děti hrají pro malé) a jakousi studentskou recesí inspirovanou texty Mikulky. Inscenaci by prospělo přiklonit se k jedné z cest. Pozitivem představení byl náboj, chuť do hry a mladistvá energie. Velmi zdařilé byly některé situace, zejména ty, jež v sobě skrývaly onu nadsázku a studentskou recesi.

Již tradičním účastníkem přehlídek ostravska je soubor **Střelky z Českého Těšína** pod vedením Ivy Doudové. Inscenace nazvaná **Co byste třeba do kozy neřekli** byla pásmem textů různých autorů spojených podobným motivem. Kultivované a přesně provedené představení trpělo monotónním temporytmem a nevyjasněností tématu celé inscenace. Kultivovanost se projevovala především v pohybových a mluvních dovednostech dětí, což je velkým pozitivním přínosem práce tohoto souboru.

Společným rysem inscenací letošní krajské přehlídky je tendence obracet se k zajímavým a hodnotným předlohám (Vyskočil, Čapek) a hledat také zdařilé dramatizace (Slavík, Štembergová). Více než v loňském roce byly patrné tvořivé přístupy na cestě k inscenaci, založené na dobrých základech improvizací a také pokora při výběru předloh vzhledem k dovednostem souboru.

Setkání v Ostravě – Třebovicích bylo příjemným zážitkem. Děti i návštěvníci přehlídky našli dobré zázemí, inspirativní divadelní ovzduší (je to prostor, kde hrají dospělé amatérské soubory) a vstřícný postoj organizátorů. Těší mne, že Ostrava získala stálý prostor pro konání přehlídek a podobných setkání.

Hana Cisovská

ZLÍNSKÝ KRAJ

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ UHERSKÉ HRADIŠTĚ - 11. 4. 2012

Krajská přehlídka v Uherském Hradišti byla tradičně vzorně připravena organizátory DDM Šikula a díky vstřícnosti vedení hradišťského gymnázia se konala letos v jeho prostorách. Dvě paralelně pracující poroty měly rozděleny kategorie podle mladšího a staršího věku. **1. a 2. kategorii** posuzovala porota ve složení: Marcela Kovaříková, Marta Reisnerová a Jana Křenková.

1. kategorie (6 chlapců + 6 dívek)

Dramaturgie vsadila na osvědčené tituly: Kolářův Deník kocoura Modroočka, Nepilův Já, Baryk, Kahounovy Příběhy, texty Daisy Mrázkové, Magor dětem, nechyběl M. Kratochvíl, M. Černík a J. Žáček. Epický rýmovaný příběh dětem nedává moc možností k osobitému projevu. Škoda, že bystrým dětem nejsou nabídnuty nové, objevné tituly. Připomínky, které se každoročně opakují: nedostatečná pozornost věnovaná logickému frázování; ilustrování nejen popisným pohybem, ale i „líbivé" ilustrování hlasem; nedocenění kontaktu s posluchačem jako základu přirozeného projevu. Poměr prózy a poezie byl 7 : 5. Ubylo tak „kolovrátkově odříkávaných básniček", ale závěrečná intonační klišé nechyběla ani u prózy. Že by si bystré děti neoblíbily dobré verše? Celková úroveň byla však bezesporu velmi dobrá, i přes uvedené připomínky. Děti uspěly v nižších kolech, nabyly určitou sebedůvěru. Pět udělených diplomů za zdařilý výkon to dokazuje. Z nich jmenujme alespoň výborného **Krištofa Švehlíka** *s* Ukolébavkou D. Fischerové.

2. kategorie (7 chlapců + 8 dívek)

Poměr poezie a prózy byl 6:9. Děti se s poezií setkávají méně ve škole, méně jako čtenáři, tedy i méně jako její interpreti. Pak i dobře zvolený text zanikne (L. J. Kern), nebo jeho kvality nevyzní naplno (J. Skácel). V přednesu prózy byli recitátoři jistější, ke sdělovanému příběhu měli vztah, i když dovednost předat sdělení byla spíše výjimkou. Připomínky lektorského sboru se týkaly opět frázování, rychlého tempa a tím i nezřetelné artikulace, zjevných náznaků „dětské manýry" na úkor odvahy k osobitosti. Výkony devíti interpretů prózy byly dost vyrovnané. Lektoři nakonec udělili diplom **Nikol Jakubcové** za přednes sice nepříliš kvalitního textu, ale s vědomím závažnosti sdělení; dále **Štěpánu Válkovi** za odvážný pokus sdělit a pointovat Skácelovu prózu.

Do celostátního kola doporučujeme **Adélu Zmrzlíkovou,** která přednesla uvážlivě zvolený text D. Mrázkové Hloupý lev s citlivostí k jeho atmosféře a s porozuměním k obsahu. Její projev byl uměřený a soustředěný, recitátorka je s textem sžitá. Posluchači nabízí konkrétní smyslové představy, respektuje přitom stavbu celku, a vede k závěrečnému zamyšlení. Dalším postupujícím je **Petr Kadah**. Přirozeně a se zjevnou chutí přednesl dobře upravenou prózu Bít se či nebít? Hany Ozogowské v překladu O. Syrovátky. Výběr textu byl adekvátní věku a typu interpreta. V monologickém textu vypravoval s přirozenou intonací, kontaktem s posluchačem a zřetelným odlišením přímých řečí postav. Má jasný hlas, energii, s kterou dovede hospodařit, aby text gradoval a posluchač byl osloven.

Hodnocení recitátorů **3. a 4. kategorie**

Jiří Kučera, Steven Leacock: Návod k rozhovoru, **3.kategorie**

Jiří Kučera se představil v próze nazvané Návod k rozhovoru, kterým je možno natrvalo vyléčit amatéra v kouzelnictví z jeho karetních triků. Amatérovi v textu se nedaří, a tak spěje k vlastnímu vyléčení. Lektoři ocenili výběr textu. Jiří Kučera využil příležitosti k vyjádření osobního vztahu k tématu, líbil se mu zejména jemný humor a dialog. Posluchače si získal živým vyprávěním, promyšlenou gradací a dobře připravenou pointou. K postupu Jiřího Kučeru doporučujeme pro volbu textu, pro zvládnutí vyprávěcího projevu se zachováním živé řeči, zejména v dialogických pasážích.

Zita Klimčíková, František Nepil: Než začne ptáček hnízdit, **3. kategorie**

Zita Klimčíková je křehká dívenka a k sobě si dobře zvolila text Františka Nepila: Než začne ptáček hnízdit. Nepilova próza jí dala příležitost zamyslet se nad starostí, kterou má budoucí ptačí maminka a její široká rodina i s ptačím doktorem a jeho svitou. V Zitině podání bylo patrné, co autor sděluje a s čím přichází sama recitátorka, zejména svým vysvětlením toho shonu a těch starostí. Nezapomněla na humorné odlehčení v závěru svého vyprávění. Lektoři ocenili výběr textu, jeho lidskou (dívčí) interpretaci a smysl pro lehkost vyprávění a humorné vyznění pointy.

Václav Kalus, Petr Nikl: Popletená pohádka, **4.kategorie**

Václav Kalus si vybral obtížnější text. Popletená pohádka si od něho vyžádala nejen dobré zapamatování, ale zejména důsledné sledování významové linie. Chlapec se zhostil svého úkolu v plném nasazení. Vzrušivý tón jeho hlasu, prožitek vyprávění jsou pro posluchače nové, příjemné a komunikativní. Lektoři pochválili celkový přístup k přednesu. Byl to tedy šťastný výběr, nezalekl se soustředěné práce a využil osobního přístupu (přednesem se zaobírá několik let a dokázal vždy volit náročný úkol).

Dominik Skřička, František Nepil, **4. kategorie**

Výběr Nepilova textu je spojen s osobním cítěním Dominika. Rozhodl se vypovědět o zázraku, jímž jsou lidské ruce. Osobně se angažuje pro Nepilovo zamyšlení a v duchu jeho poetiky koncipoval celek svého přednesu. Podařila se mu příprava pointy a věrohodně ji podal. Lektoři doporučují k postupu pro osobní, angažovaný přednes s dobrým technickým zázemím.

K širšímu výběru se rozhodla porota nabídnout dva recitátory. Jsou to **Ondřej Hradil (3.kategorie)** a **Jan Suchánek (4.kategorie**).Oba se svým výběrem a jeho realizací na krajské přehlídce prokázali,že by byli příjemným obohacením v celostátní přehlídce.

Ondřej Hradil, Henri Pourrat: Hlídka u mrtvého**, 3. kategorie**

Hlídku u mrtvého si Ondřej Hradil vybral podle svého založení a chápání humorných situací velkého života. Dobře vystihl oscilování vážnějšího obsahu a humorného podtextu i celého vyznění. Do širšího výběru doporučujeme pro chlapecký pohled, pro jeho uplatnění v přednesu. Ocenili jsme také nasazení a výrazný přednes.

Jan Suchánek, Ze života míče, **4.kategorie**

Zajímavé (klukovské) téma zlákalo Jana k hlubšímu zamýšlení nad zrodem míče jako zdroje hry, která je vlastně metaforou a symbolem života. V Janově intepretaci vyznívá takto chápaná hra jako něco velikého, rozehrávajícího se v tajemných prostorách vesmíru. Lektoři ocenili volbu tématu (a vhodného textu) a hlavně se sympatií naslouchali postojům chlapce bez nadsázky emocí, s lehkostí i v zamyšlení.

Za lektorský sbor 1. a 2. kategorie zapsala Jana Křenková, hodnocení recitátorů 3. a 4. kategorie doplnila redakce

DĚTSKÝ DIVADLENÍ FESTIVAL „ŽEBŘIŇÁK" VÉSKY U UHERSKÉHO HRADIŠTĚ - 3. - 4. 4. 2012

Krajská přehlídka Zlínského kraje byla tentokrát skromnější, takže by lépe bylo mluvit o Žebřiňáčku. Celkem vystoupilo sedm souborů v malém venkovském kulturáku ve Véskách u Uherského Hradiště.

ZUŠ Uherské Hradiště, pobočka Staré Město

Jiří Tafel: Podezřelý kouzelník

Vedoucí souboru: Irena Cigárová

Východiskem práce byla dramatizace z knihy Léto s kouzelníkem. Čili hra na slavného detektiva Holmese. To by bývalo bylo asi zajímavé – pokus o detektivku, nadsázku, hru, humor, parodii. Sympatické byly obrazy, které byly jakousi „rekonstrukcí" situace zmizení dívky při vystoupení kouzelníka. Ale bohužel zůstalo jen u pokusu. První signál z jeviště je, že se bude hrát na vážno, pokus o psychologické filmové herectví. Ne že půjde o hru. Přestavby, rychlé změny prostorů ve filmovém střihu jsou zdlouhavé, rezervy jsou v mluvě i organizaci jevištního prostoru. Škoda.

Žáci 4. ročníku ZŠ a MŠ Nezdenice

Astrid Lindgrenová: Anna a já jdeme nakupovat

Vedoucí souboru: Roman Švehlík

Šikovně vybraná a zdramatizovaná kapitola z oblíbené dětské knihy pro partu čtyř dětí, tedy celé čtvrté třídy venkovské školičky. Děti mají o čem hrát, příběh a postavy jsou jim blízké. Rozehrávají situace, cítí vztahy, nadsázku, humor, jsou přirozené. Trochu nešikovně je umístěn obchod na levou stranu hracího prostoru, zbytečný je i „dvorečkový" úvod. Představení je určeno pro intimní prostor, ve které je bezprostřední kontakt herců s diváky. Nádherné je vytvoření patníku, mouchy, stupňování gagu s bonbony v obchodě atd.

Představení doporučeno s Básněmi téže školy do výběru na Dětskou scénu.

Recitační kroužek Gymnázia Kroměříž

Pavel Šrut: Veliký tůdle

Vedoucí souboru: Irena Procházková

Vděčné Šrutovy nonsensy posloužily i zde v pásmu sedmáků či osmáků k zajímavé a milé jevištní produkci. Děti pěkně mluví, cítí prostor. Někdy zbytečně popisně ilustrují veršíky. Někde by bylo potřeba domyslet švy a spojení celku mezi jednotlivými básničkami. Ještě více by se mělo pracovat s intenzitou přednesu a vytvářením metafor k veršům. Ale vcelku sympatické, i když se nejedná o žádný objev.

Představení doporučeno do širšího výběru na Dětskou scénu.

Žáci 4.a 5. ročníku ZŠ a MŠ Nezdenice

Shel Silverstein: Básně

Vedoucí souboru: Roman Švehlík

Nejlepší představení přehlídky. Velice dobře vybráno pro jednu celou třídu venkovské školičky – spojené čtvrťáky a páťáky. Cítí humor, jsou přirození, hrají si. Každá básnička je vystavěna jako malé představeníčko. Až na loď se jedná o nepopisné ozvlášťňování veršů. Závěrečná modlitbička vyvolává bouři smíchu. Vkusné, milé, fajn.

Představení doporučeno s Lindgrenovou téže školy do výběru na Dětskou scénu.

Základní škola Vsetín, Trávníky

Autor neznámý: O hloupém Honzovi

Vedoucí souboru: Mgr. Drahomíra Konvičková

Předlohu si vybrali žáci sami – čtyři osmáci. Jde o text nevalné úrovně, spíše komunální satiry. Škoda. Děti jsou šikovné, přirozené. Pokud by tuto svou produkci předváděly na třídní besídce, prosím. Zde to byla spíše ukázka, kudy by se dramatická výchova dětí neměla ubírat. Škoda.

LDO ZUŠ Uherský Brod

Iva Peřinová: Zvířecí divadlo

Vedoucí souboru: Roman Švehlík

Obrovský kus práce, nejdelší představení přehlídky (skoro padesát minut). Ne zrovna nejpodařenější hra renomované autorky. Snad politická satira. Děti šikovné, vybavené, ale nemohly utáhnout takový rozsah textu. Slova, slova, slova. A tak dobrá myšlenka, snaha nenašly adekvátní jevištní výsledek. Ukázalo se, jak důležitý je onen první krok – a to je dramaturgický výběr.

Soubor Elikar ZUŠ Uherské Hradiště, pobočka Kunovice

František Nepil: O žábě starostce

Vedoucí souboru: Olga Strašáková

Loutkové vystoupení dvou dívek. Jde o dramatizaci prózy Františka Nepila, opět polická satira o nabubřelosti a hlouposti politiků. Text by místy potřeboval prokrátit a vedoucí by si měla udělat více jasno v použitých prostředcích. Ale jinak sympatické a milé. Rozhodně se dá na vystoupení ještě pracovat.

Přehlídka utekla jak voda, lektorský sbor pracoval ve složení: Jaroslav Provazník (předseda),

Eva Polzerová, Nikola Cichovská (ze ZUŠ Bánovce nad Bebravou – SR), Jiří Pelán, Jaroslav Dejl.

Jaroslav Dejl

SVITAVSKÝ CACHING A JEHO PRAVIDLA

1. Hlavně nenápadně – žádný mudla (nezasvěcený) by o skrýši neměl vědět, ani by vás neměl zpozorovat, když cache hledáte či ukrýváte.
2. Z cache si můžete odnést jednu věc. Na oplátku je vašim úkolem připsat jednu větu a tím spoluvytvořit příběh, který je na papírku odstartován první větou.
3. V okamžiku, kdy je cache již bez předmětů, nedopisujte žádnou větu. Schovejte cache zpět a vyčkejte do dalšího dne, kdy bude vytvořena nová cache.
4. O umístění cache najdete zmínku v Deníku v této rubrice. Zde si budete moci přečíst také příběh, který jste napsali předchozí den. Redakce si vyhrazuje právo cenzurovat nevhodné výrazy. V případě zájmu o plné znění příběhu se stavte v redakci Deníku.
5. Cache se může nalézat v budovách, ve kterých se přehlídka odehrává a v jejich těsné blízkosti.

První cache hledejte podle této instrukce: I v šedivé továrně je možno nalézt barvy Maroka. Člověk jen musí vystoupat k výšinám.

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2012

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorfův dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
farní stodola	stodola žitavské římskokatolické farnosti
Tyjátr	Tyjátr, alternativní klub
PZŠ	ZŠ praktická - budova Speciální základní školy

PÁTEK 10. ČERVNA

10.00 - 12.45	prezence - recitátoři s doprovodem	Fka - recepce
13.00 - 13.20	**zahájení recitační části DS 2012**	Kino Vesmír
13.30 - 14.30	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. kategorie	SZŠ
	seminář R	OttD
15.00 - 18.00	**vystoupení recitátorů 3. kategorie**	Kino Vesmír
13.00 - 21.30	prezence- seminaristé	Fka - recepce
17.30 - 18.15	večeře- soubory	jídelna SZŠ
18.15 - 19.15	večeře- recitátoři	jídelna SZŠ
19.30 - 21.00	beseda lektorského sboru s recitátory 3. kategorie s jejich doprovodem	MMG
	diskusní klub pro doprovod recitátorů 2. a 4. kat.	SZŠ
	dílny pro recitátory 2. a 4. kategorie	SZŠ
	seminář R	OttD
21.45	informační schůzka pro seminaristy	Fka - foyer

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 0.

Redakce: Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Vojtěch Maděryč, Andrea Pavlíčková, Tereza Vyvijalová, Ivo Mičkal (foto), Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson, redakční čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3.patře fabriky Svitavy. Uzávěrka čísla 0. 8. 6. 2012 v 02.08. Náklad 300ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

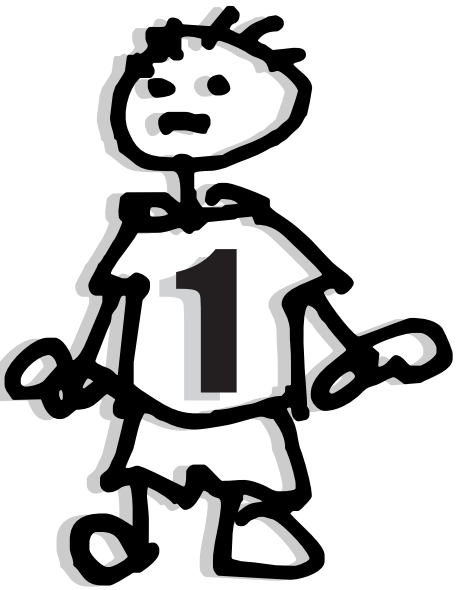

číslo 1. sobota 9.6.2012

sobota

FABRIKA SVITAVY

ÚVODNÍK

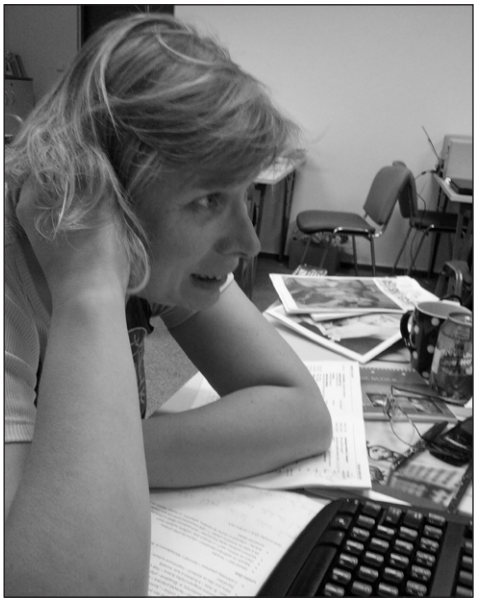

Vloni jsme se ve Svitavách pomaličku rozkukávali, letos už jsme tu takřka doma. A tak máme trošku roupy. Proto začal Vojta Maděryč s Andreou Pavlíčkovou chystat hravou specialitu – svitavský přehlídkový caching. Jaké bylo ovšem naše překvapení, když schránku inzerovanou v nultém čísle nikdo nevybral... Takže: recitátoři, doprovodi, seminaristé, lektoři i organizátoři, máte možnost se pochlapit! Jen pro vás dnes repete včerejšího zadání – čtěte na zadní straně a schránku vyberte, ať máme na tom širém svitavském světě a v redakci nějakou radost...

Základním motivem všech letošních dílen pro děti ze souborů je výchova ke čtenářství. Připravili jsme proto pro vás několik rozhovorů s lidmi, kteří k tomu mají co říci. Najdete je vždy v rubrice Zeptali jsme se za vás. Proto také nabízíme denně rubriku Čtení na dobrou noc, která bude mít jistou souvislost s naším svitavským cachingem. Čtení a čtenářství se projeví i v představování lektorů pro děti i dospělé a vůbec se bude celým letošním ročníkem tiše a nenápadně plížit.

Krom letošního tématu se můžete těšit na pravidelné zprávy o seminářích a dílnách, na záznamy z diskusí a na články o dětech, s dětmi a nejen pro děti. A navíc také, co nám tu a tam cvrnkne o nos a přinese nečekanou inspiraci.

To vše za pouhých 5 Kč, no nekupte to!

Iva Dvořáková

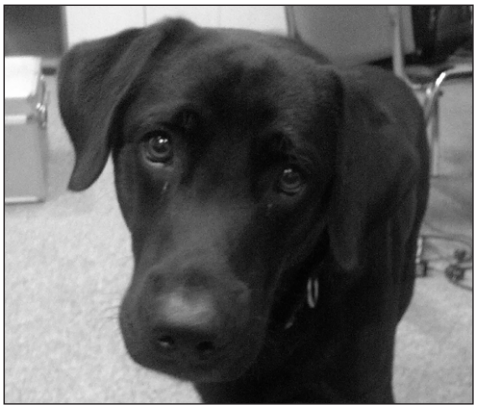

Jazz Jameson má dnes 1. narozeniny. Blahopřejeme.

redakce

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLEN RECITÁTORŮ 3. KATEGORIE

Vystoupení recitátorů třetí kategorie se neslo v duchu nového prostoru, do kterého organizátoři naši třetí kategorii uvrhli. Prostor kina Vesmír se zdál být pro mnoho z nich přímo... vesmírný. Neobvyklost místa byla dalším z důvodů, proč se tato část našich svitavských recitátorů uchýlila ke své první a zároveň generální dílně právě sem.

„Třeťáci“, kterých byl povážlivý houf, se v prostorách kina shromáždili snadno. Styčnými body jim byli dvě centrální astronautky - Karolina Stehlíková a Kateřina Šteidlová. Tyto dvě badatelky napříč nekonečným prostorem hned ze začátku nastolily směr, kterým se dílny po následující dny budou ubírat - recitátory nazvaly námořníky, cestovateli, výzkumníky. V dílnách se tedy bude zkoumat, bádat, a cestovat, zřejmě po různých odvětvích a zákrutách recitátorského umění. Což je, mezi námi, galaxie sama pro sebe.

Seznamování probíhalo za pomoci klubka, které po sobě členové kategorie v kruhu házeli, až mezi nimi vznikla jakási síť, do které bude údajně chycena čtvrtá kategorie. Stejně tak pomocí hry bylo provedeno seřazení jednotlivých vystoupení. Rok co rok na to jdou lektoři stejně nenápadně, rok co rok jsou na to recitátoři nachytáni a jejich obličeje poté, kdy se dozví, že si právě vylosovali své nevratné umístění, jsou rok co rok stejně kyselé.

Pak už ale došlo k tomu nejzajímavějšímu, výletu do vesmírného prostoru. Kluci a holky se rozmístili po celém sále a dostali za úkol vyhledat a prozkoumat každičký kout, každičkou škvíru Vesmíru. Zbytek dílny už spočíval jen v tom, naplnit prostor hlasem. Žádný z recitátorů se toho před vystoupením nebál, ukázalo se však, že právě to bylo kamenem úrazu. Prvního recitátora, Jakuba Huláka, bylo pro jeho zvučný hlas a zvučné jméno slyšet ještě dobře. Někteří další už ale na nesmírný prostor doplatili. To pak sami přiznali i na besedě s lektory. Nebylo to však tak tragické, snad právě díky dílně. Každý z dotázaných recitátorů potvrdil, že dílna těsně před vystoupením jim pomohla. Někteří se rozmluvili, někteří se zbavili trémy, někteří se zase do té správné „hecující“ trémy dostali. Každý z nich tedy potvrdil, že by se bez této první dílny neobešel.

Ve Fabrice, uprostřed večerních, deštěm zmáčených Svitav jsem se sešel s lektorkami 3. kategorie, s Katkou a Karolinou. Už během dne jsem si pro ně připravil pár otázek. A musel jsem zmoknout, abych je mohl položit.

Jak jste se dostaly k vedení svitavských dílen?

To bylo tak... Dílny jsme vedli už i loni. Loni jsme se k tomu dostali tak, že jsme seděli na katedře s panem Provazníkem a on řekl, že by sem chtěl nějaké studenty. Přihlásily jsme se my dvě. A asi jsme se osvědčily, tak jsme tady podruhé. Popravdě si to moc nedokážeme vysvětlit...

Takže za to může pan Provazníka?

Těžko říct, kdo za to může letos... Byla to katedra výchovné dramatiky na DAMU.

Jak se vám recitátoři líbili jako recitátoři?

My jsme spokojené se svojí skupinkou. Jsou to milé a šikovné děti. A hlavně je na tom vidět ta práce, kterou udělali na svém textu. Pějeme jen ódy.

Dobře, na recitátory pějete ódy. Pějete na ně ódy také jako na kolektiv, s kterým pracujete?

Tak to jsme zatím neměly moc čas zjistit. Ono, co se dá zjistit po první dílně... Myslíme si, že jejich osobnosti se teprve pořádně ukážou.

Co se s nimi chystáte ještě dělat? Kam to chcete vést?

No víme, kam to chceme vést, ale pokud se to má objevit ve zpravodaji, tak to samozřejmě nemůžeme říct.

Ale máme takové téma, to jsme naznačili i na začátku dnešní dílny - celé to bude zasvěcené cestování a objevování...

Jak se na ty své dílny připravujete, věnujete tomu čas?

No my jsme tomu čas docela věnovaly, že jo? Ale samozřejmě, každý správný pedagog se musí umět v případě potřeby přizpůsobit a improvizovat. Snažíme se být flexibilní.

Znáte Dětskou scénu i z pohledu recitátorů? Změnily se ty dílny nějak a vzaly jste si z nich něco pro svoji práci?

Co, pro práci? To je hodně těžká otázka. Já osobně (Karolina) jsem si vždycky z dílen odnášela jenom dojmy, jako dítě jsem to nikdy nijak moc neprožívala, takže to opravdu nevím. Ale samozřejmě, obě máme recitaci na Dětské scéně za sebou.

Jan Mrázek

NAHLÉDLI JSME DO...

... MIMOZEMSKÉ SEZNAMOVACÍ DÍLNY PRO RECITÁTORY 2. KATEGORIE

„2. kategorie sem, 2. kategorie sem!“ volá dvojice lektorů dílen pro recitátory 2. kategorie Maruška a Vojta ve foyer Kina Vesmír. Děti se scházejí a za chvíli se už všichni proplétáme mezi různými skupinkami vítajících a objímajících se lidí (Není se co divit, přehlídka byla právě odstartována.) a směřujeme do jedné z učeben střední zdravotnické školy, kde dílna bude probíhat. Lektoři děti přivítají a pro začátek je chtějí rozhýbat mimozemskou honičkou (v tu chvíli zalituji, že dílna nemohla proběhnout stylově v Kině Vesmír), děti vymýšlejí různé mimozemské pohyby, kterými se ostatní snaží zastrašit a dohonit zároveň. Nejdřív křičí každý honící své jméno, v další variaci hry pak všichni s hraným strachem volají jméno „mimozemšťana“, který má zrovna babu. Když k tomu navíc dostanou instrukci od Vojty, že ve vesmíru se všechno hýbe pomalu, děti vypadají více jako duchové či zombie než jako mimozemšťané. Nikomu to nevadí, všichni se tím dobře baví. Do toho přichází s malým zpožděním další z recitátorů 2. kategorie, všichni se s ním zdraví, představují se mu, a jelikož je Kája nevidomý, každý mu osobně zatřese pravicí. Hra na vesmír a mimozemské civilizace pak pokračuje – každý přítomný si má představit, že je originálním mimozemským druhem a v tomto duchu se má ostatním představit: svým pravým jménem a něčím, co je pro daný mimozemský druh typické. „Můžeme říct, že máme křídla, i když je nemáme?“ „Jasně, cokoliv!“ Místnost je najednou plná různých druhů mimozemšťanů – jedni jsou typičtí dlouhým nosem, další mají v oblibě koupání, vypravování vtipů, je tu přítomen sportovní, nesportovní i válečný i líný druh, a také mimozemšťan, který zvláštním způsobem čte – vlastně číst neumí, když otevře knihu, tak se do ní přemístí a celým příběhem si projde na vlastní kůži. Toto jednoduché představování záhy přechází v Mimozemský meeting, či banket, jak jej nazývají lektoři – mimozemské bytosti korzují po místnosti, potkávají se a při každém setkání si navzájem sdělují jméno, svou typickou vlastnost, oblíbenou aktivitu či hru a také věc, ze které mají strach. Kolega, se kterým se setkají, k těmto informacím vždy dodá ještě nějakou další zajímavost, které si za tu krátkou dobu společné mimozemské existence všiml. Děti jsou tak nenásilně motivovány k tomu, aby nad sebou navzájem uvažovaly, aby reflektovaly své postřehy z předchozích aktivit. Evidentně se do tohoto ozvláštněného seznamování hodně zabraly, téměř s ním nechtějí přestat. „Tak počkáme ještě na poslední dvojici, až se představí...“ Michal z lenivé planety se seznamuje s Kájou, který rád vykládá vtipy: „To si musíš pořád něco představovat, když nevidíš, že? To ti gratuluju, to já bych nedokázal!“ „A co děláš ty celý den?“ „Co by, ležím...“ V kroužku si pak povídají o tom, co se o svém druhu dozvěděli nového a taky o tom, kdo z kolegů mimozemšťanů je nejvíce zaujal – spousta z nich oceňuje všechny nápady a originalitu každého, ti, kteří si vybírají, považují za zajímavý povětšinou líný mimozemský druh, který nic nedělá, jen se válí, ne však z toho důvodu, že by jim nicnedělání přišlo atraktivní, spíše takový svět shledávají nepochopitelným a zajímavým... Poslední činnost, která je v odpoledním bloku dílen čeká je nejdůležitější, skládání vesmírného poselství. Aby věděli „proč se sešli a kam směřují“. Aby to zjistili, musí každý ulovit lísteček se svým jménem a dát si přitom pozor na monstrum (transformovaného Vojtu), které když je uzří v pohybu, tak je svým pohledem zamrazí. Jediná pomoc v takové situaci je, když vás obejmou dva mimozemšťani naráz. Nejdříve to vypadá, že chce každý získat pouze svůj vlastní lísteček a že zamražení zůstanou ve vesmíru ještě pár světelných let, nakonec se však rozběhne hromadná záchranná akce a všichni se z planety dostanou včas, dříve než vybouchne i se zlým monstrem. Společně pak z lístečků se jmény, na jejichž rubu jsou části textu, skládají ono důležité poselství. Chcete vědět jaké? To nemohu sloužit, je to tajné a prozradí vám ho pouze mimozemšťané z 2. kategorie, tak se jich zeptejte...

Tereza Vyvijalová

... DÍLNEN RECITÁTORŮ 4. KATEGORIE

Lektorky „L+L“ neboli Lucie Koderová a Lucie Mecová hlasitě svolávají všechny členy 4. kategorie, aby se z Kina Vesmír přesunuli do učebny střední zdravotnické školy. Hned po příchodu do učebny mladí přednašeči automaticky usedají do lavic. Dvojice „L+L“ je z nich ovšem zase rychle zvedá a začíná velký „šrumec“. Chvilka přenášení a šoupání a v místnosti vzniká velký kruh tvořený samotnými účastníky. Prozatím po sobě navzájem rozpačitě pokukují, ale to se brzy mění.

Úvodní dílna je totiž věnována právě vzájemnému seznámení se. V první fázi se všichni navzájem představují a své jméno doplňují nějakou zajímavostí o sobě. A tak se mimo jiné dozvídají, že Jakub z Plzně je soutěživý, ale přející typ a že Sáru baví všechno, co není nuda. Aby si všichni jména ostatních lépe zapamatovali, za všeobecného veselí vymýšlejí ke svému jménu jména přídavná, která začínají stejným začátečním písmenem...mají mezi sebou například jalového Jáchyma, komunikativní Kláru nebo divotvorného Davida. Atmosféra je v tuhle chvíli příjemně uvolněná a děti se rozdělují do dvojic, aby o sobě navzájem zjistily co nejvíce informací. Následně Václav prozrazuje na Dana, že jeho vztah k dívkám je kladný a všichni jsou také informováni o stavu Jáchymova slepého střeva - je stále v jeho těle.

Aby se děti naladily na stejnou vlnu, posílají si po kruhu velké, energií nabité gesto doprovázené mocným vyřčením slova „heja“! Nezůstává ale jen u tohoto a postupně se přidávají další gesta

a výrazy - „hot down“ a „bang“ již účastníkům pěkně zamotají hlavu. Ale s úsměvem a velkým nasazením přijímají i další. Důležité je najít společný rytmus...Ten budou ale muset nalézt až ve dílně večerní. Jedna z Lucií totiž zastavuje hru tím, že místo hlasitého „heja“ špitne tichounké děkuji (což opět vyvolává salvu smíchu) a rozveselené děti se loučí a odcházejí si poslechnout přednes svých kolegů ze 3. kategorie.

Večerní dílna se přesunuje do nedalekého parku, kde děti navazují na dílnu odpolední - „heja“- „hot down“- „hají“ znějí prostorem. Tentokráte děti již pomalu nacházejí společný rytmus, který využijí i v dalších aktivitách.

V určitém rytmu vznikají i živé sochy. Uprostřed kruhu se objevuje socha ucha, kterou doplňuje slovník, ucho mizí, slovník zůstává a doplňuje ho cizinec,...postupně se skrze obrazy děti dostávají až k politickému tématu – krabice vína - 7 000 000 Kč- zločin nebo ke kritice policejního systému – zločin – trest - ignorující policista - a mnoha dalším...Když jsou účastníci do „sochání“ nejvíce ponoření, začíná bohužel pršet, a tak se přesouvají do prostoru učebny, kde již strávili společné odpoledne. Znovu všichni usedají a znovu se je lektorky snaží zdvihnout ze židlí. Tentokráte je již pokročilejší čas, děti jsou po celém dni unavené, a tak to Luciím dá mnohem více práce. Překonání únavy se ale vyplácí a zanedlouho již místností zní zvuk společně vytvořeného stroje, který je příjemný nejen pro ucho, ale i pro oko. Stroj postupně zvyšuje svoji výkonnost a lektorky ho zastavují zrovna ve chvíli, kdy se pomalu chystal vybuchnout - místo stroje ale vybuchly děti - smíchy.

Výbuchy smíchu doprovázely i poslední aktivitu. Děti se rozdělily na čtyři skupinky, každá z nich vymyslela určité prostředí, které následně předala skupině další. Ta k danému prostředí přidala krátký scénář a opět předala o skupinu dále. Tato parta měla za úkol jednoduše dramaticky ztvárnit dané téma v daném prostředí. Vznikl tak například krátký příběh o konci světa, odehrávající se u automatu na coca - colu. Veselý svět skončil, neboť došla coca - cola.

A tím skončila i dnešní veselá dílna, ze které většina účastníků odcházela sice unavená, ale zato příjemně naladěná pro společnou práci v příštích dnech...

Andrea Pavlíčková

VČERA JSME VIDĚLI...

Šárka Knížková

Nikola Kostadinová

Kryštof Jiráček

ZAPSALI JSME...

Z BESEDY LEKTORSKÉHO SBORU S RECITÁTORY 3. KATEGORIE

Recitátoři třetí kategorie si reflexi na svoje rozličná vystoupení přišli vyslechnout do prostor Městského muzea a galerie, které budete-li chtít, můžete najít přímo naproti Červené knihovně. Tak jako loni byly vytvořeny tři kroužky, v každém měli hlavní slovo dva lektoři. Jak jsem postupně jednotlivými kolečky procházel, zaznamenal jsem, že v každém kolečku panuje úplně jiná atmosféra. V první místnosti vládl tandem dvou ostřílených znalců dětské recitace, Jaroslava Provazníka a Zuzany Jirsové. Nemohl jsem si pomoci, ale k této dvojici se mi nejvíce hodil přídomek maminka a tatínek. Recitátory, kteří byli pod jejich drobnohledem, nijak netrápili a i výtka působila v jejich podání jako pohlazení. Jejich řeč se hemžila zkušenými radami a recitátoři z tohoto kroužku vždy odcházeli s úsměvem na rtech. Ovzduší v druhé místnosti bylo zato mnohem víc nabito energií, kterou vydával průrazný mladý duch Jakuba Doubravy a neméně dynamické Jany Frankové. Panovala zde pracovní nálada. Nevím, jestli to bylo tím, že místnost, kterou obývali František Oplatek a Eliška Vobrubová, byla poslední a nejzapadlejší, ale když jsem sem vstoupil, padlo na mě něco tíživého. Ne, že by snad oba lektoři byli nějak nevlídní, přesto jsem v jejich projevu shledával cosi přísnějšího. Proč by ne, nemůžeme recitátory chovat pořád jenom v bavlnce.

Věřím, že se nakonec dostalo na všechny recitátory, přestože někteří stihli obejít všechny kroužky a někteří zůstali jen u jednoho. Co bylo hlavním tématem k řešení letos? Pan Provazník si hned na úvod všiml, že ve výčtu dnešních recitačních čísel drtivě převažovala próza. Možná nad tím mírně zaželel, vždyť poetický text v recitátorovi budí pozornost k jednotlivému slovu. Možná také právě proto byla hlavním důvodem k výtkám nedbalá mluva, nedokončené koncovky, zkrátka technická stránka recitace. Čas od času to recitátoři omlouvali indispozicí, způsobenou vlivem nestálého počasí. Sami lektoři také uznávali, že „někdy se to holt nepovede." V této souvislosti byl také hojně diskutován prostor kina Vesmír. Recitátoři přiznali, že takhle velký prostor je pro ně těžké umluvit. Stejně tak někteří diváci z prvních řad druhého bloku sedadel si stěžovali, že ne všechno ze snažení recitátorů se k nim doneslo. Recitátoři prý také bojovali se svojí vlastní ozvěnou - není lehké snažit se přeřvat sám sebe. Touha obsáhnout tak velký prostor také možná vedla několik jedinců k přehrávání.

U některých konkrétních výkonů lektoři oceňovali porozumění textu a jeho zpracování s humorem a nadhledem. Snad nikoho neurazím, když zmíním Hugo Hrona, který podle slov lektorů s lehkostí dokázal předvést poetiku Vyskočilova textu Zápas s držadlem. Stejně tak lektory víceméně potěšil příjemný projev Anny Ročňové s textem Michala Čunderleho o vose Marcelce a jejím setkání s Jarunem a Marunem. Samozřejmě to nebyly jediné pozoruhodné výkony, ale nadhled, který z těchto textů přímo čišel, je vzácný a jen houšť s ním.

Touto diskuzí jsme, myslím,důstojně zakončili recitační část recitátorů třetí kategorie, teď už je čekají jen dílny a výkony dalších recitátorů. Myslím, že všichni můžou být jen spokojení. Pokud někdo z nich snad smutní, chtělo by to jim znovu a opět připomenout, že jsou na celostátním kole a pokud se dostali až sem, mají rozhodně důvod jen a jen k radosti.

Jan Mrázek

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSNÍHO KLUBU PRO DOPROVOD RECITÁTORŮ 2. A 4. KATEGORIE

ANEB KROUŽENÍ

Přiznám se bez mučení, přišla jsem pozdě, vskočila jsem rovnýma nohama do diskuse o textu Vajíčko od Ludvíka Aškenázyho. Slovo kroužení symbolizuje můj převládající dojem z hodiny a patnácti minut, které jsem strávila v učebně střední zdravotnické školy. Bylo to kroužení hned několikanásobné.

Nejdříve všichni zúčastnění (tedy rodiče či učitelé doprovázející recitátory 2. a 4. kategorie) po kruhu zapsali, o jakých výkonech a textech recitátorů třetí kategorie by chtěli mluvit. Papírky byly srovnány do půlkruhu před lektorku Ninu Martínkovou, ta pak namátkou brala do ruky jeden lístek po druhém a z nich četla téma hovoru – nejdříve každý po kruhu „sebral vhozenou rukavici“ a přidal něco svého do debaty ke konkrétnímu textu. Následně Nina řečené uvedla do kontextu diskuse v lektorském sboru, aby se pak znovu kruhem (tentokráte myslí) vrátila některá obecnější témata a lidé sedící v kruhu židlí se k nim vyjádřili.

Konkrétně se tak mluvilo o:

- textu M. Čunderleho – Jak se vosa Marcelka seznámila s Jarunem a Marunem (recitovala Anna Ročňová z Dachova), na přetřes přišla především literární úroveň textu
- textu M. Holuba – Napoleon (recitoval Šimon Chvosta ze Strakonic), tématem byla formální výstavba textu, jeho délka, pointa a práce s tímto typem verše
- výkonu Kryštofa Jiráčka (René Gosciny – Kouřím) - mluvilo se především o tom, nakolik dětský recitátor potřebuje u přednesu gestikulovat a jak mu některá gesta pomáhají a nebo nepomáhají
- textu P.Nikla – Pohádka o žalu a lásce a o vztahu recitátorky Anny Šidákové z Trutnova k němu a o jejím nadhledu a radosti z takto napsané hříčky
- textu I. Březinové – Jmenuji se Martina (recitovala Petra Neubauerová ze Všekar) – o zaujetí tématem, o jeho aktuálnosti, o rozdílu mezi mentální anorexií a bulimií v souvislosti s věkem dívky a o tom, že když recitátor textem skutečně žije a je jeho tématem, ustupuje do pozadí i nevalná literární kvalita textu
- textu M. Mendela – Sultán Bajbars a Džuhá (recitoval Vít Staša z Radošovic), o jeho hloubce a členění a o tom, že někdy se prostě nepovede text přesně předat (i když to někteří zažili na krajské přehlídce jako velký svátek)
- textu H. Šmahelové – Nový dům a o tom, proč interpretka Naďa Kaňková z Nového Veselí seděla a jaký to neslo pro diváky význam
- a o tom, že loňské diskutování o vystoupeních ukázalo jedné z maminek cestu, jak doma s dcerou na textu pracovat, když škola tuto možnost nenabízí

Kruhem při přemýšlení a za pomoci různých návratů, odboček a smyček se akcentovala tato témata:
- proč si recitátoři ve třetí kategorii tak často vybírají prozaické texty a proč především humorné?
- jak krotit gesta, když přestávají recitátorovi pomáhat?
- jak pracovat se složitějšími větnými konstrukcemi, když ještě recitátor nevystačí s dechem? Máme hledat texty s kratšími větami?
- mohou recitátoři předat dobře i texty, které vyžadují životní zkušenosti, které prostě nemohou ještě ve svém věku mít?
- jak je důležité vybrat text na míru technickým dovednostem i mentální (a fyzické) vyspělosti recitátora?

Iva Dvořáková

VČERA JSME VIDĚLI...

Stanislav Hlaváč

Oskar Vaněk

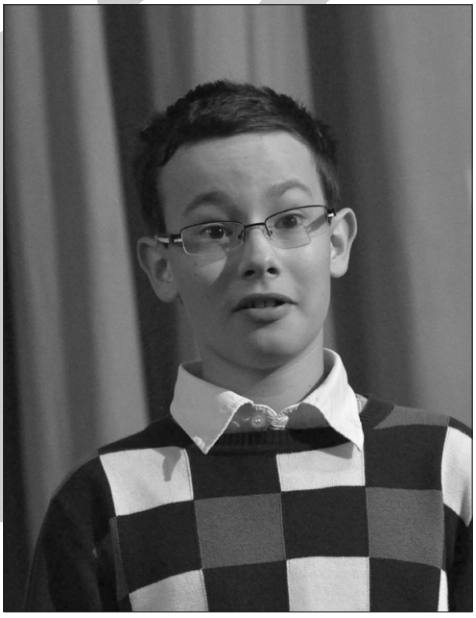

Jiří Kučera

NA SLOVÍČKO S...

JÁ KDYŽ MÁM TEXT, TAK JE TO HODNĚ VÁŽNÝ TÉMA

ROZHOVOR S PETROU NEUBAUEROVOU, RECITÁTORKOU 3. KATEGORIE

Peťo, jak se ti líbí ve Svitavách a jaký máš pocit z přehlídky?

Z přehlídky mám dobrej pocit, v mé kategorii jsou lidi, se kterými si rozumím, že jsem si tam třeba našla i nový kamarády. A Svitavy se mi hodně líbí, je to pro mě takovej nezvyk, já, jak jsem z vesnice, tak i když to porovnám s jinými městy, tak tady mají muzeum, mají tady krásnou kašnu, mají tady plno věcí, který třeba jiný města nemají.

A jak dlouho recituješ?

Já recituju od třetí třídy, protože já jsem se nestyděla a vždycky jsem dělala strašný blbosti a prostě jsem si hrála na nějakou herečku nebo modelku pořád a mamka mě pak přihlásila do dramaťáku. Ale jsem za to ráda, že tam jsem.

A co tě na tom baví na recitování, nebo celkově klidně i na tom dramaťáku?

Já jsem ráda středem pozornosti, takže to je to, co mě na tom nejvíce baví a hlavně taky využívám toho, že mám poměrně dobrou paměť, jako já se nechci chválit, ale myslím si, že to se na to hodně využije. A když mi něco jde, tak potom mě to baví.

A co se týče přehlídek, co máš za sebou?

Já jsem byla v celostátě v Uherským Hradišti, potom jsem byla už jednou v Trutnově a teď už jsem podruhý v Svitavách, ale ještě jsem byla jednou v monolozích v Brandejsi na celostátě.

A jaké to pro tebe je soutěžit v recitaci?

Já osobně, když jsem na té soutěži, tak já si vyberu svýho favorita, který si říkám, že postoupí. Já ty lidi neberu jako nějaký rivaly. Každý porotce má na to jiný názor, a kdyby v tý porotě seděl někdo jinej, tak třeba to bude taky někdo jinej. Ale už se mi několikrát stalo, že ty lidi, který jsem si myslela, že budou nejlepší, tak potom jeli se mnou. Ale je pravda, že na tý první soutěži jsem se hodně necítila a to se mi nepodařilo, ale na tý druhý už potom jo. A to už jsem z toho měla i lepší pocit.

A kam chodíš do dramaťáku?

Já jsem chodila od třetí třídy do loňska do Holišova, ale jelikož tam jsme byli jenom čtyři, tak tam to museli zrušit, a jelikož jsem se toho nechtěla vzdát, tak dojíždím každou středu čtvrthodiny do Staňkova, protože tam teď učí ta samá učitelka, co to učila v Holišově, Jitka Pluháčková.

A když jsi byla už na tolika přehlídkách, máš nějakou historku nebo nějaký moment, který tě třeba překvapil, nebo ti přišel zajímavý, vtipný?

No zajímavý a vtipný, když jsem byla na tý soutěži v monolozích, tak jsem měla spojený dva texty dohromady. Že holčička nějaká dvanáctiletá se stěhuje do Německa, je to při druhý světový válce a měla jsem s tím spojenej text, jak africká dívka tancuje. Ta holčička se nudila, tak tam tancovala a na konci toho příběhu tu tancující dívku z tý Afriky odnesl vítr a já jsem tam měla prostěradlo a sedla jsem si, zabalila jsem se do toho a teď tam byla taková pausa, po který jsem měla říct: A vítr jí odnesl. No, ale pan zvukař si myslel, že už jsem skončila, tak mi zhasnul světla, vypnul mi mikrofony, teďka já jsem křičela, aby mě bylo slyšet, protože to bylo na velkej sál, a než si to pan zvukař tedy uvědomil, tak jsem hrála deset vteřin po tmě a pak si to teda uvědomil a rozsvítil mi.

Ta recitace na přehlídkách mě baví hodně, ale co je na tom nejlepší, když jedu s dobrýma lidma, se svýma kamarádama, tak ta cesta je úplně nejlepší...

Ten text, který jsi říkala, jak ses k němu dostala?

Paní Pluháčková má desky s textama, co v dramaťáku říkala dřív s dětma a vždycky mi to dá, abych si to přečetla a zkusila si tam něco najít. Někdy mívám něco od ní a někdy se mi třeba stane, že tam najdu text, který mě zaujal, ale není to přesně to, co bych chtěla, tak si třeba půjčím tu knížku, přečtu si ji a potom si z toho vybírám právě ten text. A tak jsem došla i k tomuhle textu. Já jsem slyšela úryvek z tý knížky v Uherským Hradišti a mě to strašně zaujalo, tak jsem si tu knížku vyhledala a našla jsem si tam potom ten text o bulímii.

Co tě na tom zaujalo, co tě k tomu textu přitáhlo?

Já vždycky když mám text tak je to hodně vážný téma, ne jako třeba smutný, ale vážný. V jednom textu jsem říkala o tom, že mám problémy s mámou, v tom druhým, že se stěhuju do Německa a že už nikdy neuvidím svý kamarády, pak jsem se pustila do textu o tý bulímii a ve Stankově v divadle tak teď díky tomu, že jsem všechny seznámila s tím textem, tak jsme se shodli na tom, že to budeme hrát jako divadlo, takže teď na tom pracujeme.

O čem to pro tebe je, co je sdělením toho textu?

Já hlavně chci lidem předat, jak je ta bulimie špatná. Když jsem četla tu první knížku, zaujalo mě to, tak jsem si o tom četla a je to docela vážnej problém. A když vidím ty lidi, my máme ve třídě takovou slečnu, která má s tím problém, a já když jí prostě vidím, tak chci těm lidem sdělit, že to je prostě zákeřná nemoc.

Jaké to je, když jsi na jevišti před lidmi, co ti běží hlavou?

Vždycky se snažím soustředit na ten text a snažím se nějakým způsobem upoutat ty lidi. Hlavně to nezapomeň a hlavně ať to lidi sledujou! Když jsem na tom jevišti a vidím tam nějakého člověka, který tam spí nebo si čte nebo něco, to už se mi taky párkrát stalo a já si myslím, že to je vůči tomu recitátorovi fakt jako nefér a přijde mi to i jako urážka, že se tam tak člověk snaží a ty lidi to jako netáhne. Já chápu, že lidi toho mají po dvou třech hodinách fakt jako hodně, ale já si myslím, že tohleto je jako neslušný.

A jaké bylo publikum dneska?

Tady byla dobrá akustika, takže se to dobře neslo a byli tady dobrý diváci.

A kdybys to měla popsat někomu, kdo ještě nikdy nestál na jevišti před lidma, jak bys to popsala, jaký je to pocit?

Že zezačátku je to tréma a pak, když už vlezete na to jeviště, tak už si to jenom užíváte. Ta tréma už tam není a je to opravdu krásnej pocit, když se vám to pak podaří tak, jak jste to chtěli, a ti lidi vás poslouchaj a pak vám tleskaj.

Čteš? Jaké knížky máš ráda?

Já čtu hodně, já neusnu bez čtení. Mně to bylo tak nějak jedno, co jsem četla, mně když někdo něco doporučil, tak jsem si to přečetla, ale v poslední době jsem začala hodně číst knížky od Lenky Lanczový a těch dívčích románků se prostě nevzdám, strašně mě to vtáhlo a pořád to čtu, to se mi líbí teďka nejvíc.

ROZESMÁLO MĚ TO ŠTĚSTÍ, KTERÉ JSEM CÍTILA

ROZHOVOR SE ZITOU KLIMČÍKOVOU, RECITÁTORKOU 3. KATEGORIE

Kdy jsi, Zito, přijela do Svitav?

Já jsem přijela do Svitav přibližně kolem poledne.

Jak se ti tady líbí na přehlídce, už jsi tady někdy byla?

Tady jsem ještě nebyla, ale ve státním kole jsem jednou byla. Je to tady celkem fajn, líbí se mi tady.

A jak dlouho recituješ?

Od druhé třídy do šesté třídy, teď jsem v šesté třídě, takže čtyři roky.

A kde, ve škole nebo v nějakém kroužku?

Já spíše ohledně školy, ale já jsem taková, že to mám darované od Hospodina, že prostě hezky recituju, že nepotřebuju nějakou přípravu. Baví mě jazyky.

Jaké to pro tebe je soutěžit v recitaci?

Já jsem se naučila takovou pomůcku, že když vystoupím na to podium tak si představím, že v tom sále nebo v té místnosti nikdo není a že jsem tam jenom já, že si to recituju jenom pro sebe a v podstatě takhle to zvládnu, že nemám trému jako ty ostatní.

Dneska se stala taková věc, že ses rozesmála, co tě tak rozesmálo?

Tak zezačátku se mě dařilo, ta moje pomůcka, že jsem si představila, že tam nikdo není, že si recituju sama pro sebe a právě potom se ti lidi začali hrozně hlasitě smát a já jsem v podstatě tu pomůcku, to se mi poprvé v životě stalo, že jsem jí ztratila a nechtěla jsem to dát jako moc najevo, že bych třeba najednou se zadrhla nebo začala dělat nějaké gesta, to jsem nechtěla, tak jsem to vyřešila tím, že zrovna v takové komické situaci jsem to nevydržela, což jsem byla ráda, že se mi to nestalo

nikdy jindy, a začala jsem se teda smát, takhle to bylo.

To bylo ale hezké, že se lidi smáli, ne?

Mě vlastně rozesmálo to, že se oni smějou a taky mě rozesmálo to štěstí, které jsem cítila, že ti lidi se v podstatě smějí a že to nejsou jenom porotci, ale že to třeba jako zaboduje u těch ostatních.

No, a když jsi takový přehlídkový harcovník, máš nějakou historku z přehlídky, co se ti stala?

Tak vtipná historka to zrovna nebude, ale trošičku se pochválím, byla jsem celkem, i se Svitavami, na třech celostátních kolech. Poprvé jsem byla na celostátním kole v Lubině, tam mě porota docela dost ocenila, protože jsem vyhrála absolutní vítězku celý soutěže. Vyhrála jsem zlatý pohár, ale nedostala jsem ho, on byl putovní. Ale bylo to štěstí, protože jsem vlastně poprvé v životě držela tu obrovskou měnu v ruce.

A proč recituješ, co tě na tom baví?

Mě na tom baví, že to je komické, ale hlavně mě na tom baví, že se na tom můžu v uvozovkách vyřádit, protože já se do toho můžu v podstatě vžít, prostě vnímat jenom tu situaci jako kdybych byla ten ptačí doktor nebo maminka.

Takže to je tak, že když recituješ, tak si to představuješ?

Ano, já si to odehrávám v mysli ten příběh a hlavně myslím, já to teda nedávám najevo, myslím na to, co třeba následuje dvě věty dopředu, abych na to dokázala navázat.

A jaký je to pocit stát před diváky v tak velkém sále?

Já jsem byla v o něco menším sále, tenhle je větší, ale já už jsem docela zvyklá po všech těch přehlídkách, na kterých jsem byla. Dokážu se s tím smířit.

A kdo ti vybral ten text, který jsi recitovala?

Já jsem chodila na základní školu do Uherského Brodu a pak jsem přestoupila na Gymnázium Jana Pivečky ve Slavičíně, kde chodím do primy a právě na té základce jsme měli jednu vychovatelku, která byla tak zapálená do češtiny, tak mi předložila tři texty a ať si jeden vyberu. Do dneška si pamatuju, že jeden z nich byla Červená Karkulka, ale že byl hodně dlouhý na to, jak jsem byla malá, takže jsem si vybrala ten o tom ptáčkovi. A právě v ten rok na to ještě nebyl čas, tak jsem to odložila na další rok a další rok mi to taky nevyšlo, tak jsme to zarecitovala teďkom poprvé před publikem. S tou básničkou jsem se ale seznámila dřív.

A co by tě v životě bavilo? Co bys chtěla dělat, až budeš dospělá?

Mě baví spisovatelství, napsala jsem už dvě knížky, teda jednu mám rozepsanou. Ta první se jmenuje Malé koťátko, to je spíš pro menší děti, jsou to příhody malého koťátka, jak se narodilo, jak bylo u lidí a tak dále, až po jeho dospělost, jak si vzalo malou kočičku. A ta druhá je teda ještě rozepsaná, jmenuje se Puberta a je to z mého vlastního života. Já chci právě ty své zkušenosti předat dál, aby se někteří poučili z toho, co jsem udělala špatně a udělali třeba to, co jsem udělala dobře. Teda taťka má kamaráda u jednoho vykladatelství, tak mi to možná vyloží...

A máš nějakou zajímavou knížku, cos četla, kterou bys třeba ostatním doporučila?

Tak mě baví knížka trochu čarodějnická, ale je to spíš o bylinkách, jak namíchat lektvar pro těžce nemocného a tak. Nemám to ještě dočtené celé, ale je to fakt dobré. Některé recepty už jsem vyzkoušela. A funguje to. Třeba například jsem udělala bylinkový polštářek pro mamku, aby v noci nekašlala.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... DIVÁKY RECITÁTORŮ 3. KATEGORIE

Klára Machová, Domažlice, 4. kategorie

Byla jsi už na Dětské scéně?

Ještě ne, na Dětské scéně jsem tento rok poprvé.

Jak se ti líbí program Dětské scény?

Je to tady docela dobrý. Teď jsme měli seminář, kde jsme se seznamovali. Ale seznamovací hry mě moc nebaví, protože skoro všechny znám. Až teď na konci jsme dělali něco jiného a bylo to lepší.

Co se ti vybaví, když se řekne přednes?

No, já nevím...Když někomu, řeknu, že přednáším nebo jsem vyhrála nějakou soutěž, tak to nikdo nebere jako něco úžasného, protože mluvit umí každý, že jo...

Když „mluvit umí každý“, co podle tebe dělá přednes přednesem?

Je to zvláštní okamžik, který se pokaždé povede jinak. Musí se do toho člověk vžít. Řekla bych, že se musí improvizovat na zadaný text, a pak si to zafixovat.

Jak na Tebe dnes působil přednesový blok jako celek?

Bylo to dost dlouhý. Ale líbilo se mi, že tam bylo, co si já myslím, od všeho něco. Líbila se mi spousta textů od různých autorů a určitě si je najdu. U některých jsem se hodně nasmála.

Který z těch textů by sis ráda našla?

Ten, jak tam pořád říkala to žžž, ten od Petra Nikla. Hodně se mi také líbil Zápas s držadlem nebo Kaštan. Jsou to pěkné texty a líbilo se mi i podání.

Klárko, ty budeš přednášet zítra, jak se těšíš?

Já zatím nemám trému, tak je to dobrý. Trému mám, až když jdu na jeviště. Když začnu přednášet tak mě poleje horko, ale to potom odezní. Někdy se stane, že se vlivem přednášení dostanu někam jinam a dělám různá gesta, a když si to uvědomím, tak mě to horko polije znovu. Ale těším se.

Ptala se Andrea Pavlíčková

VČERA JSME VIDĚLI...

Alžběta Mankovecká

Eliška Horáková

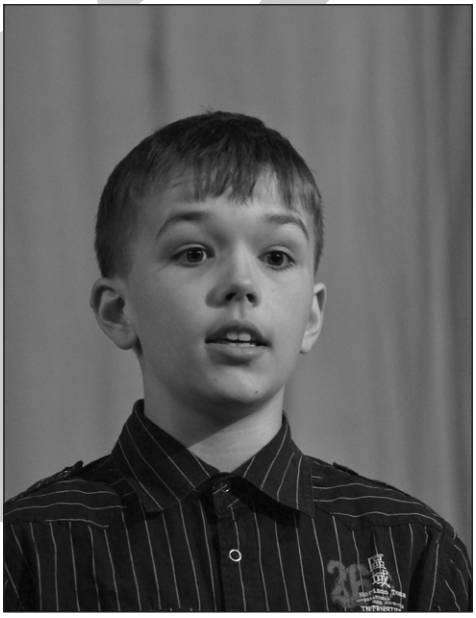

Josef Bartoň

NAHLÉDLI JSME...

... DO SEMINÁŘE R – MLUVENÉ SLOVO A DRAMATICKÁ VÝCHOVA

V této rubrice vám postupně nabídneme nahlédnutí do všech seminářů Dětské scény. Semináře mají zájemcům z řad učitelů a studentů vysokých škol rozšířit obzory, obohatit je o nové zkušenosti a načerpat impulzy do další práce. V Ottendorferově domě se dnes odehrálo první takové setkání. A jak je dobrým zvykem nás redaktorů, nemohlo se stát, aby u této příležitosti někdo z nás nebyl a o této události nepodal zprávu.

Tématem semináře R je tvůrčí práce s literaturou a přednesem. Lektorky Jana Machalíková a Gabriela Sittová mají k tomuto tématu rozhodně co říci. V průběhu tří dnů chtějí seminaristkám nabídnout několik ucelených lekcí určených pro školní děti, práci na konkrétních textech, které zazní v rámci vystoupení dětských recitátorů a reflexe vystoupení jednotlivých kategorií přednašečů. S ohledem na délku semináře úkol nelehký až nemožný.

Setkání bylo od počátku nabité pozitivní energií a chutí dozvídat se nové věci. Ačkoli čas byl neúprosný a hned z kraje upozornil na to, že je veličinou nepostradatelnou, lektorky si poradily a dokonce nedostatek času zařadily do tematického plánu nabídnuté lekce. Seminaristky měly za úkol v patnácti vteřinách říct ostatním, co stihly od pondělí do dnešního dne. Že se toho dá stihnout hodně a že to můžou být velmi rozličné věci a že se prostřednictvím této aktivity o ostatních můžeme dozvědět kolikrát víc než by nám sám od sebe chtěl dotyčný říci, je nasnadě. Snad nebudu příliš osobní, když pár nevšedností zveřejním. Seminaristky stihly generálku, koupit kalhoty a hned je roztrhnout, obstarávat děti, ovce, slepice, kachny, upéct bábovku či oddat dva manželské páry.

Aby nebylo vše upovídané, zahrály si seminaristky hru na slepou bábu motivovanou pracujícím člověkem, který se snaží chytit sobotu. Seminaristky polohlasně říkají jim přidělený den v týdnu s tím, že pouze jedna z nich je sobota. Zde musely lektorky krátit, a tak už ze hry nevytěžily poučení, které se mělo týkat metafory, co to vlastně metafora je, k čemu slouží a jak jí rozumět.

Hlavním tématem tohoto setkání byla ale práce s veršem a tak Jana nabídla aktivitu, která měla nastřádat slovní materiál, přesněji řečeno jednotlivé verše pro další práci. Klíčem k rozdělení seminaristek do dvojic byly dny v týdnu. Dvojice pak měly zpracovat živý obraz, který zachycuje nejtypičtější událost určeného pracovního dne. Pak si hráči své živé obrazy navzájem předvedli a napsali k nim krátkou větu na jeden řádek, tedy formou verše vytvořili popisek živého obrazu. Takto získaný materiál byl následně rozstříhán, zpřeházen a znovu sesazen dle představ a záměrů tvůrčích dvojic. Během této aktivity připravila Jana do středu pódia rozcestí s pěti směrovkami. Asi nikoho nepřekvapí, když řeknu, že směrovky ukazovaly na jednotlivé pracovní dny v týdnu. Pod tyto šipky pak seminaristky umístily své básně a pak je nahlas recitovaly. Dovolím si vám nabídnout báseň motivovanou pondělím.

Vstávej
Balvan probuzení
Nejde ještě
Tak chvíli?
Pod týdne tíhou
Valím nenechavé to.
Už už zase!

Následovala krátká reflexe postupu při vzniku básně. Pro některé se stal vodítkem původní živý obraz, pro jiné volná hra se slovy či vnitřní logika jednotlivých veršů. A zde Jana otevřela téma přesahu ve verši a odvážně se pustila do definování: „Přesah je, když myšlenka z jednoho verše pokračuje v dalším verši.“ A Gábina: „Je to myšlenka, která trvá z řádku na řádek. Blbě se to vysvětluje, ale když to jde slyšet, tak je to moc krásné.“

Seminaristky hledají přesahy ve svých básních a nacházejí je. Na otázku, proč to básník nenapíše do jedné věty, proč to rozděluje do několika veršů, nacházejí seminaristky odpověď hravě. Vždyť ony samy jako autorky s přesahem vědomě či nevědomě před chvílí pracovaly.

Aby toho nebylo málo a někdo nemohl podezírat lektorky z neúplnosti, požádala Jana seminaristky, aby opustily svou báseň a přistoupily k textu, který samy nestvořily. A hned se tu objevilo téma interpretace, porozumění autorovu záměru, úcty k autorskému počinu ale také osobního vkladu recitátora. Gábina vstupuje do role rozhlasové moderátorky poetického pořadu Zelené peří a s využitím hudby jako podkresu vytváří atmosféru natáčení. Mladí recitátoři se snažili nepodlehnout všeobecnému poetičnu. Že nevíte, co to všeobecné poetično je a jak ho poznáte? Všeobecné poetično se vkrade do intonace, zní nabubřele, je ale nekonkrétní a jen mlží, aby zastřelo, že je vlastně úplně prázdné.

Závěrečná reflexe se měla týkat přístupu interpreta k neznámému textu a na druhé straně situace, ve které se nachází autor, když jeho dílo interpretuje někdo cizí. Zde ale čas ukázal svou moc a vysmál se nám všem do očí.

V druhém pátečním setkání se seminaristky zabývaly slovními druhy, jejich funkcemi ve stavbě věty a jejich vlivu na význam sdělení. Seminaristky si vybraly konkrétní slovo, které odpovídalo povolenému slovnímu druhu, a představily si, že je to jméno postavy, kterou mají ztvárnit pohybem. Postupně se tak narodily postavy pana Ku, pana Pomalého, pana Rychle, pana S, pana Okolo a dalších. Setkáním postav vznikaly dramatické situace. Seminaristky z počátku na vše chvátaly, situace nebyly ohraničené, vyjasněné, přesné. Gábina s Janou vyzvaly hráče k větší pozornosti a soustředěnosti na práci a hnedle jsem se jako divák velmi dobře mohl bavit tím, co se na scéně odehrávalo. Již zde bylo patrné, jak označení postavy jménem může ovlivnit její charakterizaci.

Mezi zakázanými slovními druhy byla podstatná jména, slovesa a spojky. A právě spojkám se Gábina v této lekci určené primárně do hodin českého jazyka chtěla věnovat podrobněji. Spojky totiž vytváří vztahy mezi jednotlivými slovními druhy. A nejen to. Vytváří totiž i vztahy mezilidské. To si seminaristky mohly ověřit v rozehraných živých obrazech, které zachycovaly rodinné oslavy. Vznikly dvě pracovní skupiny. Každý hráč si měl vymyslet větu, ve které využil spojky. Živý obraz byl doplněn těmito větami a v poslední fázi byl rozehrán. S podkresem hudby vznikly dva groteskní výjevy. Když hudba utichla, zaštronzovala se i hra. Tak vznikla dvě překrásná rodinná alba.

V reflexi se seminaristky snažily popsat vliv spojky na charakter postavy a tím i na průběh děje.

Pak Gábina nabídla text Emanuela Frynty Jelikož a Tudíž a poukázala na úskalí recitace básní, kde dochází k dialogu dvou postav. Je totiž podstatné, že nejde o ledajaké dva mrože, ale že jde o mrože, kteří se jmenují Jelikož a Tudíž. Jeden přináší důvody a druhý ukazuje důsledky. A to je podstatné, neboť to je významný charakteristický rys postavy. Recitátor by tento fakt měl vzít při rozboru i při interpretaci v potaz, neboť mu to pomůže najít výrazové prostředky v celém těle, ne jen v proměně hlasu.

Od dialogu postav v básni se Gábina s Janou přenesly k prozaickým textům a k jejich úskalím. Největší úskalí prózy je, že si recitátoři i jejich vedoucí často myslí, že prozaický text není tak náročný. Interpretovat prozaický text je ale ve svém důsledku stejně náročné jako interpretovat báseň.

O tom ale podrobně a hlavně prakticky až zítra.

Vojtěch Maděryč

NA VÝZVĚDÁCH U...

... LEKTORŮ DÍLEN PRO RECITÁTORY

V letošním roce vám každého z lektorů představíme tak, že mu položíme jednu otázku týkající se čtenářství. Jako první vás seznámíme s lektory dílen pro recitátory.

Jaká kniha Tě v dětství nejvíc štvala?

Neměla jsem ráda knihu Kubula a Kuba Kubikula. Byl v té době pro mě příliš ponurá a hlavně jsem se bála Barbuchy. (Marie Kovaříková)

Jakou knihu, kterou jsi četla v dětství, by sis ráda znovu přečetla?

V současné době bych si nejraději znovu přečetla knihu Malý princ. Oslovují mě obrazy, které kniha nabízí. Každý čtenář, dítě i dospělý, si v ní najde něco, co je pro jeho věk aktuální. (Lucie Koderová)

Jaká kniha tě v dětství nejvíc rozveselovala?

Zajímavé časy od Terryho Pratchetta. Nejveselejší mi tam připadala skupina hrdinů, která se jmenuje Stříbrná horda, je jim všem přes devadesát a obzvlášť se mi líbí postava bláznivého Humoše na válečném kolečkovém křesle. (Vojtěch Hanzálek)

Jaká literární postava, se kterou ses v dětství setkala, ti nejvíce utkvěla v paměti?

Mou oblíbenou postavou byl a je Český Honza, protože mojí oblíbenou knihou je právě sbírka pohádek Český Honza. Honza tam totiž není jen hloupý, ale jsou tam Honzové různí - prozíraví, chytří, vtipní... (Lucie Mecová)

Jakou knihu ti maminka četla před spaním?

S maminkou a bratrem jsme několikrát četli knihu Tajuplný ostrov. Tu jsme milovali. Líbilo se nám napětí a dobrodružství. (Karolina Stehlíková)

Jakou knihu jsi nejraději četla v dětství?

Knihu Jakub a Jáchym. Tu mám ráda do teď, pořád ji můžu číst, je pro mě pořád kouzelná. Byla o chlapci a o slonovi. Je to interaktivní knížka, ve které děti hledají, co kde je na obrázku, pomáhají slonovi tím, že rozsvítí atp. Nutí děti ke spolupráci a to mě na ní bavilo. (Kateřina Šteidlová)

Andrea Pavlíčková

VČERA JSME VIDĚLI...

Anna Ročňová

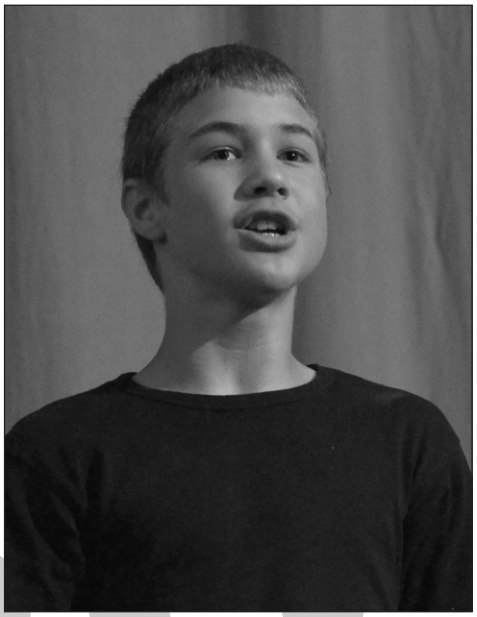

Vít Staša

Naďa Kaňková

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS...

„DÍKY POROZUMĚNÍ TEXTŮ SE BUDUJE CELOŽIVOTNÍ VZTAH K ČETBĚ...“

... FRANTIŠKA OPLATKA, UČITELE ZÁKLADNÍ ŠKOLY, VEDOUCÍHO DĚTSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ, LEKTORA CELOSTÁTNÍCH DÍLEN DRAMATICKÉ VÝCHOVY, NEJEN NA ČTENÁŘSKOU GRAMOTNOST

Při své práci se zabýváš rozvojem čtenářské gramotnosti. Prosím, řekni nám, co si pod onou, poslední dobou často diskutovanou, čtenářskou gramotností vlastně představit?

Existuje samozřejmě několik definic čtenářské gramotnosti, které se stále vyvíjejí. Zjednodušeně lze vymezit tento pojem jako schopnost jedince porozumět psanému textu, přemýšlet o něm a používat jej k vlastnímu rozvoji i začlenění do společnosti. Jedná se v podstatě o proces celoživotní a nezbytný k osobnostnímu i sociálnímu rozvoji. Čtenářská gramotnost je vlastně klíčem a předpokladem k rozvíjení ostatních složek funkční gramotnosti, tím myslím gramotnost uměleckou, jazykovou, dokumentovou, informační, sociální, matematickou apod.

Co bylo hlavním podnětem k tomu, aby ses začal při výuce věnovat rozvoji čtenářské gramotnosti?

V hodinách dramatické výchovy, literatury a slohu stále pracuji s nejrůznějšími typy textů a samozřejmě narážím na obligátní (a stále se zvolna prohlubující) problémy svých žáků s jejich porozuměním. V posledních letech pozoruji zvýšený sklon dětí k povrchnosti a neochotě věnovat něčemu tak „banálnímu“ jako je čtení větší čas a úsilí. Snaha o zlepšení tohoto stavu byla tedy mou prvotní motivací, v druhé řadě mě lákalo nacházení vztahů mezi čtenářskými strategiemi a jejich využitím pro potřeby práce s uměleckými texty v rámci dramatické výchovy (na naší škole se vyučuje na prvním stupni povinně, na stupni druhém volitelně). Navíc uvědomělé rozvíjení čtenářských strategií napomáhá např. při rozboru uměleckých textů pro potřeby inscenační i recitační – čtenář se snáze dostane textu „pod kůži“, pochopí záměry autora a přirozeněji zaujme vlastní postoj k přečtenému, nutný k jeho pozdější realizaci.

Sdružení kritické myšlení uvedlo v jednom z rozhovorů, že školský systém v ČR nedává pedagogům pro rozvoj čtenářské gramotnosti příliš prostoru. Jak to vidíš ty, z pohledu pedagoga, který se rozvojem čtenářské gramotnosti aktivně zabývá?

Problém se podle mého názoru odvíjí již od postavení čtenářské gramotnosti v rámcově vzdělávacím programu. Ačkoliv slouží k realizaci cílů většiny klíčových kompetencí – např. k učení, řešení problémů, komunikativních, sociálních a personálních ...- není jako kompetence v dokumentu uvedena. Prostoru pro opravdu smysluplnou a koncepční výuku čtenářské gramotnosti opravdu není mnoho, orientace na rychlost čtení, množství přečteného textu skutečně odporuje požadavkům čtenářské gramotnosti. V představách mnoha pedagogů bohužel také stálé přežívá názor, že čtenářství spočívá pouze ve schopnosti naučit se správně a hbitě technicky číst a porozumění textu se již nějak „dostaví časem samo“(nebo se „to děti naučí někde jinde“). Navíc podle všeobecného mínění jakékoliv aktivity směřující k rozvoji čtenářské gramotnosti patří výhradně do „teritoria“ jazykového vyučování, a tedy předměty, které s texty neustále pracují, jako je dějepis, přírodopis apod., považují mnohdy rozvíjení čtenářských strategií za ztrátu času nesouvisející s obsahem oboru. Další příčinou je podle mého názoru přílišný důraz na množství faktografických informací zakotvených ve školních programech – rozvíjení čtenářské gramotnosti se tak bohužel opět jeví jako časově nereálné a na první pohled neefektivní (vždyť jen tak sedět a číst si knihu, diskutovat o ní, anebo přemýšlet nad mechanismy čtení se v dnešní škole zaměřené na výkon může zdát zbytečným „luxusem“). Pro učitele, který to myslí s výukou čtenářské gramotnosti opravdu vážně, je tedy v prvé řadě důležité oprostit se od pocitu, že mu díky časově náročnější práci s textem uniká něco „důležitého a nenahraditelného“ – naopak: naučit děti správně text vnímat a porozumět mu v nejširším slova smyslu je pro jejich další život nezbytné. A nemluvě o skutečnosti, že díky porozumění textů se samozřejmě buduje celoživotní vztah k četbě. Těžko lze očekávat například od dyslektika, který při běžných hodinách (při běžném pracovním tempu) porozumí s maximálním úsilím třetině přečtených informací, že bude celoživotně motivován k četbě jakýchkoliv knih.

Jsi učitel nejen českého jazyka a literatury, ale také učitelem dramatické výchovy. Daří se ti tyto dvě oblasti propojovat?

Jak již bylo řečeno, práce s nejrůznějšími texty provází mnoho školních dramatických aktivit - od inscenování, přes strukturování, recitaci až po běžné využití v lekcích nejrůznějšího typu. Navíc se domnívám, že vnitřní procesy nutné při vědomém využívání čtenářských strategií jsou v podstatě podobné jako při vnímání jakéhokoliv uměleckého díla, a tedy i divadelního tvaru. Divák si stejně jako čtenář vytváří představy, vysuzuje nové informace, předvídá další děj, propojuje zážitky se svým životem i životem společnosti, při reflexi analyzuje, shrnuje, sdílí zážitky s ostatními a popřípadě je aplikuje ve svém dalším životě. Některých metod a technik dramatické výchovy lze tedy podle mého názoru úspěšně využít při výuce čtenářských strategií - živé obrazy a jejich rozmanité varianty, metody pantomimické, narativní, zvukové, plná hra, metody vycházející z propojení s výtvarnem, hudbou, práce s předmětem apod. Domnívám se, že využití metod dramatické výchovy v rozvoji čtenářství představuje jednu z cest, která může vyhovovat určité skupině dětí. Na příklad právě děti se čtenářskými obtížemi díky dramatickým metodám text snáze pochopí a skrze emoce k němu zaujmou své stanovisko. Naproti tomu „vášniví čtenáři“ - i tací se občas mezi žáky základní školy vyskytnou - mohou tyto aktivity vnímat jako zbytečné rozmělňování čtenářského zážitku a problematické svých soukromých představ.
Z pohledu dlouhodobější praxe však lze konstatovat, že dramaticko - výchovné metody vnášejí do hodin, v nichž se rozvíjejí čtenářské dovednosti, pestrost, zvyšují zaujetí dětí a obohacují mnohdy až příliš poklidné hodiny o emoce a vzruch.

Z čeho vycházíš při výběru literatury předkládané dětem?

Pro hodiny dramatické výchovy samozřejmě vybírám literaturu různých druhů a žánrů poskytující zajímavá a nosná témata a příběhy. Často pracuji s poezií. Kritérií je tedy několik – umělecká hodnota, atraktivita tématu a neposlední řadě zaujetí dětí. V hodinách literární výchovy je více času věnováno rozvoji čtenářství, a proto ve větší míře vycházím vstříc zájmu dětí – během roku v hodinách i v rámci čtenářských dílen čtou své vlastní knihy (snažím se samozřejmě o „nasměrování“ této četby směrem ke kvalitě prostřednictvím diskusí a reflektivních aktivit, ale primárním zájmem zůstává, aby děti četly knihy, které je baví). Pro setkávání s ryze uměleckou literaturou využívám (možná poněkud staromódně) čítanky – pro každý ročník dvě až tři z různých nakladatelství a z nich vybírám vhodné texty. Jsem si vědom, že mnozí učitelé dnes na využívání čítanek občas pohlížejí „skrz prsty“, domnívám se však, že výběrem z nich má učitel k dispozici množství žánrově rozmanitých, přiměřeně dlouhých a vhodně vybraných textů, stačí pouze hledat...

Jakou konkrétní literaturu bys doporučil žákům prvního stupně ZŠ a jakou žákům stupně druhého?

Vhodných knih je samozřejmě obrovské množství, vždy záleží na okolnostech – věku, čtenářské úrovni, pedagogických i uměleckých cílech apod. Jelikož jsem v tomto směru poměrně konzervativní, rád se držím osvědčených autorů. Na prvním stupni rád pracuji s knihami A. Lindgrenové – kromě osvědčených titulů děti baví Emil, Kalle i Ronja. V poslední době jsem objevil zajímavou knihu světových autorských pohádek Třicet stříbrných klíčů, z níž čerpám látku nejen pro literární hodiny, ale i pro dramatické lekce a recitaci. Na druhém stupni v současné době například „objevujeme“ aktuálnost a půvab Knoflíkové války či teenagerovsky lyrickou třeskutost Wernischových textů „pro mládež“.

Ptala se Andrea Pavlíčková

ČTENÍ NA DOBROU NOC

Aby se vám příjemně usínalo, budeme vám na tomto místě pravidelně přinášet čtení na dobrou noc. Chceme tím přispět k rozvoji vašeho čtenářství. Záměrně vám každý večer přineseme jen „ochutnávku" daných textů. V případě, že na knihu dostanete chuť, neváhejte navštívit místní knihovnu či knihovnu ve vašem městě.

RADEK MALÝ

FRANTIŠEK Z KAŠTANU, ANEŽKA ZE SLUNEČNIC

Meander, Praha 2006.

Řach! Buch! Ra-ta-ta!

Byla větrná noc uprostřed září. Dorůstající měsíc se schovával do mraků a jedno zapomenuté vesnické nádraží se povalovalo v oranžovém přítmí...

Duc — duc!

Na nástupiště padaly kaštany a byla to úplná podzimní salva.

A do toho dunění a bouchání se náhle ozvalo:

Jauvajs!

To když jeden zelený ježek z krajního stromu spadl mezi pražce. Říkáte kaštan, a bolí ho to? Tenhle ale nebyl tak docela obyčejný. Naprasklá slupka se sama od sebe rozpůlila a tam, kde by každý čekal hnědý kaštánek, se choulil — František. Ještě trochu mokrý, ale na nočním větru rychle oschl. Jen se pak už nikdy nezbavil věčné rýmy.

Vyloupnutý František té jediné noci dorostl a dozrál, blond vlasy mu ztmavly a zhrubl mu hlas. Několik dní se pak potuloval kolem nádraží, spával pod lavičkou a navečer upíjel mlíko výpravčího kočce Klementýně. Ona ho ale ráda nechala, byl totiž hubený až hrůza. Přes den, když zrovna nejel žádný vlak, vykrádal zašlý automat na žvýkačky. Nemějme mu to za zlé, všechny ty žvýkačky byly stejně dávno tvrdé jako kamení.

„Máme tu nejspíš ježka, Klementýno. Slyšel jsem ho včera dupat," povídá jednou večer výpravčí, když se uvelebil v křesle.

„Kdepak ježek, příživník je to," zamňoukala kočka na jeho klíně, „hladovec a siroteček, co se bojí našich slepic i lidí." Její řeč se však ztratila v houkání vlaku. Tak se stalo, že pan výpravčí začal domnělému ježkovi sypat pod lavičku granule pro domácí mazlíčky.

Takové bezdomovecké živobytí Frantu brzo přestalo bavit. Čtvrtého dne, když po něm dokonce přes plot vyjel kohout, se otřásl a řekl si:

„Jednou jsem na světě, tak se mu podívám na zoubek." Sbalil si tlumok, půjčil si od výpravčího rohožku, která mu později sloužila jako podložka na spaní, a vyrazil na dlouhý výlet. Klementýna ho zahlídla, jak jí mává z nárazníku vagónu poslední lokálky, která toho dne jela.

Na jednom poli, nedaleko od nádraží, pospávaly slunečnice. Celé léto se točily za sluncem a vpíjely do sebe z nebe i ze země sílu. Jenže dny se krátily, slunečnicím těžkly hlavy a začaly je sklánět k zemi. Uprostřed květů začala zrát žíhaná semínka. Plnila se olejem a zavoněla ptákům.

Na jednu takovou slunečnici po ránu usedl stehlík a začal ji ozobávat: klov sem, klov tam, ani hlad neměl, spíš jen chuť. Slunečnice mu ale z ničeho nic začala nadávat:

„Nezdvořáku, jedeš odsud! Pro tebe tu nezraju. Tumáš!"

A kousla zaraženého stehlíka do nohy. Letěl splašeně pryč a za výkřiků „Pomóc, masožravá rostlina!" zmizel na kraji pole.

My si už můžeme domyslet, že mu nenadávala slunečnice, ale Anežka. Ještě prťavá, jak se čerstvě vylíhla ze slupky slunečnicového semínka. Počkala, až na slunci povyroste, snědla všechna semínka kolem a rozhoupala svůj květ, až dosáhl skoro k zemi — hup! Trochu od hlíny, ale dychtivá po dobrodružstvích se vydala do světa. Nemohla se přitom zbavit pocitu, že na ni někde někdo čeká.

Ti dva se dali poznat lehce: Anežka měla častěji dobrou náladu než špatnou a ráda si hvízdala. Nosila culíky, na krku šátek a mezi předními zuby měla mezírku. To od toho, jak zamlada louskala slunečnicová semínka.

František nosil po kapsách kapesník a kaštany a na hlavě klobouk. Kabát, co voněl tabákem, mu byl trochu velký a věčně za ním povlávala šála. Cítil se zpočátku osamělý, a tak mu bylo občas smutno — ale dlouho to netrvalo.

DAVID LAŇKA

POHÁDKY PRO DOSPĚLÉ DĚTI A NEDOSPĚLÉ DOSPĚLÉ

Triton, Praha 2011.

O lhářích

Když bylo panu nebeskému dvanáct let, začal lhát. Strašně lhát. Lhal, kudy chodil, a komukoliv, koho potkal. Ale nebyly to takové ty obvyklé lži jako třeba: *Já jsem se, paní učitelko, nemohl učit, protože nám nešla elektřina a já na učení neviděl*, nebo *To okno jsem opravdu nerozbil já*. Malý Nebeský si totiž pouštěl fantazii na špacír, a tak když přišel pozdě do školy, vymlouval se na to, že ho unesli mimozemšťané, nebo že pomáhal profesoru Okunamimu s klonováním ovcí. Když se ho spolužáci ptali, jestli s nimi nechce jít po škole do bijáku, odmítal je s tím, že nemůže, protože za ním odpoledne přijede na návštěvu americký prezident, a když se ho učitelé ptali, proč se mu tak zhoršil prospěch, proč už se neučí tak jako dřív, říkal, že to není pravda, že se jim to jen zdá, protože jsou nakaženi virem obráceného vnímání.

Kdo malého Nebeského neznal, myslel si, že ten kluk je nenapravitelný fantasta a dost možná i blázen. Ale kdo ho znal, věděl, že je to smutný a nešťastný kluk, kterému se rozvádějí rodiče, jež miluje, a nedokáže se s jejich vzájemnou nenávistí a zlobou vypořádat. Každou noc se zachumlal do peřiny, aby neslyšel jejich hádky. Tiskl k sobě plyšového medvídka, kterého od rodičů dostal k pátým narozeninám, a utíral si do něj slzy. A když pak jednou slyšel otce, jak své ženě říká: *A ten kluk bude po tobě. Nudnej, nezajímavej a všichni na něj budou kašlat, jako já teď kašlu na tebe, protože vy dva si ani nic jiného nezasloužíte*, rozhodl se, že tátovi ukáže, jak moc se plete. Že mu dokáže, že o něj lidé stojí.

A tak začal lhát. Nikoliv proto, aby někoho obelhal, ale proto, aby na sebe upoutal pozornost. Chtěl být někdo a ne nikdo, jak to o něm říkal otec.

Jenomže čím více lhal, tím více se od něj lidé a spolužáci odvraceli. Nikdo totiž dosud neví, čím to je, ale zatímco lhářům a podvodníkům jsou lidé vždy ochotni naslouchat, fantasty příliš v lásce nemají. Denně posloucháme a říkáme si lži jako *Tobě to ale dneska sluší, Ty jsi nejlepší* nebo *Mám tu nejlepší tchyni na světě*. A přestože my i dotyční víme, že to není pravda, nijak se nad tím nepozastavujeme. Ale sotva někdo řekne: *Dostal jsem včera chuť obletět svět, a tak jsem si vlezl do hlavně děla, nechal se vystřelit a za tři hodiny, i s mezipřistáním na ovocném trhu v Africe, jsem byl zpátky*, domníváme se o něm, že to nemá v hlavě v pořádku. O malém Nebeském si to za chvíli myslelo celé město. Až na paní profesorku Srdnatou, která jeho nespoutanou fantazii obdivovala téměř tolik jako básně Jana Nerudy.

Měl bys psát, Honzo, řekla mu jednou po vyučování, když jí pomáhal odnést sešity do kabinetu. *Je škoda nechat si ty hezké nápady jen pro sebe.* Dospívající Nebeský zavrtěl hlavou. *A proč, paní profesorko? Stejně ze mě nikdy nic nebude. Jsem pro lidi nudnej, nezajímavej a kašlou na mě.* Paní profesorka Srdnatá ho vzala za ruce: *Za takového tě považují jen ti, kteří nedokážou snít. Člověk by neměl stát o přízeň těch, kteří jej srážejí na kolena, ale těch, kteří jej mohou povznést, Honzo.*

A jak to bylo dál? To se můžete dočíst v knížce, kterou máme v redakci k vypůjčení.

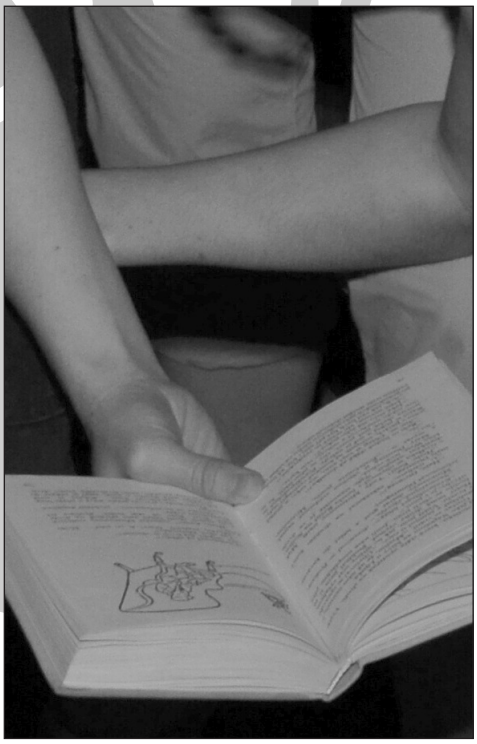

SVITAVSKÝ CACHING A JEHO PRAVIDLA

1. Hlavně nenápadně – žádný mudla (nezasvěcený) by o skrýši neměl vědět, ani by vás neměl zpozorovat, když cache hledáte či ukrýváte.
2. Z cache si můžete odnést jednu věc. Na oplátku je vašim úkolem připsat jednu větu a tím spoluvytvořit příběh, který je na papírku odstartován první větou.
3. V okamžiku, kdy je cache již bez předmětů, nedopisujte žádnou větu. Schovejte cache zpět a vyčkejte do dalšího dne, kdy bude vytvořena nová cache.
4. O umístění cache najdete zmínku v Deníku v této rubrice. Zde si budete moci přečíst také příběh, který jste napsali předchozí den. Redakce si vyhrazuje právo cenzurovat nevhodné výrazy. V případě zájmu o plné znění příběhu se stavte v redakci Deníku.
5. Cache se může nalézat v budovách, ve kterých se přehlídka odehrává a v jejich těsné blízkosti.

První cache hledejte podle této instrukce: I v šedivé Fabrice je možno nalézt Farby Maroka. Člověk jen musí vystoupat k výšinám.

VŠIMLI JSME SI...

pravého Vesmířana...

... a jeho fanklubu

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2012

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorfův dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
farní stodola	stodola žitavské římskokatolické farnosti
Tyjátr	Tyjátr, alternativní klub
PZŠ	ZŠ praktická - budova Speciální základní školy

SOBOTA 9. ČERVNA

8.00–8.45	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. kategorie	SZŠ
9.00–12.00	**vystoupení recitátorů 4. kategorie**	Kino Vesmír
9.00–12.00	semináře pro dospělé účastníky, třída A, C, D, S1, S2	Fka
	třída B	Trám
10.00–11.40	**1. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
13.30–13.50	**zahájení přehlídky souborů DS 2012**	Fka-sál
13.50–15.30	**1. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky DS	
	Navštivte Máchův kraj!	Fka-sál
	kuk! ZUŠ Štítného, Praha 3	
	Kocourkov	Fka-sál
	Horní-Dolní, ZŠ Sloupnice	
	Hodně malá čarodějnice	Fka-sál
	Taneční studio Light při ZUŠ Na Popelce, Praha 5	
16.00–17.30	beseda lektorského sboru s recitátory 4. kategorie a jejich doprovodem	MMG
	diskusní klub pro doprovod recitátorů 2. a 3. kat.	SZŠ
	dílny pro recitátory 2. a 3. kategorie	SZŠ
	seminář R	OttD
15.45–16.45	diskusní kluby seminaristů	farní stodola
16.00–16.45	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 1. bloku	Fka-učebna 3
16.00–17.30	dětský diskusní klub pro děti ze souborů vystupujících v 1. bloku	Fka-aula
	otevřený diskusní klub pro děti	Fka-učebna 2
17.00–18.15	seminář k inscenacím 1. bloku	farní stodola
18.00–19.15	setkání recitátorů s rautem	Fka-salonek
19.30	doprovodný program	
	Neklan.cz aneb Ze Starých pověstí českých	Fka-sál
	Naivní divadlo Liberec	

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 1.

Redakce: Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Vojtěch Maděryč, Andrea Pavlíčková, Tereza Vyvijalová, Honza Mrázek, Ivo Mičkal (foto), Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson, redakční čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3.patře fabriky Svitavy. Uzávěrka 9. 6. 2012 v 01.00. Náklad 300 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo 2. neděle 10.6.2012

neděle

FABRIKA SVITAVY

ÚVODNÍK

Včerejším dnem jsme všichni propluli bez úhony (fyzické a snad i duševní). Možná jen Neklan.cz se některým vloudil do snů...My v redakci čerpáme ze zásob sil, které jsme si přivezli z domova a vy ostatní jste jistě plní nové energie, nasáté z prostředí Dětské scény. A tak můžeme všichni směle vykročit do dalšího dne!

Doufáme, že jste již stačili alespoň zčásti prozkoumat krásy Svitav a seznámit se s prostory, ve kterých probíhá Dětská scéna (zejména prostory Fabriky). Jejich znalost se vám, kromě jiného, bude hodit při hledání svitavských přehlídkových cachek Někteří z vás se do této navýsost zábavné a dobrodružné hry již zapojili a vděčíme vám za vytvoření krátkého! textu otištěného na zadní straně našeho deníku. Záměrně píši za slovem krátkého vykřičník, neboť odvážlivců, kteří se po stopách cachek vydali, nebylo mnoho. A tak apeluji i na vás ostatní, kteří rádi pátráte, chtěli byste přispět do dalšího příběhu a odnést si za to upomínkovou cachku, pusťte se do hledání! Lovu cachek zdar!

Dnes se odpoledne rozloučíme s přehlídkou dětských recitátorů a s ní i se všemi jejími účastníky. Přehlídce se ve Svitavách vyloženě líbí, letos dokonce dostala nové prostory, a doufáme, že si pobyt užili i samotní recitátoři. Shledáme se zase za rok a nyní již přejeme šťastnou cestu!

Dost ale bylo loučení. Jedeme dále, máme ještě mnohé před sebou! Dnes je sice neděle a v neděli se podle starého dobrého přísloví nedělá, ale nikdo z nás jistě lenošit nebude. Čekají nás dílny, semináře a divadelní představení.

Pokud najdete chvilku času, doporučuji vám nezůstávat pouze u přečtení úvodníku, ale zalistovat Deníkem i dále. Můžete si přečíst rozhovor s autorem knih pro děti Davidem Laňkou (úryvek z jeho knihy jste si mohli přečíst včera v rubrice Čtení na dobrou noc). Dále se dozvíte, jak lektoři a děti hodnotili včerejší divadelní představení nebo můžete prostřednictví Deníku nahlédnout do dílny recitátorů 3. kategorie a semináře S1.

Máme tedy o náplň dne postaráno až do večera. Tím to ale ještě nekončí. Na místním náměstí ve večerních hodinách zahraje k tanci (můžete rozhýbat své tělo v rytmech ska a reggae) a poslechu kapela Fast Food Orchestra. A komu se tam chtít nebude, může zajít do farní stodoly! A komu ani to není po chuti, tak zalézt do postele a spát (míněno zcela vážně jako vtip - jen si to tu pořádně užijte)!

Večer je ale ještě daleko, a tak vám prozatím přejeme pěkný nedělní den!

Andrea Pavlíčková

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLEN RECITÁTORŮ 3. KATEGORIE

V odpolední dílně recitátorů 3. kategorie se sešlo 17 námořníků. I já jsem se stal námořníkem, takže ve výsledku se na palubě lodi objevilo 18 mořeplavců. Naším úkolem bylo tiše přeplout oceán a nevzbudit tak pozornost obludy, kterou jsme si pojmenovali jako mořského červotoče. Ten v případě hluku pohotově zareagoval, vrhl se na naši loď a sežral nám část lodi. Postupně jsme se tísnili na čím dál tím menší palubě, neboť tiše to fakt nešlo. Židle, ze kterých bylo naše plavidlo sestrojeno, totiž nebetyčně drze vrzaly, skřípaly, rachtaly a jinak se zvukově projevovaly. Nicméně jsme se přes všechna úskalí dopravili až na neznámý ostrov. O tom nám lektorky prozradily, že se jmenuje Vocabularia.

Tento neznámý ostrov jsme podrobili zkoumání. Nejdřív jen slovně a později i zakreslováním na velký balicí papír jsme pevninu zabydleli vším možným. A tak se po ostrově začala prohánět divoká prasata, drak střežil poklad v jeskyni, divoši si postavili své chýše a dobyvatelé si zbudovali svou osadu na protilehlé straně ostrova. Pláže, hory, řeka, prales, nic nechybělo k dokonalé představě právě objeveného ostrova.

Seminaristé pak měli ve skupinkách za úkol vytvořit výjev, který se odehrával na konkrétním místě ostrova. Přihlížející měli ono místo identifikovat a nalézt na mapě ostrova. Tak se celý ostrov stal pro nás ještě bližším, jako průzkumníci jsme na něm zažili dobrodružství, která by se nám jinak zažít nepoštěstilo. Já osobně jsem byl bělochem, který se ocitl ve spárech domorodců, kteří se už už chystali sežrat mě málem za živa. Naštěstí proces oživení fotografie byl opět zastaven ustalovačem tlesknutí lektorek. Jiní se účastnili lovu divočáků, na další zaútočil kočkodlak a ještě jiní objevili písmenkový poklad.

Nevím, jak by celý vývoj dílny lektorky řešily, kdybychom písmenkový poklad neobjevili, ale bádat nad tím není mým úkolem. Podstatné je, že písmenkový poklad jsme objevili a to bylo moc dobře, neboť další aktivita souvisela právě s písmenky, s jejich shluky do pro nás neznámých slov a vět. A jako vědci jsme se ponořili do překladu starého pradávného textu neznámé zaniklé civilizace. A že to nebyl úkol lehký, je nasnadě. S překladem textu jsme si lámali všichni poctivě hlavu. Překladem textu se obohatila knihovna etnografického ústavu o oslavnou píseň neznámého boha, o text podávající zprávu o zaniklé kultuře nově příchozí civilizaci a dokonce i o jakési dramatické texty dialogického charakteru zachycující dramatické situace.

Původní texty jsme si navzájem přečetli s intonačním záměrem, který se prostřednictvím překladu vyjasnil. Pro jistotu a taky kvůli tomu, že jsme byli zvědaví, jsme si přečetli i jednotlivé překlady. To, že jsme se u toho dosyta nasmáli, je samozřejmé, protože hravost, se kterou jsme do jednotlivých aktivit šli, byla zárukou dobré zábavy.

Jestli lektorky včera neměly dost příležitosti zjistit, jaký jsou recitátoři 3. kategorie kolektiv, tak dnes už to určitě vědí. Ani ptát jsem se jich na to nemusel, protože odpověď by byla: Skvělý.

Vojtěch Maděryč

ZAPSALI JSME...

... Z BESEDY LEKTORSKÉHO SBORU S RECITÁTORY 4. KATEGORIE

Nejen, že jsem včera přišla pozdě na diskusní klub pro doprovod recitátorů, ale i tentokrát jsem nepřišla úplně včas. Nejdříve jsem cestou z Fabriky do muzea ztratila tužku. Tu mi ochotně zapůjčili. Pak jsem mírně zabloudila, ale potkala jsem kamarádky ze školy, které vrátily mé cestě správný směr. A když už jsem byla v muzeu, ukázalo se, že nemám svoji oranžovou cedulku a tudíž nemám šanci postoupit dále. Nakonec zabrala grimasa „žena v nouzi“ a slzy zoufalství na krajíčku. Na místo besedy lektorského sboru s recitátory jsem dorazila právě ve chvíli, kdy byl vysvětlován princip rozhovoru s dvojicí lektorů. Na poslední chvíli.

Vzápětí mi došlo, že jsem sama sebe tak trochu nechtě „dohnala“. Jako doprovázející učitel chci se svojí svěřenkyní obejít všechny tři skupiny a dozvědět se co nejvíce o jejím dnešním výkonu. Jenomže jako redaktorka chci co nejvíc poznat způsob komunikace dnešních dvojic lektorů s recitátory a zjistit, zda použijí vždy stejný model rozhovoru o výkonu u každého z nich a nebo jej mění podle projevené individuality přednašeče. Jinak řečeno jako učitelka chci co nejdéle setrvat na jednom místě a jako redaktorka co nejvíce „kolovat“. Nepovedlo se mi zcela ani jedno.

Dvojice tentokrát pracovaly ve složení: Jaroslav P. a Jana F., Jakub D. a Eliška V., František O. a Zuzana J.

Nejdříve jsme zamířily ke dvojici Jaroslav P. a Jana F. a staly se svědky celkem 6 povídání – (P. Nikl, Záhadná pohádka – recitoval M. Šembera z Havířova, V. Klimáček, Zločin v šatníku – recitoval D. Skřička z Kroměříže, Radůza, Čáp nejni kondor – recitovala V. Tomečková ze Strážnice, J. Svěrák, Kuky se vrací – recitoval D. Mareček z Olomouce, D. Charms, Příhoda na ulici – recitovala K. Barochová z Nového Strašecí, T. Bisson, Stiskni Ann – recitoval J. Hájek z Prahy 7). Jaroslav s Janou začínali rozhovor pochvalou a pak teprve popisovali obtíže a nedokonalosti. Uváděli konkrétní příklady na podporu svých názorů a přiznali i to, že se ne vždy všichni lektoři názorově shodli. Několikrát zobecnili – když např. mluvili o tom, že velká část recitátorů 4. kategorie se schovávala za ještě „dětský“ způsob přednesu, za vykreslení detailů textu, co nejpřesnější hlasové zvládnutí jednotlivých postav v textu apod. Atmosféra byla příjemná, lektoři mluvili adresně s přednašečem, ale obraceli se i k naslouchajícím sedícím v poměrně širokém kruhu. Snažili se je vybízet k vyjádření vlastních názorů, ale to se příliš nedařilo, posluchači zpravidla mlčeli. Tu a tam se k debatě přidali učitelé či rodiče.

František O. a Zuzana J. byli nejhlasitější dvojicí. Zde jsme se něco dozvěděly o třech vystoupeních (I. Kraus, Sestra hraje divadlo – recitovala K. Kolářová ze Starého Hradiště, T. Klus, Nina - recitovala S. Bouzková z Hořic a D. Charms – Příhoda na ulici). I Zuzana a František začínali své rozhovory chválou a nebáli se pojmenovávat nedostatky. Zuzana často svůj názor podpořila až vášnivými metodickými poznámkami vstoje, což se mi dvojnásob líbilo. Užívala jsem si její zaujetí společnou věcí a navíc - řečené se lépe pamatuje, když je provázeno akcí (alespoň u mne to tak je). Aby se zorientovali v tom, jak a proč si recitátor text vybral, pokládali výzvu typu: „Řekni mi, prosím, cokoliv o tvém textu...“ Ale ani jim se nepodařilo příliš zapojit další posluchače do rozhovoru.

Eliška V. a Jakub D. na povídání šli zeširoka. U nich jsme se staly svědky dvou povídání (I. Kraus, Sestra hraje divadlo v podání K. Kolářové a J. Seifert, Okarína, recitovala J. Dudová, Praha 4). Jejich snaha dopátrat se motivů a významů v textech byla provázena celou řadou konkrétních (i abstraktnějších) otázek. Protože se ale některým recitátorům moc mluvit nechtělo a oni je rozmluvit chtěli, byl tento způsob náročný na čas. Moc mě bavilo je poslouchat a přemýšlet nad tím, kam přesně směřují. Hodně jsem se dozvěděla. Navíc Jakub D. se stal součástí nádherné kompozice společně s obrazem, který visel nad jeho hlavou. Jako by ten zamyšlený pán s dlouhým vousem, který sedí u okna, byl jeho starší podobou...

U sobotní besedy s recitátory 4. kategorie jsem si uvědomila znovu, jak je potřebné a přitom obtížné o recitovaných textech s přednašeči mluvit a neustále se pídit i po změnách, ke kterým dochází v době, kdy už je text vlastně dávno hotov a výkon jen „zraje“ (a nebo už „přezrává“). Že je to proces, který nikdy nekončí a že i už odložený text si v mysli recitátora nadále žije vlastním životem. Za to všem zúčastněným děkuji.

Iva Dvořáková

VČERA JSME VIDĚLI...

RECITÁTORY 4. KATEGORIE

Michaela Palaščáková

Miloš Benedikt

Kamila Kolářová

VČERA JSME VIDĚLI...

... RECITÁTORY 4. KATEGORIE

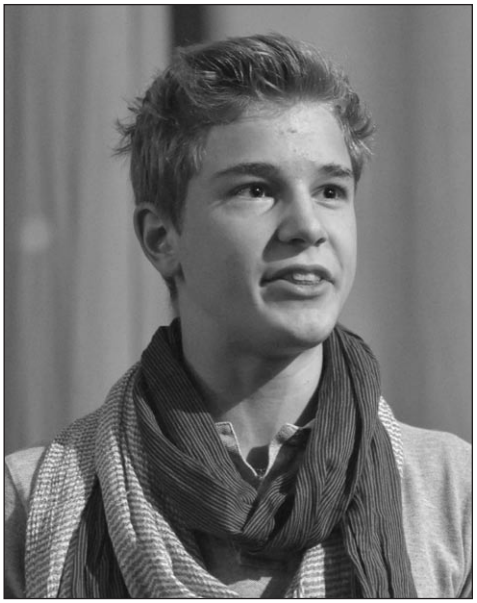

Vojtěch Palm

Veronika Tomečková

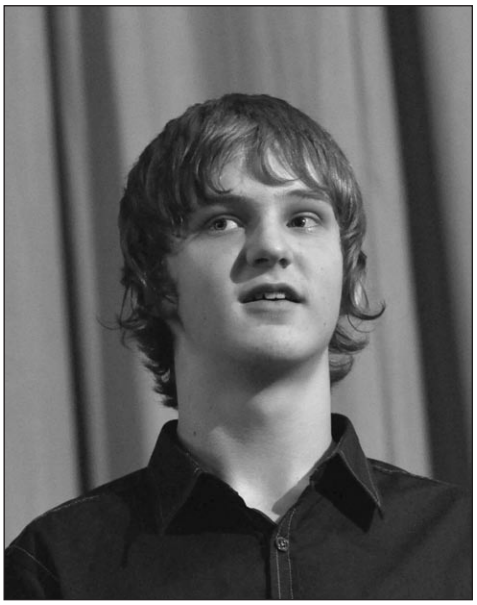

Jiří Pokorný

CO SE VČERA SE NEVEŠLO

NA SLOVÍČKO S...

JÁ SE SNAŽÍM MÍT NĚJAKOU PŘEDSTAVU A VĚTŠINOU TO JDE SAMO

... S HUGEM HRONEM, RECITÁTOREM 3. KATEGORIE

Co se snažíš předat textem I. Vyskočila Zápas s držadlem, který jsi recitoval dneska, jakou myšlenku?

No, tím mým textem, nevím, je tam hodně humoru, někdy teda skrytého, ale co se tím lidem snažím dát, sám úplně asi nedovedu popsat, ale prostě...

...že každý si z toho vezme něco...

...něco svýho, jo. Ale recitace mě hodně baví, a i když je někdy něco co mě nebaví, tak se to zase vykompenzuje něčím, co je báječný.

A co je báječný?

No, báječných je spoustu věcí. Když se ten text můžu naučit a říct ho před někým a tomu dotyčnému fakt se mu to líbí a pochválí mě za to. Vůbec, že umím něco jinýho, co třeba spolužáci neumí.

No, a co na to říkají spolužáci, že recituješ a že se věnuješ divadlu?

Většina teda jako v prvé řadě řekne, že by nebyli schopni se naučit takový dlouhý text, ale já si myslím, že to fakt není nějaký velký problém.

A jak se učíš texty?

Já si ho vždycky několikrát přečtu a pak se snažím učit se ho po větách, pak si ho prostě vezmu a snažím se to říkat, jak si to pamatuju, třeba aji ze zkoušek. Nebo si to čtu z toho papíru a už si to jako zkoušíme.

A když ho říkáš tak na co myslíš, myslíš na ten text, na ty písmenka a slova, nebo máš něco jiného, nějakou představu?

Já se snažím mít nějakou představu a většinou to jde samo, když třeba říkám začátek textu: Nádražíčko se jmenuje Habřiny, tak úplně vidím to nádraží, jak je tam ten název Habřiny a jak vstupuju do čekárny a najednou tam vidím, jak prostě z tý zdi trčí držadlo..

A čím bys chtěl být, Hugo, až budeš dospělý?

V podstatě jsem na základní škole – základní vzdělání, ale už chodím vlastně na gympl. Chtěl bych pak pokračovat na gymplu jako střední škole, říkám si, že je to pak větší rozhled, ale teda o svojí budoucnosti nemám absolutně žádnou představu. Hodně by mě bavilo, kdybych šel třeba na JAMU, DAMU, věnoval se fakt tomu divadlu a přednesu na profesionální úrovni, ale zase na druhý straně by

mě bavilo klidně jít na nějakou vysokou školu, já nevím, třeba právnickou, ekonomickou, na doktora, to by mě taky jako bavilo. O svojí budoucnosti fakt ještě nemám jasno.

Máš nějakou knížku, co máš rád, co bys ostatním doporučil?

Já jsem zrovna včera jenom tak vybral z knihovny knihu od Radúzy Čáp není kondor, ta mě strašně zaujala, dočetl jsem jí celou za jeden den, můžu doporučit, je skvělá. Pak teda mám oblíbenou od Mikaëla Olliviera Život k sežrání, ta mě taky děsně baví. Hodně od Roberta Fulghuma jsou skvělý knihy, od toho mám texty k recitaci. Většinou lektorka mi dá v dramaťáku nějakou knížku a je fakt dobrá.

Tereza Vyvijalová, redakčně kráceno

NA SLOVÍČKO S...

BYL TO MASAKR, TAKOVÁ VÝZVA

... S MATĚJEM ŠUMBEROU, RECITÁTOREM 4. KATEGORIE

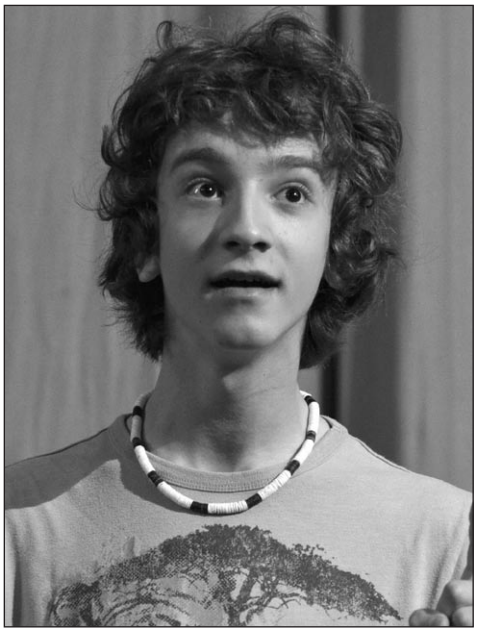

Matěji, ty jsi dneska šel jak první, jak se ti recitoval text Záhadná pohádka Petra Nikla?

Super to bylo, super zážitek, po té době, co na tom pracuju, takové hezké zakončení, taková derniéra.

Už to nebudeš říkat ten text?

Už ne, už začneme pracovat na něčem novém, tak jsem si to alespoň užil nakonec.

A jak dlouho jsi s tím textem žil?

Hodně dlouho, tak dva roky třeba. Minulý rok jsem ho měl jako druhý text, to byl nic moc, ale teď jsme na něm začali pracovat a udělali jsme z něho první text.

A jakým způsobem jste na tomhle textu pracovali?

Různě jsem měnil intonaci a hlasitost, byla to pro mě taková hra, v podstatě nikdy to není stejné.

Takže svou interpretaci měníš podle nálady?

Jojo.

A o čem pro tebe ta básnička je?

My jsme v ní našli takový příběh, že chci něco vyprávět a používám plno úžasných přirovnání a metafor a publikum to nechápe, tak to graduju, graduju a potom se naštvu, že to nikdo nechápe.

A když tak říkáš ty úžasné metafory tak co ti běží hlavou?

Já jsem v podstatě tam, v tom údolí, já to všechno vidím.

To musí být i docela náročné si zapamatovat takový text.

Já to říkám různě, někdy to přeházím, jak mi to vyjde, je to takový variabilní text.

A jak jsi k tomu textu přišel, kdo ti ho vybral?

Já jsem si ho vybral sám. Já jsem ještě rok předtím recitoval taky od Nikla nějaké pohádky a zjistil jsem, že se mi to fakt strašně líbí, tak jsem si vzal tohle, to byl takový masakr, taková výzva.

Ty jsi říkal, že jsi byl i minulý rok na nějaké přehlídce, zajímalo by mě, jak dlouho recituješ nebo jak dlouho se tomu věnuješ?

V podstatě už recituju od první třídy, osm roků a byla tam nějaká roční pausa a letos jsem poprvé na téhle přehlídce. Ve Svitavách jsem podruhé, byl jsem tu i minulý rok, ale jenom jako host se podívat a letos jsem se sem dostal. Je to takové kombo, no.

Co to znamená kombo?

Dva v jednom. Jako že jsem postoupil s recitací a zároveň jsme postoupili se souborem.

A co je pro tebe zajímavější, co tě víc baví, ta recitace a samostatná práce nebo hraní divadla s ostatními?

To se nedá posoudit, je to pokaždé něco jiného, když recituju, tak jsem sám za sebe, a když hrajeme divadlo, tak spolupracujeme dohromady.

A ještě poslední věc jsem se tě chtěla zeptat, tak by mě zajímalo, jestli čteš a jakou knihu bys doporučil ostatním?

Tak já jako zrovna v poslední době nejsem vzorný čtenář, což mě mrzí. Já musím mít dobrou knížku, aby mě to chytlo a abych ji přečetl celou. Teď čtu Vinettoua, dostal jsem chuť na nějaký western.

NA SLOVÍČKO S...

PŘIPADALO MI TO FAKT SRANDOVNÍ, TAK JSEM SI ŘÍKALA, TO BYCH MOHLA ZKUSIT

ROZHOVOR S KATEŘINOU BAROCHOVOU, RECITÁTORKOU 4. KATEGORIE

Katko, máš to za sebou, ráda bych se tě zeptala, jak se ti recitovalo, v tom prostoru a vůbec v té atmosféře, jaká tady panovala...

Recitovalo se mi výborně, až na to, že tam je strašná ozvěna. Když recituju, tak já vlastně slyším i sebe, což mě trošičku vadilo, ale jinak bylo super publikum a super diváci a bylo to fajn. Myslím, že se mi to docela povedlo.

A jak se ti tady líbí – ve Svitavách a i celkově, jak hodnotíš přehlídku?

Já jsem zatím neměla moc čas projít si Svitavy, ale určitě se půjdu podívat. Jinak ta přehlídka se mi moc líbí, jenom mi trošičku vadí, že je to takový nepraktický, že je všechno rozmístěno různě po Svitavách, že třeba spíme jinde a tak. Ale jinak mi to tady vyhovuje a líbí se mi to tu.

A byla jsi už někdy na takové celostátní přehlídce?

Byla jsem před dvěma lety v Uherském Hradišti. Myslím si, že tady je to možná lepší v tom, že v tom Uherským Hradišti byly dva sály, pak se ten program kryl, bylo to tam rozdělený na dvě skupiny. Tady mají všichni příležitost poslechnout si každýho, což si myslím, že je docela fajn. Tak já hlavně ráda jezdím na přehlídky, protože to chci říct těm divákům a pak jsem ráda, když jsou rozborový semináře, když si můžu poslechnout, co dělám za chyby a že mi poradí něco víc, co třeba dělám blbě.

Baví tě to - koukat tři hodiny na recitaci, je to docela náročné, ne?

No, baví mě, když jsou nějaký výborný texty, tak mě to vždycky chytne a ráda to poslouchám, ale nesmí to být nějak moc nudný.

A jak dlouho se věnuješ recitaci?

Já recituju od třetí třídy s tím, že jsem vlastně byla ve škole a tam jsem se přihlásila do školního kola. A paní Dvořáková mně nabídla, jestli bych nechtěla chodit do dramaťáku. Protože můj brácha tam vlastně chodil k ní, takže on taky recitoval a hrál divadlo

A co tě na tom baví, na dramaťáku a i na té recitaci?

Já mám ráda divadlo, takže když děláme nějaký představení, tak mě baví hrát ty divadla a seznamovat se s těmi diváky a takhle mě baví i jezdit na ty soutěže, kde se seznamuju s cizími recitátory a tam vlastně něco třeba pochytím. A recitovat mě samozřejmě baví, i když víc mě možná baví hrát divadlo, ale taky moc ráda recituju. Mě na tom nejvíc baví hlavně, když mám nějakej super text tak mě baví to říct těm divákům, aby i oni si poslechli ten text a aby je to zaujalo.

A co to podle tebe je super text?

Já si myslím, že to jen ten text, kterej mě zaujme jako první, ke kterému mám nejblíže a je jedno, jestli to bude smutný nebo veselý. Protože já mám teďkom dva texty, smutnej i veselej a oba dva mě prostě baví. Ale musím k tomu mít nějakej cit a musí mě to bavit to říkat.

A v čem tě zaujal nebo v čem je ti blízký Charms, kterého jsi tady dneska recitovala?

Já jsem první měla Krále duchů, což je smutné, tak jsem si říkala, že by to chtělo druhý text nějaký veselý. Pak jsem si nějak prohlížela básničky a přišla jsem na toho Charmse. Přečetla jsem si ho a nejdřív mi to připadalo jako taková hovadina a takový fakt srandovní, tak to jsem si říkala, to bych mohla zkusit. A vyšlo to.

Chtěla bych se nakonec zeptat, jestli čteš a co a jakou knížku bys všem doporučila, co by si všichni měli přečíst a popřípadě, u jaké knížky bys řekla: tohle nikdo nečtěte, to nestojí za to.

To nejhorší mě nenapadá, ale já jsem teď přečetla knížku, která je taková fantastická, prostě nadpřirozený bytosti tam jsou a jmenovalo se to Rondo. Ta knížka se mi jakože líbila a bylo to vlastně o takový holčičce, která poznává nadpřirozený svět a chtěla by se do něj někdy podívat. Tak si myslím, že každý, kdo má rád takový ty nadpřirozený bytosti, tak by si určitě měl přečíst tuhle knížku.

Tereza Vyvijalová, redakčně kráceno

VČERA JSME VIDĚLI...

... RECITÁTORY 4. KATEGORIE

Julie Dudová

Jáchym Hájek

Sára Bouzková

NA VÝZVĚDÁCH U...

... LEKTORSKÉHO SBORU PRO RECITÁTORY

Jaká kniha byla pro tebe v dětství nepostradatelná a proč?

V jednom období – tak kolem pátého roku – pro mne byla nepostradatelnou kniha (upřímně řečeno dosti pochybné estetické kvality) Žabák Jarda. (Kdyby to někdo hledal v knihovně – autorka: Běla Součková, rok vydání 1946.) Pamatuju si, že jsem po tátovi chtěl, aby mně Žabáka Jardu četl pořád dokola a některý večer i několikrát za sebou. Byla to obrázková kniha s jednou až dvěma větami na každé dvojstránce, tak se to dalo přečíst i několikrát za sebou. (Táta byl hrdina, že tohle období ve zdraví přežil.) Žabák Jarda byl samozřejmě hrdina, protože v plaveckých závodech přeplaval rybník jako první, i když mu v jednu chvíli krvelačná štika málem ukousla nohu, ale zaplaťpámbu neuspěla, protože Jarda byl fikaný a zásadně, i do vody, nosil galoše. Mimochodem – ten obrázek s vyceněnými štičími zuby mě fascinoval – děsně jsem se ho bál, a o to víc jsem si ho musel pořád prohlížet.

odpovídal Jaroslav Provazník

Co ty a detektivky?

Ve třinácti jsem napsala první – a poslední.

odpovídala Zuzana Jirsová

Jaké knížky jako zdravotní klaun můžeš doporučit pacientům?

Doporučení:

1. Agitační: kniha p o zdravotních klaunech od Garyho Edwardse (uložena v obsahu „koše plného humoru“

2. Diagnostické: jakoukoliv knihu poezie vybranou po osobním diagnostikování pacienta

3. Osobní: knihu, kterou by si pacient sám ze svého domova doporučil (osobně bych ji donesl)

odpovídal Jakub Doubrava

Která kniha tě rozhodně uspí? Proč?

V poslední době už bohužel každá, se kterou spočinu v posteli, křesle, vlaku, autobuse apod. Nejrychleji však usnu u Krtka ve městě (čtu synovi) nebo u RVP (čtu pouze sobě). Obojí mě uvede do stavu blažené nevědomosti...

odpovídal František Oplatek

Máš ráda pověstí? Proč ano či proč ne? Jakou knihu pověstí jsi v poslední době četla?

Mám ráda pověsti, které se pojí s místem, které znám nebo poznávám. Každý kout, chalupa nebo mez ožívají a já třeba na cestě do hospody vím, že na téhle mezi umrzl žid s koňmi, tady na té cestě našli svítící kost... Ta svítící kost je z humpoleckých pověstí, kterými se teď zabýváme v Nezávislém podšafranickém divadle, které zpracovává témata z Vysočiny, kde žijeme. Takže čtu pověsti z Humpolecka a Ledečska.

odpovídala Jana Franková

Kterou knihu bys nejraději rituálně zapálila?

Každou, která se tváří, že je uměleckým počinem, ale ve skutečnosti je snůškou nevkusu a plytkosti. A to se týká literatury umělecké, pro děti i dospělé, i knih, které se tváří, že jsou metodickými pomůckami, například pro učitele dramatické výchovy. A to navzdory tomu, že jsem vychována tak, že chleba se nevyhazuje a knihy se nepálí.

odpovídala Eliška Vobrubová

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE S1

ENDELE, BENDELE, TAK I TAK, BUDEME SI SPOLU HRÁT

Tento seminář nabízí jeho účastnicím možnost vyzkoušet si, jak pracovat prostřednictvím prožitkového učení a dramatické výchovy s nejmladšími dětmi. A jelikož děti si mají především hrát, hrají si i účastnice semináře...

Hodiny co nevidět odbijí devátou hodinu a devatenáct mladých slečen, studentek středních pedagogických škol, sedí v místnosti, kde za nedlouho začne seminář jim určený- Endele, bendele, tak i tak, budeme si spolu hrát...

Právě když je z nedalekého náměstí slyšet devátý úder zvonu, opět přichází do třídy jeho lektorka Hanka Švejdová (už se tady dnes pohybovala, aby si připravila materiály, které má pro seminaristky připravené). „Já si myslím, že můžeme začít, co říkáte?“ zahajuje Hanka první setkání. Studentky pokyvují hlavou a Hanka se jim představuje: „K poslednímu dubnovému dnu jsem byla 32 let a 102 dní učitelkou mateřské školy“ a pokračuje ve výčtu svých aktivit, aby studentkám přiblížila svou práci a své zaměření. Už teď je jasné, že jim jistě bude mít co nabídnout a předá jim mnoho praktických zkušeností.

„Mluvit o práci v mateřské škole a nezkoušet ji na sobě, to nejde.“ uvádí lektorka již skutečně praktickou práci. Rovnýma nohama tak seminaristky vstupují do víru rytmu, říkadel a pohybu. Těsně před tím, než se v kruhu přivítají krátkou říkačkou o tom, že mají dnes hrací den a pěkně si ho užijí, nastartují své těžiště rozsvícením a zhasnutím svého těla. Aby bylo v semináři všem pospolu dobře, chytají se za ruce a zpívají si: „Spolu jsme se potkali, ruce jsme si podali, až se dáme dohromady, tak nám bude dobře tady...“ Většina říkadel a popěvků je doplněna různorodými jednoduchými gesty. Vznikají tak veselé pohybově-zvukové obrazy (pro mě o to veselejší, a to myslím jen a jen v dobrém slova smyslu, že na místě dětí, kterým jsou hříčky určené, stojí dospělé slečny). „Endele, bendele, tak i tak, budeme si spolu hrát. Na honičky, na pohádky, poletíme tam i zpátky, spojíme se dohromady, najdem si tu kamarády!“ a už Hana dává prostor pro zápis právě proběhlých aktivit. Seminaristky jistě ocenily podrobné vysvětlení všech činností doplněné o rady a zkušenosti z praxe.

„Tím jsme představili seminář. Teď je čas představit i samy sebe.“ Účastnice semináře se o sobě, kromě jména, navzájem dozvídají, odkud jsou, kam chodí do školy, jaké mají zkušenosti s dětmi a kam by rády v budoucnu směřovaly. Lektorka Hanka Švejdová by totiž v dalších práci ráda vyšla ze skutečných potřeb seminaristek, z toho, co skutečně potřebují pro praxi.

Po krátké přestávce se seminaristky svěřují s tím, že se jim nechce mluvit na společné diskusi o představení. Hanka je uklidňuje a přichází s další, v tuto chvíli velice příhodnou říkačkou: „Už jsme tady, už jsme tady, třesou se nám hrůzou brady...“ na pokračování textu „...hoja, hoja, hoja, hoja, hoja, hoja, džunža“ se studentky ve dvojicích, zaháknuté za loket, točí prostorem a uvolněně se smějí. Byl to opravdu pěkný pohled- bylo milé dívat se na rozesmáté, hrající si studentky.

Ukázalo se, že jedna z účastnic semináře, Stáňa, má dnes svátek. Všichni jí zpívají narozeninovou píseň, a jelikož jejím přáním je zatančit si, všichni se pouští do společného tance doprovázeného písní Tančíme labadam...

Říkankové pásmo, uzavírá říkadlo Harabury, hrabába, podrbej mi, prosím záda - A tak se seminaristky navzájem prosí a drbou a prosí a drbou...a usmívají se.

Endele, bendele, zazvonil zvonec a milé dílny je pro dnešek konec...!

(A já odcházím s úsměvem, nejen na tváři, a nejraději bych vyběhla ven na trávu a hrála si a zpívala...)

Ještě před odchodem jsem ale ještě lektorce Hance Švejdové, stejně jako ostatním lektorům, položila otázku týkající se čtenářství.

Čím ti kniha napoví, že tě pobaví?

Jako první se podívám na vydavatele knihy. Pak ji prolistuji, přečtu si některé odstavce, úryvky- zjistím, jakým jazykem je kniha psána. V poslední době při výběru kladu důraz také na hustotu textu,protože zrak mi neslouží jako dříve. Naposledy mě pobavily příběhy o Birlibánovi- ty už jsem dlouho neměla v ruce. A z beletrie pro dospělé mě v poslední době nepobavilo nic, protože čtu samé odporně odborné publikace.

(odpovídala Hana Švejdová, lektorka dílny S1)

Andrea Pavlíčková

NA VÝZVĚDÁCH U...

...LEKTOREK SEMINÁŘE R PRO DOSPĚLÉ, NA KTERÉ VČERA NEZBYLO MÍSTO

Jaké knihy ti nedávají spát a proč?

Nedávají mi spát ty knihy, které čtu večer v posteli nebo i v metru (ani tam mi nedávají spát). Má-li to být z oblasti beletrie, jsou to knihy, které považuji za tak chytré, že mi kladou otázky a nutí mě myslet a můžou se číst pořád dokola. To je Tobiáš Lolness (Timothée de Frombelle), jsou to Holanovy Příběhy nebo poezie Jiřiny Haukové.

Je fajn, že máme kvalitní současné básníky, kteří píší dětskou poezii. Momentálně mám na mysli Radka Malého, mám zálusk na práci s knihou Listonoš vítr. Jestli mě něco nenechává spát, jsou to silné příběhy vyjádřené nápaditě a využívající jazyk naplno - to je klidně i případ Radka Malého. Jinak jsem vášnivá čtenářka severských autorů - Stieg Larsson mě kdysi opravdu spát nenechal. Píše přesně tak, že vás nechá celou kapitolu čekat na to, jak dopadne jiná rozehraná situace. Stříhá dějové linky tak, že jste napjatí vlastně v jednom kuse, a tuhle hru v literatuře miluju.

V posledních dnech mě nenechala spát kniha Lovec draků (Khaled Hosseini). Jde o konfrontaci zcela jiných světů současné Ameriky a někdejšího a nedávného Afghánistánu. Tohle by lidi měli číst, aby byli víc vnímaví ke kulturním odlišnostem, aby se snažili pochopit původ současného dění ve světě, aby si víc cenili toho, jak se máme dobře, i když si často stěžujeme. Hosseini promlouvá s citem pro slovo, reálie, ve vyjadřování vnitřních myšlenek hlavní postavy je velmi moderní - spát mě rozhodně nenechal.

odpovídala Gabriela Sittová

Jaké knihy ti nedávají spát a proč?

Mně se přečtené knihy potkávají v hlavě a některé tam zůstávají déle, některé se vytrácí, některé tam nejsou vpuštěné a některé tam jen udělají průvan. Už delší dobu tam hnízdí tři tituly: Cesta (Cormac McCarthy), Svůj vůz i pluh veď přes kosti mrtvých (Olga Tokarczuková), Kam zmizela Rebarbora (Iva Procházková) - přišly v tomto pořadí. Sedí na sobě a snáší mi v hlavě vejce a já nevím, co se z nich vylíhne. Téma, které je spojuje, je obava o náš svět. A já se bojím, že jsem jen obyčejná slepice, co toho málo vyseděla a neumí létat. Ty knihy mně nastavují zrcadlo a já pořád nevím, co s tím... A tak nad tím přemýšlím hlavně v noci nebo když jsem sama...

odpovídala Jana Machalíková

VČERA JSME VIDĚLI...

... NAVŠTIVTE MÁCHŮV KRAJ!

CO DEN DAL

ALENA EXNAROVÁ

PRVNÍ BLOK PŘEHLÍDKY

Sobotní blok představení zahájil soubor **kuk! ZUŠ Štítného, Praha 3.** Ve své inscenaci nazvané **Navštivte Máchův kraj!** vychází volně z místních pověstí o Petrovském a o svaté Starostě, které se snažil propojit společným rámcem. Dopoledne vystupoval ve Farní stodole před téměř prázdným hledištěm, ale přesto si dokázal zachovat pozitiva inscenace, která jsme měli možnost vidět odpoledne ve Fabrice před plným hledištěm, které nešetřilo potleskem. Při diskusi v porotě jsme ocenili především skutečnost, že přes široké věkové rozpětí dětí jsme viděli kompaktní celek, v němž byly děti přirozené, stále při věci a zvládaly jednotnou stylizaci postav a mírnou nadsázku. Hodně jim pomáhal i živý hudební doprovod (akordeon – Jana Štrbová), který nebyl jen pouhým doprovodem, ale vedl děti k akci. Radost ze hry se přenášela do hlediště.

Poněkud problematickým se nám jevil rámec, který měl spojit obě pověsti v celek, a také jsme se neshodli zcela jednoznačně v názoru, která z obou pověstí působí přesvědčivěji. Je to použitím různého přístupu a výrazových prostředků. První pověst o Petrovském je traktováním „kramářské písně živými obrazy“ - výrazně stylizovanými a zpomalenými pohyby herců, s čímž výborně koresponduje výběr hudby evokující flašinet. Je tak volbou prostředků čistší a spíše tradičnější. Druhá pověst o svaté Starostě je více propojením pověsti se současností - jak tematicky, tak i použitím prostředků (například vrácení smyčky omylem puštěné sekvence, honička myšlenek v hlavě Starosty...), až ke konečnému „genderovému“ a „politickému“ vyznění příběhu (Starostin otec je ukřižován, protože ji chtěl prodat a ona se stává starostou). Tento příběh pak více koresponduje se zvoleným ryze současným rámcem, kterým je agentura lákající turisty do Máchova kraje (i když souvislosti s Máchovým krajem až tolik nezazní) a takové agentury dokážou využívat pro prodej svých produktů všemožných prostředků. V obou včerejších představeních pak došlo k tomu, že po vyvrcholení první pověsti se poněkud rozvolnil temporytmus celku a znovu byl nahozen až v okamžiku, kdy jsou nabídnuty tři možné varianty závěru. Takže i proto ta diskuse o vybudování celku.

Při povídání s vedoucí souboru Ivanou Sobkovou jsme se dozvěděli, že pověstmi se zabývali při letním soustředění, na němž se spojilo několik ročníků ZUŠ (proto to široké věkové rozpětí), děti pracovaly ve dvou skupinách na pověstech, které si samy vybraly, a teprve později začali všichni společně hledat rámec, který by je spojil. Proto jsme si nejspíš nejvíce kladli otázky týkající se tohoto propojení. Ale také jsme se dozvěděli, že jim v druhé pověsti chyběli čtyři kluci. Přesto si s tím poradili tak, že jsme viděli kvalitní a radostná představení.

Soubor **Horní-Dolní, ZŠ Sloupnice** nebyl rozhodně v záviděníhodné situaci, když hrál po souboru kuk!. Vzhledem k tomu, že jsou v souboru samé dívky a jeden chlapec, je pro inscenaci **Kocourkov** zvolen klíč, kdy jsme

uvedeni do situace, že muže si pro jejich chytrost odvedl císař a nechal zde jenom purkmistra. Ten přichází na nápad, že budou ženy předstírat hloupost, aby nebyly rovněž odvedeny. Jenže pak už se s tímto nastavením nepracuje – konání žen nesleduje nikdo, komu by měly hloupost předstírat a tak si klademe otázku, jestli tedy bez mužů skutečně nezhlouply. Pokus podívat se na Kocourkov přes ženy je jistě zajímavý a ocenění hodný, ale bohužel se nepodařilo jej dotáhnout. Záměru nepomáhaly ani zvolené prostředky – látky, s nimiž se pracuje, už svou podstatou vše lyrizují, vedou více ke snaze znázornit situaci pohybem, než k důrazu na její vtip a pointu. Hezký byl obraz, kdy dívky odkládají látky na hromadu s tím, že odkládají rozum. Ale pak je hromada opět rozebrána a nevíme proč. K lyrizaci celku přispívá také zvolená hudba, která je hrána živě na klavír (Jana Sychrová), a to technicky nesporně kvalitně, ale postrádá divadelnost a celek tak působí více jako pásmo s písničkami (za zpěv je třeba děti pochválit), než jako divadelní inscenace. Lyriku poněkud naruší pouze situace s krávou, jejíž představitelka v boxerských rukavicích vnáší do hry přece jen vtip a oživení tím, jak jedná a má z toho viditelnou radost.

Při povídání s vedoucí souboru Evou Sychrovou se členové poroty dozvěděli, že chtěli se souborem zahrát příběhy co nejpřesněji tak, jak jsou napsané a že je vůbec nenapadlo, že hloupost by měli jenom hrát.

Taneční studio Light při ZUŠ Na Popelce, Praha 5 se pod vedením Lenky Tretiagové zabývá propojováním tance se slovem a příběhem. Letos se představilo s inscenací **Hodně malá čarodějnice,** v níž vycházeli z předlohy O. Preusslera. Na začátku se na okraj jeviště posadí holčička s knížkou a čte si pohádku. A vše, co se dál odehrává, můžeme brát jako její představu i sen, protože postava malé čarodějnice se jí podobá. Propojování pohybu se slovem je zajímavé, ale protože není až tak běžné, hodně jsme v porotě diskutovali o míře slov a také o čitelnosti příběhu pro lidi, kteří jej neznají. Respektive o tom, že není vždy zcela čitelné, co a proč se děje – například když malá čarodějnice dostává šaty, ale na slet čarodějnic na Skalnaté hoře není vpuštěna – nejdřív se má naučit dobře čarovat. Učí se, ale příští rok není přijata, protože dělá jen dobré skutky, ale čarodějnice musí být zlá. Ale my přesně nevíme, co byly ty dobré skutky, protože jsme viděli jen jediný a to je pro příběh málo. A pak najednou malá čarodějnice velmi snadno zbaví ty zlé jejich schopností. Je to celé zkratka.

Jenže: přestože si občas klademe výše uvedené otázky, působí na nás celek i jednotlivé situace silně emotivně. Je to kvalitním pohybem na kvalitní hudbu, napětím a sdělenými emocemi v jednotlivých situacích, kvalitním výkonem představitelky malé čarodějnice i všech ostatních herců-tanečníků a také malé čtenářky pohádky.

Při diskusi s Lenkou Tretiagovou se členové poroty dozvěděli, že v představení této inscenace obvykle vtahují dětské diváky do děje. Je jasné, že pak tedy celek funguje zase jinak a bylo by určitě zajímavé to zažít.

Alena Exnarová

VČERA JSME SI VŠIMLI...

LEKCE SPOLEČENSKÉHO CHOVÁNÍ

Názorná ukázka

Vážně?

Jdeme do toho!

VČERA JSME VIDĚLI...

... KOCOURKOV

RECENZE LUĎKA RICHTERA

KUK!, ZUŠ ŠTÍTNÉHO, PRAHA 3: NAVŠTIVTE MÁCHŮV KRAJ

Chytlavá, s vtipem a divadelním důmyslem vytvořená i provedená inscenace začíná vstupem dvou agentek propagační agentury, upozorňující na krásy Máchova kraje. Na pomoc si zavolají dvě propagační skupiny. (Proč jsou jejich členové oblečeni ve všehosměsi civilních triček a košil, přicházejí-li jako herci v rolích, nevím).

Ta prvá předvede kramářskou píseň nazvanou Pověst o Petrovském (loupežníkovi a jeho kumpánech). Zpěv se v ní střídá se zastavenými živými obrazy a silně stylizovaným herectvím. Žánrově jde o scénku k letnímu táboráku, která však naštěstí neupadá do parodie zesměšňující lidovou naivitu kramářské písně – té dávné předchůdkyně zpráv TV Nova a černých kronik. Příběh o mlynářské dcerce, zachráněné před zneuctěním i smrtí, je zakončen přímým vyslovením tématu: všechno jde líp společně.

Ta druhá je uvedena jako rekonstrukce legendy o sv. Starostě. Situace se tu hrají v souvislejších celcích, a větší tíha tedy leží na plnokrevném herectví, v němž deseti jedenáctileté děti zase tak pevné nejsou; znovu se tu hojně užívá princip zpomalení, ale i zcizujícího vracení akcí, jejich variování či opravování, v jednu chvíli se objeví i zpěvohra. Žánrově vše dostává charakter jakési vědecké konference. Legendární pověst končí v podstatě jako anekdota, k níž jsou pak přilepeny ještě tři verze závěru; poslední z nich vyústí do tématu bojovného feminismu s politickým akcentem: jména sv. Starosty se zmocnili muži – starostové.

A pak se opět dozvíme (v trojitém závěru, jímž inscenátoři sami sobě ukradnou aplaus), že máme navštívit Máchův kraj. Toto střídání žánrů i témat prozrazuje, že jde o vnější, dodatečně přilepené „téma“ původně samostatných, pro jiný účel a jiné prostředí vzniklých scének s vlastními tématy. Obě scénky snad z Máchova kraje vzešly (prvá se tu měla odehrát, druhou prý inspirovala socha sv. Starosty kdesi tam stojící), ale vnitřně s ním nijak nesouvisejí: mohly by se odehrát kdekoli. Máchův kraj jako specifické pozadí právě těchto pověstí tu ve skutečnosti není přítomen, a uvažovat o tom, že nad tím vším je téma dryáčnických metod berkdeber agentur, vyžaduje velkou snahu dosazovat sem něco, s čím inscenace nehraje, co neakcentuje a co netematizuje.

Jinak všechna čest: divadelní nápaditost i vynikající provedení, jakož i živý akordeon citlivě spoluvytvářející a dotvářející inscenaci proměnlivou dynamikou či přesně cítěnými a naplněnými pauzami jsou příkladné. A k velkým hodnotám patří i to, jak se aktéři hrou zcela autenticky baví.

Inteligentní a vkusná zábava plní svůj cíl pobavit. Nic víc, nic míň.

HORNÍ-DOLNÍ, ZŠ SLOUPNICE: KOCOURKOV

Čtrnáct starších dívek v černých tricích a kalhotách prohlásí, že jejich mužové, vyhlášení chytráci, byli povoláni císařem coby rádci či

ministři a ony raději budou předstírat hloupost, aby nedopadly stejně; před kým to předstírají, když císařovna navštíví město až na samém konci, je arciť otázka.

V čem je prezentovaná hloupost specificky ženská není sděleno. Od začátku je jasné, že prvotním důvodem k přenesení kocourkovštiny do ženského světa je nedostatek souborových chlapců a „přebytek“ dívek. Inscenátoři samozřejmě musí respektovat i vnější, technické podmínky, které jsou jim dány. Ale měli by to učinit tak, aby diváka ani nenapadlo, že příčinou je technický problém, a žil v blahé představě, že jde o nejlepší možné, ne-li jediné řešení po stránce obsahové.

Horší je, že ani ona kocourkovská hloupost není příliš srozumitelná, natož viditelně předstíraná, neřkuli specificky ženská. Všechno, včetně humoru, se totiž ztrácí pod mlhovinou jakési estetizace ladných pohybů a čarování s barevnými šátky. Výsledkem je úhledná, kultivovaná, ale nepříliš srozumitelná a vzrušivá inscenace.

TANEČNÍ STUDIO LIGHT PŘI ZUŠ NA POPELCE, PRAHA 5: HODNĚ MALÁ ČARODĚJNICE

Přínos Lenky Tretiagové je ve vytrvalém úsilí o syntetizaci tance a divadla. Či jinak řečeno o předání divadelního sdělení s rovnocenným využitím tance.

Pro ten má své děti výborně vybavené; působivost taneční složky je nesporná a je v ní přítomna řada silných míst, zobrazujících i velmi vyhrocené vztahy mezi postavami. Jenže míra konkrétnosti a potřeby přesných motivací je jiná u tance a jiná u divadelního herectví. A jakmile nám inscenace nabídne i hereckou (či chcete-li činohereckou) složku, stanovila si sama kritéria, která pak musí splnit. A to se daří poněkud méně, mimo jiné i proto, že děti pro ni nejsou vybaveny tak, jako pro tanec a například představitelka titulní postavy namísto emocemi naplněného hereckého výrazu v takových chvílích spíš jen deklamuje text.

Příběh se tak dostává do stínu tance, kterým se vytváří obrazy tu tematicky relevantnější (např. srážka malé čarodějnice se staršími kolegyněmi), tu jen dekorativně doplňkové (např. jízda koní). Sama pohádka jako by byla jen prvotním impulsem k vzniku a rozvíjení pohybových a tanečních kreací, nikoli předmětem či cílem sdělení. Souvislosti i smysl příběhu unikají a pohybově taneční party od nich leckdy spíše odvádějí – už proto, že sdělnost tance je méně konkrétní než sdělnost herectví.

Výsledkem je, že předlohy znalý divák si do jevištního dění usilovně dosazuje co a proč se právě děje, zatímco divák neznalý v ději a motivacích jednotlivých postav tápe. Nejméně ze všeho je pak sděleno jádro Preusslerova poselství: že hlavní chybu v očích svých starších kolegyň učinila malá čarodějnice, když úkol být dobrou čarodějnicí pochopila tak, že má naučená kouzla užívat ke konání dobra, namísto zla; její rádce havran to nijak nereflektuje a ona sama jen začaruje čarodějnice a splní malé čtenářce, sedící po celou dobu nad knihou na rampě, přání taky si zakouzlit tím, že je vzápětí společně odčarují. Což není zrovna dvakrát účinná tematická tečka, natož divadelní pointa.

A ještě jedna věc, která autenticitě a síle sdělení příliš nepomáhá. Reprodukovaná hudba je nepochybně co do působivosti i technické stránky nahrávky sama o sobě vynikající; ale svou povahou, hlasitostí i samotným faktem reprodukce je z jiného světa. Namísto autenticity vnitřního výrazu tu ční forma a technika.

Luděk Richter

VČERA JSME SI VŠIMLI...

NEKLANA.CZ

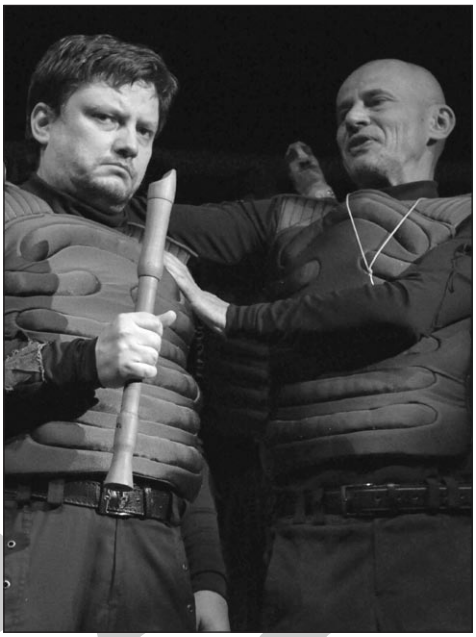

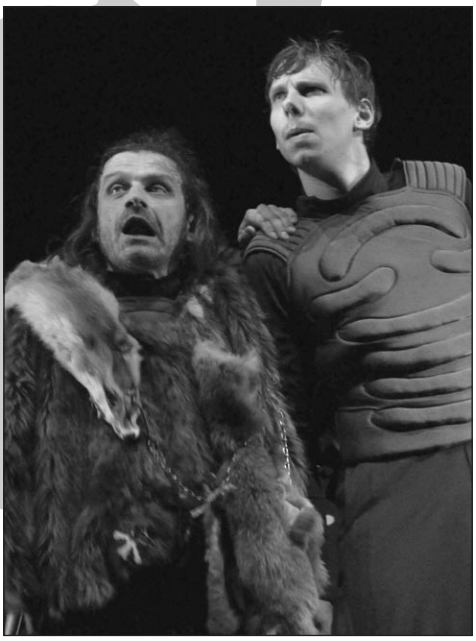

VČERA JSME VIDĚLI...

... HODNĚ MALÁ ČARODĚJNICE

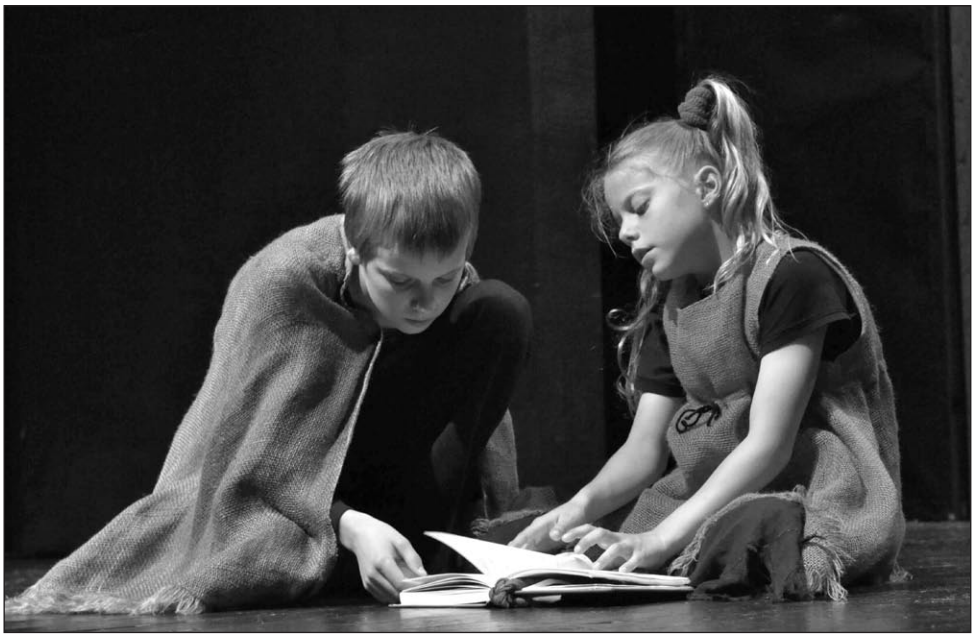

DĚTSKÝ DISKUSNÍ KLUB

PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

V této rubrice se dozvíte, jak jednotlivá představení vnímaly děti ze souborů. Jde o dojmy, pocity, postřehy, nápady, podněty, inspirace ale také o nedostatky, nejasnosti, nesrozumitelnosti, nedorozumění a nepozornosti, na které se děti z hrajících souborů, navzájem upozornily.

NAVŠTIVTE MÁCHŮV KRAJ!
KUK! ZUŠ ŠTÍTNÉHO, PRAHA 3

Dětští diváci na prvním místě kvitovali veškerou práci s různými druhy humoru. Z tohoto pohledu ocenili vtip vycházející z mísení hrové a fiktivní reality (dívka v roli Starosty se rozčiluje, že ji zase zapomněli sundat), přesné pantomimické hry (zejména rvačky s loupežníky), využití různých hrových technik a cvičení (vracení děje zpět, zpomalený pohyb, dabing).

Velice zaníceně děti projevovaly svůj názor na tři konce divadelní adaptace Pověsti o svaté Starostě. Bez zaváhání (k překvapení obou vedoucích) za nejpřitažlivější verzi závěru označili ukřižování otce. Sympatické jim bylo, že ženy/dívky táhly za jeden provaz, že neváhaly Starostě pomoci a že se vzepřely otci a ženichovi, kteří to s ní nemysleli dobře.

Otázky dětských diváků k této inscenaci nesměřovaly k samotnému ději ani k jeho vyznění, protože s jejich pochopením děti očividně neměly sebemenší problém díky přehlednosti situací i srozumitelné mluvě a zpěvu herců. Oceňujíce představení jako velice zábavné a výborně podané, soustředily své dotazy spíš k inscenačnímu procesu. Zajímalo je, jak dlouho a za jakých podmínek soubor zkoušel jednotlivé scény i celou inscenaci. Dostalo se jim odpovědi, která zároveň uspokojila zvědavost vedoucích dětského diskuzního klubu na to, proč pražský soubor hraje pověsti z Kokořínska a Českolipska. Herci se svěřili s tím, že v Máchově kraji strávili týdenní letní soustředěni, během kterého vznikla první, kratší, verze inscenace, dosud bez rámce reklamní agentury.

Po mnoha pochvalách hrajícímu souboru vyjádřili své upřímné díky naopak i herci divákům. Měli radost z plného sálu, ze smíchu a potlesku provázejícího i dílčí části představení.

„Obvykle vydáváme tu energii z jeviště my, ale tentokrát to bylo, jako by ta energie přicházela z publika k nám," dodala okouzleně jedna z členek souboru.

Kocourkov

Horní-Dolní, ZŠ Sloupnice

Hned v úvodních asociacích se ukázalo, že na děti zapůsobila široká škála divadelních prostředků v inscenaci užitých. Ocenily zejména rozmanitou hru s barevnými šátky, přičemž nejvíce je zaujala v úvodní situaci na tržišti a při příchodu císařovny (v tomto momentě už si ale nebyly zcela jisté, co představuje – „Moc se mi líbilo, jak dávaly šátky před císařovnu, ale nechápala jsem, co to s nimi vlastně dělají."). Ještě o něco rozpačitější pak děti byly ze situace, v níž šátky měly představovat nápady obyvatelek Kocourkova snášené na jednu hromadu.

Neporozuměly také motivaci císařovnina příjezdu do města, ani jejím požadavků (aby se po jejím příjezdu nejásalo a nemluvilo ve verších). Vcelku bez problémů reflektovaly zápletkové rozhodnutí kocourkovských žen hrát blázny, vzápětí už si ale nebyly jisté, jak s dějem souvisí jejich nápady na zvelebování města. Bez názoru a znatelných emocí se stavěly k samotnému závěru hry, v němž císařovna přislíbí vrátit Kocourkovským jejich muže. Při rekonstrukci děje pak došlo k zajímavému paradoxu, herci se divili, co všechno si diváci pamatují.

Naopak velice kladně se diváci vyslovili k živé hudbě a zejména k velice dobře srozumitelnému zpěvu. Jednoznačně největší úspěch pak sklidila kráva s boxerskými rukavicemi (posléze pojídající květiny pro císařovnu) a její rozverný výstup, následována nápadem ztvárnit kopřivy zelenými stužkami a veršem o snoubení slivovice s manželstvím.

(Děti ze souboru měly potřebu se svěřit s tím, že se jim dnes nehrálo úplně nejlépe, bylo jim horko, a závěr odpoledního představení nevyšel úplně podle jejich představ, neboť se některým popletl text v místech, která soubor na radu poroty v předešlých kolech přehlídky přepracoval.)

HODNĚ MALÁ ČARODĚJNICE TANEČNÍ STUDIO LIGHT PŘI ZUŠ NA POPELCE, PRAHA 5

Jak se dalo asi očekávat, mnohé z debaty dětského diskuzního klubu se točilo kolem taneční a pohybové složky představení. Na rozdíl od dospělého publika necítily žádnou potřebu inscenaci žánrově zařazovat a jejich reflexe se na prvním místě soustředila na energii, která z výborně sehraného souboru čišela zejména v čarodějném reji a byla podle nich v dokonalém souladu s reprodukovanou hudbou.

Několik diváků vidělo inscenaci Hodně malá čarodějnice již podruhé, či dokonce potřetí, a právě ti nešetřili slovy chvály. Inscenace se podle nich posunula od víceméně tanečního k daleko více divadelnímu rázu a „na černém pozadí doslova zářila“.

Někteří diváci si ne úplně věděli rady se vztahem Malé čarodějnice a dívenky čtoucí o ní knihu, ale s pomocí ostatních nahlédli, že děj odehrávající se před divákovýma očima je vlastně dívčinou představou a snad i vžíváním se do děje, který pak dívka právě vlastní četbou a představivostí může ovlivnit (ve chvíli, kdy čarodějnice mučí její oblíbenou hrdinku).

Překvapivým oříškem se pro většinu dětí stalo, proč Malá čarodějnice celý rok páchá jen dobré skutky. Přičítaly to její mylné interpretaci toho, co znamená být dobrou čarodějnicí. Tato nejistota pravděpodobně pramenila z toho, že nebyly schopné ani přesně identifikovat roli havrana Abraxase, kterou měl samotný soubor ale perfektně vyjasněnou (Abraxas byl pro ně dobrý přítel a učitel). S pomocí zkušenějších diváků a herců se však děti dobraly i myšlenkového vyznění příběhu vězících podle nich v tom, že nejlepším řešením a nejlepším kouzlem je nepřistoupit na pravidla těch zlých, naopak s nimi bojovat a že prostředkem, jak takového vítězství dosáhnout je usilovná práce na sobě samém (v tomto příběhu spočívající hlavně v četbě a usilovném studiu).

Klára Fidlerová

OTEVŘENÝ DISKUSNÍ KLUB

PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

V podvečerních hodinách se ve třetím patře Fabriky sešli členové souborů, kteří toužili vyjádřit svůj názor na odpolední představení. Sešli se zde někteří členové ze tří souborů. Své zástupce zde měl soubor z Mostu, z Plzně a zúčastnila se i část místního, svitavského souboru.

Děti se pod vedením lektorky Lenky Hulákové a pomocného lektora Jana Mrázka formou diskuse postupně vyjadřovaly ke všem dnešním představením. Tento vzájemný rozhovor měl děti nasměrovat k urovnání myšlenek a názorů na jednotlivá představení. Lenka hned v počátku děti upozornila, že jsou tady od toho, aby diskutovaly a že žádný názor není špatný, a proto se nemusí ničeho bát.

„To bylo bezvadný, jak se tam zpomaleně prali.“

„Líbilo se mi, že byli rozdělení na dvě skupiny a navzájem si pomáhali, například si vytvářeli zvuky.

„Líbilo se mi, jak to přetáčeli nazpátek...“

„Mně se líbil začátek, jak tam vtrhli!“

Takovéto názory, a mnoho dalších, ze sebe děti chrlily, když se začalo hovořit o prvním představení, představení souboru **kuk! Z Prahy- Navštivte Máchův kraj!**. U něj děti zejména ocenily, že představení bylo postavené jako propagace okolí Doks a Máchova jezera, včetně Kokořínska. Některé děti by se na základě této „reklamy“ rády nechaly zlákat k návštěvě této oblasti. Dětem se líbilo, že si soubor vybral právě pověsti. Pokud by si měly vybrat, kterou pověst by chtěly shlédnout znovu, většina z nich by volila pověst první o „petrovských“. Představení pro ně bylo dobře srozumitelné. Jedinou otázkou, která se ale brzy vysvětlila, bylo: „Co to mělo znamenat, jak tam přeskočila ta hudba? Jak se jim to stalo?“ Dotazujícímu ale ostatní děti ihned vysvětlily, že to byl „fór“. Zůstala otevřená jen jedna otázka, kterou by děti rády prostřednictvím novin směřovaly k souboru kuk!- „Proč jste si vybrali právě tyto pověsti?“ (soubor může přijít odpovědět na zítřejší otevřený diskusní soubor pro děti).

Dalším diskutovaným bylo v pořadí druhé představení **Kocourkov**, které sehrál soubor **Horní-Dolní**, fungující **při Základní škole ve Sloupnici**. Při vyslovení názvu tohoto představení napadaly děti slova jako město, hloupost, kráva, šátky, zmatek, kopřiva. Při převyprávění příběhu kocourkovských se děti několikrát „zasekly“ a bylo pro ně těžké dovyprávět příběh celý. V hlavách jim utkvěly spíše jednotlivé obrazy. Zapamatovaly si například dopis od císařovny, krávu s kytkou, růst kopřiv a hovořily zejména o práci se šátky. Děti spatřovaly pointu příběhu v tom, že se do Kocourkova navrátili muži díky hlouposti jejich žen. Pokud by měly vymyslet svůj název ke shlédnutému představení, pojmenovaly by ho Muži mimo vesnici, Blázinec nebo co žena neudělá, aby dostala zpět muže.

Hodně malá čarodějnice Tanečního studia Light při ZUŠ Na Popelce v Praze zaujala děti tanečním provedením. „Slova nahrazovali tancem.“- „Líbilo se mi, že to bylo taneční, že i když běhali, tak pořád tančili.“- „Byli skvěle synchronizovaní.“ zaznívalo z úst účastníků diskuse. Ačkoliv skoro polovina dětí neznala literární předlohu představení, všechny děti bez problémů příběh přečetly a dokázaly hravě vysvětlit průběh jeho děje. Děti si navzájem vysvětlily, že holčička, která si četla knihu, se toužila stát čarodějnicí a to, co se odehrávalo na pódiu, bylo vlastně jen v její hlavě. Jediný problém měly s hudbou: „Přišlo mi, že hudba nemá nic společného s tím, co se dělo na podiu. Nevadilo mi to, ale všiml jsem si.“ Celkově děti představení hodnotily kladně.

Na závěr se pokusily shrnout, co měla všechna tři představení společného. Shodli se na tom, že ve všech zazněla hudba, že všechna představení hrály dosti početné soubory a v každém se našly nějaké legrační okamžiky. Představení Velmi malá čarodějnice a Navštivte Máchův kraj! podle nich spojuje obsažení dobra a zla v jejich příbězích. Společným znakem představení Navštivte Máchův kraj! a Kocourkov byl zpěv a živá hudba.

V každém představení našly děti mnoho zajímavých okamžiků a už se těší na další!

Andrea Pavlíčková

NA SLOVÍČKO S...

KUK! ZUŠ ŠTÍTNÉHO

Já bych se vás na začátek zeptat, jak se vám tady dneska hrálo, jaké to bylo?

Mně to přišlo úplně úžasný, publikum bylo úplně suprový a byla tam skvělá atmosféra.

Mně to přišlo, že to publikum se furt smálo.

Odpoledne to bylo rozhodně lepší, protože bylo víc diváků.

Bylo tu skvělý publikum.

Mně se líbilo, jak se všemu smáli.

Prosím vás, vysvětlete mi, jak to s vámi je, vy jste spolužáci ze ZUŠky a zároveň jste jeden soubor?

Tak my jsme teď složení ze třech různých souborů a vzniklo to tak, že jsme jeli o minulých prázdninách na tábor a tam jsme na tom představením začali pracovat.

Tam byla i premiéra u hradu Houska.

Aha, to jsem se taky chtěla zeptat, jak to vznikalo to představení, takže jste byli na táboře a tam jste...

Zabývali jsme se pověstmi a pak jsme tomu dali tenhle rámec propagace.

Vlastně potom jsme to hráli i na Housce to představení.

A jak to vypadalo, když jste to hráli na Housce, jaký to mělo ohlas?

Ono to bylo jiný ještě předtím, ale myslím že se to líbilo...jednomu pánovi. (smích)

Jakému pánovi?

On totiž měl dredy a všemu se smál a byl takovej vtipnej.

Na tý Housce to bylo úplně jiný v tom, že jsme hráli venku, takže jsme museli o to víc mluvit nahlas a takhle. Je to skvělý to hrát v divadle, ale i venku

Dalo by se říct, že když se to hraje uvnitř, tak je to líp slyšet, ale když se to hraje venku, tak je tam velmi malá akustika.

Zkuste mi popsat ještě trošku podrobněji, jak to vlastně celé vznikalo.

Tak ty pověsti nám vlastně jako přinesla naše učitelka a my jsme si to dělali sami, no, téměř sami, učitelky nám pomáhaly.

Rozdělili jsme se do čtyř skupin a hledali jsme si v nich pověst, kterou bychom chtěli hrát.

Ty čtyři skupiny se pak sjednotili do dvou.

Já jenom, že každé soustředění má nějakou tématiku, v tomhle jsme vyšli z pověstí, takových místních, z tý krajiny a zase příští bude o něčem jiným a to minulý taky bylo o něčem jiným, takže to vlastně vyšlo i z tématiky toho soustředění. A protože se to celkem ujalo i na té Housce, tak jsme v tom pokračovali i dál.

A ta představení ze soustředění se pak hrají i přes rok, je to tak?

Spíš většina ne, dvakrát se nám stalo, že jsme to hráli i přes rok.

A co vás vedlo k tomu, že jste toto chtěli hrát i dál?

Jelikož to bylo i kvůli tomu, že do té nejmladší skupiny přišlo hodně nových dětí a ty se daly dobře zapojit do takových menších rolí v těch pověstech a zároveň měly podporu i nás těch, kteří už jsme to znali, co už máme i víc zkušeností s divadlem, takže kvůli tomu jsme to znovu vytáhli.

A jak se pracuje v takovém velkém kolektivu – takhle asi spolu nejste celý rok pospolu?

Jo, jsme.

Fakt?

S bráchou... (smích)

No, je to docela sranda, protože my se vlastně promícháme všechny ty věkový kategorie a teď ty mladší se můžou učit od těch starších a je právě hrozně fajn, že to takhle je, protože se fakt všichni hodně kamarádíme.

Mně se vlastně líbí, jak můžeme poznávat ty starší i mladší lidi.

Je tam nějaké úskalí, které ta práce v tom velkém a věkově rozrůzněném kolektivu přináší?

Tak já myslím, že určitě, protože prostě když tam něco vymýšlí všichni a když je to třeba záležitost těch starších, tak ty mladší třeba se jako nudí nebo nevydrží tak dlouho s pozorností jako ti starší a vůči nim je to trošku náročnější.

Já bych chtěl jenom říct, že práce v tom smíchaném kolektivu je o neustálém alternování, to představení jde dopředu, ale hodně pomalu, protože těch dětí je hodně a jsou malý a jezdí na školy v přírodě...

Ale nejenom ti malí...

Většinou je každé představení v jiném složení a má několik verzí, ve kterých se to hraje.

Hrajem to v jakémkoliv složení.

Co vás bavilo na vymýšlení toho představení?

Bavilo nás, že jsme si tam mohli vymýšlet, co jsme chtěli, samozřejmě, že jsme byli nějak vedení, ale vlastně fakt valnou část toho představení jsme dělali my po těch odpoledních na tom táboře.

A pak to prošlo cenzurou. (smích)

Bylo to trošku takové nepopulární téma kramářské písně, takže jsme to museli nějak odlehčit.

Že to nebylo úplně jednoduchý s tím pracovat, aby to bylo nějak záživný pro toho diváka.

A o čem pro vás to představení je? Co to může říct současnosti – stará pověst hozená do takové legrace?

No, že vlastně existují i jiný pověsti než ty pražský, známý, třeba jako o Libuši nebo o Přemyslovi, ale že každý ten kraj má určitě nějaký ty legendičky nebo tak a že my bychom jim to chtěli přiblížit nebo tak.

A taky to má ukázat různý cesty, jak se s tím dá pracovat.

Je to takové to klišé poselství, že v každý době je to moderní, takže i my jsme to zmodernizovali trošku, že to má moderní prvky i ta kramářská píseň, jako že to má právě i nějaké to kouzlo pro toho diváka dnešního.

Pro mě je to třeba o nadsázce takového toho způsobu propagace a vědeckého přístupu při tý rekonstrukci.

A jak se vám tam vlastně líbilo, jaký máte vy vztah osobně k tomu kraji, o kterém jste hráli?

My většinou teda jezdíme do Želivi, ale tam už bylo plno, byli tam fotbalisti, takže jsme vybrali takovou alternativní možnost a jeli jsme pod Housku, kde vznikaly ty pověsti a mně se tam líbilo víc, byla tu úplně jiná atmosféra, byla to taková víc divočina.

Bylo to blízko toho hradu, tak to tam bylo strašně fajn, bylo tam hezký prostředí, který bylo opředený těmi různými pověstmi a legendami.

Mně se hrozně líbila ta tajemná atmosféra.

A jak jste si rozdělili role?

Prostě u nás to bylo tak, že ten, kdo to chtěl hrát, tak se přihlásil a pak jsme rozhodli, že by třeba Vojta mohl bejt mlynář, že se k tomu hodí.

Ono to nějak tak vždycky vyplyne, jak se známe, není to žádnej konkurz.

Pravda třeba u těch loupežníků to vznikalo tím, že jsme byli ti větší, kteří představovali sílu a nakonec nás opravdu přemohli ti menší, protože byli spolu, drželi spolu...

A proč děláte divadlo? Co vás na tom baví?

Já jsem se byl třeba podívat na tý Housce a to mě hodně zaujalo, tak jsem se rozhodoval, jestli budu chodit, nebo ne a pak jsem se rozhodl, že teda budu chodit.

No, mě to baví, protože to máme v rodině a tak mám k tomu takovej vztah a taky mě hrozně na tom baví, že si můžu vyzkoušet různý situace a různý role, který bych si v normálním životě třeba jako nevyzkoušela.

To je právě sranda hrát si na někoho jinýho.

No, takže, mě to tam baví za a) protože tam najdu kamarády, za b) protože se uleju z vyučování a za c) se tam naučím nějaké věci, které mi pomohou ve škole, aby mě tam spolužáci přestali mlátit.

Nějaké chvaty a tak...?

Ne, jako předstírat.

Já jsem začala sem chodit, protože jsem viděla jedno z těch předešlých představení a zaujalo mě to.

Já jsem se vlastně k tomu dostala proto, že můj starší brácha sem chodí už strašně dlouho, a já jsem vždycky chodila na ta jeho představení a začalo se mi to hrozně líbit.

Mě na tom divadle baví naše spolupráce.

Mě baví, že můžu potkat nový lidi a že se můžu odvázat a hrát si.

Že je sranda a můžu se smát.

Mě na tom baví asi to, že můžu konečně vylézt před lidi, aniž bych se sesypala, že mě to otrkalo.

Čtete? A měli byste pro nás nějaké doporučení na hodně dobrou knížku?

Tak já čtu skoro každej večer před spaním a určitě bych doporučil přečíst nějakou foglarovku, ty jsou nejlepší. (většina přikyvuje)

Já už čtu hodně knih a mně se líbí kniha Hugo Kabret, potom Malý strom a ještě takový příběhy Čtyři a půl kamaráda.

Já rozhodně čtu každej den, je mi úplně jedno jestli při vyučování, doma nebo ve škole. Doporučil bych zvláště jednu knížku, kterou zrovna sepisují dva moji nejlepší kamarádi ze školy, je vážně vtipná, jako že třeba nějakýho lupiče strčí do komína.

Já teda moc nečtu, ale můžu doporučit všechny Boříky.

Já teda taky nemám moc času na čtení, ale doporučuju všech sedm dílů Harryho Pottera, já jsem to četla asi šestkrát.

Já ráda čtu a mám ráda horory, takže teďka čtu Drákulu.

My starší jsme asi vázáni povinnou četbou, kterou teda zatím nějak vynechávám.

Takže doporučujeme Bibli.

A taky zajímavá knížka je Gargantua a Pantagruel.

A taky Jan Ámos Komenský Ráj srdce a labyrint světa.

Já mám teď jako povinnou četbu Důmyslného rytíře Dona Quijota de la Mancha a je to hrozná blbost.

Já bych chtěl doporučit předlohu našeho nepovedeného představení Dům o tisíci patrech.

To byl náš největší kolaps.

Já poslední dobou moc nečtu a i s tou povinnou četbou jsem zaostával, ale doporučil bych třeba Bylo nás pět nebo Olivera Twista, ten mě zaujal.

Já bych chtěla doporučit knihu Malý Princ, protože já to čtu a ona je to kniha i rozkládací a mně se to hodně líbí.

A navštivte Máchův kraj!

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

HORNÍ-DOLNÍ, ZŠ SLOUPNICE

Máte za sebou náročný den – dvě představení, diskusi se soubory, jaký z toho máte pocit, když se za tím uplynulým dnem ohlednete?

Unavený.

Tak já si teda myslím, že si prostě všichni z nás mysleli, že se nám to jako moc nepovedlo, ale potom, když jsme přišli na diskusi, tak nám to všichni chválili a odcházeli jsme spokojení.

Já už jsem ráda, že to máme za sebou ta představení.

Taky jsem ráda, že už to máme za sebou a zítra máme odpočinek a můžeme se dívat na jiná divadla.

To je to nejlepší, ale já mám asi nejlepší pocit teďkom z toho odpoledního představení, jak bylo míň lidí, tak jsem měla trochu trému před nimi.

A jak se vám hrálo tady ve Svitavách, když to porovnáte s představeními, které jste hráli na jiných přehlídkách?

Tady je víc prostoru než u nás ve škole, že tady se můžeme víc rozmístit, že tady máme víc prostoru na hraní. To je lepší.

Mně se tady i líp hraje pro ty lidi, že ví, že je to tady už vážně zajímá a že už nejsou takoví neukáznění. To mě přišlo i na krajské přehlídce, že děcka tam běhaly uprostřed představení, ale tady už je to takový lepší.

Hlavně my už jsme tady taky druhý rok i na celostátní přehlídce, takže si myslím, že jsme tady už takový otrkaný, jestli se to tak dá říct, že už má člověk zkušenosti.

Když tady zazněl ten prostor, tak si myslím, že to někdy dělá problém, jak jsme zvyklí na ten stísněný prostor, tak se musíme více napomínat, abychom se roztáhli.

Povězte mi něco o vašem souboru.

No tak, tento soubor Horní Dolní je tady už asi třicet let a je to hrozně dávno, co vzniknul a my vždycky chodíme na tu základní školu, kde to jako vzniká. Vždycky tam jsme různý věkový kategorie, od čtvrté třídy do deváté.

Co vás k tomu přivedlo, že jste v tom souboru?

Tak moje sestra sem chodila do toho dramaťáku a říkala, že to je fakt dobrý, že to paní učitelka s nimi umí, tak jsem si řekla, že tam taky půjdu.

Tam kdo se přihlásí, tak může hrát, není to nic povinného.

Já jsem chtěla sem jít, protože mě baví hrát.

Já jsem teda šla do dramaťáku díky tomu, že moje kamarádka Eliška šla taky, tak já jsem to taky chtěla zkusit a teď mě to začíná bavit, takže si myslím, že budu chodit každý rok.

A co vás na divadle baví, proč raděj nemalujete obrázky nebo neskládáte hudbu nebo nekoukáte doma na telku?

Protože v televizi nic nedávají.

Protože se tam můžeme pobavit a je to fakt jako zábava, když se tam vymýšlejí nějaké ty scénky dohromady.

A získáme tím kamarády. Čím víc se do dramaťáků přihlásí žáků, tím máme víc přátelů.

Pojďme se teď dostat k tomu, jak děláte ta představení? Kolik toho vymýšlíte vy a kolik paní učitelka?

Vymýšlí to paní učitelka, my pak jenom navrhujeme nějaký návrhy, co bychom chtěli upravit a ona to pak posoudí a řekne, jak to bude.

Ona to vždycky posoudí, jestli dobrý nebo jestli jako něco dodat.

Paní učitelka je takový režisér.

Ale my si vždycky můžeme říct, co bychom tam chtěli mít my, co se nám tam líbí.

Já myslím, že to mají všichni rádi, že do toho můžeme nějak zasahovat. Je to tak trochu i naše divadlo, máme na tom každý svůj podíl. Jsme rádi za ty naše nápady, které tam můžeme mít.

Paní učitelka říká, ať i my říkáme své nápady, ať to není jenom na ní.

A o čem je to představení o Kocourkově, které jste dneska hráli?

No, je to o tom, aby se někdo zasmál, je to zábavný.

Je to vlastně o tom, že si hrajeme na blázny, aby nás neodvedli.

Připadáte si vy sami někdy jako v Kocourkově?

Vždycky, když děláme nějakou chybu, tak jsme jako kocourkovští, protože oni dělají chyby furt, protože jsou jakoby blázni.

Já si nepřipadám jako v Kocourkově, mohla bych už odejít?

Já už vás nebudu dlouho trápit, vidím, že byste taky zasloužili volno, že? Ale zajímalo by mě ještě, čím byste chtěli být, až budete velcí?

Chtěla bych být hokejovým komentátorem.

Já bych chtěla pracovat na ministerstvu zahraničí.

Já bych chtěla být advokátkou.

Já bych chtěla být moderátorkou nebo reportérkou.

Já bych chtěla být herečkou v divadle, to jak hrajeme divadlo, mě inspiruje.

Já vychovatelkou.

Jakou knížku byste doporučili k přečtení ostatním? Knížku, která vám fakt přijde skvělá?

Já bych spíš doporučila pro ty starší, kteří nemají zkušenosti s dětmi knížku třeba Dary se přece nevracejí – to napsala moje mamka. To je o problémových dětech, že když dítě udělá mámě scénu, tak se to vysvětluje, že žárlí na to mladšího sourozence, a že by chtěl být prostě s mámou. A ještě napsala Sama bych se v nebi bála.

Já čtu takový ty dívčí romány, ale většinou jsou to nějaké věci ze života, dobrá knížka je Vzdušné zámky.

Já mám ráda dobrodružství v knížkách.

Poslední otázka – Na co byste tady ve Svitavách a na přehlídce zvedli palec nahoru a na co byste dali palec dolů?

Na jevišti bylo hrozné horko – dusno – to je palec dolů.

Palec nahoru, že je o nás dobře postaráno.

Palec nahoru, že lidi nejsou takoví, že se na nás šklebí, ale že jsou v pohodě.

Jako palec nahoru bych dala tolik místa pro tolik souborů.

Palec nahoru organizátorům.

Já ještě musím pochválit tady jídelnu, je mnohem lepší než ta, kterou máme u nás ve škole.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

TANEČNÍM STUDIEM LIGHT PŘI ZUŠ NA POPELCE

Vy jste teď byli na diskusi souborů, které dneska hrály. Jaký z toho máte pocit, z té diskuse a vlastně i z těch představení, která jste dneska hráli?

Mám z toho dojem, že se to líbilo jako všechna představení, která tam dneska byly.

To odpolední se nám podle mě povedlo víc, protože bylo víc diváků a víc tleskali.

Já jsem z toho vycítila, že nás trochu jako pochválili, ale zároveň nám dali i nějaký poučky.

Na tý diskusi ti lidi věděli, o čem jsme hráli a nebylo jich tam moc, který by říkali, že něco nepochopili.

Ono je to tady takový utopený to podium, ale diváci říkali, že se jim to tady líbilo víc než v Karlínským spektru, že tady víc vynikly ty kostýmy, které jsme měli.

I ti diváci byli takoví dobří, že šli s tou postavou do děje, že se jim to líbilo.

Mně se líbilo, že se jim líbilo, že jsme měli v tom ten tanec.

Tady se mi líbilo, že jsme se mohli schovat i do zákulisí.

Jaký je v tom pro vás rozdíl, když se někdo vyjadřuje tancem oproti tomu, když se někdo vyjadřuje slovem a normálním, běžným pohybem?

My ta představení děláme jako tanečně, takže u toho ani nemusíme vymýšlet nějaký slova, že prostě jenom tancujem, ale pak některý věci musíme mluvit, protože by to třeba někdo nepochopil.

Já jsem si jistější v tom tanci, protože já se pokaždé bojím, že nějaký to slovo zapomenu nebo spletu.

Já mám ráda tanec, protože ho dělám odmalička.

Ten tanec je lepší, když nám k tomu hraje ta hudba, že se ten děj dá vyjádřit i beze slov.

Pro mě je příjemnější ten tanec, protože já se řídím těma pocitama a ty kroky mám už zažitý a tak mě vedou ty pocity.

Všichni tancujeme už odmalička, většinou od tří let.

V Tanečním studiu se nastupuje tak brzo?

I pozdějc, ale když někdo nastoupí brzo, tak má potom větší šanci, že se dostane do nějakýho většího představení. Jakože toho víc umí. Ten tanec se mu dostane do nohou.

A jak to vlastně funguje to vaše Taneční studio?

My jsme jako rozdělený do skupin věkových a máme dvakrát týdně tréninky, někdy jenom tancujem a někdy zkoušíme všichni představení, když máme třeba generálku. Nebo jedem na soustředění a tam uděláme nějaký představení.

A jak vypadá takový trénink?

No, to vypadá tak, že něco hrajeme, a když se nám něco nepovede tak trenérka to řekne a my tu scénu zahrajeme ještě jednou a dobře.

Máme normální hodiny tance nebo třeba hrajeme divadlo a tak.

Máme Renatu – takovou paní, která je z Duncan centra - to je taková taneční konzervatoř a ta pro nás jednou týdně dělá taneční techniku, abychom se dobře hýbali.

A na jakou hudbu rádi tančíte?

Na swingovou, nebo lidovky stylizovaný děláme.

A jak vznikají vaše představení?

My jsme byli v Lužici, a protože jsme tam lezli po skalách, jakože jsme horolezli, a tak nás napadlo, že bychom to představení o Malé čarodějnici mohli udělat na lanech. Jsou tam tři verze toho představení: jedna je bez lan, druhá je s lany a třetí je s interakcemi, že se do toho mohou zapojit diváci.

Takže vy hrajete to představení Malá čarodějnice na lanech?

Jakože vylétají do vzduchu – Malá čarodějnice a Havran.

A to se nebojíte, když jste tak vysoko?

Ne, protože my tam máme takový jakoby zařízení, že vlastně nemusíme nic držet.

To musí být krásný pocit, když se člověk takhle vznese nad to jeviště.

Ale někdy to zdržuje temporytmus.

No, a jak tedy zkoušíte představení?

Tu knížku Malá čarodějnice donesla Lenka a my jsme si pak zkoušeli různé situace – třeba ty dobrý skutky, co dělá ta čarodějnice nebo rej čarodějnic a natočili jsme třeba nějakej film s loutkama a potom jsme to nějak spojili a pak jsme se přihlásili na přehlídku.

My děláme různý scénky a vymýšlíme to i s učitelkou a ona nám potom říká: zkuste vymyslet tohle a tohle a potom jí to předvedeme a ona vybere, co je z toho nejlepší.

My jako všichni dáváme nějaký návrhy, jak by to mohlo bejt a pak to řadíme za sebou nějak.

A co vás baví na tom příběhu malé čarodějnice?

Že můžeme být zlí. Vlastně do toho se člověk nejvíc vcítí, že je zlej. Když máte někoho těšit, tak mi to přijde těžší, že jako musíte i leccos přemáhat. Ale tady to jde občas i samo.

Někdo nám říkal, že je i líp hrát zlýho, že toho hodnýho se to musí dobře nacvičit, že prostě, když jsme někdy rozčílený tak to vlastně už umíme.

Ale hodní umíte být taky určitě, ne?

Představitelka Malé čarodějnice: Mě baví být taková hodná, kdybysem byla zlá, tak by mě to asi moc nebavilo.

Jak se mračíme, tak je to docela někdy těžký, protože někdy je něco vtipnýho a chce se nám smát a musíme to vydržet, když třeba něco pokazíme.

Ale když se zasmějeme, tak dostaneme pěkně vynadáno, takže si dáváme dobrý pozor.

O čem ten příběh malé čarodějnice je?

Že ti mladší se musí podřizovat těm velkým, ale že je dokážou i přeprat.

Že se nemá přecházet přes nějaké hranice, protože se nám to potom může vrátit.

Že ta malá čarodějnice porušuje zákazy a to se taky nesmí.

A kdybyste uměli čarovat, co byste si přáli?

Já bysem si v tom jednom kouzelným přání přála ještě tisíc přání.

Já bysem si přál, že kdybychom mohli lítat, že by to bylo asi dobrý.

Já bysem si přála ještě vyhrát nějakou soutěž s tím tancováním.

Já od čtyř let chtěla mít doma králíka a ještě jsem ho nedostala.

Já bych chtěl mít samý jedničky na vysvědčení.

Já bysem si přál, protože mám strašně rád slony, být tím člověkem v zoologický zahradě, který je cvičí a krmí.

Já bych chtěla, abychom se s tancováním mohli podívat do všech možných zemí, protože jsme ještě neprojeli všechny.

A kde jste všude s tancováním už byli?

My jsme byli v Rumunsku, Norsku, Makedonii, na Ukrajině, v Chorvatsku a teď pojedeme v létě do Skotska a do Francie.

A řekněte, kde se vám nejvíc líbilo a proč?

V Anglii, protože jsme tam viděli volnou přírodu, ovce, který běhaj, a stanovali jsme.

Mně v Chorvatsku, protože jsme se tam mohli koupat v moři.

Já jsem zatím byl s tancováním jenom v Německu a tam se mi to líbilo, protože tam bylo všechno takový upravený a byly tam různý památky.

Mně se líbilo bejt v Rumunsku, protože jsme poznali ty krajany a s nima jsme tancovali a vytvořili jsme s nima i představení.

S českými krajany? Takže vy jste byli v Banátu?

My jsme tam byli dvakrát. Tam se mi to líbilo, že jsme poznali ty lidi a že je to tam jiný než u nás.

Mně se ještě líbilo v Chorvatsku, protože jsme tam jednou tancovali a dostali jsme zadarmo zmrzlinu a taky tam byl takový pán, který přehazoval kopečky zmrzliny, a když mu to spadlo na zem, tak řekl: Jejda!

A co pro vás to tancování znamená?

Ono je to hodně o tom, že když chce člověk být v souboru tak musí strašně jezdit na akce, chodit na tréninky, že to je hodně závazný. Já nevím, jak bych to řekla, že to zabere hodně času, a když se tomu chce někdo věnovat, tak to musí dělat pečlivě.

Většina dětí, co v tom souboru tancuje, tak je trošku jako lepší ve škole, protože to by jinak asi tu školu nezvládali.

Já třeba v tancování mám hodně kamarádů a kamarádek.

Mně to hrozně baví, jsem tam dlouho a neumím si teď představit, že bych netancovala, je to pro mě jako důležitý a beru ty lidi jako rodinu.

Pro mě je to koníček.

Pro mě je to napůl koníček a napůl kamarádi, ale je to tak zažitý, že si nedokážu představit, že by mi třeba máma řekla, teď se musíš věnovat škole, že mě odhlásí z tancování, mě by to prostě mrzelo.

Já to mám hodně rád, protože jdu třeba někdy po ulici a teď najednou si třeba nějak zaskáču.

Jak jako říkal Adam, že si zaskáče na tý ulici, tak na ulici se můžem i třeba potkat a řekneme si Ahoooj!

Tereza Vyvijalová

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS...

„...MOŽNÁ JSEM JEN NAIVNÍ SNÍLEK A STAROMILEC, KTERÝ MÁ RADĚJI KNIHY NEŽ ČTEČKY...“

... DAVIDA LAŇKY

Medailonek:

David Laňka se narodil v roce 1974 ve znamení Panny jako nedělňátko. Přeloženo do češtiny: už není nejmladší, má rád věci na svém místě a většinou ho provází štěstí. Vyrůstal v Novém Strašecí, kde poznal vše podstatné pro život. Že se vyplácí naslouchat radám starších. Že do školy člověk nechodí kvůli rodičům, ale kvůli sobě. Že má smysl dívat se na život také z jiného úhlu než toho čistě sobeckého. Že cigarety jsou skutečně tak odporné, jak se říká. Že není hrdinství říkat „ano“, ale „ne“. Že dávat je příjemnější než dostávat. Že... prostě spoustu věcí.
Zatímco si rozšiřoval vzdělání mimo jiné na Konzervatoři Jaroslava Ježka (obor tvorba textu a scénáře) a vystřídal zaměstnání od asistenta filmové režie až po současného PR konzultanta, přispíval již od 16 let pravidelně do časopisů Xantypa, Cinema, Instinkt, Joy nebo Marie-Claire rozhovory se známými osobnostmi, reportážemi, filmovými a hudebními recenzemi.

Má za sebou úspěšné knižní tituly Nekončící potlesk, Herecká tajemství, monografii Zdeňka Štěpánka či dětské knihy Dobrodružství Billa Madlafouska a Pohádky pro dospělé děti a nedospělé dospělé.

Ve volném čase se David Laňka věnuje své rodině, cestování, návštěvám kina a koncertů a čtení knih.

Jaká byla Vaše cesta k literatuře, ke čtenářství?

Odmala jsem obklopený příběhy. Jako dítěti mi mamka nebo babička každý večer četly pohádky, rád jsem chodil ve svém rodném Novém Strašecí do kina. Co si pamatuji, vždy mě bavilo k nějaké situaci, kterou jsem prožil, dovymyslet celý příběh. Ne proto, že bych na sebe chtěl strhávat pozornost nějakými fantaziemi, ale abych pobavil poslouchající. Inspiraci jsem přitom čerpal právě v knihách. Chodíval jsem do knihovny s babičkou, ona zašla do oddělení pro dospělé, já do oddělení pro děti, každý jsme si vybrali tak tři až pět knih, a když jsme je přečetli, udělali jsme si takovou čtenářskou seanci a navzájem jsme si povídali, o čem ty knihy byly a jak se nám líbily. A tahle čtenářská vášeň mi zůstala dodnes, jen bohužel kvůli práci nemám na čtení tolik času, kolik bych si přál, a mrzí mě, že si v životě nestihnu přečíst všechny knihy, které bych chtěl a měl.

Máte doma rozsáhlou knihovnu a dokupujete si knihy? Chodíte do knihovny?

Má knihovna zabírá celou jednu stěnu obývacího pokoje a s trochou nadsázky o ní říkám, že je klíčem ke mně samotnému. Mám v ní totiž jen knihy, které jsou nějakým způsobem spjaty s klíčovými okamžiky v mém životě, nebo mi „mluví z duše“... Jinak knihy moc rád nakupuji. Snažím se každý týden sledovat, co vyjde nového, jednou do měsíce pak jdu do knihkupectví a listuji novými knihami, vybírám. Do knihovny stále chodím, ale dnes už spíše ze studijních účelů, když píšu nějakou monografii.

Kdy jste si uvědomil, že Vás baví psát o filmu a hercích, a jak jste se dostal k literatuře pro děti?

Jak už jsem říkal, odmala, snad od pěti let, jsem pravidelně chodil do kina a svět filmu a herectví si mě rychle získal. Babička mě přivedla k tomu, že jsem si vystříhával fotografie herců, lepil jsem si je do sešitu a vlastně si tak tvořil jakousi obrazovou hereckou encyklopedii. Když jsem pak od šestnácti let začal přispívat do časopisů, přirozeně jsem psal o filmech a hercích, dělal jsem s nimi rozhovory a pod jejich vlivem se učil rozumět herectví, filmu a divadlu. A jsem velmi rád, že jsem měl to štěstí a setkal se s takovými osobnostmi, jako byli Ilja Prachař, Vladimír Ráž, Karel Hlušička, Otakar Brousek nebo Josef Větrovec, což byli a jsou excelentní herci a hlavně úžasní lidé. A jak jsem se dostal k psaní pro děti? Když bylo mé nejstarší dceři Alex asi šest let, přišla za mnou a řekla mi: „Tati, ty pořád píšeš pro ostatní, ale pro mě jsi ještě nic nenapsal!“ To jsem prostě musel napravit. A po první knize se mi v tom světě dětské literatury natolik zalíbilo, že jsem v něm už zůstal.

Když píšete knížku pro děti, čtete z ní dětem, abyste zjistil, zda je to dobré a dětem se to líbí?

Člověk si občas není jistý, jestli na to, co napsal, budou děti reagovat tak, jak by chtěl. V ten okamžik předstupuji před své děti s tím, že jim něco přečtu. Je štěstí, že jim to nevadí, že je to baví, a že jim v očích nečtu: Tak už to tatínku přečti a nech nás si hrát (smích).

Podílíte se nějak více na podpoře čtenářství u dětí nebo se spokojíte s tím, že píšete pro děti knížky? Spolupracujete s knihovnami nebo jinými organizacemi, které se čtenářstvím zaobírají?

Když mi z nějaké školy nebo z knihovny přijde pozvání, abych přečetl dětem něco ze svých knih a povídal si s nimi o literatuře, o psaní, vždy rád přijmu. Myslím, že je důležité, abychom naše děti podporovali ve čtení, abychom jim rozšiřovali obzory vědění a fantazie.

Je podle Vás jedno, co dítě čte? Mohl byste souhlasit s tvrzením, že není úplně důležité, co dítě čte, hlavně že čte a že ho to baví? Pojďme odmyslet extrémní možnosti, které jsou nepřijatelné z důvodu etického. Spíš se ptám na estetickou stránku věci. Je dobré, aby děti četly třeba brakovou literaturu, ač je někdy velmi složité takto kategorizovat?

Myslím, že to není jedno. Je podstatné, aby četlo takové věci, které budou rozvíjet jeho osobnost ve smyslu vštípení základních pravidel morálky a slušnosti. Protože nejen rodiče a škola děti vychovávají, ale také knihy. Rodiče by měli dětem číst nebo doporučovat takové tituly, které odpovídají jejich věku nebo jejich mentálnímu vývoji. Chápu ale, že ne všechny rodiče knihy baví a vědí, co je a co není pro jejich děti vhodné. Těm bych jen doporučoval, aby dříve než dítěti knihu koupí, jí alespoň prolistovali a ověřili si, co kupují, protože nedávno jsem otevřel knihu určenou dětem od sedmi let, a co jsem v ní našel za výrazy a situace, to ani nechci říkat.

V čem si myslíte, že spočívá podstata zájmu dětí o literaturu a o čtení? Jak byste postupoval, kdybyste byl učitelem a rád byste své žáky přiměl k tomu, aby víc četli?

Za vším bych hledal příběh. Dobrý příběh. Příběh, kterému lze věřit. A když jde o pohádky, sci-fi nebo fantasy, tak o postavy, kterým lze věřit. Aby se děti měly s kým ztotožnit. Aby se v situacích, chování a jazyku postav poznávaly. Nemyslím tím, že by autoři měli nutně používat slovník mládeže, protože ono to ve výsledku může vyznít spíš trapně, ale aby našli podstatu dětského uvažování, která nekalkuluje a pojmenovává věci přímo. Jako učitel bych tedy vše, co děti prožijí, zasazoval do příběhů, nebo kolem běžných životních situací příběh společně s nimi vytvářel. Neznám dítě, které by na tohle neslyšelo. A jakmile se naučí vnímat nejen detaily, ale také celek, samo v knihách objeví zdroj nekonečné inspirace.

Když si najdete čas na vlastní děti, dostane se i na čtení? Co svým dětem čtete? Jsou knížky, které si Vaše děti obzvláště oblíbily? Které to jsou, dejte čtenářům Deníku a i mně nějaké tipy (jsem otec, který svým dětem rád čte před spaním).

Nedaří se to každý večer, ale snažím se, zejména nejmenší tříleté Barušce před spaním číst. Teď zrovna čteme klasiku – Povídání o pejskovi a kočičce. Tu střídáme s nedávno vydanou knihou Životní příběh mimina s velikou hlavou, což je nádherná kniha. Devítiletá Anežka se teď hodně nasmála u knihy Doktor Proktor a prdící prášek, a s nejstarší Alex si už měníme tipy na dobré knihy, naposledy jsem od ní dostal paměti Ozzy Osbourna a já jí doporučoval Julie, demoverze od Nicka Hornbyho.

Jak se díváte na elektronické knihy?

Uvědomuji si, že jde o pokrok, který nejde zastavit, ale osobně jsem zastánce knih v jejich klasické podobě. Žádná čtečka vám nemůže zprostředkovat vůni knihy, užít si krásu obálky, když se podaří, užít si ten rituál, kdy knihu vezmete, otevřete ji a začnete číst... Pro mě kniha nikdy nebude spotřebním zbožím. Vnímám ji jako trvalou hodnotu. A když to vezmete po praktické stránce: u klasické knihy si pamatujete, v jaké části knihy a na jaké straně byla vaše oblíbená pasáž, ale na čtečce nebo v počítači si tohle prostě zapamatovat nejde.

Vnímáte film, televizi, divadlo nebo audioknihy jako jisté konkurenty, kteří se uchází o pozornost potenciálního čtenáře? Jak vlastně vnímáte knihu jako druh média v dnešní masmediální době?

Chtěl bych věřit tomu, že tištěná kniha nikdy nevyjde z módy, nikdy nepřijde o přízeň čtenářů a její elektronická podoba ji nikdy zcela nevytlačí do sféry chladných jedniček a nul. A pokud jde o film, televizi, divadlo nebo audioknihy, to jsou další svébytné umělecké disciplíny, které jako konkurenci knih nevnímám, protože pracují s jinými výrazovými a emocionálními prostředky. Navíc z knih často vycházejí, a mohou naopak diváky nebo posluchače přivést k tomu, aby si knihu přečetli... Ale možná jsem jen naivní snílek a staromilec, který má raději knihy než čtečky, vinyly než cédéčka a na filmy raději chodí do kina, než by se na ně díval na počítači.

Ptal se Vojtěch Maděryč

ČTENÍ NA DOBROU NOC

Další čtení na dobrou noc budou pro hledače cache takovým zadostiučiněním. Zde si budete moci přečíst původní příběhy, ze kterých jsme si vypůjčili věty do cache. Příběhy tak v rámci jednoho čísla Deníku můžete porovnat. Dobrou noc.

EGON ERVÍN KISCH

PRAŽSKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Svoboda, Praha 1968.

SVĚT MĚSTSKÝCH SADŮ

(...) Chtěl jsem se jen zmínit o pískovém prostranství u divadla, kde bylo hřiště. Nic se z něho nezachovalo. Nanejvýš ještě tam, kde končilo u Bredovské ulice, stojí tichý kiosk, kde se kupovala za dva krejcary sodová voda, za tři krejcary citrónovka a za čtyři krejcary malinovka.
***Uprostřed hřiště byl věčně hluk, pobíhání a hádky**, ale jen mezi vlastními hloučky. O sousední skupiny jsme se nestarali, ať to byli Češi nebo Němci. Jeviště národnostních bojů byla jinde. Tady byl hradní mír – ze strachu před čápovitým hlídačem, který naháněl hrůzu a vynucoval slušné chování svou lískovkou. Hrávali jsme tu odbíjenou, „velkého pasáka“, jak se jí říkalo po pražsku, a později i kopanou. Ale ať jsme se uskrovňovali jak chtěli a ať se jakkoli křížem krážem protínala hřiště různých mužstev, o otázku místa a o to, že jsme tvořili samé uzavřené týmy, se rozbila možnost, že by všichni hráli jenom pasáka, kopanou na branku nebo na dvě branky, takové slavnostní zápasy, jako se hrály v „Kanadě“, Kanárské zahradě na Vinohradech.*
Naštěstí existovaly pro Městské sady hry, které nezabraly tolik místa. Na kraji byly lavičky. Na ně jsme se posadili jako na koně (pánské sedlo) a hráli „kudlu“. Otevřel se kapesní nůž, aby ostří a střenka tvořily tupý úhel, položil se na lavici a ukazováčkem se kleplo na střenku, až se nůž převrátil. Když se nůž zabodl, byl to bod a mohlo se hrát dál. Když se nezabodl, musil hráč vypadnout. Nebo se vyhodil v pravém úhlu otevřený nůž na lavici asi tak z výšky prsou, a když se zabodl, měřilo se prsty, jak vysoko je střenka od lavice. Kolik prstů se do mezery vešlo, tolik bylo bodů. Jestliže se otevřel nůž docela – přímý úhel – a při pádu se zabodl, platilo to padesát. Hrálo se až do sta. Ošemetné přitom bylo to, že se špičky nože ohnuly nebo ulomily nebo ztupily. Potom se nedošlo ke konečnému výsledku. Hrály se kuličky. Za prvé čukes. Z dlaně se hodily do důlku čtyři kuličky tak, aby se zase vykutálely. Totéž udělal druhý, třetí, čtvrtý a pátý spoluhráč. Při tom je umění nehodit ani příliš slabě, ani příliš silně, neboť jestliže se nevykutálí kulička z důlku, musí tam zůstat a je pro hráče ztracena; když se zas ale zakutálí příliš daleko, propase se nejdůležitější šance. Neboť kdo má kuličky nejblíž důlku, postrkuje první. Strká své kuličky do důlku. Když se mu to podaří, může si je vzít a strkat zas nejbližší. Jestliže jednou chybí, vypadne. O to, kdo je na řadě, rozvíjí se celé světové války. – Za druhé labeta. Kulička se hází nebo kutálí od čáry k důlku. Kdo se dostal k důlku nejblíž, má přednost. Ostatní jako nahoře. – Za třetí džino. K tomu je zapotřebí, aby na Sadové silnici byla rozestavěná novostavba. Neboť se k tomu potřebuje cihla. Do země se vyhrabe poloelipsa, asi metr široká, dva metry dlouhá, labyrint stružek a důlků. Na hořením otevřeném konci se položí cihla a podloží kameny, takže tvoří po délce k džinu nakloněnou rovinu. Odtud se kulička kutálí dolů k cíli, do stružek, rýh a důlků. Další hráč se musí snažit jen o to, aby namířil kuličku při pošťouchnutí tak, aby zasáhl tu kuličku, která už je v důlku. Podaří-li se mu to, je kulička jeho. Ale jestliže netrefí, zůstane kulička ležet v labyrintu jako cíl a kořist pro třetího, čtvrtého, pátého. Dostane-li však někdo svou kuličku dokonce do „kasy“, nejtíž přístupného a obzvláště zastrčeného důlku, jsou všechny kuličky v džinu jeho.
Ano, jsou to obrovské výhry. Vyhrané kuličky se nastrkají do pytlíku a prodávají za hotové. Nominální cena: za krejcar šest kuliček.
Když nebyly kuličky ani fazole, vypomáhali jsme si kamínky. Při tom se na penězích nic nezíská. Ale přesto je plichta, také drábky, krásná hra, nebo jinak se tomu říká hrát „o medvěda“. Na lavičku se položí pět kamínků, potom jeden vyhodíme do výšky, a než ho opět chytneme, musíme touž rukou z hromádky vzít jiný. Nakonec se vyhodí hřbetem ruky všech pět kamínků a chytí do dlaně. V tomto umění vynikají záviděníhodní mistři – žongléři, kteří chytají do rukou hořící pochodně, by se mohli od nich učit.
Když se hrálo na „raubce a pólu“ (zkomolenina raubíři a policie), hnali jsme se se zaťatými pěstmi, jak jsme to viděli u lehkých atletů, v propoceném tričku, kterému jsme říkali velikánky svetr, kapesník v ústech, v divém honu po Promenádě, březovým hájkem, podél Bočanovy ulice, kolem potravní čáry a jeřábí klece, naproti podél nádraží Františka Josefa a odtud přes křoví zase do „rady“. Často nás ale póla dostihla a polapila, zvláště když jsme se schovali z romantických důvodů do jeskyně u rybníka, do oné jeskyně, kterou jsme vyhledávali po deseti letech opět v jinou denní dobu a z jiných důvodů, třebaže vchod byl symbolicky uzavřen řetězem a strach před pólou byl nyní oprávněnější.

VČERA JSME SI VŠIMLI...

HRAVÝCH CHOUTEK POROTCE

SVITAVSKÝ CACHING A JEHO PRAVIDLA

1. Hlavně nenápadně – žádný mudla (nezasvěcený) by o skrýši neměl vědět, ani by vás neměl zpozorovat, když cache hledáte či ukrýváte.

2. Z cache si můžete odnést jednu věc. Na oplátku je vašim úkolem připsat jednu větu a tím spoluvytvořit příběh, který je na papírku odstartován první větou.

3. V okamžiku, kdy je cache již bez předmětů, nedopisujte žádnou větu. Schovejte cache zpět a vyčkejte do dalšího dne, kdy bude vytvořena nová cache.

4. O umístění cache najdete zmínku v Deníku v této rubrice. Zde si budete moci přečíst také příběh, který jste napsali předchozí den. Redakce si vyhrazuje právo cenzurovat nevhodné výrazy. V případě zájmu o plné znění příběhu se stavte v redakci Deníku.

5. Cache se může nalézat v budovách, ve kterých se přehlídka odehrává a v jejich těsné blízkosti.

6. Nálezce a přispěvatel k našemu příběhu se musí zalogovat, tj. musí uvést přesný čas ve formátu hh:mm a své jméno či jméno souboru.

Druhý cache hledejte podle této instrukce: Není nad to zahloubat se v teplém koutku do právě zakoupené staré knížky.

Příběh, který jste stvořili:

Uprostřed hřiště byl věčně hluk, pobíhání a hádky. Hrávali jsme tu kuličky. / Nejdůležitější bylo udělat důlek!!! Patou, pěkně dokolečka, aby byl hodně hluboký. / Pokud důlek není dostatečně hluboký, nemůžeme začít hrát. / Důlek už je, můžeme hrát. / Je pěkně hluboký. Mám spoustu kuliček, ale jenom dvě duhové. / To Petr má duhových pět – musím je na něm vyhrát. / Začala hra, Puťa hází, cvrnká kuličku. / Kulička letí a letí a padá přímo do důlku! / Kluci běží k jamce, ale kulička nikde?!?

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2012

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorfův dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
farní stodola	stodola žitavské římskokatolické farnosti
Tyjátr	Tyjátr, alternativní klub
PZŠ	ZŠ praktická - budova Speciální základní školy

NEDĚLE 10. ČERVNA

8.00–8.45	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. kategorie	SZŠ
9.00–11.30	**vystoupení recitátorů 2. kategorie**	Kino Vesmír
9.00–12.30	dílny pro děti ze souborů	MMG, Ottd, PZŠ
9.00–13.00	semináře pro dospělé účastníky, třída A, C, D, S1, S2	Fka
	třída B	Tyjátr
9.30–11.25	**2. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
13.00–14.30	beseda lektorského sboru s recitátory 2. kategorie	
	a jejich doprovodem	MMG
	diskusní klub pro doprovod recitátorů 3. a 4. kat.	SZŠ
	dílny pro recitátory 3. a 4. kategorie	SZŠ
	seminář R	OttD
15.00–16.55	**2. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky DS	
	Jak si pejsek s kočičkou dělali dort	Fka-sál
	Hadřík, ZŠ Havlíčkova, Jihlava	
skupina A	**Tančírna**	Fka-sál
	Zpátečníci, ZUŠ Štítného, Praha 3	
	Kluci buci kaktusáci	Trám
	Paraplata, ZUŠ Most	
	Jak slunko na všechno přišlo	Trám
	Překvapený štrúdl, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou	
skupina B	**Kluci buci kaktusáci**	Trám
	Paraplata, ZUŠ Most	
	Jak slunko na všechno přišlo	Trám
	Překvapený štrúdl, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou	
	Tančírna	Fka-sál
	Zpátečníci, ZUŠ Štítného, Praha 3	
17.15–18.15	diskusní kluby seminaristů	farní stodola
17.30–18.15	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů	
	vystupujících v 2. bloku	Fka-učebna 3
17.30–19.00	dětský diskusní klub pro děti ze souborů	
	vystupujících v 2. bloku	Fka-aula
	otevřený diskusní klub pro děti	Fka-učebna 2
18.30–19.45	seminář k inscenacím 2. bloku	farní stodola
21.00	doprovodný program	náměstí
	Fast Food Orchestra (koncert)	

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 2.

Redakce: Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Vojtěch Maděryč, Andrea Pavlíčková, Tereza Vyvijalová, Honza Mrázek, Ivo Mičkal (foto), Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson, redakční čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3.patře fabriky Svitavy. Uzávěrka 10. 6. 2012 v 01.00. Náklad 350 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY 3

číslo 3. pondělí 11.6.2012

pondělí

FABRIKA SVITAVY

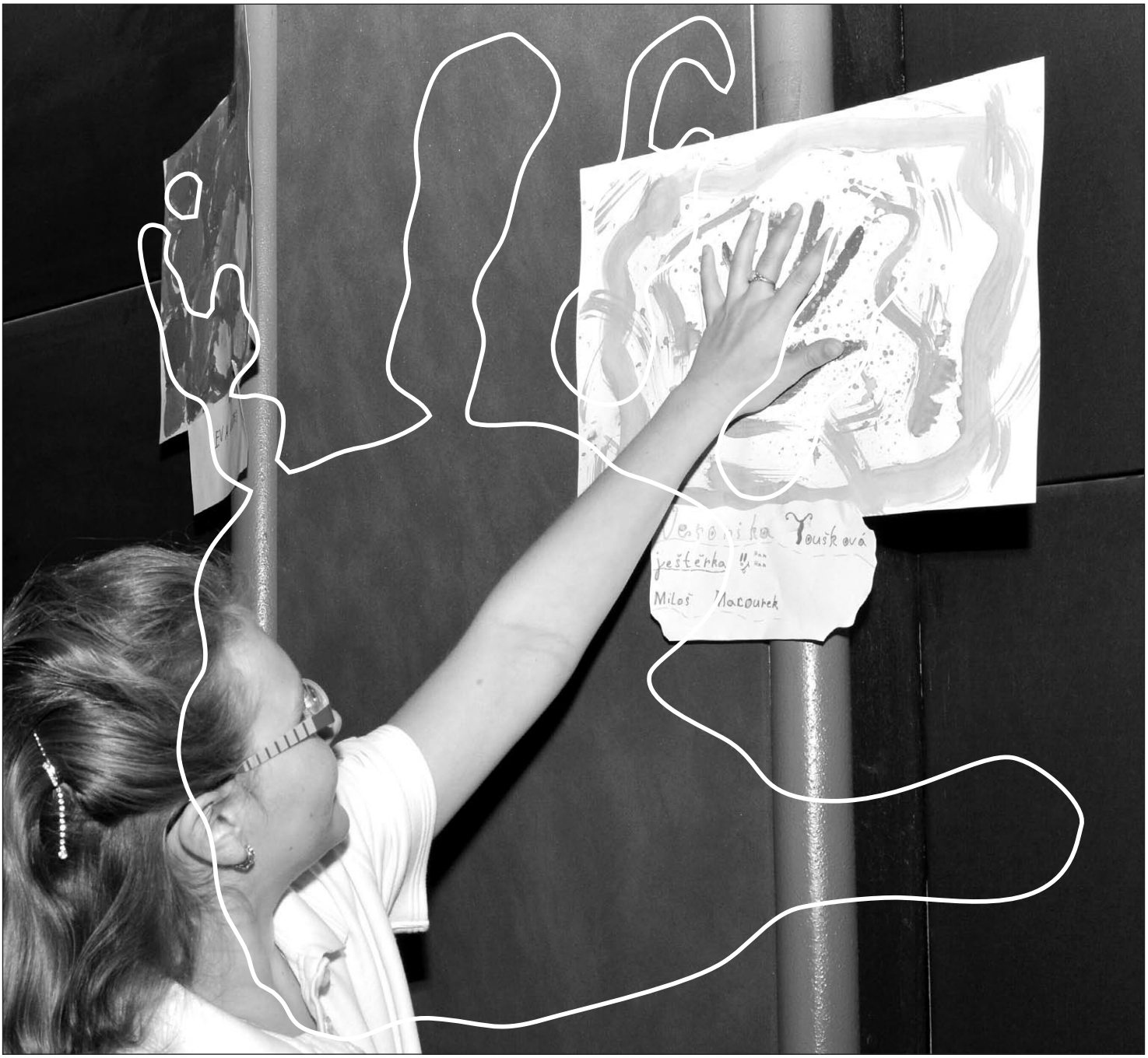

ÚVODNÍK

Každou noc se to opakuje. Kolem půlnoci položím obligátní otázku: Kdo si vezme úvodník? Nulová reakce. Zkouším to znovu: Můžete si, prosím, někdo vzít úvodník? Zase nic. Tatam je původní domluva, že v psaní úvodníků se budeme všichni střídat pěkně po řadě...Tiše se smiřuji s tím, že to zase vychází na mne... nadechuji se zhluboka a začínám...

I dění v redakci má svá opakování, rutinní práce. Snažíme se tomu čelit. O stejných diskusích pořizují záznamy různí lidé. Snažíme se nenudit stále stejným stylem psaní. Těžko říci, jestli se to vůbec daří. Posudek necháme na vás, na čtenářích.

Dnes vám nabízíme rozhovor s Evou Davidovou o tvůrčím psaní, i když si momentálně sami moc tvořiví nepřipadáme... Nabízíme pohledy do obou dětských diskusních klubů – ten otevřený byl pro mne velice zajímavý. Zažila jsem tam debatu o něčem, co se do záznamu kvůli místu nakonec vůbec nedostalo. Z inscenace Tančírna vyvstala otázka, jak je to dnes s vahou přikládanou slovu. V jedné scéně se dvojice domluví, že svůj rozhovor dokončí na facebooku. Chlapec usedne a napíše: Konec, nehodíme se k sobě (nebo tak nějak). Dívka odpoví „brečícím smajlíkem" (pěkný protimluv, Mácha by měl radost) a ihned vytáčí na svém mobilu číslo jiného chlapce. Nedalo mi to a zeptala jsem to, jak moc dnešní diskutující berou vážně slova napsaná na facebooku a ve zprávě v mobilním telefonu. Dozvěděla jsem se, že co se napíše, nebere se tak vážně. Neplatí to. A je to nepsaný zákon, všichni to vědí. Platí to, co se vysloví. Překvapilo mne to. Beru vážně to, co vyslovím. To, co někomu napíšu, beru vážně ještě víc. Moje babička říkala: co je psáno, to je dáno.

A protože si za svými slovy stojí celá redakce, nabízíme dnes vhled do dílny pro děti s Janou Jurkasovou a zveme vás do semináře D vedeného Luďkem Richterem. Tereza Vyvijalová si popovídala se všemi včera hrajícími soubory a ještě stihla vyzpovídat dvě recitátorky z druhé kategorie. Asi jí toho všeho bylo málo a narychlo spolu s Andreou Pavlíčkovou vyzvěděla něco i o včerejší večerní kapele Fast Food Orchestra. Andrea pro změnu přišla za lektorkami dílen pro soubory s velmi pěknými otázkami o čtení.

Zítra se to už opakovat nebude. Nepoložím otázku: Kdo napíše úvodník? Pochlapím se a zahřímám: Úvodník napíše... Zítra můžete posoudit hned u zčerstva otevřeného deníku, zda budu (vlastně zda jsem byla) úspěšná.

Iva Dvořáková

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLEN RECITÁTORŮ 4. KATEGORIE

Na poslední dílnu 4. kategorie recitátorů jsem přiběhla na poslední chvíli. Do třídy jsem, díky dešťové sprše, nevstoupila já, ale jakási moje karikatura zahalená do modrého šátku, ze kterého kapala voda. Když jsem se ale rozhlédla, zjistila jsem, že nejsem jediná, kterou déšť „osvěžil", ale že zmokli všichni, včetně lektorek Lucie Koderové a Lucie Mecové *(neboli, již z prvního čísla známá dvojice L+L)*.

Ještě před tím, než vstoupíme do dílny dnešní, vám stručně sdělím náplň dílny včerejší, abyste měli ucelený obraz o tom, co všechno přednašeči 4. kategorie v dílnách zažili. Včerejší den byl pro ně z celé přehlídky nejvýznamnější - byl to den jejich přednesového vystoupení. Proto se lektorky rozhodly, že děti zavedou do Kina Vesmír, aby se na přednes připravily. Tam se hlavně seznamovaly s prostorem a rozmlouvaly se.

Jelikož dnešek je posledním dnem přehlídky recitátorů, počet členů dílny podstatně prořídnul - ze sedmadvaceti jich dnes zbylo jen deset a počet se v průběhu času stále snižoval. *(V závorkách budu podávat zprávy o jejich odchodu.)* Z volných rozhovorů účastníků postupně vyplynula společná diskuse o přednesech, které během přehlídky slyšeli. V souvislosti s tím se lektorky pozastavují u volby textu. Radí jim, jakým způsobem text vybírat- doporučují texty, ve kterých si nebudou vylévat srdce - divák se toho často zalekne, ale spíše volit texty, nad jejichž tématem již mají nadhled. Rozhovor se dále stáčí k hodnocení přehlídky. Děti jsou s přehlídkou spokojené, jsou rády, že slyšely nové texty, které pro ně byly inspirací do další práce. Prostřednictvím novin posílají pochvalu organizátorům přehlídky za to, že letos propojili přednesovou a divadelní část přehlídky a oni díky tomu mohly zhlédnout i některá divadelní představení. *(Nyní se loučí čtyři členové, jelikož odjíždějí domů).*

Aby si děti po vydatném obědě a úvodním povídání zaktivizovaly svá těla i mozky přichází pro ně již známá hra „heja" *(blíže o hře v prvním čísle deníku)*. Tentokrát již hra plyne bez sebemenších zádrhelů - je vidět, že se děti během společně stráveného času již naladily na stejnou vlnu a našly společný rytmus. Tentokrát si ale přidávají a obohacují hru o další pravidla. Přibývá nové gesto, to signalizuje „vypnutí" všech zvuků, které hru doprovázejí. A tak se dívám na hru „heja" chvíli se zvukem a chvíli bez něj. (Loučí se další dva členové dílny.)

V průběhu dílny se děti navzájem sblížily - a sblížily se i s dvojicí L+L - a tak se dnešek nese ve velmi přátelském duchu. Chvílemi je ale přátelství až moc a jedna Lucie, na oko přísně, zasahuje: „Morálka nám trochu klesá, děťátka! Já si počkám...!" Děti se ihned uklidní a přes další obohacení hry „heja" *(tentokráte s přidáním kapky improvizace)* se dostávají k improvizačnímu cvičení „Dárek". Jedno dítě přichází s imaginárním dárkem za druhým a to, aniž by vědělo, co mu dárce dává, musí na něj reagovat. Lektorky děti upozorňují na to, že není důležité, aby improvizace byla vtipná: „Jsme tu od toho, abychom si ji osahali." I přesto, že si radu děti opravdu berou k srdci, vznikají vtipné situace, ve kterých se darovaný hřeben mění v lahev pálenky a auto v popelnici. Následuje další improvizační cvičení „Stopka". Nikdo z dětí nechce začít, proto se pouští do akce dvojice L+L. Rozehrávají situaci z prostředí hasičů. Ve chvíli, kdy jedno z dětí tleskne, Lucie zůstanou ve „štronzu". To je chvíle, kdy se ten, který tlesknul, postaví na místo jedné z Lucií a ta obraz opouští. Rozjíždí se další situace o špehujících rodičích. Na podobném principu je založené i další cvičení. V něm se ale do improvizace postupně přidávají všichni a stejně tak z ní zase odcházejí. Nově vstupující člověk vnáší i nové prostředí - to se tedy proměňuje od posilovny a centrum první pomoci přes krejčovský salon až k lekci baletu. *(Teď odchází další recitátor.)*

Posledních patnáct minut před koncem si zbylé čtyři děti mění s Luckou a Luckou role. Děti vstupují do role lektorů a vysvětlují jim „svojí" hru. Za chvíli už chodíme v kruhu, a když napočítáme do osmi, měníme směr, následně počítáme už jen do sedmi, při další změně směru do šesti až dojdeme k číslu jedna a hra začíná znovu. Zpočátku nám to celkem jde, ale čím více se zrychluje tempo *(a že se zrychlovalo hodně)*, tím bylo pro nás obtížnější se ve hře udržet! Na závěr jsme si všichni pěkně zamotali hlavy!

Teď už se ale Lucie s dětmi loučí - „Bylo to s vámi fajn a uvidíme se příští rok!"

Andrea Pavlíčková

ZAPSALI JSME...

... Z BESEDY LEKTORSKÉHO SBORU

S RECITÁTORY 2. KATEGORIE

Byl jsem mile překvapen. Přišel jsem včas. Dokonce jsem stál před muzeem frontu. Lektoři tentokrát utvořili dvojice ve složení Eliška Vobrubová a Jaroslav Provazník, Zuzana Jirsová a Jakub Doubrava, Jana Franková a František Oplatek.

U každé lektorské dvojice jsem strávil půl hodiny. Kdybych měl říci, u koho mi bylo nejpříjemněji, nedokázal bych to. Všude jsem cítil přívětivost, milost, pochopení a zájem o každého recitátora, snahu pomoci mu a podpořit ho. A tak si myslím, že je to správně. Obecně byli všichni recitátoři pochváleni za výběr textů, který byl přiměřený věku recitátorů. Přednášející textům velmi dobře porozuměli a dokázali je dobře interpretovat. Lektoři si pochvalovali, jak dobře jim s recitátory bylo, jak příjemné dopoledne v jejich přítomnosti strávili.

Z poznámek bylo patrné, že lektoři pracují na výchově mladých recitátorů, že koukají do budoucna a rady, které udílejí, jsou metodické a systematické, formulované srozumitelně tak, aby jim malý recitátor porozuměl. A když už mělo dojít na odbornější pojmenování nějakého jevu, tak se lektoři dětem omluvili, že teď budou chvíli mluvit pro ně možná nesrozumitelně.

Vstřícnost byla ale i ze strany recitátorů. Naslouchali s velkým zájmem a pokorou. Ostych při rozmluvě s lektory byl sice přítomen, ale nebránil recitátorům s lektory rozmlouvat, což považuji za velký důkaz vstřícné atmosféry. Vedoucí či rodiče recitátorů byli taktéž velmi vstřícní a chápající. S velkou důvěrou si připomínky lektorů brali k srdci. Bylo patrné, že všichni si přišli přátelsky popovídat a získat nové podněty a postřehy k vlastnímu poučení a rozvoji.

O dva postřehy se rád podělím:

Nejhorší je, když je gesto naučené. Nevychází již totiž z potřeby recitátora něco sdělit. Stane se tak jen doprovodným, nic neříkajícím a prázdným pohybem. Takové gesto je zapotřebí opustit. Posloužilo při hledání, ale brání ve sdělení. Nelze ale obecně říci, že gesta jsou navždy zakázána či provždy povolena. Jde o to, aby recitátor byl sám sebou, nic a na nic si nehrál, to je jediný klíč k oprávněnosti gesta.

Když se recitátor snaží vyjádřit za každou cenu pocity a myšlenky, které v textu objevil, nedá prostor posluchači, aby byl aktivně účasten, aby zapojil svou představivost, aby byl přednašeči partnerem.

Jak jsem byl na začátku mile překvapen, tak na konci jsem byl překvapen nemile. Po tak vstřícném a kultivovaném setkání recitátorů s lektory se zcela neomaleně a nepřívětivě lila voda z nebe. Zmokl jsem a nedalo se s tím nic dělat – neměl jsem s sebou deštník.

Vojtěch Maděryč

VČERA JSME VIDĚLI...

RECITÁTORY 2. KATEGORIE

Marie Vítů

Karel Smeykal

Mariana Telekesová

VČERA JSME VIDĚLI...

... RECITÁTORY 2. KATEGORIE

Vít Šimeček

Bára Květová

Petr Kadah

NA SLOVÍČKO S...

RECITÁTORKAMI 2. KATEGORIE ADÉLOU ZMRZLÍKOVOU A JOHANOU SZPYRCOVOU

Holky, proč si myslíte, že jsem si vás dvě vybrala a chtěla s vámi udělat jeden rozhovor dohromady?

Adélka: Protože máme stejnou spisovatelku, Daisy Mrázkovou.

Jaké byly vaše dojmy z toho dnešního vystoupení?

Adélka: Tak tady je velmi příjemný prostředí a ta tréma, jak má každý tak trošičku na začátku, byla, ale potom jsem se oklepala a bylo to dobré.

Johanka: Já jsem zapomněla půlku textu, takže jsem se to snažila nějak zamaskovat, ale bylo to nejhorší v mém životě, co jsem zarecitovala. Já jsem vzpomínala na nějaké různé úryvky, takže jsem to říkala buď svými slovy, nebo jsem něco přeskočila.

Adélka: Já jsem to trošičku poznala, ale nebylo to tak hrozné.

A měla jsi, Johanko, trému? Čím to bylo, že se ti to stalo?

Johanka: Právě, že já jsem celou dobu neměla trému, jak jsem tam seděla, pořád jsem se chechtala, pořád jsem se smála a teď jsem tam přišla a úplně jsem to zapomněla. Byla jsem prostě celá vysmátá a teď jako jsem nevěděla.

Máte za sebou celou přehlídku recitátorů, jaké to pro vás bylo, co se vám líbilo a co se vám líbilo míň?

Johanka: Mně se strašně líbily ty dílničky.

Adélka: Mně se moc líbily ty dílničky a to vystoupení bylo dobře zorganizované, akorát trošku jsem se zalekla toho ubytování. My jsme bydleli na Brněnské v nějakém intru, tož, trošičku jsem měla nějaké rozpaky s tím, lekla jsem se toho hodně. Ani nejde o to, že by se mi to nelíbilo.

Jak dlouho holky recitujete?

Adélka: Já recituju druhým rokem, loni už jsem byla i na krajském kole. Ale nepostoupila jsem.

Johanka: Já taky asi dva roky a minulý rok jsem vyhrála, ale ještě jsem nemohla postoupit sem.

Zajímalo by mně, jak jste si vybraly ten text. Znáte Daisy Mrázkovou více, nebo znáte jenom tento text, který od ní recitujete?

Johanka: No, já docela znám Daisy Mrázkovou a mně navíc s výběrem pomohla moje paní učitelka Marcela Kovaříková, protože já k ní chodím do kroužku.

Adélka: Daisy Mrázkovou trošku znám. Mně taky trošku s textem pomohla moje paní učitelka Bohumila Plesníková, já jsem jí řekla, o čem bych chtěla recitovat a ona mi pomohla, že mi pár textů přečetla a já jsem si vybrala.

A o čem jsi chtěla recitovat?

Adélka:O něčem takovém, co povzbudí svět.

A proč jste si její texty vybraly, řekly byste, že je na ní něco zajímavé nebo jiné, než na ostatních autorech?

Adélka: Má hodně poučné texty podle mě.

Johanka: Ona to má takové hodně jemné, ta příroda a tak...

A o čem byl pro vás text té druhé?

Adélka: Ještěrka a vajíčka, že?

Johanka: Hloupý lev v kleci.

Ty jsi, Adélko, říkala, že ty texty jsou poučné, je za tím ještě nějaké poučení, za vašimi texty?

Adélka: Jako já si myslím, že zrovna ten Johančin byl výjimkou, já jsem v tom poučení nenašla, ale bylo to pěkné. Líbil se mi celý ten příběh, jak ta Daisy Mrázková pěkně propojuje lidi a tu přírodu a zvířata.

Johanka: Já si myslím, že v jejím příběhu bylo poučení, že to ten lev neměl vzdávat a že měl hledat další cesty.

Adélka: Přesně moje slova...

Johanka: A že kdyby to nevzdával, tak že by možná našel i tu cestu a byl by volný.

Adéla Zmrzlíková

Jakým způsobem jste ten text připravovaly, jak na něm s paní učitelkou nebo i samy pracujete?

Adélka: Nejdřív si ho hlavně vysvětlíme, abychom věděli, o čem budeme recitovat, potom ho jakoby rozfrázujem, potom se ho učíme zpaměti, potom na jevišti ten projev a potom dodělávame takové ty drobné detailíčky, kam dát důraz, kde naopak ho nedat.

Johanka: My to děláme tak, že nám paní učitelka přinese různé texty a my si vybereme, který z nich chceme a potom si to čteme pořád dokolečka a učíme se to číst a když už to máme dobře nacvičené, tak se to učíme zpaměti, cvičíme to tak v hodinách různě nebo chodíme za paní učitelkou domů a tam ještě různě to doplňujeme.

Zajímalo by mě, jaký je ten pocit na jevišti člověku, který to ještě v životě nezažil? Myslím na jevišti před lidmi, když jste tam sami, něco jiného určitě je, když hrajete představení a je tam víc lidí.

Adélka: Tak třeba prostě ta tréma ani prostě před tím tam není, ale když tam má člověk jít, tak samozřejmě pocítí něco, co když to spletu a takové ty vnitřní otázky. Potom tam vyjde a má takovou tu jakoby dá se říct těžkost na sobě. U mě to funguje tak, že potom řeknu prvních pár vět a spadne to ze mě a už si to užívám.

Johanka: No, já jsem vlastně měla podruhé trému v životě teďkom. Já nemívám trému.

A kdy jsi měla trému poprvé v životě?

Johanka: Jednou, když jsem byla minulý rok na tom okresním kole a tam byla jedna paní, která byla strašně nalíčená a ona měla takový výraz jako... (šklebí se). Prostě jsem si říkala, to mám tak hrozné, že už se tak tváří? Někdy, když mám tu trému tak jenom vyjdu po těch schůdkách a pak už si to vyloženě užívám, protože nic jiného ani nejde.

A co vás na tom baví, na recitování, v čem je to pro vás jiné, než hraní divadla?

Adélka: Recitace to je jen slovy sdělení lidem, kdežto divadlo, tam se dělají i gesta a prostě recitace je v tom taková těžší než divadlo, protože člověk to musí umět vyjádřit pocitem a tónem hlasu nebo tak různě, možná i trošku gesta, ale v tom je hodně omezený.

Johanka: Já si teda nemyslím, že bychom nemohli gestikulovat při recitaci.

Adélka: Jako že jo, ale omezeně trošku.

Johanka: Můžeme klidně, ale nesmíme to přehánět. Přehnaná gesta bychom nedělali ani u divadla, ne? Recitace je jiná tím, že v podstatě, když hrajete divadlo, tak je vás tam víc a vlastně nemáte takovou trému, protože jste tam s někým. Pro ty trémisty je to útěcha, že se můžou za někoho schovat a taky tam musíte být v kolektivu, že musíte spolupracovat, naslouchat si a je to těžší a hlavně delší příprava, než se to všichni naučí.

Chci se vás zeptat, na nějaké knížky, které máte rádi a které byste ostatním chtěli doporučit, protože je fakt jako skvělá?

Johanka: Tak já mám docela ráda Pavla Šruta, například Lichožrouti a Lichožrouti se vracejí. Potom mám taky ráda Myšuta. Nedávno jsem přečetla Koho krysák kousne, to si nepamatuju autora (Lynne Jonell pozn. red.), ale bylo to dobré. Velmi hezky výtvarně udělané, protože se dalo listovat těmi stránkami a tam padal ten krysák. Taková animace.

Adélka: Já čtu spíš holčičí četbu a mě se tak líbí všechny knihy, co čtu. Já jsem aji křesťanka, takže dostávám hodně třeba od tety křesťanské knihy, ty jsou moc pěkné.

Johanna Szpyrcová

A jakou jsi četla poslední knížku?

Adélka: Zrovna taková křesťanská, tu bych doporučila aji klukům a prostě všem lidem věřícím a jmenuje se Pravá láska, autora nevím už (Josef Janšta pozn. red.), ale je tam jakože příběh, že chodí Svatý otec do rodin a vypráví různé příběhy a druhá část je o tom, že jsou tam příběhy, poučení z nich a ještě různá taková jakoby modlitba.

Johanka: Já taky čtu takové ty křesťanské knihy – Dětská Bible a tak. Teďkom aji píšu takovou knihu.

Křesťanskou? A o čem to bude?

Různá zamyšlení nad významem Boha a tak.

A čím byste chtěly být, holky, až budete muset v dospělosti pracovat?

Adélka: Já se moc svých snů držím, ale nevím, jak se mi budou plnit, zatím mám tři takové tipy: buď bych chtěla být herečka, nebo zpěvačka, nebo učitelka v mateřské škole.

Johanka: Já bych buď chtěla být herečka, nebo fyzioterapeut, nebo spisovatelka.

Tereza Vyvijalová

VČERA JSME VIDĚLI...

... RECITÁTORY 2. KATEGORIE

Alžběta Veselá

Samuel Suchánek

Sabina Polášková

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DÍLNY PRO RECITÁTORY 3. KATEGORIE

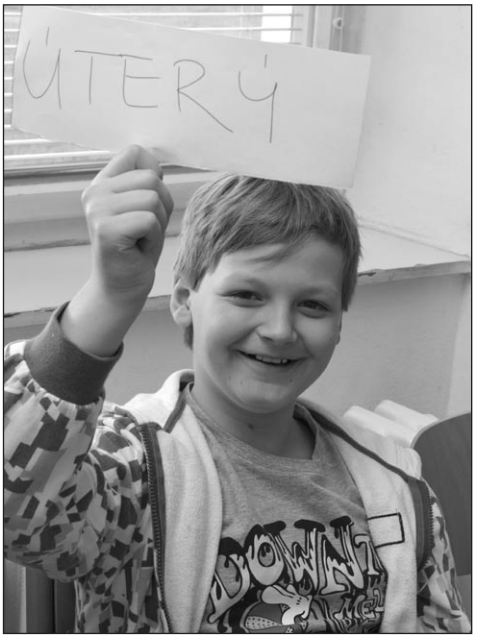

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE D

DRAMATURGICKÝ KLUB

Seminář D, tedy Dramaturgický klub probíhá v příjemném a podnětném prostředí dětské knihovny sídlící v prostorách Fabriky. Přicházím krátce před devátou hodinou ranní a šest členů komorního semináře, v čele s lektorem Luďkem Richterem, je již připraveno u velkého stolu. Přisedám k nim a na čtyři hodiny se stávám osmým členem Dramaturgického klubu.

První půl hodinu věnujeme diskusi o včerejším večerním představení Neklan.cz aneb Ze starých pověstí českých. Přes hodnocení jeho kladů a záporů se seminaristé dobírají k důležitému problému: Shodli jsme se (neudržela jsem se a do hodnocení se také aktivně zapojila), že autoři zřejmě chtěli představením otevřít otázku češství, kterou divákům předložili prostřednictvím pověsti o Neklanovi. Z toho vyplynulo další téma pro diskusi, komu je vlastně představení určeno? – dětem, kterým může být sympatické díky využitým prostředkům, ale nejsou schopny vnímat nadsázku a kritiku v představení obsaženou a nebo dospělým...? V souvislosti se zhlédnutým představením se dostáváme k volbě divadelních prostředků (jsou v divadle potřeba hloupé fóry, vulgarita, hlasitá hudba...?) a výběru tématu z literární předlohy.

„To bylo mouder, tak a teď už k práci!“ zavelí Lektor Luděk Richter a práce začíná.

Ještě než vám přiblížím průběh dnešního semináře, je vhodné udělat krátkou zastávku a popsat vám, na jakém principu je seminář založený. Každý do něj vstupuje s látkou, kterou by rád zpracovával. Někdo ji přináší v podobě tématu, o kterém se hovoří, rozebírá se, zužuje se, případně se pro něj hledají i vhodné literární předlohy. Jiní přicházejí s textem - dramatickým i nedramatickým. Někteří seminaristé mají v počátku semináře pouze myšlenku, jiní už vypracovaný scénář...Se vším se dá pracovat. Seminaristé v letošním roce přijeli s různými různorodými předlohami, jako příklad uvedu Šrutův text Dům, který si ze všech sil, jeden lenoch postavil nebo Drákulova švagra od M. Švandrlíka.

Celý Dramaturgický klub se nese v duchu hledání...hledání témat, motivů, prostředků... Dnes je na řadě japonská pohádka Zlaty Černé Bílý jeřáb. Je pro mě těžké vám blíže popsat její průběh, jelikož jsme se v ní během semináře tolik „šťourali“, že už vlastně snad ani nejsem schopná jednoduše napsat, o čem je...ale pokusím se. Nejedná se o klasickou pohádku se šťastným koncem. Bílý jeřáb - mladá dívka - po tom, co oddaně pomáhá svému zachránci vydělat peníze a tím i zpříjemnit jejich společný láskou naplněný život, umírá kvůli chamtivosti jeho matky. Tím pohádka v podstatě končí a seminaristy teď čeká nelehký úkol rozebrat ji z hlediska témat a motivů, které nabízí. Seminaristé text znají (i já jsem ho četla, díky čemuž se mohou chvílemi do rozboru také zapojit) a shodují se na tom, že je pohádka šokovala: „Byla jsem překvapená ze závěru pohádky. Tempo příběhu je klidné, je to jemňoučká pohádka a najednou bác!“ Tím odstartovalo několikahodinové hloubání nad samotným příběhem. Seminaristé se ihned pouští do hledání tématu příběhu. Luděk Richter je ale po chvíli zastavuje: „Ještě nebudeme hledat téma, nakypříme si půdu a necháme si to nakonec.“ A tak se snažíme rozebírat jednotlivé postavy, jejich činy a motivy.

Technika „říkej všechno i za cenu, že to bude hloupost“ přinesla mnoho zajímavých pohledů. Jelikož ale není úkolem tohoto článku dramaturgický rozbor, nebudu se pouštět do detailů, aby mi zbyl prostor na popsání dalšího průběhu dílny.

Během práce mě několikrát Luděk upozorňuje, že v semináři pracují systematicky - vždy se to setká s odezvou v podobě smíchu. Ačkoliv se lektor opravdu ze všech sil snaží ukočírovat zdejší anarchii, jejíž vládu konstatoval poté, co jedna za seminaristek po dvou hodinách práce požadovala malou pauzu, příliš to nelze. I nezúčastněným musí být jasné, že jelikož nápad jednoho probudí myšlenku v hlavě druhého a ta zase inspiruje k myšlence třetí..., se někdy skáče od jednoho k druhému. Vyvstávají zde zajímavé názory a témata a seminaristka, jíž text Bílý jeřáb patří, jistě bude mít při dalším zpracovávání z čeho vybírat. V další fázi seznamuje ostatní s tím, pro jakou skupinu dětí text vybrala - hovoříme o možnostech, které text pro danou skupinu a jejich věk nabízí. Při hledání prostředků dramatického ztvárnění Bílého jeřába, se pozastavujeme u toho, že každý charakter děje je bližší určitému prostředku - např. živí herci dokážou lépe ztvárnit citově naplněné vztahy a loutky vedle nich zase působí jako odlehčující prvek...

Shodujeme se na tom, že při tvorbě dětského divadelního představení nemůžeme vycházet jen z toho, co najdeme v textu, z toho co nás inspiruje a jaké obrazy nám to přináší. Vždy ji musíme přizpůsobit složení skupiny, prostoru a rekvizitám jaké máme k dispozici...Není lehká dramaturgická a režijní tvorba učitelova, o to více si potom můžeme cenit jejího výsledku...

Zítra seminaristky pod vedení Luďka Richtera mimo jiné čeká práce s předlohou Olgy Hejné Stříbrný pták.

Andrea Pavlíčková

NAHLÉDLI JSME...

... DO DÍLNY PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

VEDOUCÍ DÍLNY: JANA JURKASOVÁ

Prostor stálé expozice praček v Městském muzeu a galerii ve Svitavách se stala dějištěm jedné z pěti dílen pro děti ze souborů. Je to prostor trochu nevýhodný právě svou stálou expozicí. Pračky různého stáří byly pro děti velkým lákadlem. Jana si s tím ale velmi moudře poradila. Dala dětem pět minut na průzkum všech praček. Děti vše prozkoumaly a bylo to. Jediné co se nemohlo vyřešit, byl nedostatek místa pro aktivity takového množství dětí. A fakt je, že pro jednotlivé výstupy to byl nedostatek významný, neboť docházelo k promíchávání hrajících dětí a diváků. Připustíme-li ale, že konečným výstupem neměla být divadelní produkce ale interpretace Wernischových básní, můžeme nad tímto prostorovým nedostatkem přimhouřit oko.

Jana metodicky dodržovala ověřenou a fungující výstavbu lekce. Začala seznamovacími hrami, které přešly do aktivačních. Zde pracovala s pohybem a probuzením fantazie dětí různými asociačními řetězci.

Jana si pro svou další práci zvolila texty z knihy Chodit po provaze je snadné od výše zmíněného Ivana Wernische. Seminaristům nabídla větší množství textů, ti si měli vybrat jim nejbližší text a kolem něho utvořit skupinky. Posléze měly děti za úkol vytvářet živé obrazy motivované asociacemi na vybraný text. Vzniklo tak pásmo několika živých obrazů, které si skupinky navzájem předvedly. Jana byla po celou dobu a ve všech kolech předvádění průběžných výsledků velmi důsledná. Vyžadovala od dětí přesnost při plnění instrukcí. Tím získala velmi dobrý materiál, který se stal podkladem k velmi zdařilému výsledku. O tom ale později.

Jana postupně přidávala úkoly, takže práce se neustále točila kolem vybraných textů. Hravě by se mohlo stát, že by to seminaristy přestalo bavit. Jana ale dokázala seminaristy vždy dobře motivovat k další práci. A když si nebyli jisti jak dál pracovat, mohli se spolehnout na to, že jim Jana pomůže, poradí a překlene s nimi úskalí a nástrahy nového úkolu. Seminaristé si vybrali jeden či dva živé obrazy ze směsice obrazů, kterou vytvořili v první fázi procesu. Vznikly tak živé obrazy se slovy. Pro představu uvádím „slovní tvary“, které se staly východiskem pro další práci: dveře-kořeny, starý-nemoc; žebrák-klobouk-kolemjdoucí, valník-traktor-řidič; blázen-ošetřovatelka-injekční stříkačka-náplň-židle; dárek-stužka, černá-noc.

K těmto živým obrazů si hráči vylosovali emoce, nálady či psychická rozpoložení. Tyto stavy měly být v dalším kole práce čitelné prostřednictvím intonace, kterou hráči použili při vyslovení svého slova v průběhu vzniku živého obrazu. Tím se z živého obrazu stala vlastně drobná etuda. Ale až po zapracování další instrukce se etuda stala etudou v pravém slova smyslu. Dalším úkolem bylo totiž vytvořit pohybem propojený a v pohybu vznikající výjev setkání postav a věcí, které se v živém obraze již objevily. V reflexi zhlédnutých etud vedla Jana hráče k označení postav a pojmenování vztahů mezi postavami. Tím se vše stalo konkrétní, pochopitelné a snáze uchopitelné.

Další úkol směřoval k vybudování temporytmu etudy. Jednotliví hráči si totiž měli určit, jakým tempem budou do etudy vstupovat, jak rychle budou své slovo říkat. Došlo tak k vybudování gradace a napětí.

Poslední krok byl návrat k textu básně. „Slovní tvary“ měly být nahrazeny verši básně. Vše ostatní mělo zůstat stejné. A tak se stalo, že básně, se kterými by mohl mít leckterý přednašeč mnoho práce při výkladu, vyzněly velmi přesvědčivě. Vzniklý tvar se stal seminaristům odměnou za jejich trpělivou a poctivou práci, což bylo možné vyčíst z jejich spontánních reakcí.

Po reflexi hlavní náplně semináře přišly na řadu ještě zklidňující a stmelující aktivity. Myšlenky na Wernischovy básně tak byly zabaleny a uloženy spolu s jinými příjemnými zážitky do hlav a srdcí seminaristů, kteří opouštěli budovu muzea otevřeni novým zážitkům.

Než se tak ale stalo, stihl jsem ještě několik dětí ze souborů vyzpovídat:

Čím tě přilákala knížka, která určila, že jsi v této dílně.

Žofka: Obalem.

Amálka: Zajímavým názvem.

Aleš: Zaujaly mě krátké příběhy. Viděl jsem tam i nesmysly, tak mě to zaujalo.

O čem je tvoje básnička, na které jsi v dílně pracoval(a)?

Amálka: Je to takový rozpočítadlo.

Aleš: O divném světě, který je všude kolem nás.

Robin: O krabičce plné ničeho.

Co tě na dopolední dílně zaujalo nejvíce?

Žofka: Uvědomila jsem si, že si můžu do básně vložit svůj vlastní význam, že si tam můžu představit cokoli.

Áňa: Bavilo mě, jak jsme vytvářeli ty živé obrazy se slovy nad básničkou.

Amálka: Honička, při které jsme se museli držet v místě, kam jsme dostali babu. Byla sranda, jak se pak už člověk nemohl ani hnout.

Robin: Postup práce s textem.

Kačka: To jak jsme na konci rozplétali ty ruce.

Vojta: Jiné rychlosti v etudách.

Pracuješ se svým vedoucím podobně nebo úplně jinak?

Áňa a Lenka: Úplně jinak.

Vojta: Děláme taky etudy, ale neděláme ty rychlosti. Dostaneme téma a pak spojujeme etudy dohromady.

Adam a Žofka: Pracujeme dost podobně. Máme nějaký text a na tom pracujeme, nápady shrnujeme. Jen je ta práce volnější.

Vojtěch Maděryč

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DÍLNY JANY JURKASOVÉ

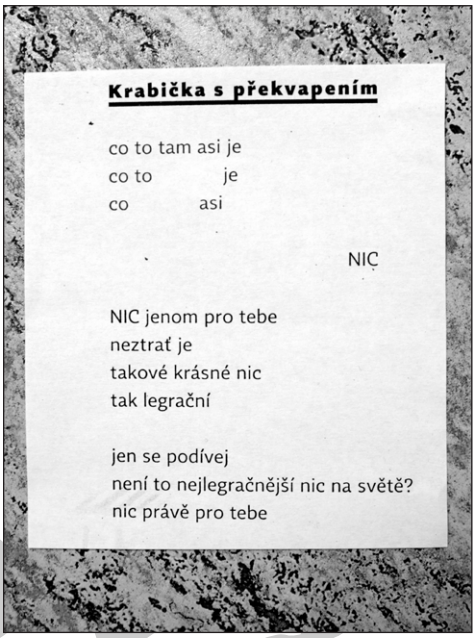

Krabička s překvapením

co to tam asi je
co to je
co asi

NIC

NIC jenom pro tebe
neztrať je
takové krásné nic
tak legrační

jen se podívej
není to nejlegračnější nic na světě?
nic právě pro tebe

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... SEMINÁŘE D

CO DEN DAL

ALENA EXNAROVÁ

DRUHÝ BLOK PŘEHLÍDKY

Soubor **Hadřík, ZŠ Havlíčkova z Jihlavy** přivezl do Svitav Čapkovu pohádku **Jak si pejsek s kočičkou dělali dort** (dramaturgie a režie Jana Krásenská). Rozhodně potěšili úvodem, kdy se vzájemně trumfují holky a kluci (Kočička má narozeniny! X Pejsek má svátek!), a tak se diváci těší, že tento princip vzájemného hecování bude dále rozvíjen až ke konečné gradaci. Bohužel se tak nestalo. Tento princip byl opuštěn a děti začaly hrát pohádku a jejich spontaneita se poněkud vytratila. Při diskusi poroty jsme hovořili o tom, že je v inscenaci naznačena řada zajímavých nápadů, ale nejsou bohužel udělané. Především je zde absence vztahů. Přitom pro děti je důležité naučit se, že základem inscenace jsou vztahy a nikoliv jen přesné provedení nacvičeného aranžmá. Tady jsme po spontánním začátku sledovali už jen vyprávění a zmíněné aranžmá. Ale hodně jsme diskutovali o tom, zda se přece jen spontaneita nevytratila fixací hry po jejím nazkoušení, protože fixování je pro děti obtížné. Nebo zda se tak stalo už při budování celku, kdy kladla režisérka Jana Krásenská důraz na přesné provedení jednotlivých situací. Nebo nakolik ovlivnilo děti prostředí velkého divadelního sálu, když by se určitě lépe cítily v prostoru menším. K hezkým nápadům patřilo například zosobněné přidávání jednotlivých složek potravy do dortu (a zacpání nosů těchto složek při přidání syrečku) nebo zavalení zlého psa dortem, ale jak už jsem zmínila výše, nebyly dotaženy.

Při diskusi vedoucí souboru s porotou jsme se dozvěděli, že soubor pracuje prvním rokem a tuhle inscenaci hráli už o Vánocích. Takže i to by mohlo být jedním z důvodů, proč se dětská hravost a energie vytratila. Ale čistotu a střídmost prostředků zvolených pro začínající soubor je i při všech zmíněných problémech třeba ocenit.

Zpátečníci, ZUŠ Štítného Praha 3 (vedoucí Ivana Sobková) se představili s **Tančírnou** a sklidili zasloužený ohlas publika. Inscenace vyrůstá z vlastních zkušeností puberťáků. Setkávají se v tanečních, zde navazují vztahy, které se vyvíjejí a proměňují a stejně se proměňuje i sebehodnocení jednotlivců. Atmosféra tanečních i tance a tahání se o partnery (dívek je o dvě víc), ale i tanec samotný je hezky zvládnutým základem pro jednotlivé mikrosituace, které jsou vždy vypointované a vypovídají o individualitě postav. A je třeba zdůraznit, že individualizace postav na malé ploše je vynikající a že si ji všichni dokáží držet. Výborně je vybraná hudba s naivním civilním textem a je dobré, že se prolíná s dialogy a nedochází k ostrým střihům. Ze zábavnosti tanečních se tak postupně vylupují zásadnější příběhy ze života. Sledujeme přesné dialogy či monology (žádná slova či věty navíc) a i když se občas smějeme, protože my starší, od puberty výš, známe podobné repliky z vlastních zkušeností, občas nás zamrazí, protože pod nimi se skrývají i hlubší bolesti a zážitky. A také si uvědomujeme, že i když je tendence hovořit o povrchnosti a cyničnosti dnešní mladé generace, zde se setkáváme jak s hlubším prožíváním vztahu, tak i ukončením vztahu jediným kliknutím na facebooku. Diskutovali jsme mimo jiné i o tom, že i když ve včerejším dopoledním představení došlo trošku k poklesu temporytmu a ne zcela vygradované pointě, bylo pro nás i tak velkým zážitkem. Po zhlédnutí odpoledního (druhého) představení, kdy první část v tanečních nevyšla tak razantně, přiblížila se charakteru druhé části a nezbavila nás diskuse o závěrečné pointě, kterou většina členů poroty přečetla jako závěrečnou fotku z tanečních, kdy mnohé vztahy končí, ale očekávání nových nikoliv, protože život dále pokračuje. Ale i přes diskusi o závěrečné pointě zážitek z představení zůstal.

Při rozhovoru členů poroty s vedoucí souboru Ivanou Sobkovou jsme se dozvěděli, že inscenace vznikala na přání dětí – část z nich začala chodit do tanečních a svým vyprávěním o nich strhla i ostatní. Pokud jde o jednotlivé příběhy, jsou to opravdu příběhy, které děti samy zažily.

Zatím jsem se nezmiňovala o večerním semináři k inscenacím, protože se názory seminaristů v podstatě shodovaly s názory poroty. V tomto případě ale došlo, pro nás trochu nečekaně, k rozdílnému pohledu na věc. Seminaristé hovořili především o tom, že je sice v počátku nastolené téma tanečních bavilo, ale že bylo rozehráno hodně konfliktů a žádný nebyl dořešen, že se ztráceli ve vztazích, že vlastně příběhy nikam nepokračovaly a střípky se nespojily v ucelený obraz. A že by všechno zredukovali. V pokračující diskusi se pak ukázalo, že někdo rozumí tomu, že vzhledem ke zmíněnému procesu vzniku inscenace nelze příběhy zredukovat. A také, že vzhledem k působivému začátku v prostředí tanečních byl očekáván lepší konec, a tak se začalo hovořit především o

problémech a nikoliv o kvalitách, které inscenace bezesporu má.

Kluci buci kaktusáci souboru **Paraplata, ZUŠ Most** zaujali nesporně energií a nasazením dětí, které příběh evidentně baví a hru si užívají. To především v odpoledním představení přebilo některé nedostatky, o nichž jsme diskutovali. Především o stylové nejednotnosti výtvarných prostředků, kdy proti motýlkům znázorněným rukavicemi, sluníčko šátkem a květiny květem ve vlasech či na triku se najednou objevil maňásek kočky a posléze vycpané a dost ošklivé punčocháče. A objevily se i názory, že kaktusy působí příliš měkce a že by měly mít skutečné bodliny. Jenže to by pak nemohly být tak hezky animovány a reagovat na sebe navzájem i na okolí pohybem a pohledem očí. Se stylovou nejednotností výtvarnou pak v podstatě souvisí i skutečnost, že něco se hraje a vytváří před paravánem, například motýlci z rukavic, ale děti představující květiny už je mají ve vlasech či na tričku – kdy jsou tedy na scéně jako a děti a kdy jako postav? Stejnou otázku si klademe, když k závěrečnému povídání vypravěče o tom, čím jsou kaktusy užitečné, přijde například zpoza paravánu i dívka s výrazným žlutým šátkem, který byl znakem sluníčka – pokud je ještě za sluníčko, je její přítomnost zde nelogická (protože jediné sluníčko kaktusy ocenilo, jinak se s nimi kvůli bodlinám nechtěl nikdo kamarádit), ale pokud je už za dívku, pak by neměla mít šátek. A tak podobně. Také jsme hovořili o tom, že někdy se zdvojuje akce s vyprávění a že by celku prospělo zestručnit situace do příběhu přidané, především přehlídku květin a jejich povídání o tom, co umějí vyléčit. Ocenili jsme pěkné nápady, například závěrečný dlouhý cár papíru se seznamem toho, čím jsou kaktusy užitečné. A také to, že text odpovídá věku dětí, že vedoucí Ivana Zajáčková dokáže využít jejich rozdílné vybavenosti a inscenace je i přes uvedené problémy ukázkou dobré práce s nimi. Navíc jsme se dozvěděli od vedoucí dětského diskusního klubu, že s řadou nápadů přišly děti samy, například právě s již zmíněným seznamem. A že nejvíc ze všeho se jim líbí, že jsou spolu.

V diskusi o inscenaci **Jak slunko na všechno přišlo**, kterou do Svitav přivezl soubor **Překvapený štrúdl, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou**, jsme hovořili především o přílišné lyrizaci celku, hlavně v projevu dívek (chybělo mu trochu nadhledu), ale občas i v hudebním doprovodu na kytaru, i když princip, kdy kytarista reaguje na hru dívek, je jistě přínosem celku. Ale jinak šlo v podstatě o vyprávění, pro něž bylo ve výtvarné složce předem už všechno připravené, a zatímco někdo výtvarné zpracování ocenil, objevil se i názor, že háčkovaná scéna a loutky křehký text Daniely Fischerové příliš zatěžují a že je také jasné, jak proběhne dozrání ovoce. Ale shodli jsme se, že v podstatě jedinou výraznou divadelní akcí bylo zobrazení Sahary – zapojením kytaristy do děje, nasazením tmavých brýlí a jeho napájením. A to jsme ocenili.

Od vedoucí souboru Romany Hlubučkové jsme se při diskusi o inscenaci dozvěděli, že vzhledem k tomu, že mají převážně chlapecký soubor a hrají humornější věci, chtěly obě dívky samy udělat ještě něco jiného, lyrického a společně s Romanou hledaly prostředky pro interpretaci tohoto příběhu. Takže vlastně v podstatě dostály svému záměru.

Alena Exnarová

VČERA JSME VIDĚLI...

... JAK PEJSEK S KOČIČKOU DĚLALI DORT

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... SEMINÁŘE R

RECENZE LUĎKA RICHTERA

HADŘÍK, ZŠ HAVLÍČKOVA, JIHLAVA: JAK SI PEJSEK S KOČIČKOU DĚLALI DORT

Parta holek se střetne s partou kluků: ta prvá bojovně prosazuje kočky, druhá psy. To dává naději, že soubor dobře ví, na čem je Čapkova pohádka založena a že našel klíč k prezentaci holčičího a klučičího pohledu na pečení společného dortu. Šestnáct dětí hraje na prázdné scéně především kolektivní hrou – hraním si na situace, které přináší děj pohádky.

Jenže sotva se (po trochu zbytném úvodu, kdy děti uplácají dort z písku) dostanou k samotné Čapkově pohádce, začnou pohybem ilustrovat věci nepodstatné (přidávání ingrediencí, míchání těsta, jeho bublání a pečení...), zatímco to podstatné zůstává stranou pozornosti nezobrazeno a neakcentováno. Série Čapkových pohádek stojí na škádlivé prezentaci rozporů mezi pohledem mužsko-klučičím čili pejskovským a žensko-holčičím neboli kočičkovským; ta o dortu pak je vypointována do poznání, že „stokrát dobrý dort“ vytvoří nejspíš něco, z čeho zatraceně bolí břicho. Jenže klukovsko-dívčí polarita i pomýlená nenasytnost v inscenaci zaniká ve všemožném míchání, bublání a jiných hrách, které jsou pro děj i téma podružné.

Inscenace začínajícího kroužku při základní škole je sympatická jak ničím nezatíženým inscenačním přístupem vedoucí, tak oddaností, s níž děti nacvičené akce předvádějí. A i když se tentokrát netrefila do sdělení, které předloha nabízí, je sympatickým příslibem do budoucna.

ZPÁTEČNÍCI, ZUŠ PRAHA 3: TANČÍRNA

Zkušená pedagožka několika ZUŠ i katedry výchovné dramatiky Ivana Sobková je obdivuhodná řadou věcí: šířkou tematického i žánrového zaměření, odhodláním hledat živá témata blízká dětem, s nimiž pracuje, schopností dovést děti k autentickým hereckým výkonům ve stylizované i civilně realistické poloze a také divadelním cítěním. To poslední má však v Tančírně značné rezervy.

Inscenace začne stylizovanou charakterizací „slepičení“ čtyř dívek rychle opouštějících a přijímajících své „nejlepší kamarádky“ na základě momentálních výhod či nevýhod, pokračuje prvými nesmělými pokusy o kontakt mezi kluky a holkami v tanečních (odtud zavádějící titul Tančírna), které přerůstají v prvé vztahy-nevztahy a vše uzavírají samomluvy jednotlivých aktérů, které z osobního hlediska reflektují všechny nejistoty, míjení se, nepochopení, iluze a zmatky protikladných pocitů, citů a činů dospívajících dětí.

Zejména začátek vzbuzuje naději na osobní výpověď - navzdory tomu, že většina hrajících osobní zkušenost z tanečních ještě nezažila. Záhy se však ukáže, že jde jen o přehlídku „vychytávek“, mikrosituací či dílčích motivů a na povrch začíná vystupovat absence významové stavby směřující odněkud někam a vnějšího tvaru inscenace.

Nevyžaduji příběh, natož jeho klasickou aristotelsko-freytagovskou kompozici. Ale stavba divadelní inscenace jako umění pracujícího s časem a konkrétním dějem či jeho prvky (ať už má navenek formu montáže, koláže, mozaiky či čehokoli jiného) není ničím jiným než prací s psychikou diváka. A ta má několik daností, mezi něž patří především postupující únava, nasycenost postupy, které už byly užity, a očekávání, jak dopadne to, co mu bylo nabídnuto. (Dokonce i zcela atematický cirkus pracuje přinejmenším se střídajícími se kontrasty a s gradací.) V Tančírně jsme namísto vývoje a zbadatelných spojitostí svědky předestírání dalších a dalších vychytávek, špílců a gagů, po většinu času v monotónním střídání tance a úryvků dialogů. Výsledkem je pak upadající pozornost a nastupující pocit zdlouhavosti.

Mnohé z oněch drobných trapasů, nejistot a přešlapů (nejen) mladých lidí jsou nadčasové, a dokážou tak z odstupu pobavit jakoukoli generaci. Otázka je, zda chce inscenace jen rozesmávat a sklízet potlesk nebo chce o těchto situacích a životní fázi i něco říci – a co. A vedoucí i soubor už nejednou ukázali, že na opravdu silné sdělení mají.

PARAPLATA, ZUŠ MOST: KLUCI BUCI KAKTUSÁCI

Skupinka mladších dětí na nás od prvého vstupu zapůsobí svou radostnou energií, tím, jak se dokáží hrou bavit a tím bavit i nás. Jejich autentické bytí na jevišti pak zprostředkovává i řadu jednoduchých, ale nápaditých inscenač-

ních řešení: prosté, ale funkční maňásky obou kaktusů v květináčích nebo pyšné květiny coby nafrněná děvčata s květem ve vlasech, sluníčko v žluté čepici se slunečními brýlemi...

Rezervy jsou v detailech, které oslabují i tematické vyznění celku. O kaktusech se mluví jako o pichlácích, o které se lze zranit – ale oni jsou to chlupatí sympaťáci, které by si člověk chtěl bezmála pohladit. Květiny jsou na jevišti od samého začátku jako součást chóru, takže působivost jejich vstupu do hry, coby květin, je oslabena a epizodní kočka i punčocháče proti nim vyznívají jako výrazné postavy, které vzbudí očekávání, ale ve skutečnosti se dějem jen mihnou. Nevýrazný, neakcentovaný je i existenciální smutek kaktusů, který přivede sluníčko k tomu, že jim dá rozkvést, jejich květy jsou stále ještě málo výrazné na to, aby mohly změnit pohrdání namyšlených květin vůči kaktusům v obdiv.

Kdyby se tyto tematicky klíčové momenty podařilo sdělit s patřičnou silou, rádi bychom oželeli závěrečnou deklaraci, o čem všem nám to hráli.

PŘEKVAPENÝ ŠTRŮDL, ZUŠ CHLUMEC NAD CIDLINOU: JAK SLUNKO NA VŠECHNO PŘIŠLO

Romana Hlubučková je zkušená inscenátorka, která je se svými četnými dětskými soubory už mnoho let známa především absurdně nonsensovými inscenacemi. Záměr zkusit se dvěma staršími děvčaty a jedním chlapcem (kytaristou) poněkud jiný žánr je rozhodně osvěžující – pro nás i pro ni.

Daniela Fischerová napsala pohádku o tom, jak se ze zelených nezralých rajčat, jahod a třešní vyloupnou krásné červené plody díky tomu, že usrknou večerních červánků, jež si slunce pěstuje na obloze. Pohádka je to výrazně lyrická, založená na výtvarném vidění.

Inscenátoři tuto výtvarnost převádějí do barevně laděných pletenin (či „háčkovanin“?) krajiny, keříků rajčat, trsů jahod a třešňového stromu. Je to pohledné, leč otázka, proč zrovna pletenina, čím souvisí s dějem či tématem inscenace, zůstává nezodpovězena. Závěrečné zčervenání - uzrání všech plodů je rovněž hezké, ale co do provedení poněkud těžkopádné a příliš očekávatelné.

Příběh je dějově a dramaticky měkký a lyričnost bývá na divadelním jevišti vždy problémem. A když nám ji obě dívky od prvého do posledního okamžiku servírují v podobě širokého úsměvu a rozněžněle plovoucí mluvy, může se dostavit pocit jistého přeslazení. Je to efekt běžně známý z přednesu: celkové vyznění básně je pochmurné, a tak recitátor říká v tragickém tónu už úvodní slova „maminka upekla koláč“; charakter textu je lyricky rozcitlivělý, a tak se rozechvěle přednáší už věta „zavři dveře, táhne tu“.

Jistým problémem je též tematické vyústění jednoduché pohádky o proměně barev: rajčata, jahody, třešeň a nakonec i samo sluníčko (proč to?) přiznají, že navzdory zákazu usrkli červánků – a tak vznikla důvěra??? Nevím: nezdá se mi to ani logicky, ani mravně úplně přesvědčivé.

Ale inscenace je to příjemná a je dobře, že také díky ní se na Dětskou scénu opět dostalo kvalitní loutkové divadlo.

Luděk Richter

VČERA JSME VIDĚLI...

... TANČÍRNA

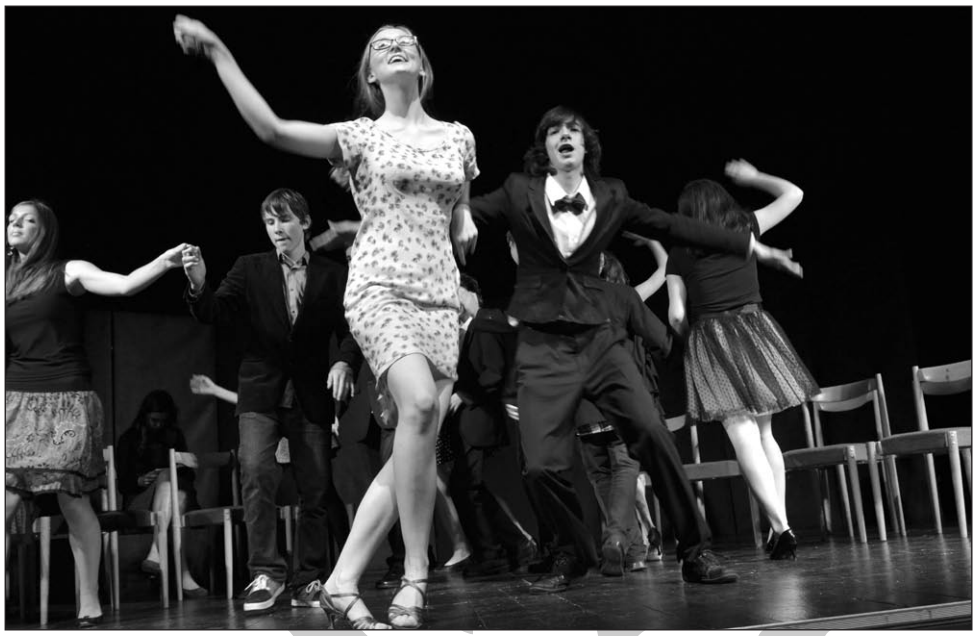

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... SEMINÁŘE K INSCENACÍM

DĚTSKÝ DISKUSNÍ KLUB

PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Než se vůbec začalo o jednotlivých představeních diskutovat, bylo zapotřebí diskutéry rozhýbat, promíchat, zamíchat a zmást. Tomu posloužilo pár vypečených her. A pak už to mohlo všechno vypuknout. Ale nenechte se mýlit tím, že diskuse probíhaly jen vsedě. Klára se Soňou velmi dobře pracovaly s pozorností diskutérů. Vždy, když už bylo příliš povídání, tak nabídly aktivitu, která děti probudila a přitom posunula diskusi o krok dál. A k čemu se tedy v diskusi došlo?

První otázkou bylo, co dnešní představení měla společného. A světe div se, děti přišly na to, že všechna představení byla nějak pletená. Loutky, rekvizity, kostýmní prvky i mezilidské vztahy.

Jak slunko na všechno přišlo

Překvapený štrúdl, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou

U tohoto představení se objevilo mnoho sluníček, která inscenaci chválila. Velmi kladně byla hodnocena výtvarná stránka inscenace, vtip, se kterým byla vyřešena proměna zelených rajčat, jahod a třešní. Pochvale se nevyhlo ani samotné nastolení místa děje, jeho zrození, zjevení a zabydlení.

Další oceňovanou složkou byla hudba. Pro zajímavost uvedu, že hudbu si komponoval mladý kytarista sám. Děti zkušeně odhalily, že bez živé hudby by celé představení nebylo tak zdařilé. Pozornosti neušla ani technická vybavenost hráčů, bylo jim dobře rozumět, srozumitelný a jednoduchý příběh dokázali divákům vyprávět.

Nad inscenací se stáhlo také pár mraků, ze kterých ale nakonec nezapršelo. Největší nedostatek byl shledán v tom, že celý příběh není moc dramatický a tak se toho na scéně moc neodehrává. Mezi sluníčky ale i mezi mráčky se objevil postřeh ohledně rozehrání Sahary. Někteří to uvítali, pro jiné to byla brzda. Většina se ale shodla na tom, že právě situace na Sahaře byla dobrou cestou pro oživení celého představení a uvítala by více takových rozehrávek z loutek na hráče.

Z dotazů na soubor vyplynulo, že soubor neváhá s inscenací si i nadále pohrávat. Tak například dnes přidali rvačku o červánek. Opravdu záludnou otázkou bylo, proč po celou dobu byly na obloze jen červánky. Nakonec až lektoři upozornili na to, že příběh se odehrává kdysi dávno, kdy nebyl červen ani červenec. Zato byl zelen a zelenec a všechno se v nich zelenalo. A v takové době je přeci možné, že je všechno jinak, než jak jsme my zvyklí.

Soubor plánuje na inscenaci dál pracovat a tak poděkoval za postřehy. Diskutéři potleskem poděkovali za příjemný divácký zážitek.

Jak si pejsek s kočičkou dělali dort

Hadřík, ZŠ Havlíčkova, Jihlava

Aby se diskuse mohla rozproudit, měly děti za úkol vytvořit takové těsto, ze kterého se upekla tato inscenace. Lektorky využily skvělý nápad z inscenace. Kdo řekl nějakou ingredienci, stoupl si a stal se součástí těsta. Klára pak celý recepis zapisovala.

Recepis na inscenaci:

Trpělivost učitelky, nápad na jednoduché ztvárnění postav, technická vybavenost dětí, zájem o hraní divadla, přátelství, pohybové ztvárnění děje, kostýmy-čepice, zpěv, souhra.

Z recepisu a diskuse nad ním vyplynulo, že diváci vlastně vůbec nepotřebovali čepice, které měly pejska a kočičku označovat.

Diskutující představení bavilo, ocenili jevištní nápady, známý leč dobrý a hravý příběh.

Kluci buci kaktusáci

Paraplata, ZUŠ Most

Aby si dětští diváci vybavili příběh, měli ho rekonstruovat. Slovo si předávali pomocí klubíčka. Tím se ověřilo, že příběh byl srozumitelný a poutavý. A tak už jsme měli první kvítek na velký

kaktus, který mezi tím vytvořili dva zruční kreslíři na balicí papír. Kaktus byl doslova obsypaný květy. Líbila se módní přehlídka květin, dobrý konec, nápaditost, hra loutek i živých herců, ze které bylo patrné, že je příběh baví, že jsou dobře sladění a že jsou dobrá parta. Jeden z květů nesl tuto pochvalu: šikovné a vtipné děti. To potěšilo nejen hrající ale i lektorky a mě vlastně také.

Ostny nebyly pro samé květy skoro ani vidět. Jeden z ostnů se tvářil, že tam vlastně ani není, tvrdil totiž, že žádný trn na kaktusu není. Přeci jenom se ale nějaké trny našly. Diváci z řad hrajících souborů by uvítali více rozehraný příběh, přišel jim málo „akční“. Místy se divák i nudil a to v okamžiku, kdy se na scéně promenovaly květinky, pak jsme se ale shodli na tom, že je to asi jenom tím, že jich bylo prostě nějak víc, než mohl prostor pojmout.

Tančírna

Zpátečníci, ZUŠ Štítného, Praha 3

U této inscenace vznikl v diskusním kruhu problém. Inscenace není tematicky určena tak mladým divákům, jakými jsou děti ze souborů Paraplata a Hadřík. Fakt, že děti z těchto souborů tvořily víc než polovinu všech přítomných v učebně číslo 4, nenasvědčoval tomu, že by diskuse mohla být pro Zpátečníky něčím přínosná. Přesto se povedlo nemožné. Nejenže děti pochopily, o co v představení jde, ale dokonce si dokázaly i představit, jaké to v tanečních asi tak může být. Na otázku, zda se do tanečních těší, byly odpovědi různé, ale na otázku, čeho se v tanečních nejvíc bojí, byla odpověď jednoznačná. Kluci odpovídali, že se bojí tančit s holkami a holky odpovídaly, že se bojí tance s kluky.

Po těchto tematicky zaměřených otázkách se spustila sprška dotazů na soubor.

Kolik vám je let?

Od dvanácti do osmnácti.

Jste fakt dvojčata?

Ne. Určitě ne. Naštěstí ne. *(Smích.)*

Proč jste si vybrali toto téma?

Protože máme čerstvou osobní zkušenost.

Jak jste si vymýšleli role?

Role vznikaly v etudách. Nejsme to úplně my, jsou tam zvýrazněny některé naše vlastnosti.

Jak dlouho jste na inscenaci pracovali?

Asi půl roku, ale nejtěžší bylo vůbec to vymyslet. To nám trvalo do Vánoc.

Sprška byla dost prudká, takže jsem nestihl všechno zaznamenat, ale o souboru jako takovém si můžete přečíst v jiné rubrice.

Když tak přemýšlím, co se mi na diskusi nejvíc líbilo, napadá mě, že největší radost jsem měl z dětí jako takových. „Velké děti“ mě potěšily svým skvělým přístupem k menším dětem; jak dobře dokázaly starší spolupracovat s těmi mladšími, jak se bez problému a bez despektu vrhly do společné práce. U těch malých mě zase potěšilo, jaký zájem o diskusi projevily. A tak jsem na závěr diskuse rád spolu s ostatními zatleskal. Tleskal jsem všem nejen za jejich herecké výkony, ale i za jejich lidské chování, za to, že jsou to skvělí lidé.

Vojtěch Maděryč

VČERA JSME VIDĚLI...

... KLUCI BUCI KAKTUSÁCI

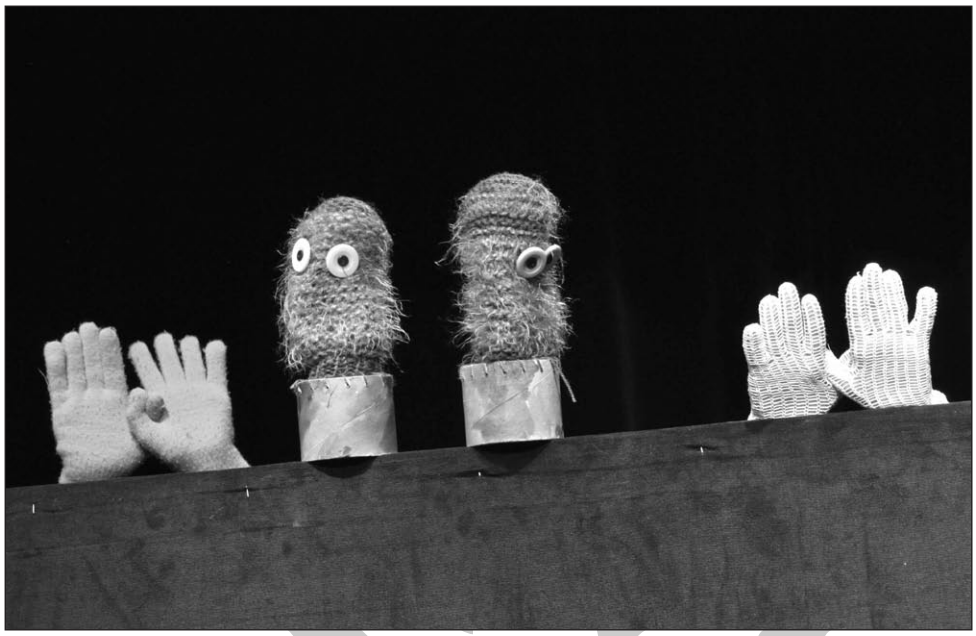

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DISKUSNÍCH KLUBŮ SEMINARISTŮ

OTEVŘENÝ DISKUSNÍ KLUB

PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Otevřený diskusní klub se sešel podruhé. V půl šesté bylo v učebně 2 ve Fabrice 13 dětí ze souborů chtivých diskuse. Lenka Huláková připomněla pravidla: „Mluví jeden, ostatní poslouchají, každý názor je brán jako fakt. Společně se učíme své názory vyjadřovat a máme právo je říci. Dnes jsme viděli celkem čtyři představení.“ V tu chvíli se otevřely dveře a vešlo dalších 16 dětí, po chvilce přišlo ještě dalších 10. Kruh z diskutujících kopíroval celou místnost. Vést debatu se čtyřiceti účastníky není jednoduché stejně jako udržet po celou dobu soustředění. Lence se to většinou dařilo a když pozornost už hodně ochabovala, neváhala sedící děti vyzvat k přemístění se na jiné místo a k seznámení se s někým novým. Debata plynula v mírných vlnách – velký přetlak a hodně názorů, pak chvíli útlum, kdy Lenka pobízela mluvčí příhodnými otázkami, pak chvilka ticha a s novým tématem zase další přetlak...několikrát došlo k návratu k již uzavřenému tématu. Pokusím se zde uvést alespoň některé vyslovené názory. A úplně na závěr se hledaly společné rysy pro všechna představení. V běhu diskuse se ještě několikrát někteří vrátili k představení Tančírna – ještě měli potřebu si některé věci pojmenovat, upozornit na některé motivy.

Jak si pejsek s kočičkou dělali dort

„Zajímavé, ale mohlo být delší a propracovanější.“

„Je dobře, že byli tak malí a sami to uhráli. Neměli nikoho na pomoc.“

„Vypadali jako z první a druhé třídy a připadalo mi to pro ně akorát.“

„Říkal jsem si, jestli by neměla být ještě jedna zvláštní přehlídka pro malé děti. To, co hráli, mělo hodnotu pro stejně staré. Nemá to hodnotu pro starší. Je to pro ně zbytečné.“

„Neměli moc rekvizit. Dělali obrazy sami ze sebe a tím si pomohli.“

„To bylo nejlepší, dělat to ze sebe. Nepotřebují už nic. Byl by to zmatek.“

„Začátek byl pro mě divný. Nejdřív jsem si myslela, že všechny holky hrají kočičku a všichni kluci pejska. Ale pak už to nepokračovalo.“

„Pokračovalo to dál. Pejskovi navrhovali věci do dortu kluci a kočičce holky.“

„Líbilo se mi to skandování na začátku, to jak se jako holky a kluci hádali. Ale dárek pak dělali společně oběma.“

„Byly tam pěkné nápady, jak se děti přidávaly do kruhu jako ingredience.“

„Určitě dobře znali tu pohádku a určitě toho hodně vymýšlely samy, učitelka jim jen pomohla.“

„Když byli v kruhu, hráli víc pro sebe než pro diváky.“

„Ale určitě se cítili dobře, hraní pro diváky ven jim šlo hůř.

Nové názvy představení: Pohádka o dortu, Pojďme spolu dělat dort, Kočkopes, Dortový mišmaš, Dort stokrát jinak...

Tančírna

„Líbilo se mi to celkovou civilností, jak se do toho prolínaly situace a do toho velký příběh.“

„Mně to právě přišlo bez děje.“

„Bylo to o tanečních, první kroky s tanečníky a tak.“

„Bylo těžké se orientovat ve vztazích i v ději. Neorientoval jsem se, kdy jsem doma a kdy v tanečních.“

„Připadalo mi, že ta dezorientace je záměrná.“

„Zpočátku mi přišlo, že je to z minulosti, ale když pak přišly mobily a Facebook, byla to současnost.“

„Tanec byl zmatený, bylo tam moc židlí a všichni tam byli namačkaní.“

„Zajímalo by mě, co byla ta druhá půlka. Jestli to mělo vyřešit ty vztahy a nebo proč to bylo.“

„Byla to doba mezi první hodinou a plesem.“

„Měli tam možná vyřešit ty vztahy, ale nevyřešili.“

„Nebyl tam konec, bylo to otevřené.“

„Pro mě byl konce ta scéna v šatně. Skončily taneční, ale ty vztahy pokračujou.“

„Některé ty situace známe od holek, jsou ze života."

Líbilo se: jak se dvojčata vyměnily, ragbista, taky holka, která začala chodit na ragby, výměna partnerů...

Nové názvy představení: Pořád nějaký vztah, Drbárna, Hlavně s někým chodit, My vás jen pobavíme, Zoufalí přátelé a zoufalé přítelkyně., Od nápoje k počítači, Co nás čeká, Nezůstat na střídačce...

Kluci buci kaktusáci

„Válcující vypraveč, ten mě dostal."

„Líbily se mi kaktusy – loutky, hodilo se to k sobě."

„Proč se tam objevila kočička? Aby divák poznal, že kaktusy nikdo nemá rád, že je všichni nenávidí."

„Loutky byly příjemně zimprovizované. Byly tam i rekvizity, ale nevadilo to, hezky to sedělo k příběhu."

„Loutkové divadlo je těžké, nemají výraz, tak je s nimi těžší gestikulace, mluvení je horší než bez nich."

„Přišlo mi to hodně obyčejné, ze života. Prostě něco je nějak, pak se to změní, přijde něco zvenku a je to jinak. Třeba jako s bezdomovci. Čekal jsem víc."

„Ale obyčejné věci jsou přece ty nejhezčí. A ty děti to moc hezky zahrály, bavilo nás to."

„Příběh se mi líbil, byl pěkně ztvárněný, ale ztrácelo se tempo, bylo to moc pomalé."

„Ale hrály to malé děti, to tempo bylo podle těch dětí."

„Nadchlo by to předškoláky a ti by zase těžko pochopili Tančírnu."

Jak slunko na všechno přišlo

„Mohlo to být krásně poetické, ale bylo to moc civilní. Ten jazyk to nedovoloval."

„Moc se mi líbila hudba, byla k tomu moc krásná."

„Líbilo se mi, že tři lidi – a z toho jeden hrál jen na kytaru – dokážou udělat z minima maximum."

„Moc se mi líbilo, jak jsou dokonale sehraní."

„Ten text mi neseděl k věku, byl pro mnohem mladší děti."

„Ale třeba to hrají pro malé děti."

„Mně ta hudba přišla úplně děsivá. Nepodporovala tu poetiku."

„Někde ta hudba měla smysl, ale nemusela být všude."

„Jenže když už tam kytarista byl, tak bylo dobré ho využít,"

„Když na sahaře pili tu růžovou limonádu a slunce tam odjelo na dovolenou, chtělo se taky napít, ale doma nemohlo, to by to muselo přiznat těm rostlinám."

„Když rajčata zčervenala, bylo to překvapení."

„Přišlo mi to celé předvídatelné, dalo se čekat, jak to bude."

Společné rysy představení: 3 představení byla pro malé děti, Kaktusáci a jak sluníčko... byla o přírodě, celkem 3 inscenace stály na textu – myšleno na textové předloze.

Iva Dvořáková

VČERA JSME VIDĚLI...

... JAK SLUNKO NA VŠECHNO PŘIŠLO

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... VYPRAVĚČŮ A POSLUCHAČŮ

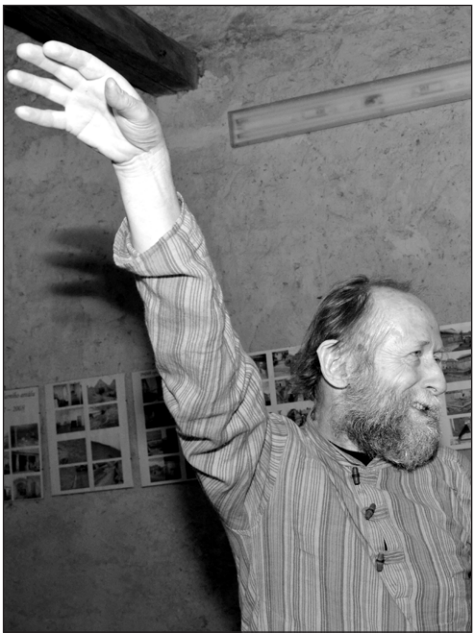

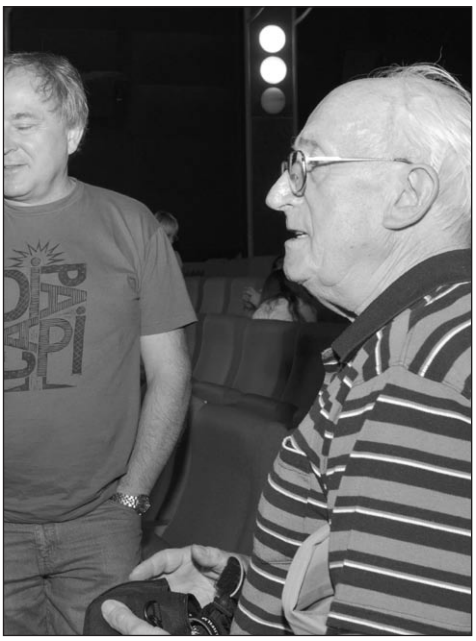

NA VÝZVĚDÁCH U...

... LEKTOREK DÍLEN PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

S jakou literární postavou bys ráda strávila nějaký čas?

Určit výběr mého literárního favorita je opravdu těžký úkol. Nejspíš by to byla postava od Daisy Mrázkové nebo Ludvíka Aškenazyho, se kterými se aktuálně nejčastěji setkávám. Vybrala bych konkrétně slečnu Brambůrkovou a klučinu zvaného Citrón. Jde o postavy, se kterými bych se rozhodně nenudila, především pro jejich absurdní a dobrodružný potenciál. Postrádají logičnost a to mi teď v kritickém období pomáhá vypnout. Navíc patří do mé srdeční zóny.

odpovídala Michaela Mikulová

Kdybys mohla nějaké literární postavě napsat vzkaz, komu a co bys napsala?

„Milá Mladá, já bych se s tebou moc ráda kamarádila!"

Když jsem byla malá, hledala jsem si kamarádky nesnadno. Ale Mladá byla ještě osamělejší, než bych si kdy dovedla představit. Myslím, že bychom si rozuměly.

(pozn.: Mladá je postavou z knihy Tomáše Pěkného Havrané z kamene)

odpovídalaTereza Machková

Setkání s jakou literární postavou by tě jistě rozčílilo?

Zůstanu věrná knize, kterou jsem si vybrala pro tvorbu dílny, Matyldě Roalda Dahla. Postava, která mě rozčiluje už při čtení je slečna Kruťáková - ředitelka školy, která však nesnáší děti. Neuznává jejich názory a tyranizuje je při každé příležitosti. S takovým člověkem bych si neměla co říct. Dětská scéna dokazuje, že mnohé děti jsou inteligentnější než řada dospělých. Kdyby svět řídily děti, byl by to možná trochu chaos, ale krásnej chaos!

odpovídala Monika Okurková

Kdyby sis mohla vybrat, do jaké knihy chtěla vstoupit?

Musím se přiznat, že je to pro mě nelehké zadání. Každý příběh je něčím výjimečný. Ráda bych ale vstoupila do knihy Petra Wernische O touze stát se indiánem. Ráda bych se potkala na jedné lodi s Karlem Mayem a Franzem Kafkou.

odpovídala Jana Jurkasová

Jakou literární postavu bys ráda obdarovala a čím?

Vybrala jsem si postavu Ijáčka *(A. A. Milne – Medvídek Pú).* Zašla bych za ním s lahví dobrého červeného vína, kterou bych s ním vypila na jeho zdraví a na naše dlouholeté přátelství. Jsme si totiž něčím k nerozeznání podobní...

odpovídala Ivana Faltysová

Andrea Pavlíčková

NA SLOVÍČKO S...

... FAST FOOD ORCHESTRA

Já bych se vás chtěla zeptat, vy jste Fast food orchestra, ska- reagge kapela, z čeho si myslíte, že pochází ten název ska?

Ten název ska? To je spousta historek na tohle téma. Nejčastěji se říká, že to bylo, vlastně jsou dvě takový historky - že kvůli zvuku kytary, že furt klape, tak že to zní jako ska-ska-ska. A druhá je, že jeden chlápek na Jamajce, teď nevím to jméno, tak kolem roku šedesát, kdy to vzniklo, tak měl pokřik ska woo- ui a že z toho vlastně to vzniklo.

Jak se vám tady dneska hrálo?

Super.

Až na ty křeče v břiše to bylo úplně báječný!

Dobrý to bylo, skvělý publikum, úplně mladý.

A ještě bych se vás chtěla zeptat, co plánujete na prázdniny?

Budeme mít tak asi čtyři koncerty. Nechceme se zbytečně přetěžovat. My jsme to chtěli omezit, nakonec jsme to omezili i víc než jsme chtěli. Ale to nevadí. My jsme v minulejch letech hráli fakt moc často a myslím si, že to bylo i na škodu.

Na fyzickou škodu.

Máte hezký plakát, kdo vám ho maloval?

To kdybych si pamatoval, jak se jmenovala – Katka ... Je to taková sympatická mladá slečna, kreslí takový hezký věci a my jsme s ní měli jakoby takovejhle deal na novou desku, takže dělala vizuál k celý nový desce. My takhle ke každý desce máme novýho grafika, se kterým se nějak jako...

Kajtmanka se myslím jmenovala.

Poslední otázka: Jak se jmenuje vaše nová deska?

Wanted for cooking.

Tereza Vyvijalová a Andrea Pavlíčková

NA SLOVÍČKO S...

HADŘÍKEM, ZŠ HAVLÍČKOVA

Tak, Hadříci, jak se vám dneska hrálo, ještě máte před sebou dvě odpolední představení, ale jaká byla ta premiéra ve Svitavách?

Bylo to dobrý, měli jsme to zrovna, že to vyšlo, že jsme měli před tím zkoušku.

Já jsem se tam chvíli zakoktala, ale docela to šlo, protože na tý celostátní přehlídce jsem měla nervy.

Míváte trému?

Jo, občas, jo.

Můžu se zeptat co je to tréma?

Tréma je když jsi, před tím než jdeš na jeviště, trochu nervózní z toho, co bude.

Tak to mám.

A co s tím děláte, když máte trému?

My někdy s kámoškama máme takovej pokřik - Hadřík to vyhraje!

Prostě tam vejdu a tu trému prostě překonám a nějak to zvládnu.

Já zhluboka dýchám.

Já se soustředím na to divadlo.

Jak vznikl ten název vašeho souboru Hadřík?

Nevíme.

Paní učitelka: To už je dřívější akce, kdy jsme hráli divadlo se staršími dětmi a jedna pomůcka byl teda hadr a vždycky se říkalo, že musíme vzít ten hadr a to už teda zůstalo, to už je asi deset let teda. **Povězte mi něco o tom vašem souboru, jak to funguje, jak jste se tam dostali a co vás tam baví?**

Já jsem se tam dostala, protože já chodím tancovat na folklór, tak já jsem na to zvyklá.

Já jsem se přihlásil dobrovolně.

Já jsem to slyšela ve školním rozhlase a já jsem tam chtěla dřív, ale nikdy na to nepřišla taková příležitost, a když už jsem to v tom rozhlase slyšela...

Mě nejvíc baví, když se na začátku můžu s Dominikem prát.

Mě tam dostala tady kamarádka.

Já jsem je vlastně viděla na vystoupení a strašně se mi to zalíbilo, tak jsem tam taky šla.

Co byste řekli lidem, kteří nechodí do dramaťáku, abyste je na to nalákali?

Že je to velice dobré, že to zezačátku bývá tréma, ale dá se to překonat.

Prostě že má výhodu: nemusí moc chodit do školy, ale má tam pořád čárky.

Že zažijeme spoustu výletů jako třeba tady a taky, že se nebudeme moc učit.

Že se můžeme dostat až do toho státního kola.

A taky, že nás někdo ohodnotí potleskem někdy.

Že když vyhrajeme jedno kolo, tak že dostaneme dort.

My jsme totiž jednou v Třebíči, když jsme vyhráli jedno kolo, dostali výborný dort.

Tak to se hodilo do toho vašeho představení O pejskovi a kočičce, jak si dělali dort. A jací jste vy kuchaři, umíte něco uvařit?

Já umím mrkvový salát.

Já peču bábovku někdy.

Já pomáhám tetě, ona je totiž cukrářka.

Polívku z pytlíku.

Já umím hlavně kaše – krupičný, bramborový.

A už se vám někdy stalo, že jste jedli takové jídlo jako vařili pejsek s kočičkou v tom příběhu?

Třeba zmrzlinu na okurku kyselou.

Každý den v jídelně nám dělají brambory a ty nejsou moc chutný.

Já jsem třeba jedla šneky a oni nám dali k tomu různý bylinky a mně to nechutnalo.

Jednou, to byla asi moje vina, protože já jsem si dala na fotbale klobásu a pak ještě kyselou okurku a docela mi z toho bylo blbě.

No, jako jsme si tak říkali, že když sníte kofolu a mentosky, tak že vám vybuchne žaludek, že můžete na to umřít.

Já jsem to ani nechtěl sníst, ale jednou se mi stalo, že jsem jel na koloběžce a do pusy mi vletěli tři komáři a dvě mouchy.

Pojďme se dostat od toho jídla někam jinam, mě by zajímalo, jak to vaše představení vzniklo.

My jsme měli nosit do školy knížky a různý věci, o kterých bychom chtěli hrát, ale žádná neuspěla, až paní učitelka donesla Pejska a kočičku.

My to máme trošku upravený, že třeba se tam přehadujeme, že kočička má narozky a pejsek svátek a naopak. Máme tam hrozně dobrý skandování.

Různě jsme procvičovali, my jsme nedělali v dramaťáku nic jinýho, než že jsme cvičili. Paní učitelka to občas přeruší, ale jinak je to dobrý.

Pořád si to dokola opakujem a někdy, když už to třeba umíme, tak místo toho hrajem různý hry nebo tak.

Nebo hrajeme takovou fantomimu, že jeden něco dělá a druhý ho pak musí nahradit.

Pantomimu, ty fantomimo!

Jak se cítíte na jevišti?

Pro mě je to příjemný, není to zas až tak zlý.

Jako významná osoba – jsem na jevišti jako herec a všichni se na mě dívají.

Jakou knížku byste si s sebou vzali na opuštěný ostrov?

Robinsona.

Ovocnou kuchařku.

Babičku.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

ZPÁTEČNÍKY, ZUŠ ŠTÍTNÉHO

Prosím vás, tak to mě teda vysvětlete, jak je to s vámi jako se souborem, protože včera jsem mluvila s kuk! a dneska jsou tu Zpátečníci, ale vidím nějaké stejné tváře... Tak jak to tedy u vás chodí?

V tom Kuk! jsou i menší a je to tam namíchaný, aby si mohli radit a pomáhat si a tak.

Jak jsme včera říkali, to byla skupina namíchaná z tábora a v téhle skupině všichni fungujeme celý rok.

A kdo z vás byl v tanečních?

Asi tak polovina byla v tanečních.

A kdo přišel s tím nápadem hrát o tanečních?

On to nebyl nápad, prostě my jsme přemýšleli, co bychom udělali a nějak jsme tak hráli různý etudy a prostě, jak hodně z nás má zkušenosti z těch tanečních, tak hodně námětů bylo jako z tanečních a pak se to nějak dalo dohromady a vyšlo z toho, že taneční je dobrý téma.

Hodně z nás to absolvovalo letos, tak to bylo hodně takový čerstvý.

Takže je to takové trochu psychodrama, to, co jste hráli...

Trochu ano...

Ale nepovedlo se nám to dopoledne vůbec.

Máme z toho asi nejhorší pocit, co jsme to kdy hráli. Bylo to strašně utahaný a vůbec nám to nějak nešlapalo, byli jsme unavení.

Ale ti lidi byli skvělí, myslím si, že jsme ani nezačali zas tak špatně, ale pak jsme nějak trošku sklouzli.

Ale máme ještě dva pokusy.

No a mě by zajímalo, jestli to tak u vás v tanečních opravdu vypadá...

Tak určitě čerpáme z něčeho, co jsme zažili, to je takový nejjednodušší.

O čem to představení je?

Celkově je to o vztazích, kamarádství, o seznamování a o tom teenagerovským věku, jak se ti lidi seznamujou, rozcházej a tak...

Je to hlavně o tom, jak se ti partneři střídají, potkávají nebo se naopak míjejí.

Taneční jsou asi takový ten první milník na cestě těch dětí v nějakých vztahových rovinách.

Já to tak vnímám, že ty taneční už nejsou zase taková událost a bomba jako za časů našich rodičů, jak vy to berete, jaký k tomu máte postoj?

Je to skvělý zážitek, je to dobrý umět ty tance, myslím, že to je dobrá zkušenost.

I když už to teďkom není tolik jako dřív, tak je to pořád takový úvod do společnosti, jsou tam ty lekce etikety a to jsme trochu promítli v tom představení, že ti lidi se snaží vypadat dobře navenek, což je vidět v té závěrečný póze, že i když jsou rozhádaný, tak že stejně se usmějí.

Jak je to dnes s těmi vztahy? Pro mě to byl zajímavý pohled- ty vztahy běží asi rychle, možná i díky sociálním sítím...

Je to tak, ale my to možná máme ještě víc zrychlený.

Myslím, že je to hodně rychlý.

Jaký máte na tohle názor?

Tak většinou je to naše vnímání tý společnosti okolo, a pak si z toho člověk udělá trošku srandu, že to přežene.

Já doufám, že my tak nežijeme. Třeba to někdo vidí tak, že my taky, ale...

Jak se seznamujete teda?

Většinou to není nějak plánovaný, to nějak přijde, nějak to vyplyne, objeví se to.

Je to docela těžký, no. Já s tím mám problém.

No, možná to bude tím, že jsi zadanej.

Poslouchala jsem i slova těch Budařových písní a byla tam taková věta: Co ta láska vlastně znamená? Věděli byste na to odpověď?

Chemická reakce.

To je zákeřná otázka.

To řekneme jenom, když si těch zbylých třináct zacpe uši.

Je to cit – někdy příjemnej, někdy nepříjemnej...

A ideál partnera?

Rozhodně v tomhle není důležitá svatba, já myslím, že to není podstatný v tom vztahu.

Stejně to vždycky dopadne jinak, než si to člověk vysnil, tak je lepší to nedělat.

Ale určitě jsou věci, na kterých vám záleží a nemyslím teď třeba životní partnery, ale třeba kamarády... Co je pro vás důležité na kamarádech?

Že se jim můžu s něčím svěřit.

Celkově důvěra.

Upřímnost.

Tolerance.

Spolehlivost.

To zní jako nějaká reklama. *(smích)*

Tohle bylo úplně autorské představení. Jak velký podíl na tom měla paní učitelka, v čem ona měla to slovo a v čem zase třeba vy.

Bylo to těžký dělat autorský představení – udržet nějak rámec těch etud a to téma.

Iva nás krotí. Já si myslím, že ona vždycky dělá, že to slovo nemá a přitom moc dobře ví, jak to bude vypadat a snaží se, abychom k tomu sami došli.

Nenápadně nás nasměruje.

Do ničeho nás netlačí, vyplyne to vždy z nás.

Filtruje. Dělá to nenápadně, my si to ani neuvědomujeme, ale asi nás nějak řídí.

Máme fakt velkou volnost.

Moc velká volnost je nebezpečná, takže ona to udržuje na tý správný hranici.

Iva je super!!!

Díky Ivo!!!

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

PARAPLATY, ZUŠ MOST

Když jsem sem do Trámu přišla, tak jste říkali, že zrovna zkoušíte nějakou operu, tady jste hráli představení s loutkami, tak by mě zajímalo, na co je ten váš soubor zaměřený. Mohli byste mi o něm něco víc říct?

Jsme Paraplata z Mostu, máme moc hodnou paní učitelku, jmenuje se Ivana Zajáčková, teď je s námi jiná paní učitelka, protože naši paní učitelku nepustili z divadla, je tady ještě s námi pomocnice Zuzka. Naše představení je hlavně s loutkami a ještě smíchaný s živým divadlem.

Jsme spolu tak čtyři roky, naše skupina je zaměřená na loutkoherectví, na maňásky, marionety a takhle.

Co vás na tom loutkovém divadle baví a v čem je to jiné, když hrajete normálně na jevišti jako herci?

Je to těžší dát těm loutkám obličej, udělat jim jako když spí.

Je to zábavný.

Jak probíhají vaše hodiny dramaťáku?

Někdy zkoušíme ty představení, zkoušíme si improvizace s loutkami i bez loutek.

My, jak tady řekl kamarád, my tam děláme ty improvizace, tak je děláme normálně i s těmi loutkami, musíme to zkoušet, abychom věděli, jak třeba udělat kotrmelec nebo si zkoušeli furt tu ruku rozhýbávat třeba.

Ona totiž na nás paní učitelka vždycky něco vymyslí, že třeba jednou jsme to měli zahrát jako my a pak zase s loutkami. Někde jako jsme si hráli pohádky třeba z lahví nebo paní učitelka nám přinesla ty ping - pongový míčky a my jsme si na to nakreslili vočíčka, a potom jsme se učili, jak spí, kotrmelce, a jak choděj a obleky ještě.

My když jsme začínali s touhle pohádkou, s těma kaktusama, tak jsme si loutky dělali sami, takový improvizovaný, potom jsme došli až k těm, s kterýma jsme hráli.

Většinou k těm pohádkám nám paní učitelka přinese jako loutky nebo pohádky.

Některý loutky vyrábíme i sami.

S jakým typem loutek hrajete nejraději?

S maňásky, s těmi hrajeme. Předtím jsme hráli s placatýma.

Nebo s maňásky na prst.

Marioneta je moc těžká, tu jsme ještě nezkoušeli.

Já jsem si doma vyrobil marionetu z plyšáka.

A jak se vám tady dnes v Trámu hrálo?

No, nás je málo, takže nám tady ten prostor dneska nevadil, vyhovuje nám to.

Hlavně už jsme zvyklí na takovej malinkej prostor, protože u nás je to možná ještě menší.

Co vás tady na přehlídce baví úplně nejvíc?

Já to beru tak, že ty ostatní nám dělají divadlo zadarmo.

Bylo to hezký, ta Tančírna.

Mně strašně moc bavilo to profesionální, ten Neklan. Na to bych šel klidně i čtyřikrát.

Na konci zpívali hymnu, tak se skoro celej sál postavil, to bylo strašně hezký. A všichni zpívali.

No, ani ne třetina. Jako málo se jich postavilo.

A co vás tady nebaví nebo štve?

První den jsme se museli přestěhovat – šli jsme v dešti.

Štve mě, že není hezky.

Mě to tady docela bavilo, ale nemám moc rád horory, my jsme si první den četli horory.

To bylo úplně boží.

Včera ve sprše jsme šli s Ondrou a my jsme se tak báli, tak jsme řekli, jestli nás paní učitelka nepohlídá za dveřmi.

Jak jsme si četli ty horory, tak já pak omylem zaklepal dveřmi a všichni začali ječet.

Štvalo mě, že jsme byli v tý Fabrice a bylo tam úplný dusno.

S jakou knížku, když se bavíme o tom, že jste si večer četli horory, tak s jakou knížkou nejradši usínáte?

Čtyřlístek.

Já třeba nějaký hrozně srandovní knížky, protože mně se s tím hrozně dobře usíná.

Já teďko čtu Deník malého poseroutky a to mně strašně baví a usíná se mi přitom rychle.

Já mám radši detektivní knížky takový napínavý, kdy nevím, co se stane a musím to druhej den dočíst.

Já čtu ráda hororový knížky - Zuby nehty.

Mně se usíná dobře při všem. A když jde o to, jak se mi usíná, tak se mi lépe usíná při kazetě, než při knížce.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

PŘEKVAPENÝM ŠTRÚDLEM, ZUŠ CHLUMEC NAD CIDLINOU

Mohli byste mi něco říct, o vašem souboru, jak vznikl, kdo ho tvoří a kdo vymyslel ten název?

Vlastně jsme ještě spojený se třemi kluky, kteří bohužel s námi tuhle scénu nedělali, protože to je individuální výstup a vzniklo to tak, že byly nejdřív dva soubory Štrúdl a Překvapení, jenomže pak ze souborů někdo odešel a potřebovali jsme, aby nás někdo doplnil, takže jsme se spojili a vznikl vlastně Překvapený štrúdl.

Tohleto představení je loutkové. Je to výjimka, nebo jste zaměřeni na loutkovou tvorbu?

My jsme zaměření na loutku. Ale pak děláme ještě s páteční skupinou a tam děláme i činohru.

Spíše jsme loutkoví, protože i naše učitelka Romča, ona totiž dělá ve školce, tak má k loutkám blízko takže nás ovlivňuje.

Ale ne, že nám to přikáže, ať děláme s loutkama, to ne.

V čem je pro vás rozdíl mezi činohrou a loutkami z hlediska herectví, náročnosti?

Když je člověk loutkoherec, tak je tam za někoho, že tam není vyloženě sám.

Já mám blíž k loutkám, že můžu hrát, koho chci. Vezmu loutku a hned všichni ví, kdo to je, ta činohra je pro mě v tomhle těžší.

Loutky jsou strašně kouzelný, ale činohra se mi taky moc líbí a nemám s ní žádný problém.

Jinak se pracuje s tou skupinou při loutkovém a při činoherním představení.

Jak se pracuje na loutkovém představení, jak vzniklo tohle představení?

Jedna holka říkala tenhle text jako přednes a nás to zaujalo, tak jsme si řekli, že to třeba ztvárníme, takže nejdřív jsme mysleli, že to bude papírový, že to bude různě vykukovat, nějaký barvy a tak.

Takže nejdřív jsme přemýšleli, jak by to šlo a pak jsme zkoušeli, co to umí ty loutky, jestli se lísteček dokáže pohnout takhle a jak to vypadá...

A kdo vám vyráběl ty háčkované loutky?

To jsme vyráběli společně – to jsme každou hodinu přišli, povídali si a u toho jsme háčkovali a měli jsme takový kroužek ručních prací. Takže jsme se naučili háčkovat.

A ty jsi, Lukáši, takový renesanční člověk, hraješ divadlo a zároveň na kytaru...

Jako trochu, ale já spíše tvořím hudbu k těm scénám, já ani moc nehraju, protože tam nemám tolik rolí v tom, pokouším se vymýšlet hudbu podle zadaných parametrů, že někdo řekne, teď aby tam byla nějaká klidnější, aby se hodila k tomu příběhu, takže mám spíš tu funkci pracovat s hudbou. K tomu dramaťáku jsem se dostal spíš náhodou nějak před rokem, že potřebovali nacvičit nějakou hudbu a tak jsem říkal, že to nějak zkusím a začalo mě to bavit. Líbilo se mi, když jsme hráli teď nějaký hry a improvizovali jsme, že jsem jenom na tu kytaru nehrál, ale používali jsme jí jako nějakou přírodu, horu, že se to dá využít nejenom na hudbu, ale i na další věci, to mě dost překvapilo.

Jsme schopni všechno oživit.

Vyrábíte si ty loutky na představení nebo i oživujete věci běžné potřeby?

Nějak se to míchá všechno dohromady, ale spíš se to jakoby vyrábí převážně.

Ale taky jsme používali nějakou věc, třeba teď jsme se staršíma používali sklenice od medu jako medvědy a babka chňapka byla kuchyňská chňapka.

Taky jsme dělali s meotarem, že jsme si vyrobili loutky a promítali jsme je tím meotarem a propojili jsme to i s činohrou, bylo to vlastně pokračování Jamese Bonda a měli jsme tam zapojeny příběhy ze Lvího krále, z Nema, moře tam bylo, pak tam byli piráti, Jurský park...

Co se nám postaví do cesty, to využijem.

Třeba i nějaký příběh někde seženem a řeknem si, hm, to by šlo ztvárnit, tak nápady: Šlo by to loutkama? Možná by to šlo i činohrou? Nebylo by lepší tohle? Tak zkusíme ještě tohle...Zkoušíme. Zkusíme třeba tři způsoby a hledáme, jestli by to bylo dobrý nebo jestli by se to nedalo nějak spojit.

Co vy a přehlídky? To určitě není první přehlídka, na které jste...

Musíme říct, že se nám loni a letos hodně dařilo, musím zaťukat teda, loni jsme postoupili až na Chrudim. To jsme dělali představení Jan za chrta dán – to je vlastně pověst z našeho kraje.

Bylo to dobrý, hodně se nám dařilo, takže jezdíme takhle na soutěže, inspirujeme se jinými představeními.

Jste takoví přehlídkoví harcovníci, tak jak se vám líbí tady ve Svitavách, jak to hodnotíte?

Velice kladně, zatím nebylo nic, co bych řekl, že se mi nelíbilo. Všechny představení se zatím dost povedly.

Je to dobře položený, že je to všechno dost blízko, že se tu člověk nemůže ztratit.

Bydlíme tady na penzionu, takže i to ubytování máme suprový.

Je to zážitek.

Je vidět, že je tady ve Svitávách dost akcí, že se to tady využívá, že ty lidi o tom ví, co se tady děje.

Máte nějakou historku nebo zajímavý moment, co se vám stal tady s tím představením nebo s jiným?

Nám se stalo, když jsme hráli Jan za chrta dán, že jsme měli loutky z takových těch korpusů od šití a na to jsme dali látku a byla tam Kráska ta byla vyloženě taková blbka a byl tam moment, kdy na ní ze shora lezl pavouk jako fórek a pak se její přítel přetahoval s tím pavoukem o ní a v ten moment bohužel selhala technika a Kráska se vytrhla a vlastně se svlíkla z tý svý postavy, to bylo zrovna v Chrudimi.

Diváci se smáli a tleskali a brali to jako vtip, že to tam má být.

A jak se vám hrálo dneska tady?

Velice dobře. My vlastně bohužel nemáme takovou možnost zkoušet přímo v divadle, máme jenom v podkroví malou místnost a tady se hraje fakt dobře.

Máte nějakou knížku, kterou byste za nic nevyměnili?

Já mám po své babičce starou knížku Děti z Bullerbynu, která se dědí z generace na generaci.

Já mám doma takovouhle podobnou knížku, je to Honzíkova cesta. Mám ji přečtenou tak stokrát a vždycky si ji rád přečtu znova.

To je zvláštní, že to je takhle spojeno s dětstvím – já mám taky takovou knížku O parádivé Sally.

Tereza Vyvijalová

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS...

„SCHOPNOST VYJÁDŘIT SE NENÍ ZÁLEŽITOSTÍ POUZE UMĚLECKÉ VÝCHOVY“

... EVY DAVIDOVÉ

(rozené Brhelové), pedagožky Ateliéru Divadlo a výchova JAMU v Brně, lektorky workshopů a vedoucí kroužků tvůrčího psaní, zasloužilé členky redakce Deníku Dětské scény, recenzentky dětských knih v Tvořivé dramatice...

Evi, jak ses dostala k tvůrčímu psaní?

K tvůrčímu psaní mě přivedly setkání s lidmi na JAMU – konkrétně třeba Martin František a jeho texty, Luboš Sůva, Marek Hlavica, Mirek Oščatka, Roman Sikora, Petra Havelková, Martin Čičvák. Lidi, kteří byli z různých oborů, ale většinou se potkali v rámci Salónu původní tvorby, kde člověk mohl vidět, že vznikají různé autorské pokusy a je tam prostor něco o sobě skrz to psaní říct. Tak to mě nějak uchvátilo a uvědomila jsem si, že jsou věci, které mě taky derou a žerou, a že bych o tom chtěla možná něco napsat. Potom mě samozřejmě také ovlivnilo setkání s osobnostmi jako je Pavel Švanda, Arnošt Goldflam, Josef Kovalčuk, Antonín Přidal, Zbyněk Fišer, ke kterému jsem začala chodit na tvůrčí psaní na filosofickou fakultu, a který mě vlastně potom podnítil k tomu, že jsem to, co mě samotnou zajímalo a vlastně hodně bavilo, začala zkoušet s jinými lidmi.

...že jsi potom taky sama začala učit.

No, spíš bych řekla dávat podněty: Pojďte taky něco napsat...

A jak jsi na tom teď, píšeš, nebo jsi jenom ten, kdo dává podněty?

Moc nepíšu. Spíš jen takové glosy a postřehy, jednodenní pocitové básničky, ale ne nějaké větší věci. Chtěla bych zas něco vytvořit, psaní mě pořád láká. Ale nemám na to moc čas. Když čtu texty jiných lidí - a když k tomu chci dát autorovi zpětnou vazbu a prožít to s ním, musím se trošku vcítit do toho, jak to ten člověk myslel, mít na to čas - tak to samotné čtení člověka hodně naplňuje. Díky své práci můžu každý den číst nový příběh, náčrt situace, úvahu. Pak vnitřně nemám potřebu ze sebe něco vytvářet.

To je člověk ve službě těm dětem.

Nebo dospělým. Ale neříkám, že bych to uměla, spíš se o to snažím. Ale pokud myslíš psaní pro divadlo, pro divadelní soubor, tam se opravdu podřizuješ skupině. Můžeš pro ně napsat nějakou úžasnou věc, jako úžasnou z tvého pohledu, ale když to pro ně nebude hratelné, tak už to není tvorba s dětmi. Kolektivní tvorba je vždycky kompromis, je to strašně náročné. Vedoucí souboru to třeba vidí jako autor úplně jinak, ale přizpůsobí se možnostem skupiny, protože je hodný a je to nutné, ale zároveň trošku rezignuje a třeba už pak nemá pocit toho vlastního autorství. Možná je to takový egocentrismus autorů, ale je taky nutný. Já mám ráda poetiku, která se hodně váže k jazyku v nářečí, ke slovosledu, k tomu, jak se mluví u nás (ve Slezsku).

Co vlastně to tvůrčí psaní znamená? Myslím, že vnímání toho pojmu je různé, tak by mě zajímalo, co to znamená pro tebe?

Tvořivá práce se slovem. Já to vnímám jako básnickou, prozaickou a dramatickou tvorbu, i když se to jinde učí jako předmět, který se zaměřuje obecně na schopnost vyjádřit se. Pro mě to je způsob vyjádření, ve kterém je primární osobnost člověka a jeho pohled na svět, jeho sdělení světu

- originální nejen tím, jak je to napsané, ale i tím, co mě ten člověk říká.

No, a mohou existovat nějaká kritéria, jak to hodnotit nebo reflektovat? Jakým způsobem přistupuješ k reflexi textů? Používáš nějaká měřítka, a nebo jde jen o dojmy...

Ne, ne, ne, to měřítko tam je a je dané srozumitelností, sdělností toho textu a schopností uchvátit i uměleckými prostředky. To se může prokázat i při čtení ve větší skupině posluchačů. Když tomu větší část neporozumí, tak můžeme uvažovat o tom, kde by se text mohl upravit nebo co tomu sdělení či srozumitelnosti překáží. Myslím, že se to dá objektivizovat počtem posluchačů, kteří jsou ochotni to vnímat a zamýšlet se nad tím. Originalita a osobitost - to se posuzuje těžko. Originalita je, když je to něčím výjimečné, není to běžné klišé, není to běžné schéma, není to třeba úplně tradiční nebo očekávané zakončení příběhu.

To je hodně důležité téma – jak dávat zpětnou vazbu, aby se autor, který má své dílo, nezablokoval...

Vždycky je to dobré otevřít tu diskusi s širším posluchačstvem nebo čtenářstvem, směřovat to otázkami: Co vás na tom zaujalo? nebo Kde jste se zarazili? nebo Co vás vyrušilo při tom vnímání toho samotného textu? A u autora, když s ním můžu mluvit, tak se snažím dopátrat, z jakého podnětu to napsal, protože to je důležité pro pochopení. A pak se snažím to, co mi autor řekne, v textu identifikovat a pátrat, třeba i s těmi dalšími lidmi, kde tam to sdělení začíná vystupovat a díky čemu je nesrozumitelné. Záleží na kontextu, na situaci, kdy člověk píše, pro jakou příležitost. Něco jiného je, když je to školní úkol, něco jiného je, když mi někdo napíše román, pak mi ho pošle, čeká na zpětnou vazbu a vidím, že ten člověk na tom hodně lpí, možná až nekriticky. Z psychologického hlediska je vždycky dobré ocenit něco pozitivního, ale nemyslím, že bych se do toho musela nutit. Vždycky je nějaká věc, která mě na textu zaujme, i když je to jednoduchý vtip nebo provokativní výkřik, se kterým jako člověk nesouhlasím. Nebo zajímavá představa, zajímavá myšlenka, která tam třeba je, ale autor už neměl tu trpělivost harmonizovat slova, aby ta myšlenka byla patrná...

A jak vnímáš tvůrčí psaní ve vztahu k výuce na základní škole?

Mělo by to být součástí češtiny, to si myslím. Mělo by to být součástí práce s literaturou a jazykem, protože se to vnímání literatury propojuje – jen z opačné strany (od autora). Do dramaťáku to patří taky, protože je to autorská tvorba, která může směřovat k vyjádření na jevišti.

Ve školách se píšou slohovky, ale slohovka má přesně daná kritéria, hranice...

Jenomže když ty hranice jsou striktně dané, tak ti, kteří zpočátku nejsou příliš zvyklí psát, neví, jak to pojmout, jsou často zastrašeni. Myslím si, že to tak funguje. Když si vzpomenu na své psaní na základce... Když jsem psala vypravování, tak jsem se soustředila hlavně na to, abych tam měla různá slovesa, abych se neopakovala, a vůbec jsem si neužila, že můžu vyprávět nějaký příběh. Nebo při líčení jsem pořád myslela na to, že tam musím mít barvité přívlastky a že musím líčit. Pozor, ať se mi tam

náhodou nepohne veverka, protože už by to byl příběh! Ta kritéria v určité fázi omezují a myslím si, že lidi, kteří mají s tvůrčím psaním začít a mají mít k tomu otevřenou cestu, nemůžou začít od kritérií na text, od řemeslných záležitostí. Pokud člověk nemá dost zkušeností, tak jasně daná, žánrově vymezená kritéria uzavírají představivost. A pak je tam ještě učitel, který nemá čas se o těch textech bavit a jenom je oznámkuje. Mohl by třeba napsat každému dítěti dopis, vzkaz o pěti větách?

Schopnost vyjádřit se není záležitostí pouze umělecké výchovy, není to nadstandard.

Jak bys poradila pedagogům, jak k psaní motivovat i děti, které to třeba nebaví, které třeba i míň čtou?

Třeba prostřednictvím vyprávění, přes mluvený projev, nebo přes takové hravé věci s texty, kdy člověk třeba rovnou nepíše, ale z náhodně posbíraných slov skládá text nebo dává do kupy příběh rozdělený na tisíc kousíčků. Nebo může vytvořit báseň, nechci říct přímo dadaistickou, ale báseň složenou z minima slovního materiálu, kdy může vzniknout zajímavý text, který dokáže něco zprostředkovat. Používala jsem například s dětmi i dospělými báseň J.Prevérta Snídaně - jednoduchá báseň, složená jenom z popisu jednání: vstal, nalil kávu do šálku, nalil mléko do šálku, zamíchal kávu, položil lžičku... Můžeme začít od banálních věcí, od sběru slov, která při určitém seskupení získají kouzlo poezie. Dá se začít s miniaturními texty - příběh o třech větách a tak... Nebo přes interpretaci jiných textů prostřednictvím přednesu, nebo i přes interpretaci jako nějaké tvůrčí porušení a rozházení. Vezmu si čtyřverší od Žáčka a k tomu vytvořím další čtyřverší, nebo k tomu napíšu úplně jiný název a ta báseň se promění. Nebo převyprávění známých příběhů, přepis v mém podání, jak to bylo s Červenou Karkulkou. Různé úhly pohledu - jak ten příběh vidí myslivec, a co si o tom myslí, a jak tenhle příběh vyprávěla sojka, která byla strašná drbna v lese a podobně. Takové cesty můžou počátky psaní usnadnit a pomoci uvědomit si, že nejde jen o to „teď to musím ze sebe vytlačit a musí to být originální".

No, a jak je to s tvorbou dramatického textu, jak podněcovat děti k tomu, aby byly schopny napsat něco, co se dá potom použít při tvorbě inscenace?

Já si myslím, že při divadelní tvorbě s dětmi nemůžeme tu scénáristickou stránku práce oddělovat od té herecké a dramaturgické, vůbec od autorské tvorby celé skupiny. Ať už pracujeme s literární předlohou nebo hledáme naše vlastní náměty, tak je podle mne důležité dávat podněty pro to, aby děti tvořily, aby přinášely nápady, náměty, než konkrétní podobu zpracování textu. Aby si všímaly věcí, které je zajímají, tříbily si tak myšlení a vkus, aby si nosily napsané návrhy situací, jak by to mohlo vypadat a pak třeba mohou rozepsat situaci pro postavy. Je to úzce propojeno se způsobem práce vedoucího, se způsobem práce na inscenaci. Nechceme přece, aby dítě samo napsalo dramatický text. Divadelní tvorba má vycházet ze hry a improvizace dětí a zkoušení těch situací. Důležitý je spíš sled situací, než konkrétní znění toho textu a jazyková stránka. Připadá mi, že to po dětech ani nemusím chtít, že spíš záleží na tom, co a jak chtějí sdělovat.

Tereza Vyvijalová

ČTENÍ NA DOBROU NOC

Další čtení na dobrou noc budou pro hledače cache takovým zadostiučiněním. Zde si budete moci přečíst původní příběhy, ze kterých jsme si vypůjčili věty do cache. Příběhy tak v rámci jednoho čísla Deníku můžete porovnat. Dobrou noc.

LOUIS PERGAUD

KNOFLÍKOVÁ VÁLKA

Svoboda, Praha 1992

Překlad Eva Bezděková

KAPITOLA 5 – U POPRAVČÍHO KŮLU

... „A teďka na knoflíky! Cinkale, člověče, připrav si kapsy, teď je ta pravá chvíle, a dobře to všecko spočítej a neztrať!"

Janek se do toho dal náramně opatrně. Šlo o to, aby se nějakým příliš prudkým pohybem nebo nešikovným říznutím neponičilo nic z toho, co představovalo Prckovo výpalné a co mělo obohatit válečný poklad lovernské armády.

Začal od bot.

„A jejej!" zaradoval se. „Nová tkanička! Začíná to dobře!"

„Ty mizero!" pokračoval vzápětí, „ty ji máš zasukovanou!" A pomalu, hlídaje jedním okem pouta, která jeho nos zabezpečovala před pomstychtivým kopnutím, jež by jistě bylo strašné, rozvázal uzel, rozšněroval botu, vytáhl tkaničku a dal ji Cinkalovi. Pak se pustil do druhé, kde to šlo rychleji. Pak vyhrnul Prckovi nohavici, aby se zmocnil gumových podvazků, které měli přidržovat punčochy.

Tady přišel Janek zkrátka. Prcek měl podvazek jenom jeden, druhá punčocha byla podvázaná ucouraným kouskem šňůrky, který však nicméně zkonfiskoval, i když ne bez bručení.

„Ty zloději! Nemá to ani podvazky a ještě se to vytahuje! Copak ten tvůj fotr s těma penězma dělá? Propíjí je, co? Vožungrovo dítě! Alkoholiku!"

***Janek dával dobrý pozor, aby nezapomněl na jediný knoflík, na jedinou knoflíkovou dírku.** Na kalhotách se dočkal radosti, Prcek měl zachovalé šle na dvě poutka.*

„To je luskus!" poznamenal, „sedm knoflíků na gatích. To je dobře, kamarádíčku! Za to dostaneš jednu ránu navíc jako poděkování. To tě naučí vytahovat se na chudáky. Ale my u nás v Lovernu taky nejsme škrobi, víš, ani v nejmenším, hlavně když jde o to někomu nasolit! Panečku, ten od nás, kterej bude první zajatej, ten se bude mít, až dostane takový parádní kšandy! Himbajs, já mám bezmála chuť, aby to padlo na mne!"

Mezitím byly kalhoty zbaveny všech knoflíků, přezek a háčků a klouzaly zajatci na punčochy, poskládané už jako harmonika.

Pak byly metodicky obrány nátělník, kazajka, halena a košile. V milostpáníčkově kapsičce u kalhot se dokonce našel jeden nový sou, který bude v Cinkalově účetnictví figurovat pod položkou „záloha pro případ maléru".

A když se Lovernští několika zevrubnými prohlídkami přesvědčili, že už se odnikud nedá nic, ale opravdu nic vyškrábat, a když dali stranou Prckův nůž pro Gambettu, který žádný nůž neměl, rozhodli se, že se vší žádoucí opatrností rozvážou ruce a nohy oběti. Bylo na čase.

Prcek pod roubíkem soptil, a protože poslední zbytky studu v něm uhasila bolest nebo udusil vztek, nemyslel ani na to, aby si vytáhl spadlé kalhoty, které tak skýtaly pohled na zadek, zrudlý výpraskem, ale ze všeho nejdřív si strhl z pusy svůj nešťastný a hrozný kapesník.

Pak se konečně zhluboka nadechl, povytáhl si přece jen svoje svršky a začal na své katy povykovat různé urážky.

Někteří z nich se chystali, že se na něho vrhnou a znovu ho zmrskají, ale Janek, který si hrál na velkorysého, a měl k tomu jistě dobré důvody, je s úsměvem zarazil:

„Nechte ho povykovat, drobečka, když ho to baví", řekl posměšně, „děti se musejí bavit!"

Prcek se odšoural se vzteklým brekotem. Napadlo mu samozřejmě, že udělá totéž, co Janek minulou sobotu: usadil se za prvním keřem, a protože byl pevně rozhodnut ukázat Loverňákům, že není o nic větší bačkora než oni, svlékl se úplně i z košile, aby jim mohl ukázat holou panímandu.

V lovernském táboře s tím počítali.

„Uvidíš, Janku, že si z nás bude ještě dělat ouchcapky! Měls ho ještě dát seřezat."

„Klid, klid!" konejšil je vůdce, který měl - stejně jako slavný generál Trochu - svůj plán.

„Neříkal jsem ti to, sakra!" vykřikl Cinkal.

Nahatý Prcek skutečně vyskočil z křoví, objevil se před předním šikem Lovernských, ukázal jim to, co Cinkal předvídal, nadal jim zbabělců, loupežníků, zatracených sviní, impotentů a... a když viděl, že se na něho chystají vrhnout, rozběhl se k lesu a upaloval jako zajíc.

Ale nedoběhl daleko, nešťastník...

Náhle se pár kroků před ním vynořily dvě šibeniční a zlověstné siluety, které mu zastoupily cestu, úderem pěsti ho zarazily, pak ho prudce uchopily a za vydatného kopání ho násilím dopravily do Hájku, který právě opustil.

Janek nekonferoval s Hejlem a Souškou zbůhdarma: viděl dobře a daleko, jak říkal, a dřív než kdokoliv jiný vytušil, co jim ten šlejška vyvede. Proto ho dobrácky nechal utéct, přes všechny výtky svých druhů, aby ho tím líp dopadl o chvíli později.

„Tak ty nám chceš ukazovat holou, kamarádíčku! No výborně! Dětem se nemá odmlouvat, tak my se ti na ni teda podíváme a ty uvidíš, co to obnáší!

Přivažte toho nezbedníka zase k dubu a ty, Bouřko, najdi ten prut, ať mu ten spodek zad trochu poznamenáme."

Bouřka mu co možná štědře naložil tucet ran a jednu nádavkem, aby je nes... otravoval, když se večer vracejí domů.

„A taky, abys měl měkčí maso, aby si náš Turek nevylámal zuby, až tě bude chtít kousnout do tý tvý špinavý zadnice," tvrdil.

Hejl zatím přerovnával uzlíček, který byl zajatci zkonfiskován.

Když měl Prcek zadek pořádně červený, odvázali ho znovu a Janek mu obřadně podal uzlík s těmito slovy:

„Šťastnou cestu, ty červená zadnice! a pozdravuj doma slípky."

Pak se vrátil k normálnímu tónu.

„Tak ty na nás budeš vystrkovat prdel, kamarádíčku, no tak si ji vystrkuj, vystrkuj si na nás holou; když se ti to tak líbí, tak si toho teďka užiješ, kamarádíčku, to ti říkám já, Janek!"

Osvobozený Prcek odpelášil tentokráte beze slova a pádil, až dorazil ke své prchající armádě.

SVITAVSKÝ CACHING A JEHO PRAVIDLA

1. Hlavně nenápadně – žádný mudla (nezasvěcený) by o skrýši neměl vědět, ani by vás neměl zpozorovat, když cache hledáte či ukrýváte.

2. Z cache si můžete odnést jednu věc. Na oplátku je vašim úkolem připsat jednu větu a tím spoluvytvořit příběh, který je na papírku odstartován první větou.

3. V okamžiku, kdy je cache již bez předmětů, nedopisujte žádnou větu. Schovejte cache zpět a vyčkejte do dalšího dne, kdy bude vytvořena nová cache.

4. O umístění cache najdete zmínku v Deníku v této rubrice. Zde si budete moci přečíst také příběh, který jste napsali předchozí den. Redakce si vyhrazuje právo cenzurovat nevhodné výrazy. V případě zájmu o plné znění příběhu se stavte v redakci Deníku.

5. Cache se může nalézat v budovách, ve kterých se přehlídka odehrává a v jejich těsné blízkosti.

6. Nálezce a přispěvatel k našemu příběhu se musí zalogovat, tj. musí uvést přesný čas ve formátu hh:mm a své jméno či jméno souboru.

Třetí cache najdete dle této indicie:

Nech se pohltit džunglí a staň se dobrodruhem v 2. podlaží Fabriky.

Příběh, který jste stvořili tentokrát:

Janek dával dobrý pozor, aby nezapomněl na jediný knoflík, na jedinou knoflíkovou dírku.

11:35 HOP HOP: Byl to dobrý krejčí. / *12:50 Překvapený štrúdl:* Proto byl i dvorním krejčím jeho veličenstva. / *15:10 ???:* Šil a šil, ale byl tak unavený, že usnul. / *15:17 LDO ZUŠ JH:* Spal, spal a spal. / *15:20 Miki Balo:* Probudil se a mžoural očima. / *16:15 Jiří Fencl:* Nedaleko sebe spatřil postavu. / *16:20 Bláža:* Byla celá v černém a oči jí svítily žlutočerveně. / *17:33 LDO ZUŠ JH:* Sám ďábel si přišel zadat objednávku na svatební kabát. / *17:37 LDO ZUŠ JH:* A požadavky neměl malé. Měl to být kabát s jiskrnými knoflíčky. / *17:40 Nikola Kobzová:* Janek hned věděl, že bude zle. / *19:07 Paraplata:* A proto vběhl do své dílny a začal rychle šít. / *???:* Už nemohl (uf, uf). A pak si pro kabát přišel ďábel!!! A on ho ještě neměl hotovej. Janek se strašně začal bát a omdlel. / *22:50 Alča:* Janek se probral: „FUJ! To byl ale hnusný sen.“ Ale proč by se měl vlastně tak bát? Může přeci s ďáblem vyjednávat a navíc, ďáblovi zatím nic neslíbil, tak o co jde?

Za příběh moc děkujeme. Nicméně upozorňujeme na pravidlo číslo 2, ve kterém se praví, že každý může přispět jednou větou. Pojďme pravidla dodržovat.

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... NOVÉHO PRODEJCE DEŠTNÍKŮ

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2012

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorfův dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
farní stodola	stodola žitavské římskokatolické farnosti
Tyjátr	Tyjátr, alternativní klub
PZŠ	ZŠ praktická - budova Speciální základní školy

PONDĚLÍ 11. června

8.30–12.00	dílny pro děti ze souborů	MMG, OttD, PZŠ
8.30–12.30	semináře pro dospělé účastníky, třída A, C, D, S1, S2	Fka
	třída B	Trám
9.00–11.00	**3. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
14.00–16.00	**3. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky DS	
	Pošťácká pohádka	Fka-sál
	HOP-HOP, ZUŠ Ostrov	
	Tři třebíčské pověsti	Fka-sál
	ÁČKO, ZŠ Týnská Třebíč	
	Nejlepší střelec	Fka-sál
	Studio Šrámkova domu v Sobotce	
	Prolhaný Henry	Fka-sál
	Bertíci, ZUŠ Žerotín, Olomouc	
16.15–17.15	diskusní kluby seminaristů	farní stodola
16.30–17.15	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 3. bloku	Fka-učebna 3
16.30–18.00	dětský diskusní klub pro děti ze souborů vystupujících v 3. bloku	Fka-aula
	otevřený diskusní klub pro děti	Fka-učebna 2
17.30–18.45	seminář k inscenacím 3. bloku	farní stodola
20.00 /?/	doprovodný program	
	DRAK trio (koncert)	OttD
	Jiří Vyšohlíd, Pavel Černík, Pavla Lustyková, Divadlo DRAK Hradec Králové	
20.30 /?/	**Pták Ohnivák, liška Ryška a my**	Trám
	C Svitavy	

POZOR, ZMĚNA PROGRAMU

V pondělí 11. 6. a **v úterý 12. 6.** dochází k této změně ve večerním programu:

Koncert **DRAK tria** se koná po oba dny **v Ottendorfově domě** (ne v Tyjátru).
Představení divadla **C Svitavy Pták Ohnivák, liška Ryška a my** zůstává **v divadle Trám.**

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 3.

Redakce: Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Vojtěch Maděryč, Andrea Pavlíčková, Tereza Vyvijalová, Ivo Mičkal (foto), Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson, redakční čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3.patře fabriky Svitavy. Uzávěrka 11. 6. 2012 v 00.05. Náklad 350 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo 4. úterý 12.6.2012

úterý

FABRIKA SVITAVY

ÚVODNÍK

Dnes poruším náš redakční stereotyp. Ta otázka: „Kdo dneska napíše úvodník?“, po které většinou následují vteřiny trapného ticha, při nichž my redaktoři upřeně hledíme do monitoru, a děláme, že máme tuze moc práce, tak ta dneska nepadne. Napíšu úvodník dřív, než se naše šéfredaktorka Iva zeptá. Tajně. Pšššššt! Držte mi palec!

Zkraje si dovoluji zařadit botanicko-etnografické okénko, které budiž mi pak oslím můstkem k uvedení dnešního rozhovoru v rubrice věnované čtenářství a čtenářské gramotnosti: Většina z nás asi ví, jak vypadá strom jménem baobab z Exupéryho ilustrací Malého prince. Lidé, kteří se narodili v kraji, kde tyto obří stromy rostou, k nim mají zvláštní úctu, vzhlížejí k nim jako ke stromům s duší a často jim přinášejí i oběti. Baobab ale není pouze obr s duší, ale také malé nakladatelství originálních dětských knih manželů Horváthových. Něco víc se o něm můžete dočíst v rozhovoru s šéfredaktorkou Terezou Horváthovou.

V tradičních rubrikách dnes na drama a divadlo nahlížíme optikou amerického lektora Rivese Collinse, dále jsme pro vás, milí čtenáři, zapsali průběh rytířské dílny Ivany Faltusové pro děti ze souborů, nabízíme pestrou škálu názorů na včerejší představení prostřednictvím recenzí Luďka Richtera, postřehů Aleny Exnarové, poznámek z dětských diskusních klubů a zastavili jsme se ve Fabrice na slovíčko s divadelními soubory...

Dětská scéna již po dva večery nežije pouze divadlem, ale i hudbou. Z večerního koncertu DRAK tria vám přinášíme rozhovor s muzikanty. Ti, kteří na koncertě byli, Drak trio viděli, slyšeli a s ním zpívali, si mohou při vzpomínce na něj v průběhu čtení poťukávat nohou do rytmu, či vydat nějaký podivuhodný zvuk, na jakýkoliv předmět, který se zrovna v jejich blízkosti namane. Ti, kteří do světa hravého hudebního dialogu v Ottendorferově vile vstoupí dnes, mohou taktéž vydávat podivuhodné zvuky a naladit se tak na stejnou vlnu. Zkuste to, uvidíte, kolik bude ve Svitavách hezky bláznivě vypadajících lidí!

Tak. Toť vše.

Stihla jsem to! Iva se ještě nezeptala. A ani to moc nebolelo...

Tereza Vyvijalová

NAHLÉDLI JSME...

... DO RYTÍŘSKÉ DÍLNY PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

VEDOUCÍ DÍLNY: IVANA FALTUSOVÁ

S chumlem dětí, které si pro dnešní den vybrali dílnu Ivany Faltusové inspirovanou knihou Rytířské legendy, přicházíme k budově Ottendorferova domu. Po cestě se dětí ptám, jestli mají představu o tom, co se asi bude na dílně dít. Krčí rameny, neví...asi něco o rytířích. „Rytíři, něco za těmito dveřmi je, bude někdo tak odvážný a vkročí jako první do těchto dveří?“ vyzývá Ivana děti a první z nich vzápětí vstupují do světa rytířů. Stoupáme po schodech - v závěsu za námi jde fotograf Ivo, který se pro skupinu rytířů na chvíli stává hrozícím nebezpečím. Schovávají se před ním do úzké uličky, ale když se jim fotograf na výzvu rytíře Ivína (Ivany Faltusové) představuje jako rytíř Ivo, vylézají postupně z úkrytu a seznamujeme se i s rytíři Barbarošem, Elišem, Tomášem...

Vstupujeme do sálu, kde se bude celé rytířské klání odehrávat, a mladí šlechtici prozkoumávají prostor - možná v něm najdou nějaké tajemství. Nalézají tajnou místnost, v tajné místnosti tajnou skříňku a v tajné skříňce tajný vzkaz. Ten ale není určen zrakům rytířů, neboť se jedná o dluhopisy (ve skutečnosti děti našly inventární seznam). Ihned ale dostávají od rytíře Ivína první úkol - vložit do tajné skříňky vzkaz do budoucnosti. Aby se rytíři necítili osamoceni, dělí se do dvojic a zapisují takovéto vzkazy: „Splať dluhy!“- „Ne, ať se vyhazují odpadky, podporujte ekologii, ať se šetří energií a ať pro budoucí generaci zavládne mír.“- „Dejte pozor na velké krabice zvané počítač, jsou zákeřné.“ Po přečtení posledního vzkazu se Ivín otáčí ke všem zády: „Než se má hlava otočí zpět, bude kolem mě kruh.“ A opravdu rytíři ho obestupují a už si v kruhu mění místo rytíř Martin s rytířem Tomášem, ten zase s rytířem Michaelem a tak dále. Brzy ale dochází k proměně Ivína ve zlého ducha, který pije krev. Jediná možnost jak se mohou rytíři při útoku ducha zachránit je zvolání jména ohroženého člena rytířského bratrstva. Nestihnou-li útoku ataku zabránit, vymění si duch s rytířem role.

„Odložte zbroj, nechte si jen spodní prádlo a skočte do rybníka!“ Sál se mění ve velký rybník a mladí šlechticové trénují ve vodě různá tempa a styly plavání. Za chvíli už do prostoru, tentokrát do rozlehlých lesů, vyjíždějí na svých ořích. Při návratu zpět na místo výjezdu je čeká střelba z luku (předtím ale ještě Ivín kontroluje svaly rytířů, aby jim mohl přidělit luk správné velikosti). Poté, co skolili několik laní a ptáků, si vyzvedávají své nabroušené meče. Ve vzájemném boji rytíři potvrzují svou zdatnost i v této dovednosti. Vzápětí rytíři vymýšlejí oslavný pokřik: „Hip, hip, hip, spolu to jde líp! Rytíř Ivín hlavu má jak Stivín. Já jsem Noe rytíř z Prahy, mám dobrý vkus a ještě lepší mravy.(...) Hip, hip, hip, spolu to jde líp!“

Ačkoliv jsou šlechtici mladí, má každý z nich za sebou už kus života. Ten je zaznamenán na obrazech, které jim předkládá udatný Ivín. Rytíři obrazy pečlivě prohlížejí, a když naleznou ten svůj, vytvoří dle jeho předlohy také sochu (samozřejmě sochají ze svých těl). Některý rytíř prosí o život, jiný bojuje s obrem. Když se velké bratrstvo rozdělí na několik menších, nechávají své obrazy obživnout a navzájem jsou si svědky opravdu vypjatých situací z rytířského života. Členové rytířských bratrstev si mají také vybrat ze svých sedmi rytířských ctností tu, které si nejvíce váží, a tu ostatním zobrazit. Do této doby jsem mezi rytíři pouze jako host, ale nyní je má totožnost prozrazena - stávám se králem Artušem, který odhaluje ctnosti svých rytířů. V tom ale Ivín vykřikne: „Blíží se vojsko Gertrůda Gertrůďáka! Postavte barikádu!“ A už jedna polovina staví barikádu z balvanů a klád (ze židlí, věšáku a provazu) a druhá odchází, aby vzápětí mohla opevnění dobýt!

Je po rekonstrukci bitvy a rytíř Ivín s rytířským bratrstvem se zase mění v Ivanu Faltusovou se skupinou dětí. Ivana jim předčítá jeden z příběhů krále Artuše. Jeho konec ale nechává otevřený. Děti teď mají příběh dramaticky ztvárnit i s jeho zakončením. Díky rozdělení na kluky a holky, a tedy i dvěma různým pohledům na věc, vznikly příběhy od sebe odlišné, což bylo pro mě jako pro diváka velice zajímavé. Lektorka nenechá děti odejít, aniž by jim přečetla konec příběhu.

S koncem příběhu přichází i konec rytířských slavností, výcviků a bojů... „Jednota a víra, to je naše síla!“ loučí se děti se světem rytířů a odcházejí.

Než ale odejdou úplně, stačím se jich zeptat na několik otázek:

Překvapilo vás v této dílně něco?

Mně překvapilo tohle místo, myslela jsem si, že budeme ve Fabrice, tady je to moc pěkné.

Můžeme tady dělat bitky.

Co se vám ve světě rytířů nejvíc líbilo?

Dneska to bylo nejlepší.

Fakt mě to bavilo.

Líbilo se mi, že rytíři stojí při sobě.

Má rytířské bratrstvo něco společného se skupinou dětí z dramaťáku?

Já myslím, že odvahu. Rytíři potřebují odvahu k boji a my k tomu, abychom mohli hrát na jevišti.

Určitě i spolupráce, bez toho nemůže být ani jedno.

Andrea Pavlíčková

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE A

DRAMA A DIVADLO PRO DĚTI Z AMERICKÉHO POHLEDU

Hned ráno jsem zavítal do semináře pro dospělé, který vede zahraniční lektor Rives Collins. A bylo to ráno zamračené a pošmourné. Člověk by slunka nenašel ani co by se za nehet vešlo. Když ale do učebny vstoupil Rives, bylo to, jako by slunce právě vešlo.

Uvědomuji si, že by tato zpráva měla plnit funkci záznamu lekce. Pokusím se tento úkol splnit, nicméně si myslím, že by mělo dojít i na pocity a dojmy. Vždyť celé drama je o pocitech a dojmech a Rives si je toho velmi dobře vědom. Tím ho v žádném případě nechci podezírat z kalkulu. Ono by se to totiž provalilo. V dramatu člověk musí být skutečný, takový jaký opravdu je, musí vycházet sám ze sebe, jinak pohoří. Cílem strukturovaného dramatu je prozkoumat nějaký jev a zároveň se dozvědět něco o sobě, rozšířit si své zkušenosti a popřemýšlet o sobě a svých postojích a názorech.

Rives je neobyčejně zajímavý člověk, je charismatický, vyzařuje klid, rozvahu a vstřícnost. Z jeho chování je patrná úcta k člověku a ke všemu, co s člověkem souvisí. Z toho vyplývá jeho zodpovědný přístup k dramatu, k jeho přípravě, průběhu a reflexi. Žádný detail není náhodný, vše je promyšleno do poslední tečky, stejně tak, jako by tomu mělo být u divadelní inscenace. Jasně formulované téma, jasně volené metody a funkčně využité výrazové prostředky jako je hudba, uspořádání akcí v prostoru či aranžování pracovních ploch (balicích papírů na podlaze učebny); to vše přispívá ve výsledku k procesu s vysokou esteticko - výchovnou hodnotou.

Hned z kraje zmíním Rivesovu pozornost k aktuálnímu dění ve světě a u nás. Jakoby náhodou zní v jedné z pauz píseň Irglové a Hansarda z filmu Once. Komu se i v průběhu nabitého programu Dětské scény daří udržovat svou informovanost o dění ve světě, tak ví, že prestižní americké divadelní ceny Tony ovládl právě muzikál Once výše zmíněných tvůrců. A když prozradím, že tématem dnešní a zítřejší práce je život slavných osobností, celebrit, hvězd a hvězdiček, tak je to přinejmenším příjemný detail. Nebo fakt, že v průběhu reflexe jedné z aktivit Rives mluví o české hrdosti. Chválí ji a má z ní radost, což svědčí o tom, že Rives nepřijel jen tak někam předvést své umění, ale že i zde a právě zde chce jako správný pedagog podpořit to dobré, to, čeho se nedostává nebo co je na okraji společenského zájmu.

Vše začíná nezávazně, hravě, v duchu dobré zábavy. Stali jsme se účastníky párty slavných osobností. Každý z nás pozval tu svou celebritu. Zmatek nastal ve chvíli, kdy jsme si celebrity navzájem představovali a zároveň jsme si je prostřídávali. Tak se stalo, že některé hvězdy z dýchánku rychle odešly a jiné se naopak rozmnožily.

V dalším kroku nás Rives pozval jako slavné osobnosti do svého rádiového vysílání. Slavnými osobnostmi jsme byli my sami. A za sebe jako slavné osobnosti jsme se vyjadřovali k tomu, co na slávě a popularitě shledáváme příjemným a co nepříjemným. Touto aktivitou jsme si prozkoumávali téma. V reflexi zapisovatelky zaznamenávaly na tabuli odpovědi na otázku, o čem všem by podle nás mohlo být takto rozehrané drama.

Abychom si uvědomili, že formulace jsou abstraktní a je zapotřebí je konkretizovat, zvolil Rives techniku živého obrazu. Skupina se rozdělila na dvě půlky a ty se střídaly v roli diváků a tvůrců obrazů.

Před přestávkou si seminaristé měli rozmyslet, čím se proslavili, v jakém oboru vynikají nad celosvětový průměr. A možná že pro seminaristy zbytečně, leč v pravý okamžik a poutavou formou Rives vysvětlil, že v tuto chvíli nám nejde o to, abychom udělali vtip a pobavili svým nápadem ostatní, ale aby to bavilo nás samotné, aby nám to umožnilo zabývat se vnitřním životem postavy, protože se rodící se postavou budeme nějakou dobu dále zabývat.

K celebritám neodmyslitelně patří média a mediální obraz dané osobnosti. Rives využil nadpisů novinových článků. Ty posloužily k tomu, aby se seminaristé mohli navzájem seznámit se svými slavnými činy. Poté se seminaristi rozdělili do dvojic. V těch pak v roli agenta a slavné osobnosti rozehráli telefonní hovor, ve kterém celebrita oznamuje agentovi, že ruší důležitou událost svého nejbližšího programu. Důvod, proč to chce udělat, je ale tajemstvím, se kterým se celebrita nechce či nemůže nikomu svěřit. Ani my sami jsme si nemuseli tento důvod zatím formulovat. Zprvu to byla aktivita prováděná simultánně, pak se rozehrávaly dialogy vybraných dvojic. Role si hráči ve dvojicích samozřejmě prohodili, aby každý poznal i druhý úhel pohledu.

Z nastřádaných dramatických okamžiků Rives vybral jeden, který se stal podkladem pro další práci. Požádal jednu dvojici hráčů, aby podala zprávu o tom, co se mezi nimi odehrálo, v čem je problém. Tím vlastně upřesnili Rivesovo zadání. Šlo o nepřebrání Nobelovy ceny z důvodu neodkladné péče doktorky o nemocné pacienty. Seminaristka, která v předešlé improvizaci byla agentkou slavné osobnosti, souhlasila s tím, že jako agentka předstoupí před houf novinářů, kteří se shromáždili na tiskové konferenci.

Seminaristka v roli agentky dokázala jednat velmi přesvědčivě. Seminaristé v rolích novinářů byli také velmi autentičtí a Rives toho využil k reflexi v roli. Novináři měli pomalým pohybem zaujmout postoj vůči agentce. Poté Rives celou akci ukončil zvukovým signálem. Rives požádal ostatní seminaristy, aby konkrétně vyjádřili, za co by hráčku v roli agentky pochválili. Tím se povedlo nejen ocenit výborný hráčský výkon, zároveň se tak dostalo i na reflexi celé situace. Tentokrát již byla reflexe mimo role. Posledním krokem reflexe bylo vyslovení nadpisů novinových článků, které bychom jako novináři napsali.

Následovala závěrečná aktivita, kterou známe jako hru na kouzelníka. Hra byla zajímavá souvislostí s pocitem celebrity, která něco tají. Všichni kolem ní naléhají, zkoumají, snaží se přijít celému tajemství na kloub. Pocit to rozhodně není vůbec příjemný.

Abychom všechny pocity, dojmy a zážitky z dramatu uvolnili a zároveň přišli na jiné myšlenky, zařadil Rives na úplný konec společnou aktivitu, při které jsme si v těsném kroužku měli všichni najednou sednout.

Moc rád bych Rivesovi poděkoval za příjemné zážitky, za klid a rozvahu, se kterou nás svým dramatem provázel, za přehlednost a srozumitelnost a z toho vyplývající jistotu a bezpečí, která všechny aktivity provázela. Teď, když článek dopisuji, si uvědomuji, že slunce nepřestalo svítit ani v hluboké tmě dnešní noci.

Vojtěch Maděryč

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DÍLNY IVANY FALTUSOVÉ

CO DEN DAL

ALENA EXNAROVÁ

TŘETÍ BLOK PŘEHLÍDKY

Pondělní blok představení zahájil soubor **HOP-HOP, ZUŠ Ostrov** představením Čapkovy **Pošťácké pohádky** v dramatizaci a režii Ireny Konývkové. Dopolední představení především tohoto souboru (ostatních o něco méně) bylo poznamenané skutečností, že je nikdo neupozornil na to, že v hledišti budou přítomné mentálně postižené děti, které mohou nečekaně a často i hlasitě reagovat. Soubor byl touto skutečností viditelně rozhozen a ne zcela soustředěn, což je pochopitelné, protože navíc jde o soubor začínající. Jinak je z inscenace patrné, že jejím cílem bylo především získávání dovedností dětí, jakými jsou kultivovaná mluva, kolektivní recitace a spolupráce, smysl pro rytmus, pohyb v prostoru... A že je také třeba, aby každé dítě mělo svou akci či repliku v určité situaci, bez ohledu na to, že je třeba pro celek retardující. Tento účel inscenace určitě splnila. Pokud bychom se na ni chtěli podívat z hlediska divadelního celku, pak jsme v porotě hovořili o tom, že aranžmá je poměrně statické a ne vždy vnitřně naplněné. V prvním představení pro nás svět poštovních skřítků splynul se světem reálným, ale v odpoledním se přece jen podařilo více jej oddělit. Také jsme si kladli otázku, kdo jsou vlastně ti lidé, kteří pošťákovi do všeho kecají, a nakonec jsme usoudili, že vesničané. Ale je to logické, když vykřikují, že dopisy je třeba doručovat, ale na druhé straně nadávají na složenky a podobnou poštu? Podobně jsme diskutovali o tom, proč má pošťák svou práci rád, když je z ní hned v počátku unaven a co ho tedy motivuje k tomu, že se rozhodne hledat Mařenku, aby jí mohl doručit dopis. A také o tom, že jeho putování po Mařenkách působí zdlouhavě, protože jednotlivé „štace“ nejsou v provedení dostatečně rozlišené. Podobně zdlouhavě působí i živé obrazy znázorňující kvalitu (výši) karet – samy o sobě jsou pěkné, ale pro příběh pošťáka nejsou důležité. Ale rozhodně jsme ocenili čistotu v použití scénických prostředků, především víceúčelové náznaky kostýmu umožňující snadné proměny. S tím ale plně nekorespondují prázdné, byť zalepené obálky – při prosvícení je znát, že žádné dopisy neobsahují. Přes všechny uvedené připomínky je ale třeba konstatovat, že odpolední vydařené představení se setkalo se zaslouženým diváckým ohlasem.

Při diskusi s porotou nám Irena Konývková potvrdila, že cílem inscenace opravdu bylo naučit děti komunikaci a základním dovednostem. A tento cíl inscenace nesporně splnila.

Soubor **Áčko, ZŠ Třebíč** nastudoval pod vedením Jaromíry Kratochvilové **Tři třebíčské pověsti.** Nastupují děti v jednotných kostýmech – dívky v bílých halenkách a černých kalhotách, chlapci celí v černém a dále pracují s několika pásy pytloviny, které znázorňují například kapuce mnichů a tak podobně. Začínají se organizovaně pohybovat prostorem a přitom v podstatě recitují první pověst. Zatímco výtvarná složka působí v celku inscenace čistě, v dalších složkách už se tak jasně neorientujeme a jsme nuceni pátrat po souvislostech. Především po tom, jaké téma pověsti spojuje – a nějaké téma by je spojovat mělo, když jsou uváděny jako jeden celek. Uvažovali jsme o penězích a majetku, o pomíjivosti slávy, o kamenech..., ale nedopátrali jsme se. V prvních dvou pověstech postrádáme vzájemný lidský kontakt a vnímáme je jen jako již zmíněnou recitaci, zatímco pověst třetí je postavena na dramatickém jednání, a také proto je nejpůsobivější. Objevil se i názor, že by mohlo být zajímavé, kdyby každou pověst inscenovali jinak – kdyby například ukázali postup od sborové recitace přes epické divadlo až k dramatickému konfliktu. V současné podobě je inscenace divadelně nevyjasněná a jen obtížně se dá pojmenovat její styl. Ale je jistě nesporné, že pověsti, a místní především, jsou pro děti vždycky zajímavým materiálem k inscenování - jak pro děti v souboru, tak jistě i pro jejich vrstevníky, které pak výsledek této snahy uvidí.

Od Jarmily Kratochvilové se členové poroty dozvěděli, že uvedené pověsti jsou v Třebíči nejznámější ze všech, a proto si je vybrali. A že si je vědoma toho, že první pověst o klášteru nemá tak velký dramatický potenciál, ale právě ta je pro Třebíč nejdůležitější. A tři kápě má Třebíč ve znaku.

Studio Šrámkova domu v Sobotce se nechalo inspirovat korejskou lidovou pohádkou či pověstí **Nejlepší střelec** a zaujalo nás stylizací v duchu principů asijského divadla, jeho obřadnosti. Činili tak čistě a s mírným nadhledem, takže jsme si tuto obřadnost (kontrastující s našimi zvyklostmi a uspěchanou dobou) užili, více v odpoledním představení, které se vydařilo lépe. A děti a mladí lidé na jevišti si pomalé tempo evidentně užívají a vychutnávají

do každého detailu. Například drobnou chůzi, práci s vějíři, typická gesta ... Je to pochopitelně stylizace, protože významu a přesnosti gest i chůzi se v asijských zemích učí budoucí divadelníci od útlého dětství a je to velmi náročné. V diskusi jsme se věnovali mimo jiné tomu, o čem příběh hrají, jeho morálnímu poslání. Jak si vyložit větu věštkyně „Pamatuj, že chytrému někdy i hnůj voní", s níž Kim odchází do Soulu – nabádá k podvodnému jednání nebo k poctivé práci? Nakonec převážil názor, že k podvodnému jednání. A že je to tedy příběh o vítězství lásky nad morálkou. Protože i když Kim získal ženu podvodným způsobem, zamilovali se do sebe a ona mu pak pomohla s problémy se vypořádat. Ne všichni také zaregistrovali (především v dopoledním představení), co vlastně provedl sýček a proč je třeba jej zabít. A také jsme hovořili o tom, že dlouhé míření střelce šípem do hlediště může na některé diváky působit nepříjemně. Ale přes všechny nejasnosti a otázky, které jsme si kladli, si inscenace velmi ceníme a oslovila nás.

Vedoucí souboru Lada Bechyňová nám při diskusi potvrdila, že si je vědoma dvojího možného výkladu věštby, ale že téma inscenace jsme nakonec odhadli dobře. A také jsme se dozvěděli, že se intenzívně seznamovali řadou projekcí se stylem asijského divadla a že to děti velmi zaujalo. To je podle našeho názoru na inscenaci rozhodně vidět.

Tak jako předevčírem při Tančírně, musím se nutně zmínit, že i při včerejším semináři ke třetímu bloku inscenací se v názoru na inscenaci Nejlepšího střelce seminaristé do značné míry rozešli s názorem poroty. Kladli si otázky ohledně žánru a nevnímali, že inscenace vychází z charakteru asijského divadla a někteří se domnívali, že jde o parodii.

DS Bertíci, ZUŠ Žerotín Olomouc přivezli do Svitav inscenaci **Prolhaný Henry**, v níž vycházejí z literární předlohy Briana Jacquese. Pro věk dětí je to předloha jistě vhodná a zábavná, ale není snadné převést ji na jeviště. V podstatě jsme se shodli, že se nepodařilo najít potřebnou míru stylizace a protože se hraje víceméně realisticky, působí představení trochu monotónně a v některých situacích upovídaně a ani razantní vstup čertů („rockerů") nenaruší tento dojem nadlouho. A také ne vždy se orientujeme v tom, co a proč se děje, nenacházíme motivace. Někteří se ztrácíme hned v začátku a nepoznáváme, kdo jsou ty bílé postavy okolo Henryho a proč dvě mají klobouk a třetí ne. Jsou to andělé? A proč si vlastně Henry přeje, aby mu všichni věřili? A lže proto, že chce ubližovat (viz nová spolužačka, kterou lží dostane do nepříjemné situace), nebo neovládne svou fantazii? A když podepíše smlouvu s Luciferem, vůbec se pak nehraje s tím, že mu ubývá čas k propadnutí peklu. A proč se ve vymýšlení lží víc neodváže? A proč v závěru ty právnické řeči kolem neplatnosti smlouvy, když by jistě stačil fakt, že ji Henry nepodepsal vlastní krví ale portským? A tak bych mohla pokračovat v otázkách, které jsme si kladli. Ale je třeba zmínit, že stejně jako u ostatních inscenací tohoto bloku, i u Prolhaného Henryho bylo odpolední představení díky většímu nasazení a energii dětí a také díky posunutí hry na jevišti blíže k divákům lepší a přece jen více se dostalo přes rampu. Určitě pozitivní hodnotou inscenace je pak zjevný vklad dětí do společné práce.

Alena Exnarová

VČERA JSME VIDĚLI...

... POŠŤÁCKÁ POHÁDKA

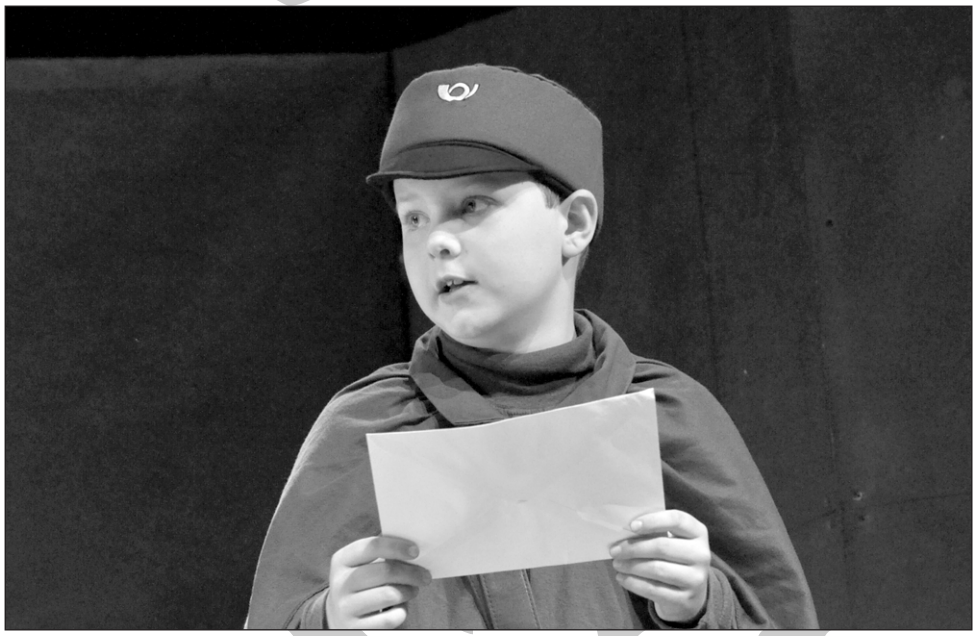

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... SEMINÁŘE S2

RECENZE LUĎKA RICHTERA

HOP-HOP, ZUŠ OSTROV: POŠŤÁCKÁ POHÁDKA

Třináct nejmladších dětí se hned napoprvé dostalo se svou Pošťáckou pohádkou opravdu daleko. Inscenace pracující jen s několika rekvizitami (štokrdle, fungující i jako volant, pár dopisů a peleríny, proměňující se v domy či krajinu) je stylově čistá, s pomocí živé hudby (klavír, dvoje housle a bubínky) drží temporytmus a z těl malých herců vytváří nápadité obrazy, jimiž je děj vyšperkován. Schopnosti a zkušenosti Ireny Konývkové se prostě nezapřou.

Chybí-li něco z jiskry, na kterou jsme u jejích inscenací zvyklí, pramení to nejspíš z nejistoty, zda má jít o hru (hravost) nebo o sdělování tvarem. Hravost, jež zřejmě dala vzniknout oněm obrazům, však dnes nahradila snaha co nejpečlivěji je předvést, a pro předání sdělení zatím chybí schopnost naplnit vztahy a jednání z nich plynoucí emotivním účinem. Není to ani hraní, ani hra, ale spíš předvádění.

Na začátku se poměrně dlouho exponuje práce pošťáka (a to ještě v nezdůvodněně negativním světle – listonoš je nevítaným roznašečem složenek a nepříjemných zpráv) a pak i poštovních šotků, ale přesto mám problémy orientovat se v tom, kdo je pošťák a kdo šotek, kdy jde jen o jejich představení a kdy už se začíná skutečně řešit problém dopisu, na němž závisí štěstí dvou zamilovaných lidí. O to míň času pak zbude na toto řešení, jež má podobu mechanické zkratky, z níž vymizela pošťákova nutkavá potřeba něco tak cenného zachránit.

Inscenace je evidentně chytře vyřešena – ale něco přeci jen chybí: emotivní naplnění, které by přineslo divákovo ztotožnění s pošťákovým úsilím a závěrečnou katarzi. Místo nich dostáváme věcné informace o ději. Asi je těžké žádat to od takto malých dětí, ale mluvíme-li o optimálním tvaru, zprostředkujícím účinné sdělení, je poctivé si to říci: divadlo bez emocí může být chytré, ale ne účinné.

Takže: všechna čest pedagogické práci a těším se, že příště přinese i zážitek.

ÁČKO, ZŠ TÝNSKÁ, TŘEBÍČ: TŘI TŘEBÍČSKÉ POVĚSTI

Osmnáct starších žáků ZŠ, náznakové kostýmy s kápěmi, něco pytlových látek a tři místní pověsti.

Pověst je pro divadlo zapeklitý materiál. Nejenže její působivost je nesrovnatelně bohatší v jejím domovském prostředí, kde evokuje konkrétní místo či událost s nimi svázanou, ale především proto, že často má charakter prostého konstatování: tam a tam tančívají v noci rusalky a svádějí chlapce do bezedných močálů; tam a tam prý leží tajemný poklad; ten či onen kámen má podobu zkamenělé báby...

Tři třebíčské pověsti nepochybně plní funkci budování vztahu k domovskému regionu, nahmatávání bájně historických kořenů v něm a posilování sounáležitosti s krajem. Ale co do objektivního divadelního účinu na „nemístního“ (tudíž možná nemístného) diváka zůstávají převážně právě a jen konstatováním: poklad byl ukryt před husity a dosud někde leží, kámen při cestě byl příčinou smrti rouhavého fanfaróna, skalisko opodál je zkamenělá vražedkyně.

A to přesto, že pověst o hrdopyšném silákovi, který se i přes varování rozhodl předvést svou sílu přemístěním magického kamene, a ještě víc pověst o moci peněz, která z nezištné kořenářky udělala chamtivou vražedkyni, mají potenci stát se plnokrevnými dramaticko - divadelními dílky. K tomu by ovšem bylo třeba nekonstatovat jen věcná fakta a namísto vytváření ilustrací trhu, kláštera či vesnice vypracovat věrohodný a účinný vývoj motivací jednotlivých postav i jejich jednání a akcentovat dějové a tematické vrcholy.

STUDIO ŠRÁMKOVA DOMU V SOBOTCE: NEJLEPŠÍ STŘELEC

Žádný převod – ať už z literatury do divadla, z jednoho jazyka do druhého nebo z jedné kultury do jiné kultury – není jen otiskem v jiné „řeči“, neboť tyto „řeči“ nejsou pouhým souhrnem totožných věcných pojmenování, nýbrž i nositeli rozdílných kulturních kontextů a tím i významů.

Poznat a napodobit při takovém převodu vnější znaky odlišné kultury je pro inscenátory jistě pedagogicky cenné, ale směřují-li svou práci i do divadelního sdělení divákům, musí hledat cestu, jak jim předat především obsah vybraného díla, jehož cílem je v divadle katarze – očistný pocit poznání a naplnění. Obsahuje-li taková předloha motivy a řešení, jež jsou v jiném kulturním okruhu neuspokojivé či dokonce nepřijatelné (zde např. nejvyšší odměnu pro podvodníč-

ka, lháře a malého šejdíře), musíme učinit jednu ze dvou věcí: buď seznámit diváka s kulturním kontextem a z něj plynoucími významy, v nichž jsou ony motivy či řešení přijatelné, nebo tyto motivy a řešení přizpůsobit kontextu a chápání cílového kulturního okruhu. Nikdy totiž nejde o to sdělit literu, nýbrž ducha předlohy. To opravňuje a nutí inscenátory, je-li to potřebné, zasáhnout do předlohy třeba i zásadně.

Byť se to nezdá, úzce to souvisí také s přesným žánrovým zařazením příběhu. Jiné věci jsou věrohodné a přijatelné ve frašce, jiné v tragédii a jiné v občanském dramatu; to co je v anekdotě přípustnou, ba žádoucí zkratkou či nadsázkou, působí ve vážnějším žánru jako absolutní nesmysl nebo nepřístojnost. V anekdotě může být lež či drobný podvůdek především zdrojem humoru bez morálních konsekvencí, v realistickém příběhu či v pohádce (s výjimkou „lhářských“ pohádek o báječích typu barona Prášila či humoresek, v nichž si chytrost zaslouží odměnu, zatímco hloupost trest) prohřeškem, vyžadujícím morální odsouzení.

Sobotecká inscenace však jasný žánrový klíč neposkytuje a volně přeskakuje z jednoho žánru do druhého: na „realisticky“ pojaté orientální scéně začíná jako lehce groteskní nadsázka, která se však místy (zejména v herectví představitele titulní role) proměňuje v parodickou frašku či karikaturu (místy až pitvořivou), aby se vzápětí vše vrátilo k realistickému zpodobování orientálních reálií... A v této nejistotě mě vítězství prolhaného „lovce“ může morálně těžko uspokojit. Zbývá spíše dojem formalistní hříčky, která se nějakým sdělením příliš nezatěžuje.

BERTÍCI, ZUŠ ŽEROTÍN OLOMOUC: PROLHANÝ HENRY

Brian Jacques se v posledních patnácti letech stal jedním z nejinscenovanějších autorů divadla hraného dětmi díky elektrizujícímu napětí mezi realisticky podávanými tématy ze života současných dětí a fantaskními, bezmála pohádkovými motivy, vstupujícími do děje.

Udělat z příběhu o notoricky prolhaném Henrym grotesku, v níž lže už počurávající se (a mrckující) batole, či pohádku, v níž se archanděl Gabriel (v záhadném stříbřitém cylindru kabaretiéra) o Henryho sází s Luciferem, bere tomuto jiskření veškerou energii.

Problém je v tom, že se nepodařilo sdělit ani důvody Henryho potřeby lhát, ani jeho pozdější proměny. Henry lže, jak řečeno, od batolecího věku a přinejmenším od věku školního mu už věří nejvýše nová spolužačka, která ho ještě nezná. Henrymu to nikterak nevadí, a tak je jeho rozhodnutí zaprodat duši peklu za to, že všichni budou jeho lžím věřit, stejně málo zdůvodněné, jako o chvíli pozdější prohlášení, že už lhát nechce. Už vůbec nepochopitelné je, když ho anděl (ex machina) s právně i morálně pochybnými argumenty (smlouva nebyla podepsána krví a téměř negramotný ??? Henry ji ani nečetl) vyrve peklu ze spárů, načež Henry klidně pokračuje ve lhaní i vůči andělovi samotnému. V tom okamžiku nerozumím, o čem se vlastně hraje: o banálním faktu, že lhát se nemá? – když to vlastně nevadí???

Luděk Richter

VČERA JSME VIDĚLI...

... TŘI TŘEBÍČSKÉ POVĚSTI

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

ZAPSALI JSME...

... Z DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Druhý diskusní klub pro děti z hrajících souborů začal příhodně – kratičkou hrou na pravdu a lež. Všichni stojí v kruhu, jeden je uprostřed a řekne něco o sobě. Kdo si myslí, že je to pravda, postoupí o krok vpřed. Samozřejmě, že to byl jen můstek k povídání si o představeních a je nasnadě, že se začínalo Prolhaným Henrym. Otázky velmi brzy směřovaly přímo k představení. K tématu Pošťácké pohádky se lektorky Klára a Soňa dostaly přes přípravu živého obrazu – fotografie nejzajímavějšího okamžiku představení a psaní pohlednicové pozvánky pro někoho, koho by představení mohlo potěšit. Ke Třem pověstem z Třebíčska pak zase přes přirovnávání každé pověsti s příslovím a k Nejlepšímu střelci přes psaní pochval červenou tužkou do lampionků a pojmenovávání negativ černou tužkou. Diskutovalo něco málo přes padesát dětí. Tři soubory patřily k těm věkově starším, jeden byl složený z mladších dětí, děti z nejmladšího souboru přišly už hodně unavené, a navíc pozdě. Až na místě se ukázalo, že se soubory vzájemně všechny neviděly.

Musím smeknout klobouk před lektorkami. Byly perfektně připraveny a dělaly všechno pro to, aby se děti dokázaly soustředit, vzájemně si naslouchat a při tom reflektovat svoji vlastní práci na inscenaci. Přesto se tentokrát musely často uchýlit ke změně činnosti, k připomínání toho, proč vlastně diskutujeme. Pozornost často opadávala, starší děti vytvářely své vlastní skupinky, které rušily práci ostatních, malé děti naopak nedokázaly udržet tempo hovoru a ve svých reakcích se opožďovaly. Určený čas musel být prodloužen, aby poslední hrající soubor neutrpěl újmu. Všechny soubory Soňa seznámila přiměřeným způsobem s tím, o čem mluvil lektorský sbor.

Průběh diskusního klubu pro děti ze souborů mě dnes dovedl k úvaze, jestli přece jen nemáme na děti ze souborů v den, kdy hrají, příliš vysoké nároky. Odvedou dvakrát (některé soubory, hrající v Trámu, dokonce čtyřikrát) svou inscenaci, mezitím po nich chceme, aby co nejvíce vstřebaly představení ostatních hrajících souborů a na závěr se mají 90 minut soustředit na reflexi představení. Otázkou je, zda je vůbec možné najít ještě nějaký vhodnější model.

A o čem se na diskusním klubu nejvíce mluvilo?

POŠŤÁCKÁ POHÁDKA, HOP- HOP, ZUŠ OSTROV

V živých obrazech byly zdůrazněny tyto povedené okamžiky: skřítci hrají karty, Frantík s Mařenkou mají zaplatit 2 Kč pokuty za dopis bez adresy, pošťák Kolbaba objíždí různé adresy. Divácky je inscenace vhodná hlavně pro mateřské školky, ale vzhledem k věku je hra moc dlouhá.

Na pozvánkách bylo možné se dočíst např. toto: Vážený pane Čapku, rádi bychom Vás pozvali na inscenaci Vašeho díla Pošťácká pohádka, kterou ztvárnil divadelní soubor HOP-HOP z Ostrova. Můžete se těšit na: písničky s hudebním doprovodem, krásné kostýmy, roztomilé skřítky a zoufalého pošťáka, který se snaží doručit dopis bez adresy.

Další pozvánka: Milý pane Karle Čapku! Je to vtipné představení. Dobrá práce s pláštěma. Je to roztomilé. Hodně pěkné písničky. Nadávky špatnému odesílateli. Plné energie. Bezprostřednost. Dobrá předloha.

Soubor HOP-HOP napsal tuto pozvánku:Milá paní učitelko, chceme Vás pozvat na šťastné shledání souboru 11 dětí. Můžete se těšit na: šťastné shledání Mařenky a Frantíka šoféra, na písničky a na hudební nástroje. Upozornění! Občas nedržíme pocity! Vypadávají nám texty. Ale myslíme, že se Vám představení bude líbit.

TŘI TŘEBÍČSKÉ POVĚSTI, ÁČKO, ZŠ TÝNSKÁ, TŘEBÍČ

Rčení a přísloví k první pověsti – o klášterním pokladu: Co se chová, to se poztrácí. Kam zlato ukryješ, příště už ho nenajdeš. Kdo schová, ten nenajde.

K druhé pověsti – o kovářích: Kdo chce slávu, i kámen do kopce ponese. Samochvála smrdí. Toužit po slávě se nevyplácí.

K třetí pověsti – o zkamenělé bylinkářce: Chceš-li víc, nemáš nic. Kdo pozná chuť dortu, chleba už mu nechutná. Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá. Toužit po penězích se nevyplácí.

NEJLEPŠÍ STŘELEC, STUDIO ŠRÁMKOVA DOMU SOBOTKA

Opsáno z červených lampionů (co se líbilo): věrohodné kostýmy, vtipný střelec, hezký námět, dobré písničky, holky krásně chodily, legrační grimasy, nápad se svíčkami a lampiony, výborný sýček, dobrá práce se světly, krásné šaty, vějíře, míření lukem na paní v hledišti, dobrá předloha.

Černé poznámky: nebylo občas rozumět, bylo to moc potichu, sýček vypadal jako duch, občas jsme neslyšela, přehnané reakce, ženu vůbec nenaštvalo, že muž neumí střílet, příliš zdlouhavý začátek, jednoduchý děj.

PROLHANÝ HENRY, BARTÍCI ZUŠ ŽEROTÍN OLOMOUC

Z debaty vyplynulo, že ne každému bylo hned jasné, kdo jsou postavy v černém a bílém (andělé a čerti). Někdo si myslel, že to jsou vypravěči. Někdo to pochopil při scéně s „andělským“ zpěvem, někdo až při podpisu smlouvy v pekle. Ve hře se pracovalo se skutečnými, zástupnými i imaginárními rekvizitami a bylo doporučeno, že by bylo lepší používat jen jeden druh, pro přehlednost. Henrymu bylo asi mezi 8 -10 lety. Ne každý pochopil, že scéna s počůráním se odehrává dříve než celý ostatní děj příběhu. Hlavním poučením bylo, že když budeme lhát, nebude nám už nikdo věřit. Možná to ale souviselo i se čtením. Kdyby se Henry učil a uměl dobře číst, nikdy by se mu to nestalo. Blízkým bychom neměli lhát.

Iva Dvořáková

VČERA JSME VIDĚLI...

... NEJLEPŠÍ STŘELEC

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DISKUSE LEKTORŮ S VEDOUCÍMI SOUBORŮ

ZAPSALI JSME...

... Z OTEVŘENÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Setkání Lenky Hulákové, jejího hosta Jakuba Doubravy (lektora z dílny dětských recitátorů) a dětí, které si chtěly o zhlédnutých představeních popovídat a zároveň si vyslechnout názory ostatních, probíhalo poklidně. Možná až moc poklidně. Jistě se projevila přehlídková únava. Program je dlouhý a náročný, noci jsou krátké a ráno se to vše rozbíhá nanovo. Až v druhé půli se povedlo diskusi trochu víc rozproudit. Možná to bylo tím, že se vyskytly provokativní názory, možná, že diskutéři odhodili stud, možná... Kdo ví?

K diskusi byla čtyři představení, což také není málo. Chce to vést diskusi svižně a živě, aby to pěkně odsýpalo a zároveň se na nic nezapomnělo. A o to vše se Lenka velmi dobře snažila. Když už to nešlo dál a vypadalo to, že diskutéři už samou únavou nic neřeknou, drobná aktivita pomohla vše napravit.

Zajímavé a příjemné bylo, že zhlédnutá představení byla všechna posuzována s odstupem, nikdo se vášnivě nehádal a nebojoval za svou pravdu. Ocenil bych, že názory byly formulovány kultivovaně a ač nebyly příspěvky jen kladné, žádný nevybočoval z řádu respektu a úcty k práci dnes hrajících souborů.

Pojďme se podívat na to, co v diskusích k jednotlivým představením zaznělo.

POŠŤÁCKÁ POHÁDKA

Odpovědi týkající se okruhu otázek směřujících k zmapování tématu:

„Bylo to o tom, kolik má pošťák práce.“ „Aby lidé psali na obálky adresy.“ „O hledání adresáta.“ „O tom, že ne každé psaní musí být doručeno a že ne každý pošťák si dá tu práci.“ „Co všechno může způsobit jeden nedoručený dopis.“

Při rekapitulaci děje jsme zjistili, že ne všichni diváci pochopili, že větší množství dětí v pošťáckých uniformách nejsou pošťáci ale skřítci. Některým to bylo jasné a jiní diskutéři byli tímto tvrzením překvapeni. Když jsme hledali, jak divákům víc pomoci, napadlo nás, že by skřítci nemuseli mít úplně stejný kostým jako pošťák Kolbaba. Na druhou stranu stejným kostýmem chtěl soubor dát najevo, že jsou skřítci úplně stejní jako skuteční pošťáci, že dělají stejnou práci.

Zajímavý byl postřeh ohledně hudby. Někteří diskutující představení viděli již na krajské přehlídce, kde hudba zněla z playbacku. To, že si soubor nechal od lektorů poradit, všichni diskutující chválili jako dobrý krok.

Za nesrozumitelné děti považovaly živé obrazy, které měly vyjadřovat hodnotu karet.

Jiné názvy: Nedoručený dopis, Nedoručený-doručený dopis

TŘI TŘEBÍČSKÉ POVĚSTI

Zde se děti potýkaly s problémy při rekapitulaci děje. Tři pověsti nebyly v představení zřetelně odděleny, prolínaly se dohromady a tím docházelo ke zmatení diváků.

Oceňované byly dílčí nápady, jako například střídání opatů, zánik kláštera či využití pytlů.

Zajímavé byly úvahy nad řazením jednotlivých pověstí, neboť se u některých dětí objevila přirozená potřeba logicky propojeného příběhu. Řazené pověstí Klášter, Kořenářka, Kováři nabízí propojit místo, kde zanikl klášter se zkameněním kořenářky. Kámen z kořenářky by mohl být pak oním památným kamenem, který silák vytáhne a odnese pryč. Zajímavý byl i návrh řazení Kořenářka, Klášter, Kováři, kde se propojuje pohanský svět menhirů se snahou prvních křesťanů na našem území upevnit křesťanskou víru. Památný kámen by i v tomto případě mohla být zkamenělá kořenářka.

Bohužel tato inscenace by dětské diváky nenalákala k návštěvě Třebíče. Dětem jsme však návštěvu Třebíče vřele doporučili, neboť je to krásné město, které je dokonce na seznamu památek světového dědictví UNESCO.

NEJLEPŠÍ STŘELEC

Nejvíce otázek se týkala úvodní scéna, ve které sýček vykoná potřebu nad ženami, které pijí čaj. Tento výjev se divákům zdál nejasný, nedokončený, nezapadající do celku představení.

Kolem tématu se rozvířila diskuse. Ne všichni souhlasili s tím, že je to o mazané ženě. Že představení pojednávalo, o lásce se zdálo jako schůdné řešení. S tím jsem ale s dovolením nesouhlasil já. Láska založená na nepravdě, lži a uvedení v omyl, mi nepřišlo eticky přijatelné. Tvrzení, že představení pojednávalo o pravdě, uspokojilo všechny přítomné, kteří ještě měli sílu něco říct.

Návrhy jiných názvů: Sýček. Napravený střelec. Nejhorší střelec.

PROLHANÝ HENRY

Diváci ocenili zajímavé téma. Když jsme se ho pokusili přesně definovat, došli jsme k těmto formulacím: Lhát se vyplácí, jen když máme štěstí. Henry je boží miláček a tak mu to všechno prošlo. Nejasnost ohledně tématu nejlépe vystihlo tvrzení, že z tohoto představení by si člověk neměl odnášet žádné poučení.

Zajímavé bylo i zjištění, že skoro každý se s takovým lhářem ve svém životě někdy setkal. Dokonce se i pár diskutérů přiznalo, že jim leckteré lži v životě již prošly.

S negativním ohlasem se setkal playback, a to jak u výjevu sudiček nad kolébkou s malým Henrym, tak i v pekle.

Peklo jako takové přišlo většině diváků jako přehnané, příliš živelné.

Velký ohlas sklidili hráči jako takoví. Bylo jim dobře rozumět, dobře byly ztvárněny mimo jiné postavy Henryho a kluka-kamaráda alias čerta s rohy.

Na otázku, co všechny čtyři inscenace propojuje, se nám nepodařilo najít jednoznačnou odpověď. Padaly návrhy: hudba, jednoduchá scéna, nadsázka. Ale ani tyto návrhy nebylo možno vztáhnout na všechny čtyři inscenace.

Vojtěch Maděryč

VČERA JSME VIDĚLI...

... PROLHANÝ HENRY

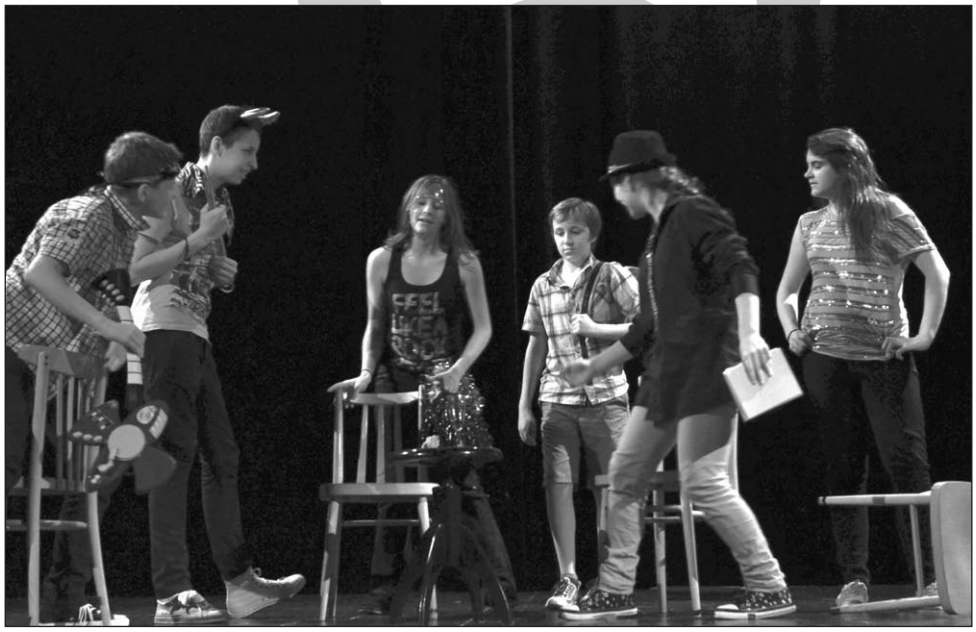

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... POSTÁVÁNÍ

NA VÝZVĚDÁCH U...

... LEKTORSKÉHO SBORU PŘEHLÍDKY DĚTSKÉHO DIVADLA

Kdo Vás přiměl ke čtení?

Když jsem o tom přemýšlel jako, že by to byl nějaký člověk, tak je zajímavé, že se mi nevynořovaly vzpomínky na někoho, kdo by mě ke čtení vyloženě přivedl. Je to sobecký, ale asi jsem se přivedl ke čtení já sám nebo možná společenství dětí, se kterými jsem vyrůstal. Nás bylo hodně dětí, byli jsme hodně spolu a dospělí nám do toho světa moc nevstupovali. Když bylo deštivo, tak jsme zalezli nahoru na půdu do sena. Tam jsme měli knížku, kterou jsme si předávali a navzájem si ji četli. Protože jsem byl ve čtení dobrý- ještě před tím, než jsem začal chodit do školy, jsem uměl číst, tak jsem byl na čtení hodně žádaný. Všechny děti mě poslouchaly- bylo to takové ocenění a mě to těšilo a upevňovalo v tom, že mě to baví. Tím jsem vlastně pronikal do knížek. Nemám tam tedy vlastně dospělého, který by mě ke čtení vedl. Později to samozřejmě už byla učitelka, ale nebyli to třeba rodiče, mamka na nás neměla tolik času. Byli jsme dětské společenství a tam to probíhalo. To bylo to ono.

odpovídal Radek Marušák

Kdy čtete?

Zeptali jsme se Bela Felixe, ale bohužel jsme zatím neobdrželi odpověď...

Kde čtete?

Kdekoliv. Ale když se chci občas trochu rozmazlit, tak si ráno po probuzení uvařím kávu, donesu na noční stolek, znovu si vlezu do postýlky a krásně si to užívám.

odpovídala Alena Exnarová

Co čtete?

Převážně knížky, které mi už roky půjčuje jeden můj přítel. Taky knížky, které někde najdu nebo zachráním. Věřím totiž, že knížky na svého čtenáře čekají a setkávají se s ním v pravý čas. Některé na mě doma nenápadně vykukují z knihovny. Ty, ke kterým jsem teprve dozrála, i ty, které jsem už

odpovídala Eva Keroušová

Proč vlastně čtete?

Kdyby otázka stála „Proč vlastně čtete knihy?“, odpověděla bych slovy jednoho horolezce, který na otázku, proč vlastně zdolává himálajské vrcholy, řekl: „Protože jsou.“ Co ale říct na „Proč vlastně čtete?“ Protože mě to baví? Protože to potřebuji? Protože jsem na čtení závislá a bez něj bych trpěla abstinenčními příznaky? Protože mi to dává odpovědi na některé dost důležité otázky, které si kladu? Protože mi to klade jiné důležité otázky? Protože mám ráda dobré konce? Protože... proč, sakra, já vlastně (a ráda) čtu?

odpovídala Irina Ulrychová

Jak často čtete?

No to je právě potíž. Jsem zvyklý si číst každý večer před spaním, jinak bych ani neusnul. Ale koupím si vždycky v sobotu Lidové noviny, nestačím je přečíst, takže přílohy Orientace a Relax po kouskách dočítám další noci. A když ty noviny dočtu, těším se, že se konečně pustím do některé z knih, kterých mám hromady všude kolem sebe. Ale ouha! To už je zase sobota a mě to nedá, koupím si nové Lidovky... Kéž bych se dostal z toho bludného kruhu!

odpovídal Jakub Hulák

Andrea Pavlíčková

NA SLOVÍČKO S...

... DRAK TRIEM

Na začátek máme „rozehřívací“ otázku- jak se vám tady hrálo?

Já si myslím, že strašně dobře.

Bylo skvělý publikum, mladý.

Vnímaví diváci. Reagovali na takový drobnosti.

Nebýt toho, tak bychom nepodali takový výkon.

A zvlášť to dítě tam, to bylo výborný...

Zítra budete hrát pro děti, máte připravený stejný program?

Úplně to samý.

Vaše hudba na koncertech vzniká z velké části z improvizace...

To se pozná - takový ty věci, co hrajeme dohromady, máme nazkoušený. Ale třeba takový to s tou kytarou, to se hraje D moll, A moll a co je dalšího, to už je na nás.

Ale my jinak v takový podobě hrajeme i pro děti jako hudební workshop - pro děti od mateřinek až po gymnázia - není to rozlišený.

Je to kratší a jsou tam takový ty normální písničky a ty jazzový fláky tam nejsou. Ale je tam třeba ten „Freedom“ závěrečnej...

...to tam třeba je a ty malinký děti to taky vezmou.

A my pak si pak s nima ty písničky zazpíváme. A máme tam všelijaký ty kotlíky, k těm je pustíme a oni si pak s náma můžou zahrát. Není to workshop v pravým slova smyslu, ale děláme to proto, aby poznali takovou tu radost z muziky. Že to je celkem jednoduchý - že nemusí člověk zrovna umět na housle, i když je to samozřejmě dobrý, ale že se dá i zamuzicírovat na něco jinýho. Hlavně ta radost.

Když na jevišti improvizujete, jak vypadá vaše zkouška?

Ono se zkouší v tom smyslu, že to je souhra. Když je totiž ta improvizace dohromady, tak je to o tom, že se musíme navzájem strašně cejtit a poslouchat. A když si hrajeme takhle pro sebe, tak se to vlastně trénuje - ta komunikace. Takovej rozhovor beze slov.

Používáte velké množství nástrojů, máte mezi nimi nějaké favority?

Já mám ráda vábničky.

On ten systém je to, že kromě těch normálních nástrojů bereme věci, který třeba i jsou nástroje, ale hraje se na ně trochu jinak nebo to vůbec nejsou nástroje. Opravdu se dá hrát na všechno.

Pamatujete si, jaký byl první hudební nástroj, který jste v životě dostali do ruky? A jaký jste z toho měli zážitek?

Já jsem začal s houslema. Po prvních čtyřech letech jsem ale vzteky přerazil smyčec a vrátil se k nim až v sedmadvaceti, když jsem přišel do divadla. Takže je možný se na něco naučit i v pozdním věku.

Ta hudba má tu nevýhodu, že se musí cvičit. Nebo dělat takovýhle ptákoviny, to se cvičit nemusí.

Když už jsme u vzpomínek na dětství, měli jste, když jste byli malí, oblíbenou knihu, kterou byste za nic nevyměnili?

Nějak jako Knížka pro Alenku se to jmenovalo...

Já jsem měl teda Bylo nás pět. Nám to otec četl, když jsme byli malí. Vždycky jsme si se sestrou zalezli do postele a tam nám to četl.

Jo a Ferdu mravence.

Jo, tak to já taky a Vaska Trubačov.

Vzkázali byste něco mladým začínajícím hudebníkům, kteří třeba přijdou zítra na váš koncert?

Jak říkal Lenin: „Hrát, hrát a hrát.“ To je fakt tak jediný. Všichni dobrý muzikanti na světě nedělají nic jiného, než hrajou. Důležitá je praxe, přemejšlením se toho moc dosáhnout nedá.

Andrea Pavlíčková a Tereza Vyvijalová

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DRAK TRIA

Pavla Lustyková

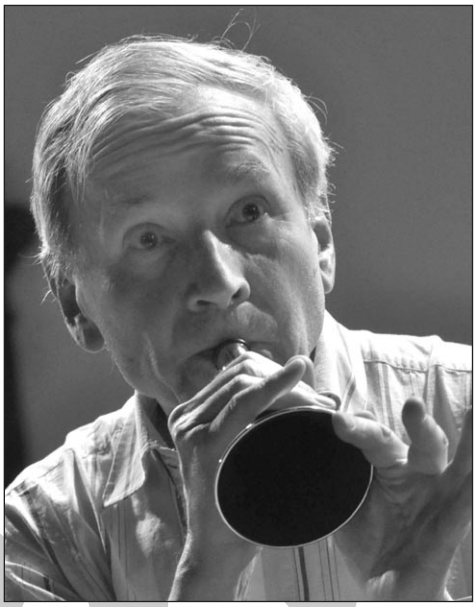

Jiří Vyšohlíd

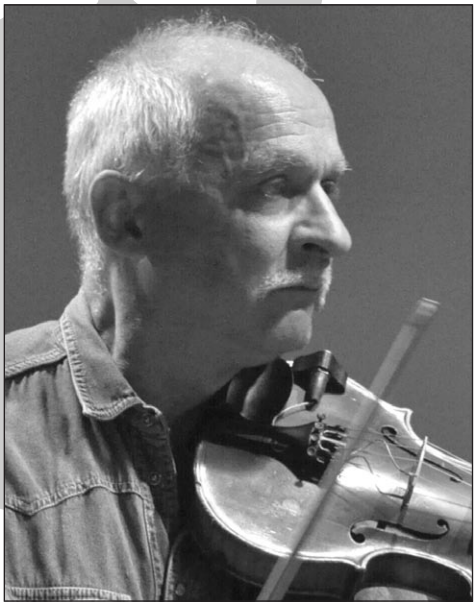

Pavel Černík

NA SLOVÍČKO S...

... HOP-HOP, ZUŠ OSTROV

Máte za sebou dvě docela náročná představení, říkali jste, že jste brzo ráno vstávali, jaký máte pocit?

Dobrý, akorát to první představení se nám moc nepovedlo, protože jsme vypadávali z rolí často, nebo jsme koukali jinam, než jsme měli.

A čím to bylo?

Bylo to třeba tím, že jsme na to nebyli tak úplně připravený a ráno jsme byli ještě unavení.

A nejvíc tam asi rozptyloval ten chlapeček, který byl takový nemocný.

On, když takhle vykřikoval, tak on vyznával svoji radost z toho vystoupení podle mě.

Protože on za to nemůže, protože on je nemocný, tak on prostě tím dává tu radost.

Ale nebyli jsme na to připravení, protože nám to nikdo neřekl a ani naší paní učitelce, takže nám to nemohla říct a nečekali jsme to.

Odpoledne to bylo lepší.

Píšete někdy dopisy?

Třeba když jsem na táboře a chceme něco napsat mamce, tak jí to napíšeme na dopis a ona to dostane a přečte si to.

Nebo tady, když jsme někde tři dny, tak někdy taky píšeme dopisy.

Nebo třeba když jsme někde na škole v přírodě, tak tam taky.

Já třeba někdy posílám něco tetě, když to nechce třeba napsat telefonem, tak jí to pošlu přes dopis.

Dneska už se mnohem víc komunikuje telefonem, smskama, mailem, čím ještě tak komunikujete?

Facebookem, skypem, emailem, ICQ...

A v čem je to jiné psát dopis, než psát na internetu?

Je to rychlejší.

Když píšu ten dopis ručně, tak toho tam sdělím víc, než kdybych psala na ten počítač, protože když píšu na tom počítači, tak vlastně myslím jenom na tu jednu věc, co chci sdělit. A když píšu dopis, tak ještě něco dopíšu: jak se máte a takhle. To spíš v dopise.

V dopise je to lepší, než na počítači, protože v dopise můžu líp vyjádřit svoje pocity. V dopise to můžeme třeba nakreslit ten pocit, to na počítači nejde.

Přes dopis se neplýtvá tolik peněz jako přes počítač, telefon, kredit...

Jak jste přišli k Pošťácké pohádce, která je o dopisech?

Paní učitelka nám dala dvě knížky a říkala nám o nich věci a my jsme na ně dávali ruce a ta, na kterou bylo nejvíc rukou, tak ta vyhrála.

A co byla ta druhá knížka?

To byla knížka o chlapci a míči a my jsme nejdřív na ní všichni dali, až na Sáru, ta dala jediná na tu Pošťáckou pohádku a my jsme se potom všichni domluvili, že jí dáme, protože to bude hezčí.

Já jsem vždycky dala na tu Pošťáckou pohádku, protože mám ráda pohádky Karla Čapka.

A co vás ostatní přimělo k tomu, že jste si vybrali Pošťáckou pohádku?

Protože je to zajímavější a víc se toho tam dozvíš.

Je to třeba o tom, že nějaký lidi nepíšou tu adresu, tak aby si uvědomili, že by tu adresu měli psát, protože pošťák s tím má pak práci.

Mně se z toho zase líbilo, že jsem tušil, že to bude s dopisama.

Nám se to potom ještě líbilo, protože v té pohádce je štěstí a radost, že ten pošťák má na to, aby to Mařence doručil. Oni se potom po roku a po dni setkají – čirou náhodou.

Bylo to zajímavý kvůli tomu, že ten Kolbaba s jedním dopisem běhá rok a den.

Povězte mi něco o vašem souboru?

My tam třeba hrajeme různý etudy, teďka jsme nejčastěji hráli tu Pošťáckou pohádku, letos jsme ji zkoušeli. Vlastně se tady všichni normálně kamarádíme a takhle spolu jezdíme na výlety.

Už jsme předtím dělali představení: Jé, jé, co tu je?, o tom, že kluci chtěli jít do války a my jsme jim bránili, ať tam nejdou.

A ještě jedno: Jak stařeček měnil, až vyměnil.

Jak dlouho spolu jako soubor jste?

Já jsem přišel v září, jak bylo – 2011.

Já jsem tady třeba už od školky. Paní učitelka tam jednou přišla a my jsme tam něco dělali a ona si vybrala určitý děti a dala jim potom přihlášky.

Jak se vám líbí ve Svitavách na přehlídce?

Líbí se mi tady ty představení, a že se tady vůbec nenudíme.

Je to nádherný město a nedá se nudit, jedině tak večer.

A byli jste včera večer na koncertě?

Ne, my jsme museli jít brzo spát. Ono to mělo být od osmi a bylo to od devíti.

Já poslouchala ten koncert z okna – že jsem si sedla na topení a jedla jsem polívku a poslouchala. Strašně se mi to líbilo.

Nějaký kluci se koukali z okna na telku, do vedlejšího baráku.

S jakou knížkou byste se nechtěli nikdy v životě rozloučit?

Bajky z celého světa.

Malý princ. Já jsem tu knížku poprvé nepochopila, tak jsem si ji přečetla alespoň třikrát, a pak jsem jí pochopila.

Já mám nejradši Diogena v sudu.

Já bych nikomu nedala Twilight ságu.

Mně se líbí pohádky, co čteme ve škole, že jsou tam staročeský slova a tak. Sedmero pohádek.

Neposlušné štěňátko.

Deník malého poseroutky.

Trolí vrch, protože je to fantasty a to mě hodně baví.

Pán prstenů.

Zlatý prstýnek.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... ÁČKEM ZŠ TÝNSKÁ TŘEBÍČ

Jak se máte a jak se vám dneska hrálo?

Je to tu pěkný a hraje se tady dobře, je to velký prostor.

Já z toho mám dobrý pocit, bylo to fajn, myslím, že jsme hráli dobře, ani jsme neměli trému, když už jsme to hráli po tolikátý. Bezvadný.

Jak dlouho to představení hrajete? Kdy mělo premiéru?

No asi tak rok.

Premiéra byla někdy na konci března.

Ale jako celý rok na tom pracujeme.

Jak funguje ten váš soubor?

Je to soubor při základní škole ZŠ Týnská.

Kdo chce, tak se tam přihlásí.

Je to nepovinný předmět.

Scházíme se jednou týdně, zkoušíme.

Opakujeme si věci, které nám třeba moc nejdou a tak.

Jak vznikalo tohle představení?

Tak to řekni, ne?

No, takže jsme dostali texty a ty jsme se učili, a když se to pořád opakuje, tak se to naučíme.

A kdo vymýšlí, jak to představení bude vypadat?

Většinou paní učitelka.

Tak my i paní učitelka, každý si může dát i do toho textu něco svého.

Já bych řekla, že se texty moc neučíme – to se spíš naučíš tím, jak se to pořád opakuje.

Já jsem se texty nikdy neučil.

Já taky ne.

Z velké části to všechno vymýšlí paní učitelka, ale taky tam občas něco dodáme svého.

Někdy dostáváme prostor k tomu, abychom si sami něco zaimprovizovali a tak...

Jak se vám hrají třebíčské pověsti?

Tak tohle se hraje dobře, protože to jsou místní třebíčské pověsti, tak v něčem to jakoby...Všichni jsme to četli, každý to četl vlastně.

Je tam hodně obsazení.

Jsou to takové ty nejznámější třebíčské pověsti.

A co plánujete hrát příští školní rok?

Nevíme, co přinese paní učitelka.

Kdybyste si mohli vybrat, tak co byste chtěli hrát? Podle nějaké knížky třeba?

Nejspíš podle nějaké předlohy.

Shakespeara.

Vy jste nějací zaskočení, co se děje?

Jsme unavení.

Z čeho jste unavení? Vy jste v noci nespali?

Spali. Tak tři hodiny.

Oni tam byli večer ti Fastfoodi, tak jsme se překafovali.

Jak se vám líbil koncert?

Ten byl bezvadnej.

Nechali jsme si podepsat sýrový koule.

Koupili jsme si triko.

Je reggae a ska hudba, kterou posloucháte?

Posloucháme všechno možný.

Líbilo se mi, že tam měli víc stylů.

Že tam měli i ty trubky. To se tak často nevidí.

Mně osobně reggae baví.

Jak se těšíte na odpoledne?

To bude asi větší tréma, že to bude před porotou, ale já se těším.

Já ani nemám trému.

Já mám.

A jak se s tím vyrovnáváte, když máte trému?

Pohoda a klídeček.

Já si třeba procházím v hlavě, jak jsou ty scény za sebou.

Já většinou myslím na něco hezkého a vydýchávám.

Já se do toho většinou vžiju a úplně si to užiju.

Proč hrajete pověsti? Co myslíte, že to může říct lidem dneska?

Je to o historii města. Historie je důležitá.

A proč?

Protože od ní se odvíjí to, co je právě teď.

V čem jsou ty pověsti, které jste hráli, důležité pro lidi?

Tak třeba bydlíme v Třebíči a nevíme žádnou pověst?!?

Jakože v těch pověstech je to tak, že se to vztahuje na lidi. Co by neměli dělat a jaký jsou lidský vlastnosti a tak.

Je to poučný většinou. Třeba ta zkamenělá bába byla hodná a pak byla chamtivá a pak zkameněla, takže v tom je poučení, že kdo je chamtivý, tomu se něco stane.

A co říkáte na to, že ty pověsti mají všechny špatný konec.

Tak v životě to tak je.

Opravdu? Je to tak, že zlé vlastnosti nebo zlé skutky dojdou nějaké odplaty? Jak to vnímáte?

Tak to je pořád, že třeba zloději, když je chytnou nebo na ně přijdou, tak že jsou většinou potrestáni.

Jakou knížku byste doporučili dětem z ostatních souborů, které tady hrají?

Harryho Pottera. Honzíkovu cestu. Hraničářova učně. Brouka Pytlíka. Kačera Donalda.

Mně se líbí takové ty knihy o upírech.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... STUDIEM ŠRÁMKOVA DOMU V SOBOTCE

Máte za sebou první – dopolední představení, jaké to pro vás bylo?

No, takový rozpačitý, protože to publikum nebylo úplně... jednak nebylo plné hlediště a jednak to bylo takový netypický publikum.

Nebyly tam soubory, byly tam jenom malé děti.

Občas bylo nějaké vyrušení v tom představení, takže ta koncentrace nebyla...

Odpolední představení bude určitě lepší.

Brali jsme to spíš jako takovou generálku.

Co vy a přehlídky, tohle určitě není první přehlídka, které se účastníte...

My jsme ze Sobotky a tam vlastně je Šrámkova Sobotka, letos bude padesátá šestá, hrajeme tam divadlo a hezky si to užíváme.

A pomáháte tam třeba i s organizací, a nebo jenom hrajete?

My si tam jenom hrajeme. *(smích)*

Lada Blažejová: Ale máte tam třeba květinovou službu, že večer roznášíte kytičky účinkujícím...

A jinak jezdíme každoročně na Dětskou scénu, na okresní kolo, většinou i na krajské kolo potom.

Tady ve Svitavách jsme poprvé, ale byli jsme asi před dvěma lety v Trutnově.

A kde se vám víc líbí?

Já si myslím, že ubytováním a prostředím, ve kterém hrajeme, jsou možná lepší Svitavy, ale jestli mám být upřímná, tak Trutnov je hezčí město.

Tady je to blíž u sebe všechno a je to tady líp organizované.

K tomu představení, které jste hráli: Zajímalo by mě, co jste zpívali, bylo to korejsky?

Vzniklo to tak, že můj táta, kdysi měl nějakého korejského studenta u sebe, hodně dávno, a tohle je písnička, kterou se od něj naučil. Ale o čem je to netuším. Je to korejsky, ale je to určitě alespoň pětkrát zkomolené.

Jak jste se dostali k té korejské pohádce?

Tou písničkou.

V létě Adam přišel a nějak jsme se o tom bavili, Adam jí začal zpívat a nám se to všem tak líbilo, tak se už naše vedoucí začala porozhlížet po nějakém námětu. Tak nám to tak sedlo, že bychom si mohli vyhrát na té atmosféře a tak.

Co vás baví na té pohádce, v čem vás ta předloha jako taková zaujala?

My jsme měli víc variant těch pohádek, ale pak Lada přišla s touhle a ta se nám nejvíc líbila.

Líbilo se nám to tou atmosférou, že to je tak přehnaně čínský jako ty gesta a to, že jsme to hráli s takovým nadhledem.

Ale to v té předloze asi nebylo, jak se to má hrát, že?

Ne-ne.

V čem jsou ty korejské pohádky jiné, než ty naše?

Je to takový uhlazenější.

Jsou krutější.

Jak vás baví to herectví, které má východní nádech...

My jsme chtěli zkusit něco nového, protože jsme předtím měli bajky a ještě před tím jsme měli takovou věc ze současnosti, tak jsme chtěli zkusit zase něco jiného.

Asi se rádi vrátíme k tomu klasickému, ale je to určitě zajímavé.

Jak jste to trénovali, to herectví?

My jsme si z toho udělali takovou srandu docela, že nás to i baví...

Lada: Že jsem na vás křičela: Přehánějte! Přehánějte!

Nedrobíme to, jako kdybychom normálně hráli divadlo, ale je to tak všechno v jednom gestu.

A co jste se na tom naučili – něco, co třeba využijete do budoucna v divadle?

Podle mě výraz asi.

Vyjádřit postoj jedním gestem, aby se to nerozmazávalo.

A ten nadhled a všechno, co k tomu patří.

Tam byl jeden takový zajímavý moment, kdy ty jsi, Adame, mířil do diváků šípem, někteří si zakrývali oči...

To je vždycky těžké, abych se nerozesmál. Nebo abych nevystřelil opravdu. Původně jsme měli takový luk, který vážně docela i střílel, to jsem se docela bál.

Na zkoušce jsme stříleli i do hlediště.

Ale je to jištěné.

Jak jste vytvářeli to představení?

Je to takové docela volné, je to tak, že vedoucí nám přečte námět a my se rozdělíme do dvou skupin, nebo do tří a snažíme se něco vymyslet – nějaké scénky. A pak z toho vybereme ty nápady všechny a dáme to dohromady.

Mohli byste mi ještě něco říct o vašem souboru?

Jmenujeme se Studio Šřámkova domu, je nám šestapadesát let, bylo založené zřejmě na výročí Šrámkova úmrtí, na jeho počest.

Lada: Šrámek hrozně rád do Sobotky jezdil a vlastně po jeho smrti paní Milka Hrdličková - Šrámková přestěhovala celý pražský byt a všechno do toho soboteckého Šrámkova domu a z jejího odkazu vznikl soubor. Protože Šrámek vždycky hrál v Sobotce divadlo se studenty a vždycky měl vztah k mladým lidem, takže před padesáti lety – máme letos padesátileté výročí – vznikl náš soubor. Původně to byl teda studentský soubor, postupně se z něj stala i dětská přípravka. A teď fungujeme naopak jako soubor dětský a vždycky se to z toho dětského ještě přeplyne do souboru studentského.

Jakou knížku tu máte s sebou?

Saxana a lexikon kouzel.

Já jsem nedávno dočetla Padlí andělé.

Já jsem fanoušek fantasy žánru a mám tady s sebou Terryho Pracheta – Barva kouzel.

Já čtu Blíženci z ledové pouště.

Já čtu Dívčí partu.

Já jsem přečetla poslední knížku Občanský průkaz od Šabacha.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... BERTÍKY, ZUŠ ŽEROTÍN

Všimla jsem si, že máte všichni trička, na kterých je napsáno PODĚS, můžu se zeptat, co to znamená?

První olomoucká Dětská scéna. Je to postupové krajské kolo do národní přehlídky.

Jak se vám tady ve Svitavách hrálo?

Je to něco úplně nového, ten velký prostor, na který nejsme zvyklí. Museli jsme víc artikulovat.

I to publikum je jiné. Tady jsou jakoby ti nejlepší z krajů, tak to publikum je takové jiné, jiná atmosféra, než na krajské přehlídce.

Jsou tady děcka, co se o to snaží a jsou tady fakt rádi a hrají a zůstanou tady celý týden, aby si to tady užili a podívali se na jiné inscenace, na jiné nápady.

A je to takový jakoby uvolněnější, že to není, že někdo postoupí a vyhraje.

Je to tady zážitek, že jsme postoupili do národní přehlídky.

Zkušenost.

A jak se díváte na to, že v těch nižších kolech – v krajských a okresních – je to vlastně taková soutěž, jaký je rozdíl v tom, jak se vám hraje?

My jsme se to snažili i na tom PODĚSu, chodili jsme a všechny jsme objímali, protože Alenka nám pořád říkala, že to není o soutěžení, že to má být uvolněný. Aby ty děcka, co ještě nebyly na PODĚSu, aby se cítily dobře.

My furt hrajeme pro radost, ne pro to, abychom postoupili.

K vašemu představení: Mě by zajímalo, jestli věříte v peklo?

(*Překřikování odpovědí Jo i Ne.)*

Já si myslím, že neexistuje ani peklo ani nebe.

Mně se zdá, že musí být něco nadpozemského.

Nebudou tam andělíčci a nejsou tam čerti, ale existuje to.

Peklo je lidský utrpení. Třeba občanský války a tak.

Myslím, že si to člověk dělá sám – i to nebe.

Mně by zajímalo, jaký máte vy k Henrymu a k jeho příběhu postoj nebo vztah?

Myslím si, že to byl andílek s růžkama.

Já ho mám ráda, že to nemyslí ve zlém, že prostě takový je. Je to jeho radost.

Jak jste se k této předloze dostali?

Jako ke každému představení, že nám naše Alenka vždycky tu knížku přečte a my si to přehrajeme sami, celou tu inscenaci.

Vlastně to, co tam máme teďka vzniklo při prvním setkání s tou předlohou, že jsme dělali improvizace na různé úryvky toho.

Myslím, že jsme tu knižní předlohu pozměnili.

Skoro všechno je z naší hlavy.

Jak jste přemýšleli o tom pekle, že z něj vyšel takový obraz rockové kapely...

Ono to původně nebylo v té knížce, že je to takové rockové, ale to bylo takové spíš to klasické nebe a peklo.

A to jsme právě nechtěli – mít tam ty čerty s růžkama, chtěli jsme něco neobvyklého, do dnešní doby.

Ti rockeři a skini, jak se mlátí, tak jsme to chtěli ztvárnit. Jako lidi, co dělají bordel, ať to není pořád to samé. Kdybychom tam udělali normální peklo, tak by to nemuselo mít takový úspěch, protože by tam potom nebyly takový světelný efekty a hudba.

A andělé?

Andělé zpívali ukolébavku. Bylo to taky ztvárněné přes tu hudbu.

Ta hudba tam hraje hodně velkou roli.

Alena Palarčíková: Tu hudbu nám složil kolega – to bychom asi taky měli říct - pan Peřina.

Jak jste došli k tomu, že je to na playback?

Pokud to má být rocková hudba nahlas, tak není šance to přeřvat.

Alena Palarčíková: Ten zpěv by mohl být naživo, ale je to velká technická komplikace, už jsme to jednou zažili.

Museli bychom cvičit na ty nástroje a tak.

Chci se vás zeptat, ještě na druhé téma, které bylo vlastně hlavní příčinou zápletky příběhu a to je lhaní. Setkáváte se s tím, že vám někdo lže?

Hodně často, lhalo se, lže a bude se lhát.

Záleží na tom, jaké ty lži jsou. Jsou ty špatné, které pak mají i nějaký následky a tak, ale hodně lidí lže i proto, aby byli zajímaví.

Alena Palarčíková: A co si o lhaní myslíš ty, Henry?

Mně lidi nelžou, ale já lžu lidem. Zalžu rodičům někdy.

Tak to každý.

Hodně lidí lže, ale spousta lidí si i věci nalhává. A pak už si to ani neuvědomí, že lžou, někdo pak řekne i automaticky nějakou lež a ani si to sám neuvědomí.

Někdy jsou lži i takový pěkný, třeba když někdo umírá a vy mu řeknete, že bude v pořádku.

Nebo když je třeba ještě v šoku, tak aby se úplně nezhroutil.

Mně to přijde lepší mu to říct, aby se mohl připravit.

A poznáte, když vám někdo lže?

Když někdo lže, tak se podívá do strany a potom dolů.

Když někdo něco vypráví a pak se někde zasekne a strašně dlouho přemýšlí, co má říct.

Jakou knihu byste si s sebou vzali, kdybyste měli letět na Měsíc?

Iva Procházková – Nazí.

Já bych si vzal asi triologii Odkaz dračích jezdců, to bych tam přečetl, to se mi líbí.

Harryho Pottera.

Cokoliv od Tolkiena.

Cokoliv od Astrid Lindgrenové.

Tereza Vyvijalová

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... NEJMENŠÍCH

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS...

„ČTENÍ JE NÁDHERNÉ KOUZLO, KTERÉ SE LIDEM DOSTALO“

... TEREZY HORVÁTHOVÉ

šéfredaktorky nakladatelství Baobab, autorky dětských knížek

Kdy, kde, za jakých okolností a z jakých popudů vzniklo nakladatelství Baobab? Jak se od té doby vyvíjí a co pro Vás znamená?

V roce 2000, byli jsme po škole a připravovali jsme pro jedno malé nakladatelství knížku Kubínových pohádek Baba nad čerta s ilustracemi Terezy Říčanové, nakladatel nakonec vydání odřekl, tak jsme ji vydali sami. Chtěli jsme také vytvořit prostor pro všechny ty nadané lidi, kteří vycházeli z VŠUP (Vysoká škola uměleckoprůmyslová) a končili v reklamkách. Taky jsme měli malé děti a dobré knížky pro ně se v té době daly sehnat jen v antikvariátech... Juraj (Terezin manžel, šéfredaktor nakladatelství Baobab pozn. red.) už ilustroval, a všechno co dělal, vycházelo v šílených grafických úpravách. Tak jsme si řekli, že občas něco vydáme.

Baobab se profiluje a prezentuje jako alternativní nakladatelství ilustrovaných knih pro děti - v čem vnímáte svou činnost jako alternativní? Co Vás zajímá, láká a baví na literatuře pro děti a mládež?

Tehdy to byla alternativa k tomu, co vycházelo: špatné reprinty, kýčovité a špatně přeložené „západácké“ tituly, příšerně upravené a hrůzostrašně ilustrované knížky, které jakoby navazovaly na úpadek pozdních osmdesátých let a vycházely ze setrvačnosti, přiblblé říkánky, ošklivá leporela... Od té doby se toho dost změnilo, naštěstí. Knihkupectvím sice stále vévodí hromady zbytečných čistě komerčních paskvilů, ale pozornější čtenář už si vybere... Malých nakladatelů dětské knihy je stále málo, ale dobrá zpráva je, že se o dobré knihy pro děti začali zajímat i velcí nakladatelé, vydávají kvalitní překlady a úroveň se celkově zvedá... Takže už teď raději místo alternativní používáme originální knihy pro děti.

V nakladatelství vychází cca 12 knih ročně – z kolika rukopisů vybíráte a podle čeho, co je pro Vás při vydavatelské činnosti podstatné a důležité?

Rukopisů chodí mraky, každý den alespoň jeden a to ještě předtím některé procházejí sítem... Je jich moc a často je nestíháme číst. Snažím se odpovídat všem, alespoň jednou větou, aby nebyli zklamáni, ale mám pořád šílené zpoždění. Jen málokdy se ostatně stane, že by nám po internetu přišlo něco skutečně zajímavého. Ale stává se to... jednou, dvakrát za rok... Už jsem někde psala, že je pro nás asi důležitá nějaká vnitřní pravdivost našich autorů. Těžko se to píše, ale jsme jen uboze malé nakladatelství a proto vydáváme jen to, co se nám skutečně líbí.

Jaká je cesta knihy – co všechno je třeba udělat a podniknout, než se hotová knížka dostane ke čtenáři?

Při přednáškách v knihovně pro prvňáky vždycky říkám: první musí být dobrá myšlenka. Někdy na knihách s autory dlouhodobě pracujeme, přemýšlíme, přepracováváme, někdy jim je přímo zadáme. Pak dost dlouho sháníme peníze, žádáme o granty, hledáme mecenáše...Text prochází redakcí a několika korekturami. Ilustrace obdobně procházejí technickou redakcí: jsou autoři, kteří odevzdají čistopis, kde je třeba jen málo zásahů, nebo obrázky připravené k tisku. Ale těch je minimum. Ilustrace se většinou musí scanovat, čistit, upravovat stejně jako text... Pak přichází grafická úprava, pak domlouvání s tiskárnami, tisk, u kterého většinou asistuje můj muž, pak rozvážení distribucím a do skladu... A další práce, díky které si lidé našich knížek všimnou - propagace neboli dnešními slovy PR. To nám ale pořád moc nejde.

Mimo vydávání knížek organizuje Baobab výstavy, autorská čtení, různé akce pro děti – co Vás k tomu vede?

Je to přirozené. Náš autorský okruh je velice životný. Všichni naši autoři jsou, jak se dnes s oblibou říká, „multižánroví umělci“. Někteří hrají divadlo, dělají film, někteří mají kapely atd. atd. Tak jsme začali Baobabí léta: každý měl co ukázat. Chtěli jsme také zabydlet a ukázat všem místa, které máme rádi: nejdřív bechyňskou Klášterní zahradu, pak Sokolskou plovárnu v Táboře, teď slavný táborský Klášterák. Chtěli jsme i propojovat okruhy: naše autory s našimi přáteli, Táboráky a Bechyňáky s Pražáky a Brňáky, neziskovky s jejich mecenáši... Pak jsme v Táboře otevřeli galerii a knihkupectví, takže přibyly měsíční výstavy, vernisáže a autorská čtení.

Jak hodnotíte literaturu, která v současnosti pro děti a mládež v českém kontextu vychází? Sledujete nějaký vývoj v téhle oblasti?

Myslím, že se situace pomalu lepší, ale že v Čechách stejně málo reflektujeme to, jakým směrem se tohle neuvěřitelně bohaté a pestré knižní „odvětví“ ubírá.

Jaká byla vaše oblíbená kniha (či knihy) v dětství? Proč?

Četla jsem mnoho a stále, od Lindgrenové, přes pohádky všeho druhu, ale i poezii (učila jsem se nazpaměť celé knížky) milovala jsem dobrodružné romány Verneovky, Mayovky, Dumase, četla jsem náruživě a stále, prostě proto, že čtení je nádherné kouzlo, kterého se lidem dostalo...

Tereza Vyvijalová

TEREZA HORVÁTHOVÁ

* 20. 8. 1973 Praha

Vystudovala FFUK, katedru románských studií, obor francouzský jazyk a literatura. Píše dětské knihy, prózu i poezii, věnuje se vydávání knih pro děti a mládež v rodinném nakladatelství Baobab se svým mužem Jurajem Horváthem a nárazově také překladům z francouzštiny a psaní filmových scénářů.

Publikovala v časopisech Baoplán, Souvislosti, Babylon a Revolver Revue. Za knihu Modrý tygr obdržela cenu Zlatá stuha pro rok 2005 za knihu jako celek. Společnost Negativ knihu zfilmovala a letos uvedla do českých kin.

O BAOBABU I BAOBABU

Baobab je velký strom, to nejspíš všichni víte. Je tak velký, že se do něj vejde třeba celá domácnost. A říká se o něm, že je kouzelný. Jeho obrovské květy tedy rozhodně opylují netopýři, to už je dost podivné, nemyslíte? A pak je Baobab také nakladatelství. A to je, na rozdíl od toho afrického stromu, úplně maličké. Vejde se na jeden stůl. Nevěříte? U toho stolu stojí židle. Z okna je vidět stará kamenná zeď v zahradě. A na té židli sedí táta. Nejdřív nakreslí obrázky, nebo mu je někdo pošle v obálce, potom kouká do počítače a dává všechno dohromady. (Tak to alespoň říká.) Jak to dělá, to vám nepovím, ještě jsem na to moc malej. Někdy si k němu přisedne máma a něco spolu kujou. A pak tam zase sedí ona a táta nás hlídá, abysme nezlobili. A máma sedí a dívá se na tu kamennou zeď venku. My ji v tu chvíli nesmíme rušit. Samozřejmě že to není jen tak, nerušit ji, když se se Sašou a Rozinkou pořád pereme. A u praní člověk občas musí křičet... Ale je fakt, že když to zvládneme, za pár dní nám pak přivezou z tiskárny knížky. Jsou celé voňavé, je v nich spoustu obrázků a my si je prohlížíme a čteme pořád dokolečka...

z knihy Terezy Horváthové Max a Saša aneb zápisky z našeho domu, Baobab, Praha 2009.

ČTENÍ NA DOBROU NOC

Další čtení na dobrou noc budou pro hledače cache takovým zadostiučiněním. Zde si budete moci přečíst původní příběhy, ze kterých jsme si vypůjčili věty do cache. Příběhy tak v rámci jednoho čísla Deníku můžete porovnat. Dobrou noc.

JANA ŠRÁMKOVÁ

PUTOVÁNÍ ŽABÁKA FILEMONA

Labyrint, Praha 2010

5. KAPITOLA O TOM, ŽE ŽABÍ PLÁNY NEJSOU NIKDY DOST TAJNÉ

Ráno svítilo sluníčko tak silně, že bylo i přes zatažené závěsy pokoji světlo a pořádně horko. Jako by se počasí omlouvalo za ten sychravý včerejšek a rozhodlo se to dneska všem dětem a zvířátkům vynahradit.

Holčička proto vyskočila brzo z postýlky, vzala hřeben s vylomeným zubem, dvě malé žluté gumičky a utíkala za maminkou, aby jí zapletla copánky tenké jako myší ocásky. Mezitím si vesele štěbetala o všem, co toho dne bude dělat, kam půjde a na co si asi bude hrát.

Filemon byl vzhůru ještě dřív než ona, ale schválně dělal, že spí. Takový už byl jeho plán, který během noci vymyslel. Vždycky když se probral ze spaní, vymyslel ho malý kousek, pak si na to trošku zdřímnul, pak přidal další kousek, no a k ránu už byl celý plán hotový.

On vlastně nebyl zas tak složitý. Měl jenom jeden jediný bod, ale aspoň se dobře pamatoval, ani se nemusel nikam zapisovat. Plán zněl takhle:

Zítra vyrazím do Rtyně. (Tajně!)

Když tedy holčička vyběhla z pokoje a když maminka otevřela okno dokořán, rozhodila peřinu přes opěradlo židle, aby se hezky vyvětrala, a odešla připravovat snídani, rozhlédl se Filemon naposledy po pokoji. Tady doteď bydlel. Zamával na rozloučenou barevným knížkám (pohádkovým, leporelům i encyklopedii zvířat), staré skříni na šaty, ve které si někdy s holčičkou hráli, a potichu zašeptal ahoj spícím ovečkám. Pak už nebyl důvod nic odkládat.

To víte, veselo žabákovi nebylo, ale jakmile máte jednou plán, a zvlášť když na něm pracujete celou noc, nejde se ranní rozespalostí nechat odradit. Tak Filemon potichu proklouzl na chodbu, odtud po studených schodech dolů ke dveřím, pak na zahradu a rovnou k brance.

„Zdravíčko, den jako stvořený pro cestování, co?“ vybaflo něco na žabáka za starou hrušní, až strachy odskočil a bouchl se o laťku v plotě.

Otřepal se z leknutí, chytil si pevně hlavu, aby mu nenaskočila v takový důležitý den boule, a trochu rozmrzele povídá:

„Co vy dva tady? A jaké cestování? Já tu zrovna... zkoumám počasí!“

Před ním stály ovečky, obě nejen úplně probuzené, ale i vybavené na cestu. **Peřinka měla mapu a kolem krku dalekohled, Šibalka batůžek s tabulkou čokolády a lahví čaje.** Bylo jasné, že celý žabákův plán odhalily (jen jestli se ho nad ránem neučil nazpaměť moc nahlas!) a nehodlaly ho nechat jít samotného. A aby v tom měli všichni jednou provždy jasno, Šibalka pohodila hlavou, ukázala na batůžek a odfoukla si, jako že je zbytečné zkoušet je od cesty odradit. Peřinka ještě pro jistotu dodala:

„Ty zkoumáš počasí, my jsme zase vyzkoumaly, že to by tak hrálo, aby se malé žáby toulaly po světě samy.“

Otočila se, prošla brankou a rovnou zamířila cestičkou dolů k parku.

Vlastně bylo to prohlášení o malých žábách dost legrační, protože ovečky samy byly úplně maličké, sahaly Filemonovi sotva do pasu. U postýlkových zvířátek je totiž možné ledacos. Jenže ne vždycky jde o to, kdo kolik měří, váží a na jak vysokou poličku dosáhne. Ovečky se nepletly v tom, že ony dvě jsou už životem důkladně protřelé, zatímco Filemon je potěr sotva odrostlý a doprovod se mu bude určitě hodit. (A jak se ukáže, to měly svatosvatou pravdu.)

Však žabák nijak neprotestoval. Sice se snažil tvářit trošku nazlobeně, jenom aby se neřeklo, ale moc mu to nešlo. Aspoň mu nebude cestou smutno a není na všechno sám. Taky si uvědomil, že měl jeho báječný plán několik slabých míst. Tak třeba: Filemon netušil, kde je Rtyně, dokonce ani kde je Podkrkonoší, nevěděl, jak by se to dalo zjistit, ani jak se tam potom dostat. Raději tedy nic neříkal, jen si vesele pokračoval za Peřinkou, která se velmi důležitě dívala do mapy, doleva, doprava a zas do mapy. A že se těšil, co je na cestě všechno čeká, zpíval si po tulácku:

Do daleka
do neznáma
půjdeš se mnou
půjdeš s náma

Putovat budeme na křídlech čápů
putovat budeme na hřbetě ryby
krajinou, které ses kdysi ztratil
a teď jí kousek chybí
Daleko putovat ve stopách lišek
krajinou, která nás vidí

Do daleka
do neznáma
půjdeš se mnou
půjdeš s náma

Začátek cesty všichni dobře znali. Tudy se totiž chodilo do cukrárny na vanilkovou zmrzlinu. I na jahodovou a borůvkovou. Tudy se dokonce chodilo i na kremrole, na indiánky a marokánky, jenom na maminčin ovocný koláč a babiččinu bábovku nebylo potřeba trajdat nikam.

Ale od cukrárny dál už byly ulice docela cizí, pořád šedivější, rychlejší, hlasitější a zakroucenější. Konečně se ocitli před velikou budovou, ze které dýchalo chladno. Bimbalka si odkašlala a zaslabikovala: „NÁ-DRA-ŽÍ-TRUT-NOV“. A pak odfoukla nosem rychle dvakrát za sebou.

SVITAVSKÝ CACHING A JEHO PRAVIDLA

1. Hlavně nenápadně – žádný mudla (nezasvěcený) by o skrýši neměl vědět, ani by vás neměl zpozorovat, když cache hledáte či ukrýváte.

2. Z cache si můžete odnést jednu věc. Na oplátku je vašim úkolem připsat jednu větu a tím spoluvytvořit příběh, který je na papírku odstartován první větou.

3. V okamžiku, kdy je cache již bez předmětů, nedopisujte žádnou větu. Schovejte cache zpět a vyčkejte do dalšího dne, kdy bude vytvořena nová cache.

4. O umístění cache najdete zmínku v Deníku v této rubrice. Zde si budete moci přečíst také příběh, který jste napsali předchozí den. Redakce si vyhrazuje právo cenzurovat nevhodné výrazy. V případě zájmu o plné znění příběhu se stavte v redakci Deníku.

5. Cache se může nalézat v budovách, ve kterých se přehlídka odehrává a v jejich těsné blízkosti.

6. Nálezce a přispěvatel k našemu příběhu se musí zalogovat, tj. musí uvést přesný čas ve formátu hh:mm a své jméno či jméno souboru.

Peřinka měla mapu a kolem krku dalekohled, Bimbulka batůžek s tabulkou čokolády a lahví čaje.

11:40 LDO ZUŠ JH: Peřinka se podívala do mapy a smutně konstatovala, že se ztratili. / *11:45 LDO ZUŠ JH:* Odendala mapu a bezmocně se rozhlížela po krajině / *12:00 Nikča:* Nevěděla kudy kam. / *12:00 Lucka:* Mapa byla slepá. / *12:05 Překvapený štrůdl:* Snažila se dostat pryč ze začarovaného kruhu. / *12:07 LDO ZUŠ JH:* V tom Bimbulka spadla do velké jámy. / *12:09 LDO ZUŠ JH:* Peřinka se jí snažila zachránit a hodila jí do jámy lano. / *12:13 LDO ZUŠ JH:* A protože se z díry ozývalo mlaskání, Peřinka přivázala vrchní konec lana ke stromu a rozhodla se ukořistit taky kousek čokolády. / *13:47 Sebastian:* Když najednou se lano proměnilo v hada. / *14:20 Erzsika a Zuzka - KUK:* Peřinka se lekla a běžela pryč. / *14:48 Vojta:* Pak se obě daly do zpěvu / *16:08 Bára:* Ale po chvíli je to přešlo. / *16:09 Aleš:* Běželi rychle pryč! / *16:26 Tomík*: A náhle zakoply!

Tuto rubriku pro vás každý den připravuje Vojtěch Maděryč

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... NOVÉHO ZPŮSOBU VÝUKY MATEMATIKY - MNOŽINY BEZ PRŮNIKŮ

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2012

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorfův dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
farní stodola	stodola žitavské římskokatolické farnosti
Tyjátr	Tyjátr, alternativní klub
PZŠ	ZŠ praktická - budova Speciální základní školy

ÚTERÝ 12. června

8.30–12.00	dílny pro děti ze souborů	MMG, Ottd, PZŠ
8.30–12.30	semináře pro dospělé účastníky, třída A, C, D, S1, S2 Fka třída B	 Trám
9.00–11.05	**4. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
14.00–16.05	**4. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky DS	
	Emil a jeho detektivové Veselé zrcadlo, Gymnázium Ústí nad Orlicí	Fka-sál
	Malý Alenáš Zatímbezejména, Gymnázium F. Křižíka, Plzeň	Fka-sál
	Smolíček Pacholíček Poetický soubor Divadla Vydýcháno, ZUŠ Liberec	Fka-sál
16.15–17.15	diskusní kluby seminaristů	farní stodola
16.30–17.15	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících ve 4. bloku	Fka-učebna 3
16.30–18.00	dětský diskusní klub pro děti ze souborů vystupujících ve 4. bloku otevřený diskusní klub pro děti	Fka-aula Fka-učebna 2
17.30–18.45	seminář k inscenacím 4. bloku	farní stodola
20.00	doprovodný program	
	Pták Ohnivák, liška Ryška a my C Svitavy	Trám
20.00	**DRAK trio** (koncert) Jiří Vyšohlíd, Pavel Černík, Pavla Lustyková, Divadlo DRAK Hradec Králové	OttD

POZOR, ZMĚNA PROGRAMU

V úterý 12. 6. dochází k této změně ve večerním programu:

Koncert **DRAK tria** se koná **v Ottendorfově domě** (ne v Tyjátru).
Představení divadla **C Svitavy Pták Ohnivák, liška Ryška a my** zůstává **v divadle Trám.**

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 4.

Redakce: Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Vojtěch Maděryč, Andrea Pavlíčková, Tereza Vyvijalová, Ivo Mičkal (foto), Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson, redakční čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3.patře Fabriky Svitavy. Uzávěrka 12. 6. 2012 v 00.05. Náklad 300 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo 5. středa 13.6.2012

středa

FABRIKA SVITAVY

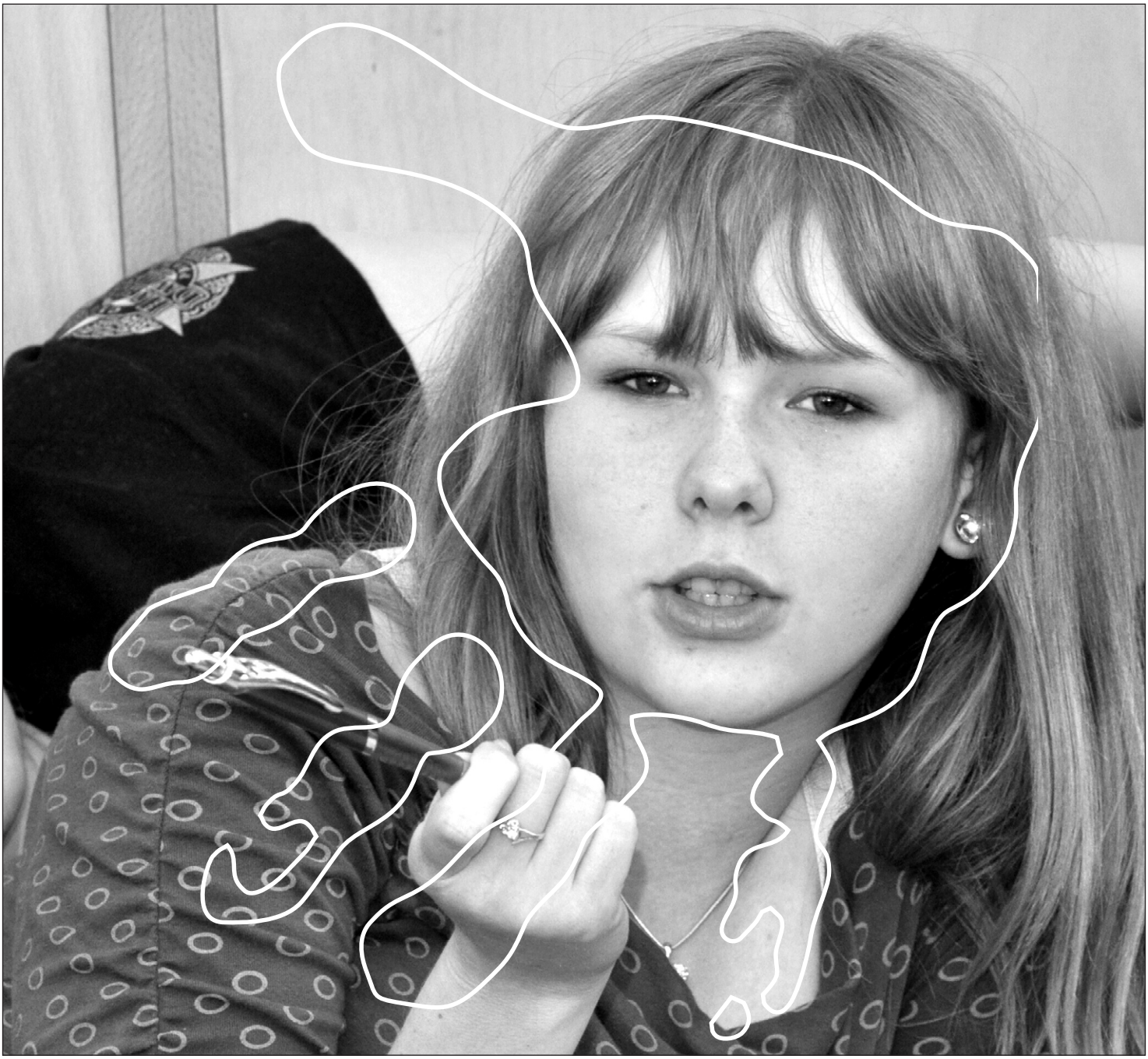

ÚVODNÍK

S postupujícím trváním přehlídky Dětská scéna 2012 se nám v redakci začínají množit prázdné či poloprázdné lahve od Coca – coly, nezbytného vybavení každého redaktora, které obsahuje tolik potřebné cukry a kofein. Všichni redaktoři s rozšířenými zornicemi si svorně pobrukují hitovku z let osmdesátých: Kolu, pijeme kolu, není to náhoda, že u jednoho stolu... „Nejlepší článek je prázdná stránka, ať si každý domyslí!“ „Od kolika je to představení? Od osmi? Bezva, tak to máme pauzu na práci...“ Když však ráno přicházíme do redakce, tak jsme překvapeni tím, že v rohu stojí nejenom lahve plastové od Coca – coly, ale také lahve skleněné. Lahve od velmi kvalitního vína, které pije dříve narozená část naší redakce. Ta totiž ve Fabrice zůstává až do brzkých ranních hodin a sází. Doufáme tedy, že snad i sklízí. Zásadní otázkou je, jak se k celé věci postaví redakční pes Jazz Jameson – zatím neposkvrněný. Zda přijde na chuť komerčnímu nápoji razantně propagovanému snad všemi médii v celém širém světě, či se přikloní k lahodnému vinnému moku místního původu z Moravy. Zatím to nejspíš vypadá, že jeho nejoblíbenější komoditou jsou samotné výtisky Deníku Dětské scény, které si dnes v redakci doslova bral do úst.

S postupujícím trváním přehlídky Dětská scéna 2012 se v redakci - svébytném organismu – stále více se navzdory lahvím v rohu ladíme na stejnou vlnovou délku, vytváříme si smysl pro nesdělitelný interní humor. To podstatné - rozhovory, reportáže, články - zůstává, doufáme, sdělné a výstižné.

V pátém čísle Deníku jsme vám, v duchu naší redakční nálady, připravili koktejlové menu včerejšího dne: pro začátek se můžete směle ponořit do rozhovoru týkajícího se projektu Celé Česko čte dětem, dále pak nasát atmosféru semináře Hanky Cisovské, který je zaměřen na uplatnění školního divadla v základním vzdělávání, do dna si vychutnat recenze Luďka Richtera a Aleny Exnarové, na závěr ochutnat doušek z dílen pro děti ze souborů Michaely Mikulové a Moniky Okurkové a srknout si rozhovorů s dětskými herci. Jako šnaps doporučujeme rozhovor s herci souboru C Svitavy, jež byli k vidění s představením Pták Ohnivák, liška Ryška a my.

Pod vlivem Coca – coly i vína vám přejeme inspirativní čtení a na závěr připojujeme přípitek: „Na zdraví, poslední „hrací“ dne Dětské scény!“

Andrea Pavlíčková a Tereza Vyvijalová

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLNY PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

VEDOUCÍ DÍLNY: MICHAELA MIKULOVÁ

Ráno je ve foyer Fabriky rušno – děti mají dnes již potřetí za trvání Dětské scény možnost vybrat si jednu z knížek, které se chtějí v dopolední dílně věnovat. Rozdělují se do skupinek, opouštějí své kamarády ze souborů, jejichž sympatie pro dnešek patří jiné knížce a vydávají se s lektory v ústrety tvořivé inspiraci knihou na k dílnám určená místa. Já se připojuji ke skupince, která společně s lektorkou Míšou Mikulovou směřuje do farní stodoly. Zajásám, opustím dnes zdi Fabriky, prostor stodoly je příjemnou změnou. Podruhé zajásám, když zjistím, že východiskem pro dílnu, byla spisovatelka Daisy Mrázková. Bude to hezké poetické dopoledne! Nejdřív to ale vypadá, že se do stodoly vůbec nedostaneme, pak se však těžká vrata vedoucí do dvora samy otevřou (moderní technologie se snoubí se starodávnou podobou vrat a vypadá to celé jako krásné kouzlo) a za chvíli se už všichni účastníci dílny pohodlně usazují na koberec pod vysokou střechou stodoly. Míša dílnu začíná krátkým seznámením, při kterém každý řekne své jméno a nějakou maličkost o sobě a pak se jde do akce. Ještě jednou se mají všichni možnost seznámit při hře na pozdravy. Dálka (z Chlapečka a dálky) nás nese do různých zemských končin, setkáváme se s různými kulturami a jejich zvyky, které se týkají seznamování a zdravení: v Chile se zdraví chodidly, která mají znavená z chůze po vysokých horách a je potřeba je vzájemně masírovat, ve Francii je třeba pozdravy a seznámení šeptat, v Indii se mimo podání ruky účastníci při pozdravu dotknou navzájem svého třetího oka, v Tibetu se momentálně mimo Taši dele zdraví tak, že se k sobě postaví unavenými zády. Jsem popravdě trochu zmatená – nejsem tak zdatný etnograf, abych znala místní zvyklosti všech zmiňovaných zemí, velmi brzy mi však dochází, že se jedná o hříčku, která s místními zvyky zdaleka nesouvisí.(Což je možná škoda.) Každopádně všichni tuto hru přijímají bez jakýchkoliv pochybností, zdraví se a znovu představují. Míša pak zkouší, zda si jména pamatují – hrou na upíra: máš možnost zachránit svého pohledem úpěnlivě tě prosícího kamaráda od zakousnutí upírem, když řekneš jeho jméno. No, po pravdě, upír se nasvačil hned několikrát - paměť na jména příliš nesloužila.

Další aktivitou je chůze po prostoru různě ozvláštněná střídáním tří rychlostí, ke kterým se posléze přidávají styly chůze: vojenská, králíčkovská, chůze v džungli a chůze svitavského fanouška Dětské scény. Míša v některých momentech zavelí štronzo a rázem se ocitáme v prostorách kuchyně, kostela, rozladěného klavíru, do kterých mají účastníci podobou svého těla ztvárnit nějakou věc a následně ji popsat. V rámci warm-upu si účastníci ještě zahrají hru na popletení Leze leze brouček, při které si vzájemně nechtíc šlapou na nohy. Pak přichází blok s jazykolamy – přenášení jazykolamů ležících na trávníku před stodolou do stodoly na papír, jen tak, po paměti. Uvidíme, zda paměť na jazykolamy je v lepším stavu, než paměť na jména. Všem skupinkám se podaří přenést více než třicet jazykolamů – některé znám a některé nové mě mile pobaví: Nejez to jídlo, je nejedlé, nebo Ejchuchu, ejchuchu, já mám mouchu na uchu, Glogloglogloglória... Jeden z jazykolamů si pak účastníci vybírají a scénicky jej předvádějí ostatním – vidíme biomechanické ztvárnění jazykolamu Strč prst skrz krk a také operní provedení jazykolamu Glogloglogloglória... Následuje pausa.

Po pause přichází první práce s textem – účastníci se položí na koberec, (já bych se taky položila, jenom mám strach, abych případně nezačala nahlas chrápat, takže nakonec zůstávám sedět na židli, zachumlaná v saku si uvědomuju, že stodola je krásný, ale v dnešním dopoledni až příliš chladný prostor) a poslouchají vyprávění o panence Krásné Jolantě Alici Milevě Brambůrkové: „...Když chcete, aby byl někdo lepší, udělejte mu radost...“ Text povídky Nádherné úterý Míša rozdělila na tři části a ty proložila třemi bloky aktivit, které více či méně vycházejí ze zrovna čteného úryvku. První blok je zaměřený na rukojeť deštníku nalezeného v lese. Každý má nejdřív za úkol vymyslet, jak se rukojeť deštníku do lesa dostala. Nechal ji tam děda utíkající před medvědem, fanoušek kapely Fastfood orchestra vracející se z koncertu, či rodina, která šla na houby? Pravda zůstává zahalena tajemstvím. Účastníci přemýšlejí, co jiného by rukojeť mohla být, kdyby nebyla rukojetí: ucho, cepín, brusle, dýmka, či rozpůlené srdce...

Míša předčítá druhou část povídky, na papírky se kreslí či píší životní sny (o kterých bude řeč ještě na konci). Přichází řetěz asociací na slovo kniha a na konec druhého bloku společné dokončování příběhu povídky. Kluci příběh nasměrují podle svých představ a z poetické povídky o paní Brambůrkové se stává hororový masakr o vykostění syna, sebevraždě a kopání hrobu. Každému jeho nebe.

Míša vše nakonec bere do svých rukou a původní dokončení příběhu předčítá. Otevírá tak třetí blok aktivit, ve kterém s účastníky směřuje k vytvoření výstupu. Ve třech skupinách mají za úkol si během půlhodiny připravit krátkou scénku inspirovanou povídkou a dnem, který si vylosují. V půlhodině samostatné práce, při které mezi mraky občas vykoukne sluníčko a všechny nás zahřeje, vznikají tři krátké příběhy o středě, pátku a neděli. O středě - nejhorším dni žáka Hynka, který ve škole dostává nejdříve jedničku z dějepisu a je za to chválen učitelkou a maminkou, aby se po chvíli dozvěděl, že došlo k omylu a z písemky nakonec dostává za pět. O pátku v blázinci, kde paranoidní a úzkostliví blázni společně s Kleopatrou svazují svou doktorku do svěrací kazajky – v pátek mají blázni svátek! O neděli, ve které Ferda na pouti stráví celý den na střelnici a zapomene na učení.

Celé dopolední setkání Míša zakončuje povídáním o již zmiňovaných snech. Jaké jsou? Adrenalinové, umělecké, existenciální: dožít se dvaceti, stát se mistrem Evropy v jojování, vyzkoušet si base jumping, stát se světoznámou houslistkou, vyhrát divadelní soutěž... S Míšinou pozitivní podporou všech svých snů se pak účastníci spokojeně vydávají vstříc lepším zítřkům...

No, nebo možná spíš na oběd do jídelny...

Tereza Vyvijalová

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLNY PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

VEDOUCÍ DÍLNY: MONIKA OKURKOVÁ

DOPOLEDNE S MATYLDOU

Další ranní setkání s lektorkou a dětmi, které jsem navštívil, se odehrávalo v zastrčené části Fabriky. Čtvrté patro, schodiště, světlík, výtah, okénko uzounké tak, že by se z něj dospělý člověk nevyklonil, ani kdyby se dalo otevřít. Tak toto místo se mělo stát dějištěm příběhu, který se stal Matyldě. A že je to příběh neobyčejný, protože i Matylda je neobyčejná, je nabíledni.

Matylda Kazisvětová je geniální dítko, které se narodilo negeniálním rodičům. Rodičům, kteří o své dítko nedbají, nemají pro něj pochopení a berou ho jen jako nutnou přítěž svého života. Až vyroste, půjde si svou cestou a přestane své rodiče zatěžovat. A na to se Matyldini rodiče těšili již od jejího raného dětství. Úplně přehlédli její genialitu, její vášnivý zájem o literaturu a počítání. Matylda ale nebyla dítko z rodu poddajných.

Tak takto nějak by se dalo pozvat účastníky dílny k práci na Matyldině příběhu. Monika ale k tomuto pozvání použila nejen slova, ale zájem vzbudila i aktivní účastí dětí. Velmi sympaticky působila otevřenost a vstřícnost, se kterou Monika k seminaristům přistupovala. Monika před námi nic z příběhu netajila, vše, co jsme potřebovali pro naši hru vědět, jsme se od ní v pravý okamžik dozvěděli. Příjemné bylo taky výtvarné pojetí Matyldina příběhu. Matyldiny krůčky po dráze jejího života byly zaznamenávány na podlaze. Začátek byl označen malými dětskými otisky nožek a v průběhu jejího příběhu, tak jak rostla, se její otisky chodidel zvětšovaly. Určitě by tomuto výtvarnému motivu dramatu prospělo, kdyby byl ještě více provázán s jednotlivými aktivitami. Někde z kraje příběhu, když Monika pracovala na vzbuzení zájmu seminaristů, by to Monice určitě pomohlo. Sympatické bylo také to, že Monika využívala ve svém příběhu samotnou knížku. Děti měly možnost si na knihu sáhnout, nahlédnout do ní, prohlédnout si ilustrace. Trochu mě jen mrazilo, když se s knížkou pracovalo jako se zástupnou rekvizitou. V řádu práce se zástupnou rekvizitou se někdy stalo, že kniha spadla na zem, šoupala se po zemi... Možná jsem jen staromilec, ale myslím si, že by se to s knihou dít nemělo, obzvláště, když je to kniha, ze které čerpám příběh, se kterým děti seznamuji.

Postupně jsme se nořili do příběhu. Už jsme věděli, že Matylda je statečná, geniální, pracovitá, přátelská ale trochu samotářská holka a že až jí bude přes dvacet let, tak bude učitelkou v mateřské škole, právničkou, či uznávaným vědcem, bude mít domek na předměstí nebo bude bydlet v malém podkrovním bytečku...

Jenže jak k tomu může dospět, když její rodiče jí určitě neposkytují to správné zázemí pro její zdárný rozvoj? A tak jsme se podívali, co a jak Matylda dělala, když už trochu povyrostla. Formou simultánně tvořených živých obrazů jsme si představili Matyldu, jak si kupuje zmrzlinu, jak si prohlíží výlohu knihkupectví, jak na ulici našla knihu a jak se musí dívat s rodiči povinně na televizi.

Zásadní obrat v Matyldině životě nastal ve chvíli, kdy ji rodiče poslali do školy. Bohužel zde působilo trochu zkratkovitě, když nám Monika vysvětlila, že Matyldu poslal táta Kazisvět do školy za trest. Matylda se však těšila. Možná jsem příliš hloubavý a přemýšlivý divák, ale docela by mě zajímalo, co Matylda udělala, že ji chtěl tatínek takto potrestat, zda hráči brali školu jako trest, když šli do první třídy nebo zda se těšili, kdy je to ve škole případně přestalo bavit...

Ve škole se Matylda seznámila s paní Kruťákovou, ředitelkou školy a se slečnou Dobrotovou, učitelkou literatury. Zde nám Monika dala velké množství informací, dala nám je přehledně a srozumitelně, takže nikdo netápal. Přesto bych uvítal, kdybych se mohl víc spolupodílet na utváření peripetií Matyldina života. Ani černobílost postavy Kruťákové a Dobrotové nepřispěly k prohloubení, tematizaci a hlubokému ponoru do příběhu.

Konečná fáze dílny směřovala k domyšlení konce Matyldina příběhu. Závěrečné sehrání osudů postav odhalilo velké zkušenosti hráčů. Využili osvědčené a funkční prostředky jako je vypravěč či cedule upřesňující místo děje. Vzniklé výjevy měly pokaždé formu mozaiky.

Velmi mě potěšilo, že se Monika nespokojila jen tím, že se dostala ke konci příběhu, ale že využila i výsledky ostatních aktivit při závěrečné reflexi. Když jsme ředitelce Kruťákové a Matyldě napsali dobrou radu do života, doporučení, co dělat jinak či v čem nadále pokračovat, položila Monika otázku, zda Matylda může dosáhnout toho, co jsme jí dali na začátku do vínku. Jestli se z ní může stát učitelka v mateřské škole, právnička či vědec, když jsme příběh ukončili tak, že si Matyldu adoptovala slečna Dobrotová. Nejen že toho mohla dosáhnout, dokonce děti přišly na to, že se nejspíš stane ředitelkou školy, až půjde slečna Dobrotová do penze.

Závěrečná reflexe byla velmi příjemná a přešla do zhodnocení vlastní práce, co se komu v dílně povedlo udělat. Mimo pár vtípků zazněly i velmi zajímavé a pravdivé výpovědi. Nakonec si všichni seminaristé poděkovali. A protože jsem v této dílně nebyl aktivním členem skupiny, nestihl jsem Monice poděkovat. Proto jí rád poděkuji touto formou. Děkuji ji za podnětnou práci, při které jsem se seznámil s pro mne neznámou knihou autora, kterého mám moc rád (Roald Dahl). A taky, a to v neposlední řadě, chci ocenit její pevné a jisté vedení práce.

Vojtěch Maděryč

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DÍLNY MONIKY OKURKOVÉ

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DÍLNY MICHAELY MIKULOVÉ

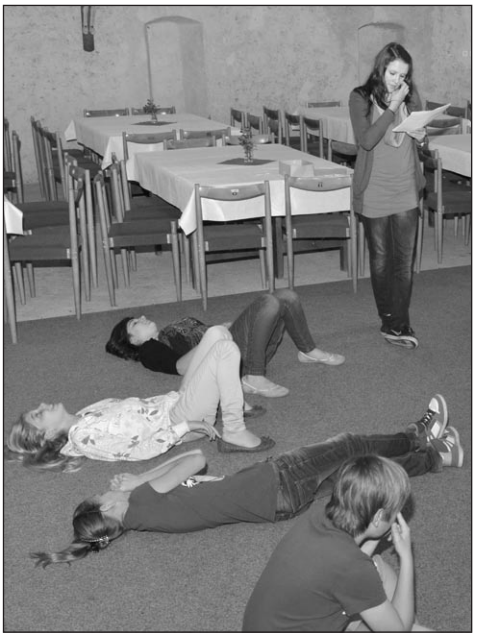

CO DEN DAL

ALENA EXNAROVÁ

ČTVRTÝ BLOK PŘEHLÍDKY

Soubor **Veselé zrcadlo Gymnázia Ústí nad Orlicí** si pro svou inscenaci vybral text, který napsal Miroslav Slavík podle knihy Erika Kästnera a který hrají (v režii Lenky Janyšové) pod názvem **Emil a jeho detektivové**. I když jsme se v podstatě shodli, že bylo představení příjemné, přesto jsme hovořili o značných rezervách. Viděli jsme je především ve způsobu herectví, které je víceméně realistické, a děti se do jisté míry snaží o psychologizaci postav (a to zpomaluje i temporytmus představení), zatímco interpretaci této předlohy by jim usnadnilo důsledné využití principů epického divadla, které umožňuje odstup herce od postavy. Přitom v úvodu je stylem hudby navozeno očekávání groteskní stylizace, ale v akcích už tento styl není dořešen, jen občas naznačen. Vzhledem k převažujícímu realistickému herectví pak hledáme k některým situacím motivace, které nenacházíme. Ale nacházíme naopak některé nelogičnosti (například, že v teplém červenci má zloděj dlouhý plášť, že kufr, který on pro jeho tíhu nemůže unést, křehká dívenka snadno unese...), které bychom při využití epického principu tolik neřešili. Také jsme si kladli otázku, kdo vlastně je ta skupina dětí, která se připojuje k Emilovi. Občas se také setkáváme se zdvojením informací, kdy je vypravěč řekne a postava to samé udělá. Takové zdvojování informací má smysl jen tehdy, pokud je pak v provedení něčím ozvláštněno, povýšeno. Pokud je to například metafora a ne pouhá ilustrace. Určitě by celku prospělo dobudování situací konkrétním jednáním. Také nás zaskočil závěr, kdy si představitel zloděje svlékne plášť a nadává ostatním, že ho moc praštili a už s nimi nebude hrát. Nepostřehli jsme totiž, že byl princip hry na začátku nastolen. Je ale třeba konstatovat, že i přes všechny výše uvedené připomínky nám příběh dokázali sdělit.

Od Lenky Janyšové jsme se dozvěděli, že závěrečné odkrytí toho, že jde o hru skupiny, chtěli udělat jako překvapení pro diváka.

František Kaska připravil se souborem **Zatímbezejména Gymnázia Františka Křižíka Plzeň** inscenaci předlohy Ivana Vyskočila **Malý Alenáš**. Rozhodně není snadné inscenovat na divadle texty založené na slovních hříčkách. Ty se velmi dobře čtou, ale na jevišti je slovo málo a je třeba je divadelně povýšit. Očekáváme metaforu a nikoliv prvoplánovou konkrétnost. Některé situace se daří – například když se Malý Alenáš stává člověkem, nebo sny kažené Josefem Libuší. V řadě dalších situací se však pro nás divadelní zázraky nedějí, a to je o to větší škoda, že jde o říši snů. Například když tahá Alenáš z Ferdinanda Fuchse sny – polštáře, činí tak stejně bez ohledu na to, čím tento sen je a stejně se k nim chovají i sny, kterým je dává. I řada dalších situací pak svou podobností způsobuje, že příběh působí zdlouhavě, což je nejvíce patrné u cesty k moři při opakovaném oslovování všech výletníků. Inscenace má také tři konce - první v okamžiku, kdy se Malý Alenáš stává správcem snů, druhý v písničce u klobouku a třetí ten opravdu poslední. Také jsme diskutovali o jisté chaotičnosti v kostýmování, kdy pro diváka není vždy jasné, kdo je člověk a kdo sen. Pokud jde o témata inscenace, v podstatě jsme se shodli, že je jím pro nás nacházení sebe sama. Jsme si vědomi toho, že je velmi složité udržet fixovaný tvar, když má všechno působit, jako by právě vznikalo před námi, jako by se sny právě rodily. Ale ve včerejších představeních (více v tom dopoledním) jsme velmi silně pociťovali absenci energie dětí, což výsledný dojem pochopitelně poznamenalo. V každém případě je ale třeba souboru přiznat, že se snažil s nesnadnou předlohou poctivě poprat.

Od vedoucího souboru Františka Kasky jsme se navíc dozvěděli, že soubor pracuje teprve prvním rokem. O to větší uznání si jistě zaslouží.

Poetický soubor Divadla Vydýcháno ZUŠ Liberec nás svým **Smolíčkem Pacholíčkem** v režii Michaely Homolové velmi potěšil. Viděli jsme inscenaci stylově čistou, nabitou energií dívek a jediného chlapce i jejich vzájemnou souhrou. Když se objevili na jevišti, kladli jsme si někteří otázku, co může lákat tyto větší děti (později jsme se dozvěděli, že je jim dvanáct) na hraní této známé pohádky. Na to jsme ale dostali poměrně rychlou odpověď. Hrály totiž s nadhledem blízkým jejich věkové skupině, ale přitom byl příběh sdělný a čitelný i pro malé děti, které nadhled a nadsázka míjí. Byl totiž přehledný, dramatické situace vybudované a emotivně působivé. Na scénu nastupují děti s tyčemi, chlapec a jedna z dívek s kytarou. Postupně přecházejí od rytmického úvodu a zpěvu k pohádce: z tyčí vybudují ohraničením prostoru dům, kde bydlí Smolíček s jelenem, představitelka jelena použije dvě tyče jako parohy a pohádka začíná. Je veršovaná a verše jsou sice poněkud banální, ale ve zvolené nadsázce to většině z nás nevadí. Ono se také neříká víc, než je pro vývoj pohádky potřebné (původní textovou předlohu Kláry Peřinové režisérka výrazně zkrátila). Část veršů je zhudebněna a písničky jsou organickou částí celku. Jezinky, kostýmované do zelena, ale každá trochu jinak, si nejen v kostýmu zachovávají svou individualitu. Oceňujeme práci s tyčemi, ať už při vcházení do domu důsledným otevíráním dveří – tyče, i zvukově razantním (a emotivně silně působícím) uzavřením Smolíčka do jakési klece při únosu jezinkami či usazení Smolíčka na pánev z těchto tyčí... Jen v jediném okamžiku je tato čistota porušena, a to když je třeba z domu odnést kytaru, na kterou jedno z děvčat hraje: je překročena pomyslná zeď. Také jsme hovořili o tom, že od okamžiku, kdy dívky začínají hrát jezinky, už tak pro nás zůstávají, ale ony i nadále fungují i při úpravách prostoru. Ale v podstatě jsme se shodli, že to přehlednost celku a jeho čistotu výrazněji nenarušuje.

Od Michaely Homolové se členové poroty při diskusi dozvěděli, že s těmito dětmi pracuje třetím rokem a chtěla s nimi v tomto roce udělat klasickou pohádku. Smolíčka si spolu s ní děti vybraly a chtěly, aby to bavilo je samotné, ale také malé děti. Nejdříve pracovali na situacích, a teprve po jejich vybudování dostali text.

Alena Exnarová

DOŠLO DO REDAKCE...

... ZE SEMINÁŘE TEREZY MACHKOVÉ

Tereza Machková vede dílnu pro děti ze souborů na nejvzdálenějším místě – v praktické škole. Pracuje s knihou Petra Síse, jejíž název ještě do zítřka neprozradíme. V této zatím utajené knize lze najít několik mandal, které se staly inspirací pro tvorbu příběhů. Tyto texty si čtěte někde na klidném místě a pokud možno nahlas...

Před dávnými a dávnými časy si daleko v horách postavili moudří mniši své vlastní město, které bylo ukryté mezi nejvyššími vrcholky skalnatých hor. Žili uzavřeni jen pro sebe, daleko od okolního světa, dokud se k nim nezačali dobývat domorodé kmeny. Mniši svoje město zachránili a aby předešli dalším útokům, obestavěli hory kolem města obrovským labyrintem, rozsáhlým několik desítek kilometrů a téměř nemožným projít pro obyčejného člověka. Záhadou je, jak se mnichům podařilo zbudovat celý labyrint za jenu noc.

Kdysi patřil palác ohnivým drakům. Lidé žijící na Temné hoře neměli oheň, a proto šli za draky, aby jim ho dali. Draci ale odmítli. Proto se lidé vyzbrojili oštěpy a šli dobýt město. Lidé palác dobyli a draky uvěznili pod horami, odkud draci chrlí oheň. Od té doby mají lidé oheň pořád. Vůdce draků nosíval na krku rolničku, kterou mu jeden z lidí odsekl a tím vyhrál bitvu. Byl korunován vládcem města a od té doby vládce paláce nosí místo koruny rolničku.

V horách se usídlil drak. Všude chrlil oheň a pálil vesnice a chrámy, což způsobilo vztek bohů. Ti jako trest vyvolali výbuch sopky. Lidé se ho snažili zabít, bohužel bez úspěchu. Až jednou připlul do Tibetu mladý bojovník ze západu. Zneškodnil draka pomocí magických rolniček. Osvobodil lid a byl oslavován jako hrdina. Druhý den však zmizel a už o něm nikdy nikdo neslyšel...

V jedné daleké krajině beze jména, žil jeden velmi zdatný muž. Všichni lidé si ale o něm mysleli, že nic nedokáže. V této zemi žil také jeden obávaný tvor, který byl velmi nebezpečný pro rybáře. Aby muž dokázal, že není úplně zbytečný, zabil onoho tvora. Protože mu to nikdo nechtěl věřit, rozhodl se tvora ukrýt. Uprostřed moře vystavěl čtvercovou pevnost s kulatými hradbami. Kolem hradeb rozprostřel magické chrliče. Když se to lidé dozvěděli, chtěli se tam mermomocí dostat. Avšak legenda praví, že jedině potomek tohoto muže se může do pevnosti dostat atak dokázat, že onen muž byl opravdový hrdina.

Všechny lidi láká se podívat do nejvyšších míst Tajemné hory. Už od začátku je to cesta plná nástrah. Podle pověsti se říká, že po překonání všech tří stupňů hor už poté není cesty zpátky. Dolů se dostane jenom člověk, který splní čtyři přání bohů. Sebevědomý Martin si řekl, že to zvládne jako první. Všechny stupně překonal, ale na nejvyšším bodě se zasekl a nemohl najít cestu zpět.

z dodaných textů vybrala Iva Dvořáková

VČERA JSME VIDĚLI...

... EMIL A DETEKTIVOVÉ

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... OPĚT SEMINÁŘE D

RECENZE LUĎKA RICHTERA

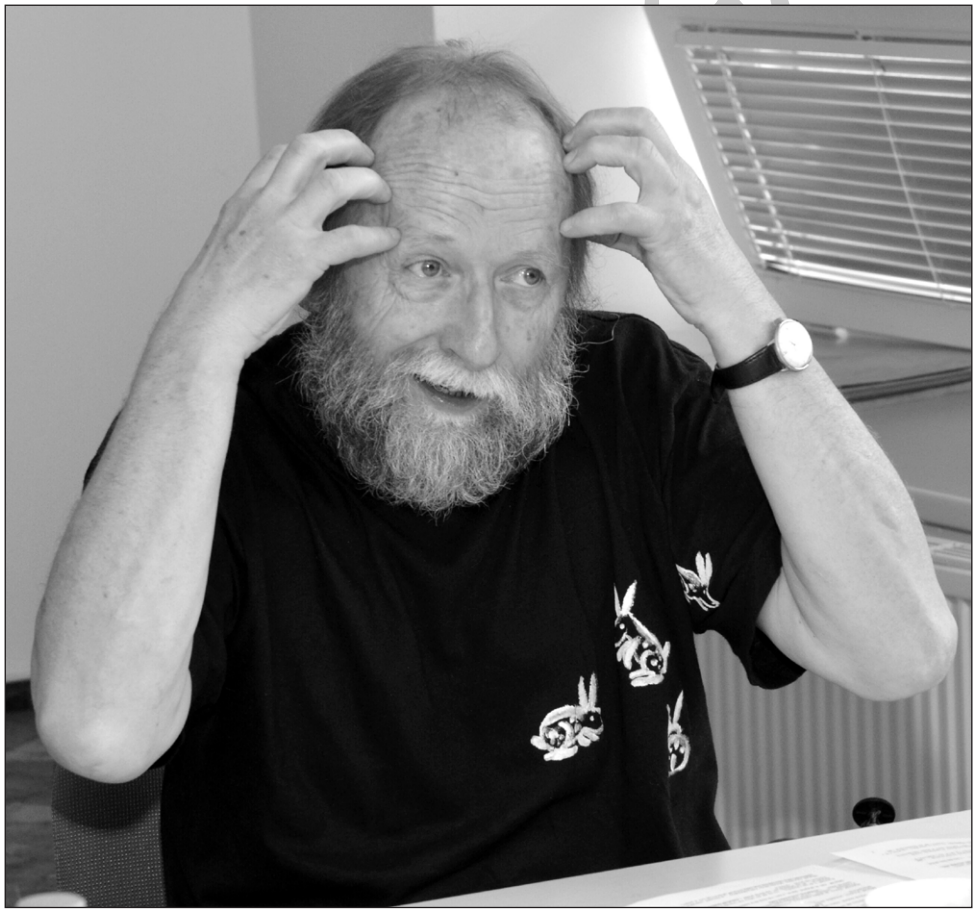

VESELÉ ZRCADLO, GYMNÁZIUM ÚSTÍ NAD ORLICÍ: EMIL A JEHO DETEKTIVOVÉ

Kästnerovu detektivku pro děti zdramatizoval Mirek Slavík na tělo svému souboru Hudradlo. To vynikalo hereckou opravdovostí, vycházející především ze schopnosti až niterné hry, kterou pak někdy odlehčovaly zcizující divadelní komentáře či propojování plánu hry a vztahů mezi herci samotnými.

Na pomezí mezi interpretačním divadlem, založeném především na herectví, a divadlem autorským, vytvářejícím či přizpůsobujícím si text pro vlastní sdělení, se pohybuje i vedoucí ústeckého souboru Lenka Janyšová. Vznikla tak inscenace svébytného, v dětském divadle ne zcela běžného interpretačního druhu.

Její hlavní problém je, že těžiště se přeneslo na slovo a místo, aby situace vznikaly z komplexního jednání fyzickou i slovní akcí, jsme o jejich obsahu často informováni jen slovy. Starší školní děti jsou herecky poměrně slušně vybavené. Ale unést tíhu tolika slov pro ně není snadné, zvlášť když jim režie nepomůže tím, že by pro ně našla pohybovou mizanscénu vyjadřující základní významy v té které situaci a dodala jim tak jistoty, jakož i eliminovala rozpaky z nezacíleného bytí na jevišti. „Závazný“ tvar, jenž zdánlivě omezuje hercovu svobodu, mu ve skutečnosti poskytuje jistotu, v níž se může svobodně cítit a jednat. To se nejlépe daří např. v obrazu jízdy vlakem, méně však v klíčových situacích pátrání po zlodějovi. Řídký (a nesystematický) výskyt zcizujících momentů nedává hercům možnost zbavit se tíhy průběžného „prožívání“a neumožňuje kontrastovat obě polohy stylově.

Nejasné je dobové zařazení celého příběhu, neboť řada reálií vysílá rozporné informace. Tetky s šátky odpovídají padesátým, nejvýš šedesátým letům, některé jiné kostýmní prvky či soudobá tisícikorunová bankovka jsou naopak ryze současné. A nejde jen o otázku formální; např. ukradené tři tisíce mají v každém z oněch období jinou váhu, z čehož plyne i odlišná naléhavost zlodějovy snahy co nejdříve ukradenou bankovku rozměnit a také pravděpodobnost, že tento kapsář/lupič vytáhne při odhalení z kapsy pistoli.

ZATÍMBEZEJMÉNA, GYMNÁZIUM FRANTIŠKA KŘIŽÍKA, PLZEŇ: MALÝ ALENÁŠ

Malý Alenáš patří mezi velmi oblíbené inscenační předlohy souborů starších dětí a mládeže. Stálo by za sociologické zkoumání, nakolik je enormní obliba absurdních a nonsensových textů zejména u mladých odrazem zmatenosti a nesrozumitelnosti současného světa či naopak pokusem o únik z něj do svobody představivosti a fantazie, případně pramení z něčeho úplně jiného.

Buď jak buď u Vyskočilova textu je otázka, nakolik je vůbec divadelně přístupný a nakolik jde

o text čistě literární. Malých Alenášů jsem viděl na divadle zhruba deset a nemohu říci, že by mě některý z nich přesvědčil o divadelní potenci této předlohy. Jeho hlavní kvalitou, s níž stojí a padá, je totiž hra se slovy, v nichž se představy proměňují snadno, rychle a plynule na základě využívání jejich druhých významů či jejich spojování do významů nových (jako třeba už v samotném titulu: malý, ale náš - Malý Alenáš). Divadlo je však založeno na konkrétnosti: „kohoutek“ v něm je buď kur, nebo vodovodní zařízení, a proměnit se z jednoho v druhé před očima diváků na základě použití druhého významu není tak snadné.

Krom toho, spočívá-li ono základní kouzlo ve hře slov a se slovy, co k nim lze přidat jevištně – v obraze a zvuku? Ilustrovat je nemá smysl a jak řečeno ani nejde. Zmnožovat je proměnami významů v obraze či zvuku znamená odvádět pozornost od souvislostí předlohy, které začínají být až nesrozumitelné. Tu a tam lze použít principu doslovného výkladu slov, jak to Plzeňští vtipně činí při líčení, kterak Malý Alenáš padl do oka mouše; ale to je princip atomizování jednotlivostí, který zbržďuje děj.

Inscenace je poměrně nepřehledná, co do stavby poněkud monotónní, v temporytmu mdlá a v působení zdlouhavá. Věřím, že při premiéře či brzy po ní, kdy byli herci ještě rozechvělí vzrušením z nejistoty, mohla inscenace působit autenticky a živě. Ale jak už to tak bývá, tam, kde chybí pevný základ, závisí její působivost jen a jen na momentální náladě, která jednou je a jindy ne, či na jiné nahodilosti, na níž je těžko spoléhat.

POETICKÝ SOUBOR DIVADLA VYDÝCHÁNO, ZUŠ LIBEREC: SMOLÍČEK PACHOLÍČEK

Osm starších dívek a jeden hoch inscenují parafrázi klasické pohádky jen pomocí košťatových tyčí, z nichž jednoduše a vtipně vytvářejí dům, nosítka, mříž, pánvičku, ale třeba i (poněkud méně přesvědčivě) jelenovy parohy. To vše v energií nabitém temporytmu, s přesnou stavbou obrazů, tvárným herectvím, které dokáže individualizovat i jednotlivé jezinky, a v lehce ironickém nadhledu.

Ten však nevychází ze zpochybňování děje, ale z rozporu mezi vážností, s níž se vše hraje a infantilními veršovánkami textu, jakož i potenciálními absurdnostmi pohádky - např. když Smolíček říká jelenovi „tatínku“ a ten ho oslovuje „synu“ (což lidová pohádka nezná, neboť jelen se zlatými parohy je v ní archetypem vychovatele - pastýře; vzpomeňme na obraz Krista v podobě jelena se zlatým křížem mezi parohy), nebo když chce „synka“ krmit senem. Na inscenaci je příjemná míra všech inscenačních dovedností, ale nejsympatičtější je poctivá, pokorou a znalostí cíle naplněná kázeň, s níž drží tento styl a nepodléhají pokušení lacině bavit.

Jedinou rezervu shledávám v poněkud falešném ideovém přílepku, v němž se jezinky, běsíci živící se dětmi, spřátelí se Smolíčkem, neboť na jeho vztahu s jelenem pochopí, že byly zlé jen proto, že nepoznaly lásku. Tady už jsme buď na půdě parodie či přihlouplých takypohádek, v nichž se čarodějnice ukáží být zlými jen proto, že je jejich maminka neměla dost ráda.

Luděk Richter

VČERA JSME VIDĚLI...

... MALÝ ALENÁŠ

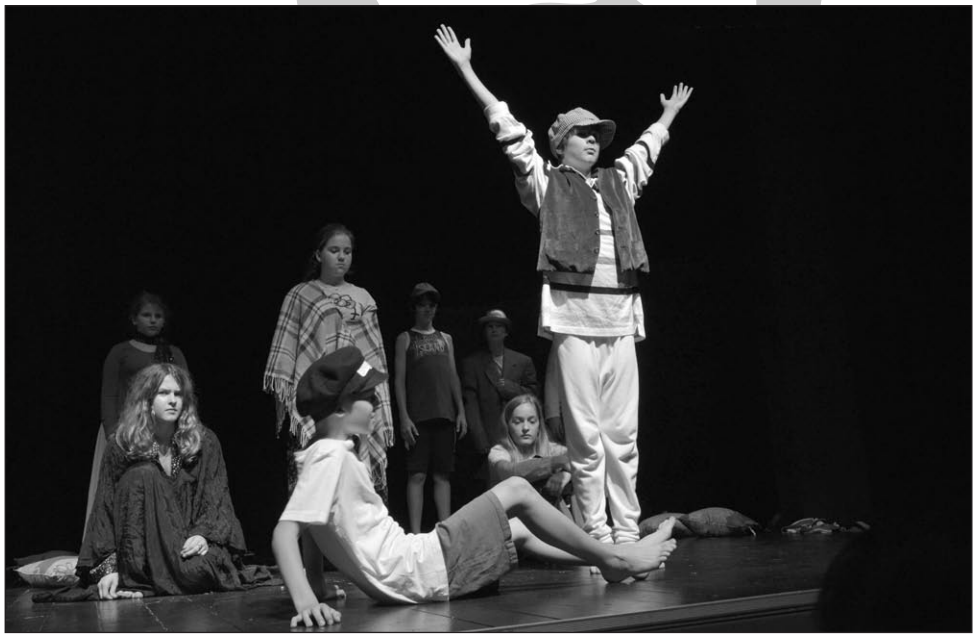

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... SEMINÁŘE B

ZAPSALI JSME...

... Z DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Dětské soubory, které jsme včera mohli vidět v dopoledních i odpoledních představeních, pomalu přicházejí do dílny nacházející se v pravém křídle budovy Fabriky. Po příchodu všech členů všech tří souborů nastupují lektorky Soňa a Lenka. Vítají děti a děkují jim za dnešní představení. Sotva si všechny děti usadí, už se zase zvedají a tvoří kruh opisující celou místnost. Lektorkám se zalíbil motiv vlaku z představení Emil a jeho detektivové a rozhodly se ho využít k zahájení dnešního diskusního klubu. A tak se všechny děti spontánně otáčejí ve směru hodinových ručiček. Jakmile jsou ve správné pozici, Klára zavelí: „Rozjedeme ten vlak!". A vlak tvořený dětmi se opravdu rozjíždí. Jede po obvodu místnosti. Nejdříve pomalu, ale postupně se tempo zrychluje. Během jízdy vždy vlak zahouká a následně tři vagónky vypustí páru v podobě repliky z jejich představení a jede se dál. „Šššššš...Hú!- Emil je náhodou hezký jméno.- To je dneska mládež!- Nemáš zač holčičko. Šššššš...Hú! To znamená, že jsem člověk.- Jsem strom.-Dušane, začínáš jenom ty!Šššššš...Hú!..." Poté co si uleví všechny vagóny, vláček zastaví.

Vlak se zastavuje ve stanici, ale houká dál. Po každém „hú" mají děti sdělit, co se dětem na představení **Emil a jeho detektivové se hrané souborem Veselé zrcadlo z Gymnázia Ústí nad Orlicí** líbilo. Vláček stále stojí. Stojí a čeká... Po chvilce rozpaků se dozvídáme, že se dětským divákům líbil zejména konec představení. Mafián, na kterého se v závěru všichni vrhli, vystupuje z role a sděluje ostatním aktérům, že už nehraje, protože ho to bolí! Dalším bodem, který děti hodnotily jako vydařený byly babky ve vlaku. Oceňovaly také využívání prostoru...Vláček pomyslně popojíždí ještě dále a už přímo vjíždíme do diskuse právě o výše uvedeném představení. Čas od času se stane, že někde vlak vykolejí. „Pokud pro vás v nějakém místě vykolejí příběh někam jinam nebo k němu máte nějakou otázku, vykloňte se z vlaku a můžete promluvit." To říká Klára a houká na znamení, že děti mohou začít. Houká jednou, houká podruhé..., ale nikdo se nevyklání. „Nám se to celý líbilo." zaznívá. Všichni tedy usedají a pouští se do komentáře jednotlivostí, které děti na začátku chválily. Dětem se velice líbil překvapivý závěr, na kterém divák zjišťuje, že celé představení byla jen hra. „Byla to vlastně hra v divadelní hře." Lektorky se dětí dotazují, zda v průběhu představení bylo někde naznačeno, že jedná o hru. Jedno z dětí si vzpomíná, že aktéři krátce vystupují z role na začátku hry. „Bylo vaším záměrem dát divákům znát, že je to hra na hře?" ptá se Klára souboru Veselé zrcadlo. Dozvídáme se, že trochu ano a trochu ne. Děti pojmenovávají okamžiky, kdy dochází k vystupování z role, ale hlavně chtěly diváka na konci překvapit. Mezi dalšími diskutovanými tématy byl kabát v červenci, těžký kufr, který nemůže unést dospělý muž, ale křehká dívenka ho vezme bez problémů...Představení se setkalo s pozitivními ohlasy nejen ze strany dětí. Ze Soniných úst se dozvídáme, že i porota hodnotila představení kladně. Kromě jiných detailů doporučuje jen větší míru stylizace. Děti ale slovu stylizace nerozumí, a tak jim lektorky vysvětlují, co tím porota měla na mysli.

Kdo dostává do ruky červený míček, který lektorka Klára vysílá do kruhu, řekne část příběhu divadelního představení souboru **Zatímbezejména plzeňského gymnázia F. Křižíka Malý Alenáš**. „Nejdřív bylo něco, co nebylo nic. Pak to spadlo mouše do oka. Zdál se mu sen. Tam se mu zjevil pán s kloboukem. Doktor Pusínek „něčemu" pomohl zjistit, že je člověk a najít jméno

Malýalenáš. Malý Alenáš se stává správcem snů. Jméno bylo vysvětleno. Pak se mu zjevil Libuše. Dozvěděl se, že Libuše kazí sny. Předváděly se zkažené sny. Alenáš se rozhodl, že to napraví. Libuši sebral s pomocí města čepici. (V tuhle chvíli se vyprávění zasekává, děti by si rády ujasnily, jak to bylo, ale bude na to čas v další části diskuse). A vyzval je k nápravě. Libuše se napravil." Děti víceméně došly v příběhu až do konce. Zmatek v některých částech vyprávění způsobily nejasnosti v postavách snů a snivců. Pro lepší přehlednost by děti doporučovaly barevné rozlišení postav. Děti se ptaly, zda bylo představení snem. Dále je zajímalo v jaké chvíli a jak se Malýalenáš stal správcem a proč... Na tyto, a mnoho dalších otázek, měli členové souboru jasné odpovědi. Vše dokázali hravě vysvětlit. Je vidět, že dobře znají příběh, ví, o co v něm jde a k čemu se směřuje. Z diskuse ale bohužel vyplynulo, že velké části diváků se sdělení nedoneslo celé. „Na „kraji" to bylo lepší, dneska to bylo jako našprtaný. - Tam bylo lepší publikum. Smálo se. Tady se dopoledne diváci smáli, jen když jsme něco zkazili..." To nejsou zrovna ideální podmínky pro hraní a jistě to v mnohém ovlivnilo průběh celého představení. Poslední otázkou, na kterou se děti zeptali, byla, jestli soubor vymýšlel představení sám. Odpověď zněla: „Je to knížka.- Převzali jsme scénář, ale upravoval ho pan profesor. Zpívání, pravidla snů a tak ... jsme vymýšleli sami."

Aby se děti vyjádřily k představení **Smolíček Pacholíček ztvárněnému Poetickým souborem Divadla Vydýcháno ZUŠ Liberec**, rozdělily se do čtyř skupin. Jednu skupinu tvoří představitelé výše uvedeného představení (pracovně ji lektorky nazývají jezinky), další tři jsou namixovány ze členů ostatních souborů. Jedna ze skupin má odpovědět na otázku, co by se na představení líbilo dětem mateřské školy, další skupina, co by ocenily děti prvního stupně a ta třetí, v čem by uspělo u dětí stupně druhého. Jezinky se mezitím pokoušejí vymyslet, jaké odpovědi na otázky skupiny uvedou. Za chvíli už se dozvídáme, že dětem druhého stupně by se líbily zvukové efekty, využití tyčí, roztomilý Smolíček, sladěné kostýmy. Změnily by konec - jezinky by neměly být hodné - a reakci Jeníčka při únosu. Žáci prvního stupně by opět ocenili práci s tyčemi, hudební složku, ale také rýmování. Děti ve školce by jistě pochopily text a byly by rády za písničky. Výhodu skupina spatřuje i v tom, že se jedná o známý příběh, který je zajímavě ztvárněný. Vhodný je podle nich i konec příběhu: „Děti mají mít hodno a ne zlo." Skupina „jezinek" měla odpovědi víceméně totožné.

Porota kladně hodnotila písně, které byly součástí představení a také využité divadelní prostředky. Ocenila nápad práce s tyčemi, ovšem konstatovala, že občas chybí jednotnost. Myslela tím okamžik, kdy se jezinky stávají součástí obydlí, a jedna z jezinek odnáší kytaru skrz jednu ze stěn obydlí do zákulisí.

Z aktivity vyplývá, že dětští diváci byli s představení spokojeni a dokázali v něm najít mnoho pozitiv.

„Dneska bylo velmi příjemné s vámi pracovat. Děkujeme vám" loučí se lektorky.

Andrea Pavlíčková

VČERA JSME VIDĚLI...

... SMOLÍČEK PACHOLÍČEK

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... OTEVŘENÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

ZAPSALI JSME...

... Z OTEVŘENÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Hosty otevřeného diskusního klubu byli tentokrát Jaroslav Provazník a Tereza Machková. Zatímco Jaroslav se do diskuse občas zapojil (a měl výsostné právo, protože při představování každý říkal, po kolikáté na Dětské scéně a on uvedl úžasnou číslovku – po třicáté osmé), Tereza spíše pozorovala a nenápadně se usmívala. Diskutovalo něco málo přes dvacet dětí, všechny byly staršího školního věku, reprezentovaly dohromady tři soubory, ale bylo tu i několik jednotlivců. I tentokrát nepřišli všichni včas a tok vyprávění si byl tak zbytečně přesušen.

Diskuse se odvíjela v poklidné atmosféře a aktivizačních her či cvičení nebylo tentokrát vůbec třeba. Bylo vidět, že na diskusi přišli ti, koho to opravdu zajímá. Povídání o představeních měla podobnou strukturu – nejdříve děti řekly to, co mají na srdci nejvíce, pak se pokusily převyprávět příběh – což otevřelo další témata – a nakonec měly možnost vyjádřit to, nač ještě řeč nepřišla a chtěly by to připomenout. Téma dobře pojmenovávaly i nové, vlastní, názvy představení. Výběr toho nejzajímavějšího nabízím níže.

Emil a jeho detektivové, Veselé zrcadlo, Gymnázium Ústí nad Orlicí

Nejdříve měly děti potřebu hovořit o hudbě – někomu se moderní hudba nehodila k tématu sledování, připomínaly, že šlo o známé melodie a podle nich by byla lepší vlastní hudba. Zabývaly se nástrojovým složením – klavír se jim k příběhu příliš nehodil. Ocenily hudební doprovod k jízdě vlakem, ten dokonale seděl.

Dále se zabývaly jménem Emil – není to přece zvláštní, neobvyklé jméno. Proč bylo tolik na něj upozorňováno? Jedna ze starších dívek připomněla, že šlo o rámec – příběh začínal a končil Emilovým jménem. Některým připadalo zvláštní, že všichni chtěli Emilovi hned pomáhat, i když ho neznali. Byli to vlastně kamarádi Gustava s houkačkou. Na otázku, kým byly tyto děti předtím, diskutující odpověděli, že vypravěči a lidé v kupé. Ale ve scéně odehrávající se v recepci, si nebyli jisti, zda dívka – Prófa – byla za recepční nebo za postavu Prófy . Až později se vše vysvětlilo. Dále se shodli všichni na ročním období, kdy se děj odehrává, ale už ne na časovém zařazení. Asi to nebylo dnes, protože tam nebyly mobily atd., ale moc dávno asi také ne. Podle oblečení se to také nedalo poznat. Zvláštní bylo, že zloděj měl zimní dlouhý kabát, když to bylo v létě. I kufr (vlastně oba) byl spíše starší. Zvláštní na kufru bylo, že ten první Emil skoro nemohl unést a kamarádka ho nesla lehce a u toho druhého to bylo naopak. Dívka ho nesla lehce a zloděj ho nesl, jako by vážil tunu. Také trochu mátlo, že chlapec převlečený za dospělého v recepci měl podobný klobouk jako zloděj, nebylo jasné, koho vlastně hraje. Kodrcající vlak byl určitě z minulosti – dnes to tak nekodrcá. Trochu zmatená byla postava sestřenice. Kdyby tam nebyla, nic by se nezměnilo. Poslala ji ale babička – ale jak potom Emila našla, když babička přesně nevěděla, kde Emil je? Také bylo zvláštní, že babička Emila nesháněla.

Vlastní názvy: Plán, Emil a jeho pátrání, Záhadný muž ve vlaku.

Zapomněli jsme: bylo hezké, že zloděj chodil i mezi diváky. Málokdy se dneska vidí detektivka pro děti.

Malý Alenáš, Zatímbezejména, Gymnázium F. Křižíka, Plzeň

Příběh byl hodně dlouhý a ke konci už byl únavný. Třeba opakování jmen snů v řadě bylo hodně dlouhé. Pak se diváci ve snech ztráceli. Někteří herci mluvili potichu a nebo jim bylo špatně rozumět. Možná byli herci už hodně unavení – někteří chodili po jevišti hodně pomalu, jako by je to už nebavilo. Někdy nebylo jasné, kdo je dítě a kdo sen – ve scéně, kdy se vybíral správce snů. Před prostředkem byla písnička o konci a to mátlo. Ale možná to byla písnička o konci snu, ale jak se zpívala dopředu divákům, vypadalo to, jako by byla o konci představení. Stačila by možná malá změna. Moc pěkně bylo udělané létání a také městečko snů, které Alenášovi pomáhalo, když tam přišel Libuše.

Zrekonstruovat příběh bylo velmi obtížné. Každou chvíli jsme se ve vyprávění ztráceli a zamýšleli se nad tím, zda je následnost motivů správná. Hodně se mátly sny mezi sebou. Byl „létající sen“ mezi těmi Libušem přerušenými a nebo byl už předtím?

Debatu o tomto představení zakončila Lenka Huláková otázkou: „Kdybyste se ocitli sami v krajině snů, co by se vám zdálo?“ Jen málokdo své tajné sny zveřejnil...

Smolíček Pacholíček, Poetický soubor Divadla Vydýcháno, ZUŠ Liberec

Děti ocenily zapojení tyčí a hudby, která byla přirozenou součástí představení. Líbily se také kostýmy, bylo přesně poznat, kdo je kdo. Smolíček byl červený, jezinky zelené, ale každá jinak. Jelen měl pěknou vestičku a podkolenky, podle kterých se dalo dobře poznat.

Hezky byl vymyšlen dům, že byl pak vidět, i když ležel a jezinky měly přesně vymezené, kam můžou. Nechápaly, proč dával otec – jelen – Smolíčkovi seno. Žili spolu už dlouho, tak to musel vědět, že mu nechutná. Jedna dívka uvedla, že čekala, že jezinky budou lákat Smolíčka na to jídlo, které má rád. Koblížky se k tomu přímo nabízely. Když se Lenka Huláková ptala na diváckou adresu, děti se úplně neshodly. Nakonec uznaly, že tuhle inscenaci mohou vidět i děti ze školky a i dospělí, bavit to bude všechny. Nakonec se debata znovu vrátila ke zvukovému plánu inscenace. Líbilo se, jak se pracovalo s tyčemi jako s hudebními nástroji (rytmické bouchání o zem), jak jelen troubil pěkně do rytmu. S doprovodem kytary to bylo moc pěkné. Tyče byly krásně použity – dobře vymezovaly prostředí, zbytečné byly asi u jelena, stačil by kostým, parohy by si každý domyslel. Někomu parohy připomínaly kříž. Moc nefungovaly. Navíc vyvstala otázka, proč jelen parohy vlastně odkládal. Ale v jedné verzi pohádky o Smolíčkovi to tak je. Bylo pěkné, jak tyče znázorňovaly u písničky na začátku a na konci hudební nástroje (trubka, flétny, pozoun, harfa, kytara, kontrabas).

Toto představení bylo označeno za nejpovedenější inscenaci dne.

Text byl zvláštní. Bylo tam od každého něco. Chvíli se rýmoval a pak zase ne.

A co spojovalo všechny tři úterní inscenace? Každá byla jiná, snad jen, že ve všech byl hrdina kluk. Emil, Alenáš a Smolíček.

A my jen dodáváme, že pravděpodobně i věk hrajících dětí.

Iva Dvořáková

DOŠLO DO REDAKCE

NA VLASTNÍ NEBEZPEČÍ / ANEB „JAKO VÍTĚZ SI ZODPOVĚDNÝ ZA SVÉ PROTIVNÍKY“ /

Přehlídku Dětská scéna znám jako dospívající účastník, posléze jsem Dětskou scénu absolvovala opakovaně v roli seminaristky - studentky dramatické výchovy a již řadu let přehlídku navštěvuji jako pedagog a vedoucí dětských souborů.

Musím říct, že Dětská scéna s časem dozrává. Je rok od roku zkušenější a zdařilejší - a díky Svitavám zkrátka k nakousnutí. Moc si vážím všeho, co nám opakovaně přehlídka nabízí a důsledně vedu k respektu a úctě své svěřence. Protože sama organizuji mnoho kulturních aktivit s dětmi a pro děti, umím si snad představit kolik lidského úsilí a nadšení za důmyslně fungujícím týdnem přehlídky je.

Vzhledem k širokému záběru našeho tanečně divadelního souboru mám možnost porovnat Dětskou scénu s jinými národními přehlídkami i mezinárodními festivaly. Jako největší devizu a jedinečnost Dětské scény hodnotím skutečnost, že se zde vše děje prioritně pro zúčastněné děti. Cokoli by mohlo ohrozit spokojenost a zdravou sebedůvěru dětí (vybraných z několika předchozích kol přehlídky až do Svitav) se důsledně děje za „zavřenými dveřmi“. Organizátoři skvěle „vychytali“ potřeby jednoho každého účastníka přehlídky a tak citlivá hodnocení jednotlivých inscenací probíhají v diskusích vedených pečlivě vybranými lektory a porotci – a to odděleně pro jednotlivé skupiny účastníků. Jedna z diskusí je určena dospělým seminaristům s odborníky. Na tuto poslední diskusi v žádném případě nemohou děti. Vedoucí souborů mohou diskusi naslouchat „JEN NA VLASTNÍ NEBEZPEČÍ“.

Do téhle chvíle je vše jasné a dobře promyšlené. Odborná porota a lektoři v diskusích filtrují svá dobře míněná hodnocení dětským interpretům a jejich vedoucím vždy tak, aby podpořili jejich zájem o další tvorbu a pomohli jim zkvalitnit jejich další snahy, prioritně zaměřené na pedagogický a estetický aspekt práce.

Ale pak nastane okamžik, který jakoby popřel všechny promyšlené kvality pravidel přehlídky. Tato tvrdá hodnocení, která se odehrávají pro děti „za zavřenými dveřmi“ a dospělí vedoucí souborů „mají vstup na vlastní nebezpečí“ se druhý den dostanou do Deníku Dětské scény. Tedy do „novin“, opět určených prioritně dětem a jejich vedoucím. Novin mapujících průběh přehlídky, hodnotících jednotlivá představení a dílny a další dění. Do novin, které stojí (opět s ohledem na dětského účastníka) pouhých 5 korun – a tak si je každý účastník může koupit.

Ano, pro dospělé je moc dobré mít v tisku recenze nahlížejících na dílo z více úhlů pohledu a mít zpětnou vazbu v co nejširším měřítku.

Ale když budu citovat myšlenku z jedné z dnešních inscenací:

„Vítěz je zodpovědný za své sny“

Není to podobné zodpovědnosti vysoce vážených divadelních odborníků za první pokusy dětských interpretů na scéně, za jejichž naplnění zodpovídáme výhradně my – dospělí.? My jsme děti na jeviště přivedli, my jsme je vybavili pro interpretaci, my jsme jim dali důvěru ve formě postupu na Dětskou scénu.

Nepatří tvrdé názory na nezdařilost inscenací či konkrétní nedokonalost malých interpretů za zavřené dveře? Není rozhodnutím každého dospělého, zda na vlastní nebezpečí vstoupí a zda potom zjištěné nedostatky bude promýšlet sám, či zda je bude filtrovat dětem v podobě lepší a konstruktivní pedagogické a umělecké práce?

Na vlastní nebezpečí 12. 6. 2012 Lenka Tretiagová

Vážená paní Tretiagová,

Velice si vážíme Vašeho kladného zhodnocení celého průběhu Dětské scény. Jseme rádi, že Váš příspěvek nesměřuje jen k chvále, ale dotýká se i citlivé oblasti, kterou hodnocení dětského dramatického projevu a divadla hraného dětmi bezesporu je. Váš příspěvek je dle našeho soudu objektivně vyvážený, nicméně nepracuje s úplně přesnými informacemi. Rádi bychom tedy některé věci uvedli na pravou míru.

Redakce DDS neotiskuje záznamy ze semináře k inscenacím (tam, kam vedoucí může vstoupit jen na vlastní nebezpečí a dětem je vstup úplně zakázán), kde může dojít k nevhodným formulacím. Právě ohled na děti byl jedním z důvodů, proč se tato diskuse přestala zapisovat a zveřejňovat v Deníku.

Považujeme také za důležité zmínit, že jako redaktoři pracujeme vždy s vědomým ohledem na dětskou duši a tak nevhodné formulace, které zazní v kterékoli dílně, semináři či diskusi, o které máme podat zprávu, buď zcela vynecháme, nebo je formulujeme tak, aby vystihla problém, na který se snaží upozornit, a přitom nebyla zraňující. Toto je nepsaným mravním kodexem celé redakce.

Deník není prioritně určen dětem a jejich vedoucím. Deník má sloužit jako informační zdroj pro všechny účastníky Dětské scény a jeho internetová podoba dokonce poskytuje zdroj informací pro lidi z oboru, kteří se této celorepublikové události nemohou osobně účastnit. Odborné recenze jsou psány dosti odborným jazykem a nepředpokládáme, že by jim děti rozuměly. A když už jsou děti větší a alespoň z části jim porozumí, tak považujeme za důležité, aby jim jejich vedoucí pomohli s pochopením celé recenze, která nikdy není zcela negativní. Nehledě na to, že takové děti by neměly vyrůstat pod pokličkou neinformovanosti. Umět zpracovat konstruktivně formulovanou kritiku patří k jednomu z cílů dramatické výchovy a Dětská scéna je jednou z příležitostí setkat se s kvalitní kritikou.

Individuální výkony hráčů jsou velmi zřídka hodnoceny. U negativních hodnocení je asi zbytečné se více rozepisovat, proč tomu tak je. Ale ani pozitivní hodnocení nejsou úplně častá. Nezapomínejme na to, že když si takový pozitivní výrok dítě přečte, bude mu rozumět jako pochvale a bude se cítit něčím výjimečné a může tento pocit dát najevo ostatním členům svého souboru. Tím může dojít k podpoře výchovy dětských hvězdiček.

Určitě by bylo dobré bavit se trochu víc konkrétně. Můžeme totiž opravdu udělat chybu, i když u tak vážné věci, jako je zranitelnost dětské duše, by se to stát nemělo. Pak je důležité na to upozornit a z chyby se poučit.

Vojtěch Maděryč, Iva Dvořáková, Tereza Vyvijalová a Andrea Pavlíčková (oba texty jsou mírně redakčně kráceny z důvodu prostoru)

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DISKUSE LEKTORSKÉHO SBORU S VEDOUCÍMI

NA VÝZVĚDÁCH U...

... LEKTOREK DĚTSKÝCH DISKUSNÍCH KLUBŮ

Rozlišuješ knihy na mužské a ženské bytosti?

Mužské a ženské bytosti? Ty jo, to jsem dodnes nerozlišovala, ale je to zajímavý nápad. Když jsem o tvé otázce přemýšlela včera v bazénu pod vodou, kde většinou k nějaké myšlence přijdu (ona připluje), doplavala jsem k názoru, že knihy, které mě uhranou a začtu se tak, že je nemůžu opustit a nejde se vrátit k reálnému životu a musím je dočíst co nejrychleji, nemůžu v žádném případě přestat, ale ke konci už zase trpím, že vím, že čtení skončí a po přečtení pláču, že už je po všem a proto, že to bylo krásné... to je takové zamilování, že tyhle knihy musí být určitě MUŽSKÉ bytosti!

P.S.: Moje poslední mužská bytost: Noční vlak do Lisabonu (Pascal Mercier).

odpovídala Lenka Huláková

Jakou knihu bys nabídla mimozemšťanům, aby co nejlépe poznali život na Zemi a pochopili lidské problémy a trápení?

To záleží na kontextu.

Kdyby se jednalo o nepřátelskou invazi, letěla bych do knihovny pro nějaký krvák (třeba Pána prstenů?), abych je zastrašila.

Kdyby přicházeli v dobrém a rozuměli naší řeči, přinesla bych jim Soví zpěv Ivy Procházkové.

A kdyby nerozuměli? Pak jedině Valdíka (Martin Handford: Kde je Valda?)... v tom je taky všechno!

odpovídala Klára Fidlerová

Když se zamyslíš nad svými oblíbenými knihami, našla bys, co mají společné, nějaké „velké téma“ či tak něco?

Když se zamyslím nad těmi opravdu velmi oblíbenými, ke kterým se nejčastěji vracím, tak ty mají společného autora – C. S. Lewise. Postavy jeho knížek mě dostávají. Vidím se, jak bych v jejich situaci dělala stejný kraviny, že by mě k nim vedly stejný pohnutky, dojímám se, když prohlédnou a jdou dál o něco lepší, o něco pokornější. Ztotožňuju se samozřejmě s těmi kladnými hrdiny; záporní mě děsí – vidím, jak se krůček po krůčku díky svým rozhodnutím oddalují od všeho dobrého, a doufám, že nikdy nebudu tak zaslepená. Líbí se mi Lewisovo jasné rozlišení dobra a zla, jako kdyby dokázal prohlédnout šedivou barvou a vidět v ní jednotlivé částečky bílé a černé.

odpovídala Soňa Demjanovičová

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE C

Seminář C nesoucí název Školní divadlo jakou součást vzdělání vede lektorka Hana Cisovská. Do prostoru „Koktejlbaru“ vstupuji ještě v polospánku a říkám si, že se musím rychle probrat! Postupně ale přicházejí i všechny seminaristky a já vidím, že i na nich je znát únava z předchozích dní (a možná i probdělých nocí). Lektorka se ale snaží zaktivizovat jejich síly - po krátké zastávce nad včerejším koncertem, při kterém zmiňuje subjektivitu vnímání uměleckých děl, chodí všichni v různých rychlostech prostorem. Lektorka je vyzývá, aby kromě navázání očního kontaktu, zkusili druhému nabídnout kousek své energie (mnoho jí stále nemají, ale snaží se). Postupně si přidávají dotek, zvuk a slovo. Všechny tyto projevy následně vkládají do nějaké informace, kterou mají druhému předat. Zaslechnu v tuto chvíli opravdu trefnou větu „Těším se na svoji postel.“, ale také konstatování, že tráva je zelená...

Včera se účastnice seznámily s příběhem Kůň ke koním, k oslům patří osel (záměrně neprozradím děj příběhu, neboť ho sami uvidíte při prezentaci dílny). Tomu předcházely hry, ze kterých vznikaly drobné situace. Ty seminaristky rozváděly do minipříběhů, jejichž prostřednictvím získávaly povědomí o různých divadelních prostředcích. Získané zkušenosti využijí v dnešní i zítřejší práci.

Seminaristky se procházejí v ulicích samotného příběhu, v ulicích maďarského města Békéscsaba. Potkávají se tam jako obchodníci, řemeslníci, ale především jako Židé nebo Maďaři.

Ve stejných rolích zůstávají, i když mají ve skupinách vytvořit tři živé obrazy, které zobrazují napětí mezi nimi. Po krátkém zhodnocení výpovědi vzniklých obrazů dostávají skupiny další úkol. Ztvárnit to, co se dělo ve městě před tím, než započal příběh, se kterým pracují. Jedna ze skupin odchází na chodbu, aby se obě mohly v klidu připravovat. Lektorka přebíhá od jedné k druhé, povzbuzuje seminaristky k další práci a pomáhá jim s dramatizací. Při práci je nabádá: „Těm, kdo příběh neznají, sdělte základní informace tak, aby pro ně byly srozumitelné. Musíte mít jasno v tom, jakou myšlenku chcete zobrazit.“ Při tvorbě vycházejí z nasbíraného materiálu z předchozích dní. Blíže se seznámili s příběhem a jeho tematikou a získali základní informace o využití různých divadelních prostředků.

„Pokusme se něco udělat, abychom měli více energie!“ zvolá po krátké pauze Hana Cisovská. Za malou chvíli všichni stojí v kruhu a ve trojicích vytvářejí obrazy zvířat. Jelikož se jedno zvíře rychle mění ve druhé, vyžaduje hra velké soustředění a tím plní lektorčin cíl – zaktivizovat seminaristky. Tomu jistě napomáhají i nechtěné kombinace zvířat, které u zúčastněných vyvolávají výbuchy smíchu.

Vrací se k zadanému úkolu. První i druhá skupina v krátkém vystoupení vystihla kontrastní povahu obou skupin obyvatel města Békéscsaba - temperament Maďarů a pobožnost Židů. „Co si z předvedeného můžete vybrat, abyste tím uvedli diváka do děje? - Co se měl divák dozvědět?“ Seminaristky se shodují, že by měly divákovi zobrazit, kdy a kde se nacházejí a především poukázat na napětí mezi dvěma výše jmenovanými skupinami. Na základě toho ze vzniklých úvodních scén ubírají přebytečné a přidávají podstatné.

Skupina je složena převážně ze středoškolských studentek, které doplňuje několik zkušenějších účastnic. Tento fakt ovlivňuje i způsob práce - seminaristky se navzájem doplňují. Studentky mají mnoho nápadů. Jejich zkušenější kolegyně je filtrují a při tom jim vysvětlují funkci některých divadelních prostředků.

„Představte si, že všichni ostatní jsou někdo, od koho nemohou očekávat nic pozitivního.“ zadává lektorka instrukci a v důsledku toho se vzduch plní napětím a podezřívavostí... Ty v něm zůstávají viset i v nastolené situaci, kdy se skupina Maďarů oddává nočním radovánkám a prochází kolem nich několik obyvatel vyznávajících judaismus. Zkušenost s vytvářením napětí se promítá i do dalšího úkolu. Seminaristky mají dvacet minut na to, aby začátek příběhu Kůň ke koním, k oslům patří osel zobrazily v pěti živých obrazech. Při jejich tvorbě jim lektorka trpělivě pomáhá. Po prezentaci připravených obrazů je Hana Cisovská naposledy vyzývá: „Posbíráme všechny síly. Těchto pět obrazů doplňte slovy a pohybem tak, aby byly srozumitelné i pro diváka, který nezná předlohu.“

Seminaristky ještě na chvíli zatnou zuby a pouští se do práce. Po zhlédnutí rozehraných obrazů se pouštíme do jejich hodnocení (už nevydržím a musím se také zapojit - pouhé přihlížení je pro mě dnes náročnější než jindy, únava dělá své). Vyzdvihujeme srozumitelné části textu a vymýšlíme co dodat do těch pro diváka méně srozumitelných.

„Dneska to bylo velmi únavné - taková otrokářská práce. Což tak jako je. Ale je to užitečné pro tvorbu dětí. Nápady a zkoušení si věcí je jedna část tvořivosti, tou druhou je dotahování věcí do konce.“

Tím se dnes se seminaristkami loučí a ty odcházejí na zasloužený oběd (a některé z nich zalézt do postele).

Andrea Pavlíčková

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... SEMINÁŘE C

NA SLOVÍČKO S...

... C SVITAVY

Na začátek bych se rád zeptal hlavně omladiny. Co vám četli vaši rodiče a kdo vám četl nejvíc.

Nejvíc nám četla asi mamka.

To není pravda, nejvíc jsem vám přece četl já.

No, já vlastně nevím, tak tedy asi táta. A nejvíc si pamatuji Krtečka a Pavoučka Provazníčka, no prostě všechny možné pohádky.

Mně pohádky nejvíc četl tatínek a to stylem – byl jednou jeden... a já jsem vždycky něco doplnila, například krteček a on řekl, že dělal na zahrádce a já řekla, že třeba maloval obrázky. Takže to byl každý večer originální příběh.

A jak vznikalo vaše dnešní představení?

My jsme asi před dvěma lety s Hankou Voříškovou z Chocně a s dalšími kamarády dělali Lišku Ryšku. Příběh jsme měli rozdělený asi na pět dílů a každý dělal samostatně jeden z těch dílů. No a na nás vyšel ten poslední díl. A to představení bylo velice krásný, protože každý ten díl byl úplně jiný, ale měli jsme pohádku a každý si ji dělal podle svýho, i ta výtvarná stránka byla u každýho dílu úplně jiná a lidem se to moc líbilo. Tak jsem si řekl, že třeba někdy z toho uděláme celou pohádku, jestli na to teda budeme mít invenci. Tak jsem jednou sedl ke stroji a napsal scénář. Dal jsem to přečíst Petrovi a on mi řekl, že bychom to mohli s dětmi udělat. Tak jsem dodělal o prázdninách loutky a začali jsme to nějak zkoušet.

To by bylo taky dobrý zmínit, že jsme to zkoušeli o letních prázdninách asi tři týdny. Každý ráno chlapci přišli sem do Trámu a tady jsme makali až do večera. A to Karel ani neví, ale vždycky, když jsme pak jeli domů, tak jsme to od kluků schytávali.

Ale byla to vlastně jediná šance, protože Pavla je v Bratislavě, kluci jsou na gymplu a mají spoustu jinejch muzikantskejch aktivit, ale nakonec jsme to udělali. A někdy v listopadu jsme měli premiéru a dneska jsme to hráli asi podesátý.

A to bylo vaše první rodinné představení?

No, kluci sice nějakou zkušenost z dramatické školičky mají, ale s dědou hráli poprvý.

Plánujete takhle pokračovat dál?

To se ještě neví, teď musíme dostát svým závazkům. Ještě musíme hrát ve Svitavách, v Chrudimi a pak budeme mít prázdniny. A o těch prázdninách...

Ne... (smích)

Vážně, já bych se zcela upřímně chtěl zeptat, zda to pro vás hoši má nějakou cenu. Nebo je to jen taková epizoda, abyste do budoucna věděli, jak se takové divadlo dělat nemá.

Já nevím, já si to musím rozmyslet, jestli budu pokračovat a pracovat na nové inscenaci.

To zkoušení bylo hrozné, tedy jako hrozně náročné. Ale když pak zjistí, že to umí, a že je to dobré, tak mu to taky něco dává.

Takže Tomáš říká ano.

Vojtěch Maděryč

NA SLOVÍČKO S...

... VESELÝM ZRCADLEM, GYMNÁZIUM ÚSTÍ NAD ORLICÍ

Máte za sebou náročný den – dvě představení a dílnu, jaký máte z dnešního dne pocit?

Dobrý.

Nás to asi většinou bavilo, jak jsme hráli nebo jak jsme byli na dílnách.

Víc asi to druhý představení, tam byli lepší diváci, víc se smáli.

Ráno jsme byli docela rozespalí, odpoledne jsme byli živější a mělo to větší šťávu.

Čtete detektivky?

Ne.

Já když jsem byla malá, tak jsem hodně četla detektivky, ale to jsem byla opravdu menší. Takové to Tajemství ztraceného pokoje atd.

Já jsem to četla, protože o tom se dá napsat stručný obsah, je to výhodnější.

Mám doma od Enid Blythonové asi dvanáct knížek, nebo Čtyři a půl kamaráda. Ne ty takové úplně detektivní, ale s dětskými hrdiny.

A Emila jste četli?

Táta to četl a pamatuje si to dodnes. Táta mi to vyprávěl a říkal mi, co jsme tam změnili, co se mu líbilo víc na knížce, takže to byl pro mě takový zážitek.

Já jsem to četl. Protože někdo z nás v souboru to musel přečíst tu knížku, tak jsem se nabídl. Lenka říkala: „Nějaký knihomol?“ A já se přihlásil.

A co na tu knížku říkáš, když ji můžeš srovnat s tím představením nebo s tím textem, ze kterého jste vycházeli?

Tam jsou úplně strašně velké rozdíly. My hrajeme s holkami, v podstatě trošku feministicky, že holky jsou taky dobré.

To není nic feministického, to je pravda.

Prostě, že se holky snaží dobrat svého práva, že jsou lepší.

To zas lepší nejsou.

V knížce se prostě ani jedna holka nemihne.

Ono je to taky těžké zahrát podle té knížky, když máme v souboru tolik holek a tak málo kluků.

Když se třeba točí filmy, tak to taky není vždycky přesně podle té knížky.

Ten scénář není přesně podle té knížky, ty holky tam jsou naschvál, ony ta mají být.

Další rozdíl je, že v knize je to v Berlíně a my jsme to měli v Praze.

A proč jste to přemístili do Prahy?

Tak to bylo ve scénáři.

Ten scénář nám dala Lenka a napsal to nějaký pan Slavík. My máme od něj dost věcí převzatých, on píše dost srozumitelně.

A o čem to je Emil a detektivové? Zajímalo by mě, o čem to hrajete vy? Co chcete sdělit?

To je ať si z toho každý vezme, co chce, ne?

Ale potom bude potrestán! Petr si vzal peníze a my jsme ho potrestali.

Třeba i o tom, jak se holky prosazují, jak si hledají svou roli.

No, nejsme utiskované jako ve středověku, to je pravda.

Ještě je to vlastně o tom, že to jméno Emil není tak strašné, jak si to mysleli všichni na začátku.

To si nikdo nemyslel, že to jméno je strašné, akorát se mu posmívali na začátku. Myslím, že to nebylo vázáno na jméno, ale spíš na tu osobu.

Je to taková šikana na začátku, ale nakonec si ho oblíbí.

A taky zločin a pak přijde trest. Teda většinou, když to není v Česku.

Povězte mně něco o vašem souboru?

V tomhle složení jsme od září, ale ten soubor funguje šestnáct let, říkala Lenka. Ona to založila.

Jak reagovali vaši kolegové z jiných divadelních souborů na vaše představení v diskusním klubu?

Já bych řekla, že na tom nic nenašli, spíše detaily, které vytáhnout.

I porotci nám prostě řekli, že se jim to líbilo.

Chtěli, aby to odhalení na konci se prolnulo do celého děje.

Já chci odhalení na konci, jinak to ztrácí překvapení.

My jsme mysleli, aby se to, že si na to hrajeme, odhalilo až na konci. V celém představení jsme měli chvíle, kdy jsme chtěli, aby se to trošku naznačovalo a oni říkali, abychom to tam už dali naplno.

To je spíš pro pozorné diváky jenom.

My jsme to chtěli udělat, aby to bylo jenom takové naznačení, že možná něco přijde.

Někomu se to naopak líbilo.

Jak velké slovo máte vy a jak velké slovo má Lenka?

My můžeme říct cokoliv.

Pak se většinou domluvíme, jestli se nám to líbí nebo nelíbí.

Lenka ty nápady bere a pak to většinou dá skvěle dohromady.

A co plánujete se souborem příští rok?

Příští rok se rozdělíme. My už půjdeme do starších...

A my zůstáváme. Takže nevíme.

A nebude vám to líto, že se rozdělíte?

Strašně nám budou chybět.

To myslíš ironicky?

Ne, to myslím doopravdy.

Je lepší, když jsou v souboru nějací starší, ti starší to většinou tak zachraňujou. Třeba taková role maminky.

Teď budete starší vy.

Co si plánujete přečíst o prázdninách?

Nějakou Foglarovku.

Čtvrtý díl Eragona.

Další díly Smečky.

Prostě většina z nás ráda čte a určitě budeme číst.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... ZATÍMBEZEJMÉNA, GYMNÁZIUM F. KŘIŽÍKA, PLZEŇ

Jak se vám dneska dopoledne hrálo?

Jo, bylo to dobrý.

Hrálo se dobře, ale překvapilo mě to, že se diváci na všechny vtipy nesmáli. Na přehlídce, kde jsme byli, tak když jsme vytáhli krupici, tak se celý sál smál a tady se jenom pár lidí zachechtalo.

Já teda prostě beru jako urážku, že během toho představení v první řadě asi dva lidé spali a vzadu se ještě několik lidí bavilo.

Odpoledne to bude lepší, protože tam bude více souborů. Teď tam bylo hodně malých dětí a nemusely to pochopit.

Bylo ráno – všichni, i my, trochu rozespalí, tak si myslím, že tím to také bylo.

Jak jste se dostali k Vyskočilovu textu Malého Alenáše?

Začalo to tak, že jsme měli různé hry, ve kterých jsme si vymýšleli sny, potom jsme různé sny kreslili a vůbec jsme o tom nevěděli a potom přišel pan profesor s knihou pana Vyskočila a nás to velmi zaujalo, tak jsme se rozhodli, že to budeme hrát.

Zaujalo nás na tom to, že je to takový netradiční text, jako na začátku, když jsme to hráli...

Ta první část, když jsme to dělali po kouskách, tak já jsem to jakoby vůbec nepochopila, že mi to přišlo takové divné, ale pak jsme to dodělali celé, tak mi to pak dalo smysl dohromady.

Já vím, že když jsem si ten text četl poprvé, tak se mi to líbilo, jak tam byla hra s těmi slovy.

Já, když jsem to četl poprvé, jsem si říkal, že je to strašná trapárna, ale pak se mi to začalo líbit.

Když jsem si to poprvé četl, tak potom jsem se už vlastně těšil na další texty, až budou přibývat.

A jak to představení u vás v dramaťáku vzniká? Ty jsi říkal, že toho textu pomalu přibývalo...

My se posadíme do kroužku a rozdělíme si role a pak si každý vybírá, co bude říkat, teda kromě hlavních postav.

Abych řekla pravdu tak nejvíc práce jsme udělali na víkendovém soustředění, protože každý týden, co jsme se scházeli, tak pokaždé někdo chyběl.

V Dobřanech – na krajské přehlídce - jsme to hráli poprvé úplně celé a tak jsme z toho byli takoví nadšení a hodně energie jsme do toho dali.

Jaký je váš vztah k Malému Alenáši?

Já nevím, já jsem tu knížku nečetla, ale z toho, co vím, mi přijde hodný.

Mně taky. Poprvé, když jsem si ten text

četl, tak on začíná jako Nikdo, tak jsem si říkal, kde je Malý Alenáš? Vždyť je to o něm... a on pak se najde a je šťastný, že je člověk.

Mně to fakt přijde jako by to byl malý kluk prostě, takový nezkušený.

Samozřejmě nemůže být zkušený, protože když přijde do té krajiny snů, tak samozřejmě nic neví a nezná to.

Celkově ten příběh Malého Alenáše a krajiny snů je pro děti, ale tím, jak je to napsané, tak to můžou číst i starší.

Každý si v tom najde něco.

A co vy a krajina snů, máte nějaké noční můry nebo sny, které jsou bláznivé?

Zajímavé ne, spíš většinou pomotané, ani nemají příběh, že teď je to tady a pak tam.

Já mám pokaždé stejný typ snu – něco se děje, něco se odehraje a vždycky skončím mrtvá. To je nejhezčí na tom.

Cože, nejhezčí?

Ona má hrozně ráda krev, to je naše Krvavá Mary.

Povězte mi něco ještě o tom, jak dlouho funguje váš soubor, jak jste se do něj dostali?

Je to vlastně už od září: taková nabídka kroužků a tam je dramaťák. Kdo chtěl, tak tam šel. Tahle skupina je tam víceméně od září.

A proč jste si ten dramaťák vybrali?

Protože tam chodili dva lidi ze třídy a ti mi to doporučili.

Já jsem tam šla, protože jsem to na základní škole neměla a chtěla jsem to zkusit.

Já jsem začal chodit dřív a s touto skupinou hrajeme vlastně první rok. Bylo nás ze začátku víc, ale pak od toho někdo odstoupil, protože zjistil, že ho to nebaví.

Kámoška ze základky mi říkala, že tam chodila a pak se jednou dostala do novin, tak mě to tak nabudilo, tak jsem to chtěl taky zkusit.

Chtěli byste být slavní?

Jooooo. (většina)

Ani ne. Tam jsou paparazzi, kteří vás vyfotí v takových trapných momentech.

Mně by ještě zajímalo, jak se na to dívají vaši spolužáci, že chodíte do dramaťáku?

Hrozně závidí. Od té doby, co jsme vyhráli tu přehlídku, tak se tam hlásí hrozně moc dětí.

U nás v sekundě se o to zajímají jenom tři lidi, co tam chodí, jinak ostatní se o to nějak nezajímají.

Když jsme se tam zapsali, tak polovina naší třídy říkala, že je to strašná trapárna, proč tam chodíme a když pak zjistili, že jsme postoupili, tak už trochu zmlkli.

A teď je to vlastně mrzí, protože mohou nastoupit, až zase od září.

Myslím, že jsme dobrá parta, že kdyby někdo přistoupil, tak že by už neměl ty základy.

Jak se vám líbí ve Svitavách? Čemu byste dali prst nahoru a čemu prst dolů?

Já bych dal prst nahoru čtvrté kategorii recitační soutěže, protože já jsem teda byl v ní, měli tam úplně úžasné texty, sešla se úžasná parta a nedalo by se o nikom říct: ten byl slabší. Bylo to vyrovnané, bylo to na vysoké úrovni.

Dala bych prst dolů hlavně jídlu a tomu, že tady nedodržujeme pitný režim a prst nahoru možnosti vidět ostatní soubory.

Dal bych prst nahoru tomu, jak se tady vede ta Dětská scéna. Jsou tu skvělí lidi, setkáváme se v dílnách, diskusních klubech.

Co plánujete přečíst si o prázdninách?

Nic, já si chci užívat, takže já si nic nechci číst.

Malého Alenáše.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... POETICKÝM SOUBOREM DIVADLA VYDÝCHÁNO, ZUŠ LIBEREC

Už jste tady druhý nebo třetí den, tak už jste asi docela zaběhlí v rytmu přehlídky, jak se tady cítíte?

Hrozně příjemný prostory jsou tady.

Zajímavá zkušenost, že vidíme představení jiných skupin a můžeme se inspirovat různě.

A máte nějaké takové představení, které vám přišlo inspirativní? A v čem?

Mně se třeba líbil ten Prolhaný Henry, přišlo mi, že jim bylo docela dobře rozumět.

Mně se líbila Pošťácká pohádka s využitím těch jejich sukniček, že to měli zároveň jako pláště a ještě s tím tvořili celý ten jejich prostor.

Vy podobným způsobem pracujete s tyčemi, jak jste k tomu došli a jak probíhalo vaše tvoření?

Míša nám řekla, že si máme vymyslet nějakou vlastní scénku a že jí máme třeba za pět minut nacvičit, tak každý si vymyslel třeba ve dvojici nějakou jinou scénku, tak jsme to pak dali dohromady. S těmi rekvizitami; když jsme nad tím přemýšleli, tak nás napadly židle, ale to jsme pak zavrhli, protože to by bylo jako moc složité a velké, tak jsme tam dali tyče, protože se nám to i hodí. Můžeme s nimi dělat všechno, jako i domeček a hudební nástroje.

Z těch tyčí jsme vytvářeli spoustu věcí, hledali jsme, jak bychom mohli vytvořit dům nebo nějaké nástroje a co to třeba připomíná.

A jak jste se dostali k příběhu Smolíčka Pacholíčka?

Myslím, že nám to přinesla Míša, protože já jsem řekla, že jsem ho vůbec neměla v dětství ráda a hlavně se potom přišlo na to, že je tady jenom jeden kluk a devět holek, takže bychom toho Pacholíčka mohli zahrát.

My jsme si říkali, jaké pohádky jsme měli rádi a tak, tak jako se to z toho nějak vyvinulo.

Míša teda přepsala úplně text. Kdybyste si přečetli ten nulátej deník, tak tam byl celý ten původní text a ten náš scénář, kdybychom ho napsali takhle malým písmem, tak by vyšel tak na stránku. Hodně jsme to zkrouhli asi na takových dvacet minut z té hodiny. Hodně jsme si s tím textem hráli.

Ten text byl původně pro nějaké zkušenější herce a původně to bylo loutkové divadlo.

Co vás na příběhu toho Smolíčka baví? Co je tím důvodem, že si řeknete: To je dobře, že hrajeme zrovna Smolíčka Pacholíčka a ne něco jiného.

Tam je vlastně to přetvařování těch jezinek, že jsou takové chudinky.

Baví nás to hrát, my se v tom vždycky najdeme.

Hodně se mi líbí i hudba, když to hrajeme, jak ten jelen je takový hudební typ.

Jak dlouho jste na tom představení pracovali?

Zas tak dlouho jsme na něm nepracovali – asi tak měsíc nebo dva po Vánocích, protože před Vánoci jsme měli ještě nějaké vystoupení.

Potom jsme si i rozdělili role a zkoušeli jsme to nakonec i s těmi tyčemi, ale s těmi tyčemi ne zas tak dlouho.

Dost věcí jsme dolaďovali až těsně před okresní přehlídkou.

A co plánujete příští rok?

Míša koupila dvě knížky a chce si je o prázdninách přečíst a pak nám chce říct, o čem byly, a jestli bychom se třeba nechtěli tím zabývat.

Je to Pekelná třída – moc zajímavá knížka. Tu jsme si četli i na pokoji. Tak nějaké scénky z toho, co se nám líbí tak bychom mohli taky dát dohromady. Nebo něco o nějakých agentech, dětská detektivka, to by mohlo být taky moc pěkné.

Takže to bude detektivka nebo parodie.

Jak se vám dneska hrálo?

Nám se hrálo dobře – zákulisí bylo velké, hezké prostředí, obrovská změna, i to jeviště bylo krásně udělané, všechno bylo super.

Co znamená název vašeho souboru – Poetický soubor Divadla Vydýcháno?

My máme v naší zušce v Liberci jeden takový prostor v přízemí, kterému říkáme Vydýcháno.

Je to ve sklepě a nejsou tam žádná okna, takže když je tam hodně lidí, tak je tam vydýcháno.

Hrají tam bubny, protože jinde by všechny rušily, takže vždycky když trénujeme, tak je to buch-buch-buch.

Tam jsme chodili zkoušet s těmi tyčemi.

Tenhle rok už ale máme jinou třídu, jsme v druhém patře, takže už nejsme ve sklepě.

A tam máme i okna.

Ale v Divadle Vydýcháno jsme začínali, proto se náš soubor tak jmenuje.

Jaké to pro tebe je, Filipe, když jsi sám kluk v souboru a máš tam kolem sebe jenom holky?

Mně to nevadí, protože většinou schytám nějakou hlavní roli a většinou je to sranda, když takhle někam jedem. Nevadí mi to, ale bylo by dobré, kdyby tam třeba ještě byli tři kluci.

A jaké byly ty pohádky, které jste měli v dětství rádi nebo neradi? A proč jsi neměla ráda Smolíčka Pacholíčka?

Když jsem byla malá, tak jsem se bála těch jezinek, jak jsem si je představovala.

Mně babička vždycky říkala, že u nich v okapu bydlí jezinka a že mě sežere, když budu chodit do zahrádky.

Já jsem měla strach z Budulínka, to jsem neměla ráda, měla jsem strach, že mě ta liška třeba taky unese.

Budulínek mi přišel hrozně nekonečný, jak ta liška tam furt: Písk, písk – jedno lišče. Písk, písk – druhé lišče. Písk, písk – třetí...

Já jsem taky neměla ráda Budulínka, protože mi všechny ty postavy přišly takový nesympatický.

Mně se už jako malinké Budulínek vždycky líbil, asi je to proto, že já mám doma knížku, kde jsou vylepšené verze a tam je strašně moc Budulínků a každý je jiná verze.

Já jsem měl hodně rád pohádky Paní Láry-fáry.

Já jsem měla ráda Kocoura Mikeše.

To já jsem milovala Hurvínka a miluju ho teda doteď. Je to takový bavič. Dobrých pohádek je hodně a je těžké si z nich vybrat tu nejlepší.

Tereza Vyvijalová

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DĚTSKÉHO SIKUSNÍHO KLUBU

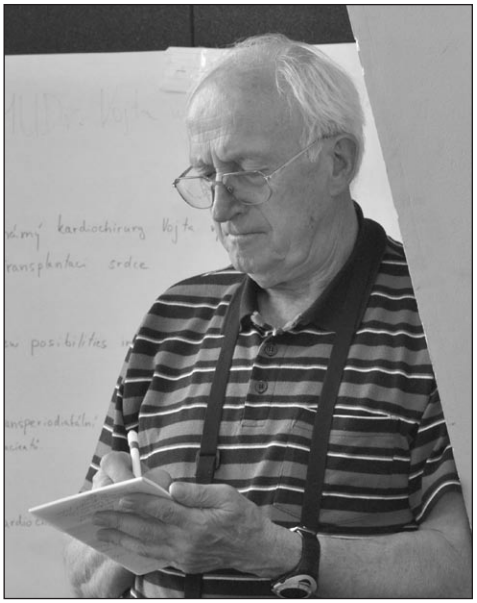

nového seminaristy

lehára

tišících prostředků

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS...

PROJEKT CELÉ ČESKO ČTE DĚTEM „KŘÍŽEM KRÁŽEM“

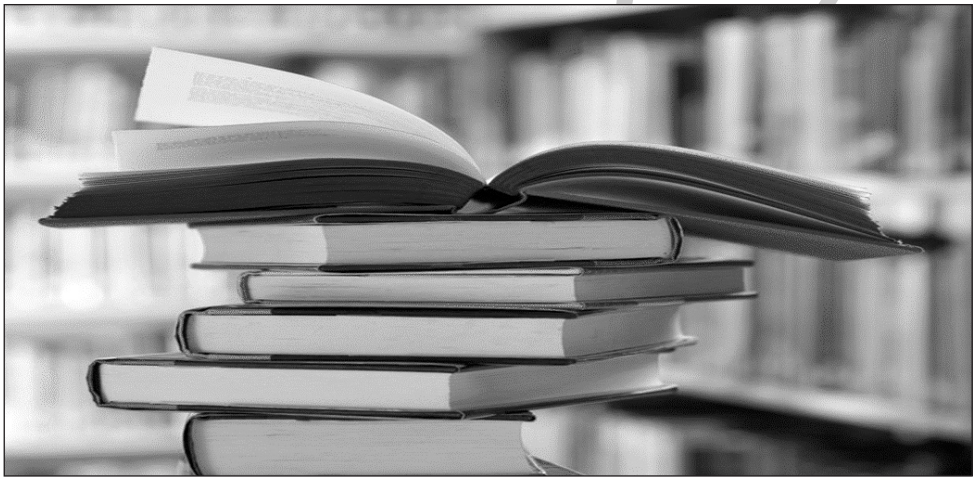

Projekt Celé Česko čte dětem má za úkol ukázat společnosti, jak je důležité dětem číst a podporovat jejich vztah ke knihám a čtenářství. Do projektu se zapojilo přes tři stovky různých institucí knihovnami počínaje a muzei konče.

Vydala jsem se proto „křížem krážem“ různými druhy institucí i naší republikou, abych zjistila, jak vnímají projekt Celé Česko čte dětem ti, kteří jsou do něj aktivně zapojeni.

Městská knihovna B. Němcové, Domažlice, odpovídá vedoucí oddělení pro děti a mládež paní Libuše Kolíková.

Vaše knihovna je zapojena do projektu Čteme dětem, z jakého důvodu jste se rozhodli projekt podpořit?

Rozhodli jsme se projekt Celé Česko čte dětem podpořit z několika důvodů. Máme pocit, že děti příliš nečtou a svůj volný čas tráví hlavně u počítačů. Ani rodiče dětem s utvářením vztahu ke knihám a četbě příliš nepomáhají. Často jim nečtou, protože na to nemají čas a nekupují jim knihy, neboť jsou drahé. Na projektu se nám líbí, že se do něj zapojují i významné kulturní osobnosti, které mají v dnešním světě plném médií na děti velký vliv.

Jakým způsobem projekt podporujete?

Naše knihovna se připojila hned k několika celostátním akcím. Jmenujme na příklad Noc s Andersenem nebo Týden knihoven. Pravidelně do knihovny docházejí žáci mateřských škol, základní a praktické školy i školní družiny. Celkem knihovna pořádá ročně více než sto akcí věnovaných dětem.

Jaké knihy dětem v rámci projektu Celé Česko čte dětem předkládáte?

V naší knihovně dáváme přednost knihám českých autorů, neboť se domníváme, že jim malý český čtenář lépe porozumí.

Mateřská škola Buková, Praha, na otázky odpovídala ředitelka Mgr. Janeta Benešová

Vaše mateřská škola se do projektu Celé Česko čte dětem zapojila z iniciativy jedné z maminek. Zapojují se do projektu rodiče dětí pravidelně?

Do projektu Celé Česko čte dětem se v naší mateřské škole aktivně zapojují nejen rodiče dětí, ale přivítali jsme zde i významné osobnosti veřejného života města Prahy.

Využíváte dětskou literaturu i při aktivní práci s dětmi – a jak nebo se zaměřujete výhradně na její předčítání?

Při práci s dětskou literaturou nezůstáváme jen u jejího čtení, ale snažíme se ji dětem přiblížit víc. Společně v nich hledáme ilustrace, o kterých si povídáme, porovnáváme velikosti písma, vazbu a velikost knihy...

Co vás na projektu nejvíce těší?

Projekt vnáší do chodu MŠ mužský element, což je v dnešní době velice cenné. Chlapi krásně čtou, pokud to umí!!!

Střední škola knih, o. p. s, Brno, na otázky odpovídal ředitel školy Mgr. Richard Jurečka, Ph.D.

Vaše škola je zapojena do projektu Čteme dětem, z jakého důvodu jste se do projektu zapojili podpořit?

Projekt podporuje kompetence, jejichž rozvíjení je důležité pro celkový rozvoj žáků a jež se v teoretické výuce nikdy nedají tak dobře nasimulovat. Zejména rozvíjení čtenářské gramotnosti patří ke vzdělávacím prioritám obou škol: absolvent střední školy by měl dokázat nejen číst (to ho v ideálním případě naučili rodiče nebo základní škola), ale také text prezentovat a dramatizovat, mít přehled o vhodné literatuře a umět sáhnout po knize, která se k dané příležitosti hodí.

Jakým způsobem projekt podporujete?

Pro obě školy je vyčleněn pedagogický pracovník, který se věnuje přípravě žáků obou škol na akci nazvanou Čtení s Pišťuchou. Toto pásmo, sestavené z dramatizované četby, říkanek a hádanek, bude předneseno před žáčky základních škol.

Co Vás na projektu nejvíce těší?

Jsou to hlavně dvě věci. Podle jednoho starověkého mudrce je největší věcí, kterou můžeme pro společnost udělat, kvalitní péče o mladé lidi. A dávám tomuto mysliteli za pravdu - vše má svůj počátek v dětství. A tou druhou věcí, ze které mám radost, jsou naši žáci, když na nich při účinkování v takových akcích vidím, jak „roztávají“ do své pravé, hodnotné osobnosti.

Muzeum východních Čech v Hradci Králové, na otázky odpovídala PhDr. Pavla Koritenská

Jakým způsobem podporuje Vaše muzeum projekt Celé Česko čte dětem?

Naše muzeum otevřelo v loňském roce prostor určený pro děti a mládež – Dětský ateliér, který má sloužit jako herna – dílna – badatelna. V tomto prostoru se, kromě jiného, nachází volně přístupná improvizovaná knihovnička. V loňském roce muzeum realizovalo výstavu Pohádka ve škole. Kromě jiného by součástí výstavy i poslech pohádek K. J. Erbena a B. Němcové. Letos podruhé uvítáme také mladé loutkáře ze základní školy, kteří dětem z mateřských škol odehrají pohádkové představení. Do budoucna plánujeme další scénické čtení pohádek nebo využití četby knížek zaměřených na historii, přírodu nebo archeologii v doprovodných interaktivních programech muzea.

Jaký je o projekt zájem ze strany dětí a rodičů a jak na projekt reagují?

Vzhledem k tomu, že návštěvnost výstavy Pohádka ve škole byla pro muzeum velmi příznivá, zájem o projekt je mezi veřejností velký. Rodiče z řad zaměstnanců muzea začali nosit knihy do dětského ateliéru, děti z mateřských škol a základních škol si četli pohádky v prostorách výstavy.

Jaké knihy předkládáte malým čtenářům v rámci projektu Celé Česko čte dětem?

V rámci výstavy Pohádka ve škole jsme díky darům získali pohádkové knížky. Soustřeďujeme se hlavně na české pohádky, ale výjimkou nejsou i pohádky z cizích zemí. Vzhledem k charakteru naší instituce vybíráme i historické učebnice a časopisy, které by všem návštěvníkům, a především dětem připomněly různé etapy dějin naší země a ze kterých se učili naši rodiče a prarodiče.

Andrea Pavlíčková

ČTENÍ NA DOBROU NOC

Další čtení na dobrou noc budou pro hledače cache takovým zadostiučiněním. Zde si budete moci přečíst původní příběhy, ze kterých jsme si vypůjčili věty do cache. Příběhy tak v rámci jednoho čísla Deníku můžete porovnat. Dobrou noc.

ISAAC ASIMOV

JÁ, ROBOT

Překlad: O. Černý, A. Kramer, Z. Meyerová
Triton, Praha 2000

5. LHÁŘ

Fotogenetické oči RB-34 se při zaskřípání dveří zdvihly od knížky, a když Susan Calvinová vešla, byl robot už na nohou.

Na chvilku se zastavila, aby narovnala obrovský nápis ‚Vstup zakázán‘ umístěný na dveřích, a pak přistoupila k robotovi.

„Přinesla jsem ti skripta o hyperatomových motorech, Herbie. Alespoň něco. Nechceš se na to podívat?“

RB-34 – jinak známý jako Herbie – si od robopsycholožky vzal tři těžké učebnice a jednu z nich otevřel na první straně.

„Hm – hm -! Teorie hyperatomové fyziky.“ Jak listoval stránkami, něco si mumlal sám pro sebe, a když nakonec promluvil, jeho hlas zněl mírně otráveně. „Posaďte se, paní doktorko. Bude mi to pár minut trvat.“

Robopsycholožka se posadila a pozorně sledovala Herbieho. Přitáhl si židli k druhé straně stolu a systematicky prolistoval tři knihy.

Po půlhodině je odložil. „Samozřejmě že vím, proč jste mi je doopravdy přinesla.“

Doktorce Calvinové zacukal koutek úst. „Toho jsem se obávala. S tebou se těžko pracuje. Vždycky máš přede mnou o něco náskok.“

„Tyhle knihy mě zajímají stejně tak málo jako ty, co jste mi dala tuhle. Vaše učebnice jsou mi k ničemu. Celá ta vaše věda je vlastně hromada dat, která díky jakés takés teorii jakž takž drží pohromadě. Je tak neuvěřitelně prosťoučká, že ani nestojí za řeč.

Ale zajímá mě vaše beletrie. Vaše studie lidských motivací a emocí...“ Herbie si při volbě slov pomáhal gesty mohutné ruky.

„Myslím, že chápu,“ zašeptala doktorka Calvinová.

***„Víte, já čtu myšlenky,“ pokračoval robot**, „a nemáte ani ponětí, jak jsou vaše myšlenkové pochody komplikované. Jenže můj mozek se od lidského podstatně liší, a tak nemohu rozumět všemu. Ale snažím se a vaše romány mi v tom pomáhají.“*

„Ano, ale mám strach, že až se seznámíš s citovými zmatky našich současných sentimentálních románů,“ – v jejím hlase se ozvala hořkost – „bude se ti myšlení opravdových lidí zdát nudné a nezáživné.“

„Ale vůbec ne!“

Jeho rázná odpověď ji přiměla, aby vstala ze židle. Cítila, že rudne a zmateně si pomyslela: „Vždyť on o tom musí vědět!“

Herbie se náhle uklidnil a tichým hlasem, v němž téměř nebyl patrný kovový témbr, pronesl: „Samozřejmě, že o tom vím, paní doktorko. Vždyť na to pořád myslíte. Musel bych se to dozvědět i proti své vůli.“

Výraz v jejím obličeji ztvrdl. „Řekls o tom někomu?“

„Samozřejmě že ne!“ odpověděl Herbie s nelíčeným překvapením. „Vždyť se mě na to nikdo neptal.“

„V tom případě,“ vyrazila ze sebe doktorka Calvinová, „si myslíš, že jsem se zbláznila.“

„Ne. Je to normální lidský cit.“

„Možná právě proto je to takové šílenství.“ Z hlasu jí vyprchala vřelost. Takhle by mluvila jakákoliv žena bez doktorského titulu a odborné erudice. „Já přece nejsem to, čemu se říká přitažlivá.“

„Jestliže tím myslíte pouhou fyzickou krásu, pak to nemohu posoudit. Ale v každém případě vím, že existuje více než jeden druh přitažlivosti.“

„Nejsem ani mladá,“ pronesla doktorka Calvinová, která sotva vnímala robotova slova.

„Ještě vám není ani čtyřicet,“ ujistil ji Herbie důrazně.

„Podle křestního listu je mi devětatřicet, ale podle svého citového života se cítím spíš na šedesát. Copak jsem nadarmo psycholožka?

A jemu není ještě ani pětatřicet a vzhledem a chováním je ještě mladší,“ pokračovala hořce. „Myslíš, že ve mně někdy vidí něco jiného... než postarší robopsycholožku?“

„Mýlíte se!“ zvolal Herbie, a aby svým slovům dodal váhy, bouchl železnou pěstí o umakartovou desku stolu. Vyslechněte mě...“

Ale Susan Calvinová už nic poslouchat nechtěla. Z očí jí vyzařovala bolest. „Proč bych měla? Co ty víš o životě, ty... ty stroji. Já jsem pro tebe jenom vzorek člověka, pokusný králík se zvláštním mozkem, který se přímo ideálně hodí k prozkoumání. A vidíš tam nádherný příklad zklamání, viď? Skoro tak dokonalý jako v těch svých románech,“ vydrmolila ze sebe Susan Calvinová téměř plačtivě a odmlčela se.

Robot se před jejím výbuchem stáhl do sebe. Prosebně zavrtěl hlavou. „Nechcete mě přece jenom vyslechnout? Jestli budete chtít, mohu vám pomoct.“

„Jak,“ zeptala se opovržlivě. „Tím, že mi dobře poradíš?“

„Ne, to ne. Ale prostě vím, co si myslí jiní lidé – například Milton Ashe.“ Následovalo dlouhé ticho a Susan Calvinová sklopila oči k zemi. „Já ale nechci vědět, co si myslí,“ pronesla konečně. „Buď zticha.“

„Ale já myslím, že byste to chtěla vědět.“

Stále se dívala na zem, ale teď začala dýchat rychleji. „Mluvíš nesmysly,“ zašeptala.

„Co bych z toho měl? Chci vám jenom pomoct. Kdybyste věděla, co si o vás Milton Ashe myslí...“ Robot se odmlčel.

Psycholožka zdvihla hlavu. „Co?“

SVITAVSKÝ CACHING A JEHO PRAVIDLA

1. Hlavně nenápadně – žádný mudla (nezasvěcený) by o skrýši neměl vědět, ani by vás neměl zpozorovat, když cache hledáte či ukrýváte.

2. Z cache si můžete odnést jednu věc. Na oplátku je vašim úkolem připsat jednu větu a tím spoluvytvořit příběh, který je na papírku odstartován první větou.

3. V okamžiku, kdy je cache již bez předmětů, nedopisujte žádnou větu. Schovejte cache zpět a vyčkejte do dalšího dne, kdy bude vytvořena nová cache.

4. O umístění cache najdete zmínku v Deníku v této rubrice. Zde si budete moci přečíst také příběh, který jste napsali předchozí den. Redakce si vyhrazuje právo cenzurovat nevhodné výrazy. V případě zájmu o plné znění příběhu se stavte v redakci Deníku.

5. Cache se může nalézat v budovách, ve kterých se přehlídka odehrává a v jejich těsné blízkosti.

6. Nálezce a přispěvatel k našemu příběhu se musí zalogovat, tj. musí uvést přesný čas ve formátu hh:mm a své jméno či jméno souboru.

Pátou cache najdete dle této indicie:

Hledej na budově jednookého boha s dvěma nosními dírkami, ze kterých vydechuje teplo svých útrob.

Příběh, který jste stvořili tentokrát:

„Víte, já čtu myšlenky," pokračoval robot.

14:35 Matyáš Buk: „To se může hodit." řekl pes. / *14:38 Bláža:* A vyrazili ještě za úsvitu do banky. / *14:40 LDO ZUŠ JH:* Bankéř byl pěkně vychytralý muž a bylo mu hned divné, že robot mu odpovídá na otázky ještě dřív, než je vysloví. / *14:45 LDO ZUŠ JH:* A proto jim peníze nevydal. / *14:47 Zuzka, Deny, Noemi, Erzsika – KUK:* Robot pošeptal psovi, co si zrovna bankéř myslí. /*15:05 Bremigan, Lord of Magic:* Pes se neprodleně vrhnul na bankéře a pistoli, kterou skrýval v kapse, popadl do zubů. /*16:00 Matěj a Bára – ZŠ Svitavy:* A zazněl už jen výstřel... /*16:03 Nikča:* V bance zavládlo hrobové ticho. / *16:04 Lucka:* Bylo až moc hrobové, a proto začali všichni zpívat. /*16:06 Katka:* Robot a bankéř si hleděli do očí: „Kdo zemřel?" / *16:10 Věrka:* Robot se usilovně snažil vypátrat, jaké další plány pes v bance má, ale nedařilo se mu přečíst vůbec žádnou jeho myšlenku... / *17:55 Překvapený štrúdl:* Asi ztratil své schopnosti. / *18:35 L + L:* Tak radši začali všichni zpívat. / *20:40 KAAK:* To už pes nemohl poslouchat, skočil na bankéře i robota, rozložil je na anionty a kationty a vydal se na další misi.

Tuto rubriku pro vás každý den připravuje Vojtěch Maděryč

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DIVADELNÍCH TAHÁKŮ

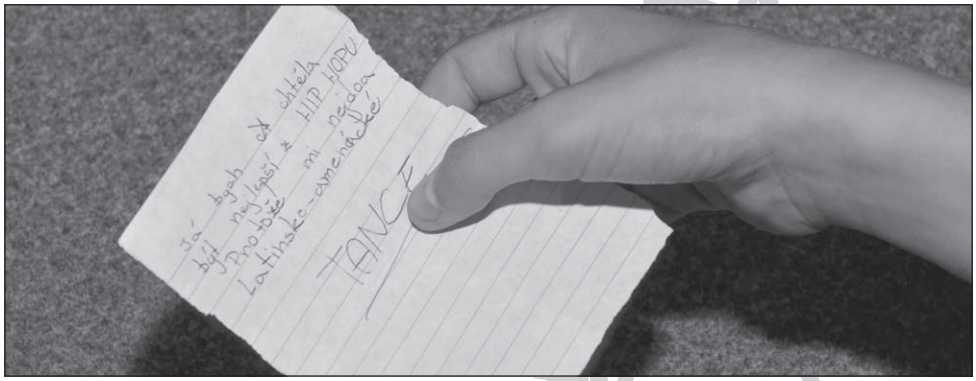

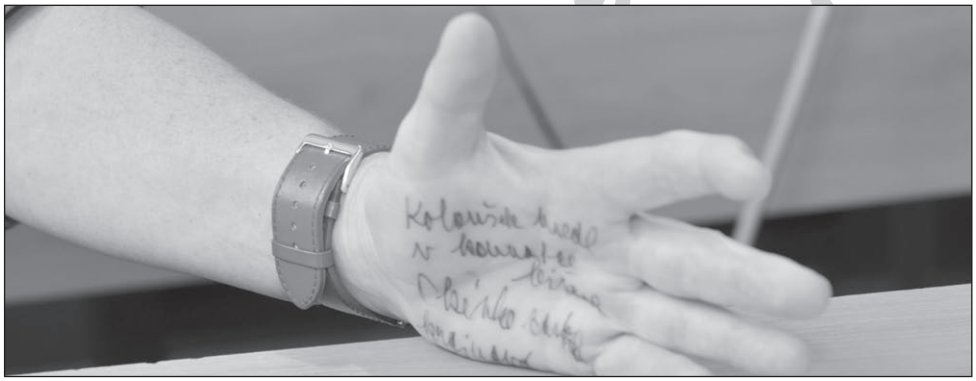

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2012

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorfův dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
farní stodola	stodola žitavské římskokatolické farnosti
Tyjátr	Tyjátr, alternativní klub
PZŠ	ZŠ praktická - budova Speciální základní školy

STŘEDA 13. června

8.30–12.00	dílny pro děti ze souborů	MMG, Ottd, PZŠ
8.30–12.30	semináře pro dospělé účastníky, třída A, C, D, S1, S2	Fka
	třída B	Trám
9.00–10.40	**5. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
14.00–15.40	**5. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky DS	
	Krátké vyprávění o Albertu Kyškovi, létacím snu...	
	Zuszka z Havířova, ZUŠ B. Martinů, Havířov	Fka-sál
	Dvě vesnice	Fka-sál
	Divadlo Na schodech, ZŠ Edvarda Valenty, Prostějov	
	Jamie	Fka-sál
	LDO ZUŠ Jindřichův Hradec	
16.00–17.00	diskusní kluby seminaristů	farní stodola
16.15–17.00	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 5. bloku	Fka-učebna 3
16.15–17.45	dětský diskusní klub pro děti ze souborů vystupujících v 5. bloku	Fka-aula
	otevřený diskusní klub pro děti	Fka-učebna 2
17.15–18.30	seminář k inscenacím 5. bloku	farní stodola
20.00	ukázky z práce seminářů	Fka-sál

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 5.

Redakce: Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Vojtěch Maděryč, Andrea Pavlíčková, Tereza Vyvijalová, Vojtěch Dvořák, Ivo Mičkal (foto), Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson, redakční čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3.patře Fabriky Svitavy. Uzávěrka 13. 6. 2012 v 00.15. Náklad 300 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY 6

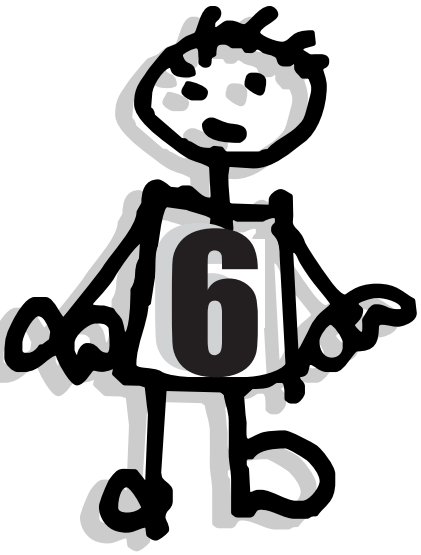

číslo 6. čtvrtek 14.6.2012

čtvrtek

FABRIKA SVITAVY

ÚVODNÍK

Nevím jak vy, ale když jsem se ráno probudil, myslel jsem, že se má existence vytratila. Jediné, co mě přesvědčovalo o tom, že jsem při životě, byla jakási setrvačnost, se kterou jsem vykonával všechny obvyklé ranní úkony. Myslím, že toto je typické ráno každého účastníka Dětské scény. Pak se ale cesty nás všech rozdělí o první okamžik prožívání. Mě tento okamžik potkal ve sprše. Náhle jsem si uvědomil, že si dost nahlas zpívám Yesterday. Nechal jsem to plynout, melodie se roztékala po koupelně, a když jsem dospěl k verši oh I belive in yesterday, došlo mi, proč si to zpívám. Ano, je to tak, opouští mě, opouští nás, pomalu, potichu, nenápadně, ale opouští, letošní Dětská scéna.

Poslední den plynul stejně příjemně a mile jako dny předešlé. Někdo z vás určitě zaregistroval takovou tu posmutnělou náladu, která se obvykle vyskytuje ke konci prázdnin či dovolené. Nepodléhejme ale sentimentu. Pojďte si připomenout příjemnou atmosféru a události posledního přehlídkového dne.

Mohli jste být účastni prezentace výsledků seminářů pro dospělé účastníky. Možná si vybavíte tak dvouleté dítko přebíhající celé jeviště, aby se zachumlalo do rozevřené matčiny náruče. Možná i někdo jiný než já pocítil takové to pálení v očích. Anebo jste tak jako já náhodou zaslechli šeptaná slůvka „Miluji tě". A možná že jsem je slyšel jenom já a ti dva. Pak se omlouvám, že jsem se připletl k této kosmické události. Nechtěl jsem rušit a doufám, že jsem nic nenarušil. Ani jsem se neohlédl, ani jsem nešpitnul. Nechal jsem tu lásku kolem sebe prolétnout a v jejím víru jsem se jen povozil jako na kolotoči.

Do redakce zavítal i předčasný generální úklid. Ten smetl ze stolů, okenních parapetů a z podlahy všechny prázdné petky. Tím se narušila veškerá objektivita statistického šetření. Nicméně jsme se pokusili nahradit ho statistikou svitavského cachingu. Všem vášnivým hledačům, kteří v posledním kole honby za pokladem neuspěli, už můžu objasnit indicii: dvěma nosními dírkami, ze kterých vychází teplo útrob jednookého boha, není nic jiného než dva vývody klimatizace umístěné z boku Fabriky. Nad nosními dírkami je ve výši jedno jediné velké kulaté okno.

Možná, že si toto vydání přečtete až v elektronické podobě stažené z www.drama.cz/ds, možná jste vytrvali až do konce a koupili jste si výtisk v recepci Fabriky. Možná vám poslední číslo dorazilo klasickou poštou. Ať už k vám dorazilo jakkoli, začtěte se do článků svých oblíbených rubrik. Jako perličku jsme si pro vás připravili rozhovor s charismatickým americkým lektorem Rivesem Collinsem.

Tak jako se koukám na právě odcházející Dětskou scénu a vzpomínám na to, jaké to s ní včera bylo, tak se koukám i do budoucna. Křišťálovou kouli sice nemám, ale jistou představu ano.

Vojta Maděryč

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE B

Na úvod tohoto článku bych chtěl napsat, že jsem velmi rád, že jsem poznal Karla Šefrnu a vlastně celkově celý náš seminář, protože díky nim jsem prožil úžasných několik dopolední. První den to tak však nevypadalo. Připadalo mi, že Karel sám neví, co s námi má dělat, a tak řečnil a my jsme po sobě házeli rozpačité pohledy. Před započetím Dětské scény jsme dostali za úkol přečíst si knihu Carla Sandburga Pohádky z bramborových řádků. Ze Sandburgovy knihy vybral dvě pohádky, které by podle něj stálo za to zinscenovat. Po přečtení těchto pohádek mi problesklo hlavou, že se asi zbláznil, protože jsem byl přesvědčen, že je není možné převést do divadelního tvaru. Karel však měl poměrně jasnou představu, se kterou nás ihned alespoň povrchně seznámil. Začali jsme pracovat na prvním textu Cesta do Ertepelska, bavili jsme se o tématu této pohádky a vytipovali jsme místa, na která by stálo za to vložit nějakou písničku. Byli jsme seznámeni s Karlovou metodou psaní textů, která se později ukázala jako velmi užitečná. Nejprve jsme si řekli, o čem by daná píseň měla být, a pak jsme si psali jednotlivá slova, která s tématem souvisí a měla (mohla) by se v písni objevit. No, a poté už jsme přešli k samotnému psaní. Všichni jsme se pokusili ze sebe v krátkém čase vydat to nejlepší, ale když přišel čas, kdy jsme měli své písně veřejně prezentovat, Karel je bez výjimky zkritizoval. „Máte to moc dlouhý." „Byla by to pěkná básnička, ale na písničku je to moc složitý." „Zapomeňte na umění, síla je v jednoduchosti." Upadli jsme do lehké deprese, ze které nám nepomohly ani loutky, které nám Karel vybral, že bychom s nimi měli hrát. Špalky dřeva s drátem a kusem látky jako loutky? No to snad nemyslí vážně! Připadalo mi, že my sami jsme loutky, které nemůžou nic ovlivnit, protože Karel si to stejně udělá po svém a nás vlastně vůbec nepotřebuje. Naštěstí se nás sešlo několik muzikantů, a tak jsme se alespoň trochu prosadili v tvorbě melodie. Ale co ti chudáci, kteří na nic nehrají? Co tady proboha budou dělat? Odcházeli jsme rozmrzelí a druhý den se mi do semináře ani nechtělo.

Následujícího rána nám Karel přinesl začátek scénáře a pustili jsme se do zhudebňování některých částí textu předlohy. Několik seminaristek také přišlo s nápadem na úvodní píseň, který jsme zrealizovali a začali jsme pomalu zkoušet a dopisovat scénář. Postupně jsme se poznávali a po chvíli zničehonic přišla dobrá nálada. Napsali jsme další text písně a najednou jsem začínal vidět jakýsi základní obrys toho, jak by inscenace mohla vypadat. V průběhu zkoušení přicházely nové a nové nápady, některé Karel zamítl, o vhodnosti jiných nápadů jsme ho přesvědčili, ale pocit beznaděje z toho, že nemůžeme nic ovlivnit, se vytratil. Odcházel jsem s dobrou náladou, těšil jsem se na zítřek a během dne jsem přemýšlel nad další písní.

Třetího dne se všechno zlomilo a seminář už jsme si jenom užívali. Našli jsme s Karlem společnou řeč, pomalu jsme se učili ovládat netradiční loutky a další předměty. Scénář se rozrůstal, hledali jsme různé melodie a kombinace nástrojů a konečně se dostavil pocit, že už pracujeme na konkrétním představení, které je naším společným dílem, kde každý přispěl svojí troškou do mlýna. S tím začaly vyvstávat jiné problémy, jako například zapamatování textu, scénosledu a v jaké tónině se daná píseň hraje. Pozitivní zprávou však bylo to, že první polovina představení už byla v podstatě nazkoušená a dalšího dne jsme se mohli zaměřit na to, jak ztvárníme jednotlivé země, kterými hlavní postavy projíždí a jak by měl vlastně vypadat závěr inscenace. Celková podoba se nám postupně vykreslovala před očima najednou jsme měli „hotové" představení.

Poslední den už byl jen o pilování detailů a fixování textu. Navzdory mým počátečním obavám vznikl, alespoň podle mě, zdařilý divadelní kus. Ostatně, v době, kdy vychází tento článek, už můžete posoudit sami, zda se nám naše snažení povedlo či nikoli. Shodou okolností se mi dostalo té výsady, že mohu vzhledem k datu vydání tohoto čísla zhodnotit seminář jako celek.

Tak jaké to vlastně bylo? Přinesl mi tento seminář vůbec něco? Nebyl to všechno jen ztracený čas? Odpověď je jednoznačná – rozhodně ne! Naučil jsem se, jak lépe psát texty, jak využívat písně v divadelním představení tak, aby byly sdělné a napomáhaly temporytmu představení a navrch jsem se seznámil s báječnými lidmi a strávil jsem čtyři nádherná dopoledne. Co na tom, že Karel Šefrna není pedagog a nejspíš právě proto jsme byli z prvního dne tak rozpačití. Jsme totiž zvyklí na určitý průběh seminářů, ale Karel nám ukázal, že divadlo jde dělat efektně a přitom jednoduše. A když jsme přistoupili na jeho hru, poznali jsme, že je výborný divadelník a že bychom se od něj mohli ještě léta učit. Díky Karle!

A stejně jako většiny ostatních lektorů seminářů pro dospělé, zeptali jsme se i Karla na čtení a knihy:

Jak jsi na tom se čtením knih? Máš nějakou oblíbenou knihu, případně mohl bys nějakou doporučit?

Čtu velmi rád a oblíbených knih mám mnoho. Mezi ty nejoblíbenější patří určitě Saturnin, nosil jsem ho pořád s sebou do školy, a tak jako mají věřící Bibli, tak já jsem měl Saturnina. Vždycky, když jsem se potřeboval uklidnit nebo zvednout náladu, tak jsem nalistoval nějakou oblíbenou pasáž.

Teď naposledy jsem asi po patnácti letech četl Pohádky z bramborových řádků od Sandburga a nalezl jsem tam zase nová témata. Asi je to tím, jak člověk stárne.

Rád taky čtu Vaculíka, protože je to takovej živočišnej člověk, kterej byl hodně divokej a dost na ženský a vždycky měl pevný názory. Taky to za minulýho režimu neměl jednoduchý.

Co se týče klasiky, tak si hodně vážím Karla Havlíčka Borovského. Táta mi četl Křest sv. Vladimíra ještě když jsem ještě pořádně neuměl číst.

A taky mám hodně rád nonsens, například Edwarda Leara nebo Pavla Šruta.

Vojtěch Dvořák

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLNY PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

VEDOUCÍ DÍLNY: TEREZA MACHKOVÁ

Lektorka Tereza Machková přivádí partu dětí do místní praktické školy, aby i ony zažily dílnu inspirovanou knihou Petra Síse Tibet: Tajemství červené krabičky.

Děti pohybující se v prostoru se potkávají a přejí si navzájem radostný, přívětivý, veselý, příjemný... den. A já si přeji, aby takovým opravdu byl. Zatím tomu, že jejich poslední den přehlídky takovým bude, vše nasvědčuje.

Děti, které se neznají, tvoří dvojice a mají minutu na to, aby si o sobě řekly různé zajímavosti. V kruhu potom představují svého partnera. „Nevím jméno, Ale je ze Sobo..Sobo...Sobotky? Hraje na housle a hrál v Emilovi.“ Dozvídají se také, že většina z nich má ráda zvířata a baví ji dramaťák. „Zapamatovali jste si toho dost?“ uvádí Tereza další úkol. Děti se teď noří do hlubin své paměti a pokouší se vybavit si i svou nejdávnější vzpomínku. Navzájem si sdělují, čeho se týká. Vzpomínají si například na cizí bohémskou paní, výhled z rozhledny, na napíchnutí se na kaktus v Africe nebo snídani v Německu. Často jsou vzpomínky spojeny s nějakým pocitem.

„My jsme se již seznámili. Já vás teď seznámím s jedním malým klukem. Jmenuje se Petr a svou první vzpomínku má na tátu. Zkuste ve dvojici udělat fotografii této jeho vzpomínky.“ Děti se stavějí do fotografií a ostatní se snaží rozkrýt, čeho se vzpomínky týkají. Prohlížíme si fotografie, které si v duchu pojmenovávám názvy Výlet, Spáč, Autíčko, Táta koněm... Chlapec Petr měl také maminku a mladší sestru Hanku. Prostřednictvím etud zobrazujících situace v různých ročních obdobích nahlížíme pod pokličku jejich rodinného života. Na jaře rodina slaví Velikonoce, v létě spí pod stanem a v zimě se radují ze sněhu (a co dělají na podzim, si můžeme domyslet).

Lektorka Terka předčítá úryvek z knihy Tibet: Tajemství červené krabičky, ze kterého se dozvídáme, že Petrův tatínek je kameramanem. Díky tomu odjíždí v době, kdy byl Petr ještě docela malý kluk, do světa na expedici. Uběhlo několik Vánoc a tatínek je pořád pryč. Děti znovu přehrávají Petrovy vzpomínky s tím, že v nich otec již nefiguruje. Tím se proměňuje zejména nálada vzpomínek. Petr je smutný, maminka unavená... „Jak dlouho se táta asi nevracel?“ ptá se Terka. „Hodně dlouho!“ A hned se dělí na skupinu maminek, tatínků a dětí. V nich pantomimicky ztvárňují, co se s tatínkem stalo. Vždy z pohledu jednoho člena rodiny. Skupina maminek si myslí, že si tatínek našel novou přítelkyni a skupina dětí, že tatínka zajal domorodý kmen. Aby zjistili, jak to s tatínkem opravdu bylo, pouští lektorka nahrávku z jeho deníku. Z ní zjišťují, že tatínek uvázl v Himalájích a nemůže se dostat zpět. „Co všechno jste pochytili? Vydáme se tam, potřebujeme vědět co nejvíc informací.“

Asociace, které dětem „naskakovaly“ při představě temné hory by strach, úzkost, zima, sopka, nebezpečí...

(Nyní vstupuje do dveří paní učitelka zdejší školy, kterou navštěvují děti s různými druhy postižení. Přišla účastníky dílny upozornit na nevhodnost hanlivých poznámek, kterými včera častovaly žáky školy. Děti sedící v místnosti jsou v tom ale naprosto nevinně - včera byly v jiném semináři...Prosím tedy: Vy, o kterých je řeč, zkuste si, jen tak pro sebe, vstoupit do jejich role v této situaci...Jaké to je...?)

„Jaké živočichy bychom mohli v okolí temné hory najít?“Před mými zraky vzniká živý obraz tajemné krajiny. Děti si zavírají oči a za doprovodu hudby si vytvářejí krajinu i ve svých představách. „Jaká krajina jste? Je v krajině nějaký pohyb?“ podporuje lektorka jejich představivost. Některé části krajiny se jemně rozhýbají. Krajina se postupně přemění v tvora, který by v ní mohl žít. Je důležité najít jeho pohyb, zjistit jestli se pohybuje pomalu, rychle, po zemi ve vodě nebo ve vzduchu... Vydávají se hledat svoji povahu a charakteristické zvuky. „Jak jste se v krajině v těle svého tvora cítili? ptá se Tereza. „Bojovně.“- „Bála jsem se druhých tvorů...“ „Potkali jste nějakého tvora, který vás zaujal?“zjišťuje dále. Ticho. Nikoho žádný nezaujal... Ba ano, jeden chlapec se všiml jakési kočky, na které ho zaujal zvuk, jež vydávala. Většina dětí se shoduje na tom, že neví, jakým tvorem přesně byla, ale má jasno v tom, jaký měl charakter.

A co tatínek? Jak se jemu a ostatním lidem v této krajině žije? - Těžko, živí se sběrem bobulí a lovem zvířat. Asi se tam nedá nic pěstovat, je tam problém s vodou a špatná půda - odpovídají děti na zadanou otázku. Jaké asi bylo setkání tatínka s obyvateli krajiny? Skupiny dětí si odchází připravit výstupy, ve kterých posléze toto setkání ztvární. V jednom případě tatínka upalují za to, že natáčel na kameru. Ve druhém ho ve spánku unášejí a po probuzení ho hostí jídlem a pitím, a potravu tatínek dostává i ve třetím případě.

Petrův otec v Tibetu navštívil některé chrámy, ve kterých spatřil zajímavé obrazy. Děti teď mají možnost si obrazy prohlédnout a vybrat ten, který je nejvíc zaujal, a chtěly by se jím zabývat. Od Terezy se dozvídají, že Petrův otec putoval Tibetem a slyšel od lidí vyprávění, pověsti a legendy. V obrazech, které mají před sebou, jsou některé z nich ukryté. V mandalách, na nich zobrazených, hledají děti inspiraci pro tvorbu společného příběhu. Například vznikl tento příběh:

Černí mniši chtěli ukrást údajný poklad v tibetském chrámu. Chrám byl chráněn orly, ohněm a vysokými hradbami. Všude v té pusté krajině byli draci chrlící oheň a často vybuchující sopky. I přes tyto zábrany se mniši do chrámu dostali. Když nalezli nejtemnější místnost, ve které byl poklad údajně uložen, nebylo tam vůbec nic a mniši odešli. Do dnes nikdo neví, co tam bylo ukryto.

„Víte, co to jsou mandaly?“ ptá se Terka, a jelikož děti vrtí hlavami, vysvětluje jejich podstatu.

Líbí se tatínkovi v Tibetu? Ano, ale chtěl by se vrátit za svou rodinou...A opravdu, otec se k rodině vrací. Během počítání do tří vytváří živé obrazy jeho shledání s rodinou. Nabízejí se mi tři navlas stejné pohledy na rodinu v pevném objetí.

Na závěr dočítáme zápis Petra Síse o návratu jeho otce domů (v tuto chvíli se mi hrnou slzy do očí... a je vidět, že zasáhl i děti). Lektorka představuje dětem knihu, z níž příběh i předložené mandaly pocházejí.

Ještě než děti odejdou, zakreslují na balicí papír své představy o Tibetu. Pro inspiraci mají k ruce atlas světa, průvodce Čínou, obrázek tibetské vlajky...Výsledkem jejich snažení je krásná cestovatelská mapa, na níž jsou zobrazeny tibetské krajky, Dalajláma, Himaláje a mnoho dalších tibetských atributů.

Věřím, že byste díky ní mohli i vy vkročit do světa tibetských příběhů...

Dílna, lektorky Terezy Machkové, byla opravdu pěkným startem do radostného, přívětivého, veselého...posledního dne!

Andrea Pavlíčková

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DĚTÍ

CO DEN DAL

ALENA EXNAROVÁ

PÁTÝ BLOK PŘEHLÍDKY

Soubor **Zuszka z Havířova, ZUŠ B. Martinů**, nastudoval předlohu Ivana Vyskočila s dlouhým názvem **Krátké vyprávění o Albertu Kyškovi, létacím snu, s třemi instruktážními vsuvkami, s připomínkou o přímém výhybkáři na konci a s dlouhým nadpisem na začátku** (dramatizace a režie Hana Galetková). Jde nesporně o divadelně poučenou práci a inscenace každého z nás něčím zaujala, ale některé situace jsme chápali různě, a občas jsme se v ději a významech poněkud ztráceli, a to svědčí o rezervách v realizaci jejich výkladu. V úvodu přichází relativně malá dívenka, na nenasvíceném jevišti rozmístí čarovné nástroje, usedá po straně jeviště a začíná hrát na housle. A po celou dobu doprovází dění na jevišti hrou, pracuje s prvky hudebního minimalismu a práce se zvukem je v celé inscenaci úžasná. Inscenace končí replikou holčičky o tom, že „Sen je sen a sen znamená volnost“ a jejím odchodem. Kladli jsme si ale otázku, jaký má dívenka v celku tematický význam, a to jsme nepřečetli. V pohybovém vyjádření je jistě možná cesta, jak se Vyskočilovy specifické poetiky zmocnit a jak ji zdivadelnit. Ale princip výrazného pohybového vyjádření situací v celé inscenaci se časem trochu vyčerpal. Možná by celku prospělo, kdyby byly instruktážní vsuvky udělány kontrastně k příběhu a také ne všechny tři stejně. Někomu se zdála vůči příběhu zbytečně dlouhá úvodní expozice o létacích snech kluků, u nichž pak v samotném příběhu o Kyškovi většinou tápeme, jestli jsou jedním „hledačem létacího snu“ nebo třemi, a ještě si klademe řadu dalších otázek. Některé hovory o snech působily víc filozoficky než snově a v podstatě jsme se shodli, že nejvíc snově působila holčička s houslemi. V každém případě jde ale o inscenaci, která je nesmírně zajímavá a cenná – výběrem náročné předlohy i volbou zajímavých prostředků pro její realizaci.

Od Hanky Galetkové jsme se dozvěděli, že text si vybrali společně, protože je zaujalo téma snu. A že výše zmíněný rámec je pro ně důležitý.

Divadlo Na schodech, ZŠ Edvarda Valenty Prostějov, připravilo pod vedením Hany Lužné inscenaci **Dvě vesnice**, jejímž základem se stal krátký text Ivana Wernische. Ocenili jsme výběr, protože právě Wernisch může být starším dětem blízký svou absurditou. Sympatické bylo nasazení dětí, které hrály s chutí, ale jinak měla inscenace řadu problémů. Jedním z nich byl „dvorečkový“ úvod, kdy jsou děti zřejmě ve škole o nějaké pauze a baví se o tom, co si zahrají a někdo posléze navrhne tento příběh. Ale v rozporu s tím je skutečnost, že část dětí už má červená trička a druhá část modrá a je jasné, že je to kvůli rozdělení

do vesnic, v nichž si pak přidělí, jakou postavu budou představovat. A také zaznívá předem připravená reprodukovaná hudba, na kterou stylizovaným způsobem pochodují. Takže žádná momentální improvizace! Pro vyprávění příběhu „dvoreček“ vůbec nepotřebujeme. V příběhu samotném pracují se zástupnými rekvizitami – vesnice jsou postaveny ze židlí, které pak rozebírají a snaží se jimi charakterizovat předměty, které ve vesnici svých sousedů našly – někde se daří více, někde méně a jistě by celku prospělo, kdybychom dokázali poznat, o jaký předmět jde, aniž by ho musely pojmenovat. Nedaří se také udržet jednotnou stylizaci v projevu dětí, ale to lze vzhledem k jejich rozdílným zkušenostem pochopit. Wernischův text pojednává o míjení se sousedů ze dvou vesnic, sousedů, kteří se nikdy nesetkali. To je ale v inscenaci občas porušováno, například když na sebe děti z modré a červené vesnice dělají grimasy, když se představitelé dospělých hádají o prvenství vesnice nebo se srazí v hustém lese. Takže závěrem nezbývá než konstatovat, že téma básně o věčném míjení se v inscenaci poněkud ztratilo.

Od Hany Lužné jsme se dozvěděli, že děti hrají pokaždé v jiném složení, takže se dohadují, kdo kterou roli bude hrát, a střídají se. A že ve Svitavách to prvně hrály v sestavě, s níž to začala zkoušet.

LDO ZUŠ Jindřichův Hradec zakončil letošní přehlídku představením inscenace **Jamie**, která vychází z předlohy Briana Jacquese (dramatizace a režie Vojtěch Maděryč). Představení začíná a ještě ze tmy jeviště slyšíme větu „Nesmím skákat přes živý plot“ a posléze uvidíme v kuchyni za stolem chlapce Jamieho a okamžitě svým jednáním upoutává naši pozornost, stejně tak jeho matka – sledujeme zvládnuté realistické herectví s nadsázkou a působivě vybudovanou situaci konfliktu mezi matkou a synem. To v nás zbudí očekávání, které pak není v některých dalších situacích naplněno. Problém nastává ve scéně s partou na hřbitově, u níž se realistické herectví s nadsázkou nerealizuje, a postrádáme energii, nejsou vybudovány vztahy a situace, klademe si proto otázky týkající se možných témat. Proč vlastně Jamie do té party dochází? Utíká před matkou? Proč se mu členové party snaží ubližovat? Proč se tak brzy prozrazuje, že své drsňáctví hrají a ve skutečnosti podléhají svým matkám stejně jako Jamie? A tak dále. Hovořili jsme o tom, že zatímco ve scénách v kuchyni pracuje režisér s mizanscénou, na hřbitově nikoliv. Možná je to částečně způsobeno tím, že hrají v malém prostoru a pokud je na hřbitově celá parta, není tam právě k hnutí, ale celku by v každém případě prospělo, kdyby se režisér pokusil situaci v rámci možností vyřešit. Vůbec pokud jde o hřbitov, tak vidíme problém i v dekoraci hrobky a kříže, které svým provedením nekorespondují s nastolenými realistickými principy. Také scéně, kdy se Jamieho matka na hřbitově pere s matkou upíra, by situaci prospěla choreografie – boj se odehrává v zadním plánu (před ním jsou Jamie a upíří syn) a tak by to pomohlo jeho razanci. K boji proti upíří matce bere matka Jamieho kříž, který po skočení všeho odhazuje. Vzhledem k tomu, že kříž je chápán jako symbol, neměla by se ho zbavovat tímto způsobem, ale vrátit jej na původní místo. Hodně jsme hovořili o tom, co je tedy vlastně hlavním tématem inscenace, a nakonec jsme se přiklonili k tomu, že jím bude vztah matky a syna.

Od vedoucího souboru jsme se dozvěděli, že společně pracují tři roky a vztahují se k hledání tématu, k práci s textem. Že se přes téma ústrků, Jamieho hledání místa, kde by měl

VČERA JSME VIDĚLI...

... KRÁTKÉ VYPRÁVĚNÍ O ALBERTU KYŠKOVI, LÉTACÍM SNU...

STARALI SE O NÁS...

Jakub Hulák

Jaroslav Provazník

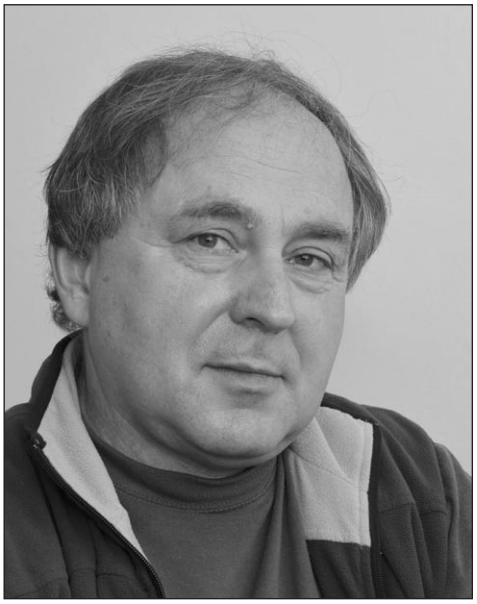

Karel Tomas

RECENZE LUĎKA RICHTERA

ZUSZKA Z HAVÍŘOVA, ZUŠ B. MARTINŮ, HAVÍŘOV: KRÁTKÉ VYPRÁVĚNÍ O ALBERTU KYŠKOVI, LÉTACÍM SNU, S TŘEMI INSTRUKTÁŽNÍMI VSUVKAMI, S PŘIPOMÍNKOU O PŘÍMÉM VÝHYBKÁŘI NA KONCI A S DLOUHÝM NADPISEM NA ZAČÁTKU

O obtížích uvádění absurdních literárních textů Ivana Vyskočila jsem se zmiňoval už ve včerejší recenzi Malého Alenáše a nechci se opakovat.

Ostatně také v tomto případě (byť jinak) je naznačuje už sám titul. A mnohost jeho slov je příznačná i pro mnohost jiných prostředků této inscenace. K slovu literatury, již tak komplikovanému, se přidává ilustrace gestického doprovodu – pozitivní tehdy, když interpretuje, posouvá či dovysvětluje vyslovené, negativní pak tehdy, když jen opakuje informace textu. U Vyskočilova literárního textu má čtenář dost prostoru pro vlastní představy vyvolané slovem. Inscenace prostor pro divákovy představy zaplňuje pohybovými, především gestickými akcemi, které slovu často konkurují a téměř vždy od něj odpoutávají pozornost.

Výsledkem je pro mnohého diváka nepřehledný, nesrozumitelný chumel informací. Který ze tří uvedených snů má být prozkoumán po třiceti letech? A co se zjistí? – není k nalezení, nebo jen v redukované či zdeformované podobě...? Ztratí-li se byť i nejútlejší dějově-tematická niť, dostavuje se pocit zdlouhavosti, únavnosti, ba, navzdory až překotné mnohosti pohybových etud, i nudy.

Leccos nasvědčuje tomu, že soubor v čele s renomovanou vedoucí ví, co chce říci. K nám divákům toho však, bohužel, mnoho nedoléhá.

DIVADLO NA SCHODECH, ZŠ EDVARDA VALENTY PROSTĚJOV: DVĚ VESNICE

Lidé ze dvou vesnic oddělených lesem jsou zvědavi, jak si žijí v té druhé; při obcházení lesa se však minou, a když naleznou vesnici dle jejich zdání opuštěnou, vezmou si, co v ní našli, aby se poté, co doma zjistí, že tam nic nezůstalo, zařídili pomocí nově přinesených věcí a žili jako předtím – jen přesvědčeni, že za lesem nežije nikdo.

Dvorečkový úvod („co kdybychom si zahráli...“) je jen formálním a tudíž zbytečným klišé, které má vliv jen na dvě věci: odložením svršků na věšák uprostřed scény vznikne náznak obcházeného lesa a inscenátoři si tímto připraví prostor ke třem zcizujícím divadelnickým výpadkům, v nichž se vždy dva herci v rolích postav z protilehlých vesnic dostanou do drobného konfliktu; žel proti smyslu příběhu o míjejících se vesničanech.

Samy akce jsou vcelku vtipně vymyšleny a se švihem odehrány, i když předvádění předmětů nalezených v sousední vesnici působí spíše jako navršení souhrnu etud na téma co všechno by

mohla zahrát židle.

Problémem je, že obsah těchto etud i charakteristika jednání postav v nich vyvolává otázku, jaké téma má jimi být sděleno. Má jít o lidskou chamtivost, jejímž výsledkem je, že jsme nakonec všichni chudší, nebo o to, že po velkém úsilí se nakonec stejně vždy octneme tam, kde jsme byli a jsme na tom tak, jak jsme na tom byli, jde o téma závisti, zvědavosti, nebo marnosti a směšnosti lidského pinožení, případně nemožnosti setkání se a poznání druhých, či snad o něco úplně jiného? A není-li sděleno téma, zůstává jen anekdotická etuda.

LDO ZUŠ JINDŘICHŮV HRADEC: JAMIE

Žezlo dramatické výchovy v Jindřichově Hradci převzal po Zuzaně Jirsové a Radku Marušákovi už naplno mladý vedoucí Vojta Maděryč. K inscenování si vybral velmi často hranou povídku Briana Jacquese, autora, který kombinuje realitu života současných dětí s nadpřirozenými zásahy. Frekvence jejího uvádění svědčí o tom, že obsahuje živé téma a přitažlivou formu.

Soubor inscenuje povídku střídavě ve dvou scénách: v pokojíku se stolem a židlí a na hřbitově s papundeklovými náhrobky a křížem; pro přestavby se zavírá oponka, která plní i roli hřbitovní zdi (pod kterou se arciť podlézá). Naivně iluzivní scénografie pak určuje kritéria i realistickému herectví, jehož naplnění se však blíží snad jen představitel titulní role; u ostatních jednání nevychází z těla, ale ze slov a vnitřní napětí chybí.

Žádný inscenátor není povinen inscenovat předlohu přesně tak, jak ji napsal autor. Sáhne-li ovšem k výraznějším změnám, měl by si uvědomit, že musí proměnit celou strukturu navazujících motivů (z kůlničky prostě neuděláme salon jenom tím, že prolomíme větší okna a položíme koberec), a že nová syntéza významů musí být nejen soudržná, ale i tak silná, aby si znalý divák na původní významy ani nevzpomněl.

A Jindřichohradečtí dělají změny vskutku zásadní. Matka v jejich pojetí pronásleduje Jamieho až na hřbitov, kde se utká s upířicí jenom proto, aby bylo zjevné, že jsou obě stejné; což je zjevné už u Jacquese, ba toto konstatování je pointou jeho příběhu, a vše nadto už je jen rozmělňováním. Jamie přepadený malým upírem neustrne neschopen pohybu tak, aby ho upířice mohla považovat za již vysátého, ale nejdřív se brání a poté domluví přátelství s upířetem; což je další zbytečné dopovídání Jacquesem naznačené sounáležitosti obou dětí. Změnou je i to, že Jamie odmítne svou další účast v partě a dá přednost svému novému upířímu kamarádovi; co z toho, co doma postrádal a pro co utíkal za partou, u něj najde? A na samý konec je vložen dodatek s Jamiem, píšícím z trestu větu „nemám chodit o půlnoci na hřbitov“, kterou pak adresuje matce. To, že se tu téma rozbíhá do čtyř či pěti motivických či tematických linií, dosvědčuje i mnohonásobný konec; ten poslední s matkou pak dělá z inscenace jen nezávažnou anekdotu.

Nejsem si jist, zda lze předlohu měnit tak lehkou rukou.

Luděk Richter

VČERA JSME VIDĚLI...

... DVĚ VESNICE

STARALI SE O NÁS...

Hanka Švandová

Petr Mohr

Alena Crhová

ZAPSALI JSME...

... Z DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Rozhýbávací úvod byl při posledním dětském diskusním klubu pro děti z hrajících souborů inspirován posledním představením – začínalo se honičkou na noční můry. Jedna noční můra začala honit a dokud se všichni v noční můry neproměnili, nebyla možnost přestat. Výsledkem bylo, že ve velkém kruhu zasedlo více než 40 dětí a diskuse mohla začít. Tentokrát se střídala věcnost a zaujetí s únavou. Ale ve chvílích únavy a povolení soustředění neztrácely lektorky Soňa a Klára hlavu a nabídly živější práci. Přesto byl dětský diskusní klub tentokrát poněkud těžkopádnější.

KRÁTKÉ VYPRÁVĚNÍ O ALBERTU KYŠKOVI, LÉTAJÍCÍM SNU, S TŘEMI INSTRUKTÁŽNÍMI VSUVKAMI, S PŘIPOMÍNKOU O PŘÍMÉM VÝHYBKÁŘI NA KONCI A DLOUHÝM NADPISEM NA ZAČÁTKU, ZUSZKA Z HAVÍŘOVA, ZUŠ BOHUSLAVA MARTINŮ HAVÍŘOV

Diskuse o této inscenaci začala sepisováním postav, které se v ní objevily, na tabuli – sen Kyška, smějící se referent, 3 holky s kouzelnými nástroji, 3 spící kluci, Ctirad Válek, slečna houslistka, skladník, klapka, bubeník, Míca s manželem. Děti byly vyzvány, aby převyprávěly příběh vždy optikou dané postavy. Ukázalo se, že to není jednoduché a že v tom, jak si pamatujeme postavy ze hry, máme místy zmatek. Proto pomohli členové souboru a pomáhali vyprávění doplňovat. To byla velmi zajímavá část diskuse. Diváky totiž zajímalo, jak oni sami postavy četli a jak je převypráví soubor. Některé postavy byly vnímány diváky různě, nebylo zcela zřejmé, zda patří do snu, a nebo do reality. Odlišovalo se vnímání detailů. Někteří diváci byli překvapeni, když soubor uvedl, že hybatelkou celého příběhu je malá houslistka, která i „nastraží“ na tři dívky kouzelné nástroje. Starší diváci ale pomohli motivy vysvětlit. V této souvislosti se mluvilo o hudbě, která představení velice pomáhá. Poměrně snadno děti převyprávěly příběh z pohledu menších, méně důležitých postav, poměrně dost nepřesností bylo o létajícího snu Kyšky. Někteří totiž nepostřehli, kdo jej vlastně umořil a poškodil.

Pak začaly děti pojmenovávat, co se jim na představení líbilo: mělo hodně energie, vsuvky, hudba, obzvláště housle byly moc pěkné a dokázaly naznačit ubíhání času, celkově rytmus, všichni dobře vyslovovali.

Na konci houslistka zopakuje repliku, která byla už i na začátku: „Sen je sen, ve snu volnost.“ Co to znamená? Celý příběh byl o snu, bylo v něm hodně volnosti, volnosti fantazie. A soubor doplnil: ve snu je možné všechno. Ve snu si můžeme dělat, co chceme, člověk se povznese nad všední starosti a ta volnost se potom přenese do bdělého stavu.

DVĚ VESNICE, DIVADLO NA SCHODECH, ZŠ EDVARDA VALENTY PROSTĚJOV

Diskutující se rozdělili na 5 skupin. V první byli členové hrajícího souboru, v dalších čtyřech diváci z ostatních dvou souborů, pěkně promíchaní. Před každou skupinou se ocitl papír s obrysem vesnice a 2 barvy fixů. To, co se na představení líbilo, má tedy ve vsi zůstat, napíše skupina dovnitř obrysu. To, co je třeba odnést, protože se to třeba do vesnice nehodí, napíše skupina mimo obrys vsi černě.

Uvnitř 4 vesnic se ocitly tyto věci: hudba, kostýmy, tanec při cestě, škola, kradení věcí, prostředí, chůze, dobré využití rekvizit, barevná odlišnost, focení, přeměna židlí na věci, jednoduchost, přízvuk.

Vně se ocitly tyto pojmy: chaos při setkání v lese, kabelka od Gucciho, svačina, hádka mezi pošťačkou a modelkou, příliš často všichni mluvili naráz, provokace v lese, focení, nevýrazný konec, sirky a muchomůrka.

U některých pojmů se pak lektorky při čtení zastavovaly a nechávaly si je vysvětlit. Ukázalo se, že vně vesnic zůstávaly spíše drobnosti, malé nepřesnosti. Ne všem bylo zcela zřejmé, že se obyvatelé vesnic v lese minuli. Některým dělala problémy aktualizace, říkali, že ji k textu nepotřebovali.

Členové hrajícího souboru měli uvnitř vesnice všechno, nic by nechtěli vyhodit ven. Seznamy pozitiv sestavené diváky a souborem byly takřka totožné. Soubor dovnitř vesnice uvedl:melodie, předvádění věcí, aktuálnost, houba a sirky, trumfování, hromadné vykrádání, hromadné naříkání, Wernischův typický humor, tanec při posouvání děje.

JAMIE, LDO ZUŠ JINDŘICHŮV HRADEC

I v případě posledního hrajícího souboru se pracovalo v pěti skupinách. Každá si měla projít představení Jamie a rozhodnout se, jaká situace v něm byla nejdůležitější a tu zpracovat jako živý obraz. Dále měla každá skupina vymyslet vlastní výstižný název. Pak si živé obrazy skupiny předvedly a okomentovaly je.

První skupina předvedla ve formě živého obrazu situaci, kdy na hřbitově stojí proti sobě Jamieho a upírova maminka a na druhé straně chlapci. Zatímco maminky se vzájemně zastrašují, upír a Jamie se stávají přáteli. Tato skupina dala hře název Matky.

Druhá skupina ukázala velice podobnou situaci – v obraze byly obě matky i oba synové. Hra by se mohla jmenovat: 10 minut hrůzy.

Třetí skupina předvedla odlišný obraz – Jamie je na hřbitově a kamarádi ho straší, on dělá, že se nebojí. Nový název hry: Zase ty matky!

Čtvrtá skupina připravila obraz podobný prvním dvěma. Na hřbitově jsou dvě dvojice – proti sobě matky a vlastně spolu, už jako přátelé Jamie a upír. Hra by se nově mohla jmenovat Matky.

Soubor ZUŠ Jindřichův Hradec ukázal živý obraz, který ukazuje to nejpodstatnější ze hry – vznikající přátelství mezi upírkem a Jamiem. Hru by přejmenovali na Pravý kamarád a nebo Skryté trable.

V závěru diskusního klubu se ještě mluvilo o konci – Jamie už si z matky nic nedělá, přestává se bát, zjistil, že není sám, kdo má trápení s matkou. Proto ta závěrečná věta, kterou Jamie adresuje matce: nemám chodit o půlnoci na hřbitov – a nemyslí tím sebe, ale ji samotnou. Cítí se svým novým přátelstvím posílen.

Na další zobecňování a hledání společných rysů pro dnešní inscenace už nedošlo. Únava a touha po večeři rozhodly.

Iva Dvořáková

VČERA JSME VIDĚLI...

... JAMIE

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... SEMINÁŘE B

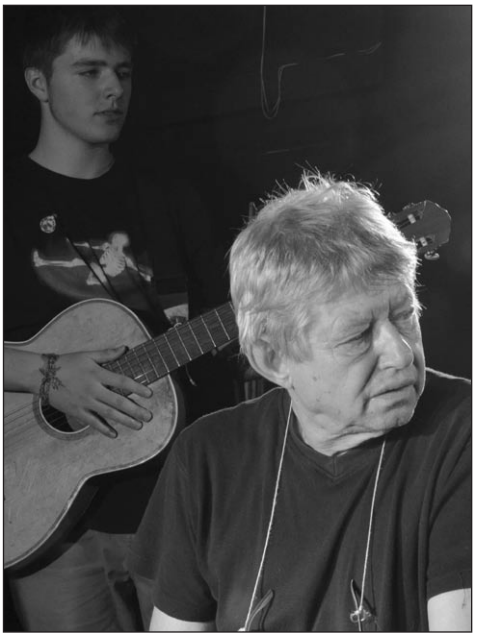

ZAPSALI JSME...

... Z OTEVŘENÉHO DISKUSNÍHO KLUBU PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

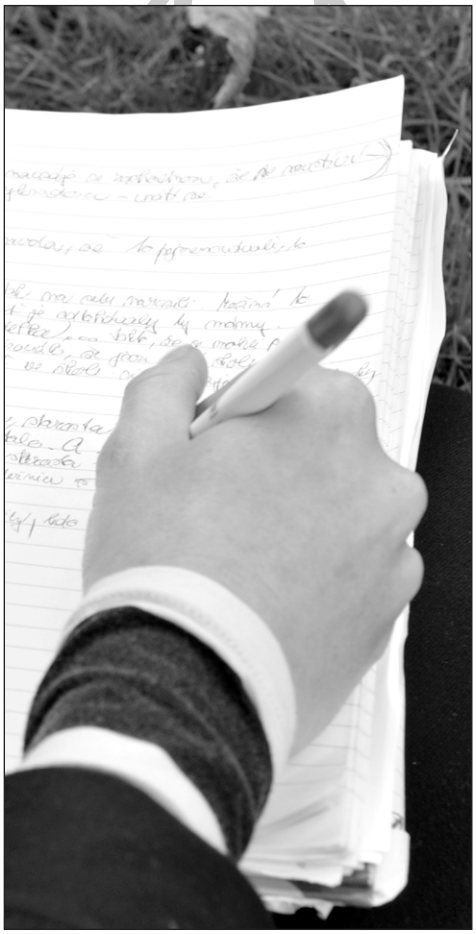

Tušení lektorky Otevřeného diskusního klubu pro děti Lenky Hulákové, že dnešní diskuse bude tak trochu jiná, se naplnilo. Doposud se na diskusích scházeli především členové souborů, jejichž představení jsme dnes mohli zhlédnout. Ti ale diskutují na besedě jim určené, a tak řady diskutérů značně prořídly. Přibývají ale nové děti, které se chtějí vyjádřit k divadelním inscenacím svých malých (myšleno s ohledem na věk, jelikož někteří z nich jsou vyšší než já) kolegů.

Lenka se rozhodla zakončit sérii diskusních dílen netradičně. Scházíme se sice v místnosti pro diskusi určené, ale nepobudeme tam dlouho - oblékáme se vyrážíme ven. Do kruhu usedáme na trávníku nedalekého parčíku. Skupina v tomto složení se spolu ještě nepotkala, proto se sobě navzájem musíme představit.

Budeme si povídat. Je tedy potřeba nastolit pravidla společného rozhovoru. Všichni souhlasíme s tím, že si nebudeme skákat do řeči a naopak se budeme snažit mluvit nahlas (potřebu dostatečně hlasitého hlasového projevu potvrzuje kolem projíždějící dodávka).

Doposud každý den navštívil klub host, kterého Lenka pozvala, aby se společně s dětmi krátce zastavil a zapřemýšlel nad představeními. Dnes ale žádného hosta nevidím. Vzápětí se dozvídám, že dnes budu „2v1"- budu nejen redaktorem, ale i hostem. Do hovoru se ale zapojuji jen málo, musím si pečlivě zapisovat, abych vám mohla předat všechny podstatné postřehy dětí.

Lenka se rozhodne začátek více neprodlužovat a přecházíme k prvnímu představení. S **Krátkým vyprávěním o Albertu Kyškovi, létajícím snu, s třemi instruktážními vsuvkami, s připomínkou o přímém výhybkáři na konci a s dlouhým nadpisem na začátku** vystoupil **soubor Zuszka z Havířova, ZUŠ B. Martinů**.

Děti měly potřebu se hned v úvodu vyjádřit ke scénografii. Vadilo jim nedostatečné osvětlení jeviště. Ale ocenily ale, že jeviště bylo prázdné a aktéři pracovali především s imaginární rekvizitou (líbil se např. nápad s dveřmi). Upozorňují ale, že je potřeba s ní pracovat důsledně. Civilní kostýmy pro ně byly příjemnou změnou, jen nápisy na nich je rušily.

Hodnotí, že živá hudba vhodně provázela celé představení.

Při diskusi se ukázalo, že většina z nás se chvílemi těžko orientovala v ději, přechody nebyly zřetelné a v důsledku toho jedno splývalo s druhým. Příjemným osvěžením pro ně byly instruktážní vsuvky. Dlouhá diskuse se vedla také o postavách, kdy nebylo jasné, komu se sen zdá, koho konkrétně představují děvčata a kdo je chlapec, který na chvíli vstoupil do role skladníka snů, kdo je houslistka...

Když se nám zdají sny, také v nich nevíme, jak jsme se kde ocitli, ani často neznáme totožnost případných návštěvníků našeho snu. Tyto rysy má skutečný sen s představením společné, a tak označují děti inscenaci za „snovou". Lenka upozorňuje na to, že někdy je divadlu vyčítáno, že není srozumitelné. Líbí se jí odnášet si představení s sebou domů a ještě nad ním přemýšlet. Všichni jsme si tohle představení odnesli a dlouze o něm diskutovali. (Bohužel nemáme v deníku tolik prostoru, abych mohla zprostředkovat všechny úvahy a myšlenky, které se ve vztahu k představení vynořily.)

Inscenace **Divadla Na schodech, ZŠ Edvarda Valenty z Prostějova** dětským divákům byla srozumitelná. Bez větších problémů odvyprávěly příběh: Jsou dvě vesnice - obě současně se rozhodnou, že se navštíví - minou se po cestě kolem lesa - vzájemně se vykradou - vrací se domů. Připadal jim nesmyslný rámec příběhu. Pozastavovaly se nad tím, že je nereálné, aby si žáci školy o přestávce zahráli monopoly a aby všichni chodili do školy ve stejném tričku. Děti si sice při vstupu do příběhu svlékly mikiny, ale jelikož nebyla poznat proměna v jinou postavu, tento prostředek nezafungoval. Děti se shodují, že bylo zbytečné postavy na začátku příběhu představovat. Nerozuměly přítomnosti postavy kadeřnice, modelky, starosty...Stejně v další fázi už nevěděly, kdo je kdo - ani to vědět

nepotřebovaly, příběh přečetly i bez toho.

Ocenily jednoduchý a odlehčený způsob, kterým se dostali obyvatelé jedné vesnice do druhé. Jen jim bylo líto, že se mohly soustředit jen na jednu skupinu - někdo na modré, někdo jiný na červené - a ta druhá jim „utekla“.

Kladně hodnotily využití židlí (zklamáním ale bylo, že soubor při práci s rekvizitou nedal divákovi možnost domýšlet si a skoro vždy prozradil, co židle v danou chvíli představuje).

Za hlavní téma považovali diskutující poukázání na to, že lidé jsou všude stejní.

LDO ZUŠ Jindřichův Hradec vystoupil s divadelní inscenací nesoucí jednoslovný název **Jamie.**

Jeho příběh pro děti naprosto pochopitelný.

Ocenily funkci „plachty“. Nesloužila jen pro výměnu kulis, ale považují ji za plot mezi dvěma světy. Také dvojí využití stolu - jednou byl prostě stolem a podruhé hrobkou - pro ně bylo zajímavé. Některým dětem ale vadí množství kulis - připadají jim zbytečné...Jelikož děti celkově hodnotily představení jako velice zdařilé, a já díky tomu nemám příliš co rozepisovat, uvedu dále jejich komentáře k jednotlivostem. „Na začátku ta mamka měla oči všude, jak chtěl jít Jamie ven! - Líbí se mi scéna s baterkou. - Nevěděl jsem, k čemu má ten pytlík - jestli tam má svačinu nebo bude zvracet. - Proč Jamie nevezme nohy na ramena, když vylézá upír a chce ho zakousnout? - Mám pocit, že upíři se bojí kříže a nemůžou se na něj ani podívat. A když se jich křížem někdo dotkne, tak by měli shořet. - Bylo divný, že když šla máma za Jamiem na hřbitov, tak tam přišla dýl, než jeho kamarádi, i když prolezla pod plachtou dřív než oni. Líbil se mi souboj maminek. - Parta se ve skutečnosti bála víc než Jamie.- Bylo vidět, že Jamie hraje, že něco hraje, to bylo dobrý. - Na to, že byli úplně poslední, tak měli pořád dost energie.“

Pro děti bylo představení příjemným zakončením přehlídky, pěknou tečkou.

A co měly inscenace společného? – „Vcházení do různých světů.- Nikde nebyla loutkohra.“ V celku se ale shodují, že představení byla spíše odlišná, díky čemuž bylo dnešní divadelní odpoledne pestré.

Ze všech představení uvedených na Dětské scéně děti nejvíc zaujala Pošťácká pohádka, Neklan.cz aneb Ze starých pověstí českých a vystoupení hudebního uskupení DRAK trio.

Dnešní diskusní klub nebyl jiný jen ve změně počtu účastníků a prostoru. Děti diskutovaly s takovou vervou, že se změnil i čas jeho trvání. Místo původně naplánovaných devadesáti minut nahlas přemýšlely nad inscenacemi dvě hodiny.

„Já jsem nadšená. Líbí se mi to vždycky, ale dneska je to na sto dvacet procent!“ směje se Lenka a všichni se loučíme.

Andrea Pavlíčková

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... UKÁZKY Z PRÁCE SEMINÁŘŮ

Semináře A

Seminář S1

Semináře C

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... FOCENÍ REDAKCE

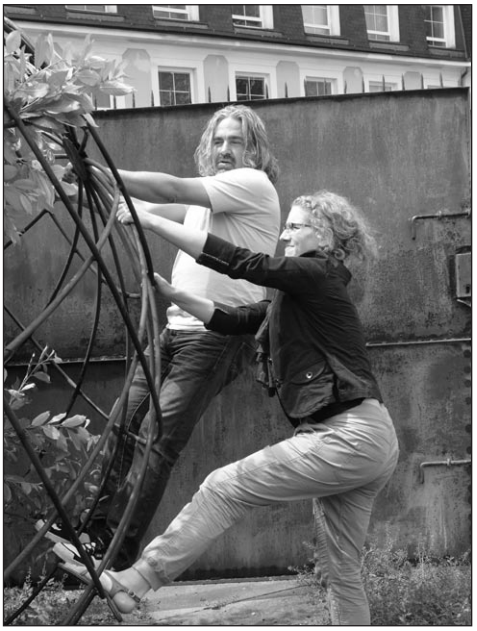

NA VÝZVĚDÁCH U...

... REDAKCE

Při jaké četbě relaxujete?

Když jsem hodně unavená, čtu fantasy. Nejčastěji T. Pratchetta – ale druhý den už si nevzpomenu ani na jména postav, ani na zápletku. Ale večer se výborně pobavím. Nebo příběhy českých jachtařů, kteří dopluli na mys Horn, obepluli svět a tak. Když jsem unavená méně, sáhnu po výpravných historických románech. Egypťan Sinuhet je moje parketa a jemu podobní. Jsem-li svěží, ujíždím na U. Ecovi. V poslední době se potýkám s Pražským hřbitovem – zatím marně, nemám na něj čas.

odpovídala Iva Dvořáková

Nejvíc si odpočinu u Pratchetta. Už jsem dlouho žádného nečetl. Zatím jsem všechny jeho knihy přečetl nahlas na střídačku se svou ženou. Vždycky to byl úžasný dovolenkový zážitek večerního čtení. Takové hlasité čtení je totiž kratochvíle, která požírá příšerně moc času. A jestli se mi něčeho nedostává, tak je to relaxace a čas.

odpovídal Vojtěch Maděryč

Nejvíce si odpočinu u knihy, jejíž děj mě naprosto pohltí...unese mě do svého světa a já přestávám vnímat ten reálný. Takovou literaturou je pro mě v poslední době literatura pro děti. Svět jejích hrdinů je hravý a laskavý, a proto je mi v něm dobře. A tam, kde mi je příjemně, se mohu uvolnit a sbírat novou energii...

odpovídala Andrea Pavlíčková

Nejlépe si odpočinu, když mi čte můj šestiletý bráška Matyáš, on sice ještě neumí moc číst, ale je schopen vymyslet klidně celou knížku – jen tak podle obrázků. Když byl u mě doma posledně na prázdninách, přelouskal mi před spaním knížku Černoušek Kokorí... Já mu zase na oplátku četla Pipi dlouhou punčošku, jak on říká, Pipinožku – tu má rád, jsou v ní ilustrace Adolfa Borna a rád si podle nich kreslí. Tento způsob relaxace nám oběma vyhovuje – jsme ve stejném znamení – oba čtiva chtiví.

odpovídala Tereza Vyvijalová

Většinou u historických románů, literatury faktu a přírodopisných časopisů.

odpovídal Ivo Mičkal

Když pominu fakt, že v poslední době moc nečtu, tak nejčastěji relaxuji u literatury týkající se lodí, námořních plaveb a námořních bitev. V současném době mi na nočním stolku leží Teorie tetristické navigace.

odpovídal Pavel Kocych

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE S2

Hanka pouští hudbu a zvedá ruku se třemi vztyčenými prsty – seminaristi okamžitě ví, co mají dělat, řadí se do trojic, první vždy vede, ostatní opakují – Nunovo tango hudebního uskupení DVA. „Začuchejte se do toho, koho máte před sebou, konturujte pohyb!“ Počáteční tempo je unavené, ale postupně se do toho všichni dostávají. Následuje honička v kruhu, při které se chcete dotknout zad toho, co běží před vámi a nenechat se chytit tím, kdo běží za vámi. Hladina energie stoupá. Změna směru! Hančiny instrukce jsou přesné a vedení dynamické – střídají se aktivity zaměřené na koncentraci energie a její uvolnění – po honičce v kruhu přichází práce s dřevěnými tyčemi. Držení dřevěné, zhruba metr a půl dlouhé tyče, na kterékoli části těla. Opět je vidět, že seminaristé se s tyčemi nepotkávají poprvé, pouští se i do obtížnějších poloh a pokoušejí se experimentovat – na zádech, kostrči, hlavě. Skupina se na tuto aktivitu dělí na dvě poloviny, navzájem se sledují. Koncentrace „cvičenců“ dává tělu výraz, který „diváci“ mohou číst a vychutnat. „Uvědomte si situaci, vytvářite mikropříběh, jednáte!“ Pak dojde na kontaktní cvičení s tyčemi – dvojice je drží svými těly ve vzduchu – začínají u dlaní, postupně hole různě přemísťují. Následuje opět honička v kruhu, tentokrát je zadání složitější – kruh se nesmí zužovat a nikdo nesmí vydávat jiné zvuky než dýchání. „Zesilte si ta proč, najděte si motivaci, proč se chcete dotknout a proč nechcete, aby se vás dotkli.“ Cvičení kolektivního vnímání a koncentrace – v kruhu je nutné vydat se v jeden okamžik doprostřed, udělat krok, odpovídat na impulsy ostatních a zároveň sám se pustit do akce. Nejdřív v pomalém tempu, potom v rychlém. Pokračuje se s tyčemi – zadáním je improvizace na Maykomashalon Ivy Bittové. V místnosti se okamžitě mění atmosféra, naplnění velmi jednoduchého zadání, dalo by se říci technického rázu, vytváří v kombinaci s meditativní hudbou výrazné obrazy a shluky, dvojice se ladně pohybují po místnosti. To by člověk neřekl, co dokáže jedna dřevěná tyč. Na konec úvodního bloku ještě Hanka zařazuje cvičení na postřeh – pouštění a chytání tyčí...

Ve dvacetiminutové pause mají seminaristé za úkol připravit se na prezentaci krátkých monologických textů (opravdu krátkých, rozsah většinou nepřesáhne tři věty) s kostýmem. Později zjistím, že na těchto textech pracují již od pondělí a prošli si již několik variací jejich hereckého zpracování: skrze nějakou absurdní činnost, skrze běžnou činnost...

Hanka dává k jednotlivým individuálním výstupům přesnou a citlivou zpětnou vazbu, zkouší, vede, hledá se seminaristy jednání slovem, jejich přirozenou existenci v situaci: „Zbytečně se opíráme o slovní projev. Bojíme se ticha. Když je situace naplněna, mám se pořád na co koukat.“ Vše zakládá na vnitřní představě herce: „Neptejte se, jak to mám zahrát, jak se mám tvářit, to je cesta do hereckého pekla.“

Pak Hanka zařadí několik cvičení založených na psychologické typologii temperamentů: 4 křesla - 4 temperamenty: melancholik, cholerik, sangvinik, flegmatik – nastavení postavy, kterou hraji, se mění podle toho, na jakém z křesel sedím. Místa se mění v průběhu dialogu tlesknutím. Soustředění na více motivů dohromady – jeden zpívá, druhý mu klade otázky, třetí ho rozptyluje, pátý opakuje pohyb po prvním a odpovídá...Popravdě se v tomto řetězci malinko ztrácím.

V poslední aktivitě dopoledne se Hanka znovu dostává k práci na minimonolozích – seminaristé si losují ze tří hromádek: zvířata, typy lidí, prostor. Své monology mají říkat ovlivněni kombinací vylosovaného zadání. Navíc monology dostávají dialogickou formu, na improvizovaném jevišti jsou vždy dva herci – střídají se v replikách, ve chvíli, kdy svůj monolog dořeknou, ulehnou na zem, aby partner věděl, že už skončili. Vylosovaná zadání jsou po výstupech prozrazena: anakonda – bojovník – sklep, pes – suchopárný člověk – bar, želva – naivka – nádraží... Opět prostřednictvím velmi jednoduchého a navíc zábavného zadání se mi monology před očima proměňují...

Seminář Hanky Frankové Od dramatické postavy k dramatické osobě, do kterého jsem včera dopoledne nahlédla, je určen studentům středních pedagogických škol. Hanka jej primárně zaměřila na to, aby se co nejvíce „osvobodila těla, aby tělo mohlo být nástrojem nejenom projevu pohybového, ale i hlasového.“ K hlasovému projevu se však se seminaristy, jak konstatuje, dostává minimálně: „Chtěla jsem se dotknout mnoha věcí, ale v počtu sedmnácti účastníků je to docela těžké, aby se udržela koncentrace během čtyřhodinové dotace. Dotýkáme se tu improvizací s pravidly i improvizací bez pravidel, aby seminaristé měli možnost sami si vyzkoušet různé cesty. Každému vyhovuje něco jiného. Ale úplný základ, kterým jsme se v semináři zabývali, je tělo jako nástroj projevu. Také jsme si vysvětlovali hereckou cestu při práci na dramatické postavě. Od pondělka seminaristé pracují na krátkých (několikavětých) monolozích, které si vybrali z textů „na JAMU kdysi vydaného“ sborníku dramatických textů. Skupina seminaristů, se kterou Hanka od soboty pracuje, je „velmi různorodá – zkušenostně, dovednostně i zájmem.“ Na to, že se v dílně vzájemně znají pouze malé skupiny, v ní velmi rychle padla bariéra ostychu a mezi seminaristy, dle Hanky, docházelo k vzájemné inspiraci, která byla dána právě zaměřením jednotlivých seminaristů – někteří z nich se například zabývají se tancem nebo pohybovým divadlem.

O přestávce jsem se zeptala i seminaristů na to, jak seminář vnímají a v čem byl pro ně přínosem. Shodli se na tom, že očekávání, se kterými se sem přihlásili, praktická práce v mnohém předčila:

„Sama jsem objevila spoustu nových věcí, poznala sama sebe.“

„Od prvního dne jsme všichni zaznamenali nějaký pokrok, postup dál. Hanka dokáže každému dát víc, posunout ho dál, než by sám očekával. To je plus té dílny.“

„Každý z nás tady má nějakou divadelní zkušenost a určitě se nám ta cvičení budou hodit. Vnímání partnera v prostoru a tak podobně...“

Po skončení dílny mám velkou chuť něco takového si taky vyzkoušet i na vlastní kožku. Asi se při příští příležitosti k Hance Frankové do semináře přihlásím.

Otázka na Hanku Frankovou týkající se čtenářství: **Bez jaké knihy byste se při své praxi neobešla?**

Těch je docela hodně. Vím tu základní, jenom jsem ji teď na pár let ne přímo opustila, ale jde se mnou tak nějak automaticky – Michail Čechov O herecké technice, to bezesporu. Ta mě vlastně před x lety otevřela to, co jsem si sama tak nějak neumětelsky našla. Čechov v ní má vše pojmenované a samozřejmě rozvinuté, já jsem si našla malinkatosti z té techniky. Asi poslední čtyři roky pracuji s knihou Tiny Landau a Anne Boggart: Úhly pohledu. Michail Čechov je ale naprosto základní, tu knížku mám jako samozřejmého parťáka. To jsou dvě knihy, ale ono té literatury je asi víc. Kdysi dávno to byly například texty, které vydal tehdejší UKVČ: Václav Martinec: Lidské tělo jako inspirace a nástroj dramatického projevu.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... RIVESEM COLLINSEM

Nejste v Čechách poprvé, že?

Ne nejsem. Jsem zde již podruhé. Poprvé jsem zde byl v roce 2005 v Jičíně (na 11. celostátní dílně Dramatická výchova ve škole). Jako lektora mě na tuto akci pozval Jaroslav Provazník. Náplní dílny byl storytelling, tedy odlišný druh práce, než jakým jsme se zabývali zde na Dětské scéně.

S jakým očekáváním, plánem, záměrem jste sem tentokrát jel?

Velkou část semináře jsem nechal nenaplánovanou. Čekal jsem na to, co se objeví jako aktuální potřeba seminaristů. Ne že bych byl líný. V tomto oboru se pohybuji již přes pětadvacet let a věřím tomu, že je důležité počkat si na to, až se projeví duch každé konkrétní skupiny, se kterou se má pracovat. A podle toho je dobré vše plánovat.

Povedlo se Vám tedy dosáhnout vytčeného cíle?

Myslím, že se tady ve Svitavách odehrálo něco nefér. Účastníci dílny naučili víc mě, než jsem je naučil já. Jsem na ně velice pyšný. Jsou velmi tvořiví, odvážní, oddaní, profesionální, a vkládají do své práce radost, inteligenci a svá srdce. Vnímám to tak, že dílna byla velmi, velmi úspěšná. Ale cítím to tak, že jsem přijal víc, než jsem vydal. Takže výsledek je nad mé očekávání. Tato dílna byla nejlepší v celé mé kariéře. Vím, že to jsou silná slova a používám jich zcela záměrně.

Za co byste se konkrétně chtěl pochválit, a co byste chtěl případně udělat lépe?

Jsem na sebe pyšný za tuto práci. Mám pocit, že jsem našel aktivity, které seminaristům pomohly. Na začátku jsme se bavili o našich očekáváních a mým přáním byla tři slova: Být tady teď. A to být nemyslím jako vytvářet zde nějakou činnost, ale být tady naplno ve své existenci. A tento způsob přítomnosti se mi povedl v seminaristech vyvolat. A pokud jde o to, co bych chtěl udělat jinak a lépe, tak o tom může tady Klára říci sama. Považuji totiž za důležité, podělit se s účastníky dílen nejen o úspěchy, ale také o nezdary a objasnit jim své pracovní postupy. Takže seminaristé přesně vědí, co se mi úplně nepovedlo.

Kláro, můžeš mi tedy říct jako jedna ze seminaristek, co konkrétně nevyšlo?

Když jsme druhý den pokračovali v rozpracovaném dramatu, tak každý ze seminaristů měl v dramatu rozehraný svůj vlastní příběh o fiktivní slavné osobnosti. Ale mimo naše individuální příběhy se zde odehrával ještě jeden obecněji pojatý příběh o problémech slavných lidí. Když jsme drama dokončovali, tak jsme ukončili jen ty naše příběhy a na ten obecněji pojatý se už nedostalo, protože jsme vyčerpali čas, který jsme na dílnu měli vyhrazený. Rives ale věděl, že se to bez uzavření toho obecnějšího příběhu obejde.

Rives: Teď už vím, co bych udělal jinak, které aktivity bych zkrátil, abych mohl uzavřít i tu obecnější rovinu dramatu. Takže kdybych měl možnost, tak bych to udělal jinak a lépe.

Existuje v USA obdobná akce, jako je naše Dětská scéna?

Nevím o tom, že by něco takového v USA existovalo.

A myslíte, že by Dětská scéna měla v Americe úspěch?

Rozhodně ano. Už teď plánuji, že až přijedu domů, napíšu do odborných periodik článek o Dětské scéně, neboť bychom se z této akce mohli u nás v Americe poučit. Myslím si totiž, že tento festival je mezinárodním příkladem skvěle koncipované a organizované akce.

Chtěl byste doporučit organizátorům Dětské scény nějakou změnu, něco byste chtěl, aby probíhalo jinak?

Ano, jednu jedinou věc. Byl jsem přítomen diskusního klubu pro děti ze souborů. Bylo zde asi padesát dětí na dvě skvělé, talentované a profesionální lektorky. Těch dětí bylo prostě moc. Mám pocit, že by organizátoři tohoto festivalu udělali pro děti víc, kdyby ty děti byly rozděleny do více skupin a pracovalo s nimi více lektorů.

Všiml jste si něčeho specifického na českém dětském divadle a mohl byste ho porovnat s obdobnými aktivitami v USA?

Ano, všiml jsem si významných specifik. Když se dívám na americké divadlo, tak dost často mám pocit, že to všechno nesměřuje k dobrým cílům. Například: velmi často jsou to muzikály, ve kterých jsou děti oblečeny do velice drahých a třpytivých kostýmů, děti spíš ojediněle vnášejí do představení upřímnost, opravdovost, něco ze sebe samých, v hledišti jsou rodiče a hromada kamer, která představení snímají, není neobvyklé, že rodiče volají na svého potomka „Ahoj, miláčku!“ a děti jim z jeviště odpovídají. Takže když to porovnám s tím vaším divadlem, tak jsem si všiml velmi dobrých, sofistikovaných scénářů a upřímnosti a autentičnosti dětského projevu. Ani scénografie se nesnaží být bohatá, nesnaží se strhnout na sebe pozornost a zastínit tak uvěřitelný a přirozený projev dětí na jevišti. Tyhle vnější věci totiž nejsou důležité, důležité je rozvíjet v dětech duši umělce. A to se zde u vás děje velmi dobře a já to oceňuji. Samozřejmě, že i v USA jsou takové případy, kdy je v dítěti duše umělce rozvíjena, mám ale pocit, že o hodně víc je těch případů, ze kterých jsem nešťastný.

Pochytil jste nějaké české ekvivalenty anglické odborné terminologie?

Ne. Ne, pokud mám být upřímný, tak tedy opravdu ne. I když vlastně... dramaturg.

Četl jste nějakou knihu od českého spisovatele?

Ano, určitě. Četl jsem dramata Václava Havla a Karla Čapka. V seznamu významné světové literatury tito dva čeští spisovatelé nemohou chybět. A pak taky české pohádky. Od Jaroslava Provazníka jsem dostal výbor pohádek. Nejradši mám tu o ptáku Ohnivákovi.

Za milé popovídání Rivesovi moc děkuji. Děkuji také Kláře Fidlerové, která celý náš hovor tlumočila a zastoupila tak Petru Kunčíkovou, která se musela věnovat svému nemocnému synovi.

Medailonek:

Rives Collins je vedoucí katedry divadla na Northwestern University, Evanston, USA, odborník na divadlo a drama pro děti, tvořivé drama a storytelling. Spolu s Pamelou Cooperovou je autorem knihy The Power of Story: Teaching Through Storytelling. Jeho dvě alba pro děti a rodiče „We All Have Songs, We All Have Stories“ a „Let‘s Fill Up The House“, která nahrál s Julií Shannonovou, obdržela cenu Parent‘s Choice Award. Žije v Northbrooku v Illinois, se svou ženou Kirsty a dvěma mladými vypravěči příběhů Caitlin a Ethan.

(volně převzato z webových stránek www.drama.cz)

NA SLOVÍČKO S...

... ZUSZKOU Z HAVÍŘOVA, ZUŠ B. MARTINŮ, HAVÍŘOV

Zdál se vám tady na Dětské scéně nějaký sen?

Mně nic.

Jo, to vyvolávání duchů. Když jsem zavřel oči, tak jsem uviděl tři záblesky, tak jsem rožnul a chvíli jsme seděli a pak jsme zhasli a Denis to samé – tři záblesky.

To byla Boženka.

Kdo to je Boženka?

Boženka Němcová – tu jsme vyvolávali.

Jak se vám tady dneska hrálo?

Tak určitě, jak říkám, první představení bylo hrozné, že. Jak říkám, to se špatně hrálo. Takovým tím pocitem, že to někteří neuměli, někteří třeba přeskakovali. Já to myslím na všechny, ne na konkrétní lidi. To druhé se mi už hrálo lépe, jak říkám, to jsme se ponaučili z toho prvního, jak říkám, to je o tom tréninku.

Co rozhoduje o tom, jaký máte z představení pocit?

Odezva. Diváci.

Kolektiv – lidi v souboru. Jestli máme dohromady z toho dobrý pocit, jestli to rádi hrajeme.

Hrajete to rádi?

Tak určitě...

Jak jste se k tomu textu dostali?

Jak říkám, Hanka jednou jako přišla a měla v ruce tu knížku, tak určitě nám to pak přečetla a jak říkám, my jsme do toho pak dělali nějakou pantomimu a tak nějak to z toho vzniklo.

Co se vám na tom líbilo, proč jste se rozhodli, že to budete hrát?

Tak určitě, jak říkám, nám se líbila hodně ta volnost v tom textu, jak říkám...

Že si v tom každý mohl najít, co chtěl, každý divák a každý herec...

A o čem to pro vás je, o čem to hrajete?

Pokaždé to hrajeme nějak jinak. Já osobně si pod tím vždycky představím něco jiného, hraju to nějak jinak. Dneska jsem si představovala nějaký lapač únavy – nějaký sen.

My to bereme jako takové povznesení nad starostmi běžného života. Ta myšlenka, kterou chceme říct je, že létací sny opravdu pomáhají.

Sny jsou dobré, pokud člověk nemá noční můry, což já mívám.

My jsme jednou v pokoji měli můru.

Noční?

Ne, takovou hmyzí.

Jak to představení vznikalo?

My jsme poprvé se sešli nad tím textem zkoušeli jsme do toho zapojit různé ty bubny, pak jsme zkoušeli začátek, jak a kam bychom se měli postavit, pak ty vsuvky...

Hanka Galetková: Já si myslím, že jsme začali vsuvkami.

Jo, ty jsi četla vsuvky a my jsme improvizovali a pak jsme zkoušeli různá cvičení, to jsi nám dala cvičení, jakože se nám zdá sen, máme otevřené oči a jdeme někam. Ptali jsme se navzájem, kdy se nám zdál nějaký létací sen a z toho jsme pak udělali ten začátek.

Já měl létací sen, že jsem nad hlavou držel sáček od svačiny a pak jsem skočil a lítal jsem. Byl to fajn pocit, protože jsem věděl, že se nerozmajznu.

Jednou si pamatuji, že jsem usnul v obýváku a my máme rodinný domek, který má dvě patra, tak jsem si připadal, že lítám a pak jsem spadl a ráno jsem se probudil nahoře. Z obýváku jsem letěl nahoru. To mě sice taťka přenesl, ale letěl jsem.

Já někdy nevím, jestli to je pravda, nebo sen. Já se občas probudím a ptám se, jestli se mi to opravdu stalo nebo ne. To se mi občas stává.

Já jsem měl jednou takový sen, že mě honil zástup lidí, asi bezdomovců, a já jsem utekl do jídelny, v klidu jsem tam jedl, zatímco oni tam kolem mě tancovali.

Aby se ti to dneska nestalo, až půjdeš do jídelny.

Než jsme měli jet na Dětskou scénu, tak se mi zdálo, že náš soubor postoupil z Dětské scény do U.S.A., což je úplná kravina.

Proč chodíte do dramaťáku?

Já tam ještě nechodím, já jsem jenom hrála v tomhle představení na housle, ale od příštího roku bych tam chtěla chodit.

Baví mě to, je tu sranda.

Jednak se tím chci živit jako herec a jednak je to dobrý pocit, když se něco dobře odehraje.

My tím divadlem žijem. Chodím do dramaťáku, protože mě to baví a za druhé tu mám dobré kámoše.

Viděli jste čtyři přehlídkové dny, jak to hodnotíte, co se vám líbilo?

Tančírna byla skvělá. Bylo to o tom, co nás čeká, až půjdeme do tanečních.

Prolhaný Henry.

Pošťácká pohádka – byla taková energická. Smekla jsem před nimi klobouk.

Ty žádný klobouk nemáš.

Co si plánujete přečíst o prázdninách?

O prázdninách tipuju, že přečtu tak tisíc knížek. Je to jenom lehký odhad, může to být klidně tisíc pět...

O prázdninách budu asi číst Williama Shakespeara, jeho tři největší tragédie: Othella, Hamleta a Romea a Julii. Nejvíce mě na tom Shakespearovi štve, že tam nejsou žádné obrázky.

Já budu číst Kmotra.

Já teď čtu Sofiin svět.

Krteček.

Pejsek a kočička.

Katalog traktorů...

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... DIVADLEM NA SCHODECH, ZŠ EDVARDA VALENTY, PROSTĚJOV

Dívám se, že s sebou nesete Deník, čtete?

Ano, jsme pravidelní odběratelé.

A kterou rubriku máte nejraději?

Recenze.

Co si o nich myslíte?

Pravdivé. Když si to tak člověk vezme, tak jsou fakt jako pravdivé.

Ono je fajn si to přečíst a k tomu si říct: jo, něco na tom bude. My to berem, snažíme se z toho poučit, abychom věděli, v čem třeba nemáme chybovat.

Většinou si to přečteme a pak spolu o tom diskutujeme.

Jak to dneska dopoledne bylo, jak se vám hrálo?

Zpočátku nešel zvuk, tak jsme byli takoví rozpačití, nervózní a nakonec teda ten zvuk šel, ale byl potichu. Berem to spíš jako menší generálku ranní.

Odpoledne to bude určitě lepší.

Jak jste se dostali k tomu textu Ivana Wernische?

Nám to přinesla paní učitelka, tak jsme si to přečetli a uvažovali jsme nad tím, že bychom to mohli zahrát. Pak nám ještě ukazovala video dramaťáku, který tohle představení hrál před náma, tak jsme z toho složili kostru.

Některé věci jsme změnili – postavy jsme si určili sami, jako například pošťačka nebo modelka, to jsme si určili, že bychom chtěli mít.

Oni tam předtím hráli s imaginárními předměty, tak my jsme si tam pak dali...no, nehráli jsme s imaginárními předměty, vlastně jsme hráli s židlemi.

Podle čeho jste vybírali ty postavy?

Hlavně rodina, jako, že v každé vesnici je rodina. A pak se to doplnilo.

A co ta modelka na vesnici? Ty přece bydlí většinou ve městech...

No, my jsme na to přišli tím, že byl Kuba - fotbalista a k fotbalistovi se hodí modelka a tak proto byla modelka, jenomže Kuba pak přestal chodit do dramaťáku, takže nebyl už fotbalista a modelka zůstala.

Co vás na tom textu zaujalo, že jste se rozhodli ho zpracovat?

Mně to přijde vtipný. Je to takové docela dobře hratelné. On vesměs má vtipný povídky.

Jako že to každý pochopí.

Takový dobrý, zajímavý příběh na zpracování.

Ta jednoduchost je na tom příběhu to krásné.

Jdou na návštěvu, vykradou se, dneska se krade všude.

Je to blbé, když se krade. Kdysi bylo zvykem nezamykat kolo, dneska nemáte jistotu, že vám to kolo nikdo neukradne, ani když ho máte zamčené.

My jsme si vzali vzor z poslanecké sněmovny.

Na vesnici se moc nekrade. Na vesnici se nechávají otevřené domy.

Když jsou vesnice tak malé, tak víš, kdo tam bydlí, a ještě ty lidi znáš.

Na vesnici se ještě zdraví, znáš tam i pověst těch lidí, víš, jestli by to udělali nebo neudělali.

A vůbec, nemůžeš ukrást kolo ve vesnici, ve které bydlíš, a pak se s ním projíždět v ulicích...

A vy jste z vesnice nebo z města?

My jsme z Držovic, je to na okraji Prostějova, ale je to samostatná vesnice.

Takové prdelice světa, dá se říct.

Na základku ale chodíme do Prostějova.

A jak se dal váš soubor dohromady?

To už je dávno, ve třetí třídě jsme začali chodit, napojili jsme se na starý dramaťák. Ti pak odešli, skončili devítku a my jsme tam zůstali.

Máte nějaké plány do příštího roku?

Jako že končíme devítku, ale stále se budeme scházet v našem divadle.

A co byste chtěli v příštím roce hrát?

No, to my nevíme.

To je většinou náhoda, že nás něco napadne.

Podle mě se to nedá ani plánovat. Paní učitelka s něčím přijde a bude to dobré.

Možná mát nějakou vysněnou roli, něco, co byste si přáli zahrát?

Já bych si chtěla zahrát Truffaldina ze Sluhy dvou pánů.

Já bych si chtěla zahrát nějakou klasiku, nějakého Shakespeara.

Po tom Wernischovi by to chtělo něco takového vážnějšího.

Jak se vám líbí na přehlídce, máte nějaké favority, kteří by vás v něčem inspirovali nebo posunuli, jak jste říkali s těmi recenzemi?

Třeba mně se líbilo o tom Prolhaném Henrym, nejvíce se mi líbilo to peklo.

Smolíček Pacholíček byl včera dobrý, využití těch tyčí bylo super.

Pošťácká pohádka měla šťávu – využití kostýmů.

Co vy a povinná četba?

Mě to baví.

Líbila se vám nějaká knížka z povinné četby, nebo je to jenom povinnost pro vás?

Mně se líbilo hodně knížek.

Já jsem si oblíbila knížky Karla Čapka.

Krakatit je hodně dobrá knížka.

A co byste dali do povinné četby vy?

Já bych to nechala – jsou tam nejznámější čeští autoři a pak ať už si každý čte, co chce.

Tereza Vyvijalová

NA SLOVÍČKO S...

... LDO ZUŠ JINDŘICHŮV HRADEC

Máte za sebou první – dopolední představení, jaké bylo?

Dobré. V pohodě.

Myslím, že se nám docela povedlo.

Podle čeho soudíte, že se vám to povedlo?

Moc jsme to tam nezkazili, nepopletli jsme slova.

Taky že nám nespadla opona.

Nám totiž spadla při zkoušce. Jak tam máme nataženou tu oponu, tak já jsem tam stála a hubovala Jamieho a ta opona spadla. Přetrhl se provázek, na kterém visela.

I přestavby jsme docela zvládali. Někdy tam Jamie musí stát dlouho před oponou, abychom stihli přestavit věci. Tak to bylo dobrý, že jsme to stihli.

Kdo přišel s nápadem hrát Jamieho a upíry?

Vojta. Vojtíšek. Vojtíšečeček.

Nejdřív nám to přečetl jako takovou pohádku a ptal se nás, jestli se nám to bude nějak líbit, tak jsme s tím ještě nějak pracovali a pak jsme to začali zkoušet.

A co se vám na té předloze líbí?

Že je to komedie a zároveň horor.

Že to má nějaký příběh, protože spoustu divadel nedokážu vůbec pochopit, že mi přijde, že tam nemají vůbec souvislosti.

Třeba ani nemají hlavní role.

Na Jamiem se mi líbí, že tam jsou role, které jsou v našem věku.

Mně se líbí, že tam je i obyčejný život i ta fantazie...

Jaké byste dali rady člověku, který by chtěl udělat horor na divadle – máte s tím teď zkušenosti... Jak se dělá horor tak, aby se lidi báli?

Těžce.

Musí se tam udržovat napětí.

Hlavně se nesmí začít uprostřed něco smát.

A jak vytváříte a udržujete napětí v tom představení?

Vojtíšek k tomu přidal takovou hudbu a jinak jsme měli třeba to, že někdo seděl vpředu a druhý se za ním plížil, aniž by on o tom věděl. Tyhle scény vytvářejí napětí.

Trvalo to déle, než tam došel, takže i hudba došla do takového dramatičtějšího okamžiku a všichni už čekali, až se otočí a zařve: upír!

Na ty lidi to působí různýma věcmi. Třeba, že je tam tma nebo šero.

A jak na vaše představení reagují diváci, říkají, že mají strach?

Minule, když jsme to hráli doma v Hradci, tak se naopak strašně všichni řehtali.

My jsme to hráli pro osmé třídy. Ale to je asi tím věkem, že jim to přišlo asi jenom vtipné, že kde se měli smát, tam se vůbec nesmáli a kde se měli bát, tak tam se smáli.

Dospělým lidem, které jsme tam měli posledně, se to líbilo, strašně se smáli a myslím, že se i báli.

To je zajímavé, že když hrajeme pro dospělé, tak se smějí, jak je tam ta maminka a strašně pucuje Jamieho a když zase hrajeme pro ty děti, tak se smějí hlavně tomu, jak ty děti sedí na hřbitově a povídají si, takže každý se směje něčemu jinému.

Dneska jsme měli docela problém s diváky, že nepochopili, že to skončilo.

Oni se na nás dívali a Lucka na ně: Toť vše. A pak teprve začali tleskat.

My jsme ještě s Honzou ze zákulisí chtěli vyvolat potlesk, ale nepovedlo se nám to.

No, Věrka (paní učitelka LDO ZUŠ JH) nám mohla taky třeba trochu pomoct, že by začala tleskat, že?

Jo, Věrko, zkazilas to... (smích)

Kdy máte vy osobně strach?

Tak třeba, když jsme tam vzadu zavření a všude je to černé a je tam tma, tak tam bych nechtěl být sám. Je to tam hodně strašidelné.

Já se třeba bojím, když jdu někdy sama po ulici, mám pořád pocit, že za mnou někdo jde.

Já se bojím, když kolem nikdo není a je ticho.

Já se bojím, když jsem sama doma a ozývají se tam nějaké zvuky a otvírají se nějaké skříně samy.

Já jsem ráda, že máme hodně zvířat, protože si vždycky řeknu, že to je kočka.

Všichni se bojí potmě ve vzdálenosti mezi pouličními lampami a strašně se těší, až vyjdou do toho světla a zjistí, že tam nic není.

Když jsme jednou s babičkou někam šly, tak za námi pořád někdo chodil, tak jsme spěchaly, abychom rychle dorazily do baráku a najednou jsme se otočily a tam za námi stál takový bezdomovec oblečený za vodníka.

To je jeden z nejslavnějších bezdomovců – Karel Kaše – ten jezdí přes celou republiku.

On dřív učil na nějaké univerzitě a pak mu někdo ukradl nějaké věci a on se rozhodl stát bezdomovcem.

Povězte mi něco o vašem souboru.

Na zušce jsou dvě skupiny v našem věku, takže jsme to My a pak jsou tam Salámy.

Hráli jsme tady před čtyřmi roky a dělali jsme představení Osmý John a krvavé koleno. A byli jsme nejlepší.

Co vy a povinná četba?

Máme chytrou učitelku, která stejně ví, že to nemá cenu.

Máme doporučenou, ne povinnou četbu.

Mně nebaví, když mi někdo řekne, co musím číst, mě baví, když mě knížka chytne a pak ji čtu pořád.

A co byste doporučili do povinné četby? Nějakou knihu, která by tam podle vašeho názoru neměla chybět.

Hraničářův učeň. Mikulášovy Patálie. Malý Samuraj. Lichožrouti. Eragon. Duhová jiskra. Pán prstenů.

Tereza Vyvijalová

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DIVÁKŮ

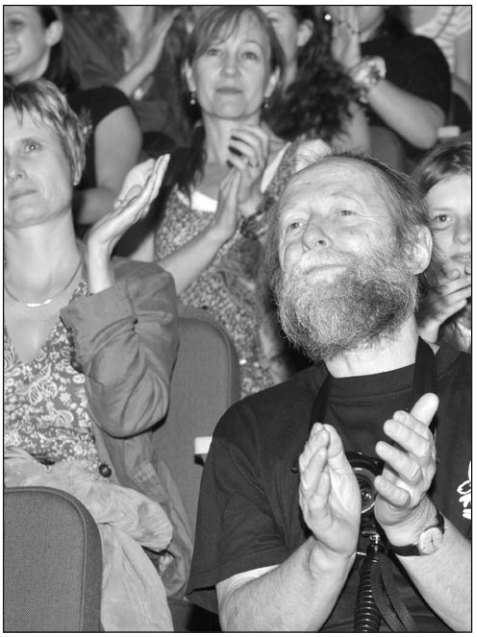

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS...

PROJEKT ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST A PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ

... RADKA SÁRKÖZIHO

Občanské sdružení Abeceda (www.abeceda-os.cz) nabízí mimopražským základním školám zapojení do projektu Čtenářská gramotnost a projektové vyučování (OP VK). Hlavní aktivity projektu přiblíží předseda tohoto sdružení Radek Sárközi.

Projekt jste začali realizovat v roce 2010. Co všechno jste už stihli?

Především jsme zprovoznili internetový portál pro učitele *www.ctenarska-gramotnost.cz*, který je plný článků o čtenářství, mediální výchově, tvůrčím psaní, projektové výuce a čtenářské gramotnosti (najdete tu například seriál o čtenářských strategiích). Dále jsme zorganizovali soutěž školních časopisů Náš časopis 2010 a dva ročníky soutěže školních sborníků Nadílka našich dílek. Vítězné redakce se zúčastnily workshopů v Litomyšli. Také jsme připravili putovní výstavu, která objíždí knihovny ve všech krajích České republiky a představuje nejlepší školní časopisy a sborníky z mimopražských základních škol. Na začátku června výstava doputovala do Městské knihovny v Kutné Hoře (Husova 145, *http://www.knihovna-kh.cz*), která je zároveň i poslední zastávkou celé akce. Kutnohorští se z výstavy mohou těšit až do konce srpna. Zároveň jsme téměř v každé z navštívených knihoven uspořádali workshop, během nějž se žáci zamýšleli se nad tím, jak by mohli vylepšit školní časopis. Žákům je také určen náš web Šotkoviny (*www.sotkoviny.cz*).

Proč zrovna Šotkoviny?

Protože maskotem tohoto webu je tiskařský Šotek. Je to nezbeda, kterého přitahuje psaní. Kdykoliv začnete něco psát, nepozorovaně se přiblíží... Pak už jen stačí trocha vaší nepozornosti a pohraje si s písmenky tak, že jen nevěřícně žasnete, co jste to napsali za nesmysly... Za většinu chyb ve vašich textech může právě Šotek!

Kdo publikuje články na webu Šotkoviny?

Hlavně žáci základních škol. Buď nám posílají příspěvky přímo, nebo je získáváme díky učitelům. Někdy jde o volnou tvorbu žáků, jindy o povedené slohové práce z výuky.

Lišíte se něčím od jiných webů, které poskytují prostor pro zveřejňování literárních děl začínajícím spisovatelům?

Lišíme se tím, že žákům pomáháme v tvůrčím procesu. Ke každému tématu jim poskytujeme podporu v podobě článků. Například k tématu *„Básnička o domácím mazlíčkovi“* jsme zveřejnili pět článků, v nichž se Šotek sám zabývá tvorbou básničky a ukazuje tak dětem, jak rýmovat, skládat verše, a jak vyjádřit děj či pocit básní. Žáci si své schopnosti a znalosti zároveň ověří v přiložených pracovních listech nebo v krátkých kvízech. Na své si navíc přijdou i mladí žurnalisté, neboť vyhlašujeme i témata čistě publicistická, jako třeba *rozhovor se zajímavou osobností, která má blízký vztah k vaší škole nebo obci*. K většině témat jsme vytvořili také články speciálně pro učitele, které jsme uveřejnili na našem druhém webu www.ctenarska-gramotnost.cz, určeném právě pro ně.

Zmínili jste, že na své si na webu přijdou i mladí novináři a čtenáři. Co přesně zde naleznou?

Mladými novináři máme na mysli žáky, kteří vydávají školní časopis, nebo by s jeho vydáváním chtěli začít. Poskytujeme jim zejména rady, jak psát různé publicistické útvary. Činíme tak jednoduchou a zábavnou formou pracovních listů, v nichž figuruje Šotek. Pomoci jim chceme i s celkovou koncepcí časopisu, proto na webu naleznou např. *Desatero školního časopisu – jak se pozná kvalitní školní časopis*. Žáci se mohou rovněž inspirovat oceněnými časopisy ze soutěží školních časopisů *Náš časopis 2010 a Náš časopis 2011*, které je možné na webu prolistovat v elektronické podobě. Také jsme vyhlásili soutěže *Náš časopis 2012 a Nadílka našich dílek 2012*.

A co jste připravili pro ty, kteří „jen“ čtou?

Na čtenářství jsou zaměřeny zejména rubriky Šotkovy příhody a Knihovnička. Jak již název napovídá, u první rubriky se jedná o zajímavé příhody našeho Šotka, při nichž většinou řeší nějaký jazykový či čtenářský oříšek. Hraje si s příslovími, věnuje se tvorbě zábavného čtenářského deníku, v němž používá různé šifry a myšlenkové mapy, vymýšlí bláznivé názvy zvířat a také žáky učí, jak se chytají lelci. Do Knihovničky Šotek umístil několik recenzí na knížky, které by čtenáře mohly zajímat. Také je zde prostor pro děti, aby sem samy psaly své postřehy a dojmy z přečtených knih.

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na stránkách Šotkovin jste nedávno zveřejnili e-learningový kurz „Lenka si poradí“. Proč jste zvolili právě tento název?

Autorka e-learningu (Ladislava Whitcroft) chtěla, aby byl kurz pro děti přitažlivý a aby se s ním mohly snadno ztotožnit. Proto ho koncipovala jako reálný příběh holčičky Lenky. Ta řeší problémy, se kterými se setkáváme v běžném životě, přičemž se musí vypořádat s různými texty (s obaly výrobků, receptem v kuchařce, texty na internetu...). Byli bychom rádi, kdyby e-learning používali učitelé při výuce. Doporučený postup, jak s e-learningem pracovat, naleznete na našem webu www.ctenarska-gramotnost.cz. Další kurzy chystáme i k oblastem tvůrčí psaní a mediální výchova.

Co chystáte do budoucna?

31. 8. 2012 pořádáme konferenci čtenářské gramotnosti pro učitele prvního a druhého stupně ZŠ, která se bude konat na ZŠ Táborská, Táborská 45, Praha 4 (http://www.zstaborska.cz/). O konferenci informujeme na našem webu www.ctenarska-gramotnost.cz, kde si učitelé mohou stáhnout přihlášku. Největším lákadlem konference je nabídka šesti inspirativních dílen: Čteme a hrajeme si v hodinách českého jazyka a literatury – lektorka Květa Ječná, Jak ve školách pracovat s naučnými texty – Zdeněk Brom, Ochutnávka čtenářských strategií – Ludmila Kovaříková, Dramatická výchova jako možná cesta ke čtenářství – František Oplatek, Čtenářská dílna – Radomíra Hubálková. Z nich si každý učitel může vybrat dvě, kterých se v průběhu konference zúčastní. Kromě konference připravujeme výukové CD-ROMy s metodikami pro učitele a učebnicemi pro žáky.

Jak dlouho bude projekt, podporující čtenářskou gramotnost ve školách, ještě trvat?

Tento projekt byl podpořen z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR. Po dobu tří let je financován v rámci OP VK. Tato podpora skončí v prosinci roku 2012.

ptala se Iva Dvořáková

ČTENÍ NA ROZLOUČENOU

JOHN STEINBECK

TOULKY S CHARLEYM

Překlad: J. Valja

Kentaur/Polygrafia, Praha 1993

„Dobré odpoledne,“ řekl. „Vidím, že patříte k oboru.“

Myslím, že jsem otevřel ústa. Už po léta jsem neslyšel ten výraz. „Ale ne. Ne, nepatřím.“

Teď bylo na něm, aby se zatvářil rozpačitě. „Ne? Ale – milý příteli, jestli nepatříte, jak víte, co tím myslím?“

„Řekl bych, že jsem byl někde na okraji.“

„Aha! Na okraji. Ovšem. Nejspíš ne přímo na jevišti – ředitel divadla, režisér?“

„Propadl jsem. Nechtěl byste šálek kávy?“ zeptal jsem se.

„Bude mě těšit.“ Vůbec neztratil zájem. To je jedna z hezkých věcí na těch, kdo patří k oboru – zřídkakdy ztratí zájem.

„Propadl jste,“ řekl. „Ten, kdo to nezažil, nikdy nehrál.“

„Mohu vám nalít?“

„Povězte mi, prosím vás, co vás přivedlo na to, že patřím k divadlu?“

Suše se uchechtl.-

(...)

„Jestli to není moc osobní nebo vám to není nepříjemné – co jste dělal u divadla?“

„Napsal jsem dvě hry.“

„Hrály se?“

„Ano. Propadly.“

„Znám vaše jméno?“

„Pochybuju. Jiní ho taky neznali.“

Vzdychl. „Je to těžký chlebíček. Ale když už se člověk na to jednou nalákal, tak se nalákal. Mne k tomu nalákal dědeček a táta to ještě dovršil.“

„Oba byli herci?“

„A maminka a babička taky.“

(...)

„Doufám, že mě nebudete považovat za všetečného, i když jsem. Rád bych věděl, jak na to jdete. Jak to dopadá? Jak s vámi lidé zacházejí?“

„Zacházejí se mnou moc dobře. A já nevím, jak na to jdu. Někdy si dokonce musím najmout sál a dělat reklamu, někdy jenom promluvím s ředitelem střední školy.“

„Ale nemají lidé strach z cikánů, tuláků a herců?“

„Řekl bych, že zpočátku mají. Zpočátku mě považují za jakousi neškodnou zrůdu. Ale já s nimi jednám poctivě a nejsem drahý, a za chvilku se jich ty texty zmocní a proniknou do nich. Víte, já zacházím se svými texty s úctou. V tom je ten rozdíl. Já nejsem žádný šarlatán, jsem herec – dobrý nebo špatný, ale herec.“

(...)

„Říkal jste, že zacházíte s texty s úctou a jste herec.“

„Ale ano. Jenže je tady ještě jedna věc. Víte, jestli se lidé od divadla dostanou k tomu, čemu říkají šmíra, pohrdají venkovskými balíky. Chvíli mi to trvalo, ale když jsem poznal, že to nejsou žádní venkovští balíci, začalo mi to jít skvěle. Naučil jsem se vážit si svého obecenstva. A oni to vycítí, a tak se mnou spolupracují a nestavějí se proti mně. Když si jich člověk začne vážit, tak potom pochopí všechno, co jim říkám.“

„Povězte mi něco o svých textech. Jakých textů používáte?“
„Doufám, že si nebudete myslet, že svoje texty kradu,“ řekl. „Obdivuju přednes sira Johna Gielguda. Slyšel jsem ho přednášet monolog ze Shakespeara – *Období lidského života*. A potom jsem si to koupil na desce, abych to studoval. Co dokáže se slovy, se zvuky a s modulací hlasu!“

„Vy toho používáte?“

„Ano, ale já to nekradu. Vykládám jim, jak jsem slyšel sira Johna a jak na mne zapůsobil, a potom řeknu, že se pokusím jim podat dojem, jak to dělá.“

„To je chytré.“

(...)

„Ale já jsem mu napsal, a vyložil jsem mu, co dělám a jak to dělám, byl to dlouhý dopis.“ Vytáhl ze zadní kapsy u kalhot zmačkanou náprsní tašku a vyňal z ní pečlivě složený kousek staniolu, rozbalil jej a opatrně rozložil v prstech malý aršík dopisního papíru, nahoře s rytinkou jména. Dopis byl napsán na stroji. Zněl „Milý..., děkuji Vám za Váš přátelský a zajímavý dopis. Nebyl bych hercem, kdybych si neuvědomoval, jakou upřímnou lichotkou je pro mne Vaše práce. Mnoho štěstí a božího požehnání. John Gielgud.“

(...)

Zakroužil v ruce sklenicí z umělé hmoty a pohlédl na trošku whisky, která zbyla u dna, což je gesto, kterým hosté často upozorňují hostitele na prázdnou sklenici. Vytáhl jsem z láhve zátku.

„Ne,“ řekl. „Mně už ne. Už dávno jsem se naučil, že nejdůležitější a nejcennější z hereckých kumštů je odchod ze scény.“

„Ale já bych se vás rád zeptal ještě na jiné věci.“

„To je tím spíše důvod k odchodu.“ Vyprázdnil poslední kapku. „Nechat lidi, ať se ptají,“ řekl, „a pěkně, a rychle odejít ze scény. Děkuju vám a loučím se s vámi.“

Díval jsem se, jak jde lehkým, houpavým krokem ke svému přívěsnému vozu, a věděl jsem, že mě bude pronásledovat jedna otázka. Zavolal jsem: „Počkejte okamžik.“

Zastavil se a obrátil se ke mně.

„Co dovede ten váš pes?“

„Ale jenom pár hloupých kousků,“ řekl. „Udržuje představení při zemi. Dá se do toho, když se lidé začínají nudit.“ A kráčel dál ke svému domečku.

Takhle to tedy žije dál – umění, které je starší než psaní a které se asi ještě stále udrží, až zmizí psané slovo. A všechny ty jalové divy filmu, televize a rozhlasu to nedokáží vyhladit – živého člověka ve styku s živým obecenstvem. Ale jak žije? Jaké má přátele? Jaký je jeho intimní život? Měl pravdu. Jeho odchod podnítil otázky.

SVITAVSKÝ CACHING

Poslední indicie letošní Dětské scény: **Žádnou další cache nehledejte!!!**

Příběh, který jste stvořili tentokrát:

„Dobré odpoledne," řekl. „Vidím, že patříte k oboru."

11:55 Matyáš Buk: Totiž zedničina, to je těžkej obor. / *11:57 Jan Blažek:* Ze sálu se ozval velký smích, ale najednou se prudce otevřela vrata. / *13:08 Překvapený štrůdl:* Dovnitř vešel tajemný muž. / *13:18 L:* Muž, kterého nikdo neznal. / *16:19 Bára (DŠ Svitavy):* Ale po chvíli už se na něho všichni podívali. /*19:29 Věrka:* V jedné ruce držel zednické kladívko, s kterým se zuřivě rozmáchl a řítil se na pódium za vykuleným zedníkem. / *20:55 ZUŠ Liberec:* „Štronzo!" vykřikl režisér z hlediště a celý sál si oddychl. /*21:07 Jirka Fencl alias Jamie:* „Máte padáka!" zařval režisér. / *22:32 LDO ZUŠ JH:* „A už vás nikdy nechci vidět!" dodal režisér.

A teď drobné vyhodnocení:

Je mi to až trapné, ale musím konstatovat, že nejaktivněji se celé hry účastnil soubor LDO ZUŠ JH, tedy soubor, kterého jsem vedoucí. Přísahám na holý pupek, že jsem jim nikdy neprozradil indicii dřív, než byla otištěna v Deníku. Na holý pupek také přísahám, že jsem je na lov cache v průběhu dramaťáku netrénoval, měli jsme totiž spoustu jiné práce. Dále můžu na holý pupek odpřisáhnout, že...

V geocachingu je cenným úlovkem první zalogování. To se povedlo nejčastěji Matyášovi Bukovi, a to celkem třikrát. Jako další, komu se povedlo se zalogovat jako první, byl soubor HOP-HOP. Na druhém místě v „logbooku" se nejčastěji objevil Honza Blažek alias Bláža. Celkem se mu to povedlo dvakrát.

Rád věřím, že všichni hledači byli stejně vášniví i při nahlížení do rubriky čtení na dobrou noc. Mám výhodu, že si to můžu u velkého počtu hledačů ověřit. Takže se těšte na znalostní test!!!

Tuto rubriku pro vás každý den připravuje Vojtěch Maděryč

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2012

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorfův dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
farní stodola	stodola žitavské římskokatolické farnosti
Tyjátr	Tyjátr, alternativní klub
PZŠ	ZŠ praktická - budova Speciální základní školy

ČTVRTEK 14. června

8.30–12.00	semináře pro dospělé účastníky, třída A, C, D, S1, S2 třída B	Fka

VČERA JSME SI VŠIMLI...

... DOZVUKŮ

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 6.

Redakce: Iva Dvořáková (šéfredaktorka), Vojtěch Maděryč, Andrea Pavlíčková, Tereza Vyvijalová, Vojtěch Dvořák, Ivo Mičkal (foto), Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson, redakční čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3.patře Fabriky Svitavy. Uzávěrka 14. 6. 2012 v 00.45. Náklad 180 ks.